

15 TEMMUZ 2016 SONRASI
“OHAL” DE YAŞANAN TOPLUMSAL
SORUNLAR ve HAK İHLALLERİNİN

SOSYAL BOYUTLARI

haksızlık hukuk soruşturma yok khk
yaşamak hakkımı telefon güven hak kimse akraba khk
khk fiyesi gözaltı hukuk gercek hakim khk
haksız eşimin allah sıkıntı zor anladım kişilik khk
kesinlikle herhang kimseye polis kötü ailem yok terörist
tutuklu ceza suçsuz destek ben i in raç yaşadım kararı
ad güvensizlik gözaltında suçlu devlet in raç çoğu yapılan manevih kararı
güvensizlik gözaltında suçlu devlet in raç çoğu yapılan manevih kararı
yoktu hissediyorum çevrem destek ben i in raç çoğu yapılan manevih kararı
khk maddi zulum vatan sürekli khk
delil korku suç selam neden khk
istemiyorum savcı biz.. dost maalesef tecrit khk
khk toplum vardı iddia hane mahkeme kestiler hak ve adalet platformu
gözaltına sıkıntılar allah a devleti

**15 TEMMUZ 2016 SONRASI
“OHAL” DE YAŞANAN TOPLUMSAL
SORUNLAR ve HAK İHLALLERİNİN
SOSYAL BOYUTLARI**

**HAK ve ADALET PLATFORMU
(RAPOR)**

Aralık -2017

ARAŞTIRMANIN KİMLİK ÖZETİ

Yöntemi: Araştırmada nitel ve nicel karma araştırma yöntemlerini içeren internet üzerinden on-line araştırma tekniği kullanılmıştır.

Yapılış Tarihleri: Araştırma 24 Eylül 2017- 1 Aralık 2017 tarihleri arasında yapılmıştır.

Araştırmanın Yapıldığı Yerler: Araştırma, Türkiye'nin 82 ilinden 2029 kişi ve dünyanın 40 ülkesinden 144 kişinin katılımı ile yapılmıştır.

Örneklem Büyüklüğü: 2173 kişidir.

Yapıldığı Yer: İnternet, On-line, (Küresel katılıma açık)

Güvenilirlik Derecesi ve Hata Payı: Araştırma %95 güvenilirlik derecesinde ve $\pm\%2,10$ hata payı aralığında analiz edilmiştir.

Cronbach's Alpha (Güvenilirlik) oranı: %96,5'dir (Mükemmel araştırma oranı).

KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) (Örnek Yeterlilik) Oranı: %94,9'dir (Mükemmel araştırma oranı).

Bartlett's Test of Sphericity (Sayısal Analiz Edilebilirlik /Genellenebilirlik) Oranı: Sig= 0.000 (Mükemmel araştırma oranı).

SUNUM

Bu çalışma 15 Temmuz 2016 menfur darbe girişimi ve OHAL ilanı sonrasında ortaya çıkan toplumsal ve bireysel mağduriyetler ile OHAL kapsamında yaşanan, baskı ve hak ihlallerinin sosyal boyutlarını araştırmak üzere “Hak ve Adalet Platformu” tarafından tasarlanmış ve yürütülmüş sosyal bir araştırmadır.

Araştırmanın, toplumdaki tüm kesimlerin sosyal problem ve algılarını içerebilmesi için, tüm toplumsal kesimleri kapsayabilecek şekilde bir çerçeve belirlenmiştir.

Belirtilen çerçevede, araştırmamıza;

- **OHAL ve/veya KHK mağdurları**
- **OHAL ve/veya KHK mağduru yakınları**
- **DOĞRUDAN mağduriyeti olmayan bireyler;**

kategorielerinde olmak üzere tüm toplumsal kesimlerin dâhil edilmesi hedeflenmiştir. Böylece, belirlenen, üç kategorideki katılımcıların OHAL’de yaşanan olaylar, durumlar ve hak ihlalleriyle ilgili sosyal deneyimleri, sosyal algıları ve yargıları arasında istatistiksel olarak anlamlı sayılabilecek farklılıkların olup olmadığının da ölçülmesi amaçlanmıştır.

Yukarıda belirtilen amaca uygun olarak, her gruba kendi statülerine uygun soruların sorulması yanında, “Toplumsal algılar/yargılar” bölümünde Likert soru tekniği kullanılarak, farklı katılımcı kategorileri arasındaki algı/yargı farklarının tespit ve ölçümünü sağlayacak çok sayıda müşterek sorular da sorulmuştur. Bu şekilde OHAL ve KHK’larla yapılan uygulamaların toplumun tamamının farklı kesimlerinde nasıl algılandığının da ölçümlenebilmesi hedeflenmiştir.

Araştırmada yüz-yüze, telefon, posta yolu ile vs. araştırma teknikleri kullanmak yerine, on-line (çevrimiçi) araştırma tekniğinin kullanılmasının temel nedeni, çok küçük maliyetlerle “Mümkün olan, en fazla sayıda katılımcıya ulaşma olanağı sağlamasıdır. Bunun yanında; katılımcılara kendilerini güvende hissedebilecekleri bir ortamda, gizlilik standartlarına uygun ve “anonim” bir biçimde kendi deneyim ve algılarını rahatça ifade edebilme imkânını sağlamasıdır.

Öte yandan, online-araştırmaların sağladığı güven ve gizlilik fırsatının kötüye kullanılarak, araştırmamızın bilimsel güvenilirlik ve geçerliliğine zarar verebilecek girişimlerin önlenmesi için, araştırmamıza katılanlar veya katılmayanlar tarafından da çok sayıda şikayetin yapılmasına

sebeplere olan, oldukça fazla detay bilgi sorulması ve birbirinin tekrarı gibi görülen bazı çaprazlama soru tekniklerinin fazlaca kullanılması zorunluluğu doğmuştur. Araştırmamıza katılanlardan, aşırı detaycılık ve çapraz sorularımız hususunda verdiğimiz rahatsızlıktan dolayı özür dilemekle birlikte, kendilerini temin ederiz ki bu uygulamamız sayesinde araştırmamızın bilimsel geçerlilik ve güvenilirliği oldukça yüksek tutulabilmiştir. Bu hususta bir örnek vermek gerekirse; detaycılığımız sayesinde, mağdur veya mağdur yakını katılımcıların bazen sehven yaptıkları veri giriş hataları dahi, ayrıntılı bilgiler ve bu bilgileri kullanarak yaptığımız çapraz analizlerimiz sayesinde kolayca tespit edilerek düzeltilebilmiştir. Ayrıca, çok eksik, yetersiz, hatalı, tutarsız veya hileli davranış sergilediği belirlenen katılımcıların verileri de analiz dışı bırakılarak araştırmanın bilimsel güvenilirlik ve geçerlilik kalitesi korunmuştur.

Araştırma sorularını OHAL sürecinin yarattığı tüm sosyal sorunları kapsayacak şekilde kapsamlı tutmaya çalıştık. Ancak farkındayız ki, gözden kaçırdığımız veya bilinçli olarak araştırma kapsamı dışı bıraktığımız bazı konular da bulunmaktadır. Diğer bir ifadeyle, çok fazla sayıda olduğu şikâyetlerine konu olan bunca soruya rağmen, araştırmamızın, OHAL'in bireylere/topluma yaşattığı travmaları tamamen kapsayıcı olamadığının da farkındayız. Ancak OHAL sorunlarını araştırma çalışmalarımız çerçevesinde ve imkânlarımız nispetinde şimdilik ihmal ettiğimiz konuları da sırası geldiğinde araştırmaya gayret edeceğimizi bildirmek isteriz.

En son olarak; çalışmamıza katılıp, araştırmamız için zaman ve emek sarf eden tüm katılımcılara teşekkürü bir borç biliriz. Ayrıca, araştırmamızın, OHAL ve KHK mağdurlarının yaşadığı tahammülü oldukça güç olan sıkıntılar ve hak ihlallerine ulusal, uluslararası düzeyde farkındalık yaratmasını ve de mağdurların çektikleri sıkıntılardan biran önce kurtulabilmelerine vesile olmasını dileriz.

Hak ve Adalet Platformu, hiçbir zaman, egemenlerin, ezenlerin, sömürenlerin yanında olmadığı ve olmayacaktır. Platformumuz daima, ezilenlerin, ötekileştirilenlerin, sömürülenlerin tarafında yer almıştır ve almaya devam edecektir.

Bizler, kimsenin mağdur ve mazlum olmaması için;

Hak, Adalet ve Vicdan için varız!

Güçlünün haklılığından değil, haklının güçlülüğünden yanayız!

Saygılarımızla

Hak ve Adalet Platformu¹

¹ İletişim: iletisim@hakveadalet.org ; www.hakveadalet.org

İÇİNDEKİLER

RAPOR ÖZETİ	vii
KATILIMCILARIN GENEL SOSYO-DEMOGRAFİK GÖSTERGELERİ	1
ARAŞTIRMAYA KATILAN KATILIMCILARIN MAĞDURİYET DURUMU KATEGORİ ANALİZLERİ	2
ARAŞTIRMAYA KATILAN KATILIMCILARIN SOSYO-DEMOGRAFİK KATEGORİ ANALİZLERİ	5
KATILIMCILARIN CİNSİYET DURUMLARI	5
KATILIMCILARIN ÖĞRENİM DURUMLARI	6
KATILIMCILARIN MEDENİ DURUMLARI	7
EVLİLİK HAYATI YAŞAYAN KATILIMCILARIN ÇOCUK SAYILARI	8
KATILIMCILARIN YAŞ KATEGORİLERİ	9
KATILIMCILARIN 15 TEMMUZ 2016 ÖNCESİ VE SONRASI BİREYSEL GELİR DURUMLARI	10
KATILIMCILARIN MEVCUT HANE GELİRİ DURUMLARI	11
KATILIMCILARIN KENDİLERİNİ İNANÇSAL TANIMLAMALARI	12
KATILIMCILARIN 15 TEMMUZ 2016 ÖNCESİ VE MEVCUT ÇALIŞMA DURUMLARI	13
KATILIMCILARIN 15 TEMMUZ 2016 ÖNCESİ ÇALIŞTIKLARI İŞ KOLLARI	14
KATILIMCILARIN KENDİLERİNİ ETNİK TANIMLAMALARI	15
KATILIMCILARIN KENDİLERİNİ SİYASAL TANIMLAMALARI	16
OHAL ve KHK UYGULAMALARININ SİYASAL TERCİHLERE YANSIMALARI	17
OHAL ve KHK UYGULAMALARININ SİYASİ DURUŞLARA YANSIMALARI	18
KATILIMCILARIN YERLEŞİM YERLERİ	19
KATILIMCILARIN 15 TEMMUZ ÖNCESİ VE SONRASI MEKÂN DEĞİŞTİRME DURUMLARI	20
KATILIMCILARIN ENGELLİLİK DURUMLARI	21
KATILIMCILARIN YAŞADIKLARI EV TİPLERİ	21
ARAŞTIRMANIN NİTEL VE NİCEL VERİ ANALİZLERİ DIŞINDA BIRAKILAN KATILIMCI VERİLERİNİN İNCELENMESİ VE ARAŞTIRMAYA KATILIM DAVRANIŞLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ	22
GİRİŞ	23
OHAL ve/veya KHK MAĞDURLARI ‘YAKINLARININ’ KATILIMCI DAVRANIŞLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ	24
OHAL ve/veya KHK MAĞDURLARININ KATILIMCI DAVRANIŞLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ . . .	33
DOĞRUDAN OHAL ve/veya KHK MAĞDURİYETİ OLMAYAN BİREYLERİN KATILIMCI DAVRANIŞLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ	49
TROL /MANİPÜLATİF KATILIMCI VERİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	51

ARAŞTIRMAYA TAM KATILAN KATILIMCILARIN VERİ ANALİZLERİ	52
OHAL ve/veya KHK MAĞDURLARI YAKINLARININ VERİ ANALİZLERİ	53
MY01- OHAL ve/veya KHK MAĞDURLARI ile YAKINLIK DERECELERİ	54
MY02- YAKIN AKRABALAR İÇERİSİNDE KAÇ KİŞİ OHAL ve/veya KHK NEDENİYLE MAĞDUR DURUMDADIR	55
MY03- YAKIN AKRABALAR, OHAL VE/VEYA KHK DOLAYISIYLA, HANGİ YÖNTEMLERLE İŞLERİNDEN ATILMIŞLARDIR	57
MY04- OHAL ve/veya KHK DOLAYISIYLA, YAKIN AKRABALAR HAKKINDA ADLİ İŞLEM YAPILMA DURUMLARI	58
MY05- YAKINLARININ BEYANINA GÖRE; OHAL MAĞDURLARI HANGİ TÜRDE SIKINTILARI YAŞADILAR	59
MY06- MAĞDUR YAKINLARININ, AKRABALARININ YAŞADIĞI MAĞDURİYETLERDEN DOLAYI KENDİLERİNİN TIBBİ /PSİKOLOJİK DESTEK ALMA DURUMLARI	60
MY07- YAKINLARININ YAŞADIĞI MAĞDURİYETLER DOLAYISIYLA, MAĞDUR YAKINLARININ KENDİLERİ NE TÜRDE PSİKOLOJİK SIKINTILAR ÇEKMEKTEDİRLER	61
MY08.0- MAĞDUR YAKINLARININ AKRABALARININ KHK/OHAL MAĞDURİYETİ YAŞADIKLARI KURUMLAR	63
MAĞDUR YAKINLARININ İFADESİYLE; OHAL'DE MAĞDURLARIN VE YAKINLARININ YAŞADIKLARI SIKINTILAR VE OLAYLARIN ANLATIMLARI	64
OHAL ve/veya KHK MAĞDURLARI VERİ ANALİZLERİ	86
A02- KHK/OHAL MAĞDURLARININ DARBE GİRİŞİMİ VEYA OHAL ÖNCESİ GÖREV KATEGORİLERİ	87
A03.0- KHK/OHAL MAĞDURLARI HANGİ YÖNTEMLERLE İŞLERİNDEN EDİLDİLER	87
A03.1 KHK'LARLA DOĞRUDAN İHRAÇ EDİLEN veya İŞSİZ BIRAKILAN KATILIMCILAR HANGİ KHK'LARLA MAĞDUR EDİLDİLER	88
A04.0- ÖZEL SEKTÖR: KHK/OHAL MAĞDURLARININ MAĞDUR EDİLME YÖNTEMLERİ	91
A04.2.0- ÖZEL SEKTÖR KURUMLARINDA KAPATILMA, KAYYIM ATANMASI, LİSANS İPTALİ GİBİ SEBEPLERLE İŞLERİNDEN OLAN, İŞSİZ BIRAKILANLARIN YAŞANAN SÜREÇLERLE İLGİLİ ANLATIMLARI	92
A06.3.1- TÜM KHK/OHAL MAĞDURLARININ OHAL/KHK ÖNCESİ ÇALIŞTIKLARI/BULUNDUKLARI KURUMLAR	98
A06.3.4 KHK VEYA OHAL NEDENİYLE MAĞDURİYET YAŞAYANLAR HANGİ SEKTÖRLERDE ÇALIŞMAKTA İDİ	99
A07.0- KHK MAĞDURLARI 15 TEMMUZ 2016 ÖNCESİ HERHANGİ BİR CEZAİ SORUŞTURMA GEÇİRDİLER Mİ?	100
A07.2- 15 TEMMUZ 2016 ÖNCESİ GEÇİRİLEN CEZAİ SORUŞTURMALAR İLE OHAL SONRASI GEÇİRİLEN SORUŞTURMALAR ARASINDA NE GİBİ FARKLAR BULUNMAKTADIR	101
A07.3- 15 TEMMUZ 2016 ÖNCESİ ve SONRASI GEÇİRİLEN CEZAİ SORUŞTURMA SÜREÇLERİ HAKKINDAKİ ANLATIMLAR	102
A08.0- OHAL/KHK MAĞDURLARININ 15 TEMMUZ 2016 SONRASI, DARBE/PDY İLE SUÇLANMA ve CEZAİ SORUŞTURMA ADALETİ SÜREÇLERİ	104
A08.3- KHK/OHAL MAĞDURLARININ CEZAİ SORUŞTURMALARDA İFADELERİ ALINIRKEN AVUKATLARIYLA İLGİLİ ALGI ve DEĞERLENDİRMELERİ	105
A08.4- KHK/OHAL MAĞDURLARININ OHAL'DE GEÇİRDİKLERİ ADLİ SORUŞTURMA ve GÖZALTI SÜREÇLERİNDE YAŞADIKLARI OLAYLAR ve SIKINTILARLA İLGİLİ ANLATIMLARI	108
A09.0- 15 TEMMUZ 2016 SONRASI OHAL'DE GEÇİRİLEN CEZAİ SORUŞTURMA MESKEN ARAMALARI	132

A09.3- KHK/OHAL MAĞDURLARININ CEZAI SORUŞTURMALARDA EVLERİNİN ARANMASI HUSUSUNDAKİ AÇIKLAMALARI	133
A10.0- OHAL'DE YAKALANMA VEYA GÖZALTI İŞLEMİNE TABİ TUTULAN MAĞDURLARLA İLGİLİ ANALİZLER	136
A13.0- MAĞDURLARIN GÖZALTINDA İKEN KÖTÜ MUAMELE GÖRME DURUMLARI	137
A13.1- KHK/OHAL MAĞDURLARININ GÖZALTINDA BULUNDUKLARI ŞARTLAR ve YAŞADIKLARI KÖTÜ MUAMELELER HUSUSUNDAKİ ANLATIMLARI	138
A14- OHAL/KHK MAĞDURLARINDA GÖZALTINDA YAŞADIKLARI KÖTÜ MUAMELELER SONRASI ORTAYA ÇIKAN PSİKOLOJİK BELİRTİLER	143
A15.1 OHAL/KHK MAĞDURLARININ GÖZALTINDA YAŞANAN KÖTÜ MUAMELELERDEN DOLAYI TIBBİ VE/VEYA PSİKOLOJİK DESTEK ALMAK ZORUNDA KALINLARIN ANLATIMLARI	144
A17- OHAL/KHK MAĞDURLARI ADLİYEYE SEVK EDİLDİKTEN SONRA SAVCILIKLARDA KARŞILAŞTIKLARI TUTUMLAR ve GÖRDÜKLERİ MUAMELELER	145
A19.1- OHAL/KHK MAĞDURLARININ SAVCILIK SÜRECİNDE KARŞILAŞTIKLARI TUTUMLAR VE GÖRDÜKLERİ MUAMELELER HUSUSUNDAKİ ANLATIMLARI	146
A20- OHAL/KHK MAĞDURLARININ SULH CEZA HÂKİMLİĞİ SÜRECİNDE KARŞILAŞTIKLARI TUTUMLAR VE GÖRDÜKLERİ MUAMELELER	150
A21.2- OHAL/KHK MAĞDURLARININ SULH CEZA HÂKİMLİKLERİNDE YARGILANMA SÜREÇLERİ HUSUSUNDAKİ AÇIKLAMALARI	151
A22.0- TUTUKLANAN MAĞDURLARIN GÖNDERİLDİĞİ CEZAEVLERİ, CEZAEVİ ŞARTLARI ve GÖRDÜKLERİ MUAMELE DURUMLARI	154
A29.1- OHAL/KHK MAĞDURLARININ CEZAEVLERİNDE GÖRDÜKLERİ MUAMELELER VE ORADA YAŞADIKLARI DURUMLAR HUSUSUNDAKİ AÇIKLAMALARI	159
A30.0- MAĞDURLARIN CEZAEVİNDE KÖTÜ MUAMELE GÖRME DURUMLARI	162
A30.3- CEZAEVİNDE GÖRDÜKLERİ KÖTÜ MUAMELELER SONRASI OHAL/KHK MAĞDURLARINDA ORTAYA ÇIKAN PSİKOLOJİK BELİRTİLER	163
A30.4- MAĞDURLARIN CEZAEVİNDE BULUNDUKLARI SÜRE BOYUNCA YAŞADIKLARI PSİKOLOJİK DURUMLAR	163
A30.5- MAĞDURLARIN CEZAEVİNDE GÖRDÜKLERİ KÖTÜ MUAMELELERDEN DOLAYI TIBBİ ve/veya PSİKOLOJİK DESTEK ALMA DURUMLARI	164
A30.6- OHAL/KHK MAĞDURLARININ CEZAEVİ KOŞULLARI HUSUSUNDAKİ İLAVE ANLATIMLARI	164
A31.0- OHAL/KHK MAĞDURLARININ HAKLARINDA İDDİANAME DÜZENLENME veya DURUŞMALARININ BAŞLAMIŞ OLMA DURUMLARI	165
A31.1- KHK/OHAL MAĞDURLARININ, İDDİANAME VE YARGILANMA SÜREÇLERİ HUSUSUNDAKİ AÇIKLAMALARI	165
A32.0- OHAL/KHK MAĞDURLARININ İŞLERİNDEN İHRAÇ /YAKALANMA /GÖZALTI /TUTUKLANMA SONRASI YAŞADIKLARI YAYGIN SIKINTILAR	172
A32.1- OHAL SÜRECİNDE AİLE BÖLÜNMESİ /DAĞILMASI YAŞAYAN MAĞDURLARIN, BU DURUMA GELMELERİNDE OHAL/KHK'LARIN ETKİSİ	182
A33- MAĞDURLARIN OHAL'DE YAŞADIKLARI İŞLERİNDEN OLMA /İHRAÇ EDİLME /GÖZALTINA ALINMA /TUTUKLANMA GİBİ SIKINTILAR SONRASI YAŞADIKLARI PSİKOLOJİK SORUNLAR	183
A33- OHAL/KHK MAĞDURLARININ YAŞADIKLARI PSİKOLOJİK SORUNLARLA İLGİLİ AÇIKLAMALARI	184
A35- OHAL/KHK MAĞDURİYETLERİ SONRASI, MAĞDURLARA KARŞI, BAŞTA KENDİ AİLELERİ VE YAKINLARI OLMAK ÜZERE ÇEVRELERİNDEKİ İNSANLARIN İLİŞKİ /TAVİR VE TUTUMLARINDAKİ GENEL DEĞİŞİMLER	190
A35.8- KHK/OHAL MAĞDURLARININ, MAĞDURİYETLERİ SONRASI YAKIN ÇEVRELERİNDEKİ DURUM VE TUTUM DEĞİŞİMLERİ İLE İLGİLİ AÇIKLAMALARI	192

A36- OHAL/KHK MAĞDURLARI İŞLERİNDEN İHRAÇ EDİLDİKTEN /İŞSİZ BIRAKILDIKTAN SONRA GEÇİMLERİNİ SAĞLAMAK İÇİN NELER YAPTIKLAR veya YAPMAKTADIRLAR?	238
A37.0- OHAL/KHK MAĞDURLARI, DARBE/OHAL NEDENİYLE DEVLETEN GÖRDÜKLERİ MUAMELELERİ KENDİ BENLİKLERİNDE NASIL DEĞERLENDİRMEKTEDİR	239
A37.0- MAĞDURLARIN DARBE GİRİŞİM /OHAL NEDENİYLE DEVLETEN GÖRDÜKLERİ MUAMELELERİ KENDİ BENLİKLERİNDE DEĞERLENDİRME ANLATIMLARI	240
A38.0- OHAL/KHK MAĞDURLARI, DARBE/OHAL NEDENİYLE TOPLUMDAN ve YAKIN ÇEVRELERİNDEN GÖRDÜKLERİ MUAMELELERİ KENDİ BENLİKLERİNDE NASIL DEĞERLENDİRMEKTEDİR	292
A38.1- MAĞDURLARIN DARBE GİRİŞİM /OHAL NEDENİYLE TOPLUMDAN VE YAKIN ÇEVRELERİNDEN GÖRDÜKLERİ MUAMELELERİ KENDİ BENLİKLERİNDE DEĞERLENDİRME ANLATIMLARI	293
A39- OHAL/KHK MAĞDURLARI, OHAL SÜRECİNDE EN ÇOK NELERDEN SIKINTI ÇEKTİLER veya ÇEKMEKTEDİRLER?	330
A39- OHAL/KHK MAĞDURLARININ, OHAL SÜRECİNDE EN ÇOK HANGİ SIKINTILARI ÇEKTİKLERİ HUSUSUNDAKİ AÇIKLAMALARI	331
A40- OHAL/KHK MAĞDURLARINA OHAL ve/veya KHK'LAR NEDENİYLE YAŞATILAN MAĞDURİYETLERİN KİŞİLİKLERİ ve/veya PSİKOLOJİLERİ ÜZERİNE ETKİLERİ	334
A40- OHAL'DE YAŞANANLARIN, OHAL/KHK MAĞDURLARININ KİŞİLİK & PSİKOLOJİLERİNE ETKİLERİ HUSUSUNDAKİ AÇIKLAMALAR	335
OHAL UYGULAMALARI HAKKINDA TOPLUMSAL ALGILAR VE YARGILAR	336
GİRİŞ	337
A41- OHAL UYGULAMALARI KARŞISINDAKİ SOSYAL ALGILAR VE YARGILAR (1)	344
A42- OHAL UYGULAMALARI KARŞISINDAKİ SOSYAL ALGILAR VE YARGILAR (2)	358
A43- OHAL UYGULAMALARI KARŞISINDAKİ SOSYAL ALGILAR VE YARGILAR (3)	363
A44- OHAL UYGULAMALARI KARŞISINDAKİ SOSYAL ALGILAR VE YARGILAR (4)	372
A45- OHAL UYGULAMALARI KARŞISINDAKİ SOSYAL ALGILAR VE YARGILAR (5)	379
A46- OHAL UYGULAMALARI KARŞISINDAKİ SOSYAL ALGILAR VE YARGILAR (6)	385
A47- OHAL UYGULAMALARI KARŞISINDAKİ SOSYAL ALGILAR VE YARGILAR (7)	390
A48- OHAL UYGULAMALARI KARŞISINDAKİ SOSYAL ALGILAR VE YARGILAR (8)	403
A49- OHAL UYGULAMALARI KARŞISINDAKİ SOSYAL ALGILAR VE YARGILAR (9)	410
A50- OHAL UYGULAMALARI KARŞISINDAKİ SOSYAL ALGILAR VE YARGILAR (10)	417
A51- OHAL UYGULAMALARI KARŞISINDAKİ SOSYAL ALGILAR VE YARGILAR (11)	425
A52- OHAL UYGULAMALARI KARŞISINDAKİ SOSYAL ALGILAR VE YARGILAR (12)	430
A53- OHAL UYGULAMALARI KARŞISINDAKİ SOSYAL ALGILAR VE YARGILAR (13)	438
OHAL/KHK UYGULAMALARI NEDENİYLE MAĞDURLAR ve MAĞDUR YAKINLARININ YAŞADIKLARI DENEYİMLERİN SOSYAL & SİYASAL BENLİK ALGILARI VE TUTUMLARI ÜZERİNDEKİ ETKİLERİNİN ANALİZİ	441
OHAL/KHK MAĞDURU VE MAĞDUR YAKINI KATILIMCILARIN RUHSAL KLİNİK GÖRÜNÜMLERİ VE PSİKOLOJİK PROFİLLERİNİN ANALİZİ	454
SONUÇ ve ÖNERİLER	470

RAPOR ÖZETİ

- Araştırmaya, 1465 ‘OHAL/KHK mağduru’, 342 ‘mağdur yakını’ ve 366 ‘doğrudan mağduriyeti olmayan birey’ kategorilerinde toplamda 2173 kişi katılmıştır.
- Katılımcıların 630’u kadın, 1542’si erkektir.
- Katılımcılar arasında 46 engelli bulunmaktadır. Bunlardan 38’i erkek; 8’i kadındır.
- Katılımcıların ortalama yaşları 38’dir.
- Katılımcıların %92’si yüksekokul /fakülte /yüksek lisans veya /doktora mezunudur.
- Katılımcıların %84,4’ü evli veya bir evlilik yaşamıştır. Ortalama çocuk sayıları 2,14’tür.
- 15 Temmuz 2016 öncesi ve sonrası, doğrudan mağdur olmayanlar ortalama aylık gelirlerini korurken, KHK/OHAL Mağduru katılımcılar 15 Temmuz 2016 öncesine göre ortalama aylık (4000 TL) gelirlerinin %75’ini kaybetmişlerdir (1000 TL). Mağdur yakınları da çeşitli sebeplerle %50 gelir kaybına uğramışlardır.
- 15 Temmuz 2016 sonrası, işsiz bırakılan KHK/OHAL mağdurları arasında, mevcut (şimdiki) işsizlik oranı %65’dir. Bir işte çalışanların çoğunluğu sigortasız ve/veya düşük kazançlı işlerde çalışmaktadır.
- KHK/OHAL mağdurları, inançsal olarak, %95 oranında Müslüman ve Sünni’dir.
- KHK/OHAL mağdurları, etnik olarak, %77 oranında Türk, %14,5 oranında Kürt ve Zaza’dır.
- KHK/OHAL mağdurları ağırlıklı olarak ‘Muhafazakâr-Milliyetçi-Demokrat’ kesimlerden oluşmaktadır.
- KHK/OHAL mağdurlarının %95’i kentsel alanlarda yaşamaktadır ve %50’si, 15 Temmuz 2016 sonrasında, buldukları evlerden, mahallelerden, şehirlerden ayrılmak zorunda kalmışlardır.
- Mağdur yakını olarak araştırmaya katılanların %45’i eşler, %27,4’ü kardeşlerdir.
- Mağdur yakınlarının, akrabalarının %76’sı doğrudan KHK listeleri mağduru, geriye kalanlar OHAL/KHK dolayısıyla diğer mağdur edilenlerdir.
- Mağdur yakınları, akrabalarının %71’inin tutukluk ve/veya yargılamalarının devam etmekte olduğunu belirtmişlerdir.
- Mağdur yakınlarının çektikleri sıkıntıların en büyüğü ekonomiktir (%92,1). İkinci sırada psikolojik (%86,5); üçüncü sırada ise sosyal dışlanma (%86,6) gelmektedir.
- Mağdur yakınları yaşadıkları mağduriyetler nedeni ile %50 oranında tıbbi/psikolojik destek alma ihtiyacı hissetmektedir.
- KHK/OHAL mağdurlarının %91,3’ü, 15 Temmuz 2016 öncesi, kamu sektöründe çalışmaktadır.
- Kamudaki KHK/OHAL mağdurlarının %90,5’i KHK ile işlerinden atılmışlardır. Geriye kalanlar kurumlarınca mağdur edilmişlerdir.
- Özel sektör mağdurlarının %75’i çalıştıkları kurum KHK ile kapatılmak suretiyle mağdur edilmişlerdir.

- KHK/OHAL ile işlerinden atılanların %57,5'i 'eğitim sektörü' çalışanlarıdır.
- KHK/OHAL ile işlerinden atılan mağdurlarının %99'u, 15 Temmuz 2016 öncesi herhangi bir cezai soruşturma geçirmemişlerdir.
- Kamuda KHK/OHAL ile işlerinden atılan mağdurlarının 'hiçbirisi' OHAL'de geçirdikleri soruşturmanın normal dönemlerde geçirdikleri soruşturmalardan daha adil olduğunu belirtmemiştir.
- OHAL'de gözaltına alınan mağdurların %75'i 'iki' veya daha fazla gün (30 güne kadar) gözaltında tutulmuşlardır.
- Adli süreçlerden geçiren OHAL mağdurların önemli bir kısmı emniyette, adliyede ve mahkemelerde geçirdikleri tüm süreçler boyunca, önyargı ile muamele gördüklerini beyan etmişlerdir.
- OHAL'de tutuklanan mağdurların önemli bir kısmı nezarethanelerde, hapishanelerde kötü muamele görmüştür ve bu muameleler sonucunda ortaya çıkan kalıcı psikolojik hasarlarla yaşamlarına devam etmeye çalışmaktadırlar.
- OHAL/KHK süreçleri aile bölünmelerini/boşanmaları artırmıştır.
- OHAL/KHK süreçleri mağdurların, aile-içi ve yakın akrabalık ilişkilerine zarar vermeleri yanında; komşuluk ve arkadaşlık ilişkilerine de çok büyük zararlar vermiştir.
- Mağdurlar OHAL/KHK'larla kendilerine devletçe ve toplumca yaşatılanların tamamen 'haksızlık' olduğunu düşünmektedirler.
- Katılımcılara OHAL'de yapılan eylem ve işlemlerin önemli bir kısmı hakkında algı veya yargılarının (tutum) ne olduğu hususunda aşağıda sıralanan 96 soruya verdikleri cevaplar genel olarak değerlendirildiğinde; hiçbir soruya verilen cevapta, OHAL'de yapılan uygulamaların 'yerinde bulunduğu', 'doğru görüldüğüne', 'onaylandığına' yönelik herhangi bir eğilime rastlanmamıştır. Bazı sorulara verilen cevaplar arasında gruplar arasında birtakım tutum farkları gözlemlense de ne mağdur gruplarından, ne de doğrudan mağdur olmayan gruplardan, OHAL'de yapılan uygulamaların yerinde bulunduğu dair herhangi bir eğilim görülmemiştir.

Sorulan Sorular:

- Darbecilikle suçlanıp, hapse konulan 'rütbeli askerlerin' hepsinin gerçekten 'darbeci' olarak görülüp görülmedikleri;
- KHK ile terör örgütü üyeliğiyle suçlanıp işlerinden atılan' rütbeli askerlerin' hepsinin gerçekten 'terörist' olarak görülüp görülmedikleri;
- Darbeye karıştığı iddia edilen 'asker ve polisler' işkence /kötü muamele yapılmasının doğru bulunup bulunmadığı;
- Darbecilikle suçlanıp, hapse konulan 'askeri öğrencilerin' gerçekten 'darbeci' olarak görülüp görülmedikleri;
- KHK ile terör örgütü üyeliğiyle suçlanıp, okulları kapatılan/okullarından atılan 'askeri öğrencilerin' gerçekten 'terörist' olarak görülüp görülmedikleri;
- Darbecilikle suçlanıp, hapse konulan 'rütbesiz (Er'lerin) askerlerin' gerçekten darbeci/terörist olarak görülüp görülmedikleri;
- Darbecilikle suçlanıp, hapse konulan 'polislerin' gerçekten darbeci/terörist olarak görülüp görülmedikleri;
- KHK ile terör örgütü üyeliğiyle suçlanıp işlerinden atılan polislerin gerçekten

‘terörist’ olarak görülüp görülmedikleri;

- KHK ile işlerinden atılan ve/veya hapse konulan ‘hâkim/savcılarının’ hepsinin gerçekten ‘darbeci’ ve ‘terörist’ olarak görülüp görülmedikleri;
- KHK ile işlerinden atılan ve/veya hapse konulan ‘akademisyenlerin’ gerçekten darbeci/terörist olarak görülüp görülmedikleri
- KHK ile işlerinden atılan ve/veya hapse konulan ‘öğretmenlerin’ gerçekten darbeci/terörist olarak görülüp görülmedikleri;
- KHK ile işlerinden atılan ve/veya hapse konulan ‘doktorların’ gerçekten darbeci/terörist olarak görülüp görülmedikleri;
- KHK ile işlerinden atılan ve/veya hapse konulan ‘diğer memurların’ gerçekten darbeci/terörist olarak görülüp görülmedikleri;
- KHK ile mağdur edilenlerin ‘ağaç kabuğu’ yemeyi/ yedirilmeyi hak edip etmedikleri;
- OHAL hukuku ile hapse konulan ‘kadınların’ gerçekten darbeci/terörist olarak görülüp görülmedikleri;
- OHAL hukuku ile hapse konulan ‘yaşlıların’ gerçekten darbeci/terörist olarak görülüp görülmedikleri;
- OHAL hukuku ile hapse konulan ‘engellilerin’ gerçekten darbeci/terörist olarak görülüp görülmedikleri;
- FETÖ/PDY üyeliğinden tutuklananların tümünün mutlaka suçlu/darbeci/terörist olarak görülüp görülmedikleri;
- Hapishanelerde tutuklu olanlara, hapishane personeline gerekli insani muamelelerin yapılıp yapılmadığı;
- Hapishanede tutuklu olanların insani şartlarda tutularak, tüm insani ihtiyaçlarının karşılanıp karşılanmadığı;
- Hapishanelerdeki sanıkların/ şüphelilerin kendilerini rahatça savunabilmeleri için gerekli olan imkânların kendilerine verilip verilmediği;
- OHAL mağdurlarının avukatlarının herhangi bir taciz veya tutuklama endişesi taşımadan, müvekkillerini adliyede, nezarethanede, hapishanede savunup savunamadıkları;
- Cezaevlerinde bazı mahkûmların/tutukluların sağlık hizmeti alamamaktan/ tedavisizlikten /bakımsızlıktan dolayı öldükleri iddialarının doğru bulunup bulunmadığı;
- Cezaevlerindeki bazı mahkûmların kötü muameleden dolayı intihar ettikleri iddialarının doğru bulunup bulunmadığı;
- FETÖ sanıklarına/şüphelilerine, tutukluluk ve mahkemelere nakilleri esnasında tek tip elbise giydirilmesinin doğru bulunup bulunmadığı;
- Darbe suçu işlediği iddia edilenlere idam cezası getirilmesinin doğru bulunup bulunmadığı;
- Terör suçlarını işlediği iddia edilenlerin tamamı için ‘idam cezası’ getirilmesinin doğru bulunup bulunmadığı;
- ‘Hamile’, ‘yeni doğum yapmış’ ve ‘küçük çocuklu’ kadınların, çocukları ile birlikte,

hapiste tutularak, tutuklu yargılanmalarının doğru bulunup bulunmadığı;

- ‘Engellilerin’ tutuklu yargılanmalarının doğru bulunup bulunmadığı;
- Yaşlıların tutuklu yargılanmalarının doğru bulunup bulunmadığı;
- Örgütsel suçlardan yargılanan şahısların, hapiste, yanlarında olan küçük çocukları için kumanya/yiyecek verilmemesinin nasıl görüldüğü;
- Örgütsel suçlardan yargılanan şahısların, hapiste, yanlarında olan küçük çocukları için yatak verilmemesinin doğru bulunup bulunmadığı;
- Örgütsel suçlardan yargılanan şahısların, küçük çocuklarının ellerinden alınıp devlet korumasına verilmesinin doğru bulunup bulunmadığı;
- Annesi ve/veya babası örgütsel suçlardan yargılananların ‘engelli çocuklarına’ engelli aylığı veya bakım ücreti verilmemesinin doğru bulunup bulunmadığı;
- OHAL’de, ‘darbeci’ olmakla suçlanıp tutuklu yargılanan sanıkların/şüphelilerin tamamına yakınının gerçekten öyle görülüp görülmedikleri;
- OHAL’de tutuklu yargılanan sanıkların/şüphelilerin tamamına yakınının gerçekten örgüt üyesi veya yöneticisi olarak suç işlemiş kişiler olarak görülüp görülmedikleri;
- OHAL’de, FETÖ üyeliğinden tutuklananların tamamının, örgütün, iddia edilen suçlarından/ kumpaslarından haberdar kişiler ve/veya suç ortakları olarak görülüp görülmedikleri
- Devletin kendi kurumlarına sızmış örgüt üyelerini, gerçekten temizleyip temizlemediği;
- Devletin, özel sektör kurumlarında, örgüt üyesi olduğunu değerlendirdiği çalışanların işlerine son vermeleri için kurum yöneticilerine baskı yapmasının doğru bulunup bulunmadığı
- Devletin, özel sektör kurumlarında, örgüt üyelerinin akrabası olduğunu değerlendirdiği çalışanların işlerinden atılması için yöneticilerine baskı yapmasının doğru bulunup bulunmadığı
- OHAL ve KHK ile kapatılan gazete, dergi, TV, radyo, internet sitelerinin ‘darbeci’ olduğuna/darbeye destek verdiklerine inanıp inanmadıkları;
- OHAL sürecinde hükümet politikalarına muhalif medyanın kapatılmasının veya kayyım atanmasının onaylanıp onaylanmadığı
- OHAL’de tutuklanan gazetecilerin ‘darbeci’ olduğuna/darbeye destek verdiklerine inanıp inanmadıklarını;
- OHAL, KHK ile yapılan işten atmalar, tutuklamalar, kayyımlar ve adli işlemler ile hükümetin, gerçekten darbeyle/darbecilerle mücadele ettiğine inanıp inanmadıklarını;
- Hükümet politikaları aleyhine yayın yapan, ‘muhalif medyanın’ yayınlarını güvenilir bulup bulmadıklarını;
- Bir hukuk devleti olması gereken Türkiye’nin, karakollarında alınan şüpheli ifadelerinin baskı veya kötü muamele yapılmadan alınıp alınmadığı hususundaki algıları/yargıları;
- Nezarethanede gözaltında tutulanlara polis/jandarma personelince, gerekli insani muamelenin yapılıp yapılmadığı hususundaki algıları/yargıları;

- Nezairehanede gözaltında tutulanların insani şartlarda tutulup, tüm insani ihtiyaçlarının karşılanıp karşılanmadığı hususundaki algıları/yargıları;
- Bir hukuk devleti olması gereken Türkiye’de; savcılıklarda verilen şüpheli ifadelerinin, herhangi bir baskı kötü muamele yapıp yapılmadan alındığı algıları/yargıları;
- Bir hukuk devleti olması gereken Türkiye’de yapılan ‘adli soruşturmaların’ açık, şeffaf ve adil bir şekilde yürütülüp yürütülmediği hususundaki algıları/yargıları;
- Türkiye’de ‘adalet mekanizmasının’ sanıkların mağduriyetlerine yol açmayacak hızda ilerleyip ilerlemediği hususundaki algıları/yargıları;
- Türkiye’de adaletin iktidardan, ‘bağımsız’ olarak çalışmakta ve karar vermekte olup olmadığı hususundaki algıları/yargıları;
- Türkiye’de adaletin, iktidar söylem ve politikalarından etkilenmeden ‘tarafsız’ olarak karar verip veremediği hususundaki algılar ve yargıları;
- FETÖ sanıklarının/şüphelilerinin, yargılanmasında gözaltı ve/veya tutukluluk hallerinin bir cezalandırma yöntemi olarak kullanılıp kullanılmadığı hususundaki algıları/yargıları;
- Adli yargılamalarda davaların ve alınan kararların ‘hak ve adalet’ ilkelerine uygun bir biçimde uygulamaya konulup konulmadığı;
- Adli yargılamalarda, sanıkların/şüphelilerinin lehine ve aleyhine olan tüm delillerin, adilce toplanıp, tüm tarafların denetimine/bilgisine sunulup sunulmadığı;
- Adli yargılamalarda, sanıkların/şüphelilerin dosyalarındaki “bilgi, belge ve delillerin” “gizlenmeden” açık ve şeffaf bir şekilde kendilerine ve avukatlarına verilip verilmediği;
- OHAL’de adalet teşkilatına olan güvenin artıp artmadığı;
- OHAL’de, bir şahıs /kurum hakkında örgüt üyeliği ihbarı yapıldığında, iyice araştırılarak, kimsenin kuru iftiradan mağdur olmasına müsaade edilip edilmediği;
- Adli süreçlerde, ‘kuru’nun yanında “yaş” olanların yanmasına müsaade edilip edilmediği;
- OHAL’de, tutuklu yargılananların ‘tamamının’ örgütle doğrudan ilişkili ve suç işlemiş kişiler olup olmadıkları hususundaki algıları/yargıları;
- OHAL’de, tutuklu yargılananların tamamının gerçekten örgüt üyesi ve yöneticileri olarak görülüp görülmedikleri;
- OHAL’de, tutuklu yargılananların büyük çoğunluğunun örgütün iddia edilen suçlarından/ kumpaslarından haberdar olan alt kademe üyeleri olduklarını düşünüp düşünmedikleri;
- OHAL’in ‘sıradan vatandaşların’ hayatını etkileyip etkilemediği hususundaki algıları/yargıları;
- OHAL’de bazı FETÖ şüphelilerinin gizli güvenlik görevlilerince kaçırıldığı iddialarına inanıp inanmadıkları;
- ByLock kullanmış olmanın "FETÖ" üyeliğinin kesin kanıtı olarak görülüp görülmediği;
- Banka Asya’ya para yatırmış/ kredi çekmiş olmanın "FETÖ" üyeliğinin kesin kanıtı olarak görülüp görülmediği;

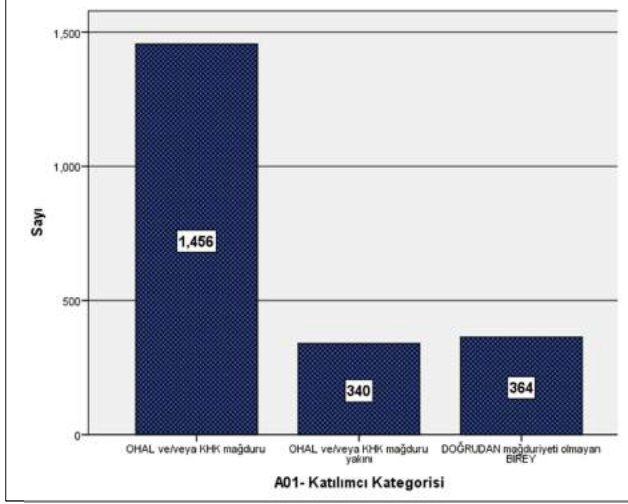
- Örgütlere ait olduğu iddia edilen ‘sendikalara’ üyeliğın, örgüt üyeliğının kesin kanıtı olarak görülüp görülmediğı;
- Örgütlere ait olduğu iddia edilen ‘derneklere’ üyeliğın, örgüt üyeliğının kesin kanıtı olarak görülüp görülmediğı;
- Örgütlere ait olduğu iddia edilen ‘dershanelere’ gitmiş olmanın örgüt üyeliğının kesin kanıtı olarak görülüp görülmediğı;
- Örgütlere ait olduğu iddia edilen ‘okullarda’ okumuş olmanın örgüt üyeliğının kesin kanıtı olarak görülüp görülmediğı;
- Örgütlere ait olduğu iddia edilen ‘gazetelere/dergilere’ abone olmanın örgüt üyeliğının kesin kanıtı olarak görülüp görülmediğı;
- KHK’lıların rahatlıkla özel sektörde iş bulup bulamadıkları;
- KHK’lıların rahatlıkla kendi işlerini /işyerlerini kurup kurmadıkları;
- KHK’lılara devlet kurumlarında önyargı ile bakılarak, ayırıcılık yapıp yapılmadığı;
- KHK’lılara toplumda önyargı ile bakılarak, ayırıcılık yapıp yapılmadığı;
- KHK’lı yakınlarının rahatlıkla özel sektörde iş bulup bulamadıkları;
- KHK’lı yakınlarının rahatlıkla devlet kurumlarında işe girip girmedikleri;
- KHK’lı yakınlarına toplumda herhangi bir şekilde önyargı ile bakılarak; kendilerine ayırıcılık, dışlanma vb. yapıp yapılmadığı;
- KHK’lı yakınlarına devlet kurumlarında herhangi bir şekilde önyargı ile bakılarak; kendilerine ayırıcılık, dışlanma vb. yapıp yapılmadığı;
- OHAL’de, protesto eylemi / yürüyüş /basın bildirisi vs. türünden etkinliklere herkesin gönül rahatlığı ile katılıp katılmadığı;
- Tutuklu ve hükümlü yakınlarının, hapisanedeki yakınlarını sıkıntısız, korkusuz, tacisiz ve rahatsız edilmeden ziyaret edilip edemedikleri;
- Sosyal medyada hiçbir şeyden çekinmeden gönül rahatlığıyla düşüncelerini ifade edip edemedikleri;
- OHAL’de gözaltına alınma, tutuklanma endişesi olmadan evlerinde rahatça oturup, günlük hayatlarına rahatça devam edip edemedikleri;
- OHAL’de işlerinden atılma, soruşturma geçirme endişesi olmadan günlük işlerine rahatça devam edip edemedikleri;
- OHAL’in, devletin /hükümetin otoritesi karşısında, vatandaşın ‘normal hukuk güvencesini’ olumsuz etkileyip etkilemediğini;
- OHAL’in, ‘bireyleri’ daha özgür hale getirip getirmediğı;
- OHAL’in, ‘bireylerin’, can güvenliğini artırıp artırmadığını;
- OHAL’de ‘bireylerin’ kendilerini daha fazla hukuk güvencesi altında hissedip hissetmediklerini;
- OHAL’in ekonomiyi daha iyi/sağlam hale getirip getirmediğini;
- OHAL’in işsizliğı azaltıp azaltmadığını;

- OHAL mağduriyetlerinin aileleri daha da birbirine kenetleyerek ayrılıklar/boşanmaları azaltıp azaltmadığı;
  - OHAL’de yaşandığı iddia edilen mağduriyetler nedeniyle toplumda, intiharların artıp artmadığı;
  - OHAL’de “basın” ve “yayın” organlarının özgürce işlerini yaparak, hükümete muhalif seslerin bile kendilerini rahatça ifade edip edemedikleri;
  - İktidar yanlısı medyanın yayınlarını inanılır /güvenilir bulup bulmadıkları;
  - Hükümetin/iktidarın OHAL uygulamalarını tamamen desteleyip desteklemedikleri
- **Sonuç olarak:** Türkiye’de, toplumsal desteği bulunmayan, OHAL uygulamalarının geldiği noktanın, OHAL’in ilan ediliş amacının sınırlarını çoktan aşmış olması, ülkedeki hiçbir kişi veya kurumun hukuk güvencesinin kalmamış olması sebebiyle “OHAL devleti”nden biran önce vazgeçilerek, acilen “**Hukuk devleti**”ne dönüş yapılması talebinde bulunulmuştur.

KATILIMCILARIN GENEL SOSYO-DEMOGRAFİK GÖSTERGELERİ

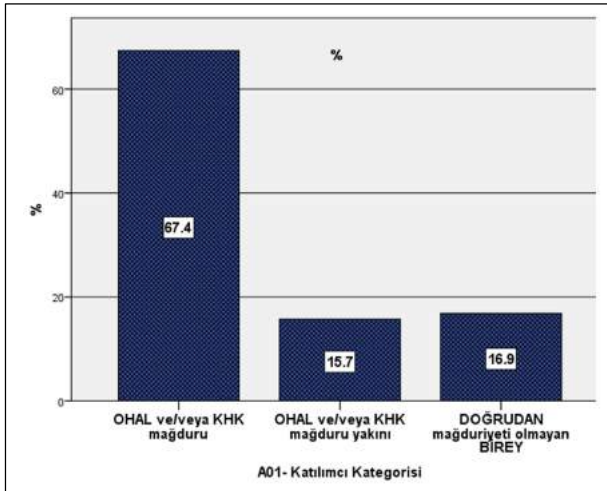
ARAŞTIRMAYA KATILAN KATILIMCILARIN MAĞDURİYET DURUMU KATEGORİ ANALİZLERİ

Araştırmamıza üç farklı kategoride toplamda 2173 kişi katılmıştır. Katılımcılardan 1465’i OHAL ve/veya KHK mağduru, 342’si mağdur yakını ve 366’sı “doğrudan mağduriyeti olmayan bireylerdir.

Oransal olarak, katılımcıların %67.4’ü OHAL ve/veya KHK mağduru, %15.7’si mağdur yakını ve %16.8’i “doğrudan mağduriyeti olmayan bireylerdir.

Katılımcı kategorileri sayısal olarak incelendiğinde OHAL ve/veya KHK mağduru katılımcı sayıları (1465) ile mağdur yakını (342) ve doğrudan mağduriyeti olmayan birey (366) sayıları arasında belirgin farkların olduğu görülmektedir. Bu durumda, katılımcı kategori sayıları arasındaki dikkate değer farkların analiz sonuçlarını etkilemesi beklenebilir. Ancak analizlerimizde “Parametrik olmayan” istatistiksel analiz teknikleri kullanılarak bu sorun bertaraf edilmiştir.

Parametrik testler; kategorik ‘verilerin oransal olarak uyumlu olması’, ‘normal dağılımı’ ve ‘grup varyanslarının eşit olması’ hipotezine dayalı olarak analiz yapmak üzere tasarlanmış tekniklerdir. Ancak, parametrik olmayan analizlerde bu varsayımlar /şartlar genellikle aranmaz. Parametrik olmayan testler için yalnızca örneklemin bağımsız ve rastgele seçilmiş olması yeterlidir ki bizim veri toplama yöntemimiz de budur.

Diğer bir ifadeyle ‘Parametrik olmayan testler’, gruplar arası sayısal veya yapısal farklardan fazlaca etkilenmeden, her grubu bir diğeri ile eşit ağırlıkta/değerde kabul eden bir ölçme/ölçekleme yaklaşımı kullanır. Böylece gruplar arası sayısal farkların önemi de minimize edilmiştir.

Ayrıca, araştırma verilerimizdeki tüm kategorilerde, “Parametrik veya parametrik olmayan” istatistik analizlerinden hangisi kullanılırsa kullanılsın, bu analizlerin yapılabilmesi için, minimum gerekli olan ‘birim’ sayılarının oldukça üzerinde bir örneklem sayımız da bulunmaktadır. Örneğin; ‘OHAL ve/veya KHK mağduru’ kategorisinde yer alan 1465 katılımcı sayısı tek başına analiz edildiğinde %95 güvenilirlik, $\pm\%2,56$ hata payı ile; ‘Mağdur yakını’ kategorisinde yer alan 342 katılımcı sayısı tek başına analiz edildiğinde %95 güvenilirlik, $\pm\%5,30$ hata payı ve de ‘Doğrudan mağduriyeti olmayan birey’ kategorisinde yer alan 366 katılımcı sayısı tek başına analiz edildiğinde, %95 güvenilirlik, $\pm\%5,12$ hata payıyla bu gruplar hakkında genel geçer genelleme yapmaya olanak verebilmektedir. Tüm kategoriler bir arada analiz edildiğinde ise 2173 katılımcı sayısı %95 güvenilirlik, $\pm\%2,10$ hata payıyla katılımcıların, ‘OHAL ve/veya KHK uygulamaları’ ile ilgili Türkiye genelindeki ‘toplumsal algıları/yargıları’ konusunda genelleme yapmaya olanak tanımaktadır.

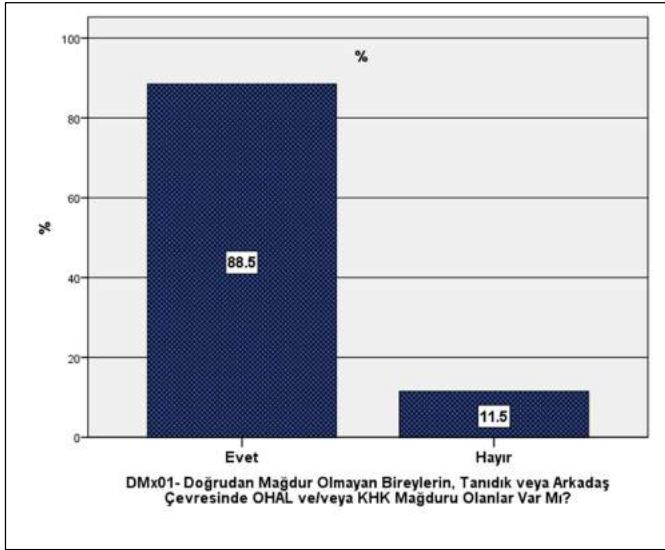
Araştırmamızda, yasal olsa da, Türkiye’de; “Evrensel İnsan Hakları ve Hukuku İlkelerine” aykırı bir şekilde uygulamaya konan ve icra edilen, 20 Temmuz 2016 sonrası OHAL ve/veya KHK uygulamalarına muhataplık kategorilerine göre; ‘Mağdur’, ‘Mağdur yakını’ ve ‘Doğrudan mağdur olmayan’ ana kategorilerinde veriler toplanmıştır. Her kategori grubuna durumlarına uygun soruların sorulması yanında, mağdur olsun olmasın, OHAL/KHK’lar hakkında herkesin genel olarak cevaplayabilecekleri mahiyette, müşterek, sorular da sorularak, gruplar arası OHAL/KHK algı/yargı farklılıklarının da analiz edebilme imkânı da elde edilmiştir.

Katılımcıların üç farklı kategoriye ayırarak inceleme ve analize tabi tutmamaya çalışılmasının temel sebebi; ‘Mağdurların’, ‘Mağdur Yakınlarının’ ve ‘Doğrudan mağduriyetleri olmasa da’, araştırmamıza katılmak isteyen bireylerin, OHAL uygulamalarından ne kadar etkilendiklerinin /zarar gördüklerinin ayrı ayrı tespiti yanında; toplumun OHAL’de yaşanan sayısız hak ihlalinin ne kadar “farkında” olduğunun ve medeni dünya insanları için dehşet verici birçok OHAL/KHK uygulamalarının “toplumsal /kamuoyu desteğinin” hangi boyutta olduğunu da anlamaya çalışmaktır.

Gerçi OHAL’de, mağdurlara ve yakınlarına yapılan hukuksuz uygulamalar konusunda toplumun geneli, ‘sessiz’, ‘kabullenici’, ‘onaylayıcı’ ve ‘duyarsız’mış gibi bir görüntü sergilemektedir. Ancak, bu sessizlik gerçekten, toplum üzerindeki bir “ölü toprağı” olarak mı algılanmalıdır, yoksa sessiz gibi görünse de altında ‘gerilimi yükselen tektonik bir plakayı’ ya da basıncı gittikçe artan bir ‘magma’ yığılmasını mı barındırmaktadır? Bu sorulara cevap bulmak önemlidir. Toplum içten içe sarsan/yaralayan ve sosyal maliyeti her geçen gün artan, OHAL/KHK’larla ilgili birçok soru işaretine bu araştırmamızla cevap bulunmaya çalışılmıştır.

Araştırmada, mağdurların ve mağdur yakınlarının, aktif veya pasif olarak OHAL karşıtı bir tutum geliştireceği öngörülmüştür. Ancak, doğrudan mağduriyeti olmayan bireylerin, yani OHAL'in 'hedef tahtasında' doğrudan yer almayan bireylerin OHAL ve KHK'lar karşısındaki tutumları, özellikle incelenmiştir. . Bu grubun görüşleri, doğrudan OHAL uygulamalarından etkilenmeyen kesimlerin OHAL'le ilgili toplumsal duyarlılığı hakkında bilgi edinmemizi sağlamıştır.

Belirtilen bağlamda, elde edilen verilerin ön analizinde ortaya çıkan izlenim şu olmuştur: Katılımcı kategorilerinin algı veya yargıları arasında bir takım küçük varyasyonlar bulunsa da, tüm katılımcılar, hemfikir olarak, OHAL/KHK'lar ile bu ülkedeki bireylere ve topluma yaşatılan sıkıntılara/kısımlara destek vermemektedir. Bu durum mağdurlar ve onların yakınları açısından oldukça sevindiricidir. Görünen odur ki uzun süre halk desteğini arkalarında bulamayacak olan, siyasal iktidarın veya 'egemenlerin' hukuksuz ve baskıcı uygulamalarını devam ettirmeleri hukuken de fiilen de mümkün olamayacaktır.

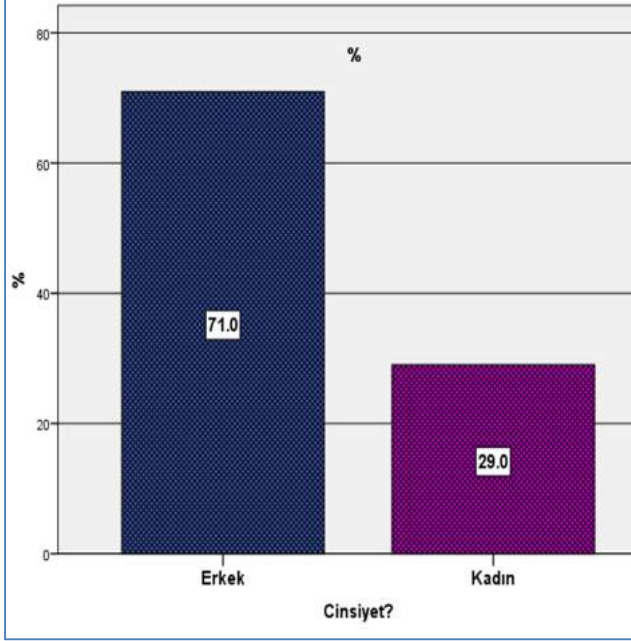

Yukarıda bahsedilen çıkarımlarımızın esas kaynağı 'Doğrudan mağdur olmadıkları halde' araştırmamıza katılıp fikirlerini beyan eden katılımcıların 'tutumları' olmuştur ki detayları raporumuzun ilerleyen bölümlerinde verilmektedir. Araştırmamıza 'Doğrudan mağdur olmayan' sıfatıyla katılanların, ülkedeki OHAL/KHK uygulamalarından birçoğuna, en az, 'mağdurlar' ve/veya mağdur yakınları kadar karşı oldukları

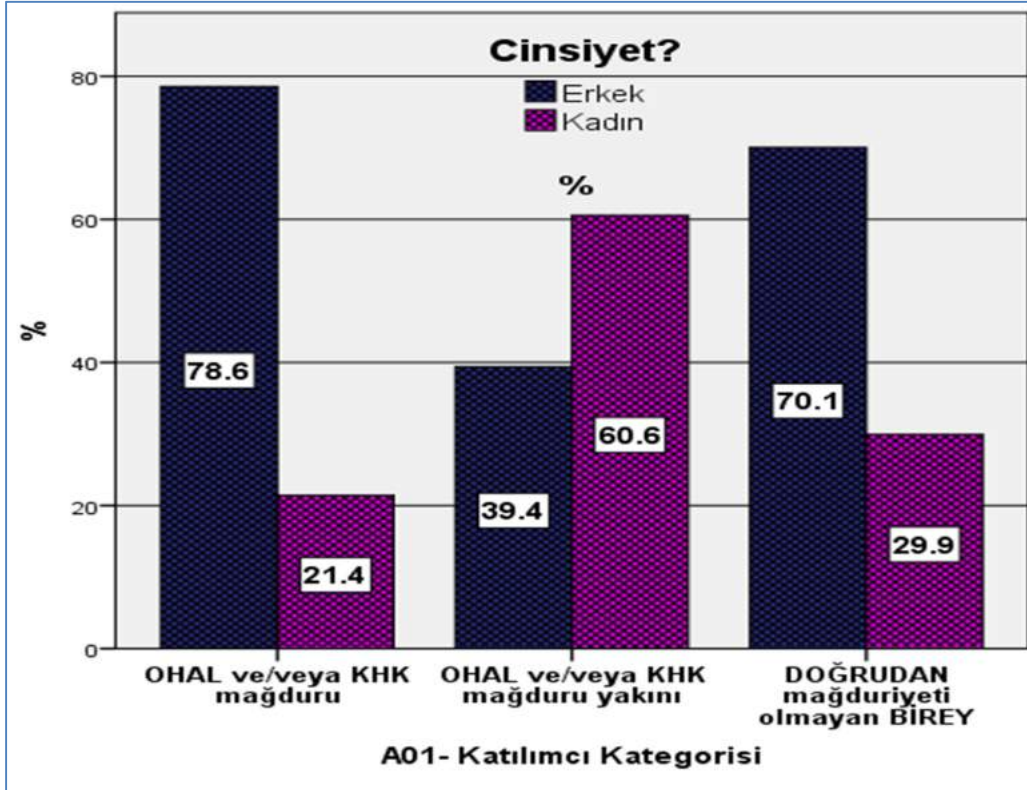
görülmüştür. Diğer yandan, 'Doğrudan mağdur olmayan' katılımcıların algı ve yargılarını değerli kılan özellik ise %88.5'inin yaşadığı çevrede, en azından, tanıdık, bildik OHAL/KHK mağdurlarının bulunmasıdır. Bu veri, bizler için iki şeye işaret etmektedir. Birincisi, doğrudan mağdur olmayanların algıları/yargıları geniş bir tecrübe/gözlem alanına dayalı olarak ortaya çıkmıştır. İkincisi ise, OHAL ve/veya KHK baskı ve kısımları, aşağı yukarı, toplumun tüm katmanlarına ulaşacak, etkileyecek ve onlara dokunacak kadar yaygın bir hal almıştır.

ARAŞTIRMAYA KATILAN KATILIMCILARIN SOSYO-DEMOGRAFİK KATEGORİ ANALİZLERİ

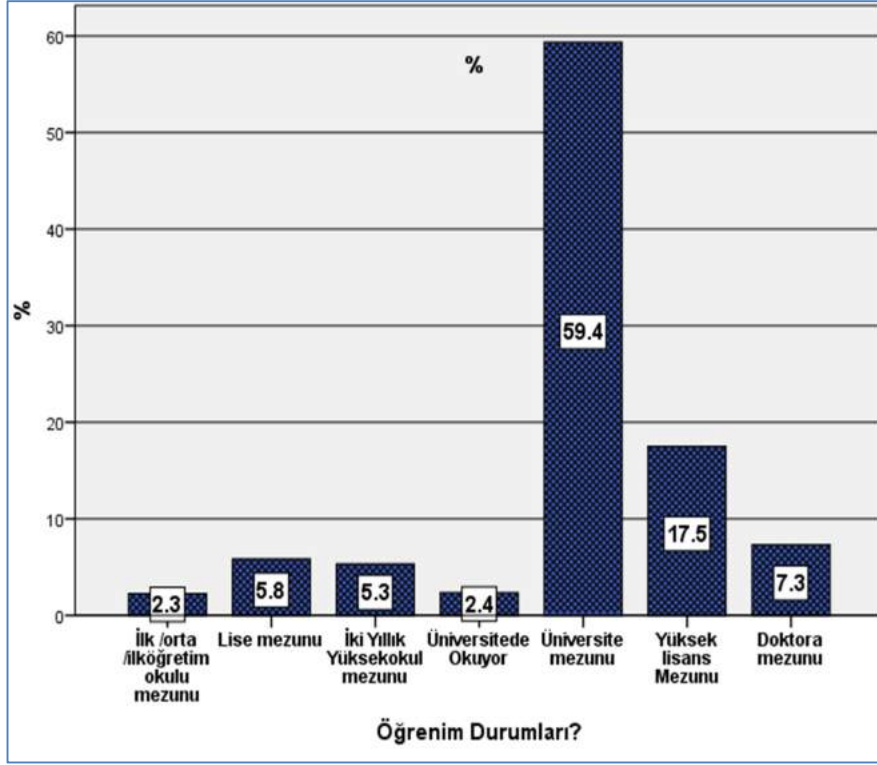
KATILIMCILARIN CİNSİYET DURUMLARI

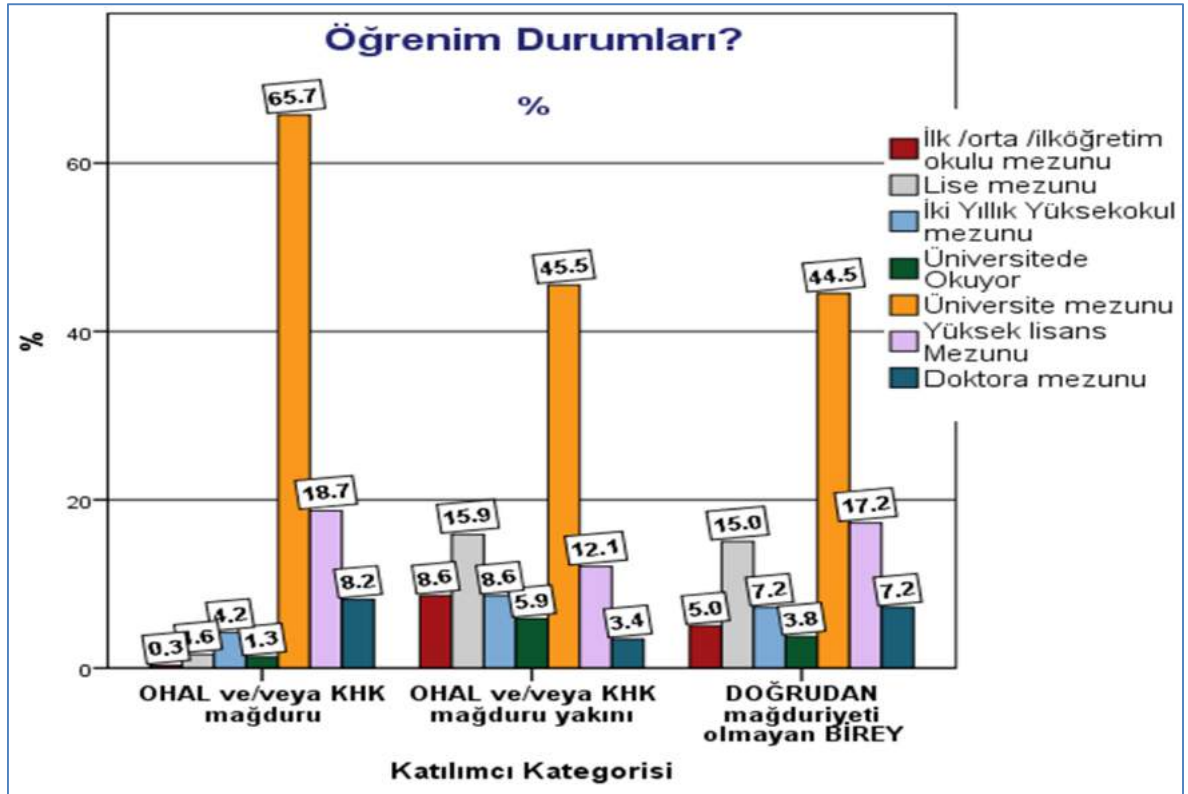
TÜİK verilerine göre, Türkiye nüfusunun %49,8'ini kadın nüfus oluşturur. Ancak, araştırma katılımcılarının oranları cinsiyet açısından incelendiğinde, kadın ve erkek katılımcı arasında önemli oransal farklılıklar gözükmemektedir. İlerleyen bölümlerde daha fazla detaylandırılacağı üzere, bu farklılığın en temel sebebi, kadın katılımcıların katılım ve araştırma sorularını tam cevaplamada erkeklere göre biraz daha çekinik davranışlarından kaynaklanmaktadır. Ancak iki katılımcı grubu arasındaki sayısal/oransal farklılıkların, birbirleri lehine/aleyhine sonuç doğurması için her iki gruba da %50 / %50 ağırlığında eşitlik sunan analiz yöntemleri uygulanmıştır.

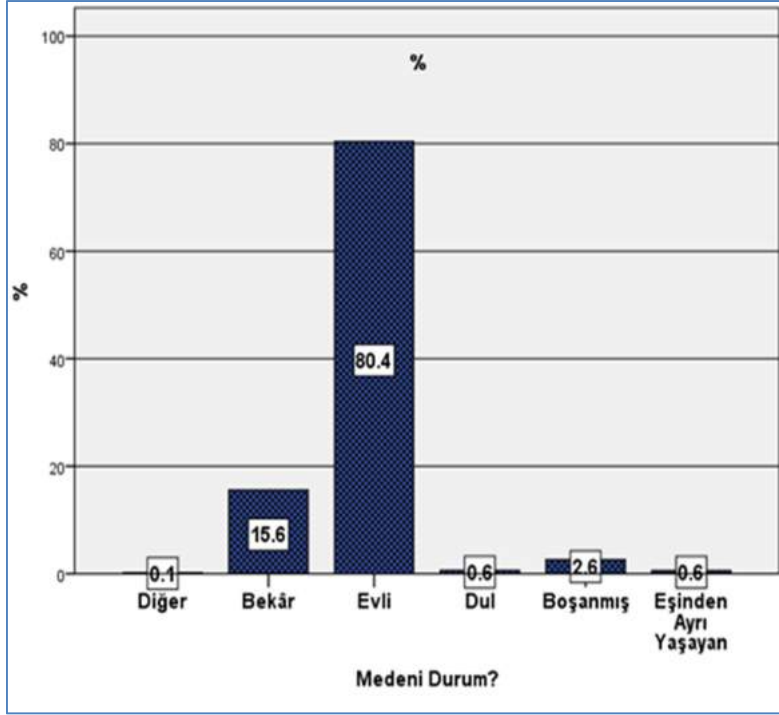
KATILIMCILARIN ÖĞRENİM DURUMLARI

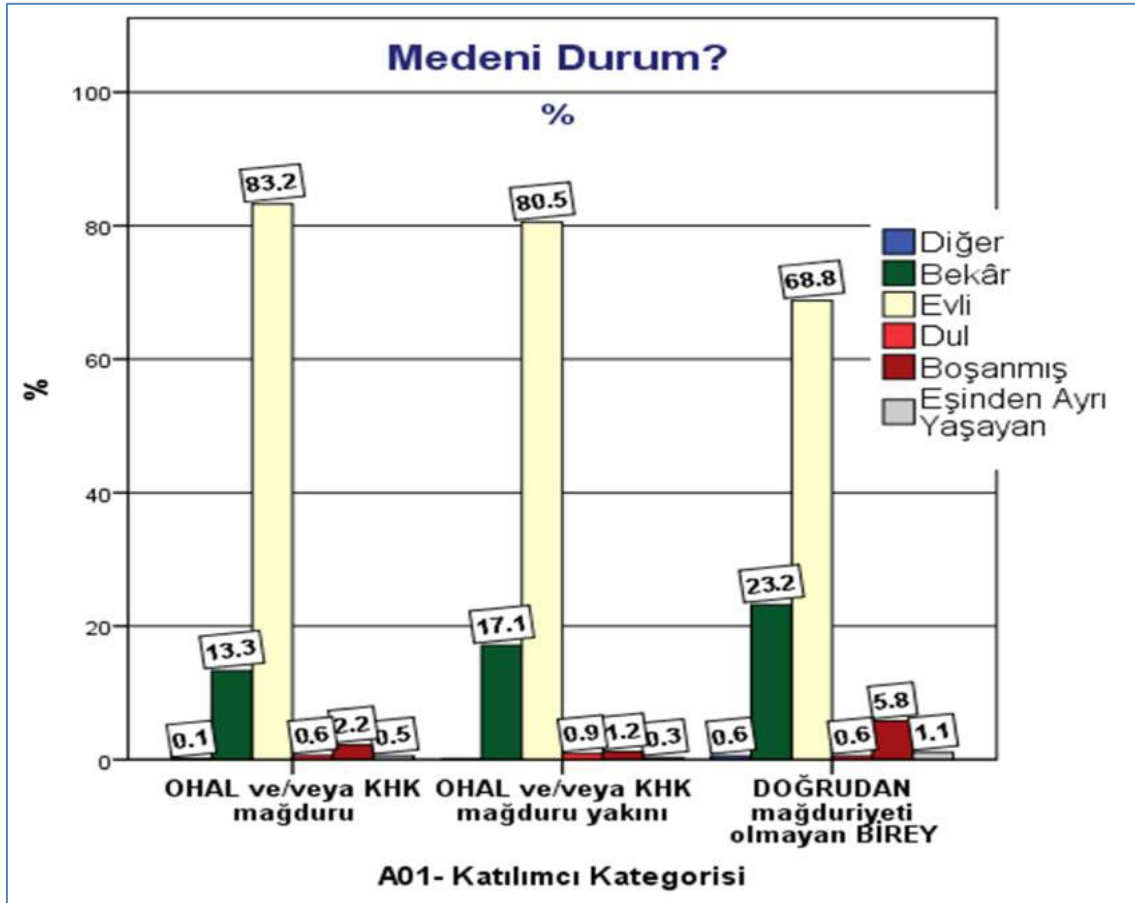
TÜİK 2016 verilerine göre Türkiye’de, toplam nüfus içindeki, Yüksekokul /Fakülte /Yüksek Lisans ve /Doktora mezunlarının genel oranları toplamı %17’yi geçmezken; araştırmamıza katılan mağdurların yaklaşık %92’sinin yüksekokul ve üzeri mezunu olmaları, OHAL ve /veya KHK’ların ülkenin en eğitilmiş, en dinamik veya dünyayla rekabete en açık kesimlerine ne kadar büyük bir zarar verdiğini göstermektedir. Bu görünüm ülkenin geleceği açısından da oldukça endişe vericidir.

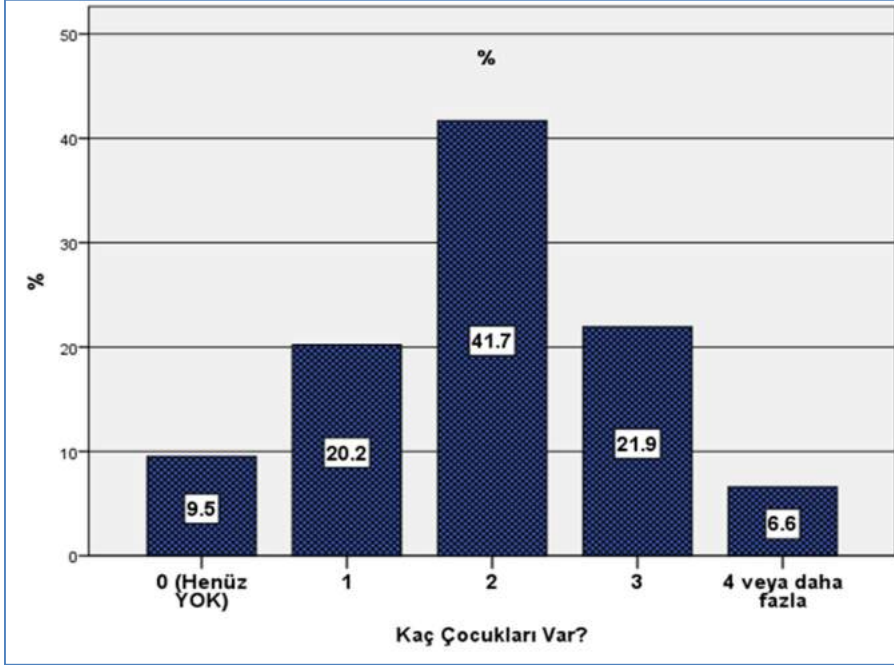
KATILIMCILARIN MEDENİ DURUMLARI

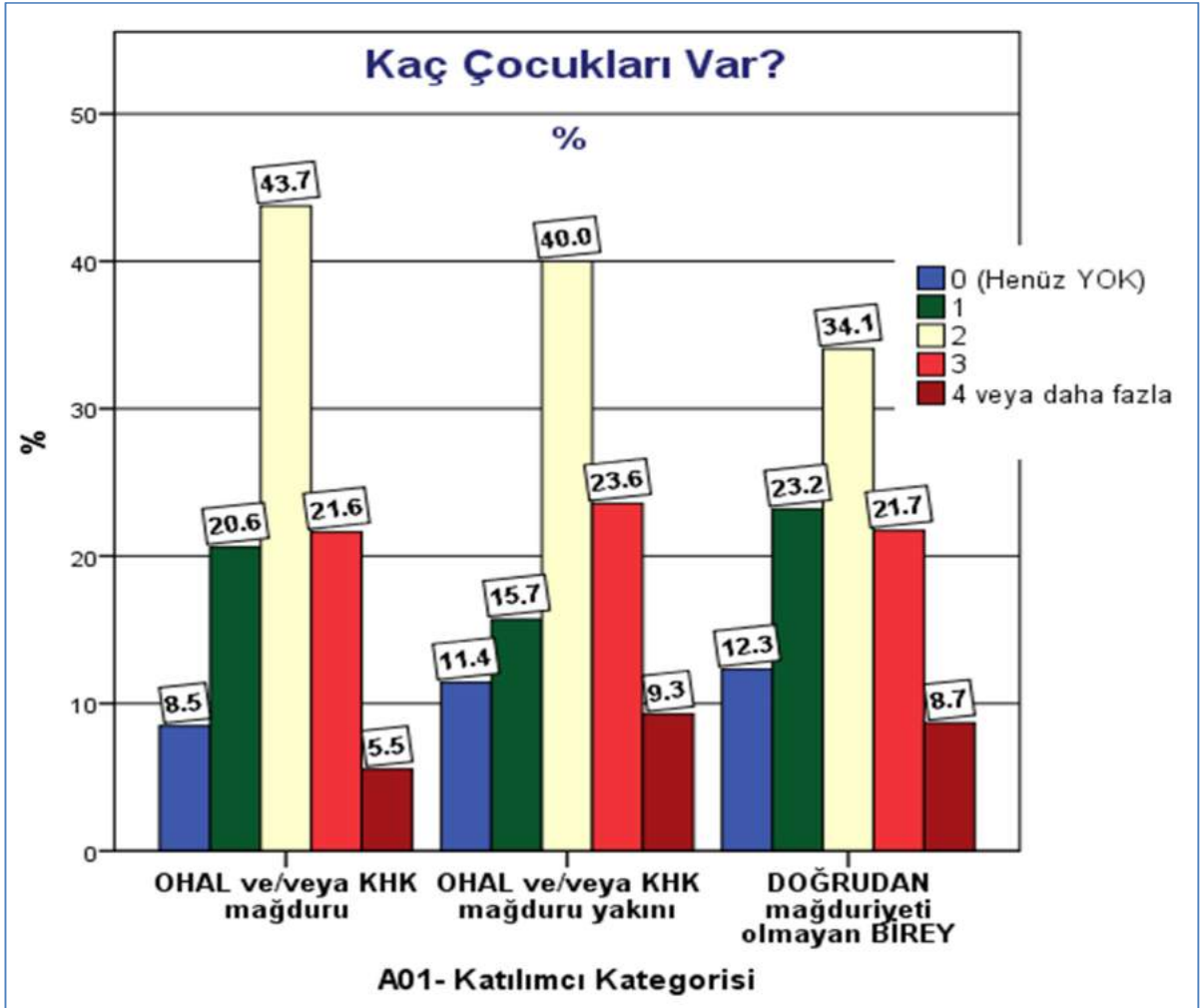
TÜİK medeni durum istatistiklerine göre, Türkiye'deki 15 yaş ve üstü nüfusun yaklaşık %64'ü evlidir. Araştırmaya katılanların %84,4'ü evlidir. OHAL ve/veya KHK'ların hedef aldığı kesimlerin, ağırlıklı olarak yükseköğrenimini tamamlamış ve geçimini sağlayacak bir işe girmiş olan kesimler olması nedeniyle araştırmamıza katılanların evli, boşanmış, eşi vefat etmiş, birlikte veya eşinden ayrı yaşıyor olanların oranlarının %84,4'ü bulması olağan bir durum olarak görülebilir. Çünkü genel eğilim olarak eğitimlerini tamamlayıp, bir işe girenler, bunların arkasından evlilik planları da yapmaktadırlar.

EVLİLİK HAYATI YAŞAYAN KATILIMCILARIN ÇOCUK SAYILARI

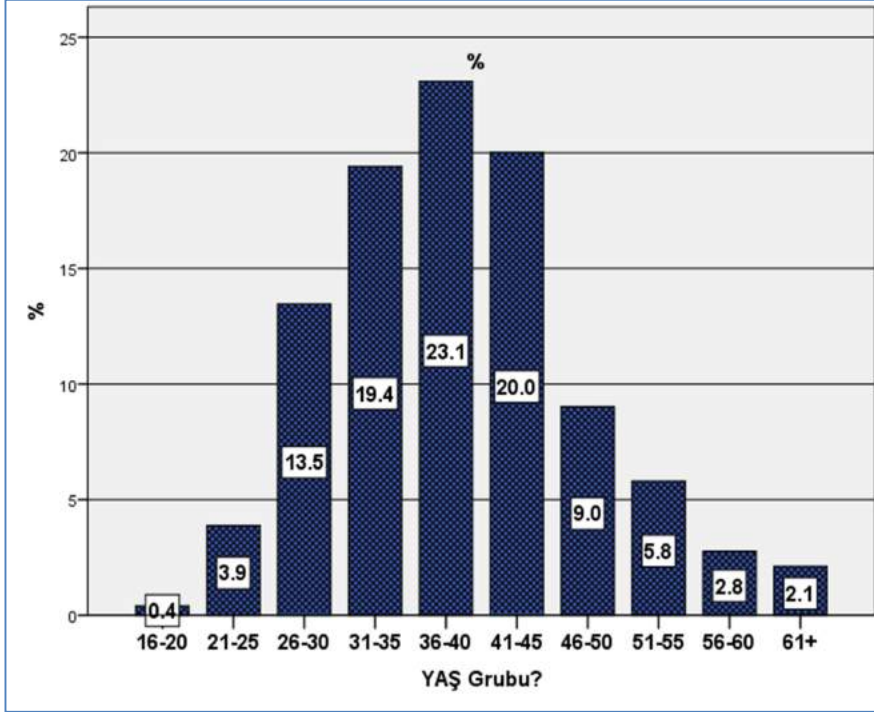

TÜİK verilerine göre, Türkiye'deki kadınların genel ortalama doğurganlık oranları, yıldan yıla küçük varyasyonlar göstermekle birlikte, yaklaşık 2.14 çocuk civarındadır. Araştırmamıza katılan 'evli /daha önce evlilik yaşamış' olan bireylerin ortalama çocuk sayıları da Türkiye ortalamasındadır.

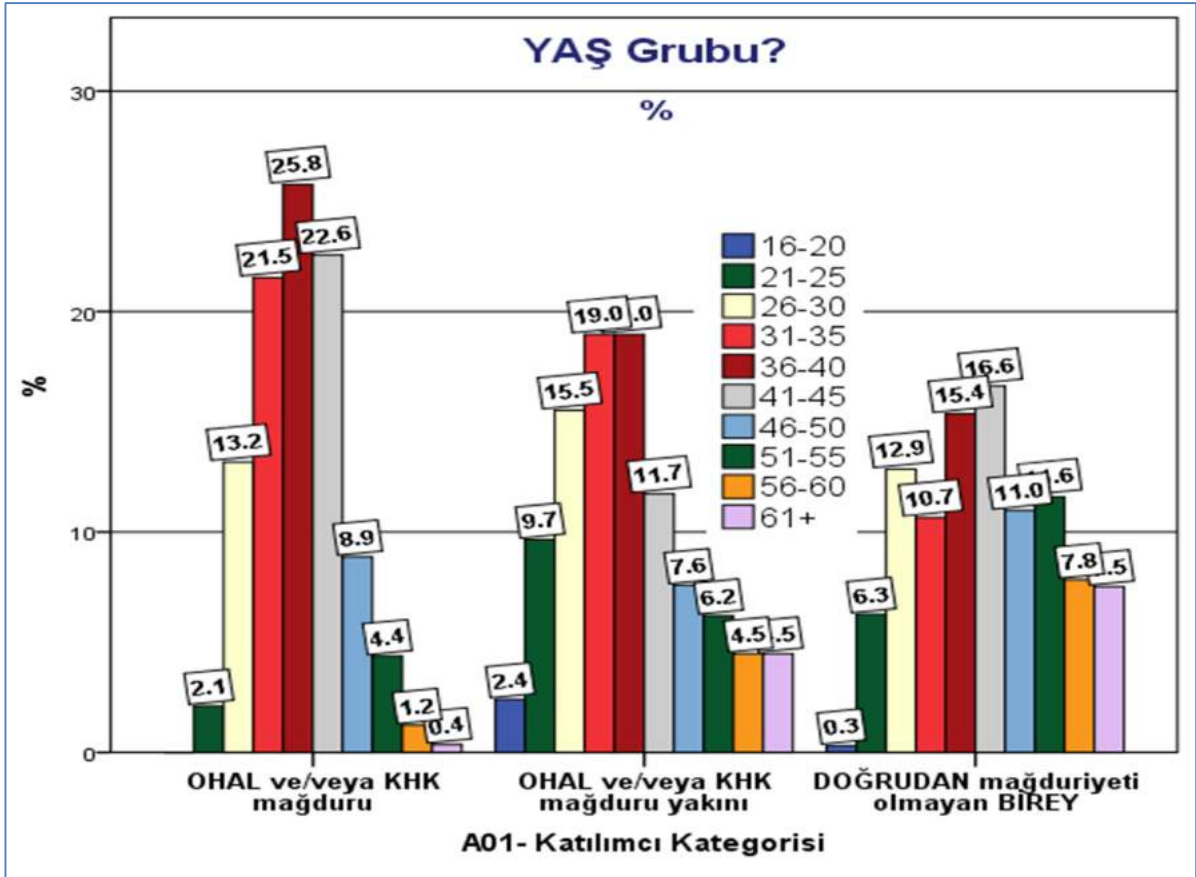

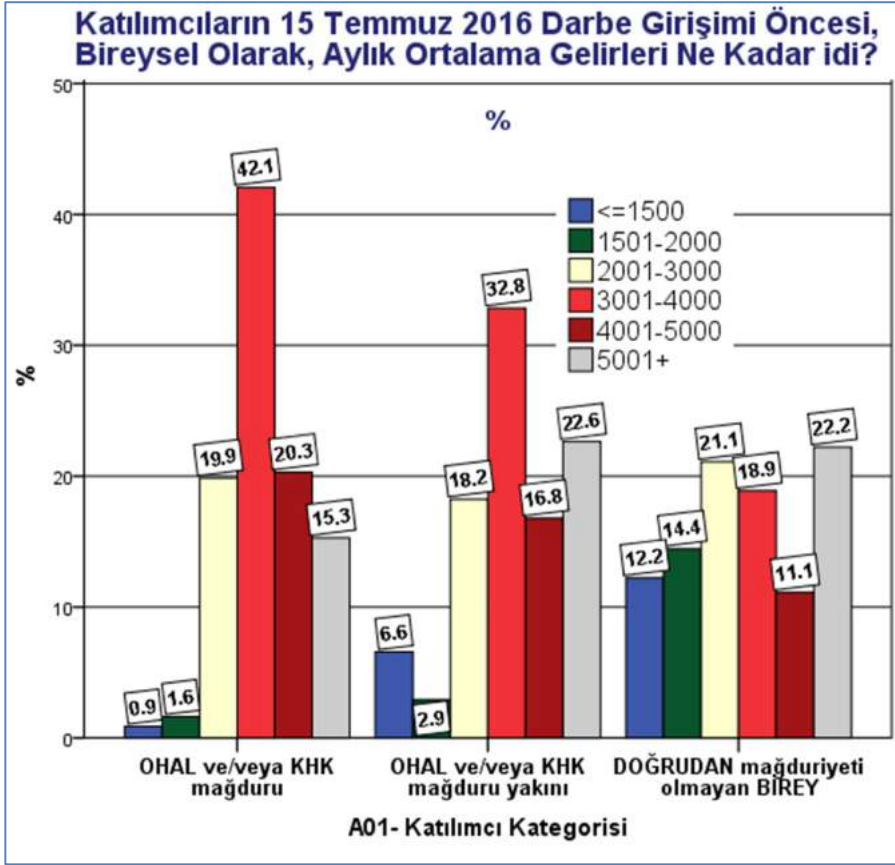
KATILIMCILARIN YAŞ KATEGORİLERİ

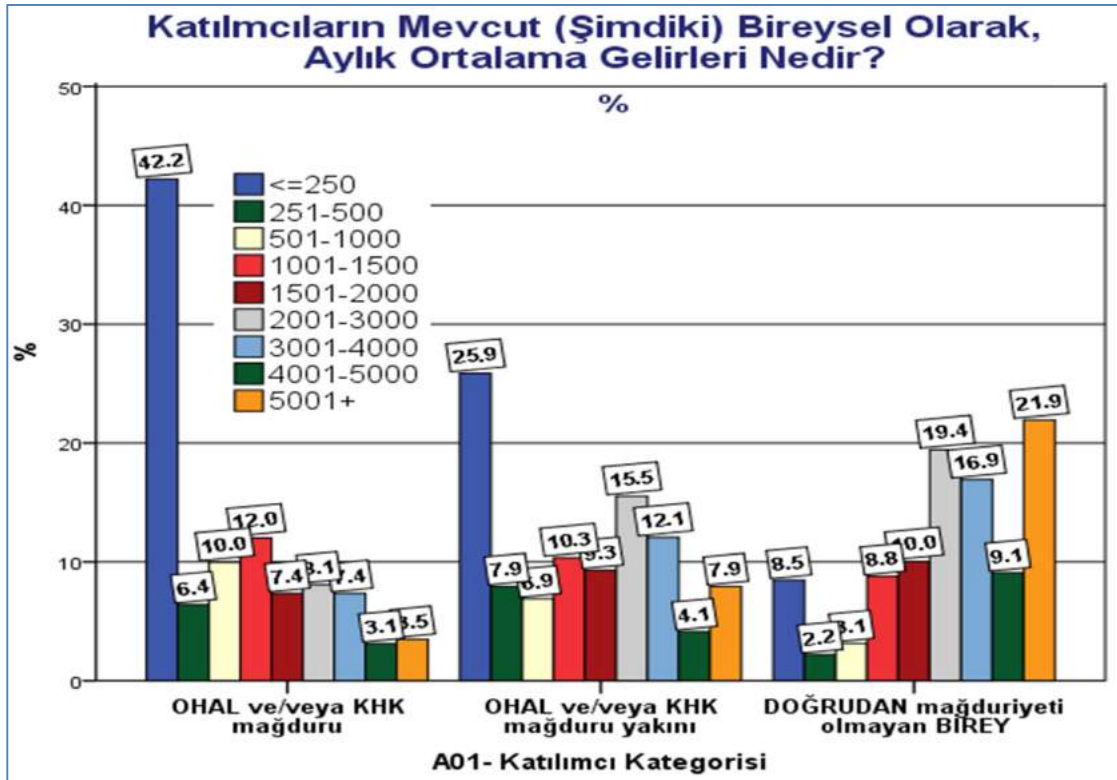
İstatistiki veriler göre Türkiye'nin ortalama yaşı yaklaşık 30 iken, araştırmamıza katılanların ortalama yaşı yaklaşık 38'dir. Araştırma katılımcılarının medyan yaş grubu ise, 36-40 yaş grubudur. OHAL/KHK'ların hedef aldığı kesimler dikkate alındığında, bu görünüm olağan gözükmemektedir.

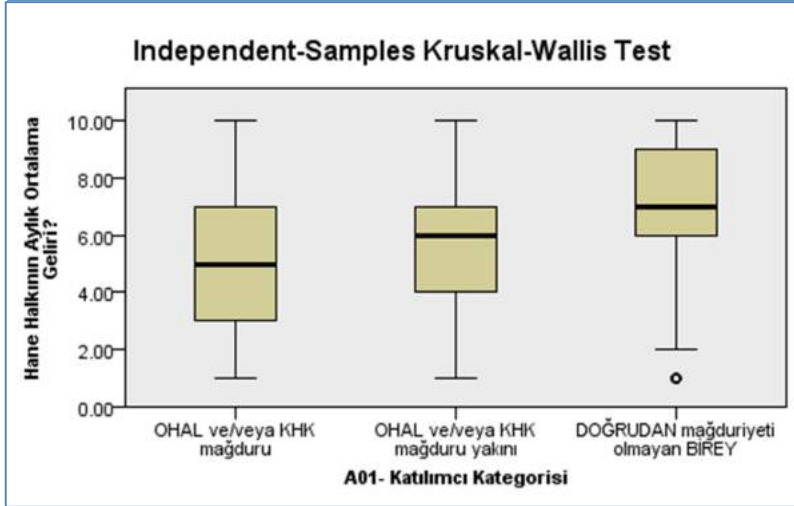
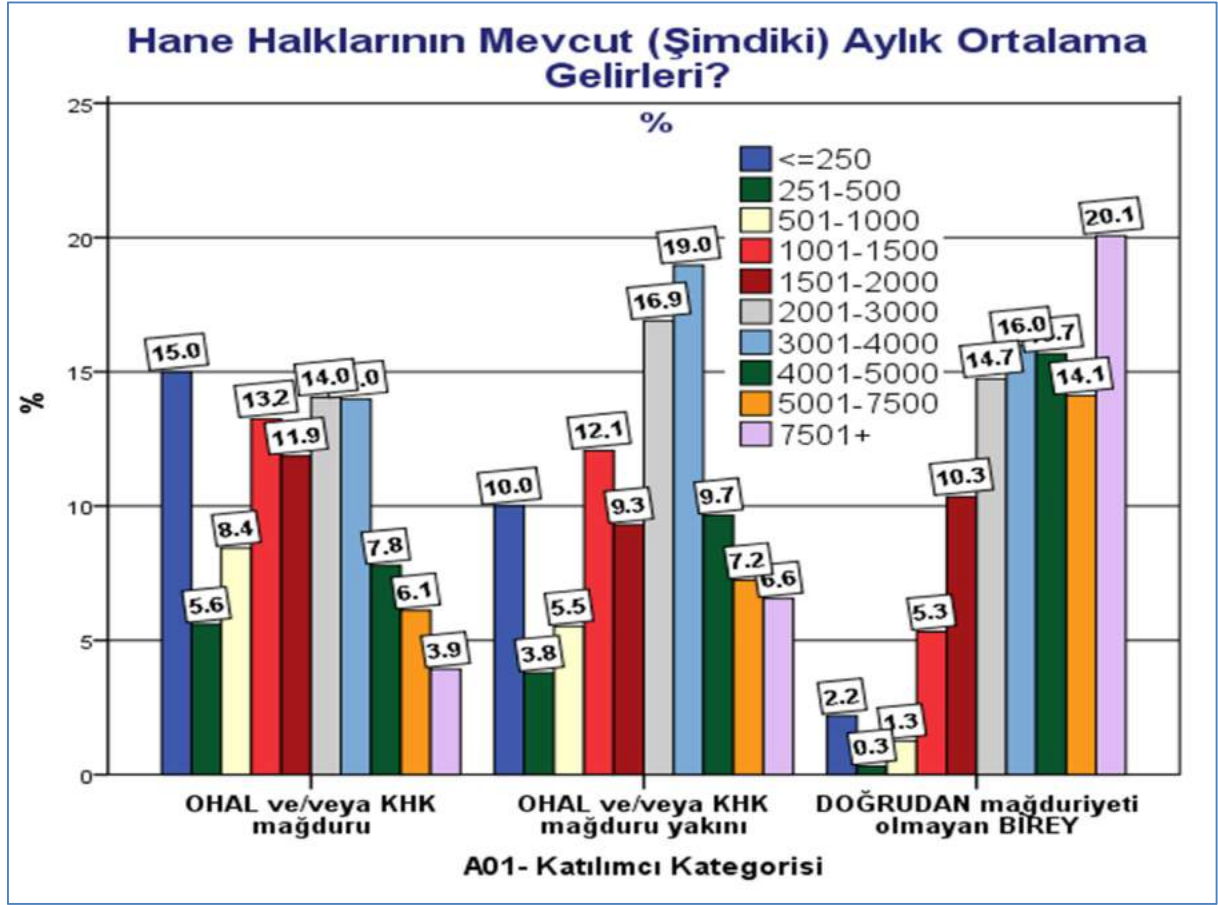
KATILIMCILARIN 15 TEMMUZ 2016 ÖNCESİ VE SONRASI BİREYSEL GELİR DURUMLARI

Katılımcılardan mağdur ve mağdur yakını kategorisinde olanların gelirlerinde, 15 Temmuz 2016 darbe girişimi sonrası, çok büyük düşüş yaşandığı görülmektedir. Mağdurların ve yakınlarının 15 Temmuz 2016 öncesi aylık median gelirleri 3001-4000 TL aralığında iken; 15 Temmuz sonrası, median gelirlerinin 500 TL'nin de altına düştüğü gözükmemektedir. Öte yandan, doğrudan mağdur olmayan bireylerin gelirlerinde, 15 Temmuz öncesi ve sonrasında belirgin bir değişim gözükmemektedir.

KATILIMCILARIN MEVCUT HANE GELİRİ DURUMLARI

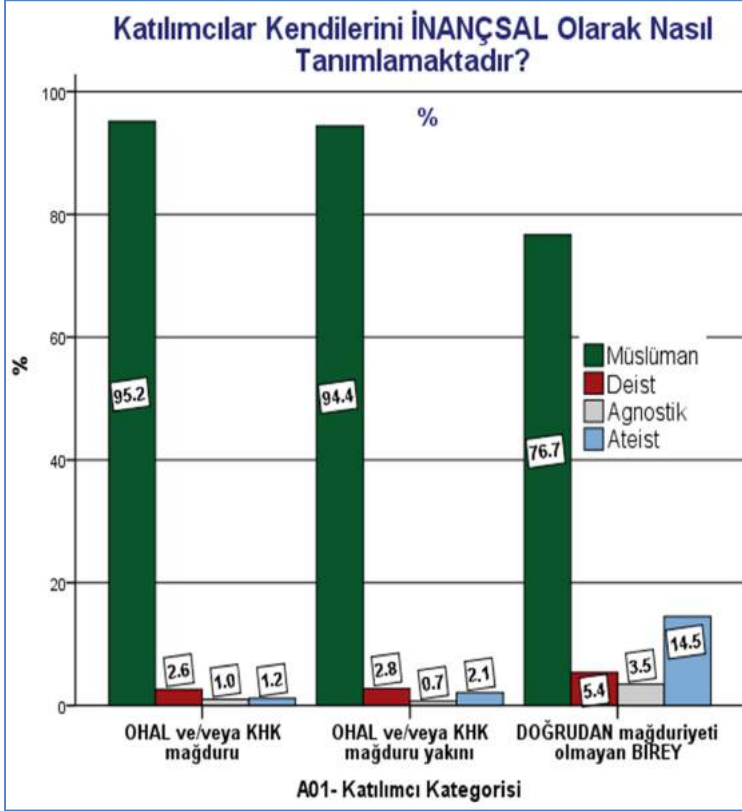

Önemli oranda hafıza yanılgıları yaşayabilme ihtimallerine karşı katılımcılara, 15 Temmuz 2016 öncesi hane halklarının gelir durumları sorulmamıştır. Ancak, katılımcıların, 15 Temmuz 2016 öncesi, bireysel gelir durumlarının hane halkı gelirlerini de aynı oranda etkileyeceği varsayımı ile hareket edildiğinde; ‘doğrudan mağdur olmayan bireylerin’ 15 Temmuz 2016 öncesindeki, medyan gelirleri, diğer iki gruba göre daha az iken, 15 Temmuz

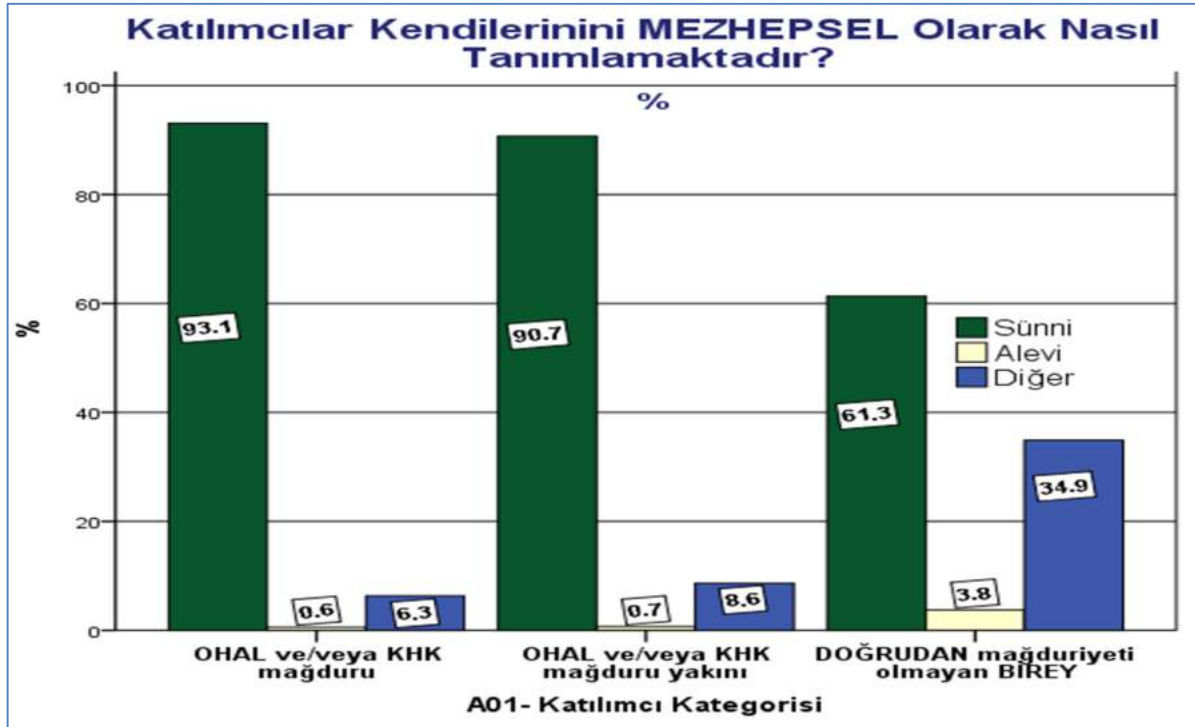
2016 sonrası; 35-50% arasında daha fazla hale gelmiştir. Tüm grupların, 15 Temmuz 2016 öncesindeki gelir ölçeği görünümü yandaki görünümün tam tersi şeklindedir. Gruplar arasındaki bu gelir değişimi durumunun istatistiksel, olarak anlamlı (geçerli) olup olmadığıyla ilgili yaptığımız ‘Bağımsız Örneklem Kruskal-Wallis Testi²’, bu değişimin anlamlı (geçerli) olduğunu doğrulamıştır. Kısaca özetlemek gerekirse; OHAL ve KHK’lar mağdurlar ve ailelerini çok ciddi oranlarda fakirleştirmiştir.

² N= 1983, Asymptotic Sig. (2 sided test) = .000

KATILIMCILARIN KENDİLERİNİ İNANÇSAL TANIMLAMALARI

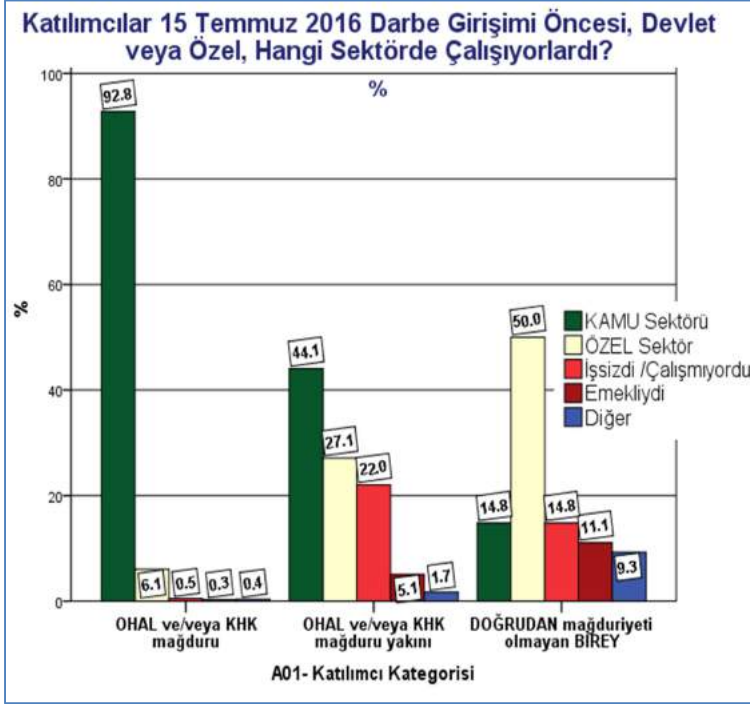

Araştırmamıza katılan OHAL /KHK mağdurları ve yakınları takriben %95 ve %92 oranlarında ‘Müslüman ve Sünni’ olduklarını beyan etmişlerdir³. Doğrudan mağdur olmayan katılımcılar arasında ‘Müslüman ve Sünni’ oranlarının %76 ve %61 olması kendilerini “Muhafazakâr /Dindar” olarak tanımlayan kesimlerin OHAL/KHK mağdurları ve yakınlarının adalet çılgınlıklarına daha mesafeli durdukları anlamına gelmektedir. Bu durumda mağdurlar ve yakınlarına oransal olarak daha belirgin seviyede sahip çıkan kesimlerin, kendilerini Sosyalist, Deist, Agnostik, Ateist /Demokrat olarak tanımlayan kesimlerin olduğu söylenebilir. Mezhepsel kategorilerde ‘Diğer’ seçeneği ağırlıklı olarak o grupları temsil etmektedir. Bu tespitlerimiz hususunda özel bir analiz de yapılacaktır.

³ Din seçenekleri arasında Hristiyan, Yahudi seçenekleri de bulunmaktadır. Ancak, katılımcılar arasında bu yönde beyanda bulunanlar sayıca çok az olduğu için o gruplar görsele dâhil edilmemiştir.

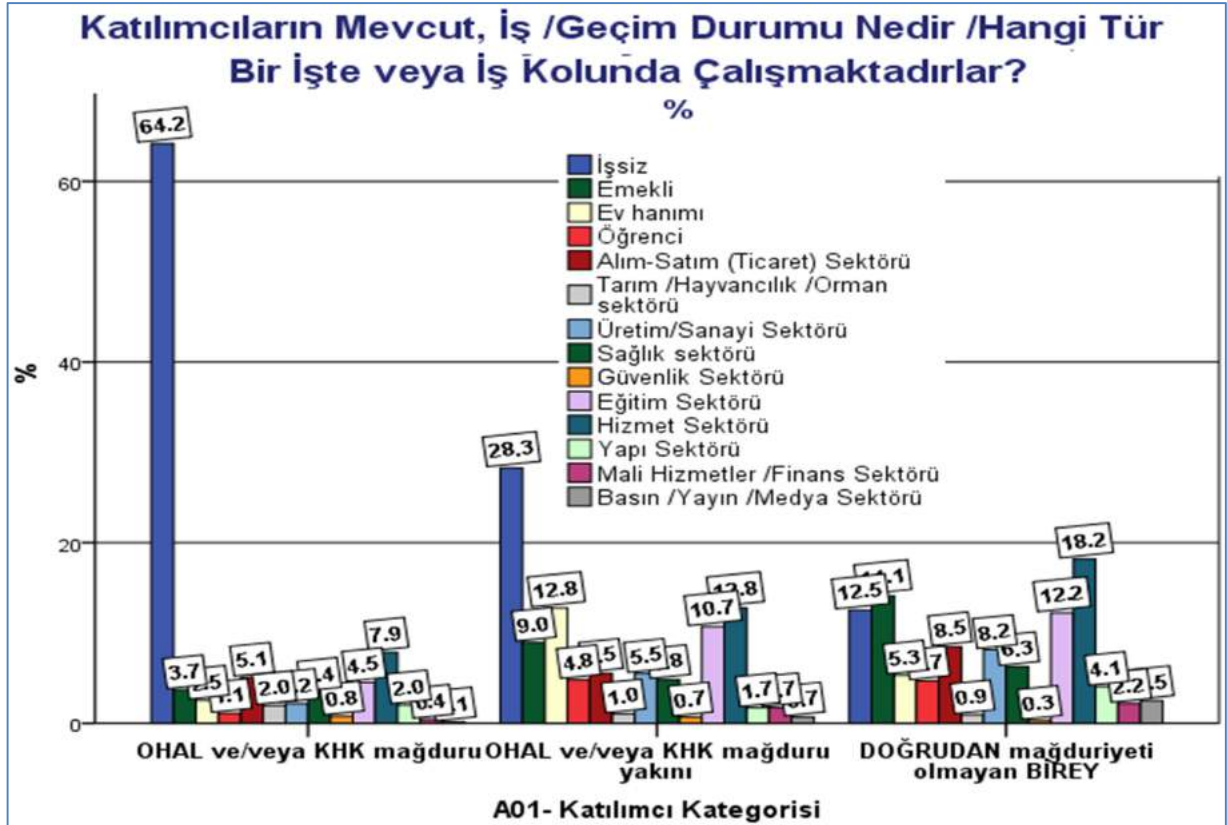
KATILIMCILARIN 15 TEMMUZ 2016 ÖNCESİ VE MEVCUT ÇALIŞMA DURUMLARI

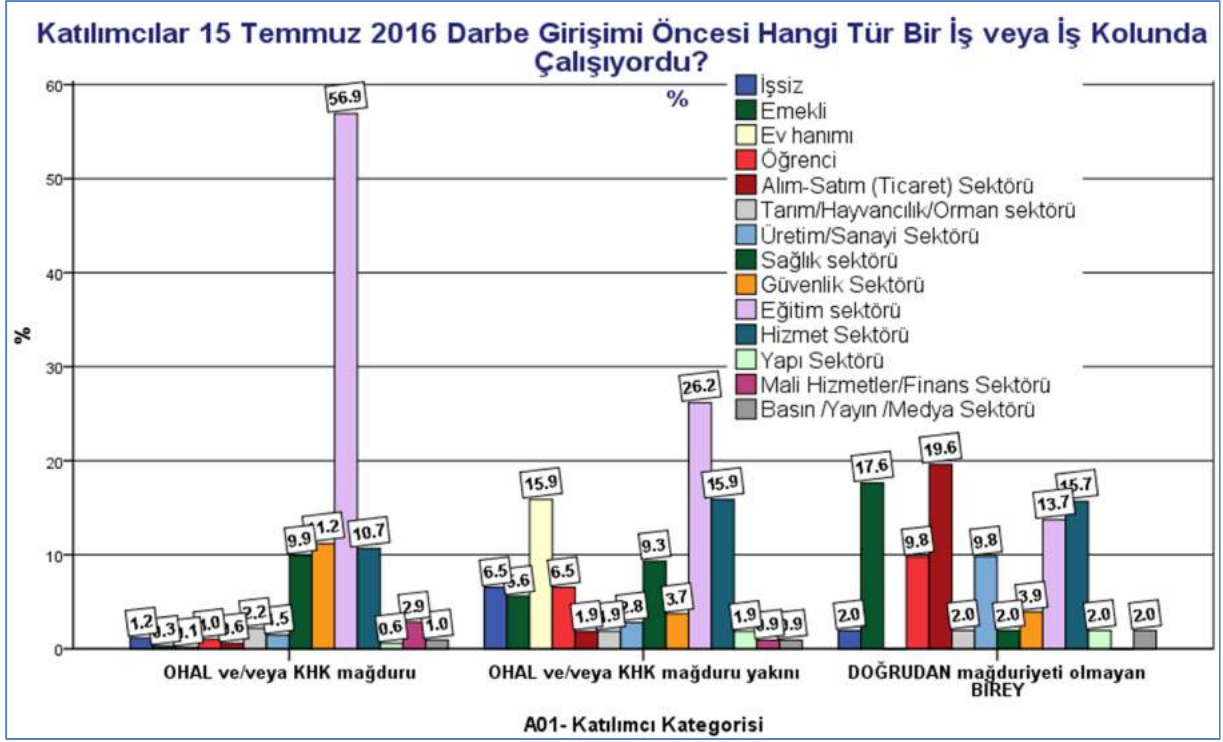
Mağdur ve Mağdur yakını katılımcıların önemli bir bölümünün, 15 Temmuz 2016 öncesi kamu sektöründe çalıştıkları görülmektedir. Bu sebeple, mağdur ve mağdur yakınlarının 15 Temmuz 2016 sonrası büyük bir işsizlik ve yoksulluk çıkmazı ile karşı karşıya kaldıkları da görülmektedir.

Doğrudan mağdur olmayanlar arasında işsizlik oranları Türkiye ortalamasındayken mağdurlar arasında bu oran yaklaşık %65'tir. Mağdur yakınları arasında ise yaklaşık %30'dur. Bu görünüm mağdur yakınlarının da işe alımlarda ciddi bir ayrımcılıkla karşılaştıkları anlamına gelmektedir. Diğer yandan, OHAL öncesinden bir işte çalışan kadınların kendilerini 'işsiz' yerine 'ev hanımı' olarak tanımladıkları, bir

kısım mağdurların ise emekliye ayrıldıklarını beyan ettiklerini de belirtmek gerekir. Bu keyfiyet ise 'işsiz' kategorisinde görünmesi gerekenlerin oranını nispeten düşürmüştür.

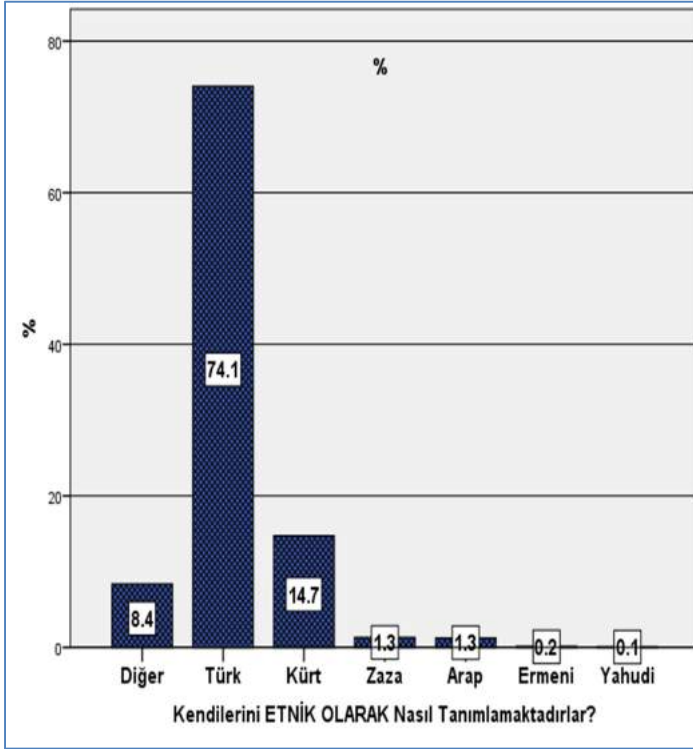
KATILIMCILARIN 15 TEMMUZ 2016 ÖNCESİ ÇALIŞTIKLARI İŞ KOLLARI

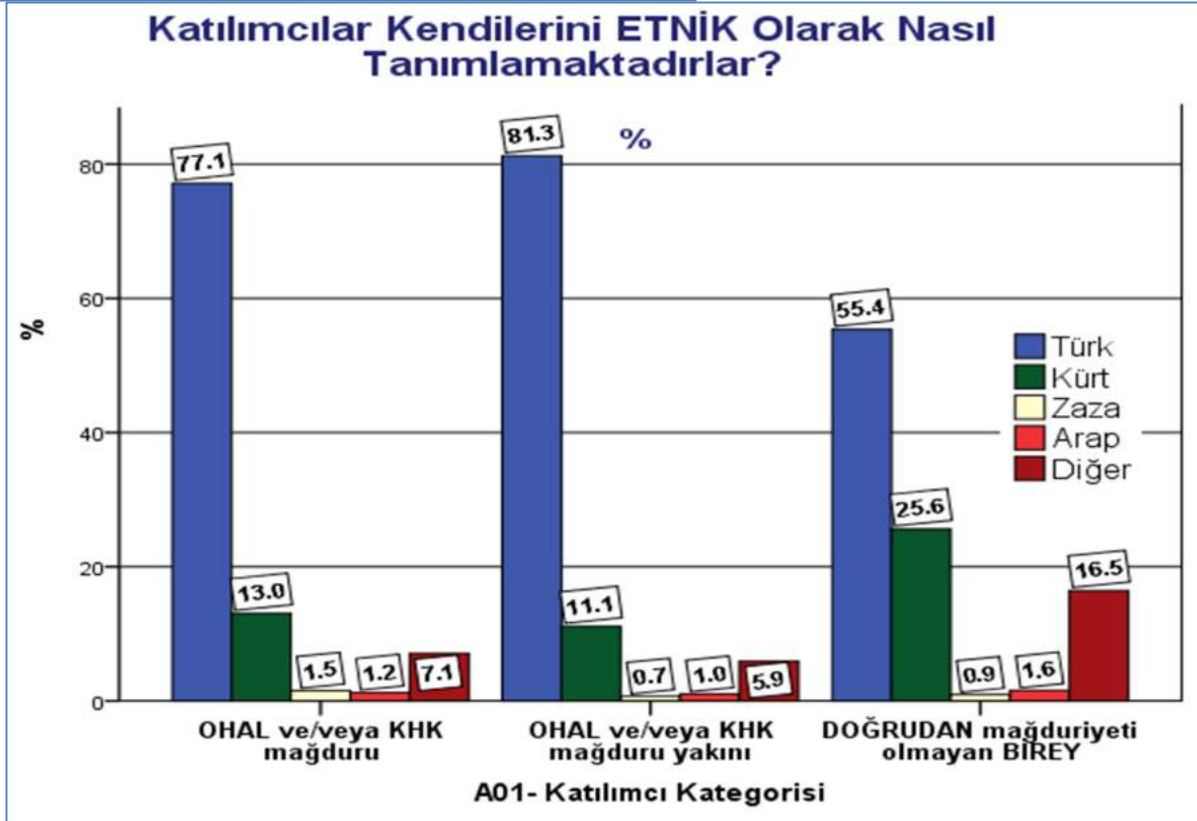
OHAL ve KHK'larla doğrudan mağdur edilen kesimlerin, 15 Temmuz 2016 öncesi ağırlıklı olarak 'Eğitim', 'Sağlık', 'Hizmet' ve 'Güvenlik' sektörlerinde çalışanlar oldukları görülmektedir. Kesinlikle hiçbir grubu itham etmek niyetinde olmamakla birlikte; 'Güvenlik iş kolunda çalışanların (%11)', buldukları ortam itibarı ile 'teorik olarak' darbeye karışma ihtimalleri bir kenara bırakıldığında, geriye kalan %89'luk 'sivil kesimin', daha önceden hiçbir adli, istihbari ve güvenlik biriminin denetimlerine yakalanmadan, nasıl olup, 15 Temmuz 2016 günü aniden "Darbeci" ve "Terörist" olarak ortaya çıkabildikleri akılları kurcalayan bir soru olarak görülebilir. Verilere bakıldığında, darbe nedeniyle, en fazla kısıma uğratılan kesimlerin de, 'öğretmenler' ve 'akademisyenler' oldukları dikkat çekmektedir. Belirtilen bağlamda, bu kadar eğitimci eğer "Darbeci, terörist /teröre yardım ve yataklık eden kişilerden idiler ise; 'Nasıl olmuştur da, bunların yıkıcı/bölücü/ihanet faaliyetleri o güne kadar 'idari, adli, istihbari veya güvenlik kurumlarının' hiç birinin dikkatini çekememiştir? sorusu ilk akla gelen sorulardandır. Diğer yandan ilerdeki bölümlerde de açıkça görülebileceği üzere, araştırmaya katılan mağdur ve mağdur yakınlarının anlatımları; bu insanların çoğunun, ülkelerine/devletlerine ihanet faaliyetleri içerisinde olmaları ile değil "çalışkanlıkları, başarıları ve özverileri" ile dikkat çekenlerden olduklarını göstermektedir.

Hak ve Adalet Platformu araştırma çalışması, "15 Temmuz 2016 darbe girişimini "kim ya da kimler yaptı?", darbe girişimine "kimler destek verdi?" kim ülkeye ihanet etti? kim etmedi? vb. gibi sorulara cevap bulmak amacını gütmemiştir. Ancak, OHAL ve KHK'ların en çok hedef aldığı kesimlerin eğitimciler oldukları dikkat çekince darbe girişiminden sonra ihraç edilen kesim ile darbe girişimi arasındaki ilişkiyi sorgulama ihtiyacı da hissedilmiştir. Bu soruların cevabını, elbette, en iyi şekilde "İnsan hak ve hürriyetlerine uygun olarak yapılan yargılamalar ve hukuki kararlar" verecektir. Ancak, bizler, OHAL ve KHK mağdurların sesini kamuoyuna duyurmak gibi bir vazifeyi üstlenen 'İnsan, Mağdur ve Mazlum Hakları' savunucuları olarak bu soruları sormak ve herkes için "adil yargılanma/ adil muamele görme ve adalet talep etme" zorunluluğu olduğunu biliyor ve bu soruların da mutlaka sorulması gerektiğine inanıyoruz.

KATILIMCILARIN KENDİLERİNİ ETNİK TANIMLAMALARI

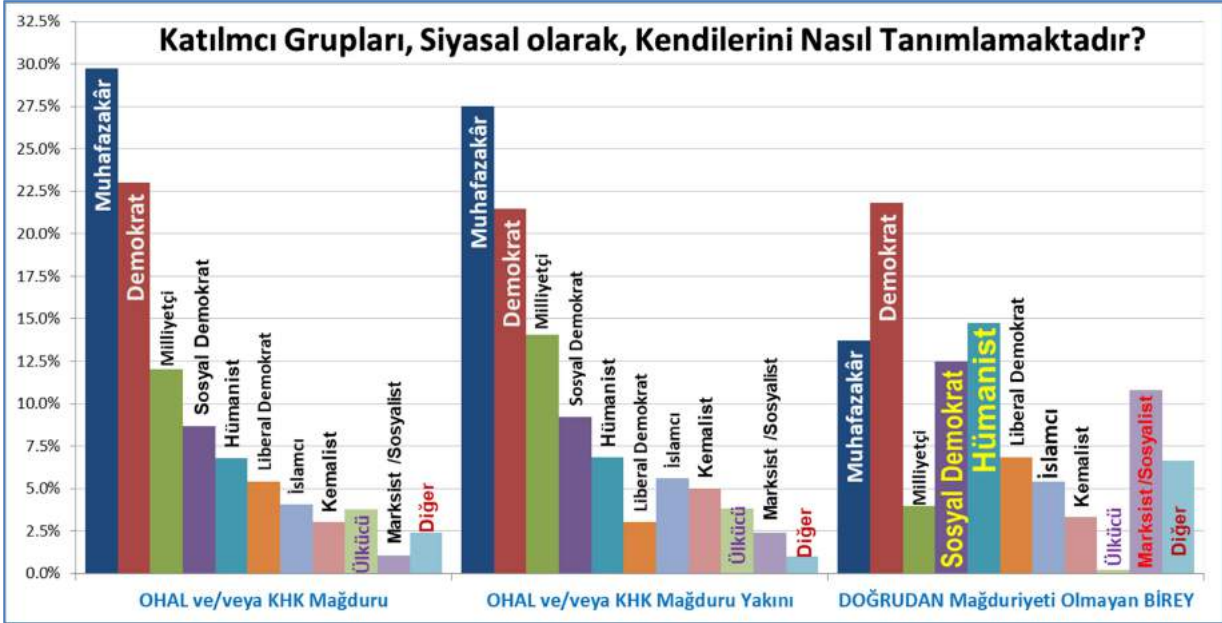
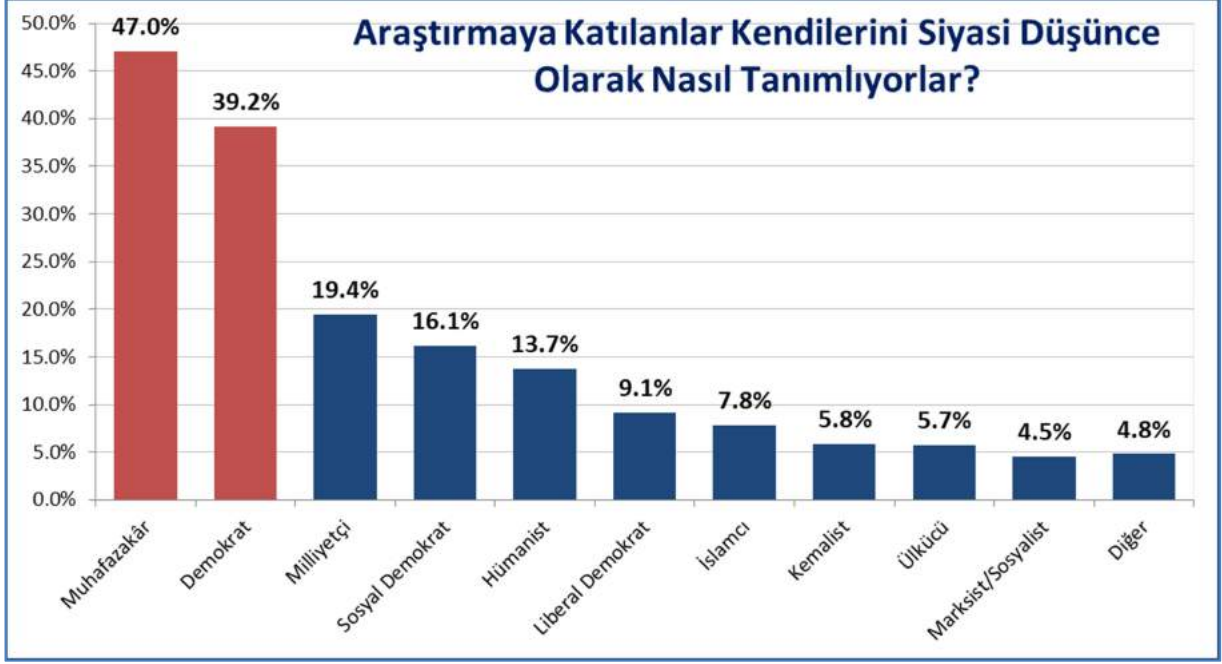

Türkiye’de etnik köken tanımlamaları hususunda yapılan araştırmalarda kendilerini Türk olarak tanımlayanların oranının yaklaşık %80, Kürt-Zaza olarak tanımlayanların ise yaklaşık %18 olduğu bilinmektedir.⁴ Araştırmaya katılanların oranları da bu oranlara yakındır. Ancak, OHAL/KHK mağduriyetlerinin yarattığı aşırı tepkisellik nedeniyle katılımcılar arasında “Annem, babam Türk. Ama ben artık Türk değilim”. “Artık dinden, Müslümanlıktan, mezhepten soğudum.” “Artık, hiç bir dindara, mezhebe inanmıyorum /güvenmiyorum” vb. gibi tepkisel ifadeler kullanarak kendilerini etnik /dinsel /mezhepsel olarak “diğer” kategorisinde sınıflandıran katılımcıların olduğuna dikkat çeken sayılarda rastlanmıştır. ‘Diğer’lerin çoğu da kendilerini “İnsan” olarak tanımlamıştır. Bu bulgularımızla ilgili ayrı bir analiz de yapılacaktır.

⁴ Konda Araştırma ve Danışmanlık (2006), Toplumsal Yapı Araştırması, Biz Kimiz?; Konda Araştırma ve Danışmanlık (2011) Kürt Meselesi’nde Algı ve Beklentiler, İletişim Yayınları; CIA World Factbook 2016

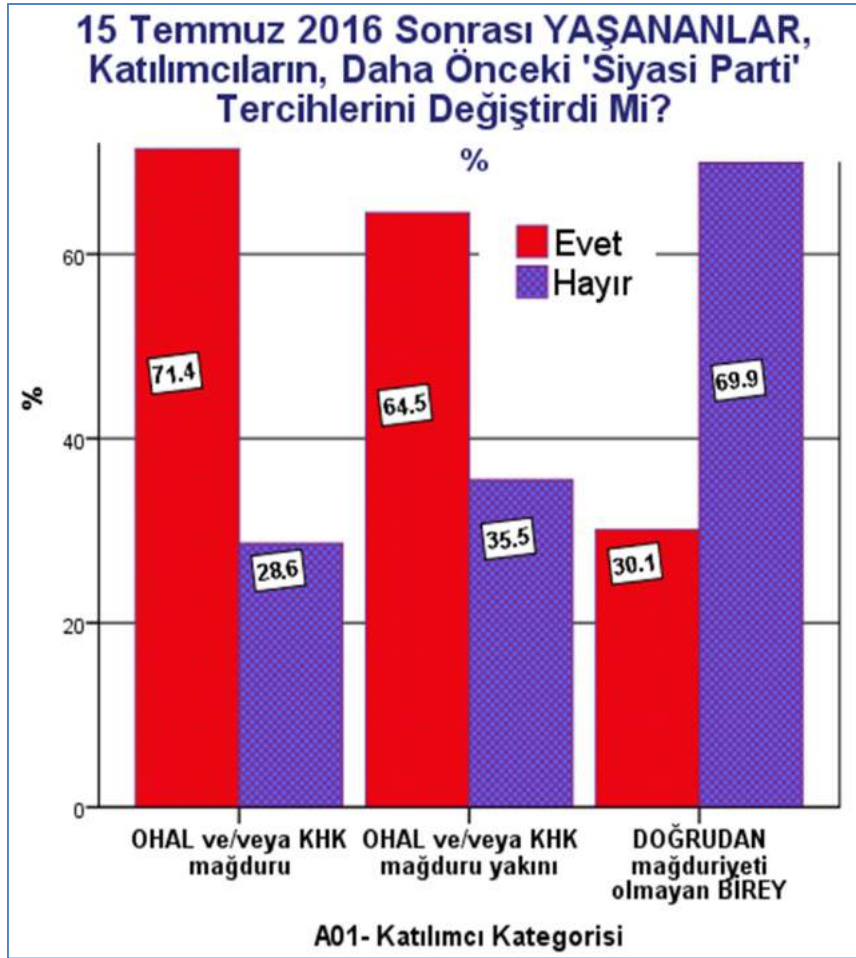
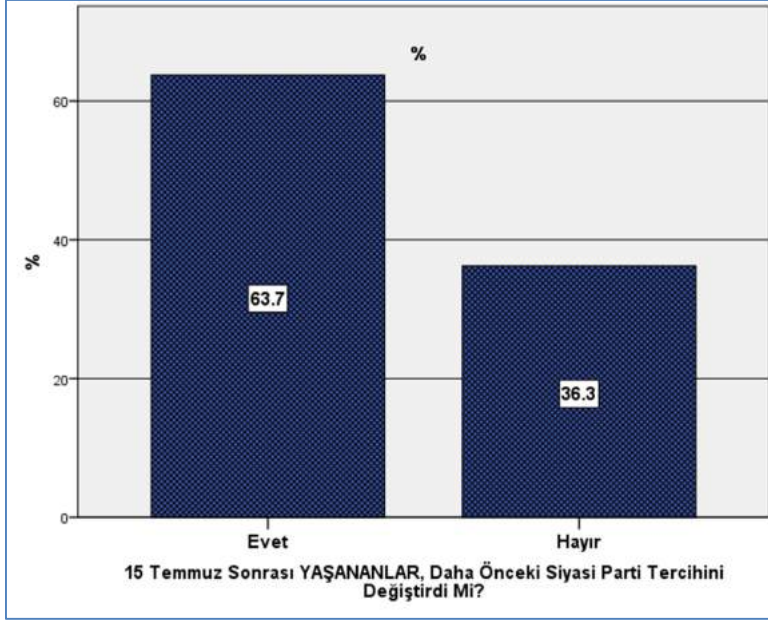
KATILIMCILARIN KENDİLERİNİ SİYASAL TANIMLAMALARI

Önceki sayfalardaki ‘din, mezhep, etnik köken’ kategorilerinin kesit analizleriyle ‘siyasal tanımlama’ veri analizleri bir bütün olarak ele alınıp değerlendirildiğinde; OHAL/KHK’larla mağdur edilenlerin ağırlıklı olarak “Milliyetçi/Muhafazakâr/Dindar” kesimler oldukları görülmektedir. Öte yandan, ‘mağdur kesimlerin’ adalet çılgınlıklarına bariz bir biçimde cevap/destek verenlerin ise “Milliyetçi /Muhafazakâr /Dindar (Demokrat)” *OLMAYANLARDAN* oluşan; “Sosyalist, Deist, Agnostik, Ateist, Hürmanist (Demokrat)” kesimlerden oldukları da dikkat çekmektedir. ‘Diğer’ kategorisinde yer alanlar; ağırlıklı olarak artık ‘siyasetten /siyasetçilerden hoşlanmayanlardır’. Belirtilen bağlamda, detaylı siyasi tanımlama analizlerinde de görüldüğü gibi “Milliyetçi /Muhafazakâr /Dindar (Demokrat)”ların dünyanın başka yerlerindeki mağdur ‘kardeşlerinin’ seslerini oldukça iyi duyabilir /görebilirken ‘kendi komşu, akraba veya arkadaşlarının yardım çılgınlıkları karşısında ‘görme’ ve ‘işitme’ sorunları yaşadıkları, mağduriyetlere sessiz ve duyarsız kaldıkları da aşikârdır. Bu hususta ayrı bir analiz yapılacaktır.

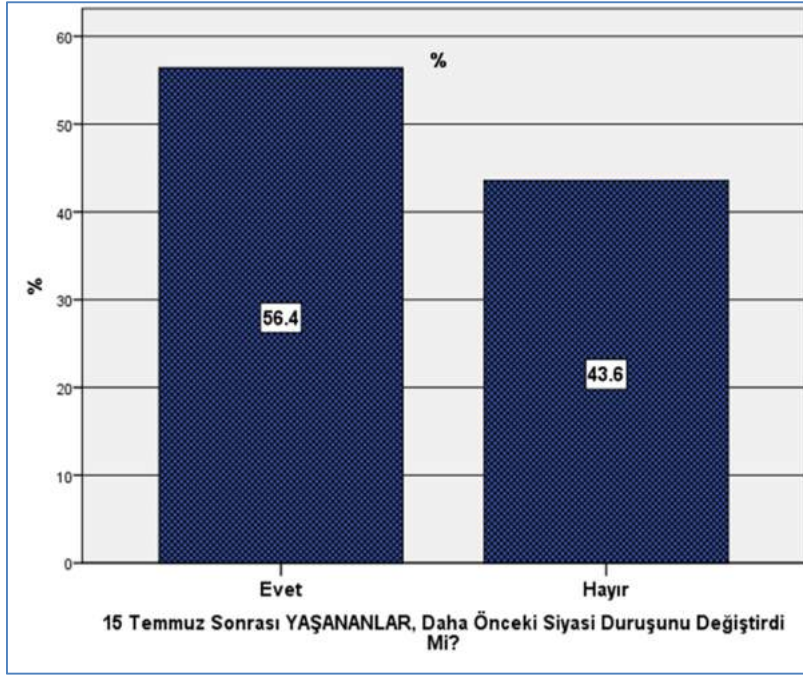
OHAL ve KHK UYGULAMALARININ SİYASAL TERCİHLERE YANSIMALARI

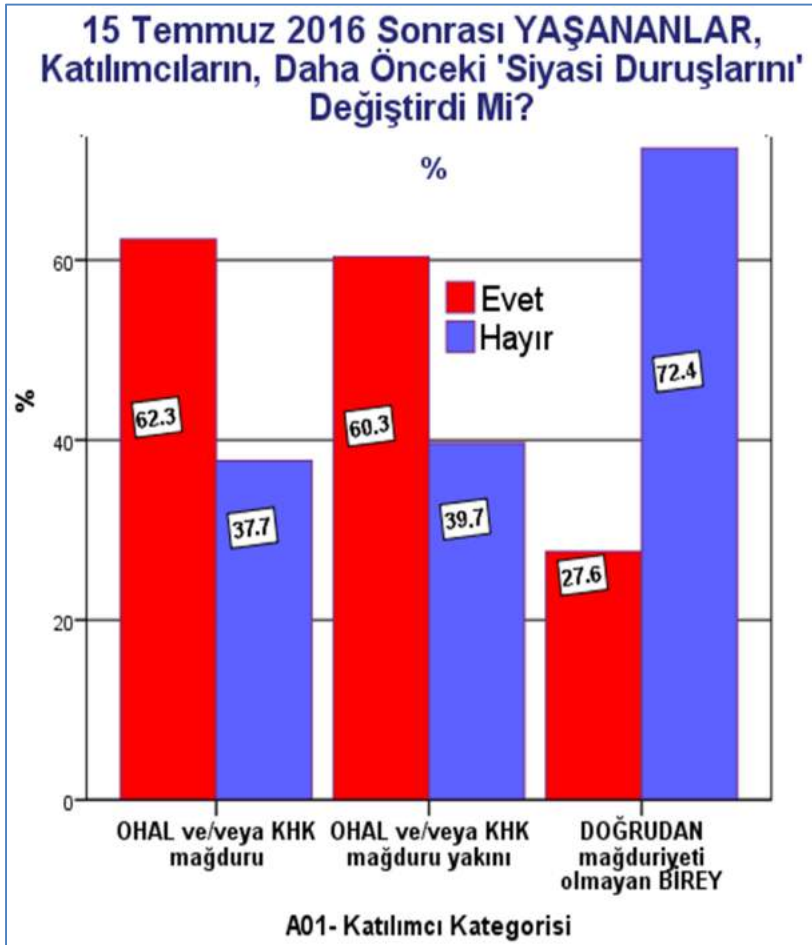
Hak ve Adalet Platformu araştırmasının önceliği, OHAL uygulamalarının, mağdurların, mağdur yakınlarının veya doğrudan mağdur olmayanların partilere oy verme davranışlarını nasıl etkileyeceğini araştırmak olmamıştır. Ancak, OHAL / KHK'ların seçmen davranışlarını etkileyeceği de sosyolojik bir gerçekliktir. Bu sebeple, doğrudan parti siyasetinin içerisine girmemek için, katılımcılara geçmişte hangi partiye oy verdikleri veya gelecekte hangi partiye oy verecekleri sorulmadan; yalnızca OHAL'de yaşadıklarının /yaşananların siyasi partilere oy verme tercihlerini etkileyip etkilemediği sorulmuştur.

Öngörüldüğü üzere, mağdur ve mağdur yakınlarının çok büyük oranlarda siyasi parti tercihlerini değiştirdiği /değiştirecekları anlaşılmaktadır. Bu tercih değişikliklerinden hangi partilerin yararlanacağını şimdiden tam olarak kestirmek mümkün olmamakla birlikte; 'mağdur edilen kesimlerle', onları mağdur edenlerin kimlik algıları karşılaştırıldığında, bu durumdan hangi partilerin zarar göreceğini kestirmek pek de güç olmasa gerektir.

OHAL ve KHK UYGULAMALARININ SİYASİ DURUŞLARA YANSIMALARI

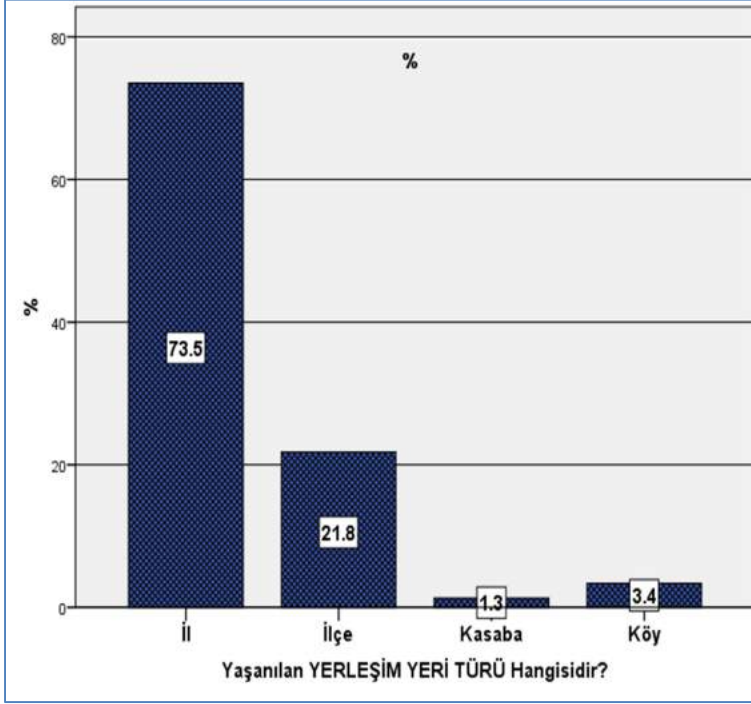

Hak ve Adalet Platformu araştırmasının amacı, OHAL uygulamalarının, mağdurların veya doğrudan mağdur olmayanların ‘siyasi duruşlarına’ nasıl etki edeceğini araştırmak olmamıştır. Ancak, OHAL ve KHK’ların özellikle ‘mağdurlara’ ve ‘yakınlarına’, o güne kadar sahip oldukları ‘siyasal algı ve yargılarını’ da sorgulatmaya başatabileceği sosyolojik bir realite olduğundan, doğrudan siyasal/ideolojik duruş tercih değişimlerinin yönünü tespit etme konusuna girmeden; katılımcılara, OHAL ve KHK ile yaşadıklarının ‘siyasi duruşlarını’ etkileyip etkilemediği sorulmuştur.

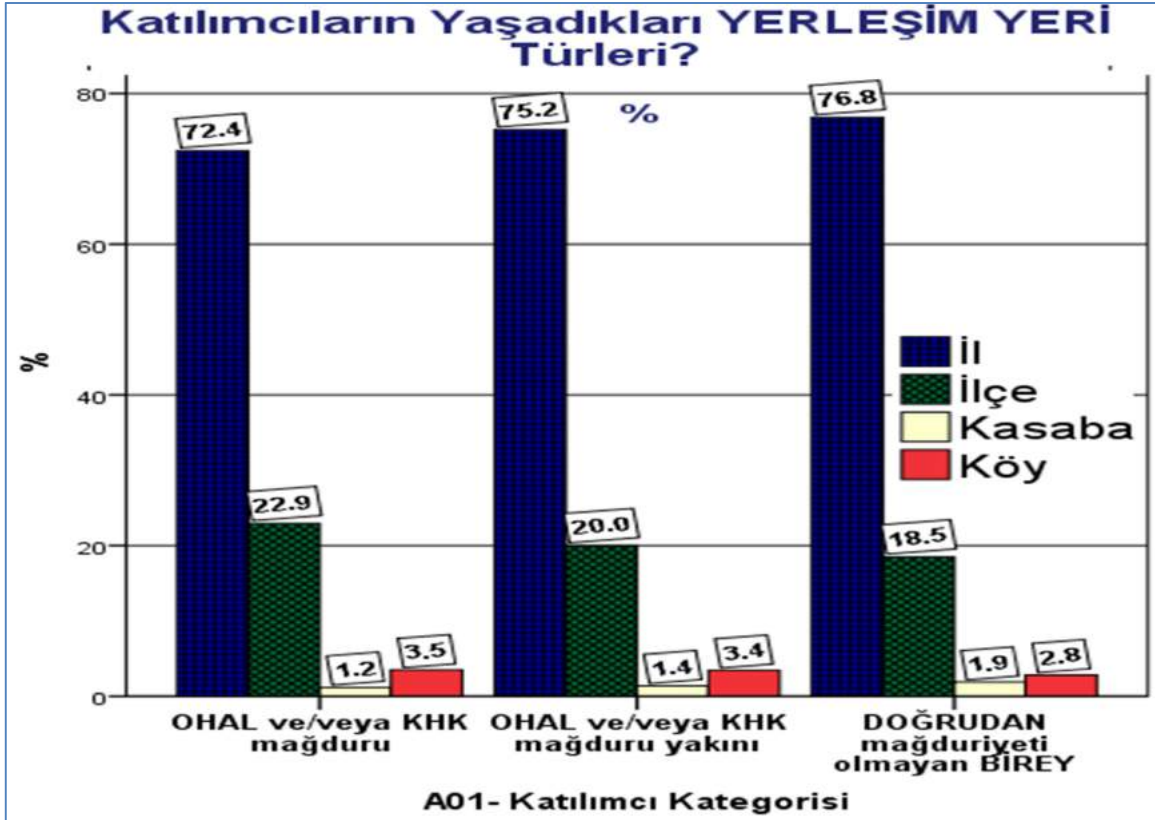

Mağdur ve mağdur yakınlarının çok büyük oranlarda geçmişteki, ‘siyasi parti’ tercihleri yanında ‘siyasi duruşlarını’ bile sorguladıkları ve önemli ‘zihinsel dönüşümler’ yaşadıkları verilerden anlaşılmaktadır. Bu duruşsal dönüşümlerin hangi siyasal grupları güçlendireceğini şimdiden tam olarak kestirmek mümkün olmamakla birlikte, özellikle ‘Milliyetçi /Muhafazakâr /Dindar (Demokrat)’ ideolojik eğilimlerin kan kaybedeceği öngörülebilir. Fakat sonuçta ‘mağduriyetlerin’ geçmişte farklı kamplarda /mahallelerde yer alanları birbirine çok yaklaştırdığını ve neticede ‘Demokrasinin’ kazanacağı rahatlıkla belirtilebilir.

KATILIMCILARIN YERLEŞİM YERLERİ

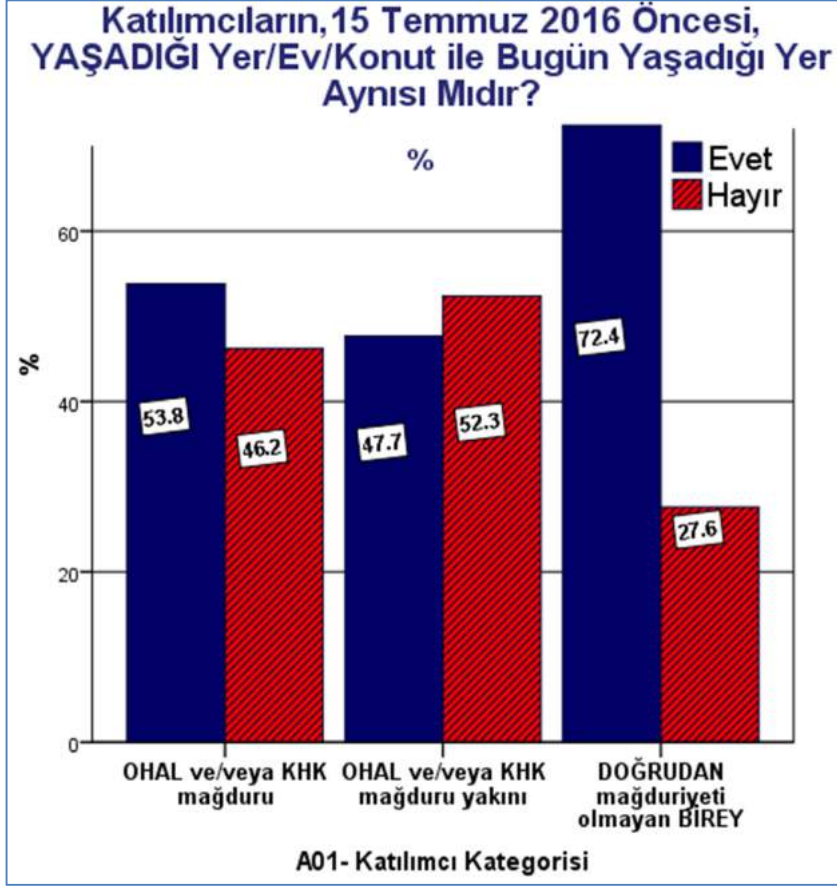

Türkiye’de kentsel/kırsal nüfus dağılım oranları %80 /%20 dolaylarındadır⁵. OHAL ve KHK mağduru kesimlerin tamamına yakınının, 15 Temmuz 2016 öncesi, kentsel alanlardaki (il ve ilçeler) kamu sektörü işyerlerinde çalışıyor olmaları dikkate alındığında katılımcılar arasında kırsal kesimde yaşayanları temsil oranlarının oldukça düşük olması olağan görülebilir. Bu görünümün bu şekilde olmasına, ülke ortalamasına göre, kırsal kesimde yaşayanların, daha fazla muhafazakâr, daha az eğitilmiş ve dünyaya da az açık olmuş olmaları katkıda bulunmuş olabilir. Ancak bu görünüm veri kalitemizi ve analizlerimizi önemli ölçüde etkilemeyecektir.

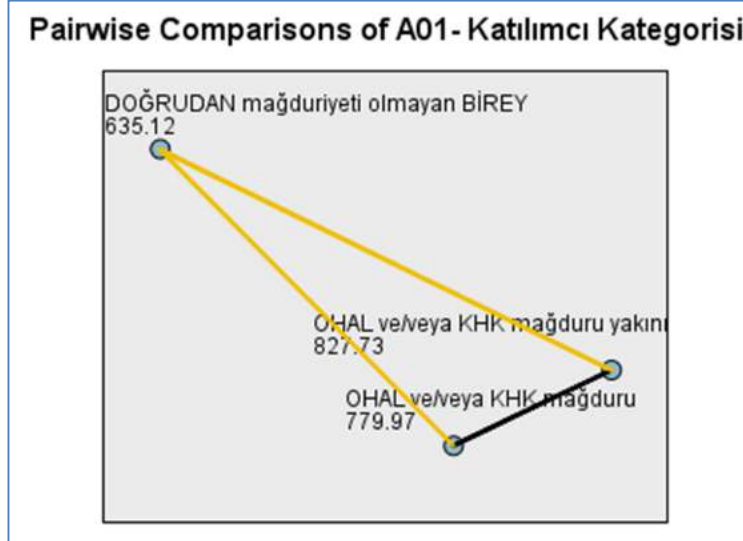
⁵ Eğitim Bilişim Ağı, Sosyal Eğitim Platformu Türkiye’de Kırsal Nüfus, <http://www.eba.gov.tr/dunya/detay/4520>; Murat Yılmaz (2015) Türkiye’de Kırsal Nüfusun Değişimi ve İllere Göre Dağılımı (1980-2012) Doğu Coğrafya Dergisi. 20. 161. 10.17295/dcd.71070.

KATILIMCILARIN 15 TEMMUZ ÖNCESİ VE SONRASI MEKÂN DEĞİŞTİRME DURUMLARI

Katılımcılara bu sorunun sorulmasının temel amacı OHAL/KHK'lar nedeniyle işlerinden, sosyal çevrelerinden ayrılmak zorunda bırakılan mağdurların ve yakınlarının ne kadarının oturdukları mekânlarını /meskenlerini değiştirmek zorunda kaldıklarını ölçebilmektir.

Verilerimizde, 'mağdur ve mağdur yakınlarının durumları', 'doğrudan mağdur olmayanların' durumlarıyla karşılaştırıldığında, mağdurlar ve yakınlarının buldukları evleri, mekânları, mahalleleri, hatta şehirlerini çok daha yüksek oranlarda değiştirdikleri veya değiştirmek zorunda kaldıkları anlaşılmaktadır.

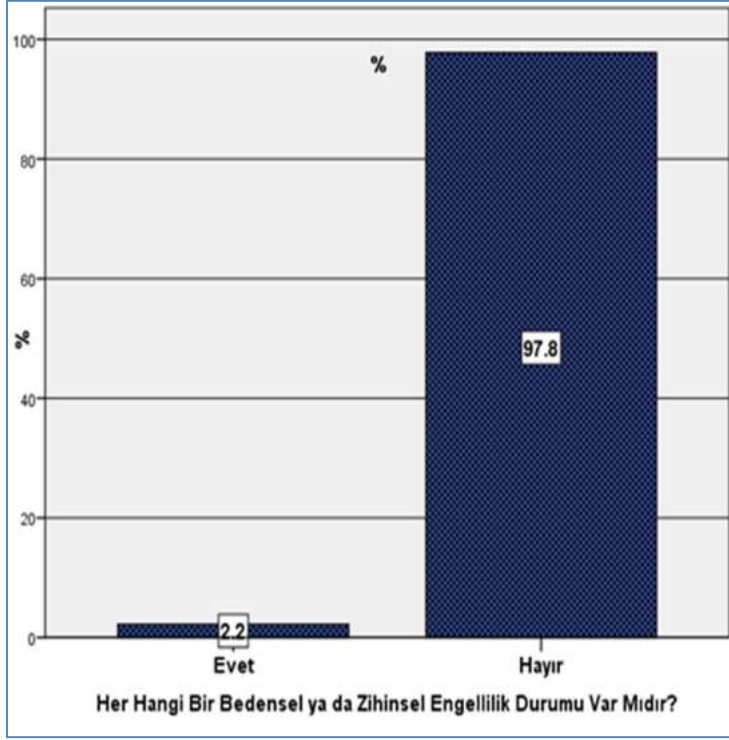

OHAL/KHK 'mağdurlarının' ve 'mağdur yakınlarının' mekân değiştirme oranları 'doğrudan mağduriyeti olmayan' bireylerin mekân değiştirme oranlarıyla istatistiksel olarak karşılaştırdığımızda, aralarındaki farklılığın anlamlı olduğu ortaya çıkmıştır. Sol yandaki 'altın sarısı çizgiler' 'İki mağdur grubunun mekân değiştirme oranlarının' 'doğrudan mağdur olmayan' bireyler kategorisiyle anlamlı farklılıklar gösterdiğini ifade etmektedir. 'Kalın Siyah' çizgi ise, 'iki mağdur grubunun mekân değiştirme oranlarının

birbirlerinden' istatistiki olarak anlamlı farklılıklarının olmadığını ifade etmektedir⁶. Yani, 'doğrudan mağdur olmayan gruplarla' karşılaştırıldığında, OHAL/KHK mağduriyetlerinin, hem mağdurların hem de yakınlarının yaşadıkları mekânları önemli oranlarda terk etmeye zorladığı söylenebilir.

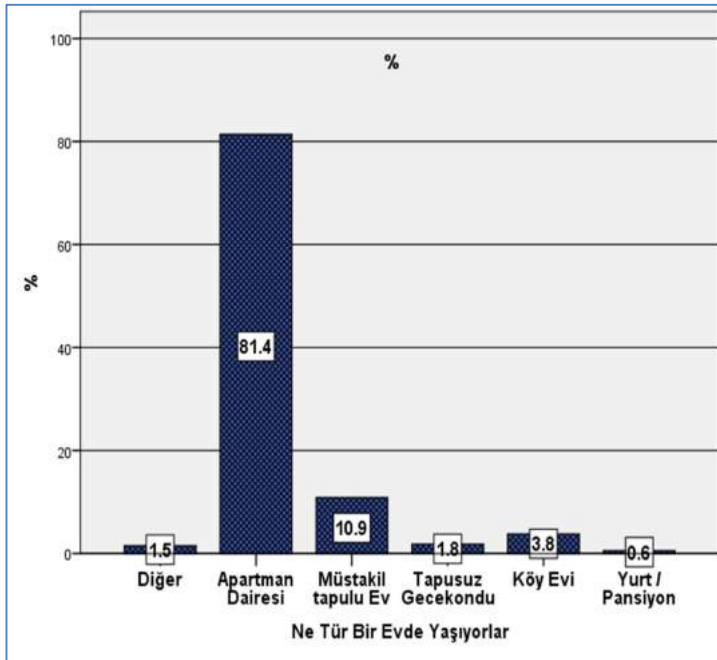
⁶ Independent Samples Kruskal Wallis Test, N= 1556, Asymptotic Sig. (2 Sided test) = .007

KATILIMCILARIN ENGELLİLİK DURUMLARI

TÜİK verilerine göre, Türkiye’de engellilerin genel nüfusa oranı %12,29’dur. Ancak, araştırmamıza katılan engellilerin oranının %2,2 civarında olması onların ne kadar az istihdam edildikleri ve/veya OHAL /KHK’lardan ne kadar ilave mağduriyetler yaşadıkları ile alakalıdır. Ülkemizdeki engellilerin, çok büyük bir kısmı, maalesef, hâlâ işe girişte, eğitimde, sosyal ve siyasal hayata katılımında, ulaşımında, sosyal faaliyetlere erişimde ve de sosyal hayatın farklı birçok alanlarında çok büyük sıkıntılar veya engellerle karşılaşmaya devam etmekte olduklarından dolayı, aralarında çalışma şansını elde edebilenlerinin oranı oldukça düşüktür. Engellilerin bu durumları çalışmamıza da yansımıştır.

KATILIMCILARIN YAŞADIKLARI EV TİPLERİ

Araştırmamıza katılanların çok büyük bir kısmının illerde ve ilçelerde yaşayan, katılımcılardan olmaları hasebi ile %81,4 gibi bir oran ‘apartman dairelerinde’ yaşadıklarını ifade etmişlerdir. %10,9’luk bir kısım ise müstakil evlerde yaşadıklarını ifade etmiştir. ‘Diğer’ konut türlerinde yaşadıklarını ifade edenler; henüz kendilerine kalıcı bir mekân bulamadıklarından dolayı, akraba veya arkadaşlarının yanlarında, işyerlerinde vb. gibi yerlerde geçici olarak barınan evsizleri temsil etmektedir.

**ARAŞTIRMANIN NİTEL VE NİCEL VERİ
ANALİZLERİ DIŞINDA BIRAKILAN KATILIMCI
VERİLERİNİN İNCELENMESİ VE
ARAŞTIRMAYA KATILIM DAVRANIŞLARININ
DEĞERLENDİRİLMESİ**

GİRİŞ

Araştırma raporumuz 2173 kişilik katılımcı verileri üzerinden hazırlanmıştır. Ancak, araştırma linkimizi gerçekte tıklama sayısı 7548'dir. Belirtilen 7548 kişiden, araştırmamıza başlangıcından sonuna kadar tam olarak katılan 2173 (%29) kişinin dışında kalan, 5375 (%71) kişinin, 'neden' kendi irade ve tercihleri ile çalışma linkimize ulaşp, sistemimize giriş yaparak katılma iradelerini gösterdikleri ve de araştırma sorularımızı cevaplandırmada belirli bir noktaya kadar geldikleri halde; ilerleyen soru süreçlerinde ani bir davranış değişimi göstererek özellikle 'algı/yargı' ve 'demografik bilgilerini' aktarmak veya paylaşmak konusunda çekimserlik göstermişlerdir?' sorusunun cevabını bulmak için bu bölümdeki analizler yapılmıştır. Bu analizlerin yapılması 'bilimsel yaklaşım etiğimiz ve tutarlılığımız açısından' gerekli görülmüştür (Bkz. Tablo 1).

Tablo 1

Katılımcı Kategorilerine göre HAP Araştırmasını Tamamlama Sayıları ve Oranları			
Katılımcı Kategorileri	Tam Katılımcı Sayıları ve Oranları	Çekingen Katılımcı Sayıları ve Oranları	Satır/Sütun TOPLAMLARI
OHAL ve/veya KHK mağduru	1465 (28.0%)	3768 (72.0%)	5233 (100%)
OHAL ve/veya KHK mağduru yakını	342 (26.2%)	965 (73.8%)	1307 (100%)
DOĞRUDAN mağduriyeti olmayan BİREY	366 (36.3%)	642 (63.7%)	1008 (100%)
Toplamlar	2173 (29.0%)	5375 (71.0%)	7548 (100%)

Belirtilen analizlerimiz 4 farklı başlık altında yapılmıştır;

- OHAL ve/veya KHK mağdurları 'yakınlarının' katılımcı davranışlarının değerlendirilmesi.
- OHAL ve/veya KHK 'mağdurlarının' katılımcı davranışlarının değerlendirilmesi.
- Doğrudan OHAL ve/veya KHK 'mağduriyeti olmayan' bireylerin katılımcı davranışlarının değerlendirilmesi.
- Trol /Manipülatif katılımcı verilerinin değerlendirilmesi.

korunması açısından da büyük önem arz etmektedir.

Bu durumda ilk akla gelen sorular; araştırma sorularımızın konuyla uyumsuz /yersiz /yetersiz bulunup bulunmadığı hususu olmuştur. Belirtilen bağlamda;

- Araştırma soru sayıları aşırı fazla mıydı?
- Acaba araştırma ifadelerimiz katılımcılarca kolayca anlaşılabilir miydi?
- Araştırma dili muhataplarımızın zihinsel algılarına uygun muydu?
- Araştırma soruları muhataplarımızın problemleri ile uyumlu muydu?
- Araştırma dilimiz muhataplarımızın psikolojik durumlarıyla ne ölçüde uyumluydu?
- En önemlisi de bütün bunların hepsi ne ölçüde değiştirilip/dönüştürülerek, muhataplarımızın sosyolojik/psikolojik/zihinsel koşullarına daha fazla uyarlanabilirdi? vb. gibi öncelikle kendimizi sorgulayan sorular sorulmuştur.

Aslında bütün bu soruların cevapları araştırma grubunda önceden çokça tartışıldığı, pilot çalışmalar yapılarak, birçok alternatif arasında bilinçli tercihlerle verildiği için belirtilen riskler hesaplanarak ve göze alınarak yola çıkıldığı belirtilmelidir. Yani soru sayılarımızın normal bir alan araştırması sınırını çok çok aşacak kadar olması; soru dilinde '*mağdurların dili*' yerine '*iktidar seçkinlerinin dilinin*' kullanılması; birbirini tekrar eden veya çaprazlama soruların, mevcut soru sayısını oldukça artırması, aşırı detaylı/detaycı soruların bulunması vb. konular araştırma tasarımı esnasında yanlışlıkla veya tesadüfen ortaya çıkmış durumlar olmamıştır.

Bütün bunların hepsi, özellikle, çalışmaya 'trol/manipülatif' grupları tarafından gelmesi muhtemel saldırıların bertaraf edilmesi, 'bilimsel veya siyasi otorite' sahipleri tarafından gelebilecek eleştirilerin bertaraf edilmesi ve özellikle 'duyarlılık sahibi/gerçek' katılımcılarla araştırmamızın 'geçerlilik ve güvenilirliğini' sabote etmeye yönelik faaliyet içinde bulunabilecek 'suni/sahte/manipülatif' karakterin ayıklanabilmesi için 'bilinçli bir tasarım' tercihi olarak yapılmış manevralardır.

Öncelikle kendimizi sorgulayan sorularımızın cevaplarını bulabilmek için elimizdeki mevcut veriler üzerinden test, analiz ve çözümleme sürecine başlanmıştır:

Aşağıda sadece 'mağdur yakınlarına' sorulan 'özel' sorular listelenmiştir:

- OHAL ve/veya KHK mağduru ile yakınlık dereceleri nedir?
- Yakın akrabaları içerisinde kaç kişi OHAL ve/veya KHK nedeniyle mağdur olmuştur?
- Yakın akrabalarının başına OHAL ve/veya KHK ile ne türden sıkıntılar gelmiştir?
- Yakınlarının KHK veya OHAL mağduriyeti yaşadığı kurumların adı ve o kurumlardaki görevleri nedir?
- Yakın akrabaları hakkında, OHAL ve/veya KHK nedeniyle adli işlem yapılmış mıdır?
- Yakınlarının yaşadığı mağduriyetler kendilerini tıbbi/psikolojik olarak nasıl etkilemiştir?
- Yakınlarının başına OHAL ve/veya KHK nedeniyle gelenler kendilerini ve akrabalarını nasıl etkilemiştir?

Bu soruların mağdur yakınlarına sorulmasının öncelikli amacı, onların içerisinde buldukları durum ve şartları anlamaktır. Bunun yanında, mağdur yakını olduğunu iddia eden bu kişilerin, ‘gerçekten mağdur yakını olup olmadıklarını’ anlayabilmek de amaçların arasında yer almıştır. Bu gerekçeyle kendilerine, ancak gerçek bir mağdur yakınının cevaplayabileceği mahiyette sorular sorulmuştur ki, sanal/manipülatif kişiliklerin araştırmamızın bilimsel güvenilirlik ve geçerlilik kalitesine zarar verebilecek faaliyetlerini rahatlıkla tespit edip, veriler arasından çaprazlama yaparak ayıklanmaları mümkün olabilsin.

Belirtilen çerçevede hazırlanan araştırmamızın linkine tıklayarak 1307 mağdur yakınından, 717’si yukarıdaki soruların tamamını cevaplamıştır. Ancak, bu soruların cevaplanması bitirilip, OHAL ve/veya KHK’lar nedeniyle kendilerine ve ülkeye yaşatılanlar ile ilgili ‘algı, yargı ve değerlendirmeleri’ içeren ikinci bölüme geçildiğinde bu sayı birden %52.3’lük bir kayba uğrayarak, 342’ye düşmüştür.

Veri incelemelerinden görünen odur ki 717 mağdur yakınının tamamı; mağdur akrabaları, onlarla ilişkilerinin mahiyeti, akrabalarının nerede çalıştıkları, ne türden sıkıntılar yaşadıkları hakkında bilgileri vermekten çekinmemiştir. Ancak, mağdur yakınlarının, OHAL algıları/yargıları bölümü sorularına geçtikleri anda, verdikleri cevapların, ‘siyasal iktidar elitlerinin’ eline geçmesi durumunda, kendilerine ve/veya yakınlarına daha fazla zarar gelebileceği endişesi ile katılımdan /fikir beyanından çekindikleri düşünülmektedir.

Bu kaniya nasıl bu kadar rahatlıkla varılabildiği sorusunun cevabına gelince: Bu kanaatin çok sayıdaki delilleri hem verilerimiz, hem tarafımıza ulaşan katılımcı şikâyet ve görüşlerinden, hem de tarafımıza doğrudan ulaştırılmasa da sosyal medyada araştırmamız hakkında yapılan yorumlarda gözlemlenmiştir. Şöyle ki; demografik bilgiler dâhil araştırmamızın tüm sorularını tam olarak cevaplama cesaretini kendilerinde bulmuş olanların dahi “Bu araştırmanız ne kadar güvenli? Neden, bunca çok ayrıntılı (gereksiz) sorular sorulmaktadır? Fişleniyor muyuz? Artık kimseye güvenimiz kalmadı...” mahiyetindeki çok sayıdaki soruları ve yorumları, belirtilen kanaatimize ulaşmamızı sağlamıştır.

Yukarıdaki kanaatimizi güçlendiren diğer deliller ise katılımcılara sorulan açık uçlu sorular arasında bulunmaktadır. Bu sorularda, mağdur yakınlarına, kendilerinin ve yakınlarının neler yaşadıklarını serbestçe ifade etmeleri istenmiştir. Bu sorulara verilen cevaplardan katılımcıların cinsiyeti, mağdurla yakınlık dereceleri, sosyo-ekonomik durumları çoğunlukla anlaşılabilir. Bu kapsamda, mağdur yakını katılımcılar tarafından kim olduklarına dair tarafımıza ilave hiçbir bilgi verilmemesine rağmen, bunların çoğunluğunun; ‘eşleri, sevdikleri, yakınları hapistede olan’ **“kadınlar”** olduğu rahatlıkla görülebilmektedir.

Konunun muhataplarımız tarafından daha rahat anlaşılabilmesi açısından birkaç örnek beyan aşağıda sunulmuştur:⁷

- “Eşim önce açığa alındı sonra tutuklanıp cezaevine gönderildi. Biz bunları hak etmedik. Vatanını devletini seven insanlara yapılan bu haksızlık gün gelecek anlaşılacak. Çocuklarım ve ben ailemin yanına taşındık bir evimiz yok. Maalesef çocuklar babalarını görmeden büyüyor. Ben de işsiz kaldım maddi olarak ailem desteklese de çocuklarım için yeterli değil. Hayatımız mahvoldu.”
- “Tayinimiz çıkmıştı, doğumumdan bir hafta sonra taşındık öyle mutluyduk ki... Kısa sürdü sevincimiz. Kursağımızda bıraktılar. Oğlumun doğum gününde eşim açığa alındı. Bir hafta sonra da 677 ile ihraç. Dişiyile tırnağıyla ne zorluklarla severek yaptığı işi elinden alındı. Yıkılmıştı eşim. Yanında olmasam intihar edecekti. Daha yeni yerleştiğimiz evimizden iki buçuk aylık bebeğimle toplamda üç evladımın kışın ortasında taşındık. Maddi, manevi ne zorluklarla... Topladığım her eşyamda Allah şahit gözyaşlarım vardır. İmtihan, evet, ama çok zormuş. Her şeyimizi çaldılar; hayallerimizi, çocuklarımızın geleceğini. Neyse ‘kader’ dedik, ‘imtihan’ dedik, ‘vardır bunda da bir hayır’ deyip kabullendik ve geldik yerleştik yeni yuvamıza. Sabırla, umutla, duayla birbirimizi teselliyle başladık. Her yeni günde, yazarken bile ağlıyorum şuan. Sitem ediyorum, “biz bunu hak ettik mi?” Her seçimde kayıtsız şartsız sorgusuz sualsiz oy verdiğim insanlar bize bunu nasıl reva gördüler. Allah şahit ki her sabah namazından sonra dua ederdim. **“Allah’ım... Başta ... olmak üzere bütün Müslüman devlet başkanlarımızı koru muhafaza eyle”** diye. En çok içimi bu acıtıyor. Yıllarca dua ettim o insanlara. Ama boşmuş. Geç de olsa anladım. Yaşama sevincimi çaldılar benden. Bir insana yapabileceğiniz en büyük kötülük bu zaten. Yetmedi eşimi de aldılar benden. Babasız bıraktılar çocuklarımı. Yaşayan bilir ancak daha filmimiz yeni başladı. Eşimi de içeriye alandıktan sonra, ertesi gün kızım havale geçirdi, elimde öldü yavrum nerdeyse. Adamadığım bir şey kalmadı o yokluğun içinde. Sonra eşimi tutukladılar ve o gün başladı büyük imtihanımız. “Gülüm hakkını helal et” dedi ve gitti, telefonda. Yıkılmışım saatlerce her zaman giydiği yeleğine sarılıp ağladım. Üzüntüden sağ tarafım uyudu. Hâlâ da var. Günlerce o yeleği koklayıp ağladım. Onunla uyudum. ‘Babam nerede’ diyen çocuklarımdan gizli ağladım. Kim verecek benimle gözyaşlarımın hesabını? Var mı bir babayığit? Haftalarca eşimden haber alamadım. Öldüm öldüm dirildim. “Ne yaptık biz size ya?” Kendi yağımızla kavrulan bir aileydik. Kime ne zararımız oldu bu güne kadar? Ne istediniz bizden, yuvamızdan çocuklarımızdan? Hiç mi korkmadınız Allahtan ya? Alınız secdeye gittiğinde utanmadınız mı hiç! Uykularınız da mı kaçmadı, sebep olduklarınız için ey Müslümanım diyenler! Aynı anda sayısız şeyle imtihan olduk, oluyoruz da yazdıklarım daha çeyreği :) Din adına bildiğim bir şey varsa o da “Müslüman, değil Müslümana, hiç kimseye zulmetmez, etmemeli”. Üç çocuğumla, dört kere açık görüşe gittim, Mersin’den İstanbul’a. Ne zorluklarla, Ne eziyetlerle. Para buluyorsunuz, kimde kalacağınızı bulamıyorsunuz. Kalacak yeri arıyorsunuz rica minnet, sığıntı gibi:(her aşaması ayrı bir dertle yaşayıp duruyorsunuz. Alın işiniz sizin olsun! Paralarınız mevkileriniz, kısaca dünya sizin olsun! Bana sadece eşimi verin! Çocuklarımdan babasını... O benim örtümdü, perdemdi her şeye karşı koruyan kalkanımdı... O benim hazinemdi...”

⁷ Bu bölümdeki ve diğer bölümlerdeki tüm hayat hikâyeleri, mağdur mesajları ve görüşleri tamamen mağdurlara ve/veya yakınlarına aittir. Anlatımlarda, yazım denetimi dışında, tarafımızca, herhangi bir ilave de yapılmamıştır. Bazı zorunlu hallerde, anlatımı kolaylaştırmak amaçlı, kelime ilavesi yapmak gerekliliği hissedildiğinde kelimelerin mağdurların ifadesi olmadığını belli edebilmek için o kelimeler parantez ( ) içerisinde yazılmıştır. Bazı aktarımlarda, mağdurların/yakınlarının kendilerinin de parantez içerisinde cümleler kurdukları görülmektedir. O türden cümleler tarafımızca ilave edilmemiştir. Tarafımızdan, anlatımı kolaylaştırıcı kelimeler dışında, anlatımlara, kesinlikle, herhangi bir cümle ilavesi de yapılmamıştır. Anlatımlardaki ifadeler sahiplerine aittir, tarafımızın görüşlerini temsil etmez.

- “Eşim cezaevinde felç oldu.”
- “Eşim 15 Temmuzda, 3 günlük yeni gelen tugay komutanı tarafından, ‘terör saldırısı’ denilerek kandırılıp Sakarya Valiliğine götürüldü. Onunla birlikte 70 asker daha gittiler. Olayı polisten anlayıp, polise sığınmalarına rağmen darbeci, cuntacı FETÖ’cü olduk. Bizim alakamız yok. Bağlantı için doğum tarihimizden itibaren araştırdılar. Ufacık bağlantımız yok, ama FETÖ’cü asker olduk. Eşimden 3 gün boyunca haber alamadım. Polisler hep tersledi, aşağıladı. Lojmanlar taşlandı. ‘Asker eşleri ganimetimizdir’ dediler. Ağza alınmayacak şeyler duydum. Bunlar milyonda biri hangi birini anlatayım roman olur anlatsam.”
- “Eniştem cezaevinde olduğu için ablamlar sürekli yer değiştirdi. Çocukların düzeni bozuldu. Yeğenlerim 5,5 ve 3,5 yaşındalar. Anne ne kadar önemliyse, baba da bir o kadar önemli. Babaları her an gelecek umuduyla her an dua ediyorlar. Babalarının, cezaevinde öğretmen olarak çalıştığını sanıyorlar. Görüşe gidince psikolojik olarak çok değiştiler. Ablam ise kendini kapattı insanlara karşı. Şuan yanında ben varım. Ama “keşke ölsem, çocuklarla birlikte” diyor. Çok korkuyorum, endişeleniyorum. Eniştem, bir karıncayı bile incitmeyecek kadar merhametli biri ve herkes tarafından sevilen biri. Ama diyorum eğer suçu varsa çeksin. Artık adalete inanmıyorum gerçekten.”
- “Hangi birini anlatayım. Kirasını günü gününe ödediğimiz evden çıkartıldık. Babamın iş yeri kapatıldı. Toplum tarafından dışlandık. Annem ciddi sağlık problemleri yaşıyor. Kendim erken doğum yaptım.”
- “Eşim 15 Temmuz sonrası henüz 1 haftalık evliyken açığa alındı. Ardından daha evimi yerleştirmeden evim arandı. Sonrasında sürekli eşimi gözaltına alacaklar korkusuyla doğru dürüst uyuyamadık bile. Ardından KHK ile ihraç oldu. Bazı işlemler için iş yerine gittiği zaman eve geri döndüğünde iş yerinden bir daha çağırdılar. Bir sıkıntı olduğu belliydi. Buna rağmen iş yerine gitti ve gözaltına alındı. Evim ikinci kez tekrar arandı. Eşim 1 hafta gözaltında kaldı. Sonrasında tutuklandı ve 15 aydır tutuklu hakkında ne bir iddianame var ne de mahkeme günü belli. Daha bir haftalık evliyken bunları yaşadım ve eşimin hayatından endişe ettim.”
- “Eşim 8 aylık hamileyken içeri alındı her üzüldüğüm de sancılanıyordum. Bebeğim için dayanmaya çalışıyordum. İki ay böyle geçti. Eşim olmadan doğum yaptım. Bebeğim, babası yanımızda olmadan büyüyor. Okula giden iki ablası var. Okul yardımına aile yardımına başvurduğum vermediler. İhraç olduğu gün eşimin sigortasını kesmişler. Doğumda hastanede rehin kaldım. İki ay çıkışı yapamadılar. Bebeğimi ücretli muayene ettiler. Ben depresyona girdim. Sinirlerim bozuldu. Yemek yiyemez, çocuklarıma bakamaz hale geldim. Doktora da gidemedim o zamanlar, sağlık güvencemiz yok diye. 100 gün devam etmesi gereken sigorta hemen kesilmiş. SSK da bir anlam veremedi. İki ay sonra yeşil kart çıkabildi. Şimdi tedavi görüyorum. Çocuklarımla hayata tutunmaya çalışıyoruz. Çocuklarım “Polisler bizi korumak içindi, suçluları yakalardı. Babamı niye aldılar?” diye soruyorlar. “Babam ne zaman gelecek?” diyorlar; cevap veremiyorum. Televizyondan öğrendiğimiz bir olayın sanığı yapıldık. Bir gecede hayatımız altüst oldu. Aslında biz 15 Temmuz’un mağduruyuz. Eşim 17 yıl bu vatan için öğrenci yetiştirdi. Doğuda zor şartlarda çocuklara Türkçe öğretmek görev yaptı. Sırası geldi mesleği için kendi çocuklarını ihmal etti. Hiçbir sicil suçu yokken, okulda en çalışkan en çok sevilen öğretmenken. Şimdi terör suçuyla suçlanıyor. Bu çok ağır bizim için. Ama vicdanımız rahat çok şükür masumuz. İnşallah tez zamanda biter bu sıkıntılar. Çok şey aldı götürdü benden bu zaman. Çocuklarımda da kötü etkiler bıraktı notları düştü, bocaladılar. Bebeğim babasına gitmek istemiyor. Çok üzüliyorum her şeye. Artık sular bir durulsun. OHAL kalksın. Masumlar serbest bırakılsın. Çok yorulduk...”

- “İhraç ve hapis; bebeğimin ilk baba deysisini babası duyamadı. Eşimi çok özliyorum. Çok zor.”
- “Eşim cezaevinde. Evimi dağıtıp baba evine geldim. Çocuğum 3 yaşında, konuşamıyor. Psikolojik destek alıyoruz. Sürekli babasını sayıklıyor.”
- “Bu durumu anlatmaya kelimeler yetmez. Yaşadığım ve yaşıyor olduğum sıkıntı ve stresi hiç kimse ile paylaşıp konuşamıyorum. Çünkü kimse anlamıyor. Herkes ‘terörist’ olarak görüyor. Ben nişanlıyım bu durum olmasaydı şuan evli olabilirdim. Nişanlılık süresini uzattık. Ailemin korkuları ve çevrenin müthiş bir etkisi var. Nişanı atmam için herkes elinden geleni yaptı. Ama ben sevdiğim, güvendiğim adamın her zaman arkasında oldum ve olmaya devam edeceğim. Gerçekten terörist olsaydı vatana millete bir hainliği olsaydı onu ilk terk edecek kişi bendim. Hiç bir suç tesis edilmemişken bunları yaşamak bana çok ağır geldi. İlk açığa alındığında, her şeyin düzeleceğini tedbir amaçlı olduğunu masum ve suçlunun en kısa zamanda ayrılacağını düşünüyordum. Sonra bir baktık ihraç listesinde ismi var. Biz her şey düzelecek diye beklerken. Her şey, her gün daha da çıkmaza gidiyor. Artık bunu psikolojim kaldırmıyor nişanlımdan ayrı geçirdiğim her günün her saniyenin hesabını soracağım günleri bekliyorum...”

Yukarıdaki ifadelerden OHAL ve/veya KHK kısımlarının aileler üzerinde yarattığı travmalar ve bu travmaları yaşayanların demografik profilleri bütün berraklığı ile anlaşılacaktır. Ancak, ifadelerinden herhangi bir profil çıkarmak mümkün olmamakla birlikte, ifade sahibinin ciddi ruhsal bunalımlar yaşadığını açıkça belli eden anlatımlar da metinler arasında mevcuttur:

- “Geleceği artık beklemiyorum beklediğim tek şey ölüm.”
- “Haksızlık ve sessizlik; korkudan ses çıkartamıyoruz.”
- “Hayata küskünlük, bezginlik; Rabbimden ölüm diliyorum.”
- “Hayatımız alt üst oldu. Artık yaşamak istemiyorum.”
- “Hayatımız zehir oldu.”
- “Her gün başımıza ne gelecek korkusunu ailece yaşıyoruz.”
- “Psikolojikmen çöktüm...”
- “Vefa beklediklerinden ‘vebalı’ muamelesi gördüler. İnsanlara güvenim ve sevgim bitti.”
- “Yuvamız dağıtıldı, itibarsızlaştırıldık.”
- “KHK ile sorgusuz sualsiz ihraç ve sonrasında yine sorgusuz sualsiz tutuklama.”
- “Her uyandığımda kâbus görmüş olmayı diledim. Ama olmadı. Maalesef yaşananlar gerçek.”

OHAL ve KHK nedeni ile mağdurlar ve mağdur yakınları tarafından yaşananları, bir cümleyle kısaca anlatan örnekler yanında, el yazısı ile birkaç sayfalık kâğıdı dolduracak kadar yaşananları uzunca anlatan toplamda 300’ü bulan katılımcı anlatım örnekleri de araştırma verileri arasında bulunmaktadır.

Bu noktada, böylesine içten, böylesine duyarlı, böylesine zulüm görmüş ve eşlerinden/sevdiklerinden koparıldıkları için ayrılık acısı çeken, travmatize olmuş, çile dolu kadınların, bir anda tüm benliklerini kaybedip ve/veya birden hassasiyetlerini yitirip, kendilerinin ve yakınlarının çektiği sıkıntıları unutup, 3-5 dakika fazla zaman harcayacakları gerekçesiyle araştırmaya katılımı o noktada yarıda bırakmalarını varsaymanın çok büyük bir çelişki olacağı değerlendirilebilir.

Şu halde “Bu mağdur/çileli/yıkılmış/travmatize olmuş ama eşleri/aileleri için bütün güçleriyle ayakta kalmaya çalışan bu kadınları veya mağdur yakınlarını ‘araştırmaya katılıma devam etmekten alıkoyan şey nedir?’ diye ilave sorgulamalar yapıp bunların ipuçlarına bakmak ihtiyacı doğmuştur.

Mağdur yakını kategorisindeki anlatımlarında, içlerinde buldukları psikolojik durumları, çelişkileri, duygu çatışmalarını betimleyen ifade örnekleri analizlerimizle ortaya çıkarıldığında, mağdur yakınlarının yaşadıkları paradoksları/iç çatışmaları anlamak için yeterli izler bulunmaktadır:

- “Kimseye güvenim kalmadı”
- “Bütün insanlığa güvenim sarsıldı”
- “Topluma karşı güvenim azaldı”
- “İnsanlara güven ve sevgim bitti”
- “Devlete, adalet ve hukuka güvenim kalmadı”
- “Adalet güvenimiz kalmadı”
- “Adalet olmadığı için güvensizlik içindeyiz”
- “Adalet inanmıyorum gerçekten”
- “Adını bile bilmediğimiz bir program hattınızda çıktı denildi... Devlete adalet güven sıfırlandı.”
- “Psikolojik bunalıma girdik ailece. Bylock denen programı 15 Temmuz sonrası duyduk.”
- “Psikolojik olarak çok yıprandık”.
- “Psikolojimiz bozuldu”
- “Gelecekte endişe ediyoruz”
- “Devlete güvensizlik (içindeyiz).”
- “Yöneticilere karşı güvensizlik (içindeyiz).”
- “Ülke ve yakınlarımın geleceğiyle ilgili endişelerim arttı.”
- “Yaşadığımız ülkenin en büyük gücü olan devletin size karşı olduğunu hissetmeniz. Endişe verici. Güven problemi yaşamama sebep oldu.”

Yukarıdaki ifadelerden özetle anlaşılacağı üzere, mağdur yakınları; büyük bir baskı altında, endişe ve korku hissetmekte; insanlara, adalete, devlete, yöneticilere güvensizlik içerisinde

bulunmaktadır. Ortaya çıkan bu ‘psikoz /psikolojik buhran /çıkılmaz’ durumu, onlarda, her şeyden şüphe eden ve herkese karşı güvensizlik duyan’ bir ruh hali oluşturduğundan, Hak ve Adalet Platformu’nun araştırma çalışmasındaki “Toplumsal algılar/yargılar” bölümü sorularını cevaplamaktan çekinmişlerdir. Mağdur yakınlarının, ‘toplumsal algılar/yargılar’ bölüm sorularını, içlerinden geldiği şekilde cevapladıkları takdirde, bu cevaplarının devlet kurumlarının/otoritelerinin eline bir şekilde geçmesi/sızdırılması durumunda, kendilerine, hapisteki veya dışardaki yakınlarına daha büyük zararlar gelebileceği endişesine kapılmış ve böylece geri kalan soruları cevaplandırmaktan kaçınmış oldukları tahmin edilmektedir.

Bahsedilen korkunun diğer bir işareti ise, mağdur yakınlarının ‘açık/tam isimlerini’ tarafımıza vermekten çekinmeleridir. 1307 kişi arasından, sadece 342 kişinin tüm soruları cevaplayabildiği bir mağduriyetler araştırmasında sadece ‘28’ kişi gerektiğinde açık adlarının tarafımızca kullanılabilceği beyanında bulunmuştur. Ancak bu 28 kişiden, tarafımızca ihtiyaç duyulduğunda ulaşabileceğimiz, gerçek bir isim ve telefon numarası bırakabilme cesareti bulabilenlerin sayısı sadece 18’dir.

Bir mağdurun, ulaşılabilir olmaktan çekinmesinin nedeni, ‘paranoya’ derecesine varan ‘korku’ duygusundan, hatta ‘dehşet’ psikolojisi içerisinde yaşamaktan başka ne olabilir? Çünkü onların haklarında herhangi bir adli/idari soruşturma başlatılmış veya herhangi bir kurumca suçlu da bulunmuş da değildirler. Onların, bir mağdurun talihsiz yakınları olmaktan başka bir ‘suçları/kabahatleri’ de bulunmamaktadır. Ama belli ki ‘paranoya’ya varacak şekilde dehşetli korkmaktadırlar. Belli ki kendileri hakkında değilse bile, daha çok, yakınları için korkuyorlar ve bu korku ortamında da maalesef kimseye de güvenemiyorlar! Çünkü birçoğu öncelikle kendi yakınları tarafından ikincil mağduriyetlere uğratılmış, dışlanmış, itham edilmiş kişilerden oluşmaktadır. Bu durum ve şartlarda hayatta kalma mücadelesi veren mağdur yakınları, platformda görev alan ve bir bilgisayar ekranının arkasında olduğunu düşündükleri, hiç tanımadıkları, kişilere nasıl güvenebilsinler ki?

Bu psikolojinin yarattığı paranoya, çaresizlik, kadercilik ve bir şey yapamamanın verdiği bir kurtarıcı bekleme psikozu içerisinde, kendilerince eğer, egemenleri rahatsız etmez, ses çıkarmaz, görünmez hale gelirlerse, belki sevdiklerinin kendilerine bir lütufla döndürülebileceği beklentisi ile yaşamaya devam ediyorlar. Bu tespitimizin ne kadar yerinde veya yersiz olduğu, bir sonraki başlıkta, OHAL ve/veya KHK mağdurlarının ‘katılımcı davranış’ analizlerini yaptığımızda çok daha belirgin olarak anlaşılacaktır.

Mağdur yakınlarının birçoğunun beyanlarından, ‘cinsiyetleri’, ‘medeni halleri’, ‘çocuk sayıları’, ‘ekonomik durumları’ vb. gibi birçok sosyo-demografik profil göstergeleri açıkça anlaşılabilirdiğinden dolayı, biz de eğer isteseydik kendilerinin tamamlamaktan çekinip dolduramadıkları demografik alan bilgilerini rahatlıkla tamamlayabilirdik. Çünkü analizlerimizi, genel olarak iki kategoride yaptığımızdan dolayıdır ki bunlar “Katılımcı kategorisi” ve “Cinsiyet”tir; bu durumda katılımcıların kendi beyanları çerçevesinde, zaten, ‘katılımcı kategorileri’ ve ‘cinsiyetleri’ ortaya çıkan bu kişilerin bu bilgilerini “veri temizliği /düzeltme” işlemi aşamasında manuel olarak girerek katılımcı sayımızı daha yüksek gösterebilirdik. Ancak, sağlam bir şekilde uymaya çalıştığımız, bilimsel etik, objektiflik, tarafsızlık, şüphecilik vb. ilkeler gereğince, yukarıda aktarılan katılımcı beyanlarının sahiplerinin, demografik ve diğer kontrol verilerini, kendi iradeleri ile girdikleri açık veriler üzerinden çaprazlama/doğrulama/kontrol imkânımız ortadan kalktığı için bu kişiler raporumuzun 2173 kişilik bilimsel veri analizlerinin dışında bırakmak zorunda kaldılar.⁸

Diğer yandan, belirtilen bilimsel yaklaşımımız, veri kalitemizin çok yüksek tutulmasını da sağlamıştır. Bu davranışımız sayesinde ki araştırmamızın iç tutarlılık, dış tutarlılık, örneklem sonuçlarının genel popülasyona genellenebilme oranları, birçok sosyal bilimsel araştırma için tutturulması oldukça zor olan, ‘mükemmellik’ seviyesini yakalayabilmiştir. Örneğin, araştırmamızın, KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) örnek yeterlilik oranının⁹ %94,9 olmasının yanında, Cronbach's Alpha¹⁰ güvenilirlik oranının %96,5 gibi mükemmel yükseklikte çıkması tesadüf değildir. Ayrıca, verilerin bilimsel analiz edilebilirlik /genellenebilirlik seviye testi olan Bartlett's Test of Sphericity¹¹ oranının, Sig=0.000 (Mükemmel) seviyesinde çıkması da araştırmamızın yakalayabildiği mükemmellik derecelerinin göstergeleri olmuştur.

⁸ Analize tabi tutmaya değer bulduğumuz verileri incelerken bazı anlatımlar ile, analiz dışı bırakılan bazı mağdur/mağdur yakını anlatımlarının aralarındaki yakınlıkları dikkatimiz çekmiştir. Bu durumdaki veriler karşılaştırıldığında, bazı mağdur ve/veya mağdur yakınlarının, araştırmamızla ilgili ilk yaşadıkları çekincelerini veya korkularını zamanla yenerek, araştırmamıza sonradan dönüş yapıp, katılımlarını tamamladıklarını da sevinçle müşahade etmiş bulunuyoruz.

⁹ KMO (Kaiser-Meyer-Olkin): Araştırma verilerinin örneklem sayısının istatistiki analizler için ne kadar yeterli olduklarını ölçer ve 0-1 arasında değerler alır. Değerin 1'e yaklaşması iyidir.

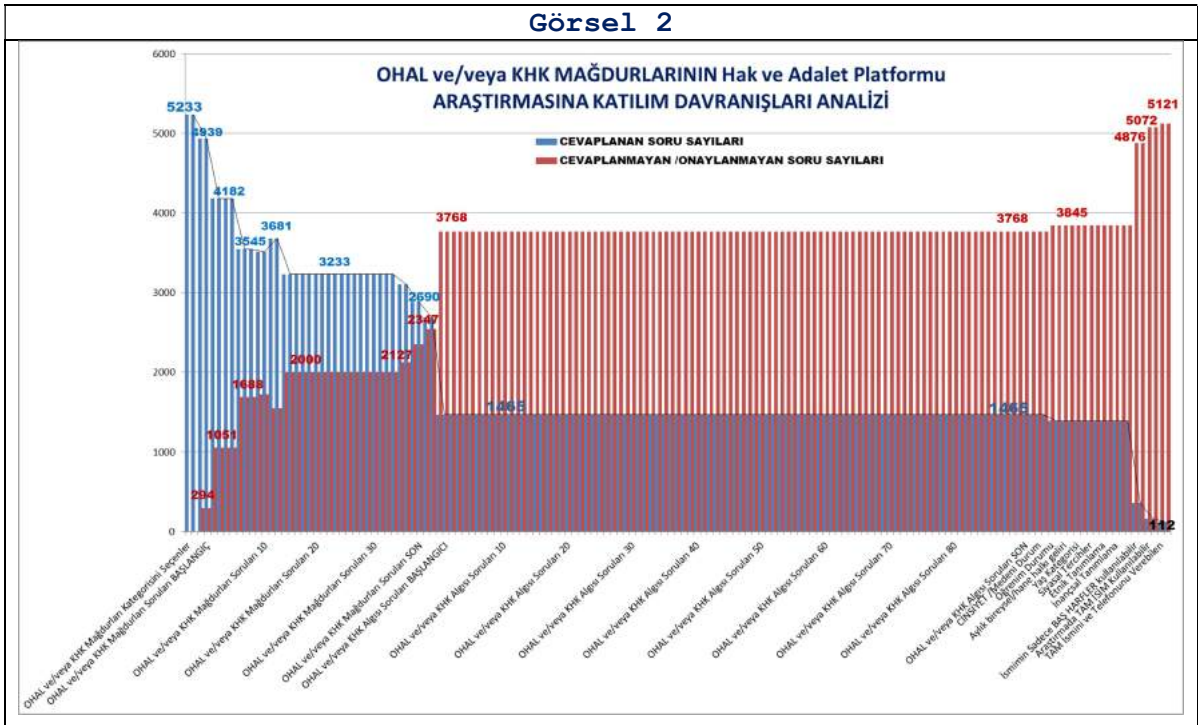
¹⁰ Cronbach's Alpha: Araştırma verilerinin birbirleri ile iç uyumunu/tutarlılığını ve güvenilirliğini ölçer. 0-1 arasında değerler alır. Değerin 1'e yaklaşması iyidir.

¹¹ Bartlett's Test of Sphericity: Araştırma örneklem verilerin istatistiki olarak analiz edilebilirlik ve sonuçlarının genel popülasyona genellenebilirlik seviyesini ölçer. Değerin 0'a yaklaşması iyidir.

OHAL ve/veya KHK MAĞDURLARININ KATILIMCI DAVRANIŞLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Araştırma formunu ‘tamamlama’ veya ‘yarım bırakma’ davranışı verilerinin incelemesi ‘OHAL ve/veya KHK mağdurları’ çerçevesinde yapıldığında, araştırmaya katılan 5233 ‘OHAL ve/veya KHK mağdurdan’ sadece 1465’inin (%28,0) araştırmayı tamamlayabildiği görülmüştür. Araştırma linkimizi tıkladıkları halde, araştırmayı tamamlamaktan imtina eden toplam 3768 (%72,0) kişi bulunmaktadır. Ancak belirtilen 3768 çekinik katılımcının bu sayıya ulaşması, veriler üzerinden takip edildiğinde ilginç bir grafik izlemektedir. Araştırmamızda ‘OHAL ve/veya KHK mağdurlarına’ özel yaklaşık 50 soru bulunmaktadır. Katılımcılar, belirtilen soruları cevaplama sürecinde araştırmamıza katılımı aniden/toptan belirli bir noktada sonlandırmak yerine, bu sürecin farklı safhalarında karşılımlarına çıkan sorulara cevap vermektan çekinerek, farklı öbeklerde araştırmadan ayrılmışlardır (Bkz. Görsel 2).

Bu durumu detaylandırmak gerekirse; araştırmanın ilk birkaç sorusunu cevapladıktan sonra katılımı bırakanların sayısı sadece 294’dür. Bu ilk soruları cevaplandırdıktan sonra, arkadan gelen birkaç soruyu daha cevaplandırıp, daha fazla ileriye gitmekten çekinmeye başlayan 757 kişi daha araştırmaya katılımdan çekince, çekiniklerin sayısı o noktada 1051’e ulaşmıştır. Arkadan gelen birkaç soruyu daha cevaplandırıp kendilerinde, daha fazla devam etme iradesi bulamayan 637 kişi daha araştırmadan ayrılınca çekiniklerin sayısı 1688’ye, daha sonra da çekiniklerin sayısı sırası ile

2000'ya, 2127'e ve 2347'e ulaşmıştır. Ancak, sayıları 1421'i bulan büyük bir katılımcı grubu ise kendileri, meslekleri ve yaşadıkları sıkıntılar hakkındaki toplamda 50'yi bulan tüm soruların tamamını cevaplandıkları halde, araştırmanın bütünlük kıstaslarına uygun olarak "toplumsal algılar/yargılar" ve "demografik bilgiler" bölümlerini tamamlamaktan kaçındıklarından dolayı araştırma analizleri dışında tutulmak durumunda kalmıştır.

Araştırmamızdan haberdar olarak 'OHAL ve/veya KHK mağduru' sıfatıyla araştırma linkimize ulaşip, araştırma beyannamemizi okuduktan sonra araştırma formumuzu tam olarak bitirmeden ayrılan, yaklaşık, her 4 mağdurdan 3'ünü araştırmamızı tamamlamaktan alıkoyan sebepleri bulmak bilimsel etik ve duyarlılığımız gereği, bizler için bir zorunluluk halini almıştır.

Belirtilen çerçevede, araştırmamızı tıklayan 5233 mağdur sayısını 1465 sayısına düşüren sebeplerin neler olabileceğini tespit etmek mevcut ve ileride yapacağımız mağdur çalışmalarımızın bilimsel tasarımı ve veri kalitesinin korunması açısından da büyük önem arz etmektedir.

Bu durumda ilk akla gelen araştırma sorularımızın konuyla uyumsuz/yersiz/yetersiz bulunup bulunmadığı hususu olmuştur. Belirtilen bağlamda;

- Araştırma soru sayıları aşırı fazla mıydı?
- Acaba araştırma ifadelerimiz katılımcılarca kolayca anlaşılabilir miydi?
- Araştırma dili muhataplarımızın zihinsel algılarına uygun muydu?
- Araştırma soruları muhataplarımızın problemleri ile uyumlu muydu?
- Araştırma dilimiz muhataplarımızın psikolojik durumlarıyla ne ölçüde uyumluydu?
- En önemlisi de bütün bunların hepsi ne ölçüde değiştirilip/dönüştürülerek, muhataplarımızın sosyolojik/psikolojik/zihinsel koşullarına daha fazla uyarlanabilirdi?

vb. gibi öncelikle kendimizi sorgulayan sorular sorulmuştur.

Aslında bütün bu soruların cevapları araştırma grubunda önceden çokça tartışıldığı, pilot çalışmalar yapılarak birçok alternatif arasından bilinçli tercihlerle verildiği için, belirtilen riskler hesaplanarak ve göze alınarak yola çıkıldığı belirtilmelidir. Yani soru sayılarımızın normal bir alan araştırması sınırını çok çok aşacak kadar olması; soru dilinde '*mağdurların dili*' yerine '*iktidar seçkinlerinin dilinin*' kullanılması; birbirini tekrar eden veya çaprazlama soruların, mevcut soru sayısını oldukça artırması, aşırı detaylı/detaycı soruların bulunması vb. konular araştırma tasarımı esnasında yanlışlıkla veya tesadüfen ortaya çıkmış durumlar olmamıştır.

Bütün bunların hepsi, özellikle, çalışmaya 'trol/manipülatif' gruplar tarafından gelmesi muhtemel saldırıların bertaraf edilmesi, 'bilimsel veya siyasi otorite' sahipleri tarafından gelebilecek eleştirilerin bertaraf edilmesi ve özellikle 'duyarlılık sahibi/gerçek' katılımcılar ile araştırmanın 'geçerlilik ve güvenilirliğini' sabote etmeye yönelik faaliyet içinde bulunabilecek

‘suni/sahte/manipülatif’ karakterin ayıklanabilmesi için bilinçli bir tasarım tercihi olarak yapılmış davranışlardır.

Öncelikle kendimizi sorgulayan sorularımızın cevaplarını veriler üzerinden analiz ve test etmek üzere bir çözümleme yapmaya başlanmıştır:

Aşağıda sıralanan sorular sadece ‘OHAL ve/veya KHK mağdurlarına’ sorulan ‘özel sorular’dır.

- KHK/OHAL Mağdurlarının darbe girişimi veya OHAL öncesi çalıştıkları kurumlar ve görevlerinin mahiyeti?
- KHK/OHAL Mağdurlarının OHAL sonrası Devletten/Devlet kurumlarından gördükleri idari/adli/fiili muamelelerin mahiyeti?
- KHK/OHAL Mağdurlarının adli soruşturma geçirenlerin soruşturma, gözaltına alınma/tutuklanma süreçlerinde yaşadıkları sıkıntılar, hak ihlalleri ve kötü muamelelerin mahiyeti?
- KHK/OHAL Mağdurlarının yaşadıkları tıbbi/psikolojik sorunlarının mahiyeti?
- KHK/OHAL Mağdurlarının, mağduriyetleri sonrası eşleri/çocukları/aileleri ve sosyal çevreleri ile olan ilişkilerindeki değişimlerin mahiyeti?
- KHK/OHAL Mağdurlarının Devletten/Toplumdan gördükleri muamelelerin Kendi benliklerinde bıraktıkları izlerin mahiyeti ve değerlendirilmesi?
- KHK/OHAL Mağdurlarının, OHAL sürecinde çektikleri ekonomik/sosyal/psikolojik sıkıntılarının mahiyeti ve bunlarla baş etme stratejilerinin neler olduğu?
- KHK/OHAL mağduriyetlerinden sonra geçimlerini sağlamak için neler yaptıkları?

Bu soruların mağdurlara sorulmasının öncelikli amaçlarından olarak, onların içerisinde buldukları durum ve şartları anlamak yanında; mağdur olduğunu iddia eden bu kişilerin, ‘gerçekten mağdur olup olmadıklarını’ da anlayabilmektir. Bu gerekçe ile kendilerine, ancak gerçek bir mağdurun cevaplayabileceği mahiyette sorular sorulmuştur ki, sanal/manipülatif kişiliklerin araştırmamızın bilimsel güvenilirlik ve geçerlilik kalitesine zarar verebilecek faaliyetlerini rahatlıkla tespit edip veriler arasından çaprazlama yaparak ayıklanmaları mümkün olabilsin.

Belirtilen çerçevede hazırlanan araştırmamızın linkine tıklayarak 5233 mağdurdan, 2690’i yukarıdaki soruların tamamını cevaplamıştır. Ancak, bu soruların cevaplanması bitirilip, OHAL ve/veya KHK’lar nedeniyle kendilerine ve ülkeye yaşatılanlarla ilgili ‘algı, yargı ve değerlendirmeleri’ içerecek olan ikinci bölüme geçildiğinde bu sayı birden %45.9’luk bir kayba uğrayarak, 1465’e düşmüştür.

Veri incelemelerinden anlaşılan odur ki 2690 mağdurun tamamı; çalıştıkları kurumlar ve OHAL’de yaşadıkları mağduriyetlerle ilgili tüm bilgileri vermekten çekinmemişlerdir. Ancak, OHAL algıları bölümü sorularına geçip, soruları gördükleri anda, bu sorulara verdikleri cevapların, iktidar elitlerinin eline geçmesi veya sızdırılması durumunda, kendilerine daha fazla zarar

gelebileceği endişesi ile katılımdan/fikir beyanından o noktada çekildikleri düşünülmektedir.

Bu kaniya nasıl bu kadar rahatlıkla varılabildiği sorusunun cevabına gelince: Bu kanaatin çok sayıda delillerini hem verilerimizin içerisinde, hem tarafımıza ulaşan katılımcı şikâyet ve görüşlerinden, hem de tarafımıza doğrudan ulaştırılmasa da sosyal medyada araştırmamız hakkında yapılan yorumlarda tespit edilmiştir. Şöyle ki; demografik bilgiler dâhil araştırmamızın tüm sorularını tam olarak cevaplama cesaretini kendilerinde bulmuş kişilerin dahi “Bu araştırmanız ne kadar güvenli? Neden, bunca çok ayrıntılı (gereksiz) sorular sorulmaktadır? Fişleniyor muyuz? Artık kimseye güvenemiyoruz...” mahiyetindeki çok sayıda soruları ve yorumları, belirtilen kanaatimize ulaşmamızı sağlamıştır.

Mağdurların ‘KHK/OHAL algı ve değerlendirmeleri’ sorularını cevaplamadaki çekincelerinin özünü açıklayan ve sosyal medyada yer alan aşağıdaki twit kopyaları bunu açıkça beyan etmektedir.

Yukarıdaki twitlerde ifade edildiği gibi, belki de mağdurlar ‘vicdanları’ ve ‘otoriteden korkuları’ arasında kalıp ne yapacağını bilemediklerinden dolayı bu sorulara cevap verme noktasında, büyük bir oranda, araştırmaya katılımdan çekilmiştir. Oysaki Hak ve Adalet Platformu’nun ‘terörist/PDY üyesi oldukları’ iddiası ile işlerinden/okullarından atılan, tutuklanan, mallarına el konulan askerleri, polisleri, askeri öğrencileri, akademisyenleri, memurları, işçileri, kadınları, yaşlıları, engellileri, bebekleri... ‘terörist’ görmek/göstermek gibi özel bir eğilimi yoktur ve böyle bir eğilimi hiç olmamıştır. Hak ve Adalet Platformu, sadece, ‘iktidar seçkinlerinin’ ‘terörist’ olarak gördüğü/nitelediği/göstermeye çalıştığı bu kişi ve gruplara, ‘otorite’ tarafından yapılandırılan yaftanın ‘mağdurlar, mağdur yakınları ve de doğrudan mağdur olmayan bireyler’ nezdinde ne kadar kabul gördüğünü ‘siyasal elitlerin’ ya da ‘egemenlerin’ ‘kendi ürettikleri dili’ kullanarak ifade etmek suretiyle bu dilin toplumda nasıl bir karşılık bulduğunu araştırmaya çalışmıştır.

Araştırmada kullanılan dil aslında ve özünde, Hak ve Adalet Platformu'nun kendi dili değil 'egemenlerin', 'siyasal elitlerin' ve onların işbirlikçilerinin her gün, medyada, toplumda, devlet kurumlarında, yerel ve uluslararası platformlarda kullandığı 'propaganda' dilidir.

Esasında, Hak ve Adalet Platformu, araştırmanın 'dil kalıplarının' seçiminde 'mağdurların/mazlumların dilini mi?', yoksa 'egemenlerin /iktidar seçkinlerinin dilini mi?' kullanılması gerektiği, konusunda kendi iç tartışmasını, en baştan yapmış ve 'egemenlerin dilinin' kullanılmasının 'Hak ve Adalet Platformu üyelerinin, otorite karşısındaki, güvenliklerini koruyabilmek açısından' daha uygun olacağına karar vermiştir.

Mağdurların 'araştırma dili' konusundaki tepkilerine bakınca, toplamda 1590 kişiyi bulan katılımcı kaybına sebep olan temel faktörün 'egemenlerin dil kalıplarının' mağdurlar ve mağdur yakınları üzerinde yarattığı 'şok/endişe/korku' ve bu dile karşı oluşan 'psikosomatik tepkiler' olduğu söylenebilir. Hak ve Adalet Platformu üyeleri olarak, bizler de 'otoritenin kontrolsüz gücü karşısında' kendi endişelerimizden /korkularımızdan kurtulabilmek için 'egemenlerin söylemlerine' sığınmanın bizler için daha güvenli bir liman olacağına kanaat getirip bu hesaplanmış riski de bilinçli bir şekilde aldığımızı ifade etmek isteriz. Bu sebeple, belki de, iç acılarının/çaresizlik duygularının yeniden tazelenmesine sebep olduğumuz binlerce mağdur ve mağdur yakın katılımcılardan bu hususta anlayış bekliyoruz.

Mağdur davranışlarının sebepleri hakkında yukarıdaki kanaatimizi güçlendiren diğer deliller de katılımcılara sorulan açık uçlu sorular arasında bulunmaktadır. Bu sorularda, mağdurlara, kendilerinin ve ailelerinin yaşadıkları sıkıntıları serbestçe ifade etmeleri istenmiştir. Bu sorulara verilen cevaplarda birçok katılımcının cinsiyeti, sosyo-ekonomik durumları, çalıştıkları kurumlar çoğunlukla anlaşılabilir. Belirtilen çerçevede, katılımcılar tarafından kim olduklarına dair elimize ilave hiçbir bilgi verilmemesine rağmen, bunların önemli bir kısmının sosyal profilleri çıkartılabilecek durumdadır.

Konunun raporumuzu inceleyenler tarafından daha rahat anlaşılabilmesi açısından birkaç örnek ifade aşağıda sunulmuştur:¹²

- *"Hamileliğimde gözaltına alındım ve serbest bırakıldım. Lakin bir gün eşimin ziyaretinden çıkınca siyah bir Transporter'dan 4 polis (olduklarını söylediler) arabada sorguya çektiler. Avukatsız! Hukuksuzca!"*

¹² Bu bölümdeki ve diğer bölümlerdeki tüm hayat hikâyeleri, mağdur mesajları ve görüşleri tamamen mağdurlara ve/veya yakınlarına aittir. Anlatımlarda, yazım denetimi dışında, tarafımızca, herhangi bir ilave de yapılmamıştır. Bazı zorunlu hallerde, anlatımı kolaylaştırmak amaçlı, kelime ilavesi yapmak gerekliliği hissedildiğinde kelimelerin mağdurların ifadesi olmadığını belli edebilmek için o kelimeler parantez ( ) içerisinde yazılmıştır. Bazı aktarımlarda, mağdurların/yakınlarının kendilerinin de parantez içerisinde cümleler kurdukları görülmektedir. O türden cümleler tarafımızca ilave edilmemiştir. Tarafımızdan, anlatımı kolaylaştırıcı kelimeler dışında, anlatımlara, kesinlikle, herhangi bir cümle ilavesi de yapılmamıştır. Anlatımlardaki ifadeler sahiplerine aittir, tarafımızın görüşlerini temsil etmez.

- “Yıllarca vatan millet aşkı ile çalışıyorsunuz. Bir gün bile şikâyet etmeden, onların kıyıp da evlatlarını gönderemedikleri yerlerde gençliğinizi geçiriyorsunuz. Çünkü ‘Bayrağın dalgalandığı her yer benim vatanım, hayatım’ diyorsunuz. Oradaki insanlara vatan devlet bayrak aşkını öğretmek için... Sonra biri çıkıyor diyor ki bu ‘terörist’... Bitti... Sormak soruşturmak yok... İncelemek yok... Daha da kötüsü inceleyip suçsuz diyorlar önce, sonra ihraç... Ve ben bunu kimseye anlatamıyorum... Çünkü insanlar bana yaklaşıncı konuşunca ya da selam verince benim gibi terörist ilan edilmekten korkuyorlar... Ve ben bu süreçte hamileydim... Düşük riski... Sakat doğum... Ölü doğum gibi ilave sorunlarla da karşı karşıya kaldım...”
- “25 Yıllık öğretmen iken işsiz kaldım. 1 yıl iş bulamadım. Hiç bir kurum bana iş vermedi. Değil sigortalı sigortasız bile iş vermeye korktu insanlar. Öz amcamın yanında 1250 tane işçi çalışıyor. Beton santralleri var. Babam benim adıma iş istedi, iş vermeye korktuğu için iş vermedi. Arkadaşlarım telefonlarından beni sildiler, arayıp sormadılar. Hatta bende kayıtlı telefonlarını silmem için bana haber bile gönderdiler. Akrabalarım benimle selamı sabahı kesti. Konuşmamaya hatta twitter’den küfürler etmeye başladılar. Bir şey söylesem; gider "FETÖ’cü" derler, şikâyet ederler diye karşılık da veremedim. Allaha havale ettim hepsini... Şimdilik kaçak göçek sağda solda öğretmenlik yapıyor, evde çorbayı kaynatmaya çalışıyorum. Bu halime de çok şükrediyorum. **En azından dışarıdayım, içeride değilim...**”
- “Bylock suçlamasıyla gözaltına alındım. Bebeğim olduğu için tutuksuz yargılanıyorum. Bir yıl oldu. Ancak istenen belgeler dahi gelmedi. Sesimizi duyan yok. Kimsenin umurunda değil. Uzman hekim olmama 4 ay kala atıldım. Yazdığım tezin olduğu bilgisayar bile elimde değil. 4 yıllık emeğim çöp oldu.”
- “Her gün ahımı arşı alaya iletiyorum. Bilemezsiniz hangi anda duanın karşılık bulacağını. 15 aydır eşim cezaevinde. Ben iki kez çocuklarımı emzirme döneminde, başka şehirlerde gözaltına alındım. İki çocuğum var ikisinin de psikolojisi bozuldu. Boyunları büyük yüzlerinde hüüzün var görüyorum. Herkes çocuklarla oynarken onlar oyuna bile katılamıyor, sürekli beni istiyorlar. Korkuyorlar onları bırakıp gitmemden. Benim kişisel günahlarım olabilir ama hiçbir zaman terör örgütü üyesi olmadım. Namazlarıma dikkat etmezdim ona bağlıyorum yaşadıklarımı. Ama hiçbir zaman benim çocuklarım bunu hak etmediler. Kimse annesi babası yaşarken yetim öksüz bırakılmaz. Kimsenin buna hakkı yok. Hiçbir çocuğu annesinden zorla koparmaya hakkı yok. Beni kızımın zorla ayırdılar polisler. O günü her hatırladığımda hesabımı Allah sorsun diyorum. Niye yazıyorum bir şey değişmeyecek biliyorum ama olsun şahit olsun okuyanlar yarın ahirette hesap soracağım.”
- “Bebeğimi yanıma almama izin vermediler. 30 saat gözaltı; polislerin azarlaması; zorla suç yapıştırmaya çalışmalar; eşimin tutuklu olması; 600 KM uzak cezaevine konması; babasız 2 çocuk bakmak; kimsenin iş vermemesi; başkalarına muhtaç olmak... gözyaşı, altüst olmuş darmadağın bir yaşam...”
- “12.08.2016 tarihinde açığa alma ile cumhuriyet savcısı olan eşimle beraber gözaltına alındık, aniden yapılan baskınla şok yaşadık ve evdeki 2,5 yaşındaki çocuğumu nerdeyse evlerini önceden hiç görmediğim komşulara bırakmak mecburiyetinde kaldım. Eşim bir ay tutuklu kaldı ve ben o tarihten beri adli kontrol adı altında imza atmamakla yükümlüyüm. Ayrıca yurt dışı çıkış yasağımız var. Bir seneyi aşkın süredir hakkımızda düzenlenmiş herhangi bir iddianame yok. İşsiz ve psikolojik olarak bunalımdayız. Evimize giren bir gelir yok. İtibarlı bir meslek ve çevre sahibi olmamıza rağmen meslek hayatında edindiğimiz kişilerle ilişki kurmaktan çekinir olduk ve görüşmelerimiz bitti. Sosyal olarak bir yıkıma uğradık, hem maddi hem manevi yıkıma uğramış durumdayız.”

- “Hiçbir gerekçe gösterilmeden Isparta E tipi kapalı ceza infaz kurumunda 10 ay yattım. Gene hiçbir gerekçe göstermeden tahliye oldum. İddianame yazılmadı mahkeme açılmadı. 10 ay neden yattım çıktım bilmiyorum.”
- “Sürekli korku içinde oldum. Her an tekrar gözaltına alırlar ve işkence çekerim korkusuyla yaşadım. Çok zor atlattım. Az kalsın kafayı sıyrırıyordum. Hâlâ işim yok.”
- “Kendime ait küçük bir işyerim vardı ilçede. Bir sabah iki polis dükkânıma, 3 polise de evimi aramayı gidiyor. Tabi hanım engelli, ne oldu ne bitti bilmiyorum. O ayrı bir zülüm. Neymiş, hakkımda ihbar var, vesaire. Müşterilerimi bilgisayara kayıt ediyordum, yani dükkân alacağı. Hard-diski aldılar. Flaş belleği aldılar. 23 gün nezarete tuttular. Mahkemeye çıktık, serbest bıraktılar. Şu anda davam yok. Ama terörist olduk ve memleketi terk ettim. Poliste cep telefonum bilgisayar hard-diskim flaş bellek hâlâ onlarda. 30 yıldır ticaretle uğraşırdım bulunduğum ilçede saygın biriydim ve bizi mağdur ettiler ve her şeyimiz alt üst oldu.”
- “15 Temmuz öncesine kadar adını bile bilmediğim programdan, uzaktan yakından zerre kadar ilgim alakam olmayan hain, alçak terör örgütüne sözde üye olduğum için ihraç ettiler. Ben FETÖ’cü değilim, üyeliğim yoktur, bu hain alçakların kullandığı programı indirmedim, kullanmadım, kimseye mesaj atmadım. FETÖ’cü kimseyi tanımıyorum. Ben vatansever, devletine, milletine, birliğine beraberliğine bayrağına gönülden bağlı bir sade vatandaşım. Şubatın 14’ünden beri ailece mağdur edildik. Eşten dosttan akrabadan yardımla idare ediyorum. SGK kaydından dolayı iş bulamıyorum. Ben FETÖ’cü değilim, Ben terörist değilim. Bu hain FETÖ terör örgütüne üye değilim, olmamda mümkün değildir. FETÖ’yü ve gerçek FETÖ üyelerini lanetliyorum. Allah vatansever şehitlerimize rahmet eylesin, mekânları cennet olsun. Adaletinize güveniyorum. Elbet suçsuzluğum titiz inceleme araştırmalardan sonra anlaşılacaktır. 8 aydır adli kontrolle serbestim. Soruşturmam sürmektedir. Benim alnım açık başım dik. Suç işlemedim. IP çakışması veya Wi-Fi çakışması olabilir. Kumpas olabilir, yanlışlık olabilir. Ne olduğumu bilmiyorum. Tek bildiğim FETÖ’yle zerre kadar ilgim alakam olmadığıdır. Büyük bir ümitle müjdeli haberi bekliyorum. Vatanıma milletime devlete yargıya güveniyorum. Sadece titizlikle araştırılmak istiyorum. Başka isteğim yoktur. Bu konuda devlete küskünlüğüm yoktur. Devletimiz bu konuyu açıklığa kavuşturacaktır. Suçlu ile suçsuzu ayırıştırarak bilgi devletimde mevcuttur. Suçlu en ağır şekilde cezalandırılsın. Suçsuzunda mağduriyetine son verilsin artık.”
- “İki satırlık yazı ile açığa alındım. Başkaca hiçbir gerekçe ve neden olmaksızın ve tarafıma da iletilmeksiniz açığa alındığım ileri sürülerek Sulh Ceza Hâkimliğince tutuklandım. Tutuklandığım için de 672 sayılı KHK ile mesleğimden ihraç edildim. Aslında tam bir kumpas ve şahsım gibilere kurulan tuzak neticesinde görevime son verildi. Yaklaşık 125 gün tutuklu kaldım. Akabinde tahliye edildim. Tahliyemin üzerinden yaklaşık 10 ay geçti ve hâlâ hakkımda hazırlanmış bir iddianame yok. Hazırlayabileceklerine de inanmıyorum. Yürütme beni ve benim gibi olanları ihraç ederek istediğini elde etmiş oldu. Lakin yargı erki bu ceza soruşturmasını nasıl bitirecek ve buradan nasıl adil bir yargılama ile çıkacağımı inanmıyorum. Her şey belirsiz; şahsım ve ailem sivil bir ölüme mahkûm edildik. Yaşama tutunmaya çalışıyorum. Çok daha zor durumda olan insanları aileleri ve mağdurları gördükçe halime şükreder hale geldim. Yalnız ülkemizin bu kadar hukuksuz ve despotça bir şekilde yönetileceği ve buna toplumca da rıza gösterileceği aklımın ucundan geçmezdi. En büyük hayal kırıklığım buna. Görev yerim ve kimlik bilgilerim ile ilgili detaylıca bilgileri ileriki bir zamanda ve de gerek duyulursa vermeyi arzu ederim. En büyük dileğim; sadece KHK’lılara değil ülkemizin tüm toplum kesinlerine reva görülen mazlumiyet/mağduriyet ve sıkıntılarının, ötekileştirmelerin sona ermesi. Ve gerçek anlamda huzurun hâkim olduğu bir toplum olabilmemiz.”

- “15 Temmuzda senelik izinliydim. Bank Asya'dan 2013 senesinde konut kredisi aldığımından dolayı terörist ilan edildim. Hakkımda soruşturma olduğundan habersiz memleketten Konya'ya gittiğimde gözaltı yapıldı. Yerel ve ulusal medyada resimlerim ve ismim açık açık yazılıp gösterildi, yalan haber yapıldı. Savcılık ya da emniyette ifadem bile alınmadan tutuklandım. Sebebi Bank Asya ve Bylock idi. Gözaltı yaparken kasıtlı olarak ayağımı burkup pantolonumun dizini yırtıp, dizimi ve avuçlarımı kanattılar. Konya E tipi cezaevinde 12 kişilik koğuşa 44. kişi olarak konuldum. Her ay yapılan tutukluluğun devamı kararlarında kopyala yapıştır RET cevabı verildi. Gerekçede Bylock yazıyordu. 3 ay sonra "yapılan GSM ve ADSL incelemesinde Bylock yok" diye tahliye oldum. Her hafta karakola imzaya gidiyorum. Bu arada tahliyemden 8 ay sonra gelen iddianamede tekrar Bylock suçlaması yapılıyor, 38 sayfalık iddianamenin 37 sayfası benimle alakası yok. Son sayfada Bank Asya'dan konut kredisini terör faaliyetiymiş gibi yazmış savcı. Bu arada ben nasıl olsa ihraç edildim diye memleketteyken kapım kırılmış, evim aranmış. Gelen polisler benim ve avukatımın yokluğunda arama yapmışlar. Tekrar kilitlerini değiştirmişler. Arama yapılacağından veya yapıldığından bana haber dahi vermediler. Anahtarların haftalarca kimde kaldığı belli değil... İçerdeyken hukukun olmadığını gördüm, kapkaranlık bir tüneldesiniz, en ufak bir ışık dahi yok. İlk duruşmada SEGBİS ile bağlandım, Konya'daki, mahkemede dinleyici bölümünde 4 tane polis vardı. Hâkimin durumunu siz düşünün. İddia eklerini okumadığımdan süre istedim. İleri tarihe attılar... Daha yazacak çok şey var. 26 yıl üniformasını giydiğim polislik mesleğinden nefret ettim. Polis görünce yere tükürüyorum. Beni evimde yakalayan polis ellerimi kaldırıp teslim olmama rağmen "teröristsin sen" diye bağırdı, silahını artist, artist doldururken. Meslek hayatımda en ufak bir cezam yok.”
- “Ailecek dünyamızı mahvettiler. Sosyal ölüme terk edildik. Rüyamızda bile görsek inanmayacağımız itham ve suçlamalarla karşı karşıya bırakıldık. Yıllarımızı, emeğimizi verdiğimiz mesleğimizi elimizden aldılar. Terörist dediler... daha ne yazayım, yazacak o kadar çok şey var ki...”
- “Ameliyat sonrası resmi istirahat süresinde gözaltına alındım. Son 20 yıldır yaşamadığım, 550 km uzaklıktaki bir şehre götürüldüm. Hakkımda delil uydurularak tutuklandım. Aylar sonra delilleri öğrenip itiraz edince, 'sehven yanlış yazılmış' dendi. Yaklaşık 10 ay ailemden 550 km uzakta bir şehirde tutuklu kaldım.”
- “Hakkımda hiçbir adli soruşturma olmamasına rağmen MAKUL ŞÜPHE ile gözaltına alındık, eşim ile birlikte. Gerekçe: Kapatılan bir kurum personeli olmam (Darbeye katılmam falan değil). Gazi Üniversitesi Voleybol sahasına götürüldük. 600 veya 700 askerle beraber tutulduk, ellerimiz plastik kelepçeli bir şekilde. Günde 2 küçük ekmek verildi. Oraya getirilen askerlerden tatilde olanlar bile vardı.”
- “13 gün gözaltı. Diyabet ve yüksek tansiyon hastası olmama rağmen 3 gün yemek verilmedi.”
- “Bir Ekim ayı Sabahı saat 06'da, Mahalle Muhtarı ve 3 Polis evimiz geldi ve FETÖ davasından arama ve gözaltı kararları olduğunu belirttiler. Usulüne uygun aramalarını yaptılar ve nezarethaneye doğru yola çıktık. Poliste, Savcılıkta ve nezarethanede yaşadıklarım gösterdi ki devlet içinden birileri, benim ve benimle birlikte gözaltına alınan 18 kişinin suçlu olduğuna çoktan karar vermiş ve sadece suçluluğumuzu ağızımızdan 'itiraf' ettirmek peşindeler. Oysaki ben Türkiye Cumhuriyeti Kanunlarına aykırı hiç bir suç işlememiştim. Ancak çok büyük bir suçum vardı; 'hükümet yanlısı olmamak!' Nezarethanede 9 gün tutuldum ve ifademiz 8. günde alındı. Yani 8 gün evimde oturup, 9. günde ifademi vermeye ben, kendim de gidebilirdim. Ama belli ki birileri bizi terörize etmek peşindeydi ve de ettiler.”

- “Cezaevinde avukatla video kaydı ve gardiyan eşliğinde, yanımıza kâğıt kalem alamadan, yapacağımız savunmaları okutturamadan görüştük. Diğer tutuklular her hafta telefon hakkını kullanırken biz iki haftada bir kullandık. Görüşlerde sadece birinciden (anne, baba, kardeş, annanne, dede, eş, çocuk gibi) akrabalarımızı görebildik. Dışardan kitap veya dergi satın almamıza izin verilmedi. Koğuşta fotoğraf çektirmemize izin verilmedi. Kış boyu ıslak duvarlarla soğuk koğuşa çare bulamadılar. Kurs vs. etkinlikleri bize yasaktı. Ortak alan bize yasaktı. KHK ile AÖF sınavları ve diğerlerine girme iznimiz yoktu. Elektrik faturası ödüyorduk her ay. Sularımız kesildi uzun süre. Kelepçeli şekilde dış filmi çekildim, radyasyona maruz kaldım. Bizi koğuşta İŞİD li bir kadınla kalmaya zorladılar, istemeyince azarlandık, aşağılandık. “Siz de teröristsiniz” ithamlarına sessiz kalındı... İnsanca yaşamaya çalıştık bu şartlarda”
- “Gece eğitimi var diye mesaiden bırakılmadım ve kışlada tutuldum. Dışarı çıkmadım, adli hiç bir olaya katılmadım. Kanunsuz hiç bir emri yerine getirmedim. Gece yarısı başımdaki komutanların beni nasıl bir işin içine çektiklerini anlayınca da her şeyimi bıraktım ve ölümü göze alarak okulumu terk ettim. Ancak soruşturma dahi geçirmeden bir kursiyer teğmen olarak ihraç oldum. 9 ay tutuklu kaldım. Sonra tahliye oldum. Devletime ve milletime hiç bir şekilde haince bir girişimde bulunmadım ki mahkemece sabit görülüp salıverildik. Şimdi mağduriyetimin giderilmesi ve haklarımın iade edilmesini bekliyorum.”
- “Gözaltı süreci insani şartlara haiz değildi. Yerde, sert zeminde 15 gün yattık. Yağmur suları tavandan yere yoğun bir şekilde damlıyordu. Ne yatak, ne yastık verildi. Sadece bir tek battaniye verildi. Henüz hakkımızdaki suçlama sabit olmadığı halde adliyeye götürülürken medyaya teşhir edildik.”
- “Ailem üzüntüden perişan oldu. Arkadaşlarım korkularından iletişimi kesti.”
- “Benden korkuyorlar... KHK hastalığımı onlara da bulaştırırım diye. Bu durum bazen komik, bazen de çok incitici oluyor.”
- “Gözaltında 10 gün kaldık. Bu süreçte aç ve susuz bırakıldık. Hakarete ve kötü muamele gördük. 5 kişilik koğuşlarda 20 kişi kaldık yerlerde yattık. Pis ve çok rezil durumdaydık. Kişisel temizlik yapamadık. Açlıktan kaslarımız eridi yürümekte çok zorlandık.”
- “Astsubay olacakken, bu vatan için ölmeye hazırlanırken, bizi vatandan soğuttular.”
- “Devlet, 31 Temmuzda Askeri Öğrenciler ihraç edilince, bizlere, "Sizleri ihraç etmedik devam edin eğitiminize" dedi. Fakat 26 Ağustos 2017 tarihinde mezun edilip sebepsizce evimize izine gönderildik. Ardından 'göreve başlayacaksınız', 'başlıyorsunuz', 'siz hiçbir suç ve eyleme katılmadınız' dediler. Ama 685 sayılı KHK ile işlemlerimiz iptal edildi. Ayrıca 31 Temmuzdan 26 Ağustosa kadar ne maaş aldık ne de sigortamız vardı. Devlet eliyle sigortasız eğitim alan ilk kursiyerler olma şerefine de nail olduk. İşlemlerimiz iptal edildikten sonra her dilekçemize veya bilgi edinme başvurumuza "Komisyon kurduk göreve başlayınca oraya başvurun" dediler. Komisyon göreve başlayınca da "Sizler bu komisyona dâhil edilmediniz" dediler. Devlet kendi evlatlarına kazanmış olduğu hakkı hukuksuzca ellerinden alıp hayatlarını "FETÖ" ile hiçbir bağı olmadığı halde karartmıştır.”
- “Hiç bir şekilde savunma yapmaya izin verilmedi”
- “Hakkımda net bir bilgi olmamasına rağmen Bylock kullandığım iddiası ile doğru dürüst dinlenmeden tutuklandım ve 48 gün sonra Bylock kullanıcısı olmayabileceğim tespiti ile tahliye edildim.”

- “Muhakkik soruşturması ile 17 Ağustos 2016 da açığa alındıktan sonra, dekanlık görevlileri üniversitedeki odamı bir tutanakla tüm eşyalarımı birlikte kilit altına aldılar. İfadem 30 Ağustos'ta alındı. Aradan 1-1,5 ay geçtikten sonra evime 2 polis, mahalle muhtarı ile habersiz olarak aramaya geldiler. Evimi eşyalarımı kitaplarımı didik didik aradılar. Cep telefonumu aldılar. Bilgisayar sordular. Üniversitedeki odamda olduğunu söyledim. Bir tutanak yaparak evden ayrıldılar. Ne aradıklarını bilmiyorum. Ama herhangi bir suç unsuruna rastlamadıkları anlaşıyordu. Niçin açığa alındığımı bilmiyorum. 3 ay sonra göreve dönmeyi beklerken açığa alınma işlemi 3 ay daha uzatıldı. Rektörlük makamına niçin göreve başlatılmadığımı hakkımda herhangi bir adli işlemin olmadığını ifade eden dilekçeme gerekçe olarak OHAL in uzatılmasını gösterdiler. İşlemi Isparta idare mahkemesine taşıdım. Bu arada hangi suç ve gerekçelerle açığa alındığımı sorduğum da rektörlük soruşturmanın gizliliği bahanesiyle açıklama yapamayacaklarını söylediler. Ben sabırla ve ümitle görevime döneceğimi beklerken 6 Ocak 2017 KHK'sı ile ihraç edildim. Dünyam başıma yıkıldı. 5,5 ay sonra iltisak bahanesiyle ihraç edilmişim. Açığa alındığımda danışmanlık görevlerimi aldılar. Öğrencilerim ortada kaldı. Tez savunması yapacak 4 öğrencim mağdur odu. Lisans tezi alan 75 öğrenci, 12 adet yüksek lisans, 1 de Doktora öğrencisi vardı. Lisans, yüksek lisans ve doktora derslerim lağvedildi. Öğrencilerimizin motivasyonları bozuldu. Depresyona girdim. Hastalandım. Ameliyat oldum. İşte tam bu sırada da ihraç gerçekleşti. Ailecek depresyon tedavisi görüyoruz. İhraç dolayısıyla tekrar idare Mahkemesine verdim. Anaysa mahkemesine verdim. İç hukuk işlemiyor düşüncesi ile AIHM'e başvurudum. İdare Mahkemesi görevsizlik kararı verdi. Temyiz için istinafa gitti. Bu arada açığa alınma davasını kaybettim çünkü bir ay içinde savuma yapmadığım gerekçesiyle idari işlemi yerinde bularak davayı kaybettim. Onu da temyize gönderdim. Daha cevap gelmedi. OHAL inceleme komisyonu gündeme gelince, hem Anayasa Mahkemesi, hem de istinaf mahkemesi de komisyonu adres gösteren ret kararları tebliğ edildi. AIHM'den bir dönüş ve sonuç henüz yok. Bütün bunlar olurken... bir yazı ile ivedilikle odamı boşaltmamı istendi. Hasta ve ameliyat dikişlerime bakmadan 2 saat içerisinde 2500-3000 kitabı siyah çöp torbalarına doldurarak kapının önüne koydular. Eşyalarımı üç günde zor taşıdım. Müslümana, gâvur eziyeti bu olsa gerek. Evim kira 800£ veriyorum. Şimdi arttı. Ama maaşım yok. Emeklilik yok. İş yok, güç yok. Hangi kapıyı çaldım ise zaten damgalı eş...k gibiyim. İş vermiyorlar. Kimseden borç bulamadım. Eğer eşimin SGK emekliliği de olmasaydı daha da beter olacaktım. Üniversitede hukuk okuyan bir çocuğum var. Abileri işsiz. Eş dost selamı sabahı kesti. Telefonuma bile cevap vermiyorlar. İtibarsızlaştırdım. 35-36 yıllık eğitim hayatım bir terörist yaftasıyla, yerle bir oldu. Bir başöğretmen ve akademisyen olarak böyle bir sonu hak etmediğimi düşünüyorum. Emeklilik yaşam geldiği halde kendimi emeklilik için hazır hissetmiyorum. Mesleğimi severek yapıyorum. En azından 40. yılımı doldurayım istiyorum. Ama ne yazık ki benim için kaçınılmaz son olacak emeklilik galiba. Çünkü artık geçinemem hale geldim. Kaynanamın evine sığındık şimdilik. Üniversitede okuyan çocuğum 3.sınıfta. Bitirmesini bekliyoruz. Şimdi OHAL inceleme komisyonunun vereceği kararı ümitle sabırla bekliyorum. Bazıları boşuna bekleme emekli ol diyorlar. Ama emekli olursam geri dönüş için sıkıntı çıkabilir. Birde arada geçen neredeyse 1,5 yıllık hak kaybım söz konusu. Hepsinden de önemlisi alınma çalınan karayı sildirmek ve aklanmak.”
- “Adını dahi bilmediğim Bylock suçlaması ile ihraç edildim, gözaltına alındım, evim arandı, bütün elektronik cihazlarıma el konuldu ve en kötüsü zerre alakam olmayan bir yapı ile ilişkilendirildim, terörist ve hain ilan edildim.”
- “Avukatsız olarak, gözaltından, “senle müdürümüz konuşmak istiyor” diye götürüldüm, sorgulandım, “avukat istiyorum, etik değil bu yaptığınız” deyince klasik tehditler “Ya şimdi konuş ya da seni burada 30 gün tutma hakkım var!” denildi.”
- “15 ay olmasına rağmen hâlâ iddianame yazılmadı ve 15 aydır adli kontrol uygulanmakta.”

- *“Hakkımdaki suçlama açıkça belirtilmedi. İstihbarat notu ile tutuklandım.”*
- *“İnsanlar korkudan sessiz kalıyor. Bazıları da geçmişteki hasetlerini açığa çıkardılar.”*
- *“Hâlâ nedenini bilmediğim bir şekilde 22 yaşında tutuklandım ve cezaevine girdim.”*
- *“Her an tutuklanma korkusu yaşadım. Psikolojik olarak çok yıpratıcı.”*
- *“Hiç bir delil olmamasına karşın, ceza aldım.”*
- *“Hayatımda ilk defa savcı karşısına çıktım. Hem de terör örgütü üyesi olmakla suçlanarak bu çok acayip saçma garip bir durum. Öteki sıkıntılara hiç girmeyelim.”*
- *“İki defa eşim ile beraber gözaltına alındık. İkinci gözaltına alındığımda yerim aileme bildirilmemiş. Çocuklarımdan haber alamadım. Pislğin içinde nezarethanelerde tutuldum.”*
- *“İşkence gördüm, hakaret küfür dayak. Sonra hakkımda ifade verenleri öğrendim ama mahkemede hiç biri beni tanımadı ve polis zoruyla ifade verdiklerini söylediler.”*
- *“Kendimi savunamadım, suçumu dahi bilmiyordum.”*
- *“Bunlardan daha çok zoruma giden SGK bilgilerime "KHK ile görevine son verildi" yazılması sebebiyle özel sektörde bile iş verilmemesi idi. Ve şu an sosyal güvencem yok. Hastalansam hastaneye gidecek param da yok. Dışlanmışlık psikolojisinden dolayı gitmeye niyetim de yok. Ya kendiliğinden iyileşeceğim ya da öleceğim. Bu sıkıntılar iyi ki ölüm var dedirtti bana.”*
- *“Psikolojik tedavi gördüm, bir yıl... Kaç defa ölümü istedim Allah'tan, ancak hep beraber ailemle birlikte. Boğaziçi köprüsünden geçerken Allah'a yalvardım. "Allah'ım şimdi tam sırası. Hanım ve çocuklarım yanımda, hep birlikte ölüm ne güzel olur dedim...”*
- *“Hastanede eşimi muayene ettirememek o an için ölmekten beterdı”*
- *“Bu şartlarda ülkemde yaşamak istemiyorum artık. Ülkemin duyarsız, zulme rıza gösteren halkına da öfkeli ve kırgınım. Devlet, haksız, hukuksuz keyfi sebeplerle vatandaşına zulmeden, ölümlere sebep olan bir devlet haline gelmiştir. Kendimi açık bir cezaevinde hiss ediyorum ki öyle. Mesleğini en iyi şekilde yerine getirme gayreti içerisinde olan, tek bir disiplin cezası olmayan bir öğretmeni KHK ile terör örgütü mensubu ilan etmek, toplumu kin ve nefrete teşvik etmek suretiyle masum insanları yaftalamak, zan altında bırakmak bugüne kadar saygı duyduğum kavram ve değerleri yerle bir etti. Benim için her şey bitmiştir. Göreve iade edilsem de edilmesem de hiçbir şey eskisi gibi olmayacak.”*
- *“Sanki bu ülkenin yurttaşı değilmişiz gibi bir muamele bu. Bir kenarda "ben haksızlığa uğradım, hakkımı verin" demeden sessizce ölmemizi bekliyorlar. Hem vuruyorlar hem “Ağlama!” diyorlar. Modern zamanlarda yaşadığımızdan olsa gerek gaz odaları inşa edemeseler de cansız birer nesneymişiz gibi yok sayarak, bütün insani haklarımızı gasp ederek öldürmek istiyorlar. Sosyal ölümler bir gün gerçek ölü olursa onlar için ne ala. Devleti sadece kendilerinin sanan bir grupta karşı karşıyayız sanırım...”*
- *“Bir resmi daireye girmekten korkuyorum ve polisten. Üstelik benim gözaltım da olmadı. Gelecek ise artık yok benim için. Boşantıyorum ve kızım da babasını istiyor. 25 yılım bir günde gitti bitti.”*

- “Okulda sendika tanıtımını yapan arkadaş hâlâ görevde. Form verdi, sendikayı övdü, ‘Siyasetten uzak sendika, yeni sendika’ diye. Girmedim. Birkaç ay sonra evime tanımadığım benim öğretmen olduğumu bilen 2 öğretmen geldi... ‘Eğitimde çalışmaları var’ dediler; yine üye olamadım. Birkaç ay sonra eski okulumdan sadece merhabamın olduğu... evime geldiler, yine sendika için. Gurbetteydim bu kadar gelmeleri sonucu girdim. Nisan 2016 da belli bir gruba anıldığını duyunca istifa ettim. Hiçbir zaman bir gruba dâhil olmadım. Tek toplantı tek kitap bilmem. Kendimi çok yedim bitirdim ihraç olunca. ‘Neden’ dedim ‘tek bir ifade alınmadı?’. Devletçi, Cumhuriyetçi biriyken hain gibi gazetede ismim yayınlandı. Kaldıramadım. Keşke bunu göreceğime ölseydim dedim. Günlerce bir şey yemedim, içmedim, ağladım. Maraş’a yeni tayinim çıkmıştı. Yeni yerleşmiştim... Hâlâ bu gerçek olamaz diyorum. Kâbus diyorum. Bitmiyor. Hayatım alt üst oldu. Bu ben değilim. Çocuklarım var... Hem annesi hem babasıyım. 11 yıl önce babası terk etti bizi. Her şeyiyle ben büyütüyorum. Madden manen. Seve seve yapıyorum. Bana bir şey olursa ne olur diye ayakta duruyorum. Ortada kalır. Tabi bunlar yaşadıklarımın milyonda biri...”
- “Kendi ülkesinde 5. sınıf vatandaş olmanın ne olduğunu öğrendim.”
- “Çok yakın sandığım arkadaşlarım artık beni aramıyorlar. Hem de beni çok iyi bildikleri ve asla vatanına ihanet etmeyecek biri olduğumu bildikleri halde. Kendilerinin de başına gelmesinden korktukları için. Sonra maddi manevi çöktüğüm için insan ilişkilerim bozuldu, Duygu durum bozukluğu yaşıyorum. Bir hiç uğruna bir ihbarla bir insan nasıl suçlu olarak kabul edilip itibari yok edilebilir anlamış değilim ve çok kırıcı. Ben işimi de vatanımı da çok seviyorum ve bu haksızlığın biran önce bitmesi için dua ediyorum. Ben vatan haini bir terörist olarak gösterilmektense ölmeyi tercih ederdim.”
- “Güvenlik sorunu. Kapıma polislerin gelip gitmesi çocuklarda travma oluşturdu. Büyük oğlum artık konuşmuyor. Çok elzem olursa söyleyeceklerini yazarak belirtiyor.”
- “Eşim işsiz kalmamdan dolayı benden ayrıldı. Sosyal çevremle ve arkadaşlarımla birkaç istisna dışında kimseyle irtibatım kalmadı. Bu yıpranmanın üzerine özgüvenimi kaybettim içimden hiçbir şey yapmak gelmedi. Onca zaman sonra tekrar anneme babama yük olmak durumunda kaldım.”
- “Ailemden her zaman devletini seven ve devletine güvenen bir birey olarak terbiye aldım. Devletimiz için Şehit ve Gazi olan yakınlarımız da mevcut. Darbe gecesini Ankara Gölbaşında bulunan Özel Harekât Dairesine yapılan saldırı sonucu o zamanlar evimizin de Ankara Gölbaşı TOKİ de olduğundan bu cehennemi en yoğun yaşayan insanlardan biriyim. Çevremdeki arkadaşlarıma yakınlarıma çoğu zaman şunu söylüyorum. Eğer ki o gece darbenin başarılı olmasını en ufak bir şekilde temenni ettiysem (ki insan niyetinden dolayı ne şer’an ne de hukuken yargılanamaz) başıma bu gelenlerin hepsine müstahak olduğumu düşüneneceğim. Lakin kesinlikle bir an bile böyle bir duygu ve düşünce içinde olmadım tam aksine darbenin başarısız olması için dua ettim. Nihai olarak ben bu duygu ve düşüncelerde iken sosyal ve demokratik devletin gereği bana vermiş olduğu bir hak olan sendikalaşma hakkımı gene devletin izniyle kurulmuş olan ve devletin denetimine tabi olan bir sendikaya üye olmamı suç görmesi (sendikaya üye olmamın tek sebebi de okulumuza gelen sendika yetkililerinin mesleki gelişim adına kurslar yapıp sertifikalar verilecek demeleri üzerine mesleki gelişim adına üye oldum). Ama sendikanın açılmasına izin verenlerin para yatıranların ve denetleyenlerin hiç suçu yokmuş gibi davranılmasının ve kabul edilmesinin izahı yok benim için. Özetle devlet eliyle beslediği bir sendikaya ben daha öncesinde sendikadan istifa etmiş olmama rağmen devlet beni suçlu buluyor ve hayatımın altüst olmasına sebep oluyor.”

- *“Herkes beni terk etti. İnsanlar, benimle selamlaşmaktan bile korkuyorlar. İnanılmaz bir yabancılaşma hissediyorum.”*
- *“Herkes işine geri döneceksin diyor. Devletimiz suçluyla suçsuzu ayıracaktır, sabret diyor. Ama 1,5 yıl oldu Adaletli davranılmadığı için İslamiyet’in gerçeklerine uygun davranılmadığı için gerçekten suça bulaşanlarla bulaşmayanları ayırmadıkları için topluma ve Müslümanım diyen kişilere güvenim kalmadı. Daha önceleri eşim kızım ve ben namaz kılan insanlardık. Şimdi ise İslamiyet’i yaşayan insanları sorgulamaya başladık. Herkes kendini düşünen ‘bana dokunmayan yılan bin yaşasın’, başkalarının düştüğü durumdan keyif alan bir toplum oluştu. Artık sorumlusu sahte din imamları ve adaletli davranmayan siyasetçiler diye düşünüyorum.”*
- Yukarıdaki ifadelerden OHAL ve/veya KHK kısımlarının mağdurlara yaşattığı travmalar ve bu travmaları yaşayanların bir kısmının profilleri de belli olmaktadır. Ancak, ifadelerden herhangi bir profil çıkarmak mümkün olmamakla birlikte, ifade sahibinin ciddi ruhsal bunalımlar yaşadığını açıkça belli eden anlatımlar da metinler arasında yer almaktadır:
- *“Ölmek istedim ve intihar ettim eşim kurtardı.”*
- *“Çok kez ölmek için dua ettim :(”*
- *“Korku yaşadım, insanlarla iletişimimi kestim eski hayatımdan kaçtım, sürekli kötü düşünüyorum umudum kalmadı ölmek istiyorum.”*
- *“Sadece ölmek istiyorum.”*
- *“Çocuğum olmasa ölmek isterdim.”*
- *“Duygu durum bozukluğu, terörist ilan edildiğim için her gün şehit haberlerini açıp okuyorum ve ‘Ben bu insanların katilleriyle aynı kefeye nasıl kondum’ diyorum. Çok acı; ölmek ister mi bir insan delice yaşamak isterken, hayaller kurarken, hayata dair planları varken. Mutlu olmak ve mutlu etmek adına güzel şeyler yapmak isterken.”*
- *“Kelimeyle tarif edilemeyecek duygular hissettim. Dünya ve insanlardan soğudum. Ölmeyi istedim. Yoğun çaresizlik ve hayal kırıklığı yaşadım.”*
- *“Her gün ölmek istemek psikolojisi”*

OHAL ve KHK nedeniyle mağdurlar tarafından yaşananları, bir cümle ile kısaca anlatan örnekler yanında, el yazısı ile birkaç sayfalık kâğıdı dolduracak kadar yaşananları uzunca anlatan toplamda 2000’i bulan katılımcı anlatım örnekleri de araştırma verileri arasında yer almaktadır.

Bu noktada, devletten /toplumdan gelen birçok haksızlığa uğramış; çevresinden dışlanmış, kendi aileleri içerisinde bile birçok sorun yaşamaya başlamış mağdurların, bir anda bütün iddia ve şikâyetlerini unutup, 3-5 dakika daha fazla zaman harcayacakları gerekçesiyle araştırmaya katılımı yarıda bırakabilecekleri algısına kapılmanın çok büyük bir çelişki olacağı değerlendirilebilir. Üstelik mağdurlara sorulan soruların ağırlıklı kısmını “toplumsal algılar/yargılar” bölümü değil, kendi yaşadıkları mağduriyetleri aktarma bölümü oluşturmaktadır. Yani, mağdurlar için çalışmayı ortalama tamamlama süresi 20 dakika ise bunun 15 dakikasını, zaten mağduriyetlerini aktarma kısmı

almaktadır. Geriye kalan kısım onlar açısından, çok mekanik gelebilecek sorular kısmıdır.

O halde bu birçok haksızlığa uğramış/çevrelerinden dışlanmış /kendi aileleri içerisinde bile birçok sorun yaşamış olmalarına rağmen ayakta kalmaya çalışan mağdurları ‘araştırmaya katılıma devam etmekten alıkoyan temel faktör nedir?’ diye ilave sorgulamalar yapıp bunların ipuçlarına bakmak ihtiyacı doğmuştur.

Mağdur anlatımlarında, içlerinde buldukları psikolojik durumlarını, korkularını, güvensizliklerini, çelişkilerini, duygu çatışmalarını belli eden ifade örnekleri analizlerimizle ayrıştırıldığında, mağdurların yaşadıkları paradoksları /içsel çelişkileri anlamak için yeterli izler bulunmaktadır:

- “Kendimizi güvende hissetmiyoruz”
- “Hiç kimseye güvenim kalmadı”
- “Kendi insanımıza güvenim kalmadı.”
- “İnsanlara olan güvenim azaldı.”
- “İnsanlara artık güvenemiyorum.”
- “Kimseye güvenim kalmadı.”
- “Açık hedef gösterildik. Ailem ve benim can güvenliğimiz kalmadı.”
- “Arkadaş çevresine güvensizlik başladı. Bazı akrabalar ile ilişkilerimiz bozuldu.”
- “İnsanlara güvenim çok azaldı. Devletimize sadakatim sifıra indi. Saygı duyduğum insanlar beni hayal kırıklığına uğrattı. Bugüne kadar öğrendiklerimi sorgulamaya başladım.”
- “Artık insanlara güvenim kalmadı.”
- “İnsanlara ve ailem dışındaki çevreme güvenim kalmadı.”
- “Kimseye güvenmemeye başladım. Allaha başka.”
- “İnsanlara olan güven kaybı, hukuka olan güven kaybı, hiç kimseye güvenememe...”
- “Devlete ve millete güven sarsılması”
- “Devlete ve millete olan güven duygumu kaybettim.”
- “Devlete güvenemiyorum ve adaletine inanmıyorum.”
- “Devletime güvenim kalmadı”
- “Güvenebileceğim bir adalet kalmadığına inanıyorum.”
- “Devlete güvenim ve halkımıza karşı sevgim kalmadı.”
- “Devlete karşı güvenim eksildi ve adaletle inancım kalmadı.”
- “Artık devlete ve adaletle hiç güvenmiyorum.”
- “Devlete güvenim bitti. Gelecek beklentim bitti.”
- “Devlete olan güvenim azdı, şimdi yok.”
- “Devlete olan güvenim kalmadı.”
- “Devlete ve adaletle güvenim kalmadı.”
- “Devlete olan güvenim ve adaletle olan inancım sıfırlandı.”
- “Bu yapılanlar devlete olan güvenimi yıktı. Bununla birlikte hem topluma hem de devlete küstürdü”
- “Benim milletim ve devletime olan güvenim kalmadı.”
- “Ülkeme olan güvenim gitti.”
- “Topluma ve Müslümanım diyen kişilere güvenim kalmadı.”
- “Topluma karşı tamiri olmayan bir güvensizlik...”
- “İnsanlara ve devlete güvenim sarsıldı.”
- “Güven bunalımı yaşıyorum.”

- “Kimseye güvenim kalmadı.”
- “Güven bunalımı. Müslümanım diyenlere artık güvenemiyorum.”
- “Ülkeme olan güvenimi kaybettim.”
- “Devlet kavramına eskisi kadar güvenmiyorum”
- “Herkesine olan güvenim azaldı.”
- “Kimseye güvenmiyorum.”
- “Aşırı güvensizlik var.”
- “Hak, hukuk, adalet, güven duygum yerle bir oldu.”
- “Şu anda devlet yöneticilerine ve adalete maalesef güvenemiyorum. Güven duygumu kaybettim.”
- “Hayata, insanlara, en fazla da siyasilere, en acısı hukuka güvenim kalmadı.”
- “Bir daha asla aşırı güven duymayacağım.”
- “Çaresizlik, hayal kırıklığı, ümitsizlik, güvensizlik, sürekli korku hali yaşıyorum.”
- “Eskiden insanlara güvenirdim ve insanları severdim şimdi ise herkesi korkak ve menfaatçi olarak görüyorum.”
- “Güvenimi yitirdim. Eşim ve çocuklarım dışında kimseye inanmıyor, güvenmiyorum.”
- “Hayal kırıklığı, güvensizlik ve insanlardan hoşlanmama yaşıyorum.”
- “Adaletle inancım kalmadı daha vahimi. Yalnızca ilahi adaletle inanıyorum.”
- “Dostlar gitti akrabalar gitti. Kimseye güvenim kalmadı artık.”
- “Hayal kırıklığı üzüntü vefasızlık güven problemi.”
- “Hayata güvensizlik, endişe, korku yaşıyorum.”
- “Kardeşten de öte gördüğüm insanlar bize sırtını döndü. En yakınlarım dâhil toplumun bütün bu olanlara sessiz kalarak yapılanları onaylaması toplumuma olan güvenimi kaybettirdi maalesef insanlardan çok soğudum.”

Yukarıdaki ifadelerden özetle anlaşılacağı üzere, mağdurlar; büyük bir baskı, endişe, korku, insanlara, adalete, devlete, yöneticilere güvensizlik içerisinde bulunmaktadır. Ortaya çıkan bu ‘psikoz /psikolojik çelişki’ halinin, onlarda, her şeyden şüphelenen ve güvensizlik’ duyan ruh halini tetikleyerek, onları, Hak ve Adalet Platformunun araştırma çalışmasındaki “Toplumsal algılar/yargılar” bölümü sorularını cevaplamaktan alıkoyduğu düşünülmektedir. Mağdurlar, bu bölüm sorularını, içlerinden geldiği şekilde cevapladıkları takdirde, bu cevaplarının devlet kurumlarının/otoritelerinin eline bir şekilde geçmesi/sızdırılması halinde, kendilerine ya da ailelerine daha büyük zararlar gelebileceği endişesine kapılarak geri kalan soruları cevaplandırmaktan kaçındıkları anlaşılabilir.

Bahsedilen korkunun diğer bir işareti ise, mağdurların açık isimlerini tarafımıza vermekten çekinmeleridir. 5233 kişi arasında, 1465 kişinin tüm soruları cevaplayabildiği bir OHAL/KHK mağduriyetleri araştırmasına sadece ‘161’ kişi gerektiğinde açık adlarının tarafımızca kullanılabilmesi beyanında bulunmuştur. Ancak bu 161 kişiden, tarafımızca ihtiyaç duyulduğunda ulaşabileceğimiz, gerçek bir isim ve telefon numarası bırakabilme cesareti bulabilenlerin sayısı ‘112’dir.

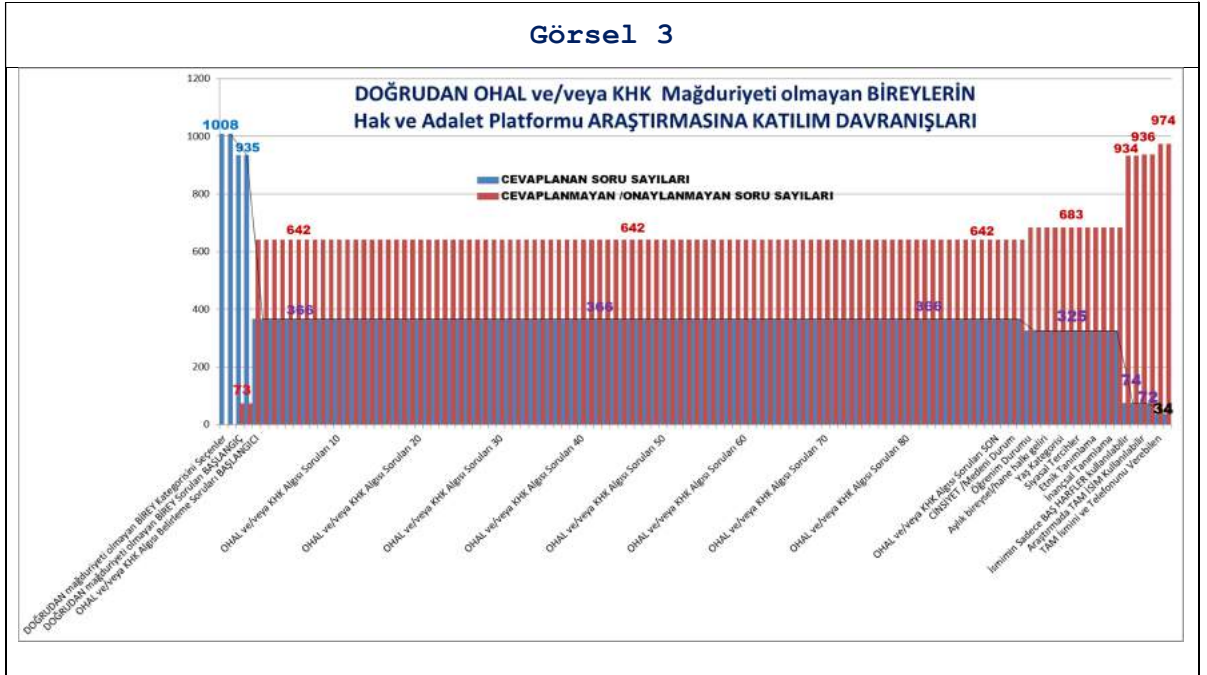
Bir mağduru, ulaşılabilir olmaktan çekindiren Şey, ‘korku’ duygusundan, hatta sürekli ‘dehşet’ psikoloji içerisinde yaşıyor olmaktan başka ne olabilir ki? Oysa ki onların kahir ekseriyeti herhangi bir suçtan hükümlü de bulunmuş değiller. Ama belli ki dehşetli bir korku içerisindeler, korkuyorlar, korkuyorlar... Kendi gelecekleri hakkında, belki de daha çok aileleri için korkuyorlar ve bu korku ortamında da maalesef kimseye de güven duyamıyorlar! Çünkü birçoğu öncelikle kendi yakınları tarafından ikincil mağduriyetlere uğratılmış, dışlanmış, itham edilmiş kişiler. Bu durumda iken, bir bilgisayar ekranının arkasındaki, daha önce hiç görmedikleri, bilmedikleri, hiç tanımadıkları, kişilere nasıl güvenmeleri beklenebilir ki?

Mağdurların birçoğunun beyanlarından, cinsiyetleri, medeni durumları, ocuk sayıları, ekonomik durumları vb. gibi sosyo-demografik profil göstergeleri açıkça anlaşıldığından dolayı, biz de eğer istesek kendilerinin tamamlamaktan ekiniپ dolduramadığı demografik alan bilgilerini rahatlıkla tamamlayabilirdik. Çünkü analizlerimizi, genel olarak iki kategoride yapmaktayız ki bunlar ‘Katılımcı kategorisi’ ve ‘Cinsiyet’ tir. Bu durumda katılımcıların kendi beyanları çerçevesinde, zaten, ‘katılımcı kategorileri’ ve ‘cinsiyetleri’ ortaya çıkan bu kişilerin bu bilgilerini ‘veri temizliği/veri düzeltme’ işlemi aşamasında manuel olarak bizler girerek katılımcı sayımızı daha yüksek gösterebilirdik. Ancak, tarafımızın sağlam bir Şekilde uymaya çalıştığı, bilimsel etik, bilimsel objektiflik, tarafsızlık, Şüphecilik vb. ilkeler gereğince, yukarıda aktarılan katılımcı beyanlarının sahiplerinin, demografik ve diğer kontrol analiz verilerini, kendi iradeleri ile girdikleri açık veriler üzerinden çaprazlama/doğrulama/kontrol imkânımız olmayacağı bu kişiler için raporumuzun 2173 kişilik bilimsel veri analizlerinin dışında bırakıldılar.

DOĞRUDAN OHAL ve/veya KHK MAĞDURİYETİ OLMAYAN BİREYLERİN KATILIMCI DAVRANIŞLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Araştırma formunu ‘tamamlama’ veya ‘yarım bırakma’ davranışı verilerinin incelemesi ‘Doğrudan OHAL ve/veya KHK Mağduriyeti olmayan Bireyler’ çerçevesinde yapıldığında, araştırmaya katılan 1008 ‘Doğrudan mağduriyeti olmayan Bireylerin’ sadece 366’sının (%36,3) araştırmayı tamamladığı görülmektedir. Araştırma linkimizi tıkladığı halde, araştırmayı tamamlamaktan imtina eden toplamdaki 642 kişinin arasından 569 kişinin, kendilerine, “Tanıdık veya Arkadaş Çevrelerinde OHAL ve/veya KHK Mağduru Olanlar Var Mı?” sorusuna cevap verdikleri görülmüştür (Bkz. Görsel 3). Ancak, bu sorunun hemen arkasından gelen “toplumsal algılar/yargılar” ve “demografik bilgiler” bölümlerini tamamlamaktan kaçındıklarından dolayı araştırma analizleri dışında tutulmuşlardır.

Araştırmamızdan haberdar olarak ‘Doğrudan mağduriyeti olmayan Birey’ sıfatı ile araştırma linkimize ulaşmış, araştırma beyannamemizi okuduktan sonra araştırma formumuzu tam olarak bitirmeden ayrılan her 3 ‘doğrudan mağduriyeti olmayan bireyden’ 2’sini araştırmamızı tamamlamaktan alıkoyan sebepleri bilimsel etik ve duyarlılığımız gereği; ‘OHAL ve/veya KHK Mağdurları’ ve ‘Mağdur yakınları’ için yaptığımız analizlere tabi tuttuk.

“Doğrudan mağduriyeti olmayan Bireyler” üzerinde yapılan analizlerde, elimizde diğer iki analiz kategorisinde yer alan mağdurlar kadar veri bulunmadığından, davranış psikolojileri hakkında

çok fazla detaylı bilgi üretmek mümkün olmamıştır. Ancak, katılımcı kategorisi seçeneğini tıkladıktan sonraki ilk soruya cevap verme sayıları (935) ile hemen ardından gelen, OHAL ve KHK'lar hakkındaki 'toplumsal algılar/yargılar' sorularına cevap verme sayılarına (366) bakıldığında, 'doğrudan mağdur olmayan bireylerin' de 'araştırmanın dili' ve sorularımızı cevaplandırdıkları takdirde 'OHAL'de karşılaşmaları muhtemel sıkıntılardan endişe duyarak' araştırmaya katılımdan çekindikleri çıkarımında bulunabiliriz. Bu çıkarımımızın, temel dayanağı ise diğer iki katılımcı kategorisinde elde ettiğimiz verilerdir. Fakat bu gruptaki katılımcıların nelerden çekindikleri hakkında daha fazla çıkarsamada bulunmayı bilimsel bulmadığımız için bu kadarla yetinmeyi yerinde buluyoruz. Diğer yandan, "doğrudan mağduriyeti olmayan bireyler" in tüm sorularımızı cevaplama oranının diğer iki kategori katılımcıları oranlarından yaklaşık %34 ((%36,3 / ((%28,0 + %26,2)/2))= %33,9) daha yüksek olduğu söylenebilir. Bu durum "Doğrudan mağduriyeti olmayan bireyler" in araştırmaya katkıları açısından pozitif bir durumdur.

Bütün bunlara ilave olarak, "doğrudan mağduriyeti olmayan bireyler" in araştırmamıza dâhil edilmesinin esas amacı 'OHAL ve KHK'ların ve siyasal elitlerin' propagandalarının 'genel nüfus' algıları/yargıları üzerinde yarattığı etkinin anlaşılabilmesi için bir 'kontrol grubu' işlevini yüklenmiş olmasıdır. Belirtilen sebeplerle "doğrudan mağduriyeti olmayan bireyler" kategorisi iki işlevi yerine getirmiştir. Birincisi, "bu gruptaki bireyler, OHAL ve KHK'lar hakkındaki algılarında, diğer kategorilerimizde yer alan 'OHAL/KHK mağdurları ve mağdur yakınlarından' ne ölçüde farklılaşmakta /farklı düşünmektedir? konusunda bilgi edinmemizi sağlamıştır. İkinci işlevleri ise OHAL ve KHK'ların birincil muhatapları olan 'mağdurlar' dışında kalan '**Kamuoyunun'** OHAL/KHK '**algıları ve yargılarının'** öğrenilmesidir.

Araştırmamıza katılan ve "doğrudan mağduriyeti olmayan bireyler" belirtilen amaçlara ulaşmamıza çok büyük oranda yardımcı olmuştur. Kendilerine bu hususta teşekkürlerimizi bir borç biliriz. Onların katkıları sayesinde '**OHAL ve KHK'ların Kamuoyundaki algılanması'** hususunda %95 güvenilirlik ve $\pm$ %5.12 hata payı ile önemli veriler toplamış bulunuyoruz.

TROL /MANİPÜLATİF KATILIMCI VERİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Araştırmamıza toplamda katılan 7548 kişi arasında, form sorularının tamamını cevaplamadan araştırmadan çıkan bazı manipülatif kişiler de vardır. Ancak bu kişiler zaten otomatik olarak analiz dışı kaldıklarından dolayı, belirtilen grup için özel bir analiz yapmak da gerekmemiştir. Fakat tüm sorularımızı cevaplama zahmetine katlanıp, analiz edilebilir veriler arasına sızmayı başaran 7 manipülatif kişi, çapraz analizlerimizle tespit edilerek araştırma verilerimiz arasından temizlenmiştir.

Sosyal medyada sayıları binleri bulacak kadar aktif olarak buldukları iddiaları dolaşan trollerden /manipülatif kişilerden, araştırma linkimize tıklayan 7548 kişi arasından, verilerimiz arasına sızabilenlerin sayısının yalnızca 7'yi bulabilmesi biraz tuhaf görülebilir. Ancak, araştırma tasarımımızı en baştan bir trol /manipülatif saldırıya dayanacak şekilde tasarladığımız için bu rakamlar bizler için çok da sürpriz olmamıştır. Zaten bu gerekçe ile ki birçok katılımcımız için bıktırıcı sayılabilecek derecede uzun gelen bir araştırma tasarımı yaptık. Kolayca çaprazlanabilen birçok sayıda sorular sorduk.

Şimdilik, araştırmanın tüm güvenlik önlem detaylarını, bir sonraki araştırmamızda trollerin /manipülatif kişilerin bunlara karşı daha organize veya hazırlıklı olarak saldırıya geçmelerini önlemek amacıyla verememekteyiz. Fakat bu noktada, katılımcılardan tekrar özür dileme ihtiyacı duyuyor ve esas mazeretimizi tekrar beyan ediyoruz ki; ‘soruların fazlalığının, detaycılığımızın, tekrarlanan soruların’ esas sebebi aramıza/aranıza manipülatif kişileri sızdırmamaktır. Bütün bu tedbirlere rağmen, eğer, manipülatif kişiler, ısrarla araya sızmaya çalışırlarsa da onları kolayca yakalayabilmektir. Her iki amacımızı da başarıyla gerçekleştirdiğimizi düşünüyoruz.

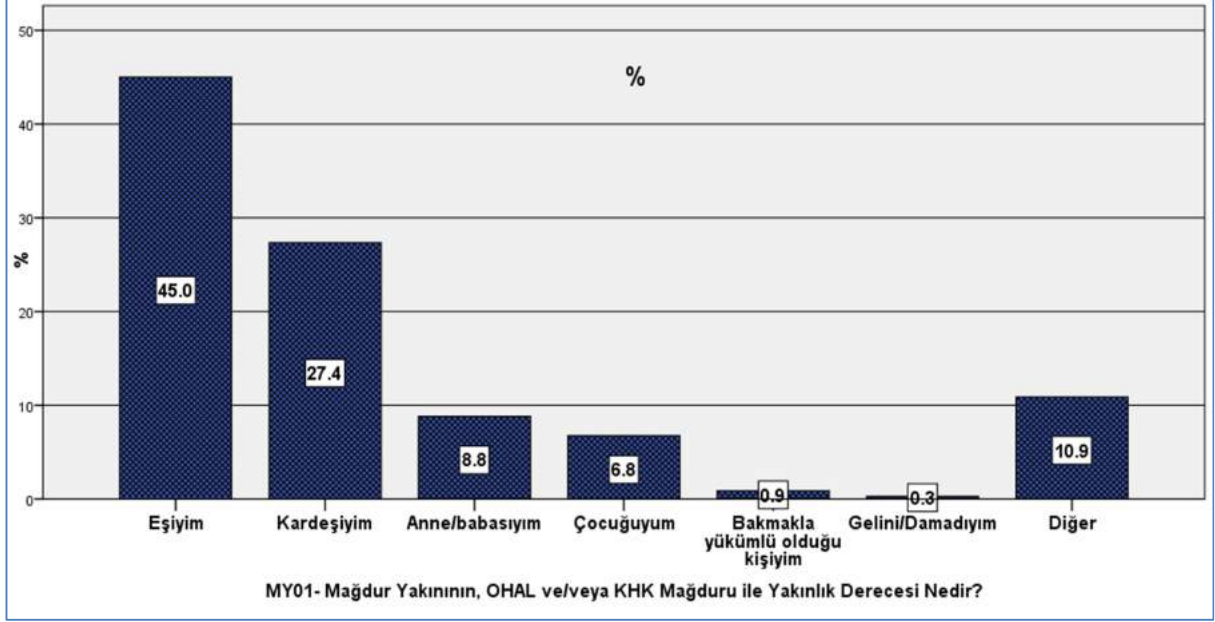
Yani katılımcılara o kadar çok ve detaylı soruları sorarken, gereksiz bilgi toplamayı, zamanlarından çalmayı, onları fişlemeyi, onları kategorize etmeyi, rahatsız etmeyi, vs. hiç planlamadık/amaçlamadık. Sadece, ‘gerçek kişi /gerçek mağdur /gerçek mağdur yakını /gerçek özgür bireyler’ olan katılımcıları ‘sanal/sahte/manipülatif kişiliklerden’ ayırmaya çalıştık, sabır ve azmimizle hep birlikte bunu başarabildik.

Gerçek katılımcılara verdiğimiz zahmetlerden dolayı tekrar özür diliyoruz ve kendilerine araştırmamıza katılımında gösterdikleri sabır ve karalılık için teşekkür ediyoruz. Bir sonraki araştırmamıza katılımlarında, lütfen, belirtilen mazeretlerimizi dikkate almalarını, bizden daha az şüphe duymalarını, daha fazla güvenmelerini de ayrıca rica ediyoruz. Biz mağdurlardan /mazlumlardan yanayız ve de onlara hizmet için bir araya geldik.

ARAŞTIRMAYA TAM KATILAN KATILIMCILARIN VERİ ANALİZLERİ

OHAL ve/veya KHK MAĞDURLARI YAKINLARININ VERİ ANALİZLERİ

MY01- OHAL ve/veya KHK MAĞDURLARI ile YAKINLIK DERECELERİ

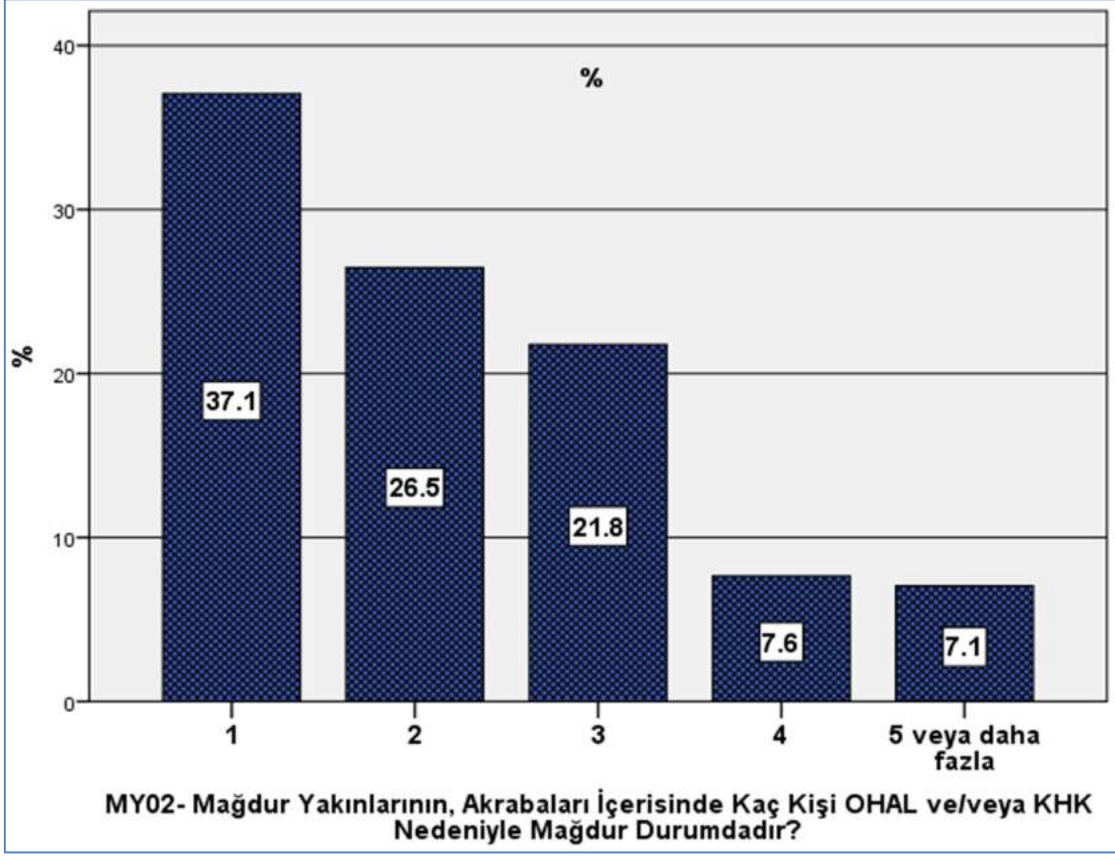

Mağdur yakını sıfatı ile araştırmamıza katılanların ağırlıklı olarak “Eşler” ve “Kardeşler” oldukları görülmektedir.

Araştırmamıza, “Diğer” kategorisinde katılanlar, kendilerini; “Akraba, Amca, Dayı, Hala, Teyze, Yeğen, Kuzen, Baldız, Bacanak, Enişte, Kayın, Nişanlısı, Arkadaşı, Kız Arkadaşı, İş Arkadaşı” olarak tanımlamıştır.

Her ne kadar, “Arkadaş” ve ”iş arkadaşı”nın, ‘nesep/hukuki bağ’ kavramında, “akraba” olarak, tanımlanmaları mümkün değilse de, biz onları “Doğrudan mağdur olmayan bireyler” kategorisine almak yerine, kendi “algılarındaki” tanımlamalarına uygun olarak bu kategoride tutmayı tercih ettik. Çünkü eğer onlar kendilerini “mağdur yakını” olarak hissediyorsa, bunun öyle kabul edilmesinin katılımcıların, psikolojik algı/tercih tanımlamalarına daha uygun olacağını değerlendirmekteyiz. Çalışmamızda ve birçok sosyal medya örneklerinde görülen ‘anne/babaların’ bile kendi ‘mağdur’ evlatlarını reddederek ve hatta kolluk güçlerine ihbar ederek onlara ikincil bir mağduriyet daha yaşatmaları örnekleriyle karşılaştırıldığında, ‘bir arkadaşın’, ‘bir mağdur’ ile insani/duygusal bir bağ kurup, kendisini mağdur yakını olarak görmesi oldukça anlamlı olsa gerektir.

MY02- YAKIN AKRABALAR İÇERİSİNDE KAÇ KİŞİ OHAL ve/veya KHK NEDENİYLE MAĞDUR DURUMDADIR

Bu soruyla ilgili verilerimizde, ailelerin verdikleri ‘mağdur sayıları’ ile mağduriyet yaşanan kurum isimleri ve ailelerin yaşadıkları olayların anlatımları incelenerek bazı düzeltmeler yapılma ihtiyacı doğmuştur. Çünkü kendilerince haklı olarak bazı mağdur yakınlarının ‘mağdur sayısını hesaplarken’ yalnızca, OHAL/KHK’ların doğrudan hedef aldığı mağdurları değil de OHAL/KHK’lılar vasıtası ile “zarar gören /zarara uğrayan /ikincil mağdur” aile fertlerini de mağdur sayılarına dâhil ettikleri görülmüştür. Örneğin, KHK’lı eşi bir kadın, üç çocuğu varsa, mağdur sayısını “5” olarak belirleyebilmiştir. Aslında, bu yaklaşım tarzı bizce de haklıdır ve geçerlidir. Belirtilen durumda gerçekten “5” mağdur vardır. Çünkü OHAL/KHK’lar yalnızca hedef aldıkları kişi ve kurumlara zarar vermekle kalmayıp, o kişiye, kuruma bağımlı/ilişkili olarak yaşayan “ikincil mağdurlara (dolaylı mağdur) da zarar vermektedir. Verilerimizin homojenliği açısından, biz gerekli gördüğümüz bazı düzeltmeleri yapmış bulunuyorsak da, OHAL/KHK’lardan zarar görenlerin gerçek sayısını hesaplamada en azından “mağdurun aile bireylerinin” yani “ikincil/dolaylı mağdurların” da hesaplamaya dâhil edilmesi gerektiğine inanıyoruz. Bu durumda, OHAL/KHK’ların mağduriyetine sebep olduğu insanların gerçek sayılarının hesaplanabilmesi için en azından; “bilinen mağdur sayısı çarpı (x) Türkiye’nin ortalama hane halkı büyüklüğü sayısı” formülünün uygulanması

gerekmektedir. Tabii ki bu hesaplama, en öncelikli, “ikincil mağdurlardan” sayılmaları gerektiği halde; ‘anne ve babalar /bakmakla yükümlü olunan kişiler’ dâhil değildir. OHAL sürecinde yaşanan streslerden dolayı meydana gelen ölümler, hastalıklar, bebek kayıpları, aile bölünmeleri, durumdan etkilenen diğer yakın akrabaların sayıları da ‘ikincil mağdurlar’ formülüne dâhil edildikleri takdirde, OHAL ve KHK’ların zarar verdiği insanların sayısı milyonları bulacak büyüklüğe erişmektedir. Tabiidir ki ortaya çıkan ölümlerin, hastalıkların, aile bölünmelerinin maddi veya manevi karşılıklarının hesaplanması mümkün değildir.

Diğer yandan, KHK’larda doğrudan isimleri yayınlanmadığı halde, OHAL/KHK yetkisi ile kapatılan kurumlarda çalışanların durumlarına da dikkat çekilmesi gerekmektedir. O kurumlardan geçimini temin eden insanların sayıları da oldukça büyük yekûnlar tutmaktadır. Bir mağdur eşinin beyanından, kapatılan özel kurumlarda çalışanların KHK’lardan nasıl etkilendikleri hakkında bilgi edinilebilmektedir: “(Eşim) KHK ile kapatılan özel kurum çalışanıydı. İşsiz kaldı. İş bulmakta zorlandı. Oysa basit bir işçiydi. Yönetici, öğretmen vs. de değildi.” Bir başka örnek; “Çalıştıkları kurumlar kapatıldığı için işsiz kalma, lisanslarının iptali. Kayıp başvuruları olmadığı halde pasaportların iptali.” Kurumları kapatılmasa bile OHAL nedeniyle işsiz bırakılanlar da olabilmektedir: “Taşeron personel olarak direkt iş akdinin sona erdirilmesi” vb. gibi örneklerde özel sektör çalışanlarının da en az kamu çalışanları kadar OHAL/KHK’lardan etkilendikleri anlaşılmaktadır.

Çalışmamıza, KHK’lı olmayan, kurumları kapatılıp işsiz bırakılmayan, ancak çeşitli gerekçelerle açıkta, bekletilen, yani “Araf’ta” tutulan çalışanlarla ilgili mağduriyet bildirimleri de gelmiştir: “Eşim bir suçlama yüzünden, 14 aydır hâlâ açıkta. İlgilenecek bir kurum yok. Açıkta olanlar OHAL komisyonuna da başvuramıyor.”

Bu arada, ‘askeri okullar’ ve ‘polis okulları’ öğrencilerinin durumları da unutulmamalıdır: “Hava harp okulu öğrenciliğinden çıkarılma ve tutuklu yargılanma”; “Polis Akademisini bitirdi ama ataması yapılmadı.”. örneklerinden OHAL ve KHK’ların, ilk bakışta dikkat çekmeyen, ancak, çok yaygın olarak toplumsal katmanları etkilediği anlaşılmaktadır.

Veri düzeltmelerimizde kullandığımız kriterlerle ilgili birkaç örnek aşağıda verilmiştir.

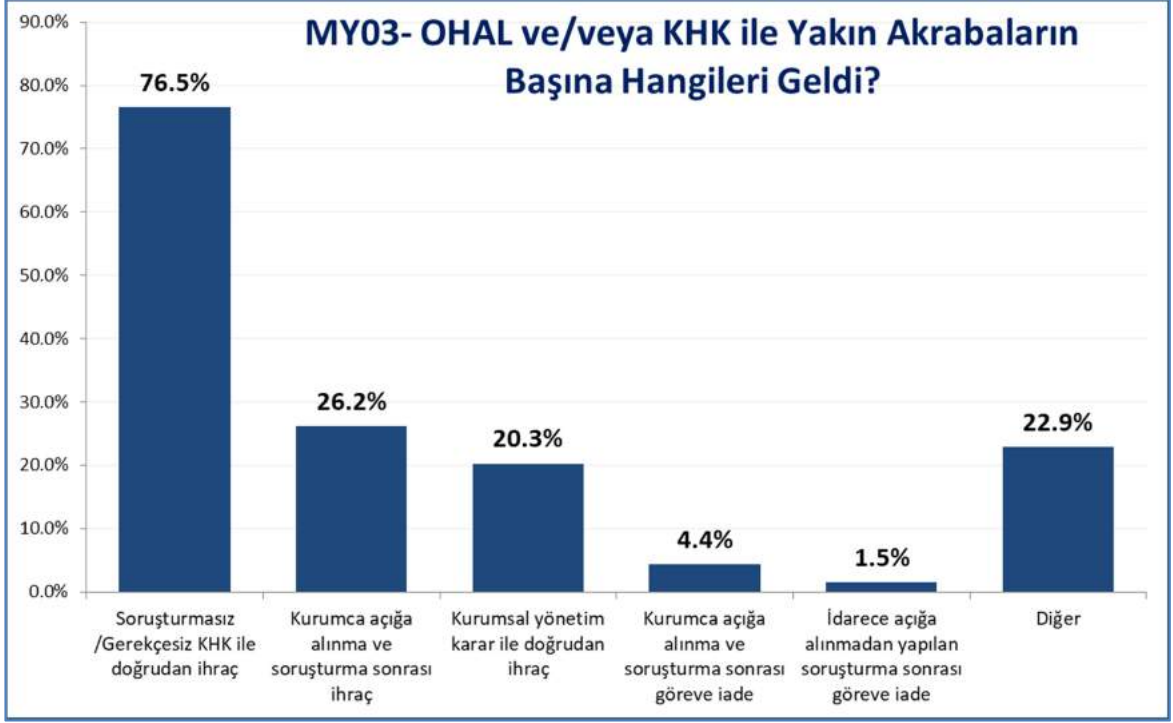
“Kardeşim... kolejinde öğretmendi. ...görevinden dolayı tutuklu. Kuzenim ....de görevliydi, ihraç oldu. Bir yakınım polisti ihraç oldu.” örneğinde “3” mağdur sayısı doğru kabul edilmiştir.

“Akademisyen, Doktor, Kuran kursu hocası, Öğretmen, Polis”. örneğinde “5” mağdur yakın sayısı doğru kabul edilmiştir.

“Ailemin tüm fertlerinin pasaportları durduk yerde iptal edildi. Yurtdışında yaşıyorlar ve konsolosluk yetkilileri ‘vebalı’ gibi davranıyor. Dolayısıyla mülteci statüsüne düştüler. Haklarında açılmış herhangi bir dava veya inceleme yok.” Örneğinde “5” mağdur yakın sayısı beyanı doğru kabul edilmiştir.”

MY03- YAKIN AKRABALAR, OHAL VE/VEYA KHK DOLAYISIYLA, HANGİ YÖNTEMLERLE İŞLERİNDEN ATILMIŞLARDIR

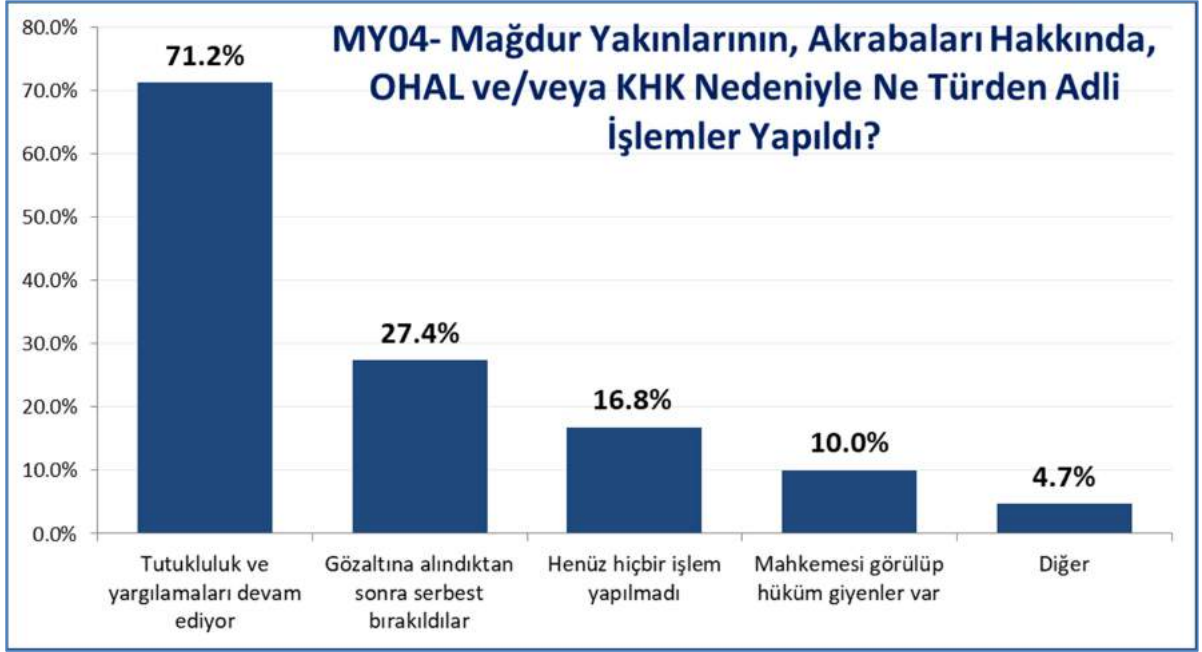

Araştırmamıza, mağdur yakını olarak katılanların önemli bir çoğunluğunun yakınlarının başına “KHK ile ihraç” edilme sıkıntısının geldiği anlaşılmaktadır.

Bu noktada bir hususa dikkat çekmeyi yararlı görüyoruz. Görsele ilk bakışta, yüzdelik rakamların toplamının, “%100”lük oranı aşmış olması dikkat çekebilir. Ancak, katılımcıların, birden fazla akrabalarının KHK ve/veya OHAL mağduru olabileceği durumu ve birden çok seçenekli olan sorunun cevaplarının da birden çok olabileceği dikkate alındığında, yüzdelik oranları toplamının da %100’lük sayı limiti aşacağı malumunuzdur. Bu uyarımız, diğer birden çok seçenekli/cevaplı sorularımızın yorumlanması için de geçerli olacaktır.

Bu sorumuzda “Diğer” seçeneğini işaretleyen birçok ‘mağdur yakını’, akrabalarının, “görevlerinden, ihraç edilmeksizin, açıkta bekletildiklerini ve bu durumları yüzünden OHAL Komisyonuna da başvuramadıklarını; birçoğu da “yakınlarının çalıştıkları kurumun KHK ile kapatılması sonucunda” mağdur edildiklerini; bazıları ise özel sektörde çalışıyor olsalar bile yakınlarının “ByLock,” “Diploma/lisans iptali” veya sırf “FETÖ” ile iltisaklı olduğu iddia edilen kurumlarda çalışıyor olmaları gerekçesi ile işsiz bırakıldıklarını ve/veya tutuklandıklarını ifade etmiştir. “Diğer” Mağduriyet ifade eden bir grup da “Harp Okulu öğrencileri” yakınları olup, yakınlarının OHAL/KHK ile öğrencilikten çıkarıldığını ve tutuklu yargılandıklarını ifade etmişlerdir. Polis okullarını bitiren akrabalarının atamalarının yapılmadığını beyan edenler de olmuştur.

MY04- OHAL ve/veya KHK DOLAYISIYLA, YAKIN AKRABALAR HAKKINDA ADLİ İŞLEM YAPILMA DURUMLARI

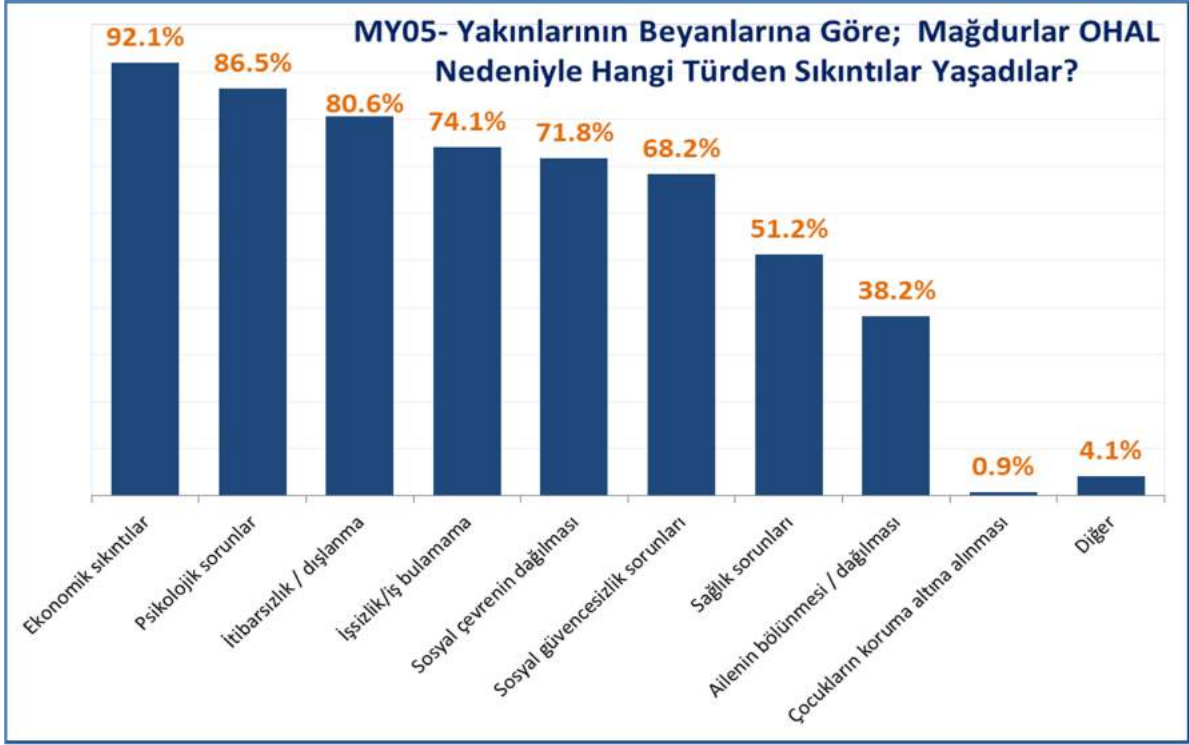

Mağdur yakını katılımcılardan, yakınları hakkında henüz hiçbir işlem yapılmayanların oranı %16.8'dir. Büyük çoğunluğun adli süreçleri devam etmektedir.

“Diğer” kategorisini seçenlerden bazıları, yakınlarının arasında “gözaltına alındıktan sonra denetimli serbest bırakılanlar”, “kayıp”, “arananlar”, “mahkemesi görülüp beraat edenler”in olduklarını belirtmiştir.

15 Temmuz 2016 darbe girişiminden bu yana en az 17 aylık bir zaman diliminin geçmesine rağmen hâlâ sonuçlanan davaların sayısının çok az olması, OHAL'in mağdurlara maliyetini oldukça artırmaktadır. Hapse konulan mağdurlar ve aileleri ne zaman sona ereceği belli olmayan bir tutukluluk süreciyle baş etmeye çalışırken; tutuksuz yargılananlar ise sürekli bir belirsizlik ve endişe içerisinde yaşamak zorunda bırakılmaktadır. Ayrıca, bu süreçte uygulamaya konulan yurt içi ‘çalışma’ ve yurt dışına ‘çıkış’ yasakları yüzünden mağdurlar ve aileleri de çok büyük bir çıkmaza sürüklenmektedir.

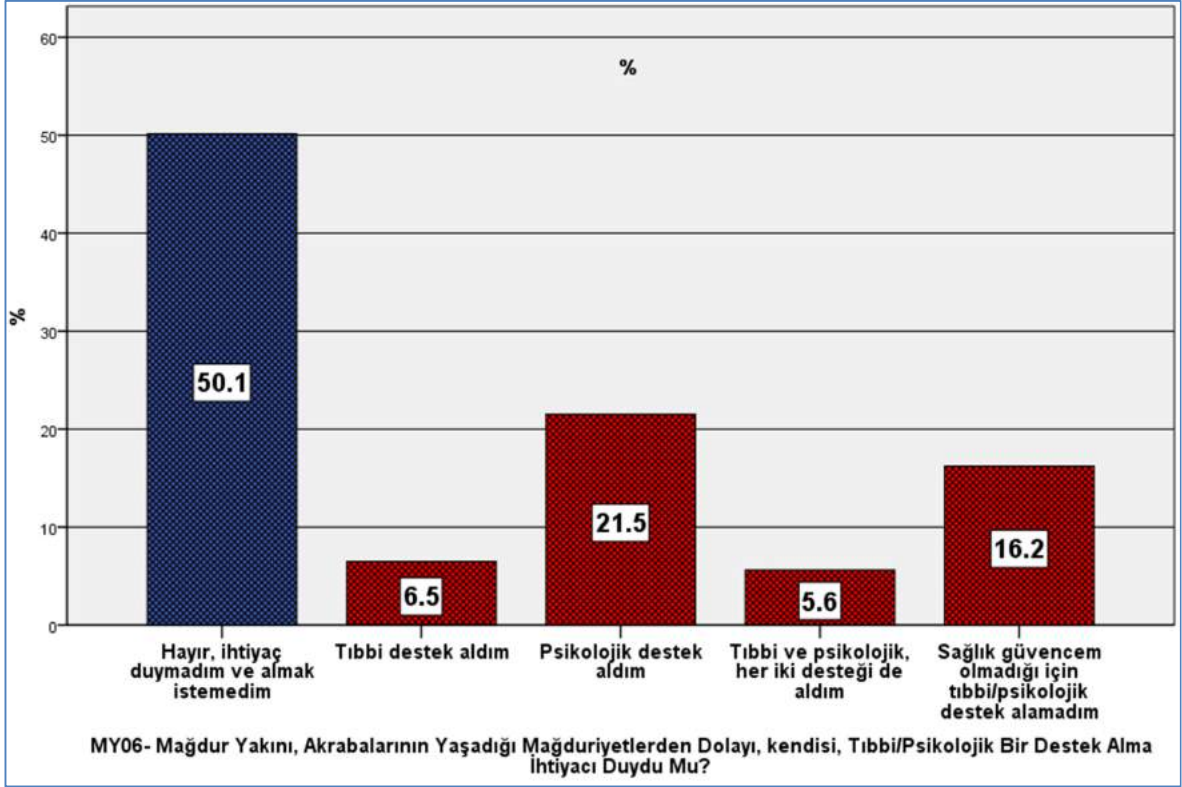
MY05- YAKINLARININ BEYANINA GÖRE; OHAL MAĞDURLARI HANGİ TÜRDEN SIKINTILARI YAŞADILAR

Yakınlarının beyanlarına göre, OHAL mağdurlarının çektiği en büyük sıkıntılarının başında, “ekonomik olanlar” gelmektedir. Bunun arkasından da sırası ile “psikolojik sorunlar, sosyal dışlanma, işsizlik, sosyal çevrenin dağılması, sosyal güvencesizlik ve sağlık sorunları gelmektedir. OHAL’in, önemli oranlarda, ‘ailelerin parçalanmasına’ da sebep olduğu görülmektedir ki bu sorun toplumsal huzur ve güvenlik açısından diğer sorunlardan çok daha önemsenmesi gereken bir durumdur.

“Diğer sıkıntılar” seçeneğini işaretleyenler; “nişanlarının bozulması”, “engelli yakınlarına yardımın kesilmesi/alınmaması”, “koruyucu aileliklerinin sonlandırılması”, “stres ve sıkıntılara dayanmayan anne/babalarının vefat etmesi”, “hamilelikte çekilen stresten dolayı çocuk düşürülmesi/bebek ölümü”, “bebek ve çocuklarda sağlık sorunları başlaması”, “kanser gibi, hastalıklarının yeniden nüksetmesi”, “sıkıntıya dayanamayan eşlerin depresyon geçirmesi ve tedavi alması”, “hapis /özgürlükten mahrumiyet”, “yakınlarının cezaevinde kötü muamele görmesi”, olarak belirtmişlerdir. Bir aile de; “Çocuklarımla Müslümanlara olan güveni azaldı, sola kaydı. ... düşüncesine sahip oldular. İstemediğimiz halde üniversitede okuyan çocuklarımla... Derneğinden burs almaya çalışıyorlar. Çocuklarımla ‘şeytanın kucağına itenlere’ hakkımı hiçbir zaman helal etmeyeceğim.” ifadesini kullanmıştır. Bu anlatım mağduriyetlerin, “geleneksel muhafazakâr” ailelerde başlattığı siyasal, ideolojik değişim veya savrulmalara ilginç bir örnektir.

**MY06- MAĞDUR YAKINLARININ, AKRABALARININ YAŞADIĞI
MAĞDURİYETLERDEN DOLAYI KENDİLERİNİN TIBBİ /PSİKOLOJİK DESTEK ALMA
DURUMLARI**

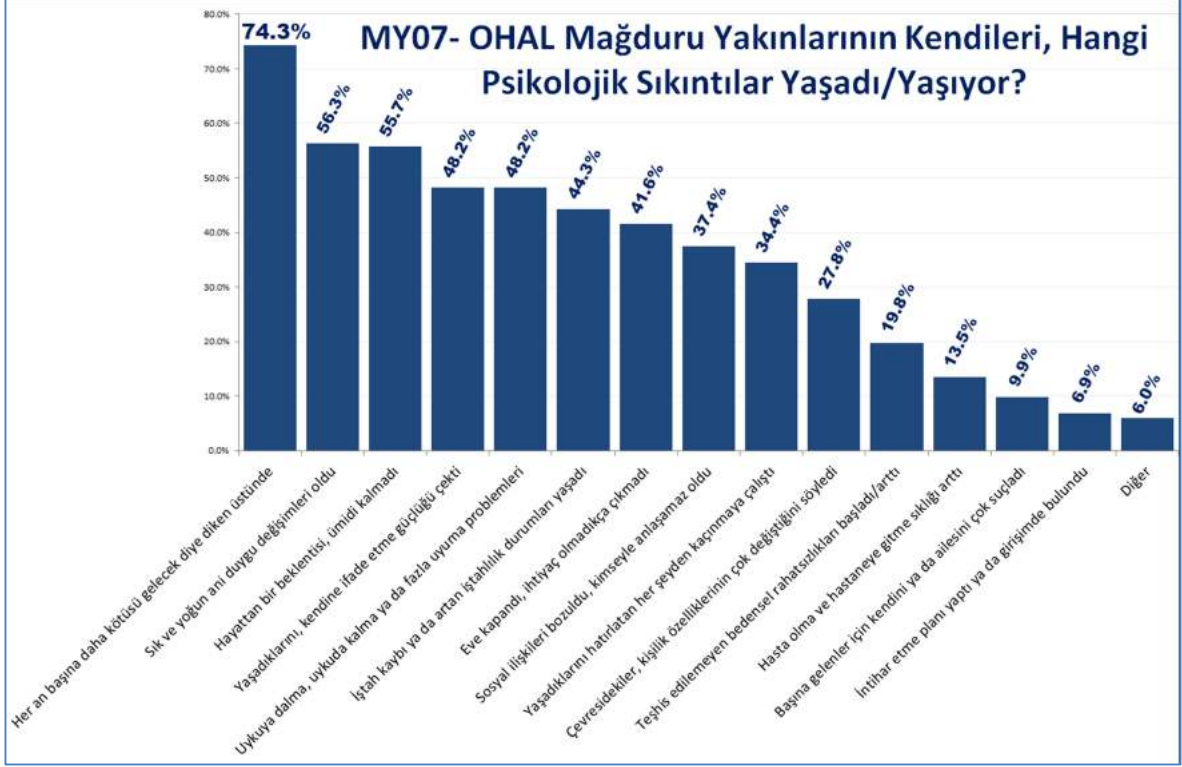

OHAL mağdur yakınlarının, yaklaşık %50'sinin, herhangi bir tıbbi/psikolojik desteğe ihtiyaç duymamalarına rağmen, diğer %50'lik kısmının ise, yakınlarının yaşadıkları sosyal, ekonomik ve psikolojik sorunlardan olumsuz etkilenerek, tıbbi veya psikolojik destek aldığı veya almak isteyip de “sağlık güvencelerinin olmamaları sebebiyle ‘tıbbi/psikolojik’ destek alamadıkları” görülmektedir.

Görülen tablo odur ki OHAL yalnızca, doğrudan mağdurları travmatize etmekle kalmamış, mağdur yakınlarını da travmatize edecek kadar ağır bir sosyal yükü onların üzerine yüklemiştir.

Diğer yandan “herhangi bir tedaviye ihtiyaç duymadığımı” beyan edenlerin, gerçekte, tedaviye ne kadar ihtiyaçları olmadığı da teyide muhtaçtır. Çünkü çoğu zaman, hastalar, kendi kendilerine teşhis koyma yetisine sahip değildir. Toplumumuzda, maalesef psikolojik sorunlar sahipleri tarafından pek ciddiye alınmamaktadır. Ancak, ciddiye alınmayan bu sorunlar yüzünden, her yıl evlerde, okullarda, yollarda, spor sahalarında, çarşıda pazarda, binlerce kadın, erkek, çocuk, yaşlı, genç de şiddet görmekte veya bir başkasına gösterebilmektedir.

MY07- YAKINLARININ YAŞADIĞI MAĞDURİYETLER DOLAYISIYLA, MAĞDUR YAKINLARININ KENDİLERİ NE TÜRDEN PSİKOLOJİK SIKINTILAR ÇEKMEKTEDİRLER

Görselden anlaşıldığı kadarı ile mağdur yakınlarının büyük çoğunluğu “Her an başlarına daha kötü şeyler gelecek diye hep bir endişe içerisinde veya ‘diken üstünde’ yaşamaktadır” ve görünür gelecek için de “Bir beklentileri veya ümitleri de bulunmamaktadır”.

Görünen tablodan, OHAL ve KHK mağdurlarının kendileri ne türden yaşadığı sıkıntılar/travmalar yaşıyorlarsa, “Onların yakınlarının” da en az onlar kadar sıkıntı, travma, stres ve çaresizlik duyguları ile baş etmek zorunda kaldıkları anlaşılmaktadır.

Bu durum, OHAL’in, yalnızca, doğrudan hedefine aldığı insanları, mağdur etmekle kalmayıp, onların aile fertlerini, anne karnındaki bebeklerini, engellilerini, yaşlılarını da ciddi seviyede mağdur edecek derinliklere ulaştığını ispatlamaktadır.

“Diğer” seçeneğini işaretleyenler aşağıdaki açıklama ifadelerini kullanmışlardır:

- “(Aradan) 14 ay geçti. Ne yaşadığımı ben bile unuttum.”
- “Ailem tek kalmamdan korktuğu için evimde kalamıyorum.”
- “Boykot edildik.”
- “Hayata küstüm, vatana millete küstüm.”

- “Ülke insanından soğudum..”
- “Yalancı dostlukları gördüm...”
- “Haberleri artık izleyemiyorum.”
- “İçimde her şeye karşı nefret duygusu gelişti.”
- “Kudretsiz hissettirdi, yapılacak bir şeyler olmalı arayışındayım.”
- “Memleketin kötüye gidişine dair kaygı (yaşıyorum).”
- “Problemlerle baş etme yollarını aradım, ...Destek almak istedim ama bunu bahane edip işten atılırsam diye gitmedim. Sonra da çözüm yine senin içinde dedim ve kendi doktorum oldum.”
- “Psikolojik destek almak istedim ama psikologlar bile bize ‘hain’ diye bakar diye düşündüm... Yardım almak istemedim bu yüzden.”
- “Ülkeme olan güvenim inancım onarılamaz şekilde hasar gördü. Özellikle akrabalarımızın tavırları. Gün gelecek yüzlerimize nasıl bakacaklar çok merak ediyorum.”
- “...’lileri ve destek veren herkesi vicdansız zalim, menfaatçi ve ahlaksız görmeye başladım”
- “Devletimi daha çok sevmeye başladım Devlet kılıklı adamcıklarla daha çok mücadele etmeye başladım.”
- “Dini hassasiyetleri olduğunu söyleyen bir... nin bu zulmü yapması, münafıklığın ne olduğunu anlamamı sağladı.”
- “Ülkemizin her geçen gün kötüye gittiğini görerek çocuklarımın böyle bir ülkede yaşaması adına üzüntü çekiyorum.”
- “İnsan nüfusu artıkça insanlığın azaldığını hayvanlığın arttığını tespit ettim. Bu dünyada işe yaradığın kadar değerimizin olduğunu anladım. İnsanlardan soğudum. Müslüman da olsa artık ağzıyla kuş tutsa da insanlara güvenilemeyeceğini anladım. Dünyaya yalnız geldim, yalnız başıma öleceğim gerçeğini anladım. İnsanların sahtekâr olduğunu gördüm. Herkesin hep bana Rabbenâ dediğini, yaşın yanında kuruyu yakmanın asıl işi olduğunu gördüm. Doğruyu söyleyenlerin cezalandırıldığını gördüm. Hainlerle, pisliklerle, katillerle masumların aynı kefeye konularak cezalandırıldığını, adalet uygulanıyormuş ayaklarına şahit oldum. Allah korkusunun, kul hakkının ortadan kalktığına şahit oldum. GÜVENİM KİMSEYE KALMADI, HAYATA KÜSTÜM. İYİLİKTEN MARAZ DOĞUYORMUŞ, YAŞADIM, İSPATLANDI.”

MY08.0- MAĞDUR YAKINLARININ AKRABALARININ KHK/OHAL MAĞDURİYETİ YAŞADIKLARI KURUMLAR

Çalışmamıza katılan mağdur yakınları, yakınlarının; Başbakanlık, Milli Eğitim Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, HSYK, İçişleri Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Diyanet İşleri Başkanlığı, Türk Silahlı Kuvvetleri, Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı, TRT, YÖK, Üniversiteler, Belediyeler, Özel Şirketler, Özel Eğitim Kurumları” başta olmak üzere onlarca farklı kurumda çalıştıklarını beyan etmiştir.

Mağduriyet yaşandığı belirtilen devlet kurumlar arasında askeri okullar ve polis okulları da bulunmaktadır.

Özel sektör kurumlarında çalışıp da kurumlarının kapatılması sebebiyle işsiz kalan veya kurumları kapatılmasa bile OHAL’in yarattığı hukuki/psikolojik ortam yüzünden çeşitli gerekçelerle işlerinden atılan mağdurların yakınları da araştırmamıza katılmıştır.

Mağdur yakınları akrabalarının meslekleriyle ilgili olarak, ‘üniversitelerde, araştırma görevlisinden, profesöre’; ‘Milli Eğitim Bakanlığı’nda, öğretmenden, müdüre’, ‘Sağlık Bakanlığı’nda, hemşireden, doktora’. ‘adli kurumlarda alt kademe memurlardan, yüksek hâkimlere, savcılara’, Askeriyede, harbiye öğrencisinden, yüksek rütbeli subaylara; Emniyette, polis okulu öğrencisinden ve polis memurundan, emniyet müdürlerine, bakanlıklar ve belediyelerde, en alt kademe memurdan üst seviye müdürlere, uzmanlara, mühendislere’, ‘Diyanette, vaizlerden, imamlara’ kadar onlarca farklı mesleklerden yakınları adına çalışmamıza katıldıklarını beyan etmiştir.

Özel sektörde ise basın emekçilerinden, işçilere/emekçilere, öğretmenlere, esnaftan, sanatkâra, birçok mağdur yakını araştırmamıza katılmıştır.

Mağdur yakını kategorisinde araştırmamıza katılanların, gerçekten mağdur yakını olduklarını tespit edecek soruların, sorulmasından ve cevaplarının alınmasından sonra, tüm katılımcıların müştereken cevaplandığı Likert türü sorulardan oluşan “sosyal algılar/yargılar” bölümüne geçmelerine müsaade edilmiştir. Ancak yakınlarının ve/veya kendilerinin yaşadıkları sıkıntılarla ilgili hayat öykülerini ayrıca aktarmak isteyen katılımcılara bir bölüm daha açılarak, yaşadıklarını aktarma fırsatı tanınmıştır. Belirtilen çerçevede, anlatılan hayat hikâyelerinden bazıları bir sonraki bölümde aktarılmıştır.

MY08.2

**MAĞDUR YAKINLARININ İFADESİYLE;
OHAL'DE MAĞDURLARIN VE YAKINLARININ
YAŞADIKLARI SIKINTILAR VE OLAYLARIN
ANLATIMLARI**

MAĞDUR YAKINLARININ ÇEKTİKLERİ SIKINTILAR VE OLAYLAR HAKKINDAKİ ANLATIMLARI¹³

- “Bu zamana kadar karakola dahi gitmemiş insanlar olarak bir sabah ansızın vatan haini ve silahlı terör örgütü üyeliği ile suçlandık ve eşim tutuklandı. Bu bizler için çok ağır her zaman vatan aşığı Mustafa kemal ATATÜRK çizgisinden hiç bir zaman ayrılmamış kişiler olarak çok yıprandık ve adeta nefes alamıyoruz artık.”
- “Karıncaya bile basmaktan çekinen çocuklarım terörist gibi tutuklandı. Aylardır ne bir iddianame ne de bir mahkeme, esir bir vaziyette tutuluyorlar.”
- “Yaşadığım bu talihsiz süreçte en çok etkileyen konu; darbe gecesi eşim devletin ve milletin yanında olmuş, darbecilere karşı mevzi almış görevi başında iken; bense o gece eşim darbeciler tarafından tutuklanma zarar görme endişesi yaşarken darbenin karşısında olan engelleyen eşim o gece darbeciler tarafından bir zarar veya tutuklanma yaşamadığı için şükretmiş ve dua etmişim. Acı olan şudur ki o gece darbeciler tarafından eşimin zarar görmesi veya tutuklanması gibi korktuğum ne varsa bunların hepsinin 4 ay sonra devletimiz tarafından başımıza gelmesidir. Oysaki biz devletimizin vatanımızın yanında olan şerefli necip bir milletin evlatları olarak başta eşim olmak üzere bu muameleyi hiç hak etmedik. Kaldığımız lojmandan apar topar tahliye edilmemiz ayrı bir talihsizlikti. Çünkü benim eşim ikamet ettiğimiz lojmanda günlerce gecelerce canını siper ederek vatan hainlerine karşı nöbette beklemiştir. Bu yaralar onarılması zor derin yaralardır. İhraç olduktan sonra her gün lojmanımızı rüyamda görüyor ağlayarak uyanıyordum. Lojman sakinleri tarafından ihraç edildiğimiz için vatan haini damgası yemiş ve buraya yazmaya utandığım hakaretlere maruz kalmışızdır. Bu bizim Onurumuzu kırmıştır. Çünkü biz bu vatan için eşlerimizle bir akşam yemeğini beraber yemeye hasret kalmış Polis eşleri, eski polis eşi olarak zerresini hak etmedik. İhraç olduktan sonra 2. bir şoku daha yaşadık Ve eşim tutuklanmıştır. Halen tutukludur. Yuvam dağılmıştır Ailemin evine sığınmak zorunda kaldım. Maddi sıkıntılar yaşadık. Geleceğimiz hakkında en ufak fikrim yoktur. En kötüsü de budur. Velhasıl vatani sevmenin çilesini biz çektik edebiyatını onlar yaptı vesselam.”
- “İşlerinden oldular. En önemlisi öğrencileriyle ilişkileri kesildi. Barış metnine imza verdikleri için itibarsızlaştırılmaya çalışıldılar iktidar tarafından; hain, terörist, sözde aydın gibi sıfatlarla takdim edilmeye çalışıldılar kamuya karşı. Yeni bir yargılama süreci kararı alındı. İşten atmalar iktidarın muhalefete karşı topyekûn saldırısının parçalarından biri olduğu için birlikte direnip birlikte mücadele edeceğiz. Demokrasi, barış, adalet, hakikat, eşitlik ve özgürlük için.”
- “14 aydır babasız yaşıyorum. Ne kadar daha yaşayacağım belli değil.”
- “16 aydır tutuklu. Maddi ve manevi olarak ailece yıprandık ve hâlâ da yıpranmaya devam ediyoruz. Toplum tarafından da yaftalanıyoruz....”

¹³ Bu bölümdeki ve diğer bölümlerdeki tüm hayat hikâyeleri, mağdur mesajları ve görüşleri tamamen mağdurlara ve/veya yakınlarına aittir. Anlatımlarda, yazım denetimi dışında, tarafımızca, herhangi bir ilave de yapılmamıştır. Bazı zorunlu hallerde, anlatımı kolaylaştırmak amaçlı, kelime ilavesi yapmak gerekliliği hissedildiğinde kelimelerin mağdurların ifadesi olmadığını belli edebilmek için o kelimeler parantez ( ) içerisinde yazılmıştır. Bazı aktarımlarda, mağdurların/yakınlarının kendilerinin de parantez içerisinde cümleler kurdukları görülmektedir. O türden cümleler tarafımızca ilave edilmemiştir. Tarafımızdan, anlatımı kolaylaştırıcı kelimeler dışında, anlatımlara, kesinlikle, herhangi bir cümle ilavesi de yapılmamıştır. Anlatımlardaki ifadeler sahiplerine aittir, tarafımızın görüşlerini temsil etmez.

- *“Bunu nasıl anlatayım bilmiyorum. Önceden cemaat denilen yapı, bir gece FETÖ terör örgütü ilan edildi. Yani bizim çocuklarımız bu gruba terör örgütü olduğunu bilerek bulaşmış değil. Zamanında, muhafazakâr insanların top yekûn desteklediği bu gruba, bizler de dâhil olduk, (derken ben şahsen bir toplantılarına gitmiş, tek kitaplarını okumuş değilim). Eli ekmek tutsun diye, zor şartlarda üniversite okuyan (oğlum) akabinde iş buldu diye sevinirken, kendimizi böyle bir durumun içinde bulduk. Ben inşaat işçisiyim. Oğlum ihraç ve tutuklu; iki torunum var 2 ve 8 yaşlarında, oğlumun evi kira vs. Abim ve bacanağım, oğluma, siyasilerin dillendirdiği gibi bunların hepsi terörist, vatan haini vs. görüş bildirdiği için ilişkileri kestim. Çünkü öyle bir şey yok bizim derdimiz ekmek derdi. Biz bu vatana zarar verecek her hangi bir eylemde veya söylemde bulunmuş veya bulunacak değiliz. Darbecilerle, hainlerle aynı satırda anılmak istemiyorum. Kim nasıl çözüm bulacaksa, akli erenler gücü yetenler acilen bir şeyler yapsın lütfen. Bu durumu bize yaşatanlara inanın ki şiir yazacak, methiyeler düzecek değilim.”*
- *“Acı, gözyaşı, dua ümitsizlik.”*
- *“Bize sabretmek düştü.”*
- *“Berbat bir durum. Haksızlığa uğradığınızı düşünüp hiç bir şey yapamama duygusu insanı bitiriyor. Küçük torunumun babasından ayrı kalması dünyaya küstürdü beni.”*
- *“3 tane okuyan çocuklarımla birlikte ortada kaldık, hem ekonomik hem psikolojik olarak çok yıprandık. Bizlere neredeyse hiç yaşama şansı verilmiyor. Bir gecede bütün hayatımız elimizden alındı.”*
- *“Açığa alındı, 1.5 ay sonra polisler geldi ev araması yapıldı. O gün oğlumun koridorda yüzü korkudan bembeyaz oldu ‘şimdi ne olacak’ diye ellerime sarıldı. Uykudan kalmışım ‘sen sakin ol. Odaya geç, kendini topla. Bir şey olmaz korkma’ dedim. Yumuşak bir ses tonu ile polisleri karşıladım benim sakinliğim ona cesaret verdi. Hayatımızda hiç karakolun önünden bile geçemedik. ... Bylock dediler, şaşırdık. Zira o lanet programı televizyonda 15 Temmuzdan sonra duymuştuk. Üstelik telefon bir kadına ait, kadının üzerinde 5 telefon ve GSM var, hepsinde Bylock yüklü ve serbest. GSM de bizim değil. Bayi oğlumun kimlik bilgileri ile açık hat satmış. ...bu nasıl bir iftira ise 8 aydır tutuklu.”*
- *Açığa alınma ev araması tutukluluk ihraç. Emniyetle hiç işimiz olmadı. Polisler geldiğinde oğlumun korkudan yüzü bembeyaz oldu. İşkence haberlerini okuyordu son zamanlarda. Ne olacak diye endişeli idi. Neyle suçlandığını bilmiyorduk. Bylock denince şok geçirdik. Tıp 4. sınıfa kadar Nokia 6300 telefon kullandı. Daha sonra ona kendi hattım üzerinden telefon aldım. Bylock olsa benim soruşturma geçirmem lazımdı. Bir hata var diye düşündük. Ama delilsiz tutukladılar.*
- *“Ben 21 Ağustos’ta (2016) doğum yapacaktım. Her şeyim normaldi. Eşimi memleketimde doğuma gelecek (diye) bekliyordum ve eşimin tutuklandığını öğrendiğim an bebeğimin benim aşırı üzüntümden dolayı kalbi anne karnında durmuş. Bebek doğdu 3 gün yaşadı ve kaybettik. Ben lohusalığının 10. gününde lojmanı boşalt dediler. O halde gittim, kimsem yok. Ağrı’da arkadaşımдан yardım alarak, birilerini buldum ve evi depo gibi boş bir yere taşıdık, ağlayarak. En acısı eşime bebeğin öldüğünü söyleyemedim. O acıyla 1 ay gidip geldim, cezaevine. En son resim istedi, ‘bebek öldü’ dedim ve eşimin gözlerinden akan yaşları durduramadığını gördüm. İki çocuğumla perişan olduk. Halen ‘mağdur yok’ deniliyorsa, ‘ağaç kökü yiye’ diyenler varsa; benim yaşadıklarımın aynısını evlatlarında kendileri de yaşasınlar rabbime havale ediyorum.”*

- “...Uyuyamıyor yemek bile yiyemiyorum. Mutsuz, umutsuz; artık kıyamet kopsa da dünya yerle bir olsa bunca zulüm bitse diyorum.”
- “Yakınlarım, yeğenlerimdi, biri eczacı idi eczanesi kapandı, alacaklarını alamadı. Diğeri yeni gözaltına alındı.”
- “Yalnızlık, işsizlik ve parasızlık.”
- “Yaşama hevesim kalmadı.”
- “Yazmakla bitmez ki her anlamda yargısız infaz hem adalet nezdinde hem halk nezdinde. Madden ve manen her türlü baskı ve ceza...”
- “Eşim darbe girişiminden yaklaşık 2 hafta sonra gözaltına alındı.10 gün gözaltı süresi sonrası tutuklandı.2 hafta sonra başka bir cezaevine nakledildi. Ben çalışmadığım için ailemin olduğu şehire ailemin yanına sığındım, kızımınla beraber. Eşim 9-10 saat uzaklıkta bir şehirde cezaevinde. Tam 14 aydır ayda en az bir kez eşimi ziyarete gitmeye çalıştım. İlk aylarda ağır siyatik ağrılarım vardı yürümekte zorlandım çok. Bu halimle yolculuk yapmak zorunda kaldım. Şu an depresyon tedavisi görüyorum, ayrıca strese bağlı kansızlık, huzursuz bacak sendromu, çene eklemimde şiddetli ağrı gibi sağlık problemleri yaşıyorum. Yeşil kart çıkarmıştım sadece devlet hastanelerine gidebiliyorum. Buna da şükür tabi. Kızım yaşına göre olgun davranmaya çalışsa da bariz psikolojisini olumsuz etkiledi yaşadıklarımız. Babasını inanılmaz özliyor, evimizi bir arada olduğumuz günleri çok özliyor. Oda sık sık strese bağlı saç egzaması sorunu yaşıyor. Ailem bize sahip çıktı. Haklarını ödeyemem ama bu saatten sonra başka bir evde yaşamak bazen zor oluyor. Ben üniversite mezunuyum ama iş aramama rağmen bir sonuç alamadım. Henüz eşimin ilk mahkemesi bile olmadı, olsa da bırakmayacaklar biliyorum çünkü kimseyi bırakmıyorlar. Belirsizlik yaşadığımız ihraç gözaltı tutuklanma evimi toplayıp ailemin yanına gelmem cezaevi ziyaretlerim ayrıntıları yazsam kitap olur. Sadece çok büyük bir haksızlığa uğradık ve asla terörist damgası vurulamayacak eşime yapılabilecek en ağır iftira atıldı. Vatan haini dendi... Mutsuzum umutsuzum. Eşim ve kızım için bir de en başta Allah'a olan inancım için dayanmaya güçlü olmaya çalışıyorum. Canımızı yaktılar ve yakmaya devam ediyorlar. Nereye kadar dayanır bedenim ruhum kalbim bilmiyorum. Biz vatanımızı milletimizi çok seviyoruz,15 Temmuz gecesi ölenlere eşimle TV karşısında oturup beraber ağladık. Olan biten her şeyi tatil deyken TV den internette öğrendik. Eşim hemen yola çıktı görevi başına gitmek için. Ben onu Allah'a emanet ettim ki ülke karışık görevde başına her şey gelebilir, ama vatan her şeyden önce gelir diyerek. Bu muydu bize reva görülen. Duygularım kafam karmakarışık. Kısacası iyi değilim ve bu durum bu haksızlık bitmedikçe iyi olmam imkânsız. Ya bu haksızlık bitecek ya da ben biteceğim bilmiyorum....”
- “Bunlar kelimelerle anlatılacak şeyler değil aslında eşim tutuklandı lojmandan çıkarıldık. Eşim başka bir ilde kaldı ve biz ondan çok uzakta bir ildeyiz. Görüşe bile gidemiyorum. Çocuklarım babalarına hasret. Ayrıca çalışmadığım için bir sürü maddi sorun yaşıyoruz. Başkalarına muhtaç yaşamak zorunda kaldık.”
- “11 yıl önce akrabaya verilmiş bir hatta Bylock çıkması sebebiyle açığa alınma, ihraç, gözaltı, bir hafta içerde tutulma ailece travma yaşamamız. Babalarını görmek için sürekli ağlaşan birisi % 88 engelli 2 çocuk. Kaybetme korkusu. Bunları yaşadktan sonra sosyal çevre, dışlanma gibi şeylere hiç takılmıyorsunuz. Şimdi iddianame bekliyoruz,5 aydır çıkmadı. Her şey kâbus gibi, bitsin artık!”

- “Bir günde tüm hayatımız altüst oldu. Evimizi yuvamızı dağıttılar, eşimi tutukladılar, lojmandan attılar, küçük bir kız çocuğu ile ortada kaldım, resmen dünyamız yıkıldı hem de en ufak bir suçumuz yok iken.”
- “Özel bir şirkette çalışmaya başlayan kızımın, KHK'lı yakını olduğu gerekisiyle, SGK veya İstihbarattan yönetime gelen bir emirle, uyarısız, gerekçesiz, tazminatsız işine son verilmiştir. İktidar, kendine muhalif gördüğü kesimleri yalnızca devletten değil özel kurumlardan da attırmakta ve muhaliflerini ve ailelerini açlığa mahkûm etme planını...uygulamaktadır.”
- “Akrabalarımız ile büyük kavgalar yaşandı. İşlenen, tespit ve ispat edilen hiçbir hukuksuzluk olmadığı halde yapıştırılan yafta yüzünden toplumdaki soyutlandı. Çok sevdiği mesleğinden olduğu için eve kapandığı ve maddi sıkıntılar yaşadığı için psikolojisi bozuldu.”
- “‘Adalet’ diye gelenler, adaletin çanına ot tıkayıp, eşimi ve özel sektörde çalışan kızımı da keyfi olarak işlerinden attırdılar. Ahlaksızlığın ve vicdansızlığın böylesi Türkiye cumhuriyeti tarihinde görülmüş müdür bilemiyorum?”
- “Allah kimseye yaşatmasın, adaletin önemini öğrendim.”
- “Anlatamam.”
- “Anlatılacak gibi değil.”
- “Anlatılamaz ki...”
- “Anlatılmaz yaşanmasın bir daha düşmanıma bile kelimeler yetersiz ölümün gözünü seveyim.”
- “Anlatmakla bitmez sanırım.”
- “Anlatmaya kalksam roman olur ölsem daha iyiydi. Arkamda Annem babam kardeşlerim olmasa intihar ederim.”
- “Annem kanser bu kardeşim bakıyordu anneme nakil olacaktı şimdi annem nakil olmuyor kan kusuyor çok çaresiz anlatamayacak kadar maddi manevi zordayız.”
- “Ailem bizi reddetti. Eğitimde sıkıntılar yaşadım. Çevre dışladı. Hiçbir topluluğa çağrılmadım (düğün, cenaze vs.). Temel ihtiyaçlarımı karşılayamadım. Evin giderlerini ödemekte çok zorlandım. Benim eğitimim yarım kaldı. Çocuklarım psikolojik sorunlar yaşıyor. Hiçbir sosyal faaliyetimiz kalmadı (sinema çocukları parka götürme vs.). Aşırı sorumluluktan psikolojik ve bedensel olarak problemler yaşıyorum. Çünkü çocuklarıma yetemediğimi düşünüyorum.”
- “Kardeşim Önce ihraç oldu. Sonra Bylock var sende dediler ve şartlı salındı. Aradan 6 ay geçmeden haftada 2 gün karakolda imza vermesine rağmen sabahın 6'sında kapıyı kırar gibi gelerek eşi ve çocuğu önünde tartaklanıp gözaltına alındı. Henüz gözaltında mahkemeyi bekliyoruz yarın 7 gün olacak. Kardeşim ve birçoğları bu duruma düşürülmeyi hak etmedik. Biz ülkemizi çok sevdi. Canımı verirdim ben ülkem için. Ama şimdi benim için devletin itibari çok değişti. Bunları hak etmedik biz. Anam, babam hasta, kardeşim içeride astım nöbetleri geçiriyor ve işkence yapılmasından korkuyorum. Zorla suçlarını kabul etmesini istiyorlar. Savcı gözaltındayken “Artık kurtuluşun yok senin. Bu sefer içeridesin. İtirafçı ol kurtul” diye baskı yapmış kardeşime hem de kayınpederinin yanında. ...içim yanıyor ve yarımlar için umudum kalmadı benim.”

- “Çok normal bir hayat yaşarken, bir günde terörist olduk. 2. Sınıf vatandaşı olduk... Cezaevi diye bir yer olduğunu gördük. Çocuklarımız artık hafta sonunu değil, görüş günlerini ipe çekiyor...”
- “Aileler dağıldı, kardeşim bir yıldır eşinden uzak daha çocuk 40 günlükken eniştem tutuklandı. Çocuk (şimdi) 1.5 yaşında babasını görmeden büyüdü. Diğer çocukları her gün babası için ağlıyor ve biz bunu her gün yaşıyoruz. Ablam bir yıldır göçebe gibi. Kendi yatağı, kendi tabağı kendi hayatı yok ve insanların en yakınlarının bu yaşadıklarını umursamaması onu daha da kötü hale getiriyor. Ekonomik olarak sıkıntılı; doktora gidemiyor çünkü güvencesi yok. Çocukları bile hasta olunca gidemiyor ve bu çocukların büyüyünce vatan sever bir insan olmalarını bekliyorlar.”
- “Açığa alındı ve 25 gün sonra ihraç edildi. İhraç olduktan 8 gün sonra gözaltına alındı, bir gece gözaltında kaldıktan sonra cezaevine sevk edildi. Şu an 1 yıl 1 aydır cezaevinde. 3 mahkeme geçti... Maddi hiçbir gelirimiz kalmadı. Tecrit edildik. Eşimin durumundan ötürü iş vermediler. Şu an yakın akrabalarımızın desteği ile geçiniyoruz. Çocuklarımızın psikolojileri altüst oldu.”
- “672 KHK ile haksız yere ihraç edildi. Bu durum hem yakın çevremde hem de uzak çevremde bize karşı görüşler değişti. Bizleri terör örgütü üyesi olarak gördüler uzaklaştılar. Aslında kimin dost kimin düşman olduklarını bu zaman diliminde öğrendik şimdi de beraat etti inşallah yakın zamanda görevine döner de o eski dost dediklerimizin kötü zamanda yanımızda olmayıp...”
- “Abim Sınıf öğretmeniydi ihraç edildi. Evlenecekti ihraç edildi diye evlenmedi... Kuzenlerim polis, ihraç edildiler. Biri hapiste. Evli ve çocukluysa. Diğer polis kuzenim de aynı şekilde evli iki çocuğu vardı. Ailesinin evine yerleştiler. Ailesi ona esi ne ve çocuklarına bakıyor. Maddi sıkıntılar yaşıyorlar. Bu olaylardan sonra gece uyuyamaz oldum. ‘Çevremdeki herkes gece baskın yapıyorlar’. ‘Abinizi götürdüler’ diyorlar onun için sabaha kadar uyumadığımızı bilirim. İştahsızlık oldu bende bayağı zayıfladım sadece ben değil bütün aile fertlerimiz. Psikolojik olarak çökmüş durumdayım. Ablam psikolojik tedavi alıyor şu an. Kısaca bu OHAL beni ve ailemi hem maddi hem manevi oldukça etkiledi.”
- “Ailem dillerini bilmedikleri bir ülkeye gitmek zorunda kaldı (kaçmak demiyorum) sürgünde gibiler. Çünkü risk almak istemediler. Türkiye’deki orta halli esnaf, tüccar insanları mesnetsiz delilsiz hapisanelere doldurduklarını, işkence ve tecavüz ettiklerini görünce risk almayıp ülkeden ayrıldılar. Mallarına herhangi bir tedbir konulmuş değil, haklarında acılmış bir dava yok. Yüzbinlerce mağdur gibi aynı şaşkınlığı yaşıyorlar. Ülkeden nakit paralarını çıkartamadıkları için madden çok sıkıntı çekiyorlar, pasaportları iptal edildiği için gittikleri ülkede bürokratik anlamda inanılmaz zorluklar yaşıyorlar.”
- “Ablam erken doğum yaptı, babam tutuklandı ve 30 kilo verdi, insanlar bize hakaret ettiler.....”
- “Bu ülkede adaletin olmadığını anladım keyfi uygulamaların nelere mal olduğunu ve bunun kimsenin umurunda olmadığını kısacası insan olduğumdan utandım.”
- “Arkadaşlarımızın hepsi 1,5 yıldır içerideler mahkeme ye bile çıkmamışlardır adalet anlayışımız sıfırlandı.”
- “Artık hiçbir ümidimiz kalmadı çocuklarımız babalarını sorduğunda söyleyecek söz bulamıyorum. Artık yaşamak bile istemiyorum.”

- *“Bylock yüklemek ve kullanmakla suçladılar. Hâlbuki bu programın adını dahi bilmiyorlardı.”*
- *“Babam 15 Temmuzdan bir kaç gün sonra bir çay bahçesinde önce sözlü tacize uğradı ardından darp girişimi yaşadı. Bu mevzu bizim gözümüzü açtı. Memleketinde kendi insanları akrabaları arasında dahi güvenin olmadığı gördük. Her an şikâyet yapılır ev basılır korkusuyla uykular haftalarca yarım yamalıktı.”*
- *“Başta bizi çok sarstı bu olaylar ama mazlum olduğumuz için sevindik. En azından zalim değiliz veya tarafında değiliz Elhamdülillah!”*
- *“Buradan anlatmak yeter mi? 9 yaşındaki oğlum, gece sayıklama altına kaçırma; 5 yaşındaki ikizler konuşma geriliği, içine kapanma, beni de kaybetme korkusu. İşyerinde mobinge maruz kaldım. Maddi manevi tarifsiz acılar hangi birini anlatayım cezaevinde eşimin ve bizlerin maruz kaldığı kötü muameleler buradan yazılamayacak kadar tarifsiz acı.”*
- *“Bütün aile tedirgin, her an anne ve baba veya diğer akrabaların tutuklanma ve/veya isten atılma endişesi var, telefonda konuşmaya korkuyorlar.”*
- *“Büyük üzüntü yaşadık; sıkıntıdan çocuklarımın okul hayatı başarısız geçti. Ama yine de bunların imtihan olduğunu unutmamak kızım üniversiteye giremedi. Ailevi sorunlar yaşadık.”*
- *“Büyükler değil de küçük çocukların neler yaşadığına kelimeler yetersiz kalır.”*
- *“Ciddi bir yıkım yaşadık. Ev borcumuz vardı, maddi sıkıntılar yaşadık. İnsanların duyarsızlığı bende herkese karşı ciddi bir öfke duygusu oluşturuyor. Hayattan beklentim kalmadı. Çocuğum bu durumdan olumsuz etkilendi.”*
- *“Damadım işinden oldu. Daha oğlu dokuz aylıkken çocuğundan ayrıldı. Babası hapse girdikten bir hafta sonra torunum emeklemeye başladı. Bir ay sonrada yürümeye. Kızım daha bir buçuk yıllık evliyken kocasından koparıldı. Bizim içimiz yangın yeri, Allah'ın adaletini bekliyoruz kalbimiz rahat tek üzüntümüz özlem.”*
- *“Darbeden 2 gün sonra abim ve eşi açığa alındı ve gözaltına alındı. Biz ailecek şok geçirdik çünkü örgüt üyeliği ile suçlanıyordu ve hiç bir somut delil olmadan tutuklandı abim ve de darbeden ve kimin yaptığından habersizdik ve bir anda suçlu konumuna konulmaları bizi ve çocuklarını çok kötü etkiledi. 15 ay geçti hâlâ abim hakkında iddianame hazırlanmadı ve her ay tutukluluğunun devamı kararı veriliyor. Devlete ve hiç bir yakınımaya bir sevgim güvenim kalmadı artık bu ülkeden hiç bir ümidim de yok tek istediğim adalet ama hâlâ hiç bir izine rastlayamadık artık yoruldum bıktım bu ülkenin siyasi çıkmazlarının hesabının gariban insanlardan sorulmasından.”*
- *“Dışlanma, ilgiyi kesme, önemsenmeme, iş bulamama”*
- *“Dost, arkadaş, akraba kimse kalmadı...”*
- *“Eşim gözaltına alındığında KPSS ye girmeme 9 gün vardı. O psikoloji ile sınava girdim. Eşimin durumundan dolayı 83 puan almama rağmen atamam yapılmadı. Bir yıldan fazla süredir ilk duruşmanın olması için bekliyoruz. Her polis arabası gördüğümde panik oluyorum. Psikolojik ve bedensel rahatsızlıklarım oluştu ama sosyal güvencem olmadığı için hastaneye gidemiyorum. Eşimin ailesi ve kendi ailem olmasa ekonomik olarak hiçbir gelirim yok.”*

- “Erkek kardeşim ve eşinin görevli olduğu, Şanlıurfa tugayında kalkışma olmamasına rağmen ertesi gün komutanlar ve amirler ifadeye çağrıldı. Gelinimin amiri (komutanı) olmadığı için ifadeye siz gelin demişler. 3 gün gözaltı ve sonra tutuklandı. 20 Temmuz 2016 da tutuklandı. 21 Temmuzda OHAL ilan edilince, çıkan ilk ihraç KHK'sında gelinimiz ihraç edildi. Tam 3 ay, 3 hafta tutuklu kaldı. Ben İzmir'den Urfa'ya gittim 2 çocuğumu eşimi bıraktım, zorda olan kardeşimin başını bekledim. Cezaevi önlerinde bekledim. 27 yaşındaki gelinimizi ilk 1 ay tek kişilik hücrede bıraktılar. Çok zor günlerdi. Allaha şükür gelinimiz gibi amirinin yerine bakan 8 tutukluyu da 3 ay 3 hafta sonra salıverdiler. Mahkemelik bir durumumuz yok, iddianamede adları yok. Çok şükür uzaktan yakından FETÖ ile hiçbir irtibatları da yok zaten. Gelinimiz çıktı nasıl olsa yanlışlıkla ihracına düzelir dedik. Fakat karısı özgürlüğüne kavuşan kardeşim de 2 ay sonra ihraç oldu. Evsiz işsiz ortada kaldılar. OHAL komisyonuna müracaat ettiler. İnşallah ivedi bir şekilde İADE-İ İTİBARLARINI alırlar. Çünkü kardeşimin psikolojisi, karısının psikolojisi hiç iyi değil, benim sağlık sorunlarım fazlaca oldu. Hiç iyi değilim, değilim. Ama inanıyorum ADALET KÖR TOPAL DA OLSA YERİNİ BULACAK.”
- “Eşim 14 aydır tutuklu, benimde yakalanma kararım var. Evimiz lojmandı ihraçtan sonra boşaltmak zorunda kaldık. Eşyalarım bir depoda yığılmış durumda. 5-7 yaşlarındaki Çocuklarım 14 aydır babalarını 2 ayda bir görmekle birlikte annelerine de hasret okula gidiyorlar. Darmadağın olduk, varken yok olduk çocuklar yetim öksüz kaldılar. Eşimle de 13 aydır görüşmüyoruz. 17 yıl önce babamı kaybetmişim nasıl ki o bende bir hayal, eşim de hayalden ibaret. Maddi olarak SGK'sız işler yapıyorum ufak tefek, hasta olmamak için dua ediyorum çünkü hastaneye gidemem. Aylardır tek başıma bir evdeyim. Tek ortamım sosyal medya. Doğal olarak antidepresan kullanıyorum.”
- “Eşim 14 aydır tutuklu. Tutuklanmadan bir ay önce krediyle ev almıştık borç içindeyiz kendim iki çocuklu ev hanımıyım adli kontrole dışarıdayım kızım 6 yaşında ve bu süreçten çok etkilendi.”
- “Eşim biz henüz 6 aylık evliyken tutuklandı. 8 ay bitmek üzere hâlâ tutuklu. Ne iddianamem ne mahkeme hiçbir şey yok ortada. Bir anda neye uğradığımı şaşırđım. Ben çalışıyorum. Bulduğumuz ile eş durumu ile gelmişim. Eşim tutuklanınca yalnız kaldım. Yanımda kalabilecek kimse yoktu. Kardeşlerim okula gidiyordu annem babam yaşlı dedeme bakmak zorundaydılar. Bu arada ailem ve eşimin ailesi ilçede oturuyorlar. Kayınvalidem de yaşlısı olduğu için geleliyordu. Maddi olarak bir sıkıntı yaşamadık çok şükür ben çalıştığım için. Eşimin yokluğunun acısı hâlâ ilk günkü gibi. Psikolojik olarak çöküştüm. Annesi ve babası da aynı durumda.”
- “Eşim gözaltına alındığında Yeni bir işyeri açmak üzereydik. Açacağımız dükkân inşaat halindeydi oraya yatırım yapmıştık. Eşim gidince dükkânı tüm maddi zorluklara rağmen ben açtım ve işletiyorum. Kendi mesleğim olan mimarlığı yapamıyorum. Babam vefat ettiği için iki kız kardeşime ve anneme de eşimle ben bakıyorduk artık ben iki eve tek başıma bakıyorum. Yüksek lisans eğitimime çalışmak zorunda olduğumdan devam edemiyorum. Eşimin de lisansüstü programı tutukluluk dolayısıyla askıya alındı. Açık öğretim ve diğer merkezi sınavlara girmesine izin verilmiyor. İkimizin de eğitim hakkı elinden alındı. Ben panik atak hastası oldum. Delirme noktasına geldim. Halüsinasyonlar görmeye başladım. O güne kadar psikolojik destekle atlabileceğimi sanıyordum ancak durum ciddileşince ilaca başladım. İlaçların da etkisiyle sürekli yemeğe vurdum ve 15 kilo birden aldım. Eşim çıkarıldığı ilk mahkemede savunma hakkı bile verilmeden 7 yıl 6 ay hapis cezasına çarptırıldı ve bölge mahkemesi de bu kararı onayladı. Kendimizi bir çıkmazda hissediyoruz henüz 3 aylık evliliğimiz ayrı geçen bir buçuk yılın sonunda çok yıprandı.”

- “Eşim görevinden ihraç oldu. Bu durum akıl sağlığımı etkiledi ve yuvamız dağılma noktasına geldi.”
- “Örgütle bağlantımız olmadığı halde eşim haksız yere ihraç edildi. Ölüm gibi bir şey oldu ama kimse ölmedi, sözündeki gibi olduk.”
- “Eşim herkesin saygı duyduğu bir insanken herkesin kendinden kaçtığı hiç bir şekilde iş vermediği biri oldu bir anda. Hayata dair ümidimiz bitti.”
- “Eşim hiç bir açıklama yapılmadan işsizlik ve tazminat ödemesi yapılmadan işten çıkarıldı. Maddi ve psikolojik yönden sarsıldık.”
- “Eşim hiç suçsuz yere ihraç oldu. Bundan 2 buçuk yıl önce sendika üyeliği vardı darbeden 1 buçuk yıl önce sendikadan ayrıldığı halde sorgusuz sualsiz eşim 14 yıllık işinden ihraç oldu. Bekliyoruz bakalım inşallah hak yerini bulur. Eşim görevine döner. Rabbim haksız yere ihraç olan herkese yardım etsin.”
- “Eşim iddianame olmadan hâlâ tutuklu... maddi ve manevi olarak bitmiş durumdayız. Nefes almak yaşamaksa yaşıyoruz.”
- “Eşim ihraç edildi, oğlumuzun doğduğu gün gözaltına alındı. On gün sonra tutuklandı. 14 aydır hâlâ tutuklu. Oğlum bir başıma büyümeye çalışıyorum. En acısı oğlum babasını tanımıyor.”
- “Eşim ihraç edildi. Geceleri uyumaz oldu. Kendini işe yaramaz hissediyor. İş bulamadı. Eve kapandı. Ben onun psikolojisini düzeltmeye çalışıyorum. Ben iş bulup bir süre çalıştım. Koruyucu annesi olduğum kızımız bizden alındı. 10 yıllık birliktelikten sonra görüşmemiz yasaklandı. Hem biz çok üzüldük. Hem de kızımız bunalım geçirdi. Hastaneye yatırıldı. Daha sonra Öğretmen olan oğlum ve eşi 10 gün arayla gözaltına alınıp tutuklandılar. 1,5 yaşındaki torunum annesiz ve babasız kaldı. Şimdi eşim ve ben torunumuza bakıyoruz. Dolayısıyla ben de çalışmıyorum. Kitap okuyamıyorum, rutin işlerimi yapmakta zorlanıyorum. Çünkü çocuk sürekli ilgi istiyor. Bizi ısırtıp tırmalıyor. Kollarım çürük içinde. Annesinin geleceği günü sabırla bekliyoruz.”
- “Eşim ihraç edildi. Depresyona girdi. Sosyal çevresinden uzaklaştı, eve kapandı. O bunları yaşarken eşi olarak durumdan etkilendim.”
- “Eşim ihraç oldu yaşadığımız evimizden ve şehrimizden taşınmak zorunda kaldık toplumda hep dışlandık insanlar tarafından ‘**vardır bir şeyi atılmıştır**’ deniyordu.”
- “Eşim ihraç oldu. 16 aydır tutuklu, O tutukluymken bir bebeğim oldu, şimdi 9 aylık. Haziran 2017’de cezaevinden alınıp TEM şubeye götürüldü. 30 gün süreyle gözaltında tutuldu, işkence yapıldı, işkence altında sorgusu yapıldı ve imza arttırıldı. Tanımadığı insanları tanyormuşçasına polis tutanağı tutuldu, ailesi tehdit edildi. Bu durum beni yaktı mahvetti, onu gözü morarmış bir vaziyette bana gösterdiler. Suç duyurumuzun üstü kapatıldı. Hak hukuk bitmiş vaziyette.”
- “Eşim kamu görevinden çıkarıldı. İki tane üniversitede okuyan çocuğum var. Yakınlarımla yardımla geçiniyorum. Temizlik işlerine gidiyorum. Evde iğne oyası yapıyorum, eşarp yazma satıyorum. Çocukların psikolojisinin bozulmaması, derslerden kopmaması için çok çaba sarf ediyorum. Kısacası ne kadar dayanabilirim bilmiyorum.”

- “Eşim iki gün içinde tutuklandı biz lojmanda oturuyorduk tutuklanma olunca hiç ihraç olmadan lojmandan çıkarıldık evimi memlekete taşımak zorunda kaldım artık bir evim yok babamla yaşıyorum küçük bir kızım var daha bir buçuk yaşında iken babasından uzakta kalan. Bugün 3 yaşına girdi ve hâlâ babasından uzakta. İlk günler yani eşimin gözaltı sürecinde kızım fark etmesin diye (eline oynaması için) telefon (verdik) ve TV seyrettirdik ve artık kızım telefon bağımlısı oldu kimseyle iletişim kurmuyor yaşlılarına göre tam konuşmuyor en önemlisi babasına küs. Bu çocuğun psikolojisi nasıl düzelir maddi zorlukları bir kenara bıraktım artık bu kızımın psikolojisi nasıl düzelir babasından uzakta geçirdiği günler geri verilir mi bize hayır. Kredi borcumuz var hâlâ devam eden aylık 1350 lira ödüyorum. Ödeyebiliyor muyum? Hayır, geciktirmeli ödüyorum. Banka ihtarname gönderdi. Ben ev hanımıyım, yani çalışmıyorum. İlk zamanlar çalışmıyordum ama bir çocuğum ve ödemem gereken bir kredimiz var şimdi tesbih yapıyorum para kazanıyor muyum kazansam bile yetiyor mu? Hayır, hem kredi hem çocuk ve eşim de bizden 1000 km uzaklıkta bir yerde tutuklu ve onun yanına gidiyoruz. Tabi açık görüşten açık görüşe başka şansımız yok ki. Eşimin de ihtiyacı var ona da para yatırmak zorundayım hayatım altüst oldu 16 ay oldu eşim tutuklanalı ve 16 aydır ben kendi hayatımı yaşamıyorum bir düzenim yok bir orada bir burada küçük bir çocukla yollardayız devamlı. Her şeyi bıraktım eşim nakil talebinde bulundu onu bile reddettiler. Bari burada bizim yakınımızda bir yerde tutuklu olsaydı daha rahat edecektik en azından. Kızım babasını görecekti eşimle daha çok görüşecek dertlerimizi paylaşacaktık. Onu bile çok gördüler neden? Suçlu muyuz biz? Hâlâ bir mahkeme tarihi dahi yok. Neyi bekliyoruz, bilmiyoruz ‘mağdur yok’ diyenler gidip bir cezaevlerinin önüne baksınlar.”
- “Eşim ile ilgili eve polis geldi. Polis geldiği sırada sadece evde yarı felçli kayınpederim vardı. Polisler eşimi emniyete gelsin diyerek gitmişler. Bu olayın olduğu gün eşim valizini toplayıp yurt dışına çıktı. Bulgaristan vatandaşlığı olduğu için Bulgaristan kimliği ile çıkış yapabildi. Ardından 6 ay boyunca ben iki çocuğumla yalnız yaşadık. 6 ay sonra ben de vize pasaport işlemlerimi halledip eşimin yanına gitmek için yola çıktım. Kapikule sınır kapısında benim pasaportumun iptal gözüktüğünü söyleyip pasaportuma el koydular beni geri döndürdüler. Çocuklarımda problem yoktu onları yalnız başına yolladım. Kendim geri döndüm. Bu olaydan sonra ben hem eşsiz hem de çocuklarımdan ayrı kaldım. Daha sonra pasaportumun peşine düştüm. Resmi olarak dilekçe yazıp emniyet müdürlüklerine posta ile yolladım. Dilekçelerimden 2 ay sonra cevap geldi. Pek çoğu olumsuzdu. Sadece bir emniyetten iptalin kaldırıldığı konusunda telefon ile haber geldi. Pasaportumun yerini bildirdi. Tabi kendim gitmeye korktum. Eşimi bahane edip beni tutuklamaları mümkündü. Bunun gibi çok olay duydum çünkü. Babama vekâlet verip almasını istedim. Vekâletle gittiği halde babama pasaportumu vermediler. Bu olaydan sonra daha da korktum. Fakat bir karar vermem gerekiyordu. 4 ay geçmişti. Gidip gidememe konusunda kararsız kalıp öyle de 2 ay geçti. En sonunda ne olacaksa olsun deyip bir cesaret edip pasaportumun olduğu söylenen emniyet müdürlüğüne korka korka gittim. Şükür bir sorun çıkmadı ve pasaportuma kavuştum. Baktım vizem duruyor. Hemen bilet alıp ben de yurt dışına çıktım. Bu sefer herhangi bir sorun yaşamadan ülkeden çıkabildim. Tabi bunları yaşarken insan epey stres yaşıyor ve bu 4 aylık süre zarfında kadın başıma kira vererek oturduğumuz evi boşaltıp eşyaları tek tek letgo’da sattım. Evi tamamen boşaltmam gerekiyordu. Şükür hepsini bitirip ülkemden arkama bakmadan çektim geldim. Şuan ben kavuştum aileme. Allah herkesi kavuştursun tez zamanda. Beterin beteri var. Yakın akrabam MEB’de 18 yıllık öğretmendi. İlk ihraç edilenlerden oldu. Bir tanesi şeker hastası olmak üzere 4 çocuğu var. Biri üniversitede okuyor. Onlar ekonomik olarak mağdur oldu. İstanbul gibi bir yerde tek maaş idare etmek zorundalar. Eşi asgari ücretli bir yerde çalışıyor. Evde 6 nüfus, asgari ücretle geçinmek zor. Küçük çocukları olduğu için ikisi birden çalışmıyor. Biri evde çocuk bakıyor diğeri işe gidiyor. Allah herkesi kurtarsın. Zor zamanlar.”

- “Eşim ilk etapta açığa alınıp ihraç edildi. Ardından 11 günlük gözaltı sürecinden sonra tutuklandı. 3 yaşında ve 5 yaşındaki 2 evladıyla yalnız kaldım. Çocuklarıma bakacak kimse olmadığı, psikolojik olarak, ruhsal olarak yorgun ve yetersiz olmam sebebi ile çalışmadım. Maddi giderlerimizi ailemiz karşıladı. Bu süreçte benim ve çocuklarımdan ciddi şekilde psikolojisi zarar gördü. 11,5 ay sonra eşim serbest bırakıldı. 2 hafta sonra tekrar gözaltına alındı. Bu bizim için ilk seferden daha tahrip edici oldu. Eşim tekrar mahkemeye çıkarıldı ve serbest bırakıldı. Duruşma esnasında bayılmışım. Çocuklarımdan babalarının eve gelmeleriyle bayram etmişlerdi. Onları tekrar ceza evine nasıl götüreceğim, nasıl açıklama yapacağım düşüncesi beni mahvetti. Bayılmam bile dalga konusu oldu. Su an ailemiz bir arada ama garantisi yok. Maddi olarak sürekli borçlanıyoruz.”
- “Eşim iş siz kaldı bütün aile beraber çekiyoruz sıkıntıyı psikolojik olarak çocuklar da bizde çok kötü etkilendik bir kaç cümleyle anlatılacak gibi değil.”
- “Eşim işten çıkarılınca son ay verdikleri maaşı da elimizden geri aldılar. 2 çocuğumuz vardı, 2.cocugum doğalı daha iki ay olmuştu. İki çocukla ortada kaldık. Üstelik borçlarımız vardı. İnsanlara durumu anlatamadık. Kimse iş vermek istemedi. Elimizde avcumuzda ne varsa satıp, ikimiz de üniversite mezunu olmamıza rağmen köye yerleşip hayvan bakmaya başladık. Yaşam şartlarımız, sosyal statümüz, çevremiz her şey değişti. Hayata sıfırdan başladık diyemeyeceğim. 1-0 hatta 3-0 falan geriden, yeniden başladık. Küçük çocuklarımdan bu ortama düzene alıştırmaya çalıştım. Eşimin yüksek lisansı yarım kaldı. Bunlar iyi günlermiş. İşimizi yeni yeni düzene sokmuşken, eşimi ve beni gözaltına aldılar. 4 yaşındaki kızımı ablama emanet edip 14 aylık bebeğimle 7 gün gözaltında kalıp denetimli serbestlikle bırakıldım. Eşim 3 aydır tutuklu, 2 çocuğumla hiçbir gelirim olmadan ailemin yanında kalıyorum. İkinci kez sahip olduğumuz işimiz elimizden gitti. Eşim yanımdan gitti. Çocuklarımdan psikolojisi bozuldu maddi ve manevi sıkıntılarımız devam etmekte.”
- “Eşim KHK ile ihraç edildi. İş aramasına rağmen kimse iş vermek istemedi. Bu beni çok etkiledi. Hayatımız eskisi gibi değil. Kendimi dışlanmış gibi hissediyorum. Çünkü etrafta selam verenlerin sayısı azaldı. Bu durum bir yıldır aynı. Ailelerimizin yardımıyla geçinmekte beni çok üzüyor.”
- “Eşim önce açığa alındı sonra gözaltı sonra tutuklandı. KHK ile ihraç oldu sonra başka bir ile sevk edildi. Çocuğum 3 yaşındaydı psikolojik olarak bitti çocuk. Beni kimse işe almıyor. SMMM ruhsatım ve 17 yıllık tecrübem olmasına rağmen komşularım ve yakın dostlarım ‘vatani seçiyoruz, eşin tutukluysa vardır bir şeyi’ dediler. Maddi durum sebebiyle yalnız olmam çocuğumun küçük oluşu ve ikili mutasyon FMF hastası olduğumdan eşimi görmeye gitmek gerçek bir zulümdür. Eşimin Judo, Jiu jitsu eğitmen sertifikası ile spor salonu açmıştı. Ben ilgileniyordum, eşim çalışıyordu. O olmayınca işyerim de kapandı... Eşimden sonra şeker hastası oldum ve tanınmayacak derecede kilo aldım. Çok mutsuzum, çocuğuma hiçbir şey yapamıyorum.”
- “Eşim önce ihraç sonra tutuklandı. 9 aydır tutuklu ben ve 2 çocuğum ortada kaldık. Her ay bir yerde kalıyoruz. Oradan oraya savruluyoruz. Bir düzenimiz yok ve artık umudumuz da yok sadece iki evladım için sabrediyorum.”
- “İnsanlığa hizmet amacıyla eğitim faaliyetine devam ederken. Ağzından küfür ve argo kelime bile çıkmayan yakınınızın çok sevdiği öğretmenliğini yapamaması. Çocuklarınıza örnek olarak gösterdiğiniz bir insana akrabaya terörist denmesi, bütün değer yargılarınızı alt üst ediyor. Kimseye güvenmiyorum. İnsanların kulaktan dolma bilgilerle ne kadar iftira attıklarını, daha önce aynısını yapabilmek için yüz takla attıkları faaliyetleri şimdi yargıladıklarını, küçümsediklerini görmek bende tiksinti uyandırıyor.”

- “Eşim özel sektörde çalışan bilgisayar mühendisidir. Kamu kurumları ile alakası bulunmamaktadır. 2014 yılında telefonuna Bylock yüklediği için tutuklanmıştır. Bir sabah namazı vakti polisler geldi. Evimizde arama yapıp (evde suç unsuru herhangi bir şey tabii ki bulunamadı) eşimi gözaltına aldılar. 1 hafta gözaltında tutup sonra Silivri cezaevine gönderdiler. Gözaltına alındıktan 5 ay sonrası için ilk mahkeme tarihi belirlendi. Fakat biz o kadar ümitsiz ki o tarihte çıkacağını düşünmüyoruz. Eşim tutuklandıktan sonra hayatımız çok değişti. Ben herkesten her şeyden nefret eden biri haline geldim. İçinde bulunduğum durumu kimse ile paylaşamıyorum, paylaştığım zaman etrafımdakiler sanki beni linç edeceklermiş gibi sözlü saldırıda bulunuyorlar. Aynı durum kendi başına gelmeyen hiç kimse beni anlamıyor. Ayrıca çok kavgacı bir insan oldum. Normal hayatımda bile insanlara ilk başta tepki gösteriyorum, sonra kendimi tutuyorum devam etmiyorum. Vücudumda rahatsızlıklar baş göstermeye başladı. Sebebi belli olmayan daha önce hiç yaşamadığım ağrılar yaşıyorum. Geceleri uyuyamıyorum. Başımı yastığa koyduğumda uğradığım haksızlıklar aklıma geliyor ağlamaya başlıyorum. Her gece ağlayarak uykuya dalıyorum. Gündüzleri kalkmakta zorluk çekiyorum. Sanki uyanmazsam yaşadığım sıkıntılarla karşılaşmayacaktım gibi geliyor. Kendimi ifade etmede de zorluk çekiyorum. Eskisi gibi akıcı konuşamıyorum. Konuşmalarında giriş, gelişme, sonuç gibi bir düzen olmuyor. Birleriyle konuşurken birden dağılıyorum, konuşmayı yarıda kesiyor, devam etmek istemiyorum. İçinde bulunduğumuz durum yüzünden hiç bir suçu olmamasına rağmen eşimi suçluyorum. Haftada bir gün Silivri cezaevine kapalı görüşe gidiyorum. İstanbul’da oturmama rağmen gece 4’te yollara düşüyorum. Yazın ayrı, kışın ayrı zorlukları oluyor. Taksi ile metrobüse, Tünyap metrobüs durağından Silivri otoparkına, otoparktan da cezaevine dolmuşlar ile ulaşabiliyorum. Gecenin o vaktinde genç bir kadın olarak Allah’ın beni koruduğuna inanarak her hafta bu güzergâhı izliyorum. Cezaevine ulaştıktan sonra eşimle görüşene kadar ayrı aşamalardan, ayrı sıkıntılardan geçiyoruz. Bizi yönetenler kendilerine oy vermiş olan bizlere bu hayatı zehir etmek için ant içmiş gibiler. Bunu her gün her an iliklerime kadar hissediyorum. Özellikle görüş günlerinde bizi caydırmak için yapılan züllümler çok içimi acıtıyor. Eşimi tutuklayanlar sadece eşimle birlikte bana, eşimin ailesine, benim aileme de zulmediyorlar. Daha önce çocuğumuz olmadığı için üzülürdüm. Şimdi ise çocuklarımız olmadığı için o kadar şükrediyorum ki Allah’a. Ben daha büyüklere derdimi anlatamıyorum, çocukları böyle bir durumda nasıl idare ederdim. Eşim 2017 yılının ortalarında tutuklandı. Ben bu tarihe kadar... partiye oy veren, ...partinin darbecilerle (!) mücadelesinin doğru olduğuna inanan biriydim. Yakınımda KHK ya da OHAL’in mağdur ettiği hiç kimse yoktu. Tüm medya ...partinin ne zorluklarla adaleti sağlamaya çalıştığını, mağdurların bu süreci sulandırmak isteyenler olduğunu bangır bangır bağırdıyordu. Sonra bizim de başımıza tutukluluk olayı geldi, bu sebeple araştırmalar yaparken Yeni Asya Gazetesi ile tanıştım. Gazetede ki mağdur kürsüsündeki tüm mektupları okuyup benim durumumda olanların aslında ne kadar da kalabalık olduğunu gördüm. Eğer bu yaşıma kadar yaptığım bir hata varsa o da her seçimde A...partiye oy vermemdir. Bu eylemimle sadece kendi hayatımın değil başkalarının da hayatının mahvolmasına sebep olduğumun farkındayım. Son olarak bahsetmek istediğim bir konu da şudur: zaman zaman kendimi toparlıyorum ve Allah’a bu derdi bize de yaşattığı için şükrediyorum. Eğer kendi başıma gelmeseydi bu dönemde mağdurlara yapılan zulümlerin gerçekliğine inanmayıp bu veballe öbür dünyaya göçenlerden de olabilirdim. Bu zulümlere karşı fiili olarak hiçbir şey yapamasam da en azından buğz ediyorum.”
- “İşsizlik yaşadığı uzun süre. Maddi sıkıntı çekiyoruz. Yakınlarımıza bile durumumuzu anlatamadık. Uzun süre rol yapmak zorunda kaldık. En kötüsü vatanperver kişiler olarak vatan haini olduğu söylenmesiydi.”
- “Eşim tutuklandı. Güvensizim, öfke kontrolü yapamıyorum. Duygusal olarak bittiğimi düşünüyorum ve her sabah gelip alırlarsa çocuklaştım ne olur kaygısıyla yaşıyorum.”

- “Eşim tutuklandı ve hemen ardından ihraç edildi bu süreçte 40 günlük bebeğimle eşimin ailesinin yanında yaşamaya başladım ve bu eşimin ailesiyle sıkıntılar yaşamama sebep oldu.”
- “Eşim tutuklandı 11 aydır maddi manevi sıkıntılar yaşıyorum. O içerde ben dışarıda tutuklu. Aile birliği bozuldu. Gelecek beklentim artık yok. Ülkeye vatanım diyemez oldum.”
- “Eşim Tutuklandı Ben ve çocuklarım perişan olduk.”
- “Eşim tutuklu bende birisi engelli 4 çocukla çaresiz bir şekilde yaşamaktayım.”
- “Eşim tutuklu ve ihraç. Ben memurum. Etrafımdaki herkes her an benim de başıma bir şey geleceğini bu sebeple susmam gerektiğini söylediler.”
- “Eşim tutuklu, çalışmıyorum, ailemle yaşamak zorundayım. Çocuklarımın ihtiyacını karşılayamamak aileme muhtaç olmak çok zor.”
- “Eşim tutukluluk ardından ihraç. Ben de memurum. Bizi kırk yıldır tanıyanlar sanki ilk defa 15 Temmuz da tanıyormuş gibi davrandılar. Ben (... Partili olmama rağmen) ve çocuklarım otomatikman FETÖ’cü ilan edildik. Akraba, arkadaş, komşu selamı kesti.”
- “Eşim, abisi ve yengesi tutuklu. Eşim gözaltına alındığında beş buçuk aylık hamileydim. Doğumunda yanımda olamadı. Cezaevine doğum raporunu fakslamamıza rağmen doğumun gerçekleştiği eşime haber verilmedi. Eşimin bir hafta sonra haberi oldu. Şu ana kadar oğlunu 40 dakika görebildi.”
- “Eşimin ihraç edilmesinden sonra kaldığımız lojmandan çıkarıldık. Eşim tutuklanınca ailemin yanına yerleştim. Ailelerimiz, akrabalarımızın olumsuz eleştirilerine sürekli maruz kalmak zorunda olmalarından dolayı çok ciddi sağlık problemleriyle karşılaştılar. Akrabalarla ve arkadaş çevremizle ilişkilerimiz bozuldu.”
- “Eşimin öz erkek kardeşi onu ihbar etti Cimer'e ve oradan da valiliğe, oradan da savcılığa ve sonunda tutuklandı. İlk mahkemede de gelip üstüne aleyhteki ifadeye ısrar etti tutukluluğa devam kararı verildi ve bazı kurumlardan yazı vs. istendi davayla ilgili. Ben yurt dışında çalışıyorum. Ramazan bayramında Türkiye'ye geldiğimde pasaportuma zayı kaydı konduğundan pasaportuma el konuldu ve geri alabilmek için 1 hafta bekledim. Pasaportu aldığım yer Mardin olduğu için şanslıydım biraz. İstanbul gibi şehirlerde dilekçeye cevap bile verilmiyor. Eşimle biz pratikte nişanlıydık. Resmi işlemler için resmi nikâh yaptık ama düğün olmamıştı. Bu olay üzerine benim ailem boşanıp nişanı bozمامı istedi kabul etmedim. Babam benle hiç konuşmuyor. Annem de arada. Kardeşlerimden babamı destekleyende var, karışmayan da. Eşimin ailesi ile de aram çok iyi değil.”
- “Evim yuvam dağıldı perişanım.”
- “Evimiz arandı, nezarethanede kaldık. Her kapı çalındığında, polis geldi diye zihnimize işledik, bazen gidip kapıyı açıyoruz polis geldi diye, ama kimse yok....”
- “İlk 7 ay sokağa çıkamadım. Doktora gitmedim çünkü halim yoktu. Eşim ölsem de siz kurtulsanız diye çok söyledi. O günler çok zordu. Artık ölümden korkmuyorum. Dünya anlamını yitirdi. KHK ile ilgili sitelere girdiğimde hayata tutundum. Eşim şu an sigortalı asgari ücretle sanayide zor iste çalışıyor. Rızkı veren Allah 'mış Allah bizi hiç boş bırakmadı. Engelli oğlumun bakım aylığı için başvurduğum bakalım çıkacak mı?”

- “Evimize bir kendim, bir de eşim için olmak üzere 2 kere polis gelip kapılarımızı kırıp kilitlerimizi değiştirip evimizin her yerini kamera eşliğinde arayarak büyük bir korku ve tedirginlik bırakmış. Ben de çocuğum da ailem de hâlâ... zil her çaldığında büyük bir tedirginlikle kapıları açmaktayım. Emniyetteki soruların akıl dışılığı bir suçlu gibi peşin muameleler savcının seni bir böcek gibi ezmesi ve baskısı aylarca haftanın bilmem kaç günü kış, sıcak demeden iki çocukla imzaya gitmek 2 vesaitle. Eşimin gözaltı sürecinde yaşadığımız endişe adliyelerde ki mahkeme sürecini bekleme işkencesi tutuklanma haberiyle yıkılışımız her hafta yarım saat eşimi görebilme çabamız. Çocuklara artık ne anlatacağımızı bilememe çıkmazı, yalnızlık, eşsizlik geçim ...”
- “FETÖ ile bizim hiç bir bağımız yokken, Bylock'tan eşimin tutuklu yargılanması adalete olan güvenimi sarstı.”
- “Geleceğe dair umudum kırıldı. Çocuklarımızın en ufak ihtiyacını bile karşılayamaz olduk. Adalete olan inancım bitti. Hem maddi hem manevi çıkmaza girdik.”
- “Gerçek suçlular yerine yapay suçlular yaratılarak toplumda onlarla mücadele ediliyormuş gibi algı yaratmak.”
- “Gözaltı süreci yaşadık, mahkemesi henüz yapılmadı, yurt dışı yasağı var, yaşı büyük ve sağlık sorunları var. O nedenle hep diken üstündeyiz. Ceza alacak diye bekliyoruz ve onun için endişeliyiz, çünkü o bizim biricik canımız ANNEMİZ.”
- “Gözaltı-tutukluluk, ev aranması ve çocuklarımızın yaşadığı travmalar. Büyük bir hayal kırıklığı; vatana-milllete hayırlı bir insan olmaya dua ederken yaşananlar, reva görülen şeyler.”
- “Hatırlamak ve anlatmak istememekle birlikte yaşadığımız haksızlıkları herkesin bilmesini de istiyorum. Anlatmak istemememin sebebi o günleri düşününce ağlamadan duramıyorum. Yaşadıklarımızı hâlâ hazmedemiyorum, hazmedemeyeceğim de alışamayacağım da; ama mecburen katlanıyoruz. Eşimin tutuklanması ve ilk 2 hafta görüş bile yapamamam. Eşim acaba öldü mü ki neden bir anda 3 çocuğumun babası yanımızda değil? Neler oluyor böyle diye çok sorguladım kendi kendimi. Bir yandan da sakin kalıp eşimin her an yanımıza geleceği hissiyle beklemeye başladım. Çocuklarım eşim tutuklandığında 2,6 ve 8 yaşlarındaydılar. Babamı yanıma çağırdım ama yine de eşim olmadan ve onu merak ederken 3 küçük, hareketli çocuğuma bakmak çok zordu. Şimdi ise tamamen yalnız bakıyorum çocuklarıma. Zorlanıyorum dersem kendime haksızlık etmiş olurum. Çok çok zorlanıyorum, migren tarzı ağrılarım başladı. Bulduğum memur lojmanından eşim ihraç edildiği için 7 gün içinde derhal çıkmam gerektiği ve aksi halde zorla çıkarılacağıma dair bir yazı geldi. İki oğlum okula başlayalı 2 hafta olmuştu ama başka bir memlekete taşındık. Okul ve öğretmen değişikliği çok etkiledi. Özellikle babasının mesleğini ve şu an ki durumunu saklamaları gerekmesi moralleri çok bozdu. Geçen sene çok başarılı olmasına rağmen büyük oğlum okula gitmek istemediği için zor tamamladı. Bu sene ise okulu bıraktı tekrar başladı. Tekrar bıraktı tekrar başladı. İnşallah sorunsuz devam eder. Küçük kızımın görüş ziyaretleri ağlamaklı, hüznü, gördüğüme sevinsem mi ayrıldığıma üzülsem mi karmaşık duygular ve sonrası 3 çocuk sorumluluğu hayat devam ediyor. Yoksa bizim için durdu mu? Çocuklar, ödevler, oyunlar, kavgalar... anne, anne, anne ve yine anne ve de yine anne üzgünüm çocuklarım ama sizinle ilgilenmek için sadece ben varım. Yaşamayan kesinlikle bilemez. Üzgünüm daha fazla yazamayacağım ilgilenmem gereken 3 çocuğum var. Sevgiler, saygılar.”
- “Hayat zindan.”

- *“Hayatı alt üst oldu daha ne olsun.”*
- *“Hayatı bize zehir ettiler suçsuz olduğumuzu bilerek zulüm ediyorlar ailelerimiz param parça algı ile birbirimize düşman ettiler devlet tuzak kurarak bunları yaptı.”*
- *“Hayatımız ve gelecek hayallerimiz suya düştü. Çocuklar psikolojik olarak çöktü ülkemize ait güven sorunları ortaya çıktı temel yaşam haklarının bile sorgulanıyor olması rahatsız edici.”*
- *“Hayattan bir beklentim kalmadı. Sevdiklerimin yüzleri gülsün istiyorum.”*
- *“Hepimizin devlete olan güveni azaldı. Türkiye'nin umut vadetmediğini düşünüyoruz ve bu bizi fazlasıyla üzüyor. Bu ülke de yaşamak istediğimi sanmıyorum.”*
- *“Her şeyi rabbimizi havale ediyorum. Rabbim bütün çekilenleri istediği zaman yerine getirecek. Hiç kaçış yok. 150 Yıl yaşasalar da eninde sonunda Rabbimizin huzurunda hesap verecekler. O zaman kimse kimseyi kandıramayacak.”*
- *“Hiç kimseye güvenmiyorum artık. Hiç bir şeye inanmıyorum.”*
- *“İki kardeş yalnız kaldık.”*
- *“İnsanlara olan güven ve saygımı kaybettim.”*
- *“İş verilmedi; anlamsız bir yaşam sürüyoruz. Elimizden geldiğince çocuğa ve torunlara maddi destek sunmaya çalışıyoruz. Ama çocuğun psikoloji durumu bozuldu, etkinliklere katılıp ses olmaya çalıştık. Ama OHAL nedeni ile fazla bir şey elden gelmiyor. Tereddütlere iş arıyoruz ama talimatlar verilmiş ihraçların alınmaması ile ilgili. Ama biz Allah büyük diyoruz. Allah cc önce adaleti emretmiş, sonra iyiliği, daha sonra akrabaya yardımı. Ama tüm Müslümanlar kardeştir düsturu zedelenmiş bir halde. Ama bu süreç bitecek adalet mutlaka yerine gelecek buna inancım tam. Ama inşallah çabuk gelir.”*
- *“İşinden ihraç oldu hiç bir şey yapmadan 24 saat eve kapandı. Psikolojisi bozuldu, sosyal çevresi azaldı ve ben ve çocuklarıma şiddet uygulamaya başladı. Hiçbir psikolojik desteği kabul etmedi. Hâlâ da agresif her an cinnet geçirme eşiğine geliyor. Biri mühendis 2 tıp öğrencisi çocuğumla yatıştırmaya çalışıyoruz. Hem kendine hem bize zarar veriyor.”*
- *“İşlerinden uzaklaştırıldılar, tüm sosyal hakları ellerinden alındı, bazıları gözaltına alındı, terörle ilişkilendiren kara propaganda yapıldı, yaşamlarını sürdürebilmek için buldukları kenti değiştirmek zorunda kaldılar. Dayanışma ve yardımlaşma yaşamımızda önemli bir yer tutmaya başladı.”*
- *“İşsiz kaldık, eşsiz kaldım. İki kızım babaya hasret kaldı ve şimdi kiracı olarak kaldığım evden çıkmam gerekiyor. Evsiz kaldım. Kırgınım, dilsiz ve körlere ama ümitliyim Rabbimden.”*
- *İşsizlik yaşandı hukuka devlete güvenim sarsıldı.”*
- *“İşsizlik, psikolojik bozukluk, sosyal ilişki azalması, toplumdaki dışlanma, sosyal güvence ihlali. Bu durum benim de psikolojinin bozdu uykusuzluk problemi yaşadım. Günlerce eve gelip çocuğumu çeşitli bahanelerle tutuklayacaklar korkusu yaşadım, hâlâ yaşıyorum.”*
- *“İşten ihraç edilip tutuklandı. Eşi ve çocuğu evi boşaltıp ailesinin yanına taşındı. Geliri ve sağlık güvencesi yok. Akrabalarının yardımıyla geçiniyor.”*

- “Kardeşim Konya’da özel üniversitede lisans tamamlamış yüksel lisansa devam ediyordu. Aynı zamanda kurumda çalışıyordu. Altı ay önce tutuklandı. Henüz iddianamesi hazırlanmadı ve tutuklu yargılanmaya devam ediyor. Annem depresyona girdi ve sosyal çevresi ile görüşmeyi kesti. Evden dışarı çıkmıyor. Uzun zamandır hiç kimseye güvenilmeyeceği düşüncesine kapılmış durumda. Ablam 2016’nın yazında evlenmişti, sadece 6 ay evinde kaldı. Sonra cezaevine gönderildi. Tutukluluğunun uzun sürmesi ve henüz yeni evli olması tüm aileye endişelendiriyor. Babam idari soruşturma geçiriyor açığa alınmış ya da ihraç edilmiş değil fakat soruşturmada bitmedi, adil bir soruşturmaya olmayacağına dair endişelerimiz var. Bu yüzden diken üzerindeyiz. Ben hukuk fakültesi ikinci sınıf öğrencisiyim, yaşananlar beni umutsuzluğa sevk etmiş değil. Fakat çoğu zaman aciz hissettiriyor. Büyük bir yangın var şehrin orta yerinde herkes bir kova su dökse yangın sönecek fakat ben kovayı ve suyu bulabilmiş değilim yolu da kaybettim.”
- “Kardeşim Sabah kalktığında ilk KHK ile işten atıldığını duyup sabah güneş doğmadan beni aramıştı ve kendisi Metin bir şekilde duruyordu, hakkımızda hayırlısı deyip moralini bozmadan hayatına devam edeceğini söyledi. Lakin eşi ve çocuklarının ağlayışı hâlâ aklımda ve otizm olan 5 yaşında çocuğu var. Hayat işte diktatörlük nedir diye soranlar olursa. Hep bu olay aklıma gelmiştir ve gelecektir.”
- “Kardeşimin 2 küçük evladı var. Büyüğü 4 yaşında. Ailemin ve çevrenin desteği ile geçimlerini sağlıyorlar. Çocuklar babalarını işte biliyor. Sadece açık görüşe gidiyorlar. 2 ayda bir oluyor. Kardeşim için henüz iddianame hazırlanmadı. Ne olacak bilemiyoruz. Annem ve babamın psikolojisi iyi değil. Diğer kardeşim psikolojik ilaçlarla ayakta duruyor.”
- “Karım komşunun şikâyeti üstüne 3 gün 3 gece nezarete aç-susuz-uykusuz kaldı. Sonra şartlı salıverildi bir yıldır haftada defalarca imzaya gidiyor ve şehir dışına bile çıkamıyor. İki enişte öğretmenlikten atıldı bir yılı aşkın ıssızlar, kardeşim, abisinin Bank Asya’da hesabi var diye 25 yıl hizmet ettiği ordudan atıldı.”
- “Kelimelere dökemeyecek kadar acı hissediyorum....nokta.”
- “Kelimelerle ifade etmesi o kadar zor ki. 15 Temmuz lanet gününden sonra nişanım önce TÜBİTAK’tan zorla istifaya çağrıldı. İstifaya zorlanmasını anlayamadan düğünümüze üç gün kala soruşturma kapsamında tutuklandı. Tutuklanması sonrası gördük ki KHK’larda da ihraç edilmiş. Daha bitmedi. 17 aydır suçsuz yere tutuklu. İddianamesi aylar sonra hazırlandı. Hazırlanan iddianamede nişanım hakkında hiç bir maddi delil yok. Bylock yok, banka ile işi bile olmamış. Sadece bir kişinin iftirası. İftirayı atan soruşturmada kendisinden zorla isim alındığını söyledi. Ancak hâlâ tutuklu. Her mahkemede delil olmadığı için tahliye olur mu diye bekliyoruz ancak hâlâ tutuklu. 17 aydır dijital incelemeler gelmediği için hâkim davayı erteliyor. 17 aydır ailelerimiz perişan. Düğün hayali kurarken çukura atıldılar bizi, yardım edenimizde yok. 4. Mahkeme olacak aralıkta ancak korkuyorum hâlâ tutuklu yargılanır diye. Kendi ülkemde adaletten korkar oldum.”
- “Kendim de eski sosyal çevrem tarafından terörist babası muamelesi gördüm. 50 yıldır tanıdığım insanlar tarafından sosyal izolasyona, rencide edici sözlere, aşağılanmaya ve kısaca maddi, manevi ve sosyal olarak tecrit edildik.”
- “Kendimi çıkmaz bir sokakta hissettim. Çünkü bütün kapılar yüzümüze kapanmıştı. Her hafta cezaevine gidiyorduk. Orada bize yapılan muamele zaten ümitlerimi tüketiyordu. Yakınım tutuklandı ihraç oldu mahkemede hüküm giydi yani aklınıza gelebilecek her şeyi bu süreçte yaşadık.”

- “KHK ile görevine son verildi. Atıldığında 6 aylık hamileydi ve maalesef yaşadıklarından dolayı çocuğunuz prematüre olarak dünyaya geldi çektiğimizi anlatmaya kelimeler yetmez doğum öncesi sonrası neler, neler ;(((Aynı tarihte babam gözaltına alındı 17 gün nezarete yattı hâkim tutuksuz yargılama dedi ve yargılaması devam ediyor ne olacak biz de bilmiyoruz.”
- “Kimseye derdini anlatamamak, inancın sağlam olmasa, hayata son vermek; itibarsızlık en kötüsü.”
- “Kısa ve öz hayatımız mahvoldu.”
- “KHK'ya dayandırılarak ve hiçbir sebep gösterilmeden ihraç edildi. Aile olarak çok zorlandık ve yardım bulamadık kimseden. Haksız yere ve hiçbir suçu olmadığı halde sadece "şüpheli" edilerek bu işlem yapıldı. Şüphelinin de hiçbir dayanağı yoktu.”
- “Maddi sıkıntı. Psikolojik rahatsızlık. İtibarsızlık vs. Bundan son derece rahatsız olduk ve ülkeye güvenimiz hiç kalmadı.”
- “KHK ile ihraç ve akabinde yıllar önce kazanmış olduğu emeklilik hakkının verilmemesi yeteri kadar yıpratıcıyken, daha sonra senelerce bir arada çalıştığı bazı meslektaşları tarafından saçma sapan iddialarla şikâyet edildiğini öğrenmesi annemde çok büyük bir üzüntüye yol açmıştır. Bunlarla baş etmeye çalıştığı süreçte emniyetten ifade vermeye çağrılmış ve elbette ki herhangi bir suçu olmadığı için kendisi bizzat gitmiştir. Daha önce ne adliye ile ne polis ile ne de karakol ile bir işi olmuştur. Çevresinde hep saygıyla anılan, kimseyle kavga etmeyen, asla işini aksatmayan bilakis amiri konumundaki kişiler tarafından hep takdir alan bir çalışandır. Yıllarını verdiği diyanet kurumu içinden bir kurban bulmak istediğinde annem ve onun gibi masum birkaç kişiyi seçmiş ve kurumda annemin hiç tanımadığı birkaç memurun ve annemin çok yakından tanıdığı ve "insan" sandığımız birkaç arkadaşın(!) saçma sapan ve yanlış ifadeleri ile tutuklanmıştır. Onun tutuklanması ailemizi çok yıpratmış ve üzmüş, hayatlarımızı alt üst etmiştir. Babam zaten bu konudan en fazla etkilenen kişi olmuştur. Tüm çocukları, torunları ve sevdikleri ayrıca bakıma muhtaç haldeki 90 yaşındaki babası bu durumdan çok olumsuz etkilenmiştir. Annem hem dedeme bakıyordu hem de son derece sosyal ve aktif bir hayatın içerisindeydi. Kendisi tecrit ve özgürlüğünden mahrum bırakılma sonrası büyük bir travma yaşamıştır. Zaten belli bir yaşın üstünde, çeşitli sıkıntılara muhatapken bir de bu hapis sıkıntısı onu çok yıpratmıştır. Mahkeme gibi görünen ve savunma yapmasına dahi müsaade edilmeyen ortamlarda da suç unsuruna rastlanamamıştır. İkinci mahkemesi de yine suç unsuruna rastlanmadığı için farklı bir araştırma ile "suç(!)"bulunmak üzere ertelenmiştir. Bununla da kalınmamış birinci mahkeme sonrası ansızın 8 saat uzaklıkta bir şehre nakledilmiş, ailesi 4 gün kendinden haber alamamış ve perişan olmuştur. Bir karıncayı bile incitmeyen bu yaşlı hanımefendiye saatler süren yolculukta kelepçe takılmış, erkeklerle aynı ortamda saatlerce yorucu ve sıcak havada yolculuk yaparken namaz ve abdest başta olmak üzere ihtiyaçlarını nasıl gördüğü ise ailesi için bir muamma olarak kalmıştır. İkinci mahkemede de yine elleri kelepçelenmek suretiyle cani teröristlere gösterilmeyen çirkin bir muameleye tabi tutulmuştur. Görüş günleri ve telefon saatleri hırsız, katil, tecavüzcülere verilen hakkın yarısı kadardır. Yani onlar haftada bir telefon, ayda bir açık görüş hakkına sahipken annem için bu iki haftada bir telefon ve iki ayda bir de açık görüş şeklindedir. Tüm bu haller ailemizi ve başta annemi çok yıpratmış, ailemizde başka mağdurlar da olduğu için ciddi üzüntülü dönemlerden geçmemize neden olmuştur. Sadece ve sadece adaletin tecelli etmesi ve suçsuz olanların daha fazla bu zulmü yaşamaması haricinde hiçbir isteğimiz yoktur.”

- “Kuzenim (teyzemin oğlu) henüz Hava Harp Okulu 1. sınıf öğrencisiydi. 15 Temmuz'dan birkaç gün önce Yalova'da yapılacak olan eğitim kampına gitmişti. Kampta 700 öğrenci vardı.15 Temmuz gecesi 300 öğrenci "terör saldırısı var" bahanesiyle İstanbul'a götürülmüşler. O gece kuzenimin arkadaşlarından 2 öğrenci öldü ve çocuklar büyük bir travma yaşamışlar. Teslim olmak için sabaha kadar polislerin gelmesini beklemişler ve halkın saldırılarına maruz kalmışlar. Ayrıca sabah karakola götürüldüklerinde polisler tarafından hırpalanmışlar. Kuzenim 15 aydır arkadaşlarıyla birlikte Silivri'de ve mahkemesi Kasım ayında olacak. Bu süreç ailesi ve biz yakınları için oldukça yıpratıcı ve can yakıcıydı. Teyzem, eşi ve diğer iki çocukları oldukça fazla kilo verdiler. Yeme ve uyku düzenleri oldukça değişti ve teyzemin mide ağrısı gibi bazı fizyolojik şikâyetleri başladı. Her hafta kuzenimi ziyarete gittikleri için oldukça fazla yol parası harcadılar. Ayrıca çevrelerindeki bazı önyargılı kişilerin dışlanmasına maruz kalarak sıkıntı çektiler. Bu sıkıntılar hâlâ da devam ediyor. Silivri'ye gittikçe onlar gibi mağdur olan birçok aile ile tanışıyorlar ve onların acılarını da yüklenerek daha fazla üzüyorlar. Kuzenim ve arkadaşları Silivri'de, teyzemler ve onlar gibi olan aileler dışarda acı çekmeye devam ediyorlar maalesef.”
- “Maddi, manevi sıkıntılar, beraberinde sağlık problemlerini getirdi, uykusuzluk, korku, endişe, asabılık, huzursuzluk, umutsuzluk, güven gibi ciddi problemler yaşadım, yaşıyoruz hâlâ.”
- “Maliye gelirler Müfettişi olan damadım doğrudan ihraç edildi. ABD de idi. Mastır eğitimi yarım kalmasın diye eğitimine devam etme kararı aldı. Fakat geliri olmadığı için galiba çok ekonomik sıkıntı çekiyor. Geceleri çalışıp gündüzleri eğitime devam ediyor. Öğretmen kızım ve gıda mühendisi damadım ihraç oldukları için ve özelde çalışamadıkları için büyük ekonomik sıkıntılardır. Destek olmaya çalışıyorum.”
- “Masum olduklarını biliyorum. Suça karışmadılar. Hiç soruşturma yapılmadan atıldılar.”
- “MEB'de çalışan teyze oğlumun eşi önce görevinden uzaklaştırıldı sonra ihraç edildi. (Diğer) teyze oğlum ise yaşadığı şehirde hatırı sayılır bir müteahhit idi gözaltına alınıp tutuklandı. Diğer teyze oğlumda eskiden Gülen cemaatine bağlı bir kurumda idareciydi tutuklandı psikolojik danışman olan eşi de 2 3 defa onu ziyarete gitti oda tutuklandı benim kardeşim de yaşadığı şehirde esnafı oda şikâyet üzerine gözaltına alındı 14 gün kaldı şimdi imza atmak suretiyle dışarda daha mahkemesi başlamadı... Tabii ki ruh haletimiz çok iyi değil korku hakim ya sıra bizdeyse diye...”
- “Mesleğinden oldu, görevinden alındı, maaşından oldu. Ekonomik, sosyolojik çevresel ailesel ruhsal bedensel sıkıntılar yaşamamıza neden oldu.”
- “Meslekten ihraç edildiler, maddi destek olmaya çalıştık, ama bir yere kadar. Çünkü dört kişiden 1 kişi çalışıyor gibi düşünün neye ve kime yetecek. Herkes ailesinin yanında idare etmeye çalışıyor. Kendi ev düzeni yok insanların. Çocuklar çok geriliyor asabi oluyorlar ve yanında kalan anne de bu durumdan dolayı asabileşebiliyor, sorumluluk arttıkça gerginlik artıyor.”
- “Gözyaşı, insanlara olan güvenin kaybolması, iyilikten maraz doğması sonucu insanlara artık inanmama, adaletin kalmadığının gerçeği, ...insanlık ölmüş, adı gibi yaşama yokmuş, çıkar dünyasında yaşıyormuş da haberimiz yokmuş, intihar, psikoloji bozulması. ... Allah KAHHAR SIFATIYLA OLANLARI KAHRETSİN diyerek iftira atanlara çokça dua yaptım, yapıyorum. Hainler, katiller yerine, masumlar cezalandırılıyor diyerek dua ederek kendimi, eşimi yatıştırmaya günlerce çalıştım. Hiçbir zamanda hakkımı sebep olanlara, iftira atanlara helal etmeyeceğim.”

- *“Normal hukuk düzeninde asla suç teşkil etmeyecek sebeplerle (sendika üyeliği) abim 1 yıl hapis yattı. 6 Yıl ceza alarak tahliye oldu. Meslektaşı ve amirinin bir dilekçesi sebebiyle ablam 1 ay hapis yattı. Soruşturması temiz çıktı hâlâ açıktadır. Kurumu ‘ihraç olmasına sebep yoktur’ diye hükmetmesine rağmen davası sonuçlanmadığı için görevine dönemedi. Eşim kim tarafından şikâyet edildiğini bilmiyor. Yurtdışında ülkesini temsilen ödül aldığı gün açığa alındı. İhraç edilmesine bir sebep yok fakat geri dönüşünü onaylayacak bir oluşum da yok. Ayrıca kendim KHK ile kapatılan okullarda daha önce çalıştığım için milli eğitim müdürlüğüne çalışma iznim olmasına rağmen iş bulamıyorum. Kimse iş vermek istemiyor.”*
- *“Onların başına gelmesi bizim başımıza gelmiş gibi onlarla birlikte biz de zorluk sıkıntı çekiyoruz kolay anlaştığımız sorun üzerine tartışma çıkıyor.”*
- *“Psikolojim bozuldu çocuklarımı kaybetme korkusu yaşıyorum. Gece eve polis veya hırsız girecek diye uykuya dalamıyorum.”*
- *“Resmen açık hava hapishanesinde kaldık. İnsanlar tarafından dışlandığımız yetmezmiş gibi devletimiz tarafından vatandaşı olmadığımız hissettirildi. Daha önce korteksimize işleyen kutsal devletimiz anlayışı çöktü. Bizi vatandaşlıktan atıp sınır dışı etmesini çok isterim. Bu cümleyi okuyunca ne hale geldiğime ben bile inanmıyorum. Ama maalesef durum bu. Kendi ülkemizde mülteci olduk. İş bulamıyoruz. Evimizi dağıtmak zorunda kaldık. Sağda solda kalıyoruz. 15 aydır hastaneye hiç gitmedik. Ya eczaneden ya da bir tanıdık bulursak o hastaymış gibi gidiyor. Bizim şikâyetlerimizi söyleyip ilaç alıyor. Biz de onu kullanıyoruz. Özetle bu yaşantı ile nasıl hissedilirse öyle hissediyoruz. Ayakta kalmaya çalışıyoruz. Bu günler geçecek. Ona inanıyoruz. Adaletin tecelli etmesini bekliyoruz.”*
- *“Savunmasız sorgusuz ihraç edildiler. İhraç kararı kesinleşmeden maaşları kesildi. Mal varlıklarına tedbir kondu. Kızım 53 günlük hasta bebeğiyle 16 Temmuz 2016 da gözaltına alınıp akabinde delilsiz boş dosyadan tutuklandı. Toplam 7,5 ay tutuklu kaldı. Bebeği tedavi edilmedi. Aylarca mama verilmedi. Günlerce süt bile temin edilmedi. Avukatı yoktu. Yazdığı dilekçeler çöpe atıldı. Yok edildi. Ekimde, ev hapsi verilerek tahliye oldu damadım halen tutuklu.”*
- *“Sendika gibi suç sayılmayacak bir sebeple iki abim tutuklandı. Kardeşim abimler tutuklandığı için polislik mesleğinden atıldı. Ailede herkes bir anda işsiz kaldı. Televizyondan öğrendiğimiz darbeden dolayı. Herkes bizden uzaklaştı. Kimse iş bulamadı. Abimlerin tutuklanması, parasızlık, gelen faturalar. Yeğenlerimin insanlardan kaçması korkuyla yaşaması anlatılmaz bir süreç. Küçük yeğenim daha yeni konuşmaya başladığı sırada babası tutuklanınca konuşmadı içine kapandı. Hiç konuşmayacak diye korkuyoruz. Ve elimizden bir şey gelmedi :-(- Hakkımızı arayacağımız hiç bir yer yok!! Bir köşede ölmemizi istiyorlar galiba :-(-.”*
- *“Sorgusuz sualsiz işten atıldı. En iyi dereceler ile iyi bir üniversiteden mezun olan oğlum, bir anda toplumun en sonuna ve mağduriyetler çekerek itildi. Bu olay bizde devlete, kişilere, Müslüman dediklerimize, kendini İslamcı diyenlere, yardım kuruluşlarına- IHH, D. Feneri vb. karşı tam güvensizliğe yol açtı. Artık kimseye güvenimiz kalmadı. Problemleri aile dayanışması ile aşmaya çalışıyoruz. Allah bu durumda olanlara yardım etsin. Çaresizlik bir şey yapamama çok acı. En yakın akraba ve dostlarınız bile sizden uzak durmaya çalışıyor. Ben de onlara-hadsiz olanlara, Allah size daha büyük bela versin belki bizi o zaman anlarsınız diyorum.”*
- *“Sosyal dışlanma, telefonlara çıkmama*

- “Yakınlarım değil bizzat kendim yaşıyorum. Eşim 3 Kasım 2016 da açığa alındı. 6 Ocak (2017) tarihinde terörist gibi sabah saatlerinde oturduğumuz lojmana polis ve jandarma personelleri gelip arama yapıldı. Çocuklarım uykudan uyanıp kolluk kuvvetlerini görünce etkilendiler. Yatak odamda erkek personel arama yaptı, (bu) beni derinden yaraladı. Sonra eşimi alıp götürdüler 15 gün gözaltında kaldı hiç göremedim 5 gün sonra avukattan haber aldık. 20 Ocak tarihinde adliyede yoğun güvenlik önlemleri altında kolları kelepçeli görünce sinir krizi geçirdim. Gece gündüz uyku uyumadım çocuklarıma belli etmemek için hep banyoda, gece yatakta ağladım. Oturduğumuz lojmanda önceleri evimizden çıkmayan insanlar kapımızdan bile geçmediler. Gördüklerinde konuşmadılar, selam bile vermediler. Bu daha çok yaraladı beni. Telefonlara el koydular kimseyi arayıp haber veremedim. 9 yaşındaki oğlum okula gitmek istemedi. Ders yapmak kitap okumak istemedi çok etkilendi.. 5 yaşındaki kızım bağıra bağıra geceleri uykudan uyanıp babamı istiyorum diye ağladı. 7 Şubat KHK si ile gece 12 de ihraç olduğunu öğrendim eşimin sabah hemen lojmandan çıkartmaya kapıya dayandılar. Kış, soğuk, para yok. Kimse ev vermek istemedi. Günlerce ağlayarak ev aradım, kimse ev vermedi. Çok zor günler geçirdim. Zar zor giriş kat 2+1 75 m² ev buldum taşındım.. Eve çevreye alışmaya çalışırken bir de baktım ben sürekli ağlama krizine giriyorum. Gece uykudan ağlayarak uyanıyorum. Cezaevi şartları çok zor, çok ağır, orası ayrıca bir sıkıntı, bin bir meşakkatli aşamaları geçtikten sonra 20 dakika eşimle camın arkasından telefonla konuşabiliyoruz. Açık görüşler 2 ayda bir, o daha sıkıntılı saatlerce sırada bekletiliyoruz. 5 saat ayakta beklediğimizi biliyorum. Bir de terörist gibi muamele yapılması ayrı bir sıkıntı tabi. Tam 9 ay oldu eşimin tutukluluğu... Eşim ihraç olduktan sonra çok rahatsızdım Dr. randevusu ile devlet hastanesi ne gittim. Cebimde 20 TL para vardı, dedim ki bu ilaç almama yeter. Sıram gelip içeri girdiğimde Dr. muayene etmedi ücretli hasta gözüktüyordu 45 TL muayene ücreti ödeyip gelin dendi. ‘Bende para yok’ dedim, dinlemediler. Ağrı sızı içinde hastaneden ayrıldım ağlayarak eve gittim. Ertesi gün kaymakamlığa gelir testi yaptırmak için gittim muayene fişini de götürdüm hiçbir gelirim olmamasına rağmen GSS çıkardılar. Ertesi gün SSK ya gittim dediler ki size ayda 73 liraya genel sağlık sigortası çıktı. Ben bunu istemiyorum dedim eşim 20 gün önce ihraç oldu ben 120 gün daha eşimin sigortasından faydalanmak istiyorum bu benim hakkım değil mi diye yumruğunu vurdum. ‘Aaaa, sistemden kapatmışlar, hemen aktif ediyorum. 100 gün daha kullanabilirsiniz’ dediler. Yaşadıklarımın 1/3’ü anlattıklarım. Kelimeler yetmez anlatmaya yaşadıklarımı. Ya maddiyat, ya maneviyat; zaten belinden ameliyatlı ve sonrasında sürekli fizik tedavi olan ben bu sefer psikolojik olarak da çökünce bir psikiyatri uzmanına başvurmak zorunda kaldım. 7 aydır 75 mg raporlu ilaç kullanıyorum. Her ay fizik tedavi görüyorum belimden. Şimdi bir de 36 yaşında tansiyon çıktı, onunla uğraşıyorum. Kimse arayıp sormuyor destek olalım diye. Ailemden bile kimse gelmedi yanıma. Benim gibi sıkıntılar çeken aynı kaderi paylaşan arkadaşlar var. Sadece kenetlendik kardeş aile olduk onlarla. Sürekli rahatsızlanıp ambulans çağırıyoruz. Acile götürüp serumlar ilaçlarla, tansiyonu düşürüyorlar. Eşimin Anne ve babası rahmetli oldular. Onu benden başka ziyaret edecek kimse yok. Çocuklara bakacak kimsem yok, çalışamıyorum rahatsızlığımdan dolayı çalışamıyorum. Evim kira, kızım anaokulu oğlum ilkokul 3. Sınıfa başladı... Nasıl geçiniyorum bu durumda biliyor musunuz? Çocuklar uyuduktan sonra evde paketleme işi yaparak para kazanmak için sabahlara kadar çalışıyorum evimde. Sabah çocukları okula bırakıp eve geliyorum birazcık uyuyorum ve öğlen okuldan alıp eve geliyorum. 1000 tane patik etiketleme makinesi ile etiket yapıyorum ambalaj 100 TL... Bir gece de 100 adet yapabiliyorum günlük 10 TL.. ayda 300... Kiram 500. Bir de eşime cezaevine para yatırıyorum. Allah razı olsun dostlarımdan, arkadaşlarımdan, çocuk kıyafetleri satıyorum onlara da bu şekilde hayatımı sürdürüyorum. Bazen para ile yaprak sarıyor içli köfte yapıyorum. Bunlar da bana ufak tefek gelir sağlıyor. O kadar yorucu ki yazarken bile zorlanıyorum. Kaç yere başvurdum, kaç yere dilekçe verdim yüzüme bakan olmadı. Şimdi benim tek mücadelem hayatta kalabilmek çocuklarıma bakabilmek gücüm yetene kadar. Tek korkum eşim gelmeden bana bir şey olursa çocuklarım ortada kalması. Eşime moral vereyim

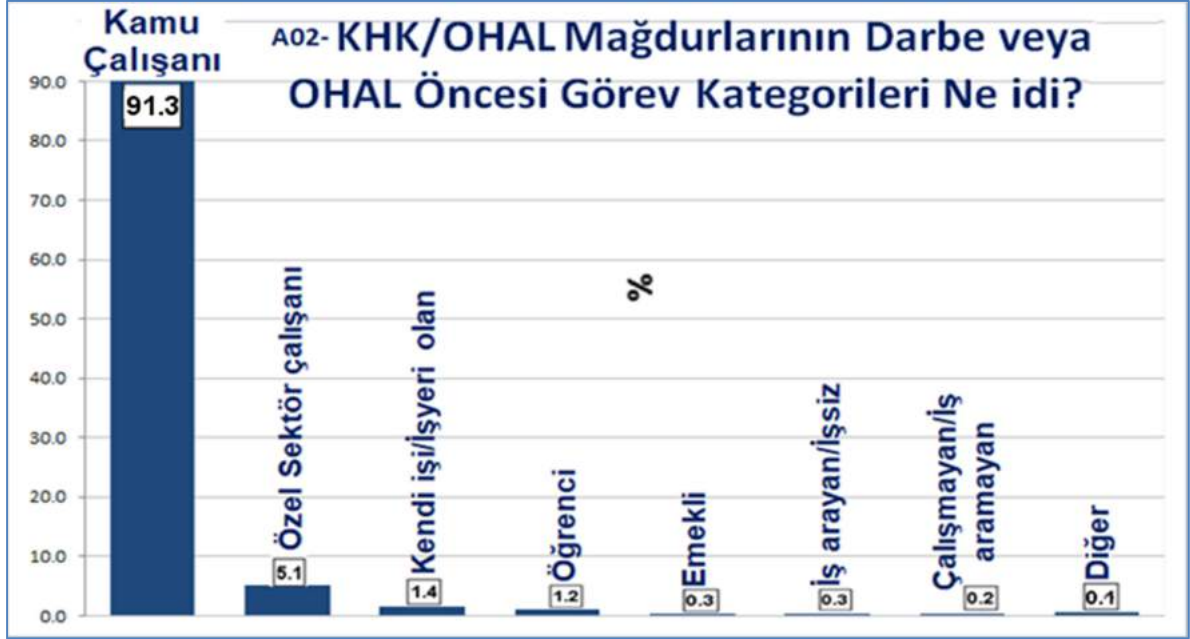
derken çocuklarıma moral vereyim derken geçim derdi derken 36 yaşında hastalık hastası oldum. İlaçlarla ayakta durabiliyorum. Sağlığım elden gitti doktorlar bile ‘%70 felç riski var dikkat et’ diyor. ‘Sıkıntı stresten uzak dur’ diyor ama sıkıntı hiç geçmiyor. Benim bir tek Allah’ım var çok şükür. Sırtımı ona dayadım Rabbim sabrımı gücümü arttırsın ki güçlü bir şekilde dimdik durarak bu süreci atlatalım. 20 Haziranda ilk mahkemesi oldu eşimin mahkeme salonunda tiyatro oyunu sahnelendi resmen. Tek suçlama Bylock. İkinci mahkeme daha dün 26 Eylül de oldu. Ve 9 aydır hiçbir inceleme araştırma yapılmamış. Tekrar gün atıldı, 17 Kasım’a. Bekliyoruz, bekleyeceğiz ama zor ama sıkıntılı. Anladım ki Rabbimiz bitti kulum demeden bu zulüm bitmeyecek.”

- “Sosyal itibarsızlık. Maddi sıkıntılar. Psikolojik olarak çok yorulduk.”
- “Şu an tutuklu kardeşim daha ne olsun.”
- “Sudan çıkmış balığa döndük. Çocuklara açıklamak çok zor oldu. Maddi, manevi ortada kaldık.”
- “Tam manasıyla bir felaket insan sadece ölmek istiyor. Ama çocuklarımız olduğu için yaşamak zorundayız. Bazen hepimizin canını alsın diye düşünüyorsun. Tam anlamıyla çaresizlik ve daha kötü olacak korkusu. Geleceğe dair sıfır umut.”
- “Tarihi ne mümkün.”
- “Topluma ve ülkeme olan sevgim ve inancım azaldı.”
- “Türkiye insanından nefret ettim.”
- “Tutuklama kararı, mallarına el koyma, yakın, komşu, arkadaşların bu durumda sizi terki veya selam vermeye itina etmesi. Yalnızlaşmaaaa.”
- “Tutuklanma ve işten atılma devlete ve topluma karşı güvenim kalmadı adalete güvenim kalmadı.”
- “Ülkedeki gergin ortam ve siyasetin her şeye sirayet etmesi hayatın tadını tuzunu kaçırdı. Ülkedeki baskıcı ve boğucu hava geleceğe dair ümitlerimizi kırıyor.”
- “Yakınımın tutuklanması nedeniyle eş ve çocuğu evden çıktı, taşındı, gelir yok, sağlık güvencesi yok, onlara emekli maaşım ile ben bakıyorum.”
- “Ümidimizin bittiğini ve bu ülkeden nasıl gidilirin derdine düşmeye başladık. Akraba, akrabaya düşman oldu. Yalnızlaştık. Artık beni, bizi kimse anlamıyor hissine kapılmaya başladım, başladık. Sürü halinde aşağı doğru yuvarlandığımızı göremeyenlerin yüzünden çektiklerimizin son bulması tek temennim.”
- “Ümitsizlik ve insanlardan nefret etme. Haksızlığa uğramak ve ahireti isteyip ahireti beklemek. Artık bu felsefeyle yaşıyorum. Türkiye’ye dair umudum yok...”
- “Vatan için Can vermeye hazır iken bir gecede hain terörist ilan edilmek, her şeye karşı güven duygusu kırdı. Hayattan beklentimiz yorgun bir kişi olmamıza sebep oldu. Maddi sıkıntıları, çocukların babasızlığında yaşadıkları zorlukları ve karakter değişikliklerini anlatsam zaman yetmez.”
- “Vatan kavramı kalmadı ve ilk kez nefret duygusunu yoğun yaşadım.”

- “Dünyanın en iyi insanydı, sanki dünyaya inen bir melekti abim. Bunu hak etmedi, cezaevinde.”
- “Yengem işten ihraç edildi. Dayım gözüaltına alındı OHAL de olduğumuz için yeğenleri olarak bir yıla yakın zamandır dayımı ne görebiliyoruz ne sesini duyabiliyoruz.”
- “Yoğun depresyon, umutsuzluk, insanlardan nefret etme.”
- “Yurtdışında yaşıyorum. Kız kardeşim ve kocası kurumları kapanınca işsiz kaldı, **kız** kardeşimin kocası kanserdi, kanseri şiddetlendi ve vefat etti. Kayınım ve görümcemin kocası hapiste, elim ve çocukları yurtdışında mülteci biz bakıyoruz. Kayınımın işyeri hapse girdikten sonra kapandı, görümcemin kocası polisti KHK ile atıldı sonra hapse girdi. Eşim yurtdışı Zaman'da çalışırken kapanınca işsiz kaldı maddi zorluklar yaşadık. Benim de pasaportum iptal, konsoloslukta işlemimi yapmadılar. Birisinin şikâyet ettiğini düşünüyorum. Anne babamı FETÖ'cü oldukları gerekçesiyle evlerinden attılar. Akrabalarımızın bir kısmı bizimle konuşmuyor, arkadaş çevrem çok azaldı. Tutuklanma korkusuyla Türkiye'ye gidemiyorum, eniştemizin cenazesine bile gidemedim. İşten atılan bazı akrabalar anne babamı suçladılar onlar yüzünden atıldıklarını düşünüyorlar. Darbeden sonra günlerce uyuyamadım, birkaç kilo verdim.”
- “Zor ve üzüntülü günler geçti özellikle çocuklar çok yıprandı.”

OHAL ve/veya KHK MAĞDURLARI VERİ ANALİZLERİ

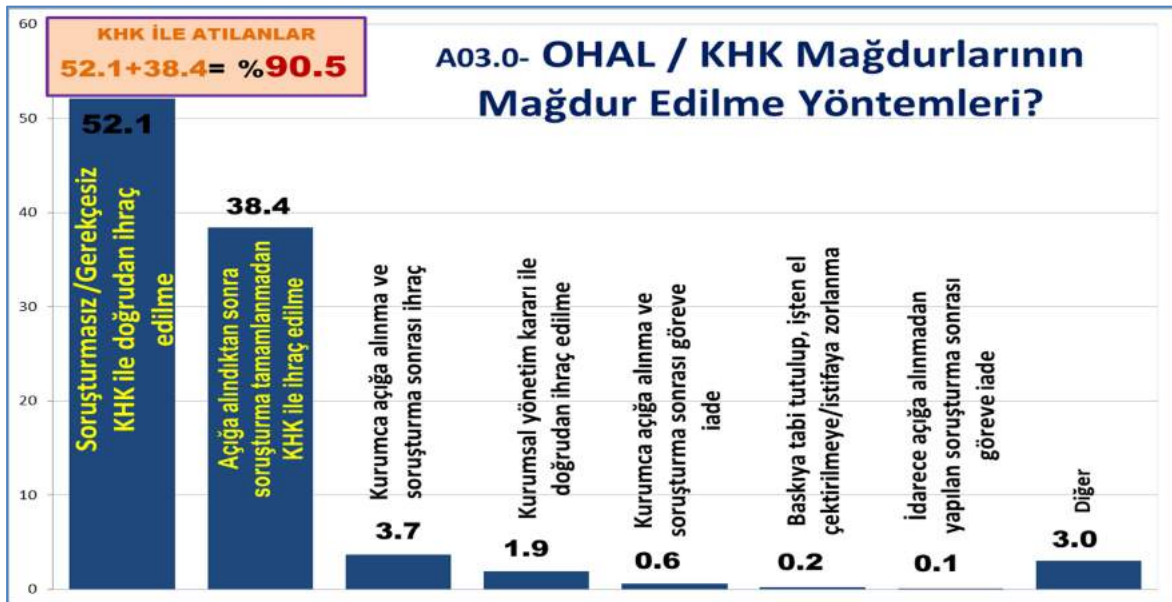
A02- KHK/OHAL MAĞDURLARININ DARBE GİRİŞİMİ VEYA OHAL ÖNCESİ GÖREV KATEGORİLERİ

Araştırmamıza katılanların en büyük ağırlığını kamu çalışanları oluşturmaktadır. İkinci sırada ise özel sektör çalışanları bulunmaktadır.

Sınırlı sayıda da olsa araştırmamıza katılan, öğrenci, emekli, işsiz ve diğerlerinin de birbirinden farklı gerekçelerle, iddia edilen terör örgütü ile ilişkilendirilip mağdur edildikleri anlaşılmaktadır.

A03.0- KHK/OHAL MAĞDURLARI HANGİ YÖNTEMLERLE İŞLERİNDEN EDİLDİLER

Diğer seçeneğini işaretleyenler genel olarak 'açıkta bekletildiklerini' ifade etmişlerdir.

A03.1 KHK'LARLA DOĞRUDAN İHRAÇ EDİLEN veya İŞSİZ BIRAKILAN KATILIMCILAR HANGİ KHK'LARLA MAĞDUR EDİLDİLER

KHK'larla Doğrudan İhraç Edilen Memur Sayıları				KHK NO	Araştırmaya Katılan Mağdurların Oranları
KHK NO	İHRAÇ	İADE	Darbeden Kaç Gün Sonra İhraç Oldular		
667/3	4,208	78	8	667	3.15%
667/4	41	0	8	668	0.23%
668	1,684	0	12	669	0.31%
669	1,389	0	16	670	0.92%
670	2,692	0	33	671	0.77%
672	50,684	0	48	672	63.44%
675	10,131	74	106	673	0.31%
677	15,653	155	130	674	0.15%
679	8,400	277	175	675	10.83%
683	367	124	192	676	0.15%
686	4,464	17	207	677	6.22%
689	3,974	235	288	679	4.92%
692	7,348	312	364	680	0.08%
693	928	57	406	683	0.23%
695/696	2,756	115	527	686	3.84%
TOPLAM	114,719	1,444	***	689	1.31%
				692	2.38%
				693	0.46%
				694	0.23%
				Doğrudan HSK	0.08%
				Toplam	100%

Araştırmamıza katılan KHK mağdurlarının büyük bir kısmını 672 sayılı KHK mağdurları oluşturmaktadır. Bu KHK ile devlet üniversitelerden, eğitim kurumlarından, birçok bakanlık, diğer kurumlar merkez ve taşra teşkilatlarından onbinlerce kamu personelinin işlerine son verilmiştir.

Kamudan ihraç edilen KHK mağdurlarının sayıları ve araştırmaya katılım oranları arasında oldukça yakın bir ilişki olduğu gözlemlenebilmektedir. Bu noktada hatırlatılması gereken bir husus bulunmaktadır. Bazı mağdurlar KHK'lerde doğrudan isimleri yayınlanarak mağdur edilirken, bazıları ise kurumlarının kapatılması, kayyum atanması, lisans iptali vb. sebeplerle mağdur edildiklerinden dolayı araştırmamıza katılan mağdurların beyan ettikleri KHK numaraları ile devlet memurlarının isimlerinin yayınlandığı KHK numaraları arasında fark oluşmuştur. Her iki listedeki bilgiler de doğrudur. Belirtilen çerçevede hatırlatılması gereken diğer bir konu da KHK/OHAL mağdurlarının gerçek sayısının 114,719'le sınırlı kalmadığıdır. Okulları kapatılan, mezuniyetleri geçersiz sayılan, askeri okullardaki öğrenciler, polis okulları öğrencileri, diğer kamu ve özel kuruluşlarda KHK'larla mağdur edilenlerin sayıları da yukarıdaki rakamlara ilave edildiğinde, doğrudan mağdur edilenlerin sayıları 250.000'i geçebilir. İkincil mağdurlar, yani mağdur yakınları da bu hesaplama ilave edildiğinde mağdurların genel toplamı rahatlıkla 1.000.000'ü aşacaktır.

Diğer yandan KHK'lar ve 15 Temmuz 2016 tarihi arasında geçen zaman aralıklarına bakıldığında, devletin, 40-45 gün gibi kısa bir süre içerisinde altmış binden fazla kamu görevlisinin terör örgütü bağlantısı/iltisaklı olduğuna karar verebildiği ve hata oranının %1'in altında olduğunu beyan ettiği bilinmektedir. Ancak aynı devlet, nasıl olup da 500+ gündür, hukuk ve vicdan önünde kendi iddialarını "ispat" ya da "hatasından dönmeyi" başaramamıştır sorusuna da cevap aranması gerekmektedir.

AKSİYONER BİR KHK'LI PORTRESİ: "ANKARA'NIN VELİ'Sİ"

Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, Ankara İl Müdürlüğü'nde sosyolog olarak görev yaparken bir KHK ile işinden atılan Veli Saçılık; kendisi gibi bir KHK'yla işlerinden atılan öğretmen Semih Özakça ve akademisyen Nuriye Gülmen'in, Ankara, Kızılay, Yüksel Caddesi'nde başlattıkları '*İşimi geri istiyorum*' eylemine destek verirken, eylemin simge isimlerinden birisi halini almıştır.

Tüm, KHK'lılara layık görülen muamele konusunda, nam-ı diğer "Ankara'nın Velisi"nin, dikkate almaya değer soruları bulunmaktadır:¹⁴

"...Amerika'da Rosa Parks'ın¹⁵ beyazların oturduğu koltuğa gidip oturduğu anda; o anda siyahilerin hakları bir şey kazanmamıştı, ama aslında o gün bir devrim olmuştu diye bakıyorum. Nuriye'nin de 9 Kasım'da (2016), (Ankara, Kızılay, Yüksel Caddesi, İnsan Hakları) anıtının önüne çıktığı an bir devrim olmuştur. Suskunluk, susturulmuş, 'takrir-i sükün'¹⁶, ortamının delinmesi, yok

edilmesi anlamındadır. Bugün fiilen bir adım atılmaması bir şey değiştirmez. Ama büyük bir delik açılmıştır o vicdansızlığın içinde diye düşünüyorum.

¹⁴ <http://sendika62.org/2017/11/veli-sacilik-ile-soylesi-yere-duseriz-ama-diz-cokmeyiz-herkes-direnebilir/>

¹⁵ 1 Aralık 1955 Perşembe günü, ABD, Alabama'nın Montgomery şehrinde, 42 yaşındaki siyahi bir kadın terzi, akşam işinden çıktı. Evine gitmek için belediye otobüsünün ortasındaki yalnızca beyaz yolcular olmadığında oturulabilen, 'değişken' statülü koltuklardan birine oturdu. Beyazlar geldiğinde siyahlar oradan kalkıp arkaya geçmek veya ayakta yolculuk yapmak zorundaydılar. Eğer otobüste siyahların ayakta duracakları yer de kalmadı ise o otobüsten inip bir sonrakini beklemeleri gerekiyordu. Eğer otobüste siyahların ayakta duracakları yer de kalmadı ise o otobüsten inip bir sonrakini beklemeleri gerekiyordu. Rosa Parks'ın bindiği otobüste, beyazlar için ayrılan yerler dolunca, şoför Roza Parks'a oturduktan kakması ve beyaz yolcuya yerini vermesini söyledi. Rosa Parks, bunu reddedilince, polis çağırıldı ve tutuklandı. Tutuklanmak Rosa Parks'ın umurunda olmadı, çünkü haklıydı. Başlattığı bu hak mücadelesine şehirdeki diğer zencilerin de destek gelince verilen mücadeleler sonunda, siyahilere karşı bir ayrımcılık daha 20 Aralık 1956 günü sona erdirilmek zorunda kalındı.

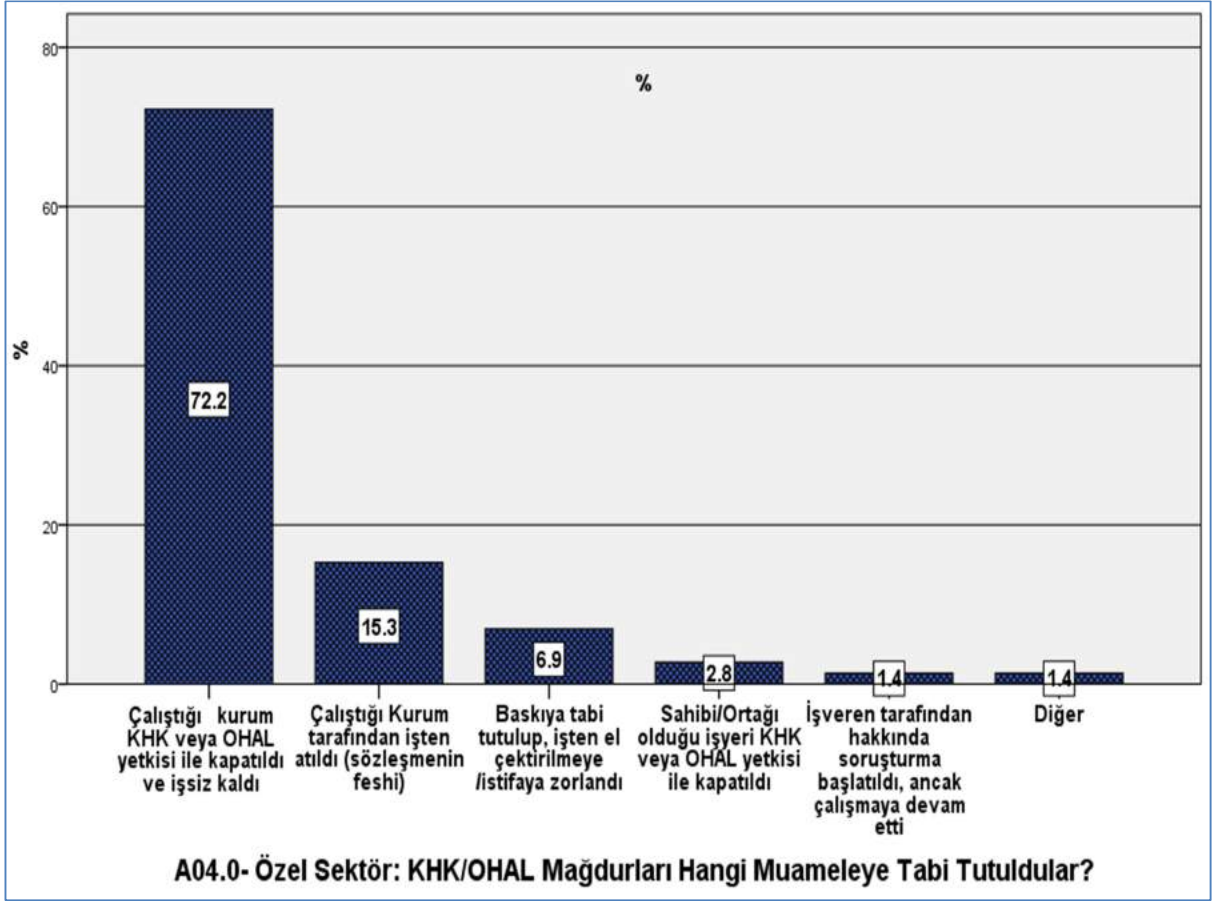
¹⁶ Sansür, baskı, muhalefeti ezme, susturma, aykırı sesleri kesme ortamı; hükûmetin olağanüstü yetkilerle donatılarak "temel insan hak ve hürriyetlerine aykırı" uygulamalarda bulunabilme yetkisine sahip olduğu ortam.

“....Madem sizin bu kadar istihbaratınız güçlü, neden darbeyi eniştenezden öğrendiniz? Yani bu soruyu net olarak kendilerine soruyorum! ‘Neden, eniştenezden öğreniyorsunuz? 14 yıldır .....’e devleti teslim etmişsiniz, “Çok fena yanıldık” diyorsunuz. Veli konusunda da yanılıyor olabilir misiniz? Ya da şöyle söyleyeyim. “İstihbaratımıza güvenmiyor musunuz?” diye ..... aydınları tehdit etti ya. Diyorum ki sizin istihbaratınızın yüzde 60’ı şu anda tutuklu, cezaevinde. Yani siz hangi istihbarattan bahsediyorsunuz? Yargıçlarımız, savcılarımız diyorsanız; savcılarınızın da %55’i görevden atılmış ve tutuklu. Dolayısıyla siz neden bahsediyorsunuz? Siz bir devlet mi bıraktınız, geride? Bir devrimci olarak şuna utanıyorum: Bir devlete sürekli anayasasını hatırlatıyorum. Sürekli yasalarını hatırlatıyorum. Sürekli içtihatlarını, geçmişte böyleydi diye hatırlatıyorum. Ne kadar ayıp bir şey? Bir devrimci, devlete sürekli yasalarını hatırlatıyor! Hâlbuki bir devrimcinin o yasaları alaşağı edip devrimci yasaları koyması gerekirken; biz bugün devlete “senin hukukun öyle değil, böyle” demek zorunda kalıyoruz’ Yani bizim durumumuz da pek iç açıcı değil anlaşılın... Gözümüzde büyütmeylem. Biz sadece vakarımızla, onurumuzla direniyoruz ve direnilebileceğini gösteriyoruz... Çok haklı bir yerde durduğumuzdan, o karşıdaki buzu çözebileceğimizi ve o zalimleri yenebileceğimizi biliyorum. ... Biz yere düşeriz ama diz çökmeyiz! Bunu herkese altına imza atarak söylüyorum.”

A04.0- ÖZEL SEKTÖR: KHK/OHAL MAĞDURLARININ MAĞDUR EDİLME YÖNTEMLERİ

Özel sektörde “Çalıştığı kurum, KHK veya OHAL yetkisi ile kapatılıp, işsiz kalanlar” veya “Sahibi/Ortağı olduğu işyerinin KHK veya OHAL yetkisi ile kapatıldığını” beyan edenler; 667, 670, 672 ve 675 sayılı KHK’larla doğrudan veya dolaylı olarak mağduriyetlerine sebep olunduğunu beyan etmişlerdir. Diğer kategorisini işaretleyenler ise, çalışma lisanslarının iptal edilmesi sureti ile işsiz bırakıldıklarını ifade etmişlerdir.

A04.2.0- ÖZEL SEKTÖR KURUMLARINDA KAPATILMA, KAYYIM ATANMASI, LİSANS İPTALİ GİBİ SEBEPLERLE İŞLERİNDEN OLAN, İŞSİZ BIRAKILANLARIN YAŞANAN SÜREÇLERLE İLGİLİ ANLATIMLARI¹⁷

- “Mart 2016 da devir aldığım, vergilerini, çalışanların maaşlarını düzenli ödediğim; devir alırken bütün resmi işlemleri usulüne uygun olarak yaptığım kirasını ve devir bedelini ödediğim işyerim kapatıldı.”
- “İşyerim doğrudan kapatılmadı. Ancak birlikte iş yaptığım kurumlar kapatılıp şahıslar tutuklandığından işyerim domino etkisi ile kapanmak zorunda kaldı. Kısaca KHK'ların görünmeyen yüzü ve dolaylı mağdurum.”
- “Öğretmen olarak çalıştığım kurum hiçbir açıklama yapılmadan kapatıldı özel eşyalarımı dahi alamadım. MEB'den ‘çalışma izniniz iptal edilmiştir’ diye tebligat geldi daha sonra da ücretli öğretmenliğe başvurduğum ancak KHK ile kapatılan kurumlarda çalışmış olduğumdan dolayı çalışamayacağım söylendi. Şu anda çamaşırhanede işçi olarak çalışıyorum .”
- “15 Temmuz’da yaşanan menfur olaylara ve şehitlerimize üzülürken, 23 Temmuz 2016 tarihinde etüt merkezimin 667 nolu KHK ya dayandırılarak valilik tarafından kapatıldığını öğrendim.”
- “08/2016 tarihinde akşam 17.00 civarında kurumumuza vergi müfettişi ve gelir uzmanı 2 görevli geldi. ‘Bu kurum 667 sayılı KHK kapsamında hazineye aktarıldı’ denildi... ellerinde ‘Herhangi bir tebligat, mahkeme kararı var mı?’ diye sordüğümüzde ‘Maalesef bize verilen ve yukarıdan gelen yazıdaki listede adınız var ve biz bu işlemler için görevlendirildik; yapmadığımız takdirde zor duruma düşeriz’ (denildi)... kurumdaki tüm malzemelerin sayımları yapıldı, cari ve şahsi hesaplarıma el konulacağı söylenerek banka hesap bilgileri alındı, ...hesaba yatacak olan... hak edişimiz blokelendi... işletme envanterinde kayıtlı ve 19 taksit kredi borcu olan servis aracına... el konuldu... ve götürüldü. ‘Bu aracın ödemeleri ne olacak? dediğimizde ‘Devlet alacaklara bakar, borçlardan mükellefler sorumludur, siz ödemelerine devam edeceksiniz’ denildi... O günden bugüne 15 ay geçti idare mahkemesine açtığım davada hâlâ karar yok ve hakkımda hiç bir ne adli ne idari işlem mevcut. 11 yıldır yaptığım işimden oldum bankalar blokeli ve işimi icra edemiyorum çalışma izni düzenlenemiyor. Neyi, niye bekliyorum hâlâ bilgi verilmiyor. OHAL komisyonuna bile başvuramıyorum çünkü beni idare kararı ile kapatmışlar OHAL Komisyonuna başvuru şartlarını taşıyıyormuşum.”
- “15 Temmuz...dan sonra ilk çıkarılan KHK ile çalıştığımız üniversite kapatıldı. Çalıştığımız ayın maaşı bile verilmedi. Yasal tazminat haklarımız da verilmedi. Kurumun tüm nakit ve gayrimenkullerine el konuldu. Bir günde kendimizi sokakta bulduk buna da şükrettik çünkü birçok arkadaşımızın özgürlüğü de gasp edildi.”

¹⁷ Bu bölümdeki ve diğer bölümlerdeki tüm hayat hikâyeleri, mağdur mesajları ve görüşleri tamamen mağdurlara ve/veya yakınlarına aittir. Anlatımlarda, yazım denetimi dışında, tarafımızca, herhangi bir ilave de yapılmamıştır. Bazı zorunlu hallerde, anlatımı kolaylaştırmak amaçlı, kelime ilavesi yapmak gerekliliği hissedildiğinde kelimelerin mağdurların ifadesi olmadığını belli edebilmek için o kelimeler parantez ( ) içerisinde yazılmıştır. Bazı aktarımlarda, mağdurların/yakınlarının kendilerinin de parantez içerisinde cümleler kurdukları görülmektedir. O türden cümleler tarafımızca ilave edilmemiştir. Tarafımızdan, anlatımı kolaylaştırıcı kelimeler dışında, anlatımlara, kesinlikle, herhangi bir cümle ilavesi de yapılmamıştır. Anlatımlardaki ifadeler sahiplerine aittir, tarafımızın görüşlerini temsil etmez.

- “Orta çapta bir şirketim var. Herhangi bir açıklama yapılmadan el konuldu. Depolarda mallarım bozuldu. Çalışanlarım işten çıkarıldı. Bu olaylar esnasında yurt dışındaydım. Bir daha dönmedim. Şirketimin hesapları vs. donduruldu. Telefonla çok görüştüğüm kişilerin evlerine baskınlar oldu. Babamı emniyetten arayıp, beni sormuşlar. ‘Neden arıyorsunuz?’ sorusuna cevap vermemişler. Bütün mal varlığıma el konuldu. Seyahatte olduğum için çok cüzi bir miktar param vardı ve yurt dışında iltica etmek zorunda kaldım. Ailemin geçimi benim üzerimden olduğu için çok zor durumdalar. Babam sürekli ilaç kullanıyor ve ilaçları çok pahalı. Bütün düzenimiz bozuldu her şeyi alt üst ettiler ve bize bir cevap bile vermediler.”
- “Yaşanan darbe olayı ile uzaktan yakından hiçbir ilgimiz alakamız olmamasına rağmen işyerimiz çalışmaya kapatılarak lisansımız iptal edildi. Bu süreçte toplumdaki akraba ve komşularımızdan dışlandık. Bir öğretmen olmama rağmen garsonluk yapmamıza bile izin vermiyorlar. 1 yılı aşkın süredir işsiz dolaşıyorum. Kâğıt pet şişe, cam şişe toplayarak geçimimizi sağlamaya çalışıyorum. Hiçbiri canımı acıtmıyor da 2 yaşında bir çocuğum var. Ona bir çikolata alacak parayı bir kenara koyamıyorum ya işte bu gururuma dokunuyor. Canımı acıtıyor. Allah var gam yok diyerek kendimi teselli ediyor ve zalimler için yaşasın cehennem diyorum.”
- “15 Temmuzdan önce zaten kurumumuza kayyım atanmıştı. Hatta bizim okulu bırakıp gitmememiz için tazminat hakkımız ve içerdeki alacaklarımızla tehdit etti. Bizim artık devlet güvencesi altında olduğumuzu ifade etmişti. Sonrasında ise 15 Temmuz ve işsizlik süreci başladı. Uzun bir süre şoku atlattık. Daha sonra benim branşım İngilizce olduğundan eskiden sık sık ziyaret ettiğim bir yabancı dil kurs müdürünün yanına gittik; çeviri ya da özel ders isteyen olursa gibi. Kendisi MEB müdürünün toplantı yaptığını sözler olarak bizi dershanede çalıştırmanın 600.000 Lira cezası olduğunu söyledi. Yani öğretmenlik bizim için askıya alınmıştı. Bundan 4 yıl önce ev kredisi çektik. 2530 lira aylık ödemesi vardı. Acilen eşyaları topladık; bir gecede. Zira eşyaları kamyonda sarılı ihbar edilen arkadaşlar vardı. Acilen annemlerin yanına yerleştik. Arabayı satıp evi tamamlamayı düşünürken arabanın bağlandığını öğrendik. Böyle kara kara düşünürken iş kurumuna başvurabileceğimiz haberini aldık. İşsizlik maaşlarını eşimle bir araya getirince bile evin parası tamamlanmıyordu. Kiradan da üzerine ekledik. Zaten aylardır maaş almıyorduk. Borç yığınla. Taşınma masrafı falan. Eşim bir kömürçüde çalışmaya başladı. Sigortasız tabi. Öyle böyle borç bitti. En büyük darbeyi tabi çocuklar yedi. Oğlum 8 yaşındaydı. Olayları hiç anlayamadı. Yeni okuluna ilk giderken 'anne sorarlarsa sizin mesleğiniz ne diyeceğim' dedi. O zaman anladım omuzlarındaki yükü. Uzun süre çocuğa yeni bilgiler yükledik yeni okuluna alması için. Okul askeriyenin göbeğinde; her girişimde bir titredim. Sonra alıştım tabi. Evin borcu 22 Mayıs'ta bitti. Ağustos ayında kiraya çıktık. Hâlâ işsizim tabi. Arada bir materyallerimi açıyorum. Öğretmen sitelerini takip ediyorum. Çevreme bakıyorum. Ve ne yazık ki bizim için duran hayat başkaları için devam ediyor diyorum. Hiç haber izlemiyorum. Zaten eşim açtırmıyor. Birlikte zaman geçirmek için fırsatımız pek olmasa da aynı çatı altında olduğumuza şükrediyoruz.”
- “27 yaşındayım yurt dışında İngilizce öğretmenliği okudum. 7 sene vatanımdan uzaktaydım. 7 sene boyunca verdiğim emekler kendi ülkemde boşa gidiyor!”
- “3 aylık alacağım, 13 yıllık kıdem tazminatım ve şirketin mal varlığına el konulduğu halde yaklaşık 100-150 milyon TL civarında borçlardan beni de sorumlu tutmaları. Görevim muhasebe müdürü idi. Mahkemeye gittim birini kazandım temyize gittiler. Anonim Şirketlerde sorumluluk yönetim kurulunda olması gerekirken, ben yönetim kurulu üyesi de değilim. Yurtlara yapılan tamiratlar yüzünden de imar davalarım da var. Hayatımda karakol görmemişken mahkemelerle uğraşıyorum.”

- “Kurum kapatıldı. Eşimle birlikte işsiz kaldık. Lisanslarımız iptal olduğu için başka kurumlarda çalışamıyorum. Asgari ücretle bile iş verilmiyor. Herkes korkuyor. Üç çocuğum var okuyorlar. Sosyal güvencemiz yok.”
- “667 KHK ile çalıştığım okul kapatıldı işsiz kaldım üstüne üstlük çalışma iznimiz iptal edildi ne devlet okulunda ne de başka bir özel okulda çalışamıyoruz. Öğretmen atamalarında KPSS sınavına girebiliyoruz, ama mülakat başvurusunda bulunamıyoruz. Öğretmen değil başka işte çalışalım dediğimizde SSK dökümümüzde ayrılma nedeni 36 kodu bulunuyor bu da iş bulmamızı engelliyor.”
- “Öncelikle işyerimin KHK veya OHAL yetkisi ile kapatılmadığını belirtmek isterim. Ama mağduriyetimi ve mazlumiyetimi ifade etmek için, tarihe not düşmek için, yaşananlardan ders alınması için bir şeyler ifade etmeye çalışacağım... Ben elektrik mühendisiyim. 1972 den beri devam ede gelen baba mesleği Nakliye Ambarı acenteliği mesleği ile Rabbim rızkımı vermekteydi. 2007 de Hakkın rahmetine kavuşan babamızdan kalan işyerini devam ettirmekte idim. Aynı zamanda bir Mühendislik Şirketinde ortaklığım vardı, oradaki işler de benim üzerimden yürümekte idi. 16 Temmuz 2016 günü öğlen saatlerinde sosyal medyaya ve halk pazarına yazılı olarak düşen bir belge aslında gelecekte olayların kokusunu veriyordu. Evet o gün yazılı ve görsel olarak paylaşılan belgede Tavşanlı ilçesinde çalışan 54 adet Esnaf, fabrikatör, banka memuru, müteahhit vs. gibi isimlerle alışveriş yapmama, işlerini engelleme vs. gibi BOYKOT çağrısı ile yayınlanmışlar ve listenin en altına da "vazgeçtik derlerse sakın inanmayın, vazgeçmezler" gibi iğrenç bir hatırlatıcı not ta düşmüşlerdi. Aslında başlarda önemsemedim bu iğrenç boykot belgesini lakin gün geçtikçe baktım ki liste aynen emniyet ve savcılıkta işlem görüyor. O listedeki isimler birer birer gözaltına alınıyor, tutuklanıyor. Eh dedim kaderim bu imiş, alnım açık, başım dik, beklemeye başladım. Bu arada günler günleri kovalıyor, işim gereği yoğun bir tempoda devam eden yaşam mücadelem 29 Eylül 2016 perşembe günü sabah saat 10 civarlarında hem işyerime hem evime eş zamanlı baskın ile daha zorlu bir sürece evirildi. Önce gözaltı sonra tutuklama sonra, sonrası malum. Sabır, tevekkül ve kadere rıza ile geçen 307 günlük tutukluluk süresi. Acentelik işyerim, tutuklandıktan 5 gün sonra İstanbul merkezli Ambar firmam ile Tavşanlı'daki malum cenanhan bir esnaf aralarında sözleşme imzalayarak benim kiralık işyerimde, benim malzemelerim ile benim araçlarım ile çalışmaya başladılar... Resmen işime el koydular. Hâlbuki Eniştem, yeğenim ve oğlum işi devam ettirme çabasında iken. İlginç bir anekdotu da ilave etmeliyim ki iğrençliğin boyutunu varın siz anlamaya çalışın. İşyerime el koyan esnaf 1 baba ve 2 erkek evlattan oluşan 1 aile firması. Bu çok varlıklı! ailenin babası, beni hemen hemen her gördüğünde, yıllar, yıllar önce tamamen bittiklerini, ayağına ayakkabı alacak parasının olmadığını, "Senin baban sayesinde tekrar ayağa kalktım, bütün bu işyerleri, mallar onun desteği ile bizim olmuştur." minvalinde geçmiş hikayesini dillendirirdi. Maalesef bu insanlardan gelen bu vefasızlık ve nankörlük beni daha da yıktı. Hatta o ailenin evlatlarından biri ile tam 13 yıl boyunca kapı karşı komşuluk yapmıştık. Evet, dostu, arkadaşı, insanlığı ve insanları daha iyi tanıma imkânı verdi Rabbim. Eşim tek başına işyerimi kapattı. Ve bana şu an diyor ki kesinlikle esnaflık yaptırmam sana tekrar. Zira elemanların tazminat, SGK prim borçları, kalan vergiler, Tic. Odası, Maliye, Telekom, GSM firması, Muhasebe, kalan alacakların tahsilatı, kalan borçların ödenmesi vs. gibi bütün işlerle tek başına ilgilendi. Yardım edecek kimse kalmadı, çünkü büyük bir korku imparatorluğu kurulmuş yardım etme imkânı veya ihtimali olan herkes korkuyla olduğu yere büzülmüş ve biz masumları ve eşlerimizi, çocuklarımızı yapayalnız bırakmışlardı. Belediye de Mühendislik şirketime baskı yaparak ortağımı başka bir işyeri açmak zorunda bırakmış, yoksa aynı firmada devam edersen projelerini onaylamama veya zorluk çıkartma gibi durumlarla tehdit etmişler. Aktarılacak çok ama kalanlarını Allah nasip ederse yazmayı düşündüğüm kitaba bırakayım.”

- *“Başta bazı veli ve akrabalarım tehdit mesajları gönderdi. Kardeşim babamın yanına, ben de eşimin ailesinin evine taşınmak zorunda kaldık. Son yıllarda alamadığımız maaşlarla birlikte işsiz kalınca borç yükü ile ortada kalakaldık. ...Ev kredisi ve borcumu kömürçüde çalışarak bir de işsizlik parası ile neredeyse bir yıl sıfıra yakın harcama yaparak 45 bin TL’lik ödeme yaptık. Bunun için maddi manevi desteği için eşimin ailesinden Allah razı olsun. Destek için gelen ve arayan akrabalarımız elbet oldu. Destek olanlara şükranlarımızı hep ifade ettik. Hâlâ kömürçüde çalışmaya devam ediyorum, tabii ki sigortasız olarak.”*
- *“Başka iş verilmiyor.”*
- *“Bir anda işsiz ve parasız kaldık.”*
- *“Bir günde terörist olduk. Her şey elimizden alindi. İşsiziz hâlâ.”*
- *“Bir yıldan fazladır işsizim. İş bulma ihtimalim de yok.”*
- *“Bu süreçte eşimin bütün mal varlığına tedbir koyuldu; emekli maaşına kadar. Bankalar normal ödediğimiz borçlarımızı faiziyle birlikte geri istedi bu durumda oturduğum kendime ait evi ve arabamı satmak zorunda kaldım. Eşim (içeriye) alındıktan bir hafta sonra görüş yolunda annemin vefat haberini aldım ve yıkıldım. Yanımda kimse destek olmadı tek başıma yapayalnız kalakaldım. Sinir krizleri geçirdim devamlı. Bu kadar mağdur ve mazlum insanlar için adaletin gelmesini bekliyoruz. Bizi insanlar arasında küçük ve haksız duruma düşürdüler bunun vebali ne olacak eşimsiz, 14 ayın hesabı ne olacak.”*
- *“Çalıştığım kurumun kapatıldığı gün düğünüm vardı. İşsiz kaldım. Hayatımın 30 yılı beklediğim evlilik günlerim tam bir kâbus olmaya başladı. Aylardır işsizim. Şimdi bir kızım oldu. Bu kadar acı ve zorluğun içinde hem bir nebze sevinç hem de çok daha fazlası sorumluluk ve derin düşünceleri beraberinde getirdi. Bu da geçer diye her gece Rabbime dua etmekten ve birbirimizi teselli etmekten başka çarem iz yok.”*
- *“Çalıştığım özel eğitim kurumu kapatıldı ve çalışma iznim iptal edildi.”*
- *“Çalıştığım özel okul kapatılınca başka yerlerde İş aramama rağmen bulamadım. Eşimde Eylül KHK’sı ile ihraç oldu. İki çocuğum ile maddi ve manevi olarak boşluktaydık. Bu da yetmezmiş gibi eşim Kasım 2016’da tutuklandı halen mahkemesi devam etmekte. İddianame çok komik: Çocuklar KHK ile kapatılan okula gitmiş, ben de orda çalışmışım. Rabbim bizleri tez zamanda selamete çıkarsın inşallah.”*
- *“Eşim tutuklandığı için onun Judo, Jiu Jitsu eğitmenliği yaptığı spor salonumu kapatmak zorunda kaldım.”*
- *“Eşim ve ben de aynı kurumda öğretmen olarak çalıştığımız için ikimiz de işsiz kaldık ben bir süre inşaatta çalıştım; daha sonra sigortasız olarak başka bir yerde. Eşim ise çalışmasında hiçbir engel olmamasına rağmen, bulunduğumuz yerde ‘bize yazı geldi sizi çalıştıramayız’ diyerek geri çevriliyor.”*
- *“Hayatımın şokunu yaşadım. Daha doğrusu hayatım diye bir şey kalmadı.”*
- *“Her türlü sıkıntı; önce işimi (kaybettim), sonra erkek kardeşim vefat etti, ardından babam vefat etti, maddi ve manevi sıkıntılardan dolayı 18 yıllık mutlu evliliğim boşanma aşamasına geldi. Yalnızlık, soruşturma... eşim de şu an tutuklu.”*
- *“İşlerim iptal oldu. Hak edişlerime el konuldu.”*

- “İşsiz kaldım; hiçbir yerde iş bulamadım. Maddi sıkıntı içindeyim.”
- “İŞKUR’un yerleştirdiği bir mağdurum. Eşim 11 Temmuzda Balıkesir’de gözaltına alındı ve Kumluca’ya götürülmüş... Eşim hâlâ içeride. Sadece açık görüşlere gidebiliyoruz. Üç çocuğum var. 10 ay çocuklara babalarının yurt dışında olduğunu söyledik. Küçüklere babanız orada çalışıyor diye 11 ay sonra götürdük. 15 aydır ayrılır. Ben çalışmıyorum. Bayraklı ilçe Milli Eğitime gittim. ‘Cezalısınız, çalışamazsınız’ dediler. Çocuklar küçük olduğu için de çalışmıyorum
- “İşsiz kaldım. Yalnız kaldım. Ama ümidimi hiç yitirmedim.”
- “İş yerim kapatıldı, evim dâhil her şeyime el konuldu. 15 çalışanımdı vardı. İşten çıkarıldı.”
- “Kayyum atandı alacaklarımız kaldı. Borçlar bize ödettiriliyor.”
- “Kurum kapandıktan sonra işsiz kaldım kiramı ödeyemedim. Çok sıkıntılı günler yaşadık. ...üniversitesinde çalıştığımız için ne ben ne de eşim iş bulamadık. Çünkü insanlar orada çalıştığımız için başvurularımızı kötü CV diyerek reddediyorlardı. Birçok kapıdan geri döndürüldük. OHAL bürolarına vakıflar müdürlüğüne dilekçe yazmamıza rağmen dilekçelerimizin geri dönütleri çok mantıksız oldu. Bu kurumlarda çalıştığımıza dair kayıt bulunamadığı söylendi. Aynı şekilde tüm dilekçe verenlere bu cevaplar gitti. Kuruma son 1 aylık maaşımız ve tazminatlarımız kaldı.”
- “Kurumum kapatıldı, son maaşımı, tazminatımı alamadım. 7 gün gözaltı yasadım, adli kontrol ile serbest kaldım. Akademisyen olduğum için yurtdışına çıkamıyor olmam tüm çalışmalarımı ve geçim kaynaklarımı elimden aldı. Aynı üniversite de çalıştığımız için eşim de işsiz. Özel sektörde 40 iş başvurusu yaptım, hiçbirinden cevap alamadım. Mayıs 2016 itibarıyla 1 yıllığına misafir araştırmacı olarak gideceğim Almanya’ya gidemedim ve bursumun tarihinde kullanamadan geçmiş oldu. Eser sürecini geçmeme rağmen doçentlik sınavım donduruldu.”
- “Kurumumuza 15 Temmuz öncesi Mart ayında kayyım atandı, sonrasında da kapatıldı. Eşim MEB’e atanmıştı o yıl ben doğum yaptığım için atandığı yere gidemedik, eşim eş durumundan tayin isteyecekti. Kurum kapanınca biz eşimin olduğu yere gitmeye karar verdik. Tam taşınırken eşim açığa alındı, biz yine de taşındık, çünkü oğlum okula başlayacaktı ve durumumuz belirsizdi. Daha sonra ekim ayında komiser yardımcısı olan ve o menfur gecede meclise çok yakın bir yerde görev yapan kardeşim sorgusuz sualsiz ihraç oldu. Eşim hâlâ açıkta bir yıldan fazla oldu. Ben 18 yıllık öğretmen olmama rağmen çalışma iznim olmadığı için iş bulamıyorum. Hiçbir yere itirazda edemiyoruz, komisyon bile bizim başvurularımızı kabul etmedi. Bu yıl oğlumun alerji ve astım tedavisi dolayısıyla her hafta üniversite hastanesine gitmemiz gerektiği için annemlerle birlikte kalıyoruz. Kardeşim de ihraç olduğu için iş bulamıyor, daha 28 yaşında bütün ümitleri söndürüldü. Şu an hep beraber yaşıyoruz. Babam 65 yaşında badana yapmaya çalışıyor. Evimizi sattık, bu süreçte.”
- “Maaşımı alamadım. Tazminatımı alamadım. Kurumda bulunan özel eşyalarımı alamadım. Özel bir kod ile devlet tarafından işten atıldık. Yani fişleme yapıldı. Yeni iş başvurularında bulundum. Eski çalıştığım yerden dolayı beni kimse işe almadı. Bazıları beni çalıştırmaları durumunda başlarına bir şeylerin gelmesinden korktular. Bazıları kin ve nefretle baktılar. Bu nedenle iş mülakatlarım olumsuz sonuçlandı. Hakkımda herhangi bir yargı süreci yok diyordum. Yine de işe almıyorlardı. 8 ay işsiz gezdim. Sonra inşaatta sigortasız çalıştım. Aynı zamanda kanser tedavisi görüyorum. 3 defa ameliyat oldum. Bu nedenle inşaata da uzun süre devam edemedim. Şu an bir firmada düşük maaşla çalışıyorum. Evliyim. Bir çocuğum var.”

- “İşsiz kaldım ve hâlâ iş arıyorum.”
- “Mayıs 2016 tarihinde müdürü olduğum okula Kayyım atandı. Zaten 2 yıldır maddi sıkıntılar yaşıyorduk. Çalışanların maaşlarını veremez olduk. Kayıt sayıları 2 yıl içinde 900 den 600'lere düştü. Darbe öncesi okulumdan öğretmenler tutuklanmaya başladı. Darbe sonrası ben de eşim de ve çocuklarım da tutuklanma korku ve endişesi baş gösterdi. Birkaç hafta içinde önce ben sonra da çocuklarım yurt dışına çıkmak zorunda kaldık. Çıktıktan sonra evimize operasyon yapıldı. Ev ve arabama el konuldu. Hesaplarım donduruldu. Şu anda bir mülteci statüsünde hayat sürmeye çalışıyoruz. Kısaca özeti bu.”
- “Okulum kapatıldıktan sonra bir caniymişim gibi evim basıldı 2 hafta gözaltında kaldım insan muamelesi görmedim.14 ay oldu Günişığı imzaya gidiyorum çok bunaldım iş bulamıyorum.”
- “Tatilden İstanbul'a döndüğüm günün akşamı darbe oldu ve ne olduğunu bile anlamadan işsiz kaldım.”
- “Üniversitede okutman olarak çalışıyordum; Temmuz maaşım verilmedi; tazminatım verilmedi; çocuğumun okulu da kapatıldı ve ödemiş olduğum ücret geri verilmedi. Doktora İçin yurtdışına çıkamadım ve doktoram sona erdi. Pasaportum iptal edilmiş. Eşimin çalıştığı okul da kapatıldı ve o da yukarıdaki mağduriyetleri yaşadı. 14 aydır işsiziz. Lisansım ve yüksek lisansım iptal edilmediği halde valilik, Bimer vb. gibi yerlere yaptığım başvurular akim kalmaktadır. Özel okullarda çalışma başvurum MEB tarafından onanmıyor. YÖK'ten hakkımda açılmış bir tahkikat yoktur şeklinde bir kâğıt isteniyor. Lakin YÖK'e başvurduğumda da MEB kurumunun uhdesindesiniz veremeyiz deniyor... Avukat desteği hâsıl olduğunda minimum30.000₺ ücret talep ediliyor... Çalışmak için başvurduğumuz yerler korkuyor veya piyasanın çok altında SGK'sız olarak iş vermek istiyorlar. Bazı arkadaşlarımıza iki ay ücret ödemeyip işten çıkarıyorlar ve kendilerini şikâyet etmekle tehdit ediyorlar.”
- “Zulüm, zulüm, zulüm...”

A06.3.1- TÜM KHK/OHAL MAĞDURLARININ OHAL/KHK ÖNCESİ ÇALIŞTIKLARI/BULUNDUKLARI KURUMLAR

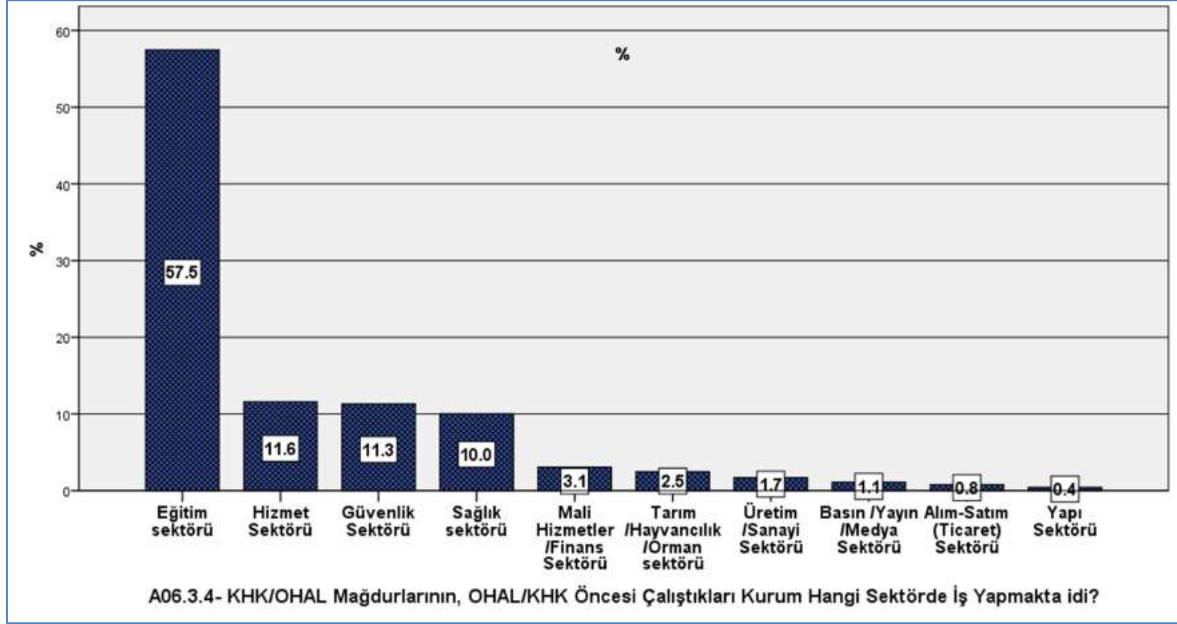
Çalışmamıza katılan mağdurlar; Başbakanlık, Milli Eğitim Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, HSYK, İçişleri Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Diyanet İŞleri Başkanlığı, Türk Silahlı Kuvvetleri, Emniyet Genel Müdürlüğü, Jandarma Genel Komutanlığı, TRT, YK, niversiteler, Belediyeler, zel Şirketler, zel Eğitim Kurumları” başta olmak üzere onlarca farklı kuramda çalıştıklarını beyan etmişlerdir.

Mağduriyet yaşandığı belirtilen devlet kurumları arasında askeri okullar ve polis okulları da bulunmaktadır.

Mağdurlar görevleri/meslekleri ile ilgili olarak, ‘niversitelerde, araştırma görevlisinden, profesöre’; ‘Milli Eğitim Bakanlığında, öğretmenden, müdüre’; ‘Sağlık Bakanlığında, hemŐirenden, doktora’; ‘Adli kurumlarda alt kademe memurlardan, yüksek hâkimlere, savcılara’; ‘Askeri kurumlarda, harbiye öğrencisinden, yüksek rütbeli subaylara’; ‘Emniyette, polis okulu öğrencilerinden, polis memurundan, emniyet müdürüne’; ‘Bakanlıklar ve belediyelerde, en alt kademe memurdan üst seviye müdürlere, uzmanlara, mühendislere’; ‘Diyanette, vaizlerden, imamlara’ kadar onlarca farklı mesleklerden, mağdur sıfatı ile çalışmamıza katıldıklarını beyan etmişlerdir.

Özel sektörde ise basın emekçilerinden, işçilere/emekçilere, öğretmenlere; esnaftan, sanatkâra, iŐadamından, yöneticiye birçok mağdur araştırmamıza katılmıştır.

A06.3.4 KHK VEYA OHAL NEDENİYLE MAĞDURİYET YAŞAYANLAR HANGİ SEKTÖRLERDE ÇALIŞMakta İDİ

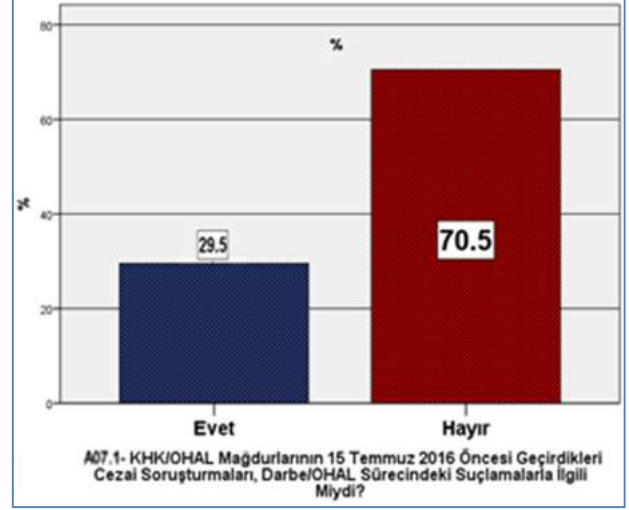
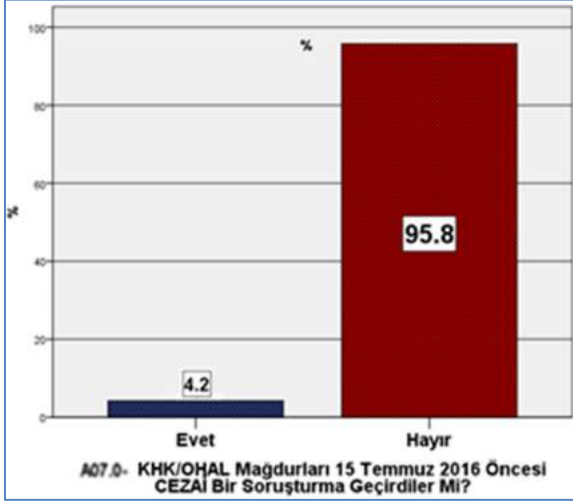

OHAL ve/veya KHK'larla doğrudan mağdur edilen kesimlerin, 15 Temmuz 2016 öncesi çalıştıkları iş kollarına bakıldığında ağırlıklı olarak 'Eğitim', 'Hizmet', 'Güvenlik' ve 'Sağlık' sektörlerinde çalışanlar oldukları görülmektedir.

Verilere göre en fazla kısıma uğratılan kesimlerin, özellikle, "Eğitimciler" oldukları görülmektedir ki bunlar ağırlıklı olarak 'öğretmenler' ve 'akademisyenler'dir. İlginçtir ki bu kadar çok sayıda eğitimci eğer "Darbeci, terörist /terör destekçisi /teröre yardım ve yataklık eden kişilerden idiler ise; 'Nasıl olmuştur da, bunların yıkıcı/bölücü/ihanet faaliyetleri o güne kadar 'idari, adli, istihbari veya güvenlik kurumlarının' dikkatini hiç çekememiştir? sorusu ilk akla gelen sorulardan olmaktadır. Çünkü ilerideki bölümlerde daha fazla detaylarına vakıf olunacağı üzere, araştırmaya katılan mağdurların %99'unun disiplin veya cezai soruşturmalarının bile olmadığı, birçoğunun görevlerinde gösterdikleri fedakârlıklardan dolayı taltiflerinin bile bulunduğu anlaşılmaktadır. Belirtilen çerçevede, mağdurların çoğunluğu, ülkelerine/devletlerine ihanet faaliyetleri ile değil "çalışkanlıkları, başarıları ve özverileri" ile dikkat çekenlerden iken, bu insanların, nasıl olup da ülkeyi 15 Temmuz darbe girişimi ortamına taşıyanlardan oldukları veya alabildikleri', cevap bulunması gereken çok önemli bir soru olarak karşımıza çıkmaktadır.

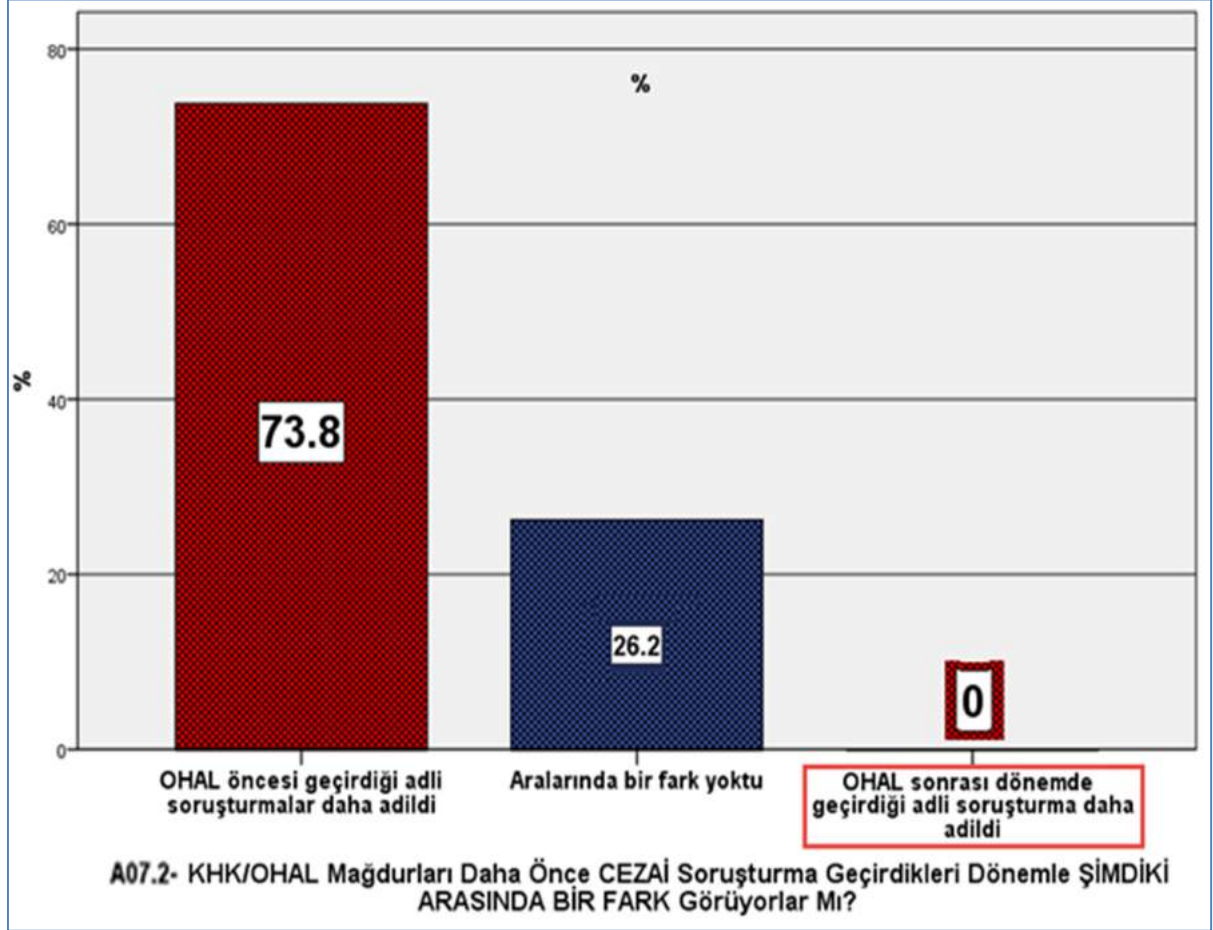
Hak ve Adalet Platformu araştırma çalışmasının, "15 Temmuz 2016 darbe girişimini "Kim ya da kimler yaptı?", darbe girişiminde 'Sorumlular kimlerdir?', "Darbeye Kimler destek verdi?" Kimler ülkeye ihanet etti? Kimler etmedi? vs. gibi sorulara cevap bulmak gibi özel bir amacı olmamıştır. Ancak, OHAL ve KHK'ların en çok hedef aldığı kesimlerin eğitimciler oldukları dikkat çekince yukarıdaki soruları sorma ihtiyacı da hissedilmiştir. Bu soruların cevabı, elbette, en iyi şekilde "İnsan hak ve hürriyetlerine uygun olarak yapılan yargılamalar ve hukuki kararlar" ile verilebilecektir. Ancak, bizler, OHAL ve KHK mağdurların sesini kamuoyuna duyurmak gibi bir vazifeyi üstlenen 'İnsan, Mağdur ve Mazlum Hakları' savunucuları olarak bu soruları sormak ve herkes için "adil yargılanma /adil muamele görme ve adalet talep etmek" zorunluluğunu kendimizde hissettik ve hissediyoruz.

A07.0- KHK MAĞDURLARI 15 TEMMUZ 2016 ÖNCESİ HERHANGİ BİR CEZAI SORUŞTURMA GEÇİRDİLER Mİ?

OHAL ve/veya KHK mağdurlarının %95,8'inin, 15 Temmuz 2016 öncesi herhangi bir cezai soruşturma geçirmediği; cezai soruşturma geçirenlerin, bile geçirdikleri soruşturmaların ancak %29,5'inin, OHAL sürecinde muhatap oldukları soruşturmalarla ilgili olduğu dikkate alındığında, OHAL/KHK sonrası mağdurların %99'unun muhatap bırakıldığı cezai soruşturmaların, geçmişten gelen hukuki bir temeli/ilgisi olmayan, konjonktürel olarak sonradan açılmış soruşturmalar oldukları değerlendirilebilir.

A07.2- 15 TEMMUZ 2016 ÖNCESİ GEÇİRİLEN CEZAİ SORUŞTURMALAR İLE OHAL SONRASI GEÇİRİLEN SORUŞTURMALAR ARASINDA NE GİBİ FARKLAR BULUNMAKTADIR

OHAL sonrası açılan cezai soruşturmalar geçmişten gelen hukuki bir temeli/geçmiş olmaya, yani konjonktürel olarak sonradan açılmış davalar olduklarından, OHAL'deki soruşturmaların icra usullerinin de muhtemelen "hukuk sınırlarını zorlayıcı" yöntemlerle yapılacağını beklemek de mümkündür. Bu sebeptendir ki, OHAL öncesi ve sonrası soruşturma geçiren mağdurlardan hiçbiri, OHAL sonrası geçirdikleri soruşturmaların daha "adil" yürütüldüğünü beyan etmemiştir.

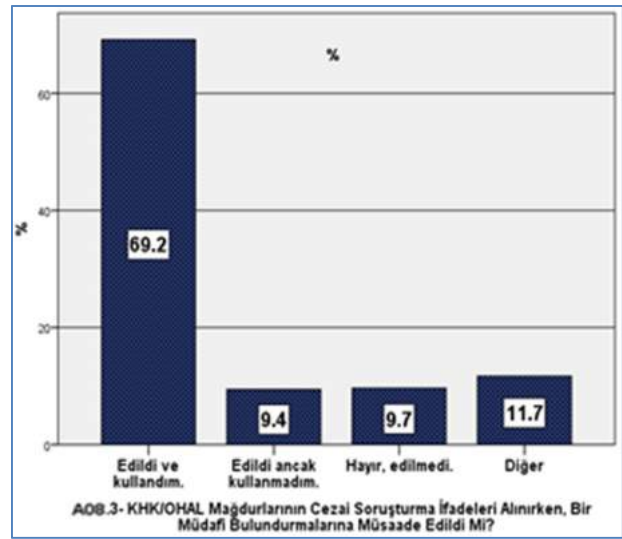
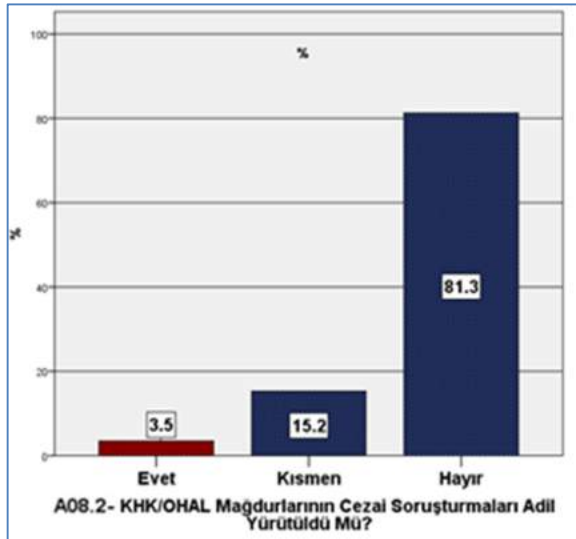
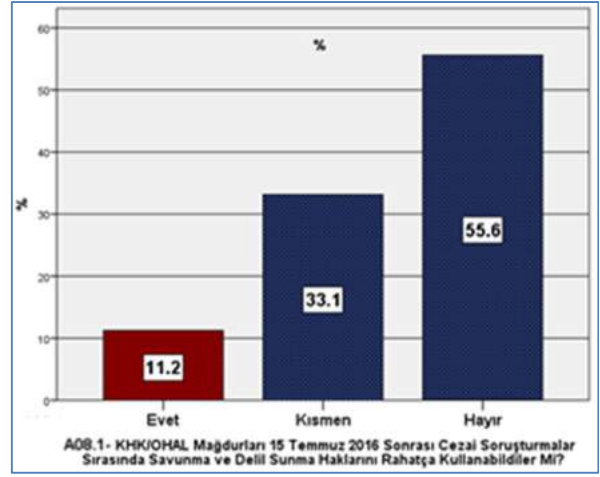
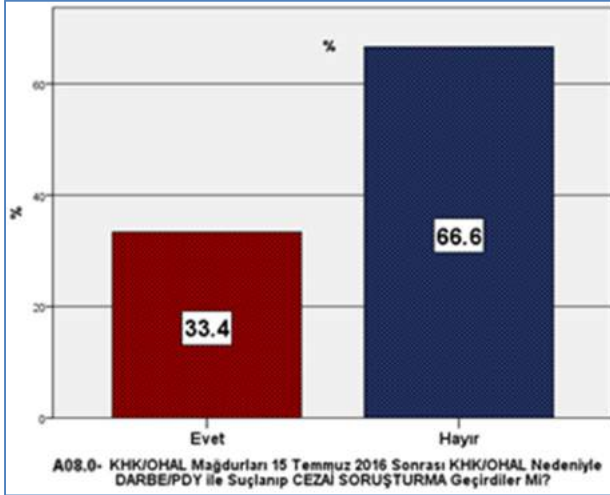
A07.3- 15 TEMMUZ 2016 ÖNCESİ ve SONRASI GEÇİRİLEN CEZAI SORUŞTURMA SÜREÇLERİ HAKKINDAKİ ANLATIMLAR¹⁸

- “12 aydır hakkımda asılsız bir tanık beyanı nedeniyle (cezai soruşturma bulunmaktadır). Halen iddianame düzenlenmemiş ve bilgi verilmemektedir.”
- “15 Temmuz 2016 öncesi geçirdiğim adli ve idari soruşturmalar sosyal medyada hedef gösterilmem ile ilgili yapılan şikâyetlerdi. Hem adli, hem idari olarak takipsizlik aldım.”
- “17-25 Aralık sonrası Emniyet Genel Müdürlüğü (EGM) bünyesinde çalıştığım sırada, mahiyetimde çalışan memurlara... ahlaksız ve disiplinsiz davranışlarından dolayı haklarından tanzim etmiş olduğum raporların öcünü (almak için, bana karşı)... asılsız iddialar oluşturularak soruşturma açıldı ve bu sayede çalışmış olduğum yerden hukuka aykırı şekilde başka illere defalarca tayin edildim. Olay sonrası hakkımda adli işlem başlatılacak emare olmadığı ve idare mahkemesinde de haklı olmama rağmen kurum disiplini kurulu... tarafıma disiplin cezası verdi ki bu mahkeme kararına tamamen aykırı işlemi. 15 Temmuz hain girişiminde sorumlu amir olarak darbecilere karşı başarılı görev yaptığım halde hukuksuz şekil KHK ile ihraç edildim.”
- **“Adalet istiyorum, torpil değil.”**
- “Bylock’u kullanmadığımı ispat ettiğim halde netice alamadım.”
- “Bir ihbar üzerine PDY hakkında telefonla davet edilip soruşturma geçirdim.”
- “28 yaşındaki oğlumun, 2104 yılında Bank Asya’ya para yatırmıştımdan ötürü, 15 Temmuz 2016’dan önce bana gelen idari soruşturma ile başlayan süreç hain kalkışmanın akabinde 18 Temmuz 2016’daki ilk mesai günü açığa alındım.”
- “Cumhurbaşkanına hakareten yargılandım. (Cumhurbaşkanlığı) avukatının davadan vazgeçmesine rağmen hâkim ceza verdi.”
- “FETÖ’cüler halen faal. Hiç biri, hiç bir kayba, zarara, ihmale uğramadı. Masumlara (işlerinden) el çektirildi. Uyumaya devam.”
- “Hayatımda hiçbir soruşturma geçirmediğim polis karakoluna girmedim daha önce”
- “Hiç alakam olmadan sırf bir yazıda parafım var diye; yazıyı imzalayan şu an devletin en büyük kuramlarından birinin başkanı olan şahsı ne sanık ne de tanık yaptılar; paraf atan ben dahil 4 kişiye görevi ihmal suçundan 5 ay hapis cezası, idari yönden de meslekten ihraç isteyip zaman aşımına tabi tuttular.”
- “Hukuksuz bir ülke.”

¹⁸ Bu bölümdeki ve diğer bölümlerdeki tüm hayat hikâyeleri, mağdur mesajları ve görüşleri tamamen mağdurlara ve/veya yakınlarına aittir. Anlatımlarda, yazım denetimi dışında, tarafımızca, herhangi bir ilave de yapılmamıştır. Bazı zorunlu hallerde, anlatımı kolaylaştırmak amaçlı, kelime ilavesi yapmak gerekliliği hissedildiğinde kelimelerin mağdurların ifadesi olmadığını belli edebilmek için o kelimeler parantez ( ) içerisinde yazılmıştır. Bazı aktarımlarda, mağdurların/yakınlarının kendilerinin de parantez içerisinde cümleler kurdukları görülmektedir. O türden cümleler tarafımızca ilave edilmemiştir. Tarafımızdan, anlatımı kolaylaştırıcı kelimeler dışında, anlatımlara, kesinlikle, herhangi bir cümle ilavesi de yapılmamıştır. Anlatımlardaki ifadeler sahiplerine aittir, tarafımızın görüşlerini temsil etmez.

- *“Muhaliif olduğum ...(partili)'li olmadığım için cezalandırılmak istendim. Eğitim Sen üyesi olduğum Sosyalist olduğum için cezalandırıldım.”*
- *“Ne ile suçlandığımızı bilmiyoruz. Darbe girişiminden 6 ay önce ilişkimin kesildiği sendika ve darbe girişiminden 6 ay önce kapattığım banka (hesabı) nedeniyle ihraç olmuş olabilirim. Ne ile suçlandığını bilmeyen bir insanın, ihraç nedenleri hakkında tahminler yapması tarifsiz bir garabet. Geçmişte devletin kontrolünde olan banka ve sendikalar nedeniyle suçlanmak ise hukuk güvenliğinin olmadığı barbar bir düzenin işareti.”*
- *“Neyle suçlandığımı biliyordum...”*
- *“Soruşturma aşamasında ne ile suçlandığımı biliyordum. Soruşturma süresince il emniyet müdürlüğünde soruşturmacı müdür ve komiser görevlendirilmişti. Bu sayede kendimin suçsuz olduğunu kanıtlayabildim. Süreç aynı zamanda mahkeme sefahatinde de devam etti. Bütün hukuk yollarını kullanabildim. şimdi ise açtığım 3 davada da duruşma dahi yapılmadan direk suçlu muamelesi görüyoruz. Açıkçası ne ile suçlandığımızı bilmediğimiz için nasıl bir savunma yapacağımızı da bilmiyoruz.”*
- *“Ülkemizde adaletin olmadığına inaniyorum.”*
- *“Ülkemize, milletimize ve değerlerimize alçakça saldıran, masumlara yalanlarla, iftiralarla saldırıp kötü ilan eden, vatan-millet-din düşmanı münaşıkların ve onların destekleyenlerin ALLAH BELASINI VERSİN.”*
- *“Not yüzünden tartışma yaşadığımız bir öğrenci 2015 Aralık ayında BİMER'e şikâyet etti. FETÖ üyesi olmaktan 15 Temmuz'dan sonra kınama cezası verildi. 5 Ekim 2016'da gözaltına alındıktan sonra mahkeme başkanı öğrencinin şikâyetini tutuklama gerekçesi olarak kabul etti. Sağlık sorunları nedeniyle serbest bırakıldım. şuan elektronik kelepçe ile 14 saat ev hapsim var.”*

A08.0- OHAL/KHK MAĞDURLARININ 15 TEMMUZ 2016 SONRASI, DARBE/PDY İLE SUÇLANMA ve CEZAİ SORUŞTURMA ADALETİ SÜREÇLERİ

15 Temmuz sonrası darbe ile ilgili soruşturma geçirip geçirmedikleri sorusuna, mağdurların %66,6'sı 'hayır' cevabı vermişlerdir. Tarafımızca, 'Darbe/PDY suçu ile yargılananların mutlaka öyle oldukları veya olmadıklarına dair bir önyargısı olmamakla birlikte, yargılama dışı bırakılanlar hakkında, otomatik olarak, 'keyfi' işlem yapıldığı ve 'hukuksuz/delilsiz ihraç edildikleri' algısının uyanması tabiidir. Öte yandan, iddia edilen suçlardan yargılananların sadece %3,5'inin soruşturmalarının adil yürütüldüğünü, sadece %11,2'nin rahatlıkla kendilerini savunabildiklerini beyan etmesi OHAL sürecinde işletilen yargılamaların durumunun, en sade ifade ile 'vahim' olduğunu göstermektedir.

Adli süreçlerde mağdurların her ne kadar %78,6'sının diledikleri takdirde bir müdafî bulundurmalarına müsaade edilmiş ise de, müdafilerin mağdurlara ne kadar yardımcı oldukları veya olabildikleri konusu da sorgulanabilir durumdadır. Aşağıdaki bölümdeki mağdur ifadelerinden anlaşılacağı üzere avukatlar OHAL yargılama süreçlerinde sanıkların haklarını koruma konusunda etkin bir rol oynamamış veya oynayamamışlardır. Zira OHAL hukuku ya da hukuksuzlukları karşısında kendilerinin de aynı durumları yaşama ihtimalinden çekinmelerinden veya kendi ideolojik tutumları sebebiyle birçoğunun işlerini olması gerektiği gibi yapmamış veya yapamamış oldukları açıkça söylenebilir”.

A08.3- KHK/OHAL MAĞDURLARININ CEZAİ SORUŞTURMALARDA İFADELERİ ALINIRKEN AVUKATLARIYLA İLGİLİ ALGI ve DEĞERLENDİRMELERİ¹⁹

- *“Avukat verdiler ama Avukat ‘itirafçı ol’ diye telkinde bulundu. Savunmadı.”*
- *“Avukat savunmamı yalnızca dinledi. Varlığı ve yokluğu belli değildi.”*
- *“Avukat vardı ama biblo gibi oturdu. Bir şey yapmadı.”*
- *“İfade esnasında savcının yanında oturan bir vatandaş (ben adliye çalışanı sandım) meğer avukat olarak orada bulunuyormuş. Hiç sesi çıkmadan ifademi izledi.”*
- *“Baro avukatı verildi. O da susma hakkını kullandı(!)”*
- *“Baroda avukat geldi, cep telefonu ile oynadı, müdahil olmadı.”*
- *“Barodan, taraflı özel seçilmiş yönlendirme yapan avukat gönderildi.”*
- *“(Sorgulamamda avukat bulunmasına müsaade) edildi, ancak sanki avukat bana değil de ifade alana yardım ediyordu.”*
- *“(Sorgulamamda avukat bulunmasına müsaade) edildi, ancak, sabah 6:00’da ifadem alındığından avukat masada uyumaktaydı.”*
- *“(Sorgulamamda avukat bulunmasına müsaade) edildi, fakat avukatla görüşülmesine izin verilmedi.”*

¹⁹ Bu bölümdeki ve diğer bölümlerdeki tüm hayat hikâyeleri, mağdur mesajları ve görüşleri tamamen mağdurlara ve/veya yakınlarına aittir. Anlatımlarda, yazım denetimi dışında, tarafımızca, herhangi bir ilave de yapılmamıştır. Bazı zorunlu hallerde, anlatımı kolaylaştırmak amaçlı, kelime ilavesi yapmak gerekliliği hissedildiğinde kelimelerin mağdurların ifadesi olmadığını belli edebilmek için o kelimeler parantez ( ) içerisinde yazılmıştır. Bazı aktarımlarda, mağdurların/yakınlarının kendilerinin de parantez içerisinde cümleler kurdukları görülmektedir. O türden cümleler tarafımızca ilave edilmemiştir. Tarafımızdan, anlatımı kolaylaştırıcı kelimeler dışında, anlatımlara, kesinlikle, herhangi bir cümle ilavesi de yapılmamıştır. Anlatımlardaki ifadeler sahiplerine aittir, tarafımızın görüşlerini temsil etmez.

- “(Sorgulamamda avukat bulunmasına müsaade) edildi, fakat sadece cep telefonuyla oyun oynadı ve ‘yapabilecek bir şey yok sonuç belli’ dedi.”
- “(Sorgulamamda avukat bulunmasına müsaade) edildi, fakat süs olsun diye. Avukat görevini yapsa, o da aynı muamele riski taşıyor.”
- “(Sorgulamamda avukat bulunmasına müsaade) edildi, yalnız müdafî bizim değil devletin kendisine biçtiği rolü oynadı.”
- “(Sorgulamamda avukat bulunmasına müsaade) edildi, lakin çağrılan avukat peşin hükümlü ve ... (parti) yanlıydı... Bana isim vermezsem kesinlikle tutuklanacağımı söyledi ve tutuklandım.”
- “(Sorgulamamda avukat bulunmasına müsaade) edildi ve kullandım ancak CMK’dan atanan müdafiler de korktuğu için halihazırda hakkıyla görevini yapıp sağlıklı şekilde savunmadılar. Kendilerine zarar gelmeyecek şekilde kısa öz ve lüzumsuz şekilde "aleyhe hususları kabul etmeyiz" ile yetindiler.”
- “(Sorgulamamda avukat bulunmasına müsaade) edildi, ama yanımda süs eşyası gibi duruyordu.”
- “Adalet olmadığı için avukatın hükmü yok.”
- “(Sorgulamamda avukat bulunmasına müsaade) edildi, ancak öncesi hayatımda hiç görmediğim bir iftiracı (kadın) başsavcı vekilinin odasına geldi, başsavcı vekili ‘...konuşacağız sadece’ deyip avukatımı ve kâtipi dışarı çıkardı, o kadının sayısız iftiralarına maruz kaldım, bahşedemedim. Sonra samimiyetime inanmadığını söyleyerek başsavcıya çıktı. Sonrasında avukat ve kâtip odaya gelip ifademe devam edildi.”
- “Resmi sorguda avukat bulundu fakat resmi olmayan sorguda yoktu.”
- “Emniyet sorgusu iki aşamadan oluştu; 1-illegal sorgu: gözaltında iken bazen gündüz bazen gece yanımda avukat olmadan kamera olmayan küçük bir odada hakaret, küfür, şantaj, tehdit ile ifademiz alındı. Bu illegal ifadeler bazen gece 03.00 bazen 05.00 te uyku sersemi iken alındı. 2-legal ifade: KOM şubede gayet medeni bir şekilde avukat eşliğinde alınan ifade.”
- “Gözaltında nezaretin bir odasında avukatsız sorgulama yapıldı. Emniyette avukatlı sorgulama yapıldı.”
- “Hukuki haklarım açıklanmış gibi zabıt tutulup haklarımın ne olduğu bildirilmedi.”
- “Kolluk kuvvetlerinde ifade verirken Baro avukatı geldi ama sözde oradaydı, telefonla uğraşıyordu. Açıkçası hiçbir şey de umurunda değildi. Yani benim için olmasının bir anlamı olmadı.”
- “Prosedür gereği taraflı bir avukat (ifademin alınması esnasında bulundu).”
- “Savcılığın belirlediği CMK avukatı vardı. Kendi avukatıma izin verilmedi.”
- “Avukat kim? Kendini savunamıyor.”
- “Avukat olduğunu bilmediğim biri vardı hiç sesi çıkmıyordu. Hiç hukuki yardımı olmadı.”

- “Avukat onların tetikçisi idi.”
- “Avukat sadece hazır bulundu.”
- “Avukat sadece oturdu. Konuşmadı. Çünkü kendisi de korkuyordu.”
- “Avukat vardı yanımda ama bana avukat hiçbir açıklama yönlendirme yapmadı. Avukatım da korkudan sustu kaldı.”
- “Avukat vardı ama olmasa daha iyiydi hiç yardımcı olmadı.”
- “Avukat vardı ancak ben kendisinin avukat olduğunu bilmiyordum sonradan öğrendim.”
- “Avukat vardı fakat benim mi savcının mı anlamadım.”
- “Avukat vardı. Ama sadece dinledi seyretti. Ben kendim sorulan matbu sorulara cevap verdim. Bu sorular doğrudan şahsımı ilgilendirmiyordu.”
- “Avukat verildi ama avukatın kendine bile hayrı yoktu
- “Avukatın benim hakkımdaki tek bilgi FETÖ ile suçlanmamdan ibaretti. Barodan gelmişti bana zaten ‘cüzamlı’ gibi hitap ediyordu.”
- “Avukatı gördüm :)”
- “Baro avukatı verildi ama ne işe yaradı bilmiyorum.”
- “Baro avukatı vardı. Beni suçlayıcı bir şekilde konuşuyordu.
- “Baro avukatı vardı fakat gerekli desteği vermedi. Böyle bir şey başıma ilk defa geldiği için anlamadım. Benim ne silahım var ne de bir şey... Vergi borcum (bile) olmadı. Trafik cezam bile olmadı.”
- “Baro avukatı idarenin avukatı gibi davrandı, itirafçı olmaya zorladı, suçlamaları kabul et dedi.”
- “Baro avukatı vardı ama beni savunduğunu söyleyemem.”
- “Barodan avukatlar geliyorlardı. Ancak o dönem onlar gözünde de suçlu olduğum için hiçbir müdahaleleri söz konusu değildi, onlar bizden daha çok korkuyorlardı.”
- “Baronun atadığı konu mankeni avukatı vardı.”
- “Baronun avukatı vardı ama hiç yardımcı olamadığı gibi hiçbir bilgi veremedi.”
- “Böyle bir hakkım olduğunu bilmiyordum.”
- “Valla avukat vardı ama avukat demeye bin şahit ister. Umarım anlatabilmişimdir.”
- “Zorunlu müdafî tayin edildi. Dosyada gizlilik kararı vardı. Hukuki olarak danışmam gereken bir şey yoktu sonuçta ben de hukuk mezunuydum.”

A08.4- KHK/OHAL MAĞDURLARININ OHAL'DE GEÇİRDİKLERİ ADLI SORUŞTURMA ve GÖZALTI SÜREÇLERİNDE YAŞADIKLARI OLAYLAR ve SIKINTILARLA İLGİLİ ANLATIMLARI²⁰

- “10 yıldan fazladır “Vatanını en çok seven görevini en iyi yapandır” düsturu ile yapmakta olduğum görevimden ‘terörist’ yaftasıyla uzaklaştırıldım ve yargılanıyorum. Çektiğim maddi sıkıntıları saymıyorum bu yaftalamanın özellikle de 28 Şubat mağdurları iktidardayken yapılması daha çok yıkıcı oldu.”
- “16 Temmuz 2016 günü hiç dışarı çıkmadığım, kışlamdan tutuklandım. Tutukluluk sürecim daha kışlamda başladı. Dövülerek ve sövülerek tersten kelepçelendim. Gale yana gelmiş insanların içerisinde geçirildim. Ve otobüsümüz taşlandı. Ölümü yaşadım bir nevi. Daha sonra bir ahıra atıldım. Burada diz çöktürülerek tersten kelepçeli ve çıplak bir vaziyette üç gün tutuldum. Gözaltı süreci boyunca durmadan hakaretlere maruz bırakıldım. Çeşitli fiziksel ve psikolojik işkenceye maruz kaldım. Hiçbir sağlık çalışanı işkence gördüğüme dair rapor tutmadı. Sonra tutuklandım ve dokuz buçuk ay tutuklu kaldım. Kötü şartlarda. Ve zor şartlarda.”
- “18 Kasım sabah 05:30 sıralarında 4 polis memuru, 2 araçla beni gözaltına almaya geldi. Taşınma arifesinde olduğumuzdan evin her yeri kolilerle doluydu. Polislere arama sırasında komşu ya da muhtarın onlara eşlik etmesini hatırlattığımda cevapları “bize işimizi öğretme” oldu. Israr edince karşı komşuyu çağırdılar. Yanıma valiz alamayacağımı belirttiler. Ben buna rağmen ufak bir sırt çantasını yanıma aldım. Ev araması esnasında bilgisayar ve telefonların imajı alınmadan el konulmuştur. Ev araması sırasında eşimin de telefonunu aldılar ki gözaltı kararı bana çıkmıştı. Ev taşıyacağımızı eşimin telefona ihtiyacı olacağını söylesek de fayda etmedi. Eşimin de telefonunu aldılar. Sonrasında çanta almanın engellenmesinin ve eşin telefonunun alınmasının rutin bir uygulama olmadığını, gözaltı süresince diğer arkadaşlarla görüşünce anladım. Çoğu arkadaşın sadece kendi telefonuna el konmuş eşlerinin telefonuna dokunulmamıştı. Sağlık kontrolünden sonra 6 gün kalacağım Esenler Polis Merkezine götürüldüm. Beni gözaltına alan polis memurlarının en yetkilisi olan polis, en son kelepçemi çözerken Esenler Polis Merkez’inde bana küfür etti. “Neden bana küfür ediyorsun” diye tepkimi gösterince de, “sen yanlış anladın ben kendime küfür ediyorum” diye geçiştirdi. Bu küfür olayına orada bulunan bazı arkadaşlar da şahittir. Gözaltına alındığım sırada 3 yaşındaki oğlum doğal olarak sesle uyandı. Şaşkın gözlerle etrafa bakan günahsız masum yavru, beni götürürlerken arkamdan “baba ben de geleceğim” deyip ağladı. Sonradan hanımın anlattığına göre uzun süre ağlamaya devam etmiş. 27 gün İstanbul Vatan Emniyette gözaltında kaldım. Esrcarcısı, mafyası vs. girdi çıktı 50 ye yakın üniversite hocası 27 gün çok ağır şartlarda gözaltında kaldık. Gözaltına alındığımız ilk beş günü görüş yasağımız olduğundan evi taşıdılar mı taşımadılar mı, ne yaptılar haber alamadım. Sonradan öğrendim ki evi Pazar günü taşımışlar. Sonrasında

²⁰ Bu bölümdeki ve diğer bölümlerdeki tüm hayat hikâyeleri, mağdur mesajları ve görüşleri tamamen mağdurlara ve/veya yakınlarına aittir. Anlatımlarda, yazım denetimi dışında, tarafımızca, herhangi bir ilave de yapılmamıştır. Bazı zorunlu hallerde, anlatımı kolaylaştırmak amaçlı, kelime ilavesi yapmak gerekliliği hissedildiğinde kelimelerin mağdurların ifadesi olmadığını belli edebilmek için o kelimeler parantez ( ) içerisinde yazılmıştır. Bazı aktarımlarda, mağdurların/yakınlarının kendilerinin de parantez içerisinde cümleler kurdukları görülmektedir. O türden cümleler tarafımızca ilave edilmemiştir. Tarafımızdan, anlatımı kolaylaştırıcı kelimeler dışında, anlatımlara, kesinlikle, herhangi bir cümle ilavesi de yapılmamıştır. Anlatımlardaki ifadeler sahiplerine aittir, tarafımızın görüşlerini temsil etmez.

hanım ve oğlum 25 gün boyunca eşte dostta kalmışlar. Şimdi oğlum şehir dışına çıkacağımız zaman “geri dönecek miyiz?” diye soruyor, evden ayrılmak istemiyor. “Oyuncaklarımdan ayrılmak istemiyorum” diyor. Bir de masum yavru İstanbul’daki evimizin tamir olduğunu tamir bitince döneceğimizi sanıyor. Ayrıca “ben kötü polis olacağım insanlara to (ateş edeceğim manasında) yapacağım” diyor. “Oğlum iyi polis ol” diyoruz, hâlâ kötü polis olmakta kararlı. Adli kontrolle bırakıldığımız gece, geç saatte eve gittiğimizde oğlum uyuyordu, gece uyanmış yanıma gelmiş, beni görünce yaşadığı sevinçli kelimelerle anlatamam. Şimdi ben soruyorum, “bu günahsız çocuklara bu travmaları yaşatmaya kimin ne hakkı var?” 27 gün gözaltında kaldım. Bunun 6 günü Esenler Polis Merkezinde, 21 günü ise Vatan Emniyette geçti. Bizden sonra gelen esarcısı girdi çıktı, mafyası girdi çıktı, biz 27 gün nezarethanede 3 gün için ayarlanmış koşullarda, demir parmaklıkların arkasında kaldık. Bu 27 gün süresince bana çok garip gelen birkaç hadiseye değinmek isterim. Vatan emniyette gözaltında kaldığımız yerlerde bayanlar da bulunuyordu, ben bunu çok garipsedim. Aynı tuvaletleri ve koridoru kullanıyorduk ve her zaman onlar için bayan polis bulunmuyordu. Ve ağlayan bir bebek sesi, anladığım kadarı ile emzikli bir anne gözaltına alınmış ve bebeğin yakınları bebeği emmesi için günde 2-3 sefer getiriyorlardı. Masum bebek annesinden her ayrılışında, annesinden ayrılmamak için avazı çıktığı kadar ağlıyordu. O masumun her ağlayışı oradaki herkesi gözyaşlarına boğuyordu. Hangi sistemin, hangi anlayışın o masum yavruya bunu yaşatmaya hakkı var? Ben bunun cevabını kendi içimde hâlâ bulamadım, bulabileceğimi de zannetmiyorum. Gözaltı sürecinin yaklaşık 17.gününde mülakat adı verilen sonradan yasal olmadığını öğrendiğim bir sorgudan geçtim. Komiser mülakat sırasında oldukça sert davrandı. Mülakat sırasında yanımda avukatım yoktu. Vatan Emniyette kaldığım süre boyunca 2 kişilik koğuşta kaldım. Koğuşta genellikle üç kişiyle kaldım, hatta yeri geldi dört kişiyle de kaldığım oldu. Kapılar dört saatte bir açılıyordu. Tuvalet ihtiyacımızı giderip tekrar koğuşa dönüyorduk. 27 gün boyunca, dört-beş istisna dışında, sabahları sandviç ekmek, öğle akşam da konserve yedik. Gözaltı süresinde böbrek taşı döktüm ve doktor sürekli su içmemi tembihledi. Çok su içsem tuvalete sık gitmem gerekiyordu ama kapılar dört saatte bir açıldığından bu çok mümkün olmuyordu. 27. günün sonunda sabah erken saatte sağlık kontrolünden geçmek üzere Haseki Hastahanesine götürüldük. Basın orada bizi bekliyordu. Bizi orada özellikle faş etme çabası hissediliyordu. Polis, sanki yasada sağlık kontrolüne beresiz girilir gibi bir yasa varmış gibi, minibüste berelerinizi çıkarın dedi, ki hava gayet soğuktu, ben de kendisine siz niye çıkarmıyorsunuz diye cevap verdim. Orada peşinen suçluymuşuz gibi bir muamele gördük, teker teker iki polis memuru kollarımıza girerek bizi muayeneye götürdü, yine aynı şekilde teker teker getirilip minibüslere bindirildik. Bildiğim kadarı ile basının görüntüleri verirken görüntüleri buzlaması gerekiyor. Ama bizim buzlanmamış görüntülerimiz hâlâ internet ortamında ulusal haber kanallarında mevcut. Emniyet ifademde, bana sorulan sadece devletin çalışma izni verdiği yasal yasal bir bankada hesabımın olması idi ama oluşturulmaya çalışılan algı çok farklıydı.”

- “345 gün hapis yattım. Sayısız insan hakkı ihlaline uğradım. Ne için tutuklandım ne için yattım ve ne için serbest bırakıldım hâlâ bilmiyorum.”
- “Cumhuriyet savcılarının hakkında ağır cezalı suçüstü halı dışında yakalama gözaltı ve arama yapılamaması yasak olmasına rağmen yapıldı. İhraç sürecinde hiç bir dilekçe dikkate alınmadan matbu bir gerekçe ile 4 bin kişi ihraç edildi, adil yargılanma savunma hakkı gibi en temel haklara dâhil riayet edilmedi.”
- “Hâkim olmam nedeniyle tarafıma genel olarak nazik davranıldı, sadece KOM’daki bir iki kendini bilmez polisin seviyesiz basit davranışını saymazsak.”

- “Bylock kullanmakla suçlanıyorum. KULLANMADIM. Kullanmadığımı internetten, medyadan araştırılarak bilgisayar sistemleri ile ilgili bilgileri okuyarak savunma yapmaya çalışıyorum. Yaptığım ve beni suçsuzluğumu ispat edecek her savunmam ‘örgütsel tavıra giriyor’ sözüyle kesildi ve itibar edilmedi. Sonuna kadar dinlenilmedi. Aleyhimde düzenlenen rapordaki onlarca mantıksız hatayı söylüyorum ‘örgütsel tavır sergiliyorsun!’. ‘Maddi hata onlar’. İsmi MİT bulmuş gerisi önemli değil diyor sayın hâkim - savcı- ... Suçsuzluğumu ispat edeceğim her yol örgütsel tavır içeriyor :(((nasıl ispat edeceğim suçsuzluğumu.”
- “Bir hafta boyunca gayri insani şartlar altında boş, boş ifade vermek için bekletildik, yatacak yer olmadığı için yerde yattım, bir hafta boyunca küçük paketlerde reçel yağ meyve suyu türü içeriğinde ne olduğu bilinmeyen gıdaları sabah akşam tüketmek zorunda kaldık. Bir akşam ifade vermek için yukarı çıkarıldım. Kim olduklarını bilmediğim şahıslarca psikolojik baskıya maruz kaldım. O esnada odada büyük ekran bir TV’de darbe haberleri ve yakalanan askerlere yapılanlar gösteriliyordu. Ses oldukça yüksekti, emniyet meydana yakın olduğu için acık bırakılmış camdan meydana gidenlerin sloganları ve hakaretleri açıkça duyuluyordu. Bu şartlarda hiç ilgim ve bilgim olmayan konularla ilgili saçma sapan sorulara ve tehditlere maruz kaldım. Ailemle görüştürülmedim, onlardan da haber alamadım. Nezarete başka arkadaşların fiziksel şiddete de maruz kaldıklarını eşleri ve çocukları ile tehdit edildiklerini duyuyorduk.”
- “Herhangi bir somut isnatta bulunulmadığı için halen ne ile suçlandığımı bilmemekteyim. Ayrıca mesleğimden ötürü uyulması zaruri olan usul hükümleri yok sayılarak adli süreç işletildi.”
- “Soruşturmanın gerekçesi ve iddia edilen eylemin ne olduğu aylarca söylenmedi, boş dosyalarla eşim ve meslektaşlarımız tutuklandı. Mesleğin tabi olduğu soruşturma usulüne uyulmadı. Adımız çarşaf, çarşaf darbeci hâkimler olarak internet sitelerinde yayınlandı.”
- “Her şey hukuksuz. Delilsiz ve ispatsız.”
- “Hayatın boyunca gözün gibi sevdiğin vatana aslanlar gibi hizmet et ve sonunda kendini adliyede beyaz plastik kelepçe ile saatlerce savcıya çıkacağım diye beklerken bul. Daha onur kırıcı, aşağılayıcı, rezil bir durum var mı?”
- “Ellerimiz kelepçeli bir şekilde ara vermeden 25 saatlik otobüs yolculuğu yaptık. Battaniye verilmedi. Yerlerde montlarımızla uyuduk. Temiz olmayan ortamlarda kaldık. Mahrem yerlerimize açıp bakmak suretiyle aramalara maruz kaldık. Sözel şiddete maruz kaldık.”
- “Gelen yazı ile en baştan ihraç edecekleri belli olmuştu. Şöyle ki ilk soru soranlar sıra bana gelince "Bir FETÖ mağduru daha" dedi. Soruşturmada ise delil sunulmadı, soranlar dalga geçer, alay eder şekilde yaklaştılar. Sonradan bunların iktidara yakın bir cemaat /tarikattan olduklarını öğrendim. [anlayacağınız yaptıkları işten sevap kazandıklarını, ülkeyi kurtardıklarını düşünüyor olmalı. 28 Şubat'ta mağdur edildik diyenler sanki bunlar değildi. Demek ki masanın öbür tarafında olunca zulüm etmek kolaymış.]”
- “Kronik rahatsızlıklarım var ilaç kullanıyorum. İlaçlarımı vermediler. Yemek yememe müsaade etmediler. Şeker krizine girdim. Bayıldım. Evimin kapısı kırıldı. 24 saat elektronik kelepçeli ev hapsi verildi. Tedavim ve eşimin tedavisi aksadı. Kalp krizi geçirdim. İlaçlarımı alamadım. Karaciğer ve böbrek fonksiyonlarım bozuldu. Bankadaki paramı 1 yıl vermediler. Ev ve arabama tedbir koydular, yardıma muhtaç kaldık. Konu komşunun 3 - 5 verdikleriyle yarı aç yarı tok gün geçiriyorum.”

- “(Çalıştığım) işyerinde gözaltına alındım. İki gün gözaltı ve (sonrası) tutuklandım. Konutuma ait kredi borçlarım vardı, başka borçlarım vardı, ödeyemedim. (Aynı zamanda) AÖF 3. sınıf öğrencisiyim. Sınava katılma hakkım vardı. Tutuklu olduğum cezaevine birçok dilekçe yazdım. Sınav yerim ceza infaz kurumu (CİK) olarak söylendi. Kitaplarım AÖF bürosundan ve evimden ceza infaz kurumunca temin edildi. 22.11.2016'daki KHK ile sınava giremeyeceğimi öğrendim ve bu tarihten sonraki kapalı görüşte işten atıldığımı öğrendim. Çünkü tarafıma bir tebligat yapılmamıştı. Sınava katılamadım. Eğitim hakkım engellenmiştir... En önemli mağduriyetim tahliyemden 2,5 ay önce babam vefat etmiş ve haberim olmamış. Ailem eşim annem haber vermeyi uygun bulmamış. Tutuklu olarak izin alınabilir ama kelepçeli olarak gelmemi istememişler. Ben de istemezdim. Ama bu ölüm sonuçta etkilendim. Rahatsızlığım sebebi ile muayene amaçlı hastane sevkini kelepçeli olması nedeni ile kabul etmemiştim. Üstelik şehir dışı cenaze vb. sevklerde izin de olsa harç ve masraflar tutuklu tarafından karşılanacağını eşim duymuş yaklaşık 5000 TL olduğundan karşılayacak durum yoktu. O nedenle cenazeye katılamadım. Tahliyemden bir gün sonra bana söylendi yıkıldım. Ölüm raporunu bir dilekçe ile dosyaya konulmak üzere mahkemeye verdim. Çocuklarım okullarında rahatsız oldular. Sorgulanma tutuklanma nedeni ile psikolojik olarak etkilendiler başarıları düştü. İçlerine kapandılar. Eşim binada sorunlar yaşadı. Kimse konuşmak istemedi. Komşuluk ilişkilerini kestiler. Tahliye sonrası aynı şekilde yıllarca yan yana çalıştığım insanlar benden kaçır oldular... 9 aylık tutukluluktan sonra haftada 2 imza şartı ile tahliye oldum. Borç harç birikmiş... Çalışırken yıllarca 18 yıl işsizlik ödeneği kesintisi yapıldı. Hem işçiden hem işverenden kesilen bu ödenek işsizlik ortaya çıktığında çalışana ödemek üzere bir fona aktarıldı. İşten atıldıktan sonra Ceza İnfaz Kurumundan dilekçe yazarak işsizlik ödeneği alıp alamayacağımı sordum. 'KHK ile atılmış olduğumdan bu hakkım olmadığı' yazısı resmi olarak tarafıma iletildi... Çalışmam lazımdı, bulunduğumuz il İŞKUR'a kayıt yaptırıldı... Birçok iş başvurusu yaptım. Kendi eğitimim ve tecrübelerime ilişkin CV hazırladım. Birçok işyerine ulaştırmama rağmen arayacağız demelerine rağmen arayan olmadı. Olmayacak sanırım. En son bulunduğumuz ilin organize sanayisinde bulunan ve kalkınma ajansından hibe ve destek kullanan bir firmanın İŞKUR'daki ilanı için başvurduğum ve görüşerek CV bıraktım görüştüğüm yetkili tecrübem mesleğim ve eğitimim bakarak bu profilde bir elemana son derece ihtiyacımız var dedi. Özellikle Solid-Works, Solid-Cam bilmemi kendileri için bir şans olarak gördü. CNC bilgim ve tecrübem kendilerinin aradığı bir şeydi. Fakat ben KHK mağduru olduğumu hakkımda bir soruşturma ve dava yürütüldüğünü bunu kendilerinden saklamayacağım bilmeleri gerektiğini söyleyince tüm ümitleri köktü... Çünkü kendilerine bir zarar gelebileceğini düşünerek tereddüt yaşadılar ve hakkımdaki suçlamaları öğrenmek istediler bir avukata danışmak istediklerini söylediler. Ben de suçlamaları ve iddiaları söyledim kendi avukatımın kartını verdim. Sormalarını istedim. Ama kimse avukatımı aramadı. Sonradan arayarak bana çok ihtiyaçları olduğunu yetiştirilmesi gereken işleri olduğunu ama benimle çalışmak istemelerine rağmen DEVLETLE PROBLEM yaşamak istemiyoruz diyerek ve üzüntülerini dile getirerek reddettiler ve sigortasız çalışmak isteyip istemediğimi sordular. 'Olur' dedim ve birkaç gün çalıştım. Sonra yine korkudan nazıkçe tereddütlerini söylediler. Ben de devam etmedim. YANİ BENİ SUÇ İŞLEMEKLE İTHAM EDEN VE İDDİALARINA KANIT BULAMAYAN DEVLET BENİ SUÇ İŞLEMEYE SİGORTASIZ ÇALIŞMAYA TEŞVİK ETMESE DE ZORLUYOR BENİ... İşte yaşananlar sosyal ekonomik psikolojik yönden nasıl toplum hayatını etkiliyor. Çünkü toplum hayatı bir zincir ve bu zincir bir yerde aksayınca bu aksaklık her yere sirayet ediyor. Yapılan soruşturma ve tutuklamaların nelere mal olduğunu etkilerini sonradan görebiliyoruz. Vatan haini ilan edilmek hain damgası yemek terörist olarak anılmak en ağır olan ithamdı. Ama vicdanen rahatlığım bana yeter ve bu ithamların en küçüğünün karşılığını dahi en küçük mağduriyetimin karşılığını hukuk içinde kalarak alacağımı biliyorum ve beraat ettiğimde tüm haklarımı iade edildiğinde gazetelere ilan vererek suçsuzluğumu ilan edeceğim ve bu ilanın ücretini dahi beni haksızca suçlayan devletten tahsil edeceğimi iletmek istiyorum. Bir diğer konu ise tutuklu kaldığımız süre

içerisinde eşim ve benzer durumda olan arkadaşların eşleri iş aramak istediler. Başvurularında hainlikle suçlayanlar bize 'ekmek su bile' vermeyeceklerini söyleyenler. Hatta çok affedersiniz 'yatağı gösterenler' dahi olmuştur. Üzülerek Müslüman bir ülkede Müslümanların bu davranışlarını söylemek zor ama bunları yaşadık. Yaşanıyor. Yaşanacak belki. Tüm yaşadıklarımıza rağmen yine de hukuk içinde kalarak ve sabrederek hayatımıza devam edeceğiz kimseye kinimiz yok oç alma duygumuz yok ama haklarımızın ve daha da önemlisi itibarımızın iadesi için yasal olarak takipçi olacağımı yılmadan devam edeceğimi bildirmek isterim.”

- “Öncelikle sorgulamalardan da açıkça anlaşılacağı üzere; hukuken suç olmayan konular gündeme getirilerek, önce ‘suçlu ilan edip’ sonra ‘suçludan delile ulaşma’ gayretiyle sürecin işletildiği sorular sorulup insanlar tuzağa düşürülmeye çalışılıyor. Çocuklarımız Milli Eğitim Bakanlığı (MEB)’nin teşvik verdiği ve MEB’e bağlı faaliyet gösteren FETÖ ile bağlantılı olduğu dillendirilen bir özel okulda -teşvik de aldığımız için- okumaktaydılar. Bu okullara, kayıt yaptırdığım yıl itibarıyla devlet teşvik vermiş, son taksiti ise MEB tarafından Haziran 2016’da yatırılmıştır. Bir diğer deyişle mahkemesiz, işsizliğe ve dolaylı olarak açlığa mahkûm edilmemin gerekçelerinden birine göre; adı geçen Bakanlık terör örgütüne para aktarmıştır. Bu yanıyla beni de aldattığı ve yanlış yönlendirdiği için bir diğer deyişle bana tuzak kurduğu için başta sorumlu bakan olmak üzere tüm ilgili müteselsil MEB yetkilileri birinci derecede ve katmerli bir şekilde benimle aynı, hatta daha büyük bir suç işlemişlerdir. Ayrıca hakkımda ihraç kararı veren en yetkili kurum amiri olan rektör de çocuğunu bu kurumlarda 17-25 Aralık 2013’ten sonra da 1 yıl boyunca okutmaya devam etmiş ve hakkında herhangi bir işlem yapılmamıştır. Bu durum, makamını koruma adına ne kadar çok insanın ihracına sebep olursa yürütme erki siyasilere o denli itibar göreceği zannıyla hareket eden menfaatperest ve konjonktürden istifadeyle kendine muhalif olduğunu bildiği/düşündüğü kişilerden ayak kaydırma operasyonlarıyla kurtulmaya çalışan oportünist bir şahıs/grubun gadrine uğradığının açık bir göstergesi olarak değerlendirilmektedir. Kısaca en hafif ifadesiyle adil olmayan bir sürecin ve şahısların kurbanı olduğumuz anlamına gelmektedir. Oysa bir işlem meri mevzuata göre suç ise herkese, her an ve her yerde suç olmalıdır. Aksi takdirde bir hukuk ve hatta kanun devletinden değil; keyfiliği esas alan, kayırmacı, oportünist ve nepotist bir devlet algısına sebep olduğundan, hakkımda bu kararı verenler, devlet kurumlarına güveni sarstıkları için anayasal bir suç da işlemektedirler. Tüm soruşturma aşamalarında tespit ettiğim temel mantıksal tutarsızlıklardan biri de tek başına suçlanma gerekçesi olmayan bir konunun yine suç konusu olmayan başka konularla birlikte değerlendirildiğinde birden suç unsuruna dönüşmesi çelişkisidir. Bu suçlamaların ne kadar afaki, mesnetsiz, tutarsız, haksız ve hukuksuz olduğunun açık bir delilidir. Örnekleme gerekirse; kanunen futbol, basketbol ve voleybol oynamak yasak olmamasına rağmen, bunlardan herhangi ikisi ya da üçüyle ilgilenen bir sporcu suçlu kabul edilmektedir. Kendi durumuma uyarlanacak olursa; devletin denetiminde olsa da tek başına örgütün kurumlarından hizmet almak ya da bankasında hesabın olması veya söylentiler benim yaşadığım peşin mahkûmiyet sonucunu doğurmamaktadır. Eğer öyle olsaydı ülkenin belki yarısının benimle aynı kaderi yaşıyor olması gerekirdi. Trajikomik bu mantık yürütmeye göre işleyen bir hukuk süreci söz konusudur. Gözaltında psikolojik işkence: Kitap vermeme, Kuran’ın bile 2 günlük izin prosedüründen sonra koğuşa sokulabilmesi, 24 saat hiç sönmeyen ışık ve hiç durmadan gürültülü bir şekilde çalışan aspiratör, zamanı bilebilmek için koğuş dışında bile olsa görebileceğimiz bir yere saat asılmasına izin vermemek, 4 kişilik koğuşa bir adım atamayacak şekilde yere yatak atılarak 6 kişinin konulması, duş almada zaman zaman izin vermemek şeklinde sorun çıkartılması, 8 gün boyunca hiç kimseyle (sorgu haricinde avukatla bile) görüştürmemek, 5 gün boyunca 3 öğün yarım ekmek arası azık dışında bir yemek verilmemesi, Savcı sorgusunda psikolojik işkence: Savcının aşağılayıcı ve irrite edici tavırları altında ifade verilmesi ve ima ile işkenceye uğratılma tehdidi.”

- “Kamuoyuna yansıyan hiç bir kriteri taşımamama rağmen, ihraç edildim ve sonra gözaltına alındım. 6 gün göz altında kaldım. daha sonra adli kontrole serbest bırakıldım Kime sordu isem ne ile suçlandığımı öğrenmedim. Daha sonra takipsizlik kararım geldi. Fakat hâlâ neden ihraç olduğumu bilmiyorum. Beni ve ailemi, üç çocuğumu mağdur ettiler.”
- “1-Keyfi ters kelepçe takılması. 2-Spor salonunda 1 gece yerde yatmak suretiyle gözaltı. 3-Kelepçe çıkartılmadan doktor muayenesi 4- Muayene etmeden sağlam raporu verilmesi 5-Kaba davranma 6-Kovuşturma ile ilgisi olmayan materyallere el koyma 7- Arama tutanağının verilmemesi 8-Ev sahibi olmadan eve izinsiz girerek arama.”
- “10 Ağustos 2016 tarihinde açığa alındım ve 11 Ağustos’ta gözaltına alındım. 15 Ağustos tarihinde tutuklandım. 9 ay 11 gün sonra cezaevinden çıktım. Şu ana kadar hakkımda dava açılmadı. Dosyamda sadece; ilçeye gelen gezginci arıcıya ceza yazılmıştı. Arıcının şikâyeti var. Başka bir husus olmadığı halde hem ihraç oldum, hem de 9 ay 11 gün tutuklu kaldım.”
- “10 gün gözaltında tutuldum. Tek kişilik demir yatak üzerinde iki kişi yattık. Kemiklerimiz ezildi. 11 ay cezaevinde yattım. Bunun yaklaşık 7 ayı yer yatağında geçti. Havasız ortamda, 10 kişilik koğuşta ortalama 26 kişi kaldık. Cezaevi kantininden satın aldığım deftere el konuldu. Okuduğum kitaplardan aldığım notlara el konuldu. Kâğıtlardan hazırladığımız satranç takımına el konuldu. Maruldan yapma çiçeğime el konuldu. Cezaevindeyken bebeğimiz dünyaya geldi. Telefon görüşmesi hakkımı kullanırken (iki haftada bir kez 10 dakika) eşimin doğuma girdiğini öğrendim. Ancak 3 gün boyunca bir haber almama izin verilmedi. Bunlar sadece şu an hatırladıklarım.”
- “14 ay oldu; fakat ne suç işlediğim hakkında hiçbir bilgi verilmedi. Adli kontrol şartı ile beklemedeyim. İddianame dahi yazılmadı. Savcılar “Her hangi bir değerlendirme yapmadık, bekleyin” diyor, bekliyorum. Yani tek sıkıntım beklemek. İş kuramıyorum. İşe giremiyorum. İş veren yok ‘vebalı’ gibiyiz. Gören yok, selam veren yok.”
- “8 gün 24 saat kelepçeli bir şekilde beton zemin üzerinde, yastık, battaniye olmadan yatırıldık. Namaz kılarken bile kelepçeleri çıkarmadılar. Sürekli aşağılama ve küfür. Ara ara ters kelepçeyle diz üstü saatlerce tuttular. Çok ağır bel fıtığı hastası oldum. Gecen ay ameliyat oldum. Günde sadece halk ekmekten önceki günlerden kalan bir dilim küflü ekmeğe ve bir kutu reçel verdiler. Daha kötüsü eşlerimiz ile tehdit ettiler. Bazı arkadaşlarımıza fiziksel işkencede bulundular.”
- “16 aydır soruşturma devam ediyor. Dosya boş veya göstermiyor, bilgi vermiyorlar.”
- “18 gün gözaltında tutuldum. İfade alındıktan sonra savcılığın talimatıyla serbest bırakıldım. Gözaltı sürecinde yemeklerin iyi olmaması sonucu 8 kilo kaybım oldu. Abdest ve ihtiyaç giderme ortamı iyi değildi. Görevlilerden bazılarının davranışı insani boyut dışına çıkıyor, sözlü olarak hakaretlerde bulunabiliyorlardı.”
- “2 kez gözaltı süreci, yaşanan mağduriyetler bilindik olmak üzere savcı, avukat ve diğer görevliler olmak üzere sürekli “itiraf et kurtul” baskısı...”
- “216 gün hukuksuz bir şekilde tutuklu kaldım.”
- “24 Eylül 2016’da gözaltı ve sonrası mahkeme ve mahkeme sonrası 1 yıldır düzenli imzayı gitmekteyim iş bulamadığımdan ya da kimse iş vermediğinden dolayı resmen açıklıkla sınıyorum imzadan dolayı il dışına çıkamıyorum kısaca “çocuklarıyla öl” denilmekte.”

- “2 aylık bebeğim vardı ve eşim tutuklu zaten. Bebeğim ben ilçeden ile götürülene kadar arkamızdaki arabada açlıktan ağlamış kayınbabam sırf ağlıyor diye hızlı sürmüş arabayı yetiştirmek için çok şükür bir sıkıntı olmadı ama yaşadıklarımı unutamıyorum. Memurlar herhangi bir kötü davranışta bulunmadılar ama ‘terörist’ adı altında gözaltına alınmak canımı çok yaktı. Ben öğrencilerime bana getirdikleri çiçekleri bile koparmamalarını söylerken bu ithamlar canımı, canımızı çok yaktı. Savcı beni dinlemedi bile cep telefonu ile uğraştı. Şu an ev hapsindeyim. Hâlîme şükrediyorum en azından bebeğimin yanındayım hapisteki anneleri düşünüp ağlıyorum Allah bütün masumlara sabır versin.”
- “3 ay süre ile tutuklu kaldım sonra tahliye edildim. Sonrasında 2 ay sonra tekrar tutuklandım ve 40 gün tutuklu kaldıktan sonra tahliye edildim. 2. Tutuklanma sürecinde Erzurum’un buz gibi soğuşunda 15 gün boyunca tek başıma nezarete kaldım. Nezarethanede yan tarafındaki odaya hırsızlar, istismar şüphelileri geliyor ve 24 saat dolmadan savcılığa çıkıp serbest kalıyorlardı. Tuvalete gitmek istediğimde saatlerce bağırıp sesimi duyurmaya çalışıyordum. Emniyet ifadesinde ‘istedikleri yönde konuşmaz isem eşime zarar verileceği, bir daha cezaevinden çıkamayacağımı’ söylediler. Zaman zaman hakaret ve şiddet uyguladılar.”
- “3 gün gözaltı sonrası anlatamadığım durum kimse mağdur olduğuna Bylock'ta hata olduğuna inanmıyor ihtimal vermiyor.”
- “36 haftalık hamileyken gözaltına alındım. Emniyete gittiğimizde girmeden o haldeyken ellerim kelepçelendi. 2 saat sonra ifadem alındı. Çok uzun sürdü ifadem alınması. Çok fazla soru vardı. Yaşadığım stres erken doğum yapmama sebep oldu ve zor bir doğum oldu. Bebeğim sağlıklı ama çok şükür.”
- “4 gün, 2 kişilik hücrede, 13 kişi gözaltında kaldım. 7 ayda iddianamem hazırlanmadı. 317 gün derdimi anlatacak ve dinleyecek mahkeme hâkim bulana kadar suçsuz ve masum bir şekilde kendi ülkem tarafından hapsedildim hakarete uğradım şerefimle oynandı. Bunu yapan kendi ülkeme HAKKIMI HELAL ETMİYORUM.”
- “4 gün Avukat ile görüştürülmeden nezarete tek başıma kaldım. Polis ifadesinde söylemediğim şeyler sanki söylemişim gibi ifade tutanağına yazılmış. İfade tutanağı okutulmadan alelacele imzalatıldı. 600 km uzaktan gelip teslim oldum. Polis memuru “niye kaçmayıp teslim olduğumu” sordu. Kaçman lazımdı, kaçmadığın için tutuklanacağım tavrı içerisindeydi. Bir kişiye tehditle hakkımda yalan ifade verdirdiler. Yalan ifade veren tanık “bu ifadeyi vermeseydim ben tutuklanacaktım” demiş ortak bir tanıdığımızıza. Kaçma ihtimalim olmamasına ve çocuğumun 8 yıllık tedavisinin yarım kalmasına rağmen tutuklandım ve 220 gün sonra ilk mahkemede serbest bırakıldım. Cezaevi şartları özellikle bizler için özellikle ağırlaştırıldı.”
- “4 gün gözaltında tek başıma kaldım. Gazete kitap istedim vermediler. Staj yapan öğrencilerimin ellerimi ters kelepçe takılmış olarak görmeleri, abilerimin hâlâ malum partiyi ve kişiyi sevmeleri, arayan soranın kalmaması.”
- “5 gün avukat ile görüştürülmeme, dışarıdan haber alınmama, ne ile suçlandığımı bilmeme, gizlilik kararı bahanesi.”
- “5 gün gözaltında kaldım. 6 m² alanda 5 kişi kaldık. Bizlere her birimiz yukarı çağırıp avukatsız (daha önceden istihbarat yapılmış hakkımızda) amaçları bizleri konuşturmak. İfadede kendimizi ele verdirtmek...”

- “5 gün nezarete kaldım. Duş, tıraş imkânı yoktu. Aileme haber verilmedi.”
- “6 gün gözaltı sürecim oldu. Bu süreçte her gün 3 öğün peynir ekmek verildi. İki kişinin ancak kalabileceği nezarethanede 6 kişi kaldık. En önemlisi ‘itiraf (hayatında eline silah dahi almamış insanlar neyi itiraf edecekse) edin’ diye hep bir baskı vardı.”
- “6 gün gözaltı süresi boyunca bize suçlu muamelesi yapıldı ve rencide edici davranışlarda bulunuldu. İfademiz alındığında ...boşuna konuşuyormuş hissine kapıldım. Kesinlikle adaletin ayaklar altında olduğunu düşünüyorum.”
- “7 aylık hamile olarak, evimi boşaltıp, eşyalarımı dağıtıp, ülkemi terk etmek zorunda kaldım.”
- “7 gün boyunca nezarete, 10 gün Konya cezaevinde imkânsızlıkların dibini yaşadık. Havasız, rutubetli, bahçeye çıkamadan, hareket. Normalde 10 kişinin anca kalacağı yerde 23 kişi yerde yataklar perişan bir şekilde kaldık daha sonra memleketimden uzağa Ankara Sincan’a sevk ettiler bu süreçte ailem maddi manevi çok zorlanmışlardı.”
- “7 gün gözaltında kaldım. Bayan olduğum halde küfür ve psikolojik baskı gördüm.”
- “8 Aylık hamile iken 6 saat gözaltında tutuldum. Sonra doğum yaptıktan bir gün sonra tekrar gözaltına almak istediler. Daha sonra 26 günlük bebeğimle eşimi cezaevine ziyarete gittiğimde yine gözaltına alındım. 24 saat bebeğimden ayrı kaldıktan sonra adli kontrol ile bırakıldım.”
- “8 günlük gözaltı süreci hem fiziksel şartlar bakımından hem görevli personelin tutumu bakımından tamamen işkence ve yıldırma amaçlıydı. Ayrıca sulh ceza hâkimliği ve mahkeme süreci açık bir şekilde mizansen olarak kurgulanmış. Hakikati aramak yerine tutuklamak ve tutuklu tutmak için tasarlanmıştı. Ne sanıklara ne de avukatlara savunma hakkı vermeden tutuklamalar gerçekleştirildi.”
- “Açığa alındım. 1 hafta sonra gözaltı kararı. 2 gün nezaret sonra da adlin kontrolle serbest kaldım. İşin ilginç tarafı ‘sen neden buradasın’ dedi savcı bana. Ben de bilmediğimi söyledim. Savcının önünde benle ilgili hiçbir delil yoktu. Sadece ‘açığa alınmıştır’ diye yazı vardı dosyamda. Demek ki önceden birilileri tarafından fişlenmişim.”
- “Açığa alındıktan sonra soruşturma yapılmadan ihraç edildim savcılık sorgusu sırasında aşığılanmış hissettim yüksek ses tonu emir cümleleriyle muhatap oldum...”
- “Açığa alınmamın üzerinden yaklaşık bir ay geçmesine rağmen evim aranmadan hakkımda savcılık yakalama kararı çıkarıp, emniyetteki ifademle, savcılık, ifademi almadan, tutuklama talebiyle mahkemeye sevk etti. Mahkemede Bylock kullanıcısı olduğum suçlamasıyla (Ama nerde ne şekilde benle ilişkilendirildiğini benden açıklamamı isteyip nasıl irtibatlandırdıklarını söylemeden) kaçma ve delil karartma şüphesiyle tutuklu yargılanmama karar verdi.”
- “Adalet le ilgisi olmayan kişilerce sorgulandık. İnsan muamelesi görmedik.”
- “Adil bir süreç değildi.”
- “Adil yargılama olmadı hemen hüküm verildi, suçlamam yasal olarak bana sunulmadı, deliller gösterilmedi.”

- “Adli soruşturma geçirdiğimi öğrendiğimde avukat tuttum öncelikle. Ancak soruşturmanın gizliliğinden dolayı suçum! söylenmedi. Bir polisle görüştüm, telefonda. Bana sadece ‘FETÖ’nün neresinde olduğumu’ soracaklarmış. ‘Benim hiçbir ilgim yok’ dedim. ‘Sen ihraç olmadın mı dedi?’ Yani ihraç olduğuma göre kesin suçluyum!”
- “Adli soruşturma sürecim 15 aydan bu yana devam ediyor. Dosyamda hiçbir ilerleme yok. Soruşturmamda bir ilerleme olmadığı için görevime iade edilemiyorum.”
- “Adli soruşturma sürecinde "bildiğin her şeyi anlat, tutuklanma ihtimalini yüksek görüyorum senin Recep abi, sen iyi bir insansın tutuklanmanı istemem, her şeyi anlat" gibi sözlü sivil polis baskısı haricinde başkaca bir sıkıntı yaşamadım Elhamdulillah.”
- “Adli soruşturmam Hale’n devam etmekte. 1 seneden fazla zaman geçmesine rağmen neden suçlandığımı ne delil ile suçlandığımı Hale’n bilmiyorum. Soruşturma ne aşamada bilgi alamıyorum. Telefonlarıma bilgisayarına USB belleklerime düğün görüntülerime kadar el konuldu fakat sonuç ne öğrenemiyoruz.”
- “Ailece zelil olduk.”
- “Allah (c.c.) kimseye bu zulümleri yaşatmasın.”
- “Amiri olduğum yerde 2 gece nezarete kaldım tüm memurlarımın gözü önünde acıyan ve kınayan gözlerle baktılar eşim ve çocuklarımla görüştürülmedim böyle bir aşağılanma hayatımda hiç olmamıştı.”
- “Anayasa, TCK, CMK başta olmak üzere hiçbir hukuk kuralına riayet edilmedi. Neredeyse tüm evrensel ve ulusal hukuk kaideleri açıkça ihlal edildi. Olmayan suçtan dolayı ceza verildi.”
- “Apar topar gözaltı mahkemeye çıkış ve mahkemede ne anlatırsanız anlayın sizi tutuklamaya kararlı hâkim karşısındaki acizliğiniz.”
- “Asılsız suçlamalar ile hayatımızı kararttılar.”
- “Avukat bulamadım.”
- “Avukatım gelmeden polisler tarafından ‘çocuğumla’ tehdit edildim. TCK da yazılı olan hiç bir suçu işlemediğimiz halde ben adli denetimle serbest kaldım eşim ise 11 aydın tutuklu ve henüz kendisini savunamadı.”
- “Avukatlar Güdümlü, savcılarla iş birliği içinde. Gözaltı sureci çok sıkıntılı. Tutukluluk tam bir cezalandırma. Ve tutukluluk sürecinde bir sürü kısıtlamalar var.”
- “Avukatlar kabul etmek istemedi. Eden avukatlar ise bütün suçlamaları kabul etmemi istediler. Uzun süre nezarete yoğun küfür ve hakaretler altında çok aşırı kalabalık bir ortamda tutulduk.”
- “Bana ihbar mektubu üzerine tutuklandığım belirtildi. Soruşturma esnasında tarafıma da gösterildi. Vatansever(!) birisi tarafından-isim ve imza yok- verilen ihbar mektubu üzerine tutuklanma ardından ihraç yaşadım. İhbar mektuplarının hele de isim ve imza olmadan işleme konulması oldukça düşündürücü ve hukuksuzdur.”

- “Bank Asya’da bulunan 2012’de sırf ‘faizsiz’ diye açtığımız araba almak için biriktirdiğimiz ve 2015 yılı Nisan ayında biriken paranın 45.000 TL çekip araba almamız sırf bunun için savcı ifade sonrası denetimli serbest bıraktı bunun neyi suçtu veya şüpheliydi anlamamıştım çok üzülmüştüm ne hayallerle para biriktirip araba almıştık ahhh ahhh.”
- “Başsavcı vekiline ‘niye buradayım’ diye sorduğumda hâkime hanım bana ‘Ne biliyorsanız anlatın gözaltısı bu’ şeklinde cevap verdi. Ha çok şükür bir gece kaldım ama iki küçük çocuğum var zaten eşim tutuklu ömrümden ömür gitti.”
- “Baskı, psikolojik şiddet, tehdit, küfür, hakaret, birkaç sorgu en sonuncusu hariç avukatsız sorguya alınma.”
- “Başörtümü çıkarttılar (gözaltındayken).”
- “Bebeğim 4 aylıktı adliye de emzirmek zorunda kaldım bu benim için kötü bir anı oldu. bir suçlu gibi foto çekilmesi. Evimin aranması. Hâkim ve savcı karşısına çıkmamız ve en kötüsü o gün eşim cezaevine girdi.”
- “Belge verilmiyor. Süreç çok uzun. Hâlâ sonuçlanmadı.”
- “Ben, ‘bir hukukçu olarak’, hiçbir hukuki davranış göremedim.”
- “Ben bir öğretmenim. Eşim de öğretmen. Ters kelepçeyle çalıştığımız ilçeye götürüldük. Eşime ters kelepçe takmak istediklerinde bebeğimiz var eşim bebeğini emziriyor ters kelepçe gerekli mi? Diye sorduğumda hakarete maruz kaldım. Öğrencelerim bakışları arasında gözaltı sürecinde hastaneye götürüldüm ve daha birçok şey.”
- “Benden önce hiçbir mahkeme olmamasına rağmen akşama kadar psikolojinin yıpratmak için gün boyu bekletildim.”
- “Beni bir terörist olarak nitelemeleri onurumu kırdı. Devletime ve milletime sadakatle bağlıyken böyle bir söylemle gözaltına alınmam devletime olan güvenimi sarstı.”
- “Beni tanımayan ‘tanık’ gördüm. İftiralar duydum.”
- “Beş gün, güneş ışığı görmeyen, havasız, kalabalık ortamda, bayan erkek karışık, uyuşturucu bağımlısı kişiler içinde, Ramazan ayında sağlıklı beslenme şartları içinde kaldım.”
- “Bilgisayarlarımı imaj almadan aldılar ve 1,5 yıl geçtiği halde hâlâ vermediler. Görevden açığa alırken 15 Temmuz darbesine katılmış gibi muamele ettiler, tutukladılar. Tutukladıktan 2 ay sonra darbe ile ilgili suçlamanın yersiz olduğuna karar verip, örgüt üyeliğinden yargıladılar. Tutuklarken tek dayanak itiraftarı olan birisinin “bu da onlardandır” ifadesi oldu. 4 gün spor salonunda yerlerde yattık.”
- “Bir hayvandan beter muamele görüyorsun özetle.”
- “Bir kişinin, itiraftarının, ifadesiyle hiçbir hukuk sisteminde uygulanmayacak bir tutuklanma süreci yaşadım; hakkımda hiçbir somut dedik yokken; Bylock dâhil. 6 ay tutuklu kaldım. Polise kendim gidip teslim olmama rağmen adli kontrolle serbest bırakılmama Allah’a havale ediyorum.”

- “Beni savunması için gönderilen avukat beni baştan suçlu görüyordu. 15 ay oldu ne ile suçlandığımı hâlâ öğrenemedim. Akılsız cep telefonumu hâlâ vermediler.”
- “Bir öğrenci itirafçı olmuş. Yaşı 17. Olay 2013’te yani 13 yaşındayken olmuş. Ve ben o sene o çocuğun bulunduğu yerde hiç bulunmadım. Beni teşhis ettiğini söylemiş 2 kişi. Savcı yüz yüze görüşürdü bir öğrenciyle kesin bu değil dedi serbest kaldım. Ama psikolojim bitik. İş yok. Evliyim. 1 yaşında çocuğum var... kiradayım... offfff.”
- “Bir yılı aşkın süredir imza atıyorum. Ama hiçbir ilerleme yok dosyada.”
- “Biz bulunduğumuz ilçede 45 kişi aynı sabah gözaltına alındık. Eşimle beraber evde aramadan sonra üç çocuğumuzu komşuya bırakarak ve en küçük oğlumu son kez emzirerek polislerle gittik. İlk gittiğimiz yer karakol nezaretiydi. Bayanlar bir odada, erkekler bir odadaydı. Başörtülerimizi çıkarmamız istendi. Daha sonra tepki gösterdik vazgeçildi. Sadece iğneler toplandı. Sebep eşarpla intihar edebilirmişiz. Başka gözaltular yapıp oraya sığmayınca bizi 8 bayan askeriyenin nezaretine götürdüler.4 kişi küçücük tek kişilik bir odada gözaltında kaldık, tuvaletin önü açıktı biri gideceği zaman diğerleri duvarın arkasına geçiyordu. Namaz kılacak, yatacak yer yoktu. Odadaki bir yatakta üç kişi, bankta ise bir kişi dinlenmeye çalışıyorduk. Namazı yatağın üstünde kılıyorduk başka yer olmadığından. İkimizin, emen bebeği vardı; arkadaşınki 1, benimki 1,5 yaşında idi. Arkadaşın bebeği günde iki kez emmeye geldi ancak benim oğlum için o kendini kurtarmış başka şeyler yiyebilir diyerek izin vermediler. Sütümü lavaboya sağlamak zorunda kaldım, zaten ondan sonra oğlum süttten kesildi. Allah’a şükür biz nezarete sadece iki gün kaldık karı koca gözaltında olanlara mahkemeye çıkma önceliği verildiği için. Mahkemeye 17 kişi gece çıktık 5 kişi sadece yurtdışı yasağıyla, diğer 12 kişi imza ve yurtdışı yasağıyla serbest kaldık.6 ay sonra takipsizlik verildi. Nezarete kendi paramızla istediklerimizi kantinden aldılar, adliyede de namaz kılmak için mescide götürdüler. İşkence veya anlattıklarımın başka kötü muamele yapılmadı.”
- “Bizi sıcak bir spor salonuna kapattılar yeterince su ve yatma yeri yoktu sıcaktan bunaltıcı nefes alamıyorduk dünden kalan salata ile kahvaltı yapıyorduk herkes ishal ve zehirlendi.”
- “Böyle bir olayda adımın geçmesi beni şok etti. Ailemle bir ay görüşemedim. Kendimi savunma hakkı verilmeden ceza evine gönderildim. Ailem dağıldı. Hem manevi hem maddi olarak çok yıprandım.”
- “Bu süreçte, okuluma kayyım aradığının ertesi günü, kanser hastalığına yakalandım. Kemoterapi alırken ifadem alındı. Tansiyonum 26/18’di. İfademi alan savcı tarafından ilk önce azarlamadım.....”
- “Bulduğum ilden başka bir ile nakledilirken 5 saat boyunca ellerim arkadan kelepçeli gittim.”
- “Bylock iddiası ile tutuklandım. Yazışmaları talep etmeme rağmen bu beklenilmeden 6 yıl 3 ay ceza aldım. Bu sure zarfında 6 kişilik koğuşta 29 kişi, 1 banyo ve 1 tuvalet kullanarak 3 ay yaşadım. Yine de kendimi şanslı hissediyorum. Bu zulümden 3 ayda kurtuldum.”
- “Çalıştığım üniversiteden, Rektör ve gizli tanık ifadelerine dayanarak yaklaşık 130 kişi gözaltı geçirdi. Hakkımda yanlış bilgiler dışında hiçbir delil yok. Gözaltı koşulları da oldukça kötüydü. 12 ay geçmesine rağmen iddianame hazırlanmadı. Savcılık itirazları da değerlendirmiyor. Yurtdışı yasağı devam ediyor.”

- “CMK avukatı geldi karakolda ifade verirken, ifade öncesi, sırasında ya da sonrasında hiç konuşmadı, Bana hiç yardımcı olmadı. Gözaltında 2 gün kaldım. Sonrasında sulh ceza hâkimliğine çıkarıldım. Orada da beni savunmaktan ziyade suçlar gibi konuştu. Benim yanımda değil hâkimin tarafında oldu. (bu arada eşim de gözaltındaydı. 14 aylık bir bebeğimiz vardı, kronik bronşiti vardı, evde hava veriyorduk) sonrasında beni tutukladılar. 293 gün tutuklu kaldım ve 7 yıl 6 ay ceza aldım. Tahliye edildim. Şimdi olmayan adaletten yargı sonucu bekliyorum diğer mağdurlar gibi.”
- “Çocuklarımla gözü önünde 24 haftalık hamileyken göz altına alındım. Adli kontrol ve haftada 2 gün imzayla bırakıldım. Bir süre sonra ayağıma elektronik kelepçe takıldı. Daha sonra eşim gözaltına alındı. Adli kontrol ve imza ile bırakıldı. Kelepçe doğumuma yakın çıkarıldı. Adli kontrol kaldırıldı. Süreç sırasında ebeveynlerimiz de dâhil olmak üzere herkes bize sırtını döndü. Sivil ölüme mahkûm edildik.”
- “Çok erken saatte evime gelindi. Bir suçlu gibi evim 1 saat arandı. Çocuklarımla ve komşularımla önünde polisler tarafından götürüldüm. 3 gün nezarete bekledim. 4.gün adliye çıkarıldım. Adli kontrolle salıverildim.”
- “Darp, zorla imza, işkence...”
- “Dava bile açılmadı. Demokles’in kılıcı bekliyor. İfade vermek için bir yola yakın uğraştım.”
- “Delilden bağımsız, Excel tablolarla dayalı tutuklamalar yapıldı.”
- “Delilleri göremiyoruz. 13 aydır iddianame yazılmadı. Sürekli imza atıyorum.”
- “Detaylı ev araması çocukların yanında yapıldı ve kime ait olduğuna bakılmaksızın telefon ve bilgisayarlara el konuldu. 4 gün gözaltı kelepçeli şekilde koğuşa götürme. Kalabalık koğuşlarda kısıtlı su ve yemek verildi.”
- “Dosya gizli. Suçlama dosyasına avukat dâhil kimseye gösterilmiyor.”
- “Dosyamda hiç bir delil yok. Mahkemede ifade verirken üye hâkimlerden birisi mahkeme süresi boyunca sürekli telefonuyla oyalanıyordu. Delilsiz dosyaya beraat vermeyip sosyal çevre araştırması sonucunun beklenmesi için ertelendi.”
- “Dosyayı sizin ve avukatınızın görme hakkı yok. Görmediğin suçun müdafası isteniyor.”
- “Emniyet ifadem sırasında bana önceden belirlenen dersane, okul, banka vs. var mı gibi sorular yöneltildi. Ancak sende şu var, bu var ne diyorsun gibi bir delil anlamında soru yöneltildi. Zaten Savcı sorgusuna girmedik. Hâkim sorgusunda da ısrarla sormama rağmen Hâkim fazladan herhangi bir delil olması durumunda zaten sorarım diye cevap verdi. Serbest bırakılmayı beklerken, tutuklandım. 10 gün sonra itiraz üzerine serbest bırakıldım. Daha sonraları soruşturmayı yürüten Savcıya neden tutuklandığımı ve neden bırakıldığımı bilmediğimi söyleyip nedenini sorunca Savcı beyden ‘bilmiyorum’ gibi bir dudak hareketi gördüm. 15 ayı geçkin süredir adli soruşturmam sürüyor. Halen takipsizlik veya iddianame yazılmış değil. Yine Savcı beyle defalarca görüştim. Sorduğumda sürekli bir yerlere yazı yazdığını cevabını beklediğini bana ilettiler. Şu an itibarıyla de soruşturmam sürmektedir.”

- “Emniyet ifadesi alınmadan önce soruşturma amirleri tarafından illegal kayıtsız ifade almaya çalışıldı. Psikolojik baskı, hakaret, küfür, tehdit.”
- “Emniyet sorgulamasında baronun gönderdiği avukat vardı. Sorulara verdiğim cevap hoşlarına gitmeyince (en tepedeki devlet yetkililerinin geçmişte yapıya ait övgü dolu sözlerinin etkisinde kaldım deyince) iltifat eden avukat ve sorgulayan polis odayı terk ettiler. Yani gönderilen avukatlar bizi savunmadan ziyade başkalarını savunmayı düşünüyorlardı.”
- “Emniyetteki bazı polislerin psikolojik baskı yapıp ifademe müdahale etmeye çalıştılar. Hakaret ettiler. Kırk günlük bebeğim var eşimle aynı okulda çalıştık kendi rızamızla ifade vermeye gitmemize ve kendimize güvenmemize rağmen beni çocuğumla tehdit ettiler eşimi de benim ve çocuğumla tehdit ettiler. Yine ben ve eşim savcıya ifade verirken savcının “Siz yalancısınız sahtekârsınız dediklerinizin hiçbirine inanmıyorum” yine beni bebeğimle tehdit etmeler. İşte ‘ifadeni beğenmedim kocanda böyle ifade verirse tutuklarım’ dedi nitekim tutuklattı da. Eşimi de ifadesini alırken ‘ifadeni yalanlarla dolu seni tutuklatacağım’ gibi hakaret vari sözler. Bir de savcıya ifade vermek için kırk günlük bebeğimle sıcakta üç saat bekletti müsait olmasına rağmen.”
- “Hakaret tehdit baskı ve **‘isim ver kurtul’** baskısı yaşadım.
- “Eşim Ağustos başında tutuklanmıştı ben de Eylül’de ihraç olunca ailemin yanına taşındım. 1 Ekim2016’da komşum arayarak polisin beni sorduğunu söyledi. Ben de hafta sonu geçince 4 Ekim’de gidip teslim oldum. Bir gün nezarete tuttular. Hâkim adli kontrolle serbest bıraktı. 10 ekimde iki çocuğum ve babamla 520 km uzaktaki eşimin görüşüne gittim çıkışta jandarma beni tekrar yakaladı. Onlara bu işte bir yanlışlık olduğunu söyledim. Ama işe yaramadı çocuklarımı ve babamı arkada perperişan bırakıp beni arabaya atıp adliyeye götürdüler. Savcıyla müşerref olmadım. Oturduğum ilden, Sakarya’dan cevap gelmesi için koridorlarda bekledik. Emniyet tarafından yakalama kararı kaldırılmadığı için ben aynı karar için iki kez gözaltı yaşadım. Ardından hastane raporu derken akşam oldu arabamızı kaçırdık çocuklar 1 gün okula gidemedi. Psikolojilerini söylemiyorum bile. İleride hakkımı arayabilmek için jandarma komutanından yapılan bu hatalı işlemle ilgili yazı istedim sağ olsun kendisi hazırladı ama savcı vermedi. Avukata sordum ‘ne yapabilirim’ diye. ‘Hiçbir şey yapamazsın şu an sebebi OHAL’ dedi. OHAL’i bilmeyenlere şöyle tanımlarım gücü elinde bulunduranların sana her türlü kötü muamele ve yanlış zevkle yaptığı ve senin hiçbir hakkının olmadığı dönemdir derim.”
- “Eşim işten çıkarıldığı için beni de çıkardıklarını söylediler. Teşkilattan baskı görememek için çıkarılmışım. Dava açtım, kuruma. Ellerinde delil olmadığı halde, kurumda, terör örgütü propagandası yaptığımı mahkemeye beyan etmişler. Tazminatımı alamadım, 7,5 yıllık . Eşim kurumun hedef göstermesi ile 12 aydır tutuklu daha saymakla bitmez .”
- “Ev, araba, çatı, garaj araması, hastaneye götürülme rapor alma, emniyete götürülme, el parmak izi alınması, sağ sol ve ön fotolarının çekilmesi, ifade alma, terörist muamelesi görme, FETÖ’cü haşhaşi virüs hain hakaretleri vs.”
- “Evde delil olarak toplanan şeylerle ilgili bilgi verilmedi, savcı ve hâkim objektif bir dinleme ve değerlendirme yapmıyor. Hatta eşimi ilk tutuklatan savcı, ‘Ben onu tutuklatmazsam, birileri beni tutuklar’ dedi. Duruşmalarda sadece soracaklarını sorup ayrıntı dinlemiyorlar, karar öncesi söyleyeceğini bir şey var mı diye sormuyorlar bile ve yaptığımız savunmayı tutanaklara eksik geçiyorlar.”
- “Görevliler genelde iyi niyetliydi. Bize karşı mahcuptular. Ancak çok çekiniyorlardı.”

- “Görevliler korkuyor. TV ve internette ne varsa ona göre birilerinin ağzına bakıyorlar.”
- “Gözaltı süresi uzundu ve avukatım olmadan 2 komiser ve bir müdür sorguya aldı. Darbeyi ben yapmışım gibi şehitler üzerinden psikolojik baskı uygulandı. Bayan olarak çok sıkıldım. Korktum.”
- “Göreve iade edildiğim halde yöneticilik görevim iade edilmedi.”
- “Evde olmadığım bir hafta sonu evimin kapısı kırılarak arama yapıldı. Evime dönerken yolda gözaltına alındım bir hafta gözaltı sonunda adli kontrol şartıyla serbest kaldım bir yıldır imza atıyorum.”
- “Evimde arama yapılırken polisin hakaretine maruz kaldım. Evimde misafirim olan yakınlarımın ve eşim ve benim telefonlarına el konuldu. Polis ifadesinde itirafçı olmaya zorlandım. Eşimin itirafçı olması halinde serbest bırakılacağı tarafıma söylendi.”
- “Evime gelindi ancak evde olmadığım için bulunamadım. Eşim tehdit edildi, bilgi vermesi için. Yaşadığımız durumdan dolayı çalışmıyorum ve eşim ve çocuğum insani bir hayat standardının altında yaşam mücadelesi veriyor. Sağlık güvencemiz yok bir evimiz yatağımız yok akraba yanlarında psikolojik sıkıntılar içinde yaşam mücadelesi veriyoruz.”
- “Evimize 1 bayan 3 erkek sivil kıyafetli memur geldi, sakince işlerini yapmaları için müsaade ettik. Onlar da kötü davranmadı. Ev aramasında 2 adet akıllı telefon, 2 tablet, 1 laptop, hard diske el koydular, aradan tam 1 yıl geçti ama hâlâ geri verilmedi. Evden çıkmadan, polislerin "Çok üzgünüm, biz farkındayız sizin suçunuz yok ama mecburuz bunları yapmaya" şeklinde özür dileyişini hiç unutmuyacağım.”
- “FETÖ’cüler FETÖ’den yargıladı.”
- “Gelecekte belki ahirette anlatılacak türden sıkıntılar hem de ne sıkıntılar.”
- “Gerçek FETÖ’cülerin hiç birisi alınmadı. A... (parti)’ye yakın A...(parti)’li olan ne kadar gariban insan var ise hepsi ihraç oldu. Bulduğum adliyede, bizzat bu yapının sohbetlerini organize eden, sohbeta adliyedeki memurları davet eden FETÖ’nün her aşamasında bulunan şahıs halen devlet memuru hiç bir soruşturma geçirmedi.”
- “Gizli tanık ifadeleriyle ve en ufak ihbarlar dikkate alındı. Bu ifadelerle hakkımda dava açıldı.”
- “Gözaltında, 13 gün, 2 kişilik odada 12 akademisyen yere battaniye serip hijyen olmayan pis ortamda dipdibe yattık. Öğle yemeği verilmedi.”
- “Gözaltı süresi uzundu. 9 gün hiç bir şey yapmadan gözaltında kaldım. Sonra mahkemeye çıkarıldım. Avukatımla gözaltında iken 5.gün görüşebildim.”
- “Gözaltı ve tutukluluk süreci cezalandırma amacıyla kullanıldı. Gözaltında kaldığım sürede nezarete bekletilerek psikolojik baskı yapıldı. ‘Buradan çıkayım da yatacak yeri olan hapis hane bile olsa razıyım’ dedirtirecek duruma geldim. Asliye hukuk mahkemesi yargılaması görüntüleri varsa komedi olduğu görülür. Tutuklama sonrası cezaevinde iletişim sağlık hizmeti alma dini vecibelerini yerine getirme vb. pek çok konuda mahrumiyet yaşadım.”

- “Gözaltı şartları çok kötü idi. 3 öğün yarım ekmek arası domates peynir verdiler. Lavabo sorunu vardı.”
- “Gözaltında 50-60 civarı insanla birlikte elleri kelepçeli ve yerde oturur vaziyette bir hafta spor salonunda tutuldum. İfade sonrası darp edildim.”
- “Gözaltına alındıktan sonra 1 yıl geçti. İddianame hâlâ hazır değil ve elektronik kelepçe ile yaşamını sürdürüyor iş bulamıyorum.”
- “Gözaltında darp ve kötü muamele, mahkemede savunma hakkını sınırlama, önyargı ve kanıt gereksiz peşin hüküm.”
- “Gözaltında hastalığımla ilgili taleplerim yerine getirilmedi.”
- “Gözaltında iken yakınlarımla görüştürülmedim.”
- “Günde bir rol ekmek ve 12 gr krem peynir verildi. Ayrıca gözaltındaki herkese vatan haini muamelesi yapıldı.”
- “Günlerce hiçbir açıklama yapılmadan gözaltı. Gözaltı süresince tıklım, tıklım dolu gözaltı yerleri. Yetersiz ve sağlıksız koşullar. Psikolojik işkence.”
- “Hak arama imkanı verilmedi, ilaçlarım kullanılmadı, yakınlarım ile görüştürülmedim.”
- “Hakaret. İnsan dışı muamele. Sözle taciz.”
- “Hâkim söylediklerimi tam olarak kayda geçirtmedi.”
- “Hâkim ve savcı matbu soruları sordu. Neden sendikaya üye oldun, Bank Asya'da hesabın var mı, talimatla mı para yatırdın. Sonuç yüzüme bile bakmadan tutuklanması dedi ve 235 gün canlı olarak bir mezarda tutsaklık.”
- “Hakkımdaki adli süreç tamamlanmadan ihraç edildim. En çok da dindar kesim tarafından sahipsiz bırakıldık. ahirete inanmayı ne zaman bıraktı bu insanlar. Kul hakkından korkardık bir zamanlar. Nasıl oldu da bu duruma geldik. Şimdiye kadar işimi sonuna kadar hakkıyla yapan ben bu ülkedeki haksızlığa uğrayanlara sessiz kalanlara hakkım helal değil. Kütahya il sosyal hizmetler müdürlüğü stajımı bile yaptırmadı. Ben ne yaptım bu insanlara hâlâ anlamış değilim. Allah büyük.”
- “Hakkımda banka ve dernek ile ilgili soruşturma açıldı darbe ile ilişkilendirildim ama soruşturma aşamasında gözaltında iken belirttiğim şahitlerim dinlenmedi diğer bankalarda da paramın olduğunu belirtmeme rağmen onlara bakılmadı sadece aleyhimdekiler toplandı ama lehime olan deliller toplamamakta ısrar ediyorlar.”
- “Hakkımda hiç bir delil olmadan açığa alındım. Açığa alındığım için hakkımda adli soruşturma açıldı. Evim arandı. Gözaltına alındım. Göreve iade edildim ama hakkımda adli ve idari soruşturma devam ediyor. Yurt dışı çıkış yasağım var. El konulan eşyalarım hâlâ polis elinde. Arşiv taramasında şahsım ve yakınlarım hakkımda sırf bu nedenle 'olumsuz' sonuç çıkıyor.”
- “Hakkımda hiçbir delil toplanmadı. Sadece kendi söylediğim yasal olan şeyler delil kabul edildi.”

- “Hakkımda tam olarak bir araştırma yapılmadan suçluymuşum gibi ‘niye böyle yaptın’ denildi. Kısacası asıl suçluların oturması gereken yerde ben oturtuldum.”
- “Hakkımda yakalama veya gözaltı kararı olmadan bizzat gidip savcıya ifade verdim. Savcı suçun yok dedi ancak hâkim ‘kaçma şüphesi vs. vs.’ diyerek tutukladı.”
- “Hakkımdaki iddia ve deliller bildirilmeden ifadem alındı.”
- “Hangi birini sayayım!...”
- “Hayal kırıklığı, Haksızlık, vicdansızlık, neyle suçlandığımı bilememe, soykırım.”
- “Her ne söylesek, mahkeme başkanı “Bunları biliyoruz, geç.” diye savunmayı aceleye getiriyor.”
- “Her şeyi aynı olan insanlar bile (sendika vb.) farklı muameleye tabi tutuluyor kimisine dava açılıyor kimine açılmıyor yerine ve kişisine göre değişiyor.”
- “Her türlü hakaret ve aşağılama.”
- “Herhangi bir ithamda bulunmadan suçsuzluğumu ispat etmem beklendi. Hiç bir delil olmadan bir yıldan fazladır adli kontrol altındayım. İddianamem hâlâ hazırlanmadı.”
- “Her şeyden nefret ediyorum.”
- “Hiç bir açıklama yapılmadan evden gözaltına alındım. Gözaltında 1 hafta kaldım tarafıma hiç bir şey sorulmadı. Sonrasında savcı ifademi alarak mahkemeye gönderdi. Hâkim savunma yaparken tamam uzatmayın diyerek karar verdi.”
- “Hiç bir işlem yapılmadan 11 gün süre ile gözaltında tutuldum.”
- “Hiç ilgim olmayan işlerle ilgili soruşturulmam başlı başına skandal. Bana tamamen yasal faaliyetleriyle ilgili sorular yöneltildi.”
- “Hiçbir açıklama yapılmadan emniyete götürüldüm kesinleşmiş bir suçumuz yokken gazeteler bizi suçlu gösterdi zorlu kötü bir gözaltı süreci geçirdim.”
- “Hiçbir gerekçe gösterilmeden, Diyarbakır’dan 7 kişilik koğuştan, Osmaniye’ye 10 kişi için tasarlanıp ancak 26 kişinin kaldığı koğuşa nakil oldum. Ailem Diyarbakır’da ikamet ettiği için ciddi anlamda yıprandım.”
- “Hiçbir hakkımın olmadığını ve bunun çaresizliğini sonuna kadar hissettim.”
- “Hiçbir suçlama isnadı olmadan 4 gün gözaltı ve ifade alınırken yine hiçbir suçlama olmadı ne kollukta ne adliyede. 1 seneyi aşkın süredir haftada 3 gün adli kontrol var. Suçlamayı 1 sene sonra gönderilen iddianamede öğrendim. Ev internetim Bylock kullanmış. Tamamen iftiradır hayatım boyunca Bylock kullanmadım. Artık adalet beklemiyorum.”
- “Hırsız, rüşvetçi, suçlu biri gibi, çalıştığım işyerine, polis geldi o kadar insanın içinde gözaltına alındım. Hayatım altüst oldu. Gözaltına alındıktan sonra 1 ay dışarı çıkamadım ve iş yerimin yakınından geçemiyorum Allah razı olsun bizi ‘terörist’ yaptılar Allah var, gam yok.”

- *“Hukuk normuna olmayan iddialarla soruşturma geçirdim.”*
- *“İddia makamı beni, banka, dershaneye çocuk gönderme vs. iddialarla örgüt üyesi olmaktan dava açtı. Ancak bunların o dönemde yasal olduğunu ifadelerimde belirttim. Yasalarımıza göre tarafıma illegal bir suç tespit edilemedi suçlamalar halen bir iddiadan ibarettir. Yani iddia makamı bana ‘şu banka hesabı kullanarak, şu dershaneye çocuk göndererek hattında şu program vasıtasıyla şu illegal yasal olmayan suçları işlemişsin’ diyemiyor. ‘En zoruma giden de burası’, böyle suçlamalar evrensel hukuka aykırıdır. Bu tür suçlamalar yasal olan belli bir markayı kullananlar teröristtir demek gibi bir şey.”*
- *“İfademi savcı değil, emniyet amiri aldı. Kaçma şüphem kesinlikle yoktu. Cihazlarımı teslim ettim. Buna rağmen dört aya yakın tutuklu kaldım. Hapishanede 24 kişilik koğuşta 58 kişi olduğumuz oldu. Ayrıca adli sürecim sonlanmadığı halde ihraç edildim. Üniversitem mahkemenin karar veremediği şeye surf sayı hesabı yüzünden karar verdi yani!”*
- *“İfademi almak isteyen savcı babamın yaşlı ve ameliyatlı hasta olmasından yararlanarak, babamı hasta yatağından kaldırılıp, onun yanında ifademi alabileceğini söyledi, 3 defa gözaltına alındım, 2. gözaltında tecrite maruz bırakıldım, 14 yaşındaki kızım bu sıkıntılı ve depresyona sokan ortamdan bunalıp intihar ederek hayatını sonlandırdı. Halen psikiyatri servisine ben, eşim ve 2. kızım giderek tedavi görmekteyiz. Devlet tarafından herhangi bir psikolojik destek yardımı olmamıştır. Sigortalı bir işte çalışmıyorum. İnsanlar korkularından çalıştıramıyorlar. Dükkân kiralayıp küçük bir işyeri açalım dedim; ‘FETÖ’cüye veremem’ dediler. Halen sigortasız, bir kamyoncunun yanında çalışıyorum. Babam emekli 80 yaşında, onun 250-400 TL arası yardımı oluyor. Evim kendimin.”*
- *“İhraçtan 8 ay sonra ev baskını yapmaları çok rahatsız edici. Bu saate kadar kaçmayan bir insan için telefon ile davet yollanması gerekir. 30’dan fazla polis ile evime gelmeleri ve rahatsız edici tavırları yakışmadı açıkçası. Savcı 6 aydır da takipsizlik mi verecek yoksa dava mı açacak bilmiyorum. Beklemedeyiz daha.”*
- *“İkamet adresime görevliler geldikten sonra bir daha ailem ile görüşmedim.”*
- *“İki aylık bir bebeğim le birlikte üç gün gözaltımda kaldım.”*
- *“İlk gözaltımdan sonra adli kontrolle serbest bırakıldım. Sonra hiçbir neden olmadan tekrar tutuklandım nöbetçi mahkeme serbest bıraktı. Tekrar adli kontrolüm var.”*
- *“İnsanı olmayan şartlar, hakaret, küfür, ‘insanı ne davrandılar’ sorusunu daha hızlı cevaplandırırım.”*
- *“İnsanlık dışı her muameleye tabi tutulup, canı gibi hakkımda işlem yapıldı. İfade alınırken muhatap olduğum soruların hiçbiri yasa dışı şeyler değildi. Yasal kriterler büyük suç işlemişim gibi sorulup cevap vermem istendi.”*
- *“İş arkadaşlarımız kaçırıldı.”*
- *“İşimden oldum. %70 engelli kızıma engelli maaşı başvurusu yapmak istedik, pozisyonun dolayısı başvuru alınmadı.”*
- *“İşimi kaybetmemin yanında eşim de benden ayrıldı ve mahkeme çocukları annelerine verdi çocuklarımı haftada bir kere görebiliyorum yuvam dağıldı hayatım karardı.”*
- *“İsimsiz Bimer şikâyeti ile aylarca cezaevinde kaldım.”*

- “İsimsiz ihbar ile soruşturma geçirdim.”
- “İşsiz kaldım. Eğitim hakkım gasp edildi. Aile saadetim bozuldu.”
- “Kamu sektöründe öğretmen olarak görev yapmakta idim. 5/08/2016 tarihinde açığa alındım. Daha bunu şokunu atlatmadan 10/08/2016 tarihinde ise yine kamuda çalışan eşim iş yerinde göz altına alındı. Eşim dört aylık hamile idi. 6 sene sonra tedavi ile Rabbim bizlere bir çocuk nasip etmişti. Malum bu tip hamilelikler risklidir buna rağmen iki hafta gözaltında kaldı eşim. Mahkemeden serbest bırakıldı şükür. Eşim mahkemeden çıktığında onlarca kişiyi tutuklama kararı veren hâkimin kararı okurken ağladığını ve elimden gelen ancak bu kadar dediğini aktardı. Bu bile hâkimlerin kendi hüür iradeleri karar vermediğini gösteriyordu. 01/09/2016 tarihinde kendim 672 sayılı KHK ile ihraç oldum. Eşim ise 29/10/2016 tarihindeki 675 sayılı KHK ile ihraç oldu. Hâlâ ikimiz de işsiziz. Eşimin ve kendi ailemin yardımlarıyla ayakta duruyoruz. Eşimle ilgili hâlâ ortada iddianame yoktur. Savcıyla görüşüldüğünde ‘dosyanın boş olduğunu muhtemelen takipsizlik yazacağını’ fakat ‘aynı durumda çok kişi olduğu için baskılardan çekindiğini ve beklediğini’ ifade etti. Oysa vereceği takipsizlik kararı OHAL komisyonuna iletilecek ve OHAL komisyonunun müspet karar almasında etkili olacak, Fakat bu şimdilik mümkün değil. Etrafımda tanıdığım ve durumu bizlerden çok ama çok daha kötü olan kişiler var. Bütün bu yaşananlar bende çok ama çok derin izler bıraktı. Dünya görüşümü, insanlara bakış açımı çok değiştirdi. Ahlak ve vicdan kavramlarının din ile alakası olmadığını öğrendim. Hatta dinin menfi manada kullanıldığında insanları canavarlaştırdığını gördüm. Okuyucu cemaatinden bir yakınımın eşi bizleri bu zor durumumuzda dahi kandırmaya elimizde olan üç beş lirayı çarpmaya çalıştı. Bütün bunları görünce mütedeyyin kesimden soğumaya başladım. Sol görüşlü dediğim, aynı okulda görev yaptığım arkadaşları aradı sordular fakat beraber yediğim içtiğim mütedeyyin kesimden arkadaşlarım ise ne aradı ne sordu. Ne garip ve de ne acı bir tablo değil mi. Allah inancının insanların cesaretini artırmasını beklerken Allah'a yakın gibi görünen insanların çok korkak olduğunu ateist derecesinde olan insanların ise çok cesur olduklarını gördüm. Dileğim umudum mağdur olan herkese en kısa zamanda haklarını teslim edilmesi, ailemin hassaten dokuz aylık olan çocuğumun çalınan geleceğinin bir an evvel iade edilmesidir. Ama kesin olan bir şey var ki açılan yaranın asla kapanmayacağı hatta çocuğuma ve belki de torunlarımıza kadar aktarılacağı kanaatindeyim. Kanaatimce gelecek asla geçmiş gibi olmayacak bu kesin... Her kim ki bu yangını söndürmek için bir damla dahi su taşıyorsa Allah ondan ve ailesinden ebeden razı olsun...”
- “Kanunda suç sayılmayan sendika üyeliği ve bankaya para yatırmaktan silahlı terör örgütü üyeliği ile yargılanıyorum.”
- “Kanunen suç olmayan şeyler suç unsuru kabul ediliyor. Yasal sendika üyeliği gibi.”
- “Karı koca olarak bir sabah ansızın evimizden alındık. 7 gün boyunca gözaltı süreci yaşadık. 5.günde ifademiz alındı. Çıkarıldığımız sulh ceza mahkemesince eşim ve ben aynı anda tutuklandık. Çocuklarımız ortada kaldı, komşuya bıraktım. Başka şehirde yaşayan yaşlı annem geldi çocuklarıma baktı. 3 ay sonra ben tahliye oldum eşim hâlâ tutuklu. Bize sunulan iddialar çocuğumuzun okulu, banka, sendika ve Bylock. Ama şu anda 3 duruşmamız oldu sadece içerik olmadan bir kaç ip bağlantısı olan Bylock suç olarak görülmeye çalışılıyor. Gözaltında kaldığımız sürede görevlilerin kaba tavırlarına maruz kaldım. Tutuklu bulunduğum sürede de görüşlerde, 2 Ayda bir açık görüş verildi. Mektup telefon vs. hakkı yoktu. Cezaevinde de kaba tutum sergileyen insan onurunu zedeleyen davranışlara maruz kaldık. Örneğin aramalarda, sayımlarda kaba davranışlar gibi. Adalet göremiyorum tecelli edeceği vakti bekliyorum.”

- “Kelepçelendim, Savcı anti-FETÖ’cü olduğumu söyleyerek serbest bıraktı. Göreve iade beklerken ihraç edildim.”
- “Kendi adıma bir sıkıntı yaşadım diyemem. Arkadaşlar (çektiklerini) anlatınca (benimkisi) çok rahat geçmiş. Ancak müthiş psikolojik baskı vardı. Konuşmalar imalı ve davranışları üzücüydü.”
- “Kimse sizi dinlemiyor yargısız infaz yapmak istiyorlar o süreçte her şey suç sayılıyordu.”
- “Kimseye savunma hakkı verilmedi. Haksız yere hapse attılar. Yetim kalan çocuklara ne demeli.”
- “KOM Şube Müdürlüğünde göz altında iken, nezarethanede tuvalet olmaması, demir parmaklıkların çok sık olması, yönergeye uygun olmaması ve 2 metre karelik alanda 5 kişi gözaltında tutulma, öğlen yemeklerini akşama kadar vermeme ve hepsini aynı anda akşam getirme, tuvalete istediğin zamanda gidememe, personelin kripto-FETÖ’cüler şeklinde hakkımızda bizim duyacağımız şekilde konuşması.”
- “Komedi gibiydi.”
- “Kucağımda henüz iki yaşına girmemiş oğlumla savcının karşısına çıktım çünkü babası da gözaltına alınmıştı ve savcı aşağılayıcı bir üslupla beni tutuklamakla tehdit edip durdu.”
- “Maddi delil hiç aranmadı..”
- “Maddi olarak çok sıkıntı yaşıyoruz, biri üniversite de diğeri lisede iki çocuk okutuyorum, eşim askeri ücretli çalışıyor, kardeşim tutuklu, ailece antidepresan kullanmak zorunda kaldık. Bir yıl geçti ama hâlâ kapı çalınca, yüreğimiz ağzımıza geliyor, evimizden çıkmayan insanlar yolda tanımamazlıktan geliyor.”
- “Mahkeme başkanı ‘etkin pişmanlık’tan bahsetti ‘kullanmak isteyen var mı?’ diye sordu kimse ses çıkaramayınca ‘Hepiniz 6 aydan başlayıp, 7,5 yıla kadar ceza alacaksınız. Bunu bilin’ dedi.”
- “Manevi ve maddi kayıplar yaşadım. Toplumda hüsnü zan ile yaklaştığım kişilerin umursamazlığını gördüm. Bu durumda da bile aramayıp sağda solda gıybet eden insanlar gördüm. Bir yere çıkamaz gidemez duruma geldim. Camilerde yapılan siyasi propagandalardan dolayı çevremdeki dindar insanlardan ve imamlardan soğudum. Yargıya olan inancımı tamamen yitirmek üzereyim. Maalesef beni ÜLKEMDEN soğuttular.”
- “Masumiyet karinesinin kullanılmaması.”
- “Milli Eğitim Müdürlüğü, sendikanın 2014’te yapılan basın açıklamasından 17 ay sonra valinin emri ile kasıtlı olarak hakkımızda soruşturma açtı. Soruşturma sonuçlanmadan, 15 Temmuz oldu. Milli eğitim hakkımızda suç duyurusunda bulundu. Tutuklandık. Tutuklu iken 672 ile ihraç edildik. İhraç olduğumuz için soruşturma kapatıldı. Adli yardım hakkı tanınmadı, hesaplarımız bloke edildi, mallarımıza tedbir kondu, çocuğuma gittiği okulda öğretmeni hakaret ederek aşağıladı, eşim resmi işlemleri takip ederken aşağılandı. Aracımın sigortasını firmalar yapmadı, cezaevinde 10 kişilik koğuşta 30 kişi kaldık, sendika, okul, banka gibi yasal hakları kullandığım için 6 yıl 3 ay ceza aldım. Oysa bizim hakkımızda suç duyurusunda bulunanların çocukları da o okullara gidiyordu. O bankada hesapları vardı. Hâkim bunları dinlemedi, tutanaklara geçilmedi.”

- “Ne emniyette ne de savcılıkta tarafıma FETÖ ile ilgili bir suçlama yapılmadı, dosya içeriğinde ne olduğunu da bilmiyorum. Buna rağmen 15 gün gözaltında kaldıktan sonra adli kontrolle serbest bırakıldım ve açığa alındım. 9 ay sonra da ihraç edildim. Hakkımda herhangi bir dava açılmadı.”
- “Ne siz sorun ne ben şöyleyim...sadece çocuklarım döktüğü gözyaşlarını ve dışlanmışlık durumunu asla unutmuyacağım...”
- “Neyi anlatayım ki suç olmayan bir şeyden tarafıma bir soruşturma açıldı daha sonra açığa alındım.”
- “Neyle suçlandığımı bilmeden 8 ay cezaevinde kaldım. Savcılık sorgusunda, baştan sona bir şirkete CV bırakır gibi nerden mezun olduğum, nerelerde çalıştığım gibi soruların muhatabı oldum. Nezarette kaldığım sürede yemek verilmedi. Beni tutuklayan savcı da daha sonra FETÖ soruşturmasından tutuklandı. 8 ay ceza evinde kaldım. Aylık değerlendirmelerde suçumuz ve somut delillerin tarafıma savunma hakkımı yapabilmek için yazılı olarak tutuklunun devamı kararlarında belirtilmesini istememe rağmen dilekçelerim hiç dikkate alınmadan tutukluluğumun gerekçeleri somut bir şekilde yazılmadan 8 ay uzatıldı.”
- “Nezarethanede soğuk suyla duş almak zorunda kaldım. Yüksek sesle müzik açıp uyuyamadılar.”
- “Normal bir vatandaş olarak yaşarken sabah 6:30 da evimin basılıp çocuklarımın ve eşimin yanında eli silahlı polisler tarafından gözaltına alınmak.”
- “Öğrencilerimizi, ders anlatmayı, araştırma yapmayı, konferanslara katılmayı özledik. Gerçek hukuk ve adalet gelmesi temennisi ile...”
- “Olduğu dönemde suç teşkil etmeyen ve bulunduğum dönem devletçe de terör örgütü sayılmayan bir yapıda 1 yıl kaldığım için suçlanmak...”
- “On ay haksız yere tutuklu kaldım. Eşim de atıldı. Çocuklarım annem babam çok zor günler geçirdi ve geçirmekteyiz...”
- “Polis ifademe söylemediğim şeyler eklenmiş. Etkin pişmanlık hükümlerinden faydalanmam noktasında polis baskı yaptı. Bazı ifadeleri polis psikolojik baskıyla kabul ettirdi.”
- “Polis sırf skor yapmak için tutuklama yaptı. Sözde delilleri hukuksuzca savcı aracılığıyla mahkemeye sunup haksız tutuklamaya sebep oldu. İtirazlar okunmadan 8 ay haksız tutuklu kaldım. 7 kişilik koğuşlarda 43-44 kişi kaldık. Gayri insanı ortamda yaşamak zorunda bırakıldım. Ailemden uzaklaştırdım. Ekonomik olarak çökertildim.”
- “Poliste illegal sorgu: gözaltında iken bazen gündüz, bazen gece yanımızda avukat olmadan kamera olmayan küçük bir odada hakaret, küfür, şantaj, tehdit ile ifademiz alındı. Bu illegal ifadeler bazen gece 03:00 bazen 05:00’da uyku sersemi iken alındı. Şiddet uygulananları da duydum ama şahit olmadım. Savcı Bey, adliyede soru sormadı sadece emniyet ifadene katılıyor musun? dedi, ama emniyet ifadenin metni bana verilmedi. Uzun gözaltı süresi sonunda verilen ifadenin hele hele baskı altındaki illegal ifadenin ne olduğu hakkında hiç bir bilgimiz yok iken savcı beyin hiç soru sormaması şüphe uyandırıyor.”

- “Psikoloji aşağılanma, ekonomik sıkıntı, seyahat özgürlüğüm kısıtlandı, akademik özgürlüklerim elimden alındı, kalemime perçin vuruldu. Ötekileştirme, dışlanma, tehdit.
- “Psikolojik baskı altında kaldım polislerin sözlü saldırısına uğradım. Evimde ben yokken arama yapılmış ve (evi) köpek kulübesi gibi yapıp gitmişler. Tuvaleti kullanmışlar; ancak temizlememişler. Evin her yanında ayakkabı izleri ve sigara izmaritleri vardı. Hukuksuzca ihraç edildim. Ekmeğim elimden alındı. Bekâr bir kız çocuğu olarak ailemi geçindiriyordum. Ancak işsiz kalınca hepimiz açlığa mahkûm edildik. Sedef hastasıyım ve ilaçlarımı bile alamıyorum zulüm zirve yaptı.”
- “Psikolojik baskı altında oldu. Sözlü tacizler oldu.”
- “Psikolojik baskı yapıldı. Kendimi yeterince ifade edemedim. Aşağılayıcı tavırları vardı bana karşı. Söylediğim ifadelerin tamamını tutanağa geçirmediler. Savcı da polis de sürekli bağıryorlardı bize karşı.”
- “Sabah gün doğmadan, keyfi bir ev baskını; keyfi bir gözaltı süreci, neyle suçlandığını bilmeden, KHK'lı olma suçundan dolayı bilgi notlarıyla oluşturulmuş kanaat delilleri ile hâkim karşısındasın. Soğukkanlı dirençli isen, o günkü tutuklama kotasına girmemişsen şanslısınız tahliye olursun. Bunları hiç bilmeden, hesap etme şansın olmadan kukla gibi sayısal toto gibi ya tahliye, ya tutuklanırsın. Ben bu yolla tahliye olanlardayım. Şanslıyım. KHK'lı olduğum için irtibat, iltisak kesin gözüyle bakılıyor.”
- “Saçma sapan gerekçelerle tutuklandım.”
- “Saçmalık. Suç yok. Suçsuzluğumu ispatlamaya çalıştım.”
- “Sadece ifade verdim ifademi alan memur cumhuriyet savcısı gibi, hâkim gibi sorguladı. Hâlbuki sadece ifadem alınacaktı neyse onu da geçtim, suçumu sorduğumda 2012 yılının Aralık ayında Ankara sigortayı aramışım neden aradığımı irtibatım bağımı sordular. Güldüm hem de kahkaha attım yazıklar olsun bunu bana reva görenlere yazık.”
- “Savcı beni ifadeye çağırabilirdi. Ama sabah polisler evime gelip evimi didik didik arayıp bütün işlemler gerçekleştirildikten sonra, öğlen 1 de evimdeydim.”
- “Savcı soru sormadığı hususları direkt iddianameye yazmış. Örneğin araba aldığım kişi hakkında da FETÖ soruşturması olduğundan arada mali ilişkilerin olduğunu iddia etmiş.”
- “Savcı tutuklama talebi ile mahkemeye sevk etti. Ancak duruşma hâkimi ben ve avukatımı odasına çağırttı, kapıyı kapattı ve bana aynen şunu dedi: “Savcı tutuklama istemiş. Ben dosyayı görmedim ama büyük ihtimalle tutuklanırsın o yüzden baştan itirafçı ol” dedi. Ben kabul etmedim. Duruşmaya çıkınca bana ‘Bank Asya hesabın var’ dedi. Ben de ‘2012 yılında Bank Asya hesabımı kapattığımı’ ifade ettim. ‘Hayır var’ dedi. Ben, yine, ‘kapattım’ dedim. ‘Var’ dedi, ‘Buradan görünüyor’ dedi. Ben de ‘herhalde kapatmadılar, ama hiç para yatırmadım’ dedim. İfadeyi o şekilde yazdı. Duruşmadan sonra Bank Asya’yı aradım hesap durumumu kontrol eder misiniz? dedim onlar da 2012 tarihinde bütün hesaplarımı kapattığımı ifade ettiler.”
- “Savcı ve hâkim çok korkuyordu bundan dolayı da hukuk çerçevesinde hareket edemiyorlardı.”
- “Savcılık ifadesi için 5(beş) gün nezarethanede kaldım.”

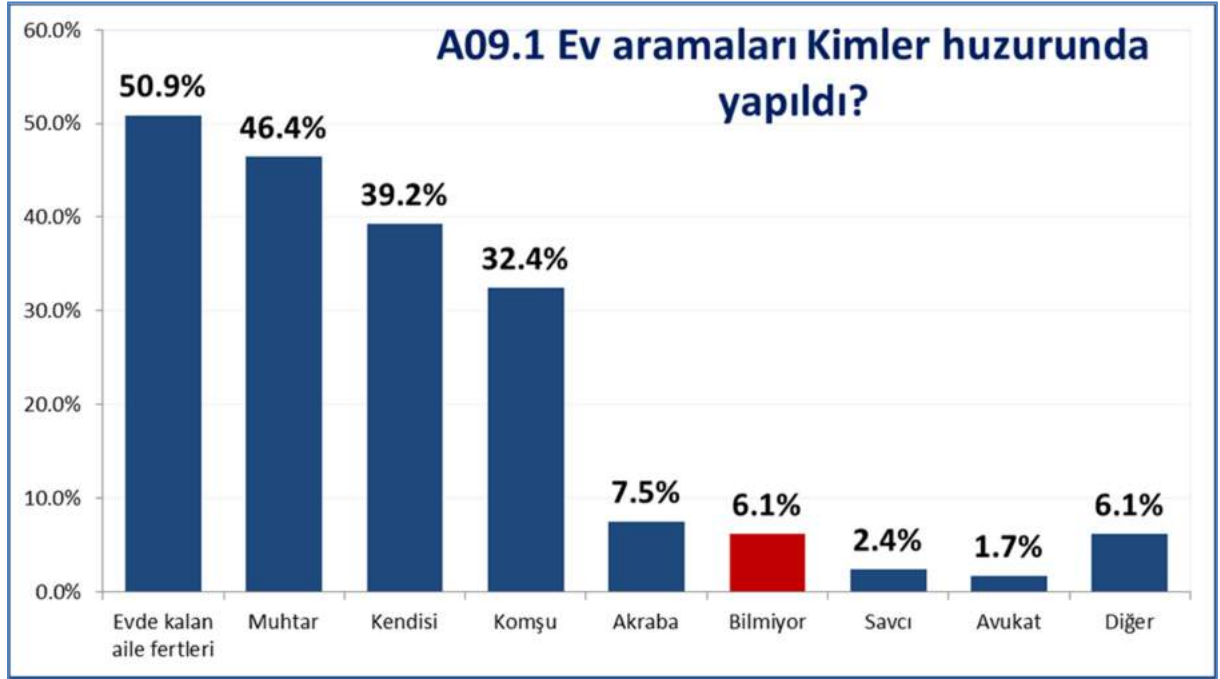
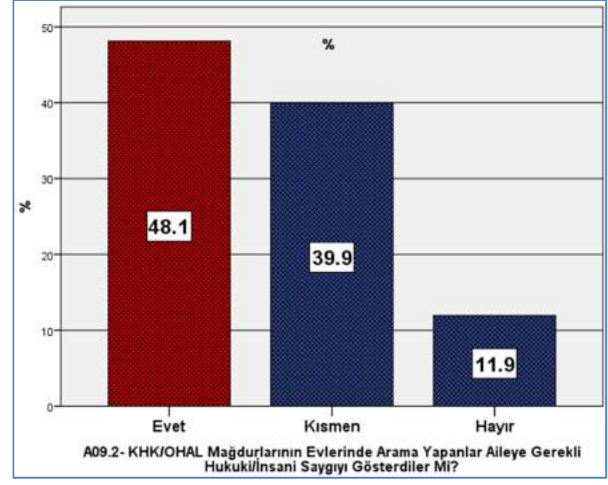
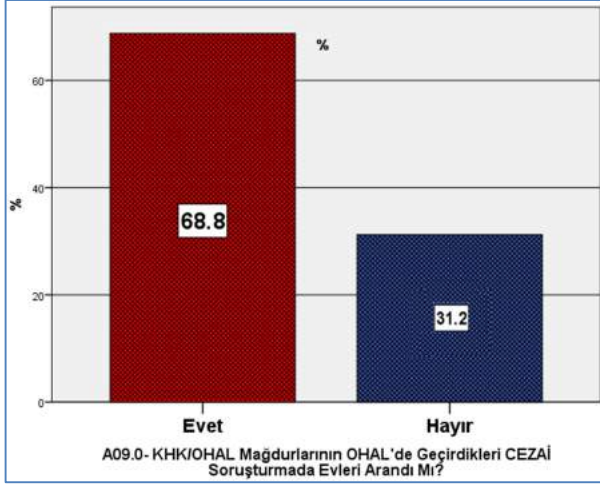

- “Savcılık kararını @başkentçi Twitter hesabından öğrendik.”
- “Savcılık sorgusu sonrası adli kontrol ile salıverildim. 1 yıldır haftada bir imza atıyorum. İddianame hazır değil. Savcılıktan bilgi verilmiyor.”
- “Savcılıktaki ilk ifadede avukat yoktu. Savcı ifademi alırken silahlı polis memuru bulundurmaktaydı.”
- “Savcının karşısında bir suçlu gibi muamele gördüm. Hakkımdaki dosyanın içeriğini bilmeden savcının karşısına çıktım. Hakkımda bir dosya daha varmış, onu da savcıdan öğrendim. Ancak savunmaya başlamadan önce dosyayı göstermiyorlar, tecavüzcüye, hırsıza bu muamele yapılmıyor.”
- “Savunmasız delilsiz terörist ilan edilmek...”
- “Sendika gerekçesiyle tutuklandım. Yeni düşük yapmış olmama rağmen adli kontrolle dahi serbest bırakmadılar. 103 gün süren tutukluluğumun daha ilk gününde hücreye koyuldum. Gayr-i insani şartlar altında 20 gün hücrede tutuldum. Sonrasında başka yere nakil oldum. Sonunda tahliye oldum ancak soruşturmam henüz devam etmektedir.”
- “Sendika üyesi olmam nedeniyle ihraç edildim, gözaltına alındım, denetimli serbestlik uygulandı ,halen Nazilli'den 90 öğretmen ağır cezada yargılanıyoruz....”
- “Sendika yüzünden 24 saat gözaltında kaldım ama sendikayı. Kuranlar paşalar gibi görevinin başında.”
- “Şirketten işe yaramıyorum diye çıkarıldım, bu esnada 7 aylık hamileydim. Bebeğim 39 günlük iken 9 gün nezarete kaldık.”
- “Sizi sürekli suçlamaları, açıklama yapmaya izin vermemeleri. Karar belli olduğu için zaman vermemeleri.”
- “Sorgusuz altı gün nezaret. Sendika üyeliğinden, terör örgütü üyeliğine bağlantı(!).”
- “Sorgusuz sualsiz ihraç edildim. Bir terörist gibi evime gelen polisler evimi aradı. Gözaltındayken zaten suçlu kararı verilmiş muamelesi yapıldı. Sendika temsilcisi olmam nedeniyle 6 gün gözaltında 100 gün cezaevinde kaldım.”
- “Soruşturma gizli olduğundan bana bile söylemediler suçumun ne olduğunu. Hafta içi bir gün imza atıyorum hafta sonu olması için dilekçe verdim mahkeme cevap bile vermedi. Bu sebeple (başka) ile giremiyorum
- “Soruşturma yapan kişiler mahkemede tanık sıfatında oldular. Soruşturma kanunsuz yapıldı. Benden sadece bilgi alıp yargısız infaz yaptılar ve ihraç ettiler. Soruşturma nedenlerinin yanlış olduğu mahkemece kanıtlanmış hususlardır. Benim savunma Hakkı'mı kullandırmadan ihraç ettiler. Şimdi de ...komisyon kurdular.”
- “Soruşturmanın üzerinden 10 ay geçmesine rağmen itirafçı kılığındaki iftiracı kişinin ifadelerine ulaşabilmiş değilim. İddianame yazılmamıştır.”
- “Söylenmez, yaşanır. Düşmanımın yaşamasını bile istemem. Toplum nazarında terörist olarak görülmek. Daha bir çok vb.”

- *“Peşinen suçlu görüldüm ve işlemediğim "suçumu" itiraf etmem beklendi ve o yönde Poliste, Savcılıkta ve Mahkemede psikolojik baskı yapıldı.”*
- *“Suçlamayı bilmeden, matbu 10 kadar soruya cevap verdim. Sorular umumu ilgilendiren genel sorulardı. Şahsımı ilgilendiren somut bir suçlama yapılmadı. (Zaten yok).”*
- *“Suçum olmadığı halde denetimli serbestlik kapsamında her hafta imza atıyorum ve yurtdışına çıkma yasağım var.”*
- *“Suçum söylenmeden gözaltına alındım savcılıkta ne ile suçlandığımı öğrendim.”*
- *“Taa 10 yıl önceki ve istifa edilmiş bir dernek üyeliği ile suçlanmış olmanın saçmalığı.”*
- *“Tamamen taraflı sorular ve aleyhime konuşanların ifadelerinden habersiz kendimi savunmaya çalıştım.”*
- *“Telefon hakkı. Ziyaret hakkı. Kitap okuma hakkı. Eğitim hakkı. Avukat hakkı vb. kısıtlama engelleme 'ye tabi tutulduk.”*
- *“Terörist muamelesi gördüm.”*
- *Trabzon'da eşimle birlikte gözaltına alındım. 6 gün burada tutulup 6. günün sonunda 2 polis memuruyla sabah 5 'de arabayla yola çıktık. Yolculuk tam 10 saat sürdü. 10 saat yolculuktan sonra 3 saat ifade verdim. 3. saatin ardından, yaklaşık 1 saat bekletildikten sonra savcı bey ifademi aldı. İfademi alırken hakaret ettiler. Ayrıca polislere verdiğim ifadem okutturulmadan imzalatırdı. Eşim adli kontrol şartıyla Serbest bırakıldı. Ben 93 gün Niğde kapalı ceza evinde hiç yere tutuldum. 93. günde serbest (kaldım). Haftada 2 gün imza atmak şartıyla serbest bırakıldım. 15 aydır işsizim. Eşim çalışıyor, ben çocuklara bakıyorum. Biz gözaltındayken 3 çocuğumuzun psikolojisi bozuldu ben 3 ay içerideyken çocuklar çok sıkıntı çektiler. Halen daha da sıkıntı çekmekteyiz.”*
- *“Üniversitede itibarlı bir Öğretim Üyesi iken, Darbe/PDY'den gözaltına alınıp, poliste, savcılıkta, mahkemede peşinen suçlu görüldüm ve suçumu 'itiraf etmem' beklendi. Hırsızlar, tecavüzcüler, uyuşturucu tacirleri ve hatta PKK zanlıları bile bizden daha itibarlı muamele gördüler.”*
- *“Usulsüz gözaltı ve nezaret sırasında hakaret aç ve susuz bırakılma, uyumaya izin vermeme (muamelelerini yaşadım).”*
- *“Uzun gözaltı, hakaret, tehdit, baskı, zorla etkin pişmanlık(tan yararlandırma talebi).”*
- *“Yaklaşık 5 yıl önce kültür bakanı danışmanı olan birisiyle telefon görüşmem örgüt üyeliği sayıldı. Kanunilik ilkesine aykırı bir işlemlerle ve delilsiz iddialarla suçlandım. Onlarca soru anket yapar gibi tüm hayatımın ve aile fertlerimin hikâyesi soruldu adli kontrolle serbest kaldım.”*
- *“Yaklaşık bir buçuk yıldır adli kontroldeyim hakkımda bir dava açılmadı.”*
- *“Yasal bir bankanın kredi kartı borcunu ödemediğim için tutuklamaya kalktılar. Polisler de bizlere psikolojik baskı uyguladılar.”*
- *“Yasalarda suç olmayan hususlar suç olarak önüme kondu. ‘Suçun Kanuniliği’ ilkesine aykırı olarak.”*

- *“Yaşadığım olay şu şekilde gerçekleşti işten akşam eve gelince saat 08:30 (10/08/2016) da polisler evimize geldi. Onları evimize buyur ettik. Hakkımızda arama ve gözaltı kararı olduğunu söylediler. Evde ve aracımda arama yapıldı. Arama sonucunda herhangi bir suç unsuruna rastlanmadı. Gözaltına alındıktan 3 gün sonra savcının karşısına çıkarıldım ilk ifademde 1997/2005 yılları arasında aralıklı olarak 7 yıllık Çanakkale’de Zaman gazetesi dağıtım işinde çalıştığımı bu işi de sadece ailemin geçimini sağlamak için yaptığımı bu çalıştığım dönemde de bu gazetenin yasal bir gazete olduğunu ifade ettim. 2006 yılında 78 KPSS puanı ile Çanakkale açık ceza infaz kurumu müdürlüğü infaz koruma memuru olarak atandığımı; 2008 yıllarında bir kez sohbe gittiğini (kurumumdaki arkadaşlarımın da olduğu bir yerde tamamen çay içmek maksadıyla); bir de eşimin üzerine 2013 yılı nisan ayında Bank Asya’dan bireysel emeklilik sistemine giriş olduğunu söyledim. Bunu da 2015 yılı Ağustos ayında Vakıfbank aktarılması için eşime Vakıfbank Çanakkale şubesine dilekçe verdiğimi ifade ettim. 17/25 Aralık tarihlerinden sonra yaptırmadığımı da ifade ettim. Suçsuz olduğumu, vatani ve milletimi sevdiğimi söyledim. Fakat savcı tutuklanmamı talep etti hâkim de tutukladı. Çanakkale E tipi kapalı ceza infaz kurumuna alındıktan sonra yaklaşık üç ay sonra görev yerim olduğu gerekçesiyle Tavşanlı ceza infaz kurumuna sürüldüm. Tutuklandıktan 7 ay sonra ilk mahkeme de aynı ifadeyi verdikten sonra tahliye edildim.”*
- *“Yasayan ölüyüm toplumda tecrit edildim. İş bulamıyorum. Ailemin dağılmasında korkuyorum.”*
- *“Yazamam...”*
- *“Zulüm, zulüm, zulüm...”*

A09.0- 15 TEMMUZ 2016 SONRASI OHAL'DE GEÇİRİLEN CEZAI SORUŞTURMA MESKEN ARAMALARI

OHAL'de cezai soruşturma geçirenlerin %68,8'i evlerinin arandığını beyan etmişlerdir. Evleri arananlardan yalnızca %48,1'i evlerini arayan polislerden/kişilerden, kendilerine/ailelerine gösterilmesi gereken insani/ hukuki saygının gösterildiğini beyan etmişlerdir. Kendilerine/ailelerine gerekli hukuki/insani saygıyı görmediklerini belirtenler; 'arama kararlarının gösterilmediğini', 'arama tutanağının verilmediğini', 'çocuklarının travma yaşadıklarını' beyan etmişlerdir.

Ev aramalarında kimlerin bulunduğu sorusuna ağırlıklı olarak, 'evde kalan aile fertleri, muhtar, komşu ve kendilerinin' olduğunu beyan etmişlerdir. 'Diğer' seçeneğini işaretleyenler; "site/apartman yöneticisi, site güvenlik görevlisi, kapıcı, ev sahibi, 'çilingir marifetiyle' ve 'kendileri evde yokken, kapı kırılarak girildiğini' beyan etmişlerdir.

A09.3- KHK/OHAL MAĞDURLARININ CEZAİ SORUŞTURMALARDA EVLERİNİN ARANMASI HUSUSUNDAKİ AÇIKLAMALARI²¹

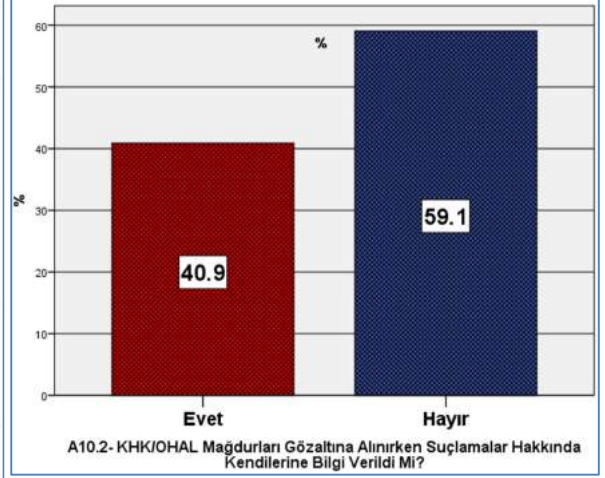
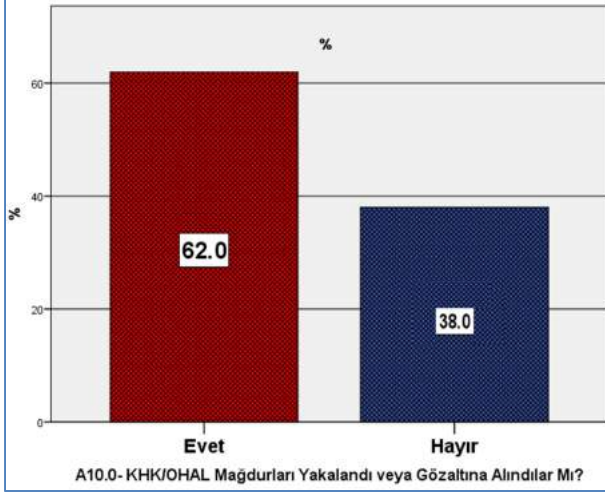
- “15 ay önce evimden bilgisayarlarımız ve telefonlarımız alınmış. Hâli hazırda iade edilmedi. Kim bilir cihazlarımız ne haldedir.”
- “2 bilgisayarım ve cep telefonum alındı. Hâlbuki imaj alıp evde bırakmaları gerekirdi. Evden ayrılırken çok çok ısrar ettiğim halde Kuran-ı Kerimimi yanıma almama izin vermediler.”
- “Ailem korktu”
- “O anda kendimi çok kötü hissettim çünkü polislerin bakışı PKK'ya bakışından daha kötü gibi geldi. Yıllarca eğitim için canla başla çalışan bir insana bu yapılmamalı diye düşünüyorum.”
- “Arama kararı ve arama sonucu tutanaktan verilmedi.”
- “Arama yapanlar gayet önyargılı idi. Çay, kahve, pasta ikram ettiğimiz ve yiyip içtikleri halde evde önemli evrak ve 1-2 çeyrek altını sakladığım kasayı görünce 'Yukarıdan alınan emir gereği böyle yapıyorsun' dediler. (Kasanın) içeriğini açınca ve içindekileri görünce utandılar.”
- “Arama yapanlar ne aradıklarını bilmiyor. Ne arayacaklarını da söylemiyorlar. Evin altını üstüne getiriyorlar ve evde bulunan çocukların psikolojisini anlayamıyorlar...”
- “Arama yapıldıktan sonra polislerin vermesi gereken tutanağı vermediler.”
- “Arama yapıldığı sırada ben il dışındaydım. ...Anne ve babamın anlattığına göre, sabahın 5'inde polisler zilime basılmayıp cümle kapısını tekmeleyip ismimi bağırmişlar. Ailemi çok korkutmuş ve tüm komşularımızı ayağa kaldırmışlar.”
- “Ben (armada) yoktum. Ama aileme çok rencide edici davranmışlar.”
- “Beni gözaltına alan polis benim PKK'lı teröristten daha tehlikeli olduğumu söyledi.”
- “Bilgisayarlar imajı alınmadan doğrudan götürüldü.”
- “Bir gün önce her şeyiniz var en önemlisi saygınlığınız bir gün sonra hiçsiniz ve suçlusunuz.”
- “Bir insanın hiç bir neden yokken, evinin aranıp, bütün özel her şeyinizin en ince detayına kadar sanki kendilerinin mülkü gibi hareket edilmesi çok büyük insan hakkı ihlali, onur kırıcı ve kabul edilemez bir durum.”
- “Emri yerine getirdiler. Sanki azgın suçluyuz.”

²¹ Bu bölümdeki ve diğer bölümlerdeki tüm hayat hikâyeleri, mağdur mesajları ve görüşleri tamamen mağdurlara ve/veya yakınlarına aittir. Anlatımlarda, yazım denetimi dışında, tarafımızca, herhangi bir ilave de yapılmamıştır. Bazı zorunlu hallerde, anlatımı kolaylaştırmak amaçlı, kelime ilavesi yapmak gerekliliği hissedildiğinde kelimelerin mağdurların ifadesi olmadığını belli edebilmek için o kelimeler parantez ( ) içerisinde yazılmıştır. Bazı aktarımlarda, mağdurların/yakınlarının kendilerinin de parantez içerisinde cümleler kurdukları görülmektedir. O türden cümleler tarafımızca ilave edilmemiştir. Tarafımızdan, anlatımı kolaylaştırıcı kelimeler dışında, anlatımlara, kesinlikle, herhangi bir cümle ilavesi de yapılmamıştır. Anlatımlardaki ifadeler sahiplerine aittir, tarafımızın görüşlerini temsil etmez.

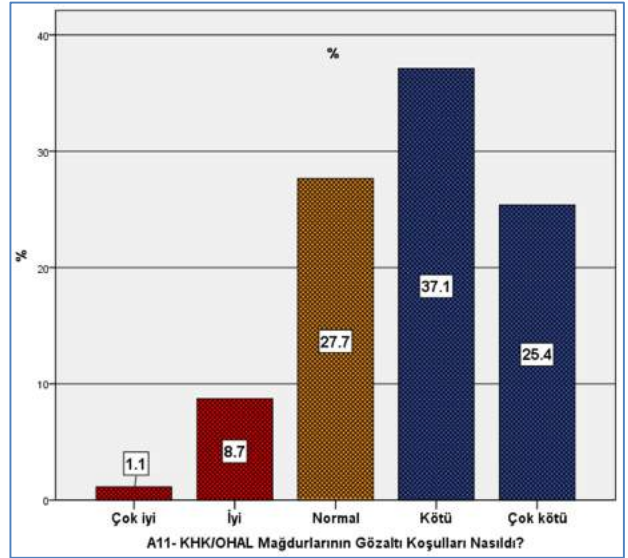
- “Biz evde olmadığımız için arama sırasında neler yaşandı bilmiyorum. Ancak hiç alakası olmayan müzik kaset ve CD’lerim ile yayınevlerine bakarak alakası olmayan kitapları da almışlar.”
- “Bizlere arama kâğıdı verilmedi. (veriliyor mu bilmiyorum).”
- “Çocuğum uyurken odasına girildi ve odası aranmak istendi.”
- “Çocukların odasında bulunan bütün kitapların içine bakıldı. Her yeri darmadağın ettiler. Bazanın altına, buzdolabına, bütün çekmecelere, mutfak dolaplarının içine kadar bakıldı ne aradıklarını bilemedim bir şey de söylemediler. Aradıkları ne ise bulamadılar.”
- “Çocukların eşyaları alt üst edildi yeterince özenli değildi.”
- “Doğrudan suçlu muamelesi.”
- “Eşim tehdit edilmiş. Beni bulamayınca, ‘onun yerine seni alırsın’ şeklinde tehdide maruz kalmış.”
- “Ev hali, üstümüzü değiştirmek için zaman istedik müsaade etmeden eve daldılar. Kamera kaydı yoktu. Biz kayıt yapmak istedik engel oldular tartışma çıkardılar. Asla olması gerektiği gibi değildi.”
- “Ev sahibinin anlattığına göre ev araması sırasında çok sorun çıkarılmamış. Ben gözaltındayken kısa bir süre sonra ev araması yapan polislerin de ihraç olduklarını duydum.”
- “Evi çok kaba arama yaptılar, dağıtıp bıraktılar, tutanaktan bir suret vermediler.”
- “Evde terör estirdiler, hakaret ettiler, buzdolabının buzluğu dâhil her yeri aradılar, sorularımıza hakaret eder gibi cevaplar verdiler vb. vb. vb...”
- “Evim talan edilmişti.”
- “Evimizde herhangi bir suç unsuruna rastlanmadı. Ama suç teşkil etmesi için bir şeyler bulma çabaları bizi çok rahatsız etti. Karşı komşum da öğretmen, eş zamanlı (olarak) onların evine de gelip arama yaptılar. Onlarda da hiç bir suç unsuruna rastlanmadı. Ama delil olarak ‘Milli Eğitim Personel Kimlik Kartı’ yazdıklarını duyduğumda çok şaşırđım.”
- “Evimizdeki aramada 3 adet materyale el kondu. Bilgisayarımın hard diski, notebook ve 90’lardan kalma Zenith marka, mekanik kayıt özelliğı olmayan fotoğraf makineme el konuldu ve halen adli emanette... Tutukluluğumuz süresince tahliye talep dilekçelerime ve itirazlarıma hep dijital materyallerin raporunun dosyaya gelmediğı gerekçe gösterilerek reddedildi. Temmuz ayındaki tahliye olduğum duruşmada mahkeme heyeti dijital materyallerin raporunun gelmesinin uzun süreceğı ve beklenilmesinden vazgeçileceğı kararını verdi. ve tutanakla olarak vazgeçildi dilekçelerimize rağmen bu materyaller bizlere verilmedi. Aylarca beklenen ve gelmediğı gerekçesi ile bir rapor dan 9 ay tutuklu kaldık.”
- “(Polisler evimi iki kez aradılar. İlk geldikleri gün, kızım TEOG sınavına girecekti. Sabah saat 6 gibi geldiler. Kapıyı kırarak gibiydiler. İkinci geldiklerinde ise evin giriş kapısında eşime öyle bağırarak, hakaret ederek ve üst perdeden konuşmaları vardı ki bütün apartman duyuyordu. Bunu yapmalarına gerek yoktu zaten bütün apartman bize karşı boykot durumundaydı.”

- *“Hakaret edercesine, bir de yatak odasını dahi kameraya çekerek ve özel eşyaları herkesin önünde dağıtarak...”*
- *“Hayır, korkuyorum çünkü.”*
- *“H... gibi arama yapmışlar. Evin her yanı harabe gibi olmuştu tuvalete bevl edip yıkamadan bırakmışlar. Her yerde sigara izmaritleri ve ayakkabı izleri vardı.”*
- *“Hiçbir dijitalin imajı yanımızda alınmadı. Ayrıca çok komik olarak e-imzamızı flash bellek sanarak aldılar.”*
- *“Hırsızlık yaptılar.”*
- *“İnsan değildi arayanlar..”*
- *“Kanser tedavisi gören annemi hastaneye götüreceğim zaman arama ve yakalama yapıldı. Annemi hastaneye yatışını yapmam için polise verdiğim bütün alternatifleri kabul etmediler. Annemi moralman çökerttiler. Bu şartlarda başlayan tedavinin ikinci aşamasında annem vefat etti.”*
- *“Memurlardan bir tanesi aşağılayıcı sözler söyledi.”*
- *“Önyargılı davrandılar.”*
- *“Polis telefonlara elkoyarken, misafirlerimin telefonlarını vermememiz halinde ‘kolunuzu kırar alırım’ dedi.”*
- *“Polisler evimi 2 kez aradılar çünkü eşim ve ben 672 nolu KHK ile işten atıldık. Yalnız eşim için Kasım 2016 ayında geldiklerinde polisler sert ve saygısızca davrandılar. Benim için Haziran 2017 ayında geldiklerinde gayet sakindiler.”*
- *“Polisler kibardı, ancak, kibarlıkları üniversitede okuyan kızımın, bilgisayar ve telefonuna el konulmasını engelleyemedi.”*
- *“Sabah 07:30’da, 8 polis evime geldi; bu durum gerçekten onur kırıcı.”*
- *“Sabahın erken saatinde ailemin toparlanmasına uyandırmama izin vermeden evrime girildi.”*
- *“Şokta olduğumu söyleyebilirim.”*
- *“Suçlu muamelesi ve bir şey gizlenmiş bulma çabaları. Hayatımda yaşadığım büyük onur kırıklığı. Ben ki dürüst, çalışkan, ahlaklı, devletimi, milletimi seven çok başarılı bir öğretmenken bunlara maruz kalmak bende çok derin yaralar açtı.”*
- *“Tarifi imkânsız.”*
- *“Telefon ve dijital materyalleri delil torbasına koymadan aldılar. Sonradan delil oluşturulduğunu düşünüyorum ama kendimizi ispat edemiyoruz.”*
- *“Yatak odası aramasında mahremiyete önem verilmedi. Erkek polisler de katıldılar.”*

A10.0- OHAL'DE YAKALANMA VEYA GÖZALTI İŞLEMİNE TABİ TUTULAN MAĞDURLARLA İLGİLİ ANALİZLER

KHK/OHAL Mağdurları Kaç Gün Gözaltında Kaldılar?	%
Aynı Günde Serbest	6,44%
1 gün sonra serbest ( ) tutuklu	18,94%
2 gün sonra serbest ( ) tutuklu	9,85%
3 gün sonra serbest ( ) tutuklu	9,09%
4 gün sonra serbest ( ) tutuklu	8,33%
5 gün sonra serbest ( ) tutuklu	7,95%
6 gün sonra serbest ( ) tutuklu	6,82%
7 gün sonra serbest ( ) tutuklu	7,95%
8 gün sonra serbest ( ) tutuklu	4,17%
9 gün sonra serbest ( ) tutuklu	3,03%
10 gün sonra serbest ( ) tutuklu	2,65%
11 gün sonra serbest ( ) tutuklu	3,41%
12 gün sonra serbest ( ) tutuklu	1,52%
13 gün sonra serbest ( ) tutuklu	2,27%
14 gün sonra serbest ( ) tutuklu	1,89%
15 gün sonra serbest ( ) tutuklu	1,14%
16 gün sonra serbest ( ) tutuklu	0,38%
17 gün sonra serbest ( ) tutuklu	0,38%
18 gün sonra serbest ( ) tutuklu	1,14%
20 gün sonra serbest ( ) tutuklu	0,38%
23 gün sonra serbest ( ) tutuklu	1,52%
29 gün sonra serbest ( ) tutuklu	0,38%
30 gün sonra serbest ( ) tutuklu	0,38%
Toplam	100,00%

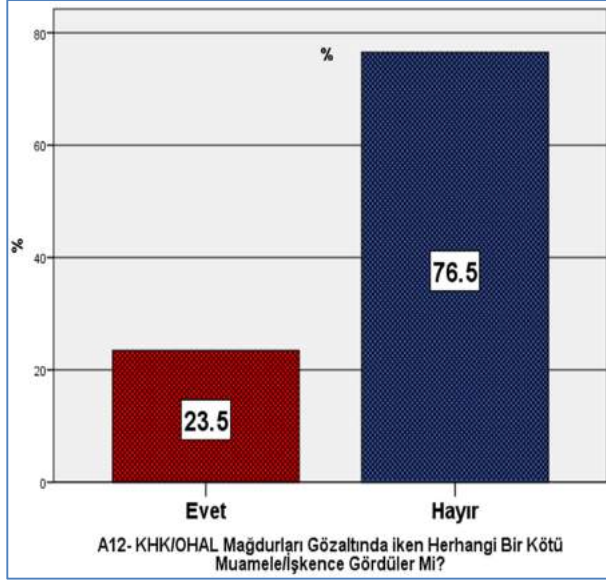

Araştırmamıza katılanların %62'si OHAL nedeniyle geçirdikleri adli soruşturmalarda yakalama veya gözaltı muamelesi gördüklerini beyan etmişlerdir. Bunların %40'ı 'neden gözaltına alındıklarını' dahi bilmemektedir. Mağdurların %62,5'i gözaltında kötü veya çok kötü koşullarda tutulmuşlardır. Ancak 'normal' kategorisini seçenlerin gerçekten mi böyle muamele gördükleri, yoksa kötü muamele görenlerin halleri ile kendilerinkini karşılaştınca, böyle mi düşündükleri hususu ciddi bir tartışma konusu da olabilir. Çünkü, haksız gözaltına alınmanın bizzat kendis de bir kötü muameledir.

Mağdurlar farklı sürelerde gözaltında tutularak; ya salıverilmiş ya da tutuklanmışlardır. Aynı günde serbest bırakılanların bir kısmı; 'hamilelik veya küçük bebekleri nedeniyle' serbest bırakıldıklarını belirtmişlerdir.

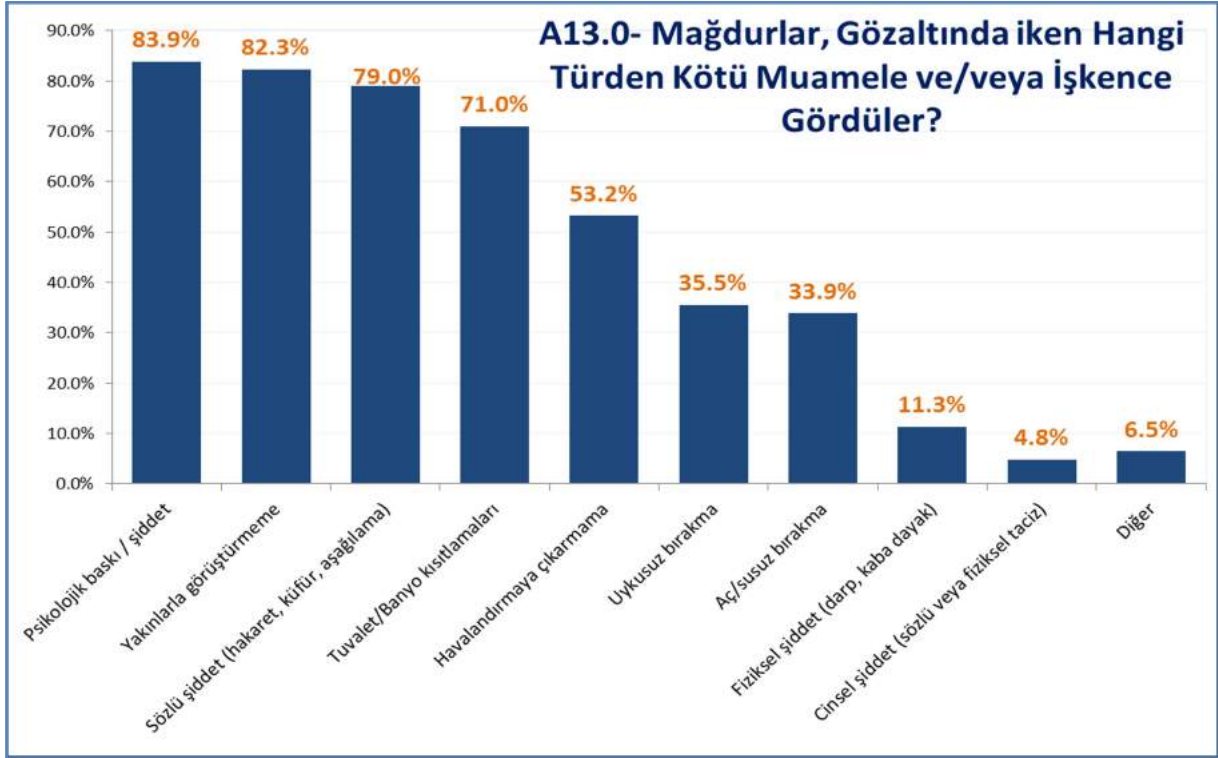

A13.0- MAĞDURLARIN GÖZALTINDA İKEN KÖTÜ MUAMELE GÖRME DURUMLARI

OHAL/KHK mağdurlarından gözaltı süreci yaşayanların %23,5'i gözaltında iken 'kötü muamele' gördüklerini beyan etmişlerdir. Aslında kötü muamele görmediklerini beyan edenlerin çoğunluğu için bile, salt olarak herhangi bir suçlamada bulunmadan 'gözaltına' alınmış olmalarının 'bizzat kendisinin' kötü bir muamele olduğunu da hatırlatmak yaralı olabilir.

Diğer yandan kötü muamele gördüklerini beyan edenler yoğunluk sırası ile "Psikolojik baskı / şiddet, yakınlarıyla görüştürülmeme, sözlü şiddet (hakaret, küfür, aşağılama), tuvalet/banyo kısıtlamaları, havalandırmaya çıkarmama, uykusuz bırakma, aç/susuz bırakma, fiziksel şiddet (darp, kaba dayak), cinsel şiddet (sözlü veya fiziksel taciz) gördüklerini beyan etmişlerdir.

'Diğer' şikkını işaretleyip açıklamada bulunanlar ise; "2 kişilik odada 7-12 kişi günlerce kaldıklarını", "tuvalet gitme imkânı çok kısıtlı olduğu için mecburen yemek ve su içmeyi kendilerinin sınırlandırmak zorunda kaldıklarını", "uzun gözaltı sürecine rağmen banyo yapmalarına izin verilmediğini" "tuvalet gönderilmedikleri için tuvaletlerini altlarına yapmak zorunda kaldıklarını" "çocuklarına fiziki şiddet uygulandığını", "dini özgürlüklerinin ellerinden alındığını", "nezarethanedede pencere olmamasından dolayı, günışığını göremediklerini ve de ışıkların 24 saat açık olması sebebi ile kötü şartlarda bulduklarını /tutulduklarını", "Sürekli tutuklanmakla ve çocuklarının kimsesiz kalacağıyla tehdit edildiklerini" belirtmişlerdir.

A13.1- KHK/OHAL MAĞDURLARININ GÖZALTINDA BULUNDUKLARI ŞARTLAR ve YAŞADIKLARI KÖTÜ MUAMELELER HUSUSUNDAKİ ANLATIMLARI²²

- “Ailem ile görüşmeye izin vermediler, kalp, şeker ve tansiyon hastası ilaçlarımı vermediler...”
- “Aşağılayıcı hitaplar ve sözler işitmek kendimi çok kötü hissettiriyordu.”
- “Avukatla veya gelen yakınım ile görüştürmediler. Avukatsız ifade aldılar. Cevap vermeyince hakaret savurdular.”
- “(Gözaltındayken) diğer (bir) ile naklim sırasında ‘bayan polis’ yoktu. “Neden olmadığını” sorduğumda da sözlü şiddette bulundular. Aşağıladılar. ‘Konuşmamamı, soru sormamamı’ söylediler ikide bir ‘kelepçeyi takarım’ şeklinde tehditte bulundular.”
- “Bir tek ben değil ki herkese yapılıyordu. Erkekleri soymuşlardı. Bayanların başlarını açıp erkeklerin ve polislerin önünden doğruca banyoya götürülüyorduk.”
- “İşkence gördüm.”
- “O günleri hatırlamak bile istemiyorum.”
- “Sadece ‘tecavüz’ etmediler (onun dışındaki her işkenceyi yaptılar). İşkenceyi nasıl anlatayım. Doktora ‘FETÖ’den seni de alırız’ diye sağlam raporu yazdırdılar. Ne anlatayım. (Artık) Uganda’da yaşamak istiyorum. 14 senelik özel harekâtçiyim; 12 senelik kısmını Güneydoğuda çalıştım. Bana ‘terörist’ dediler. Bundan beter işkence olur mu? Kontrgerilla eğitimi alıp öğrenci yetiştiren ben, devlete ve ulusuma küsüp marjinalleşmeyeceğim. Onların çekmek istediği zeminde olmayacağım.”
- “Yaşadıklarımı yazacak edebi bilgim yok kimsede de olamaz.”
- “Terörist muamelesi yapıldı.”
- “Bizlere avukatsız yanlarına çağırıyorlardı. İstedikleri doğrultuda hareket etmeyince’ sizler teröristsiniz’, ‘243 şehidin haklarını alacağız’ filan ağza alınmayan küfürler ediyorlardı.”
- “Daha önce çalıştığım kurum ve mesai arkadaşlarım tarafından gözaltına alındım. Mahkeme önünde bekleyen kızım kucağımdan zorla alındı. Tansiyon birçok hastalık sahibi, 65 yaşındaki annem zorla dışarı atıldı.”
- “Egolarını tatmine yönelik seviyesiz bir kaç sözden ibaret.”
- “Hakaret, tehdit, şantaj, küfür.”

²² Bu bölümdeki ve diğer bölümlerdeki tüm hayat hikâyeleri, mağdur mesajları ve görüşleri tamamen mağdurlara ve/veya yakınlarına aittir. Anlatımlarda, yazım denetimi dışında, tarafımızca, herhangi bir ilave de yapılmamıştır. Bazı zorunlu hallerde, anlatımı kolaylaştırmak amaçlı, kelime ilavesi yapmak gerekliliği hissedildiğinde kelimelerin mağdurların ifadesi olmadığını belli edebilmek için o kelimeler parantez ( ) içerisinde yazılmıştır. Bazı aktarımlarda, mağdurların/yakınlarının kendilerinin de parantez içerisinde cümleler kurdukları görülmektedir. O türden cümleler tarafımızca ilave edilmemiştir. Tarafımızdan, anlatımı kolaylaştırıcı kelimeler dışında, anlatımlara, kesinlikle, herhangi bir cümle ilavesi de yapılmamıştır. Anlatımlardaki ifadeler sahiplerine aittir, tarafımızın görüşlerini temsil etmez.

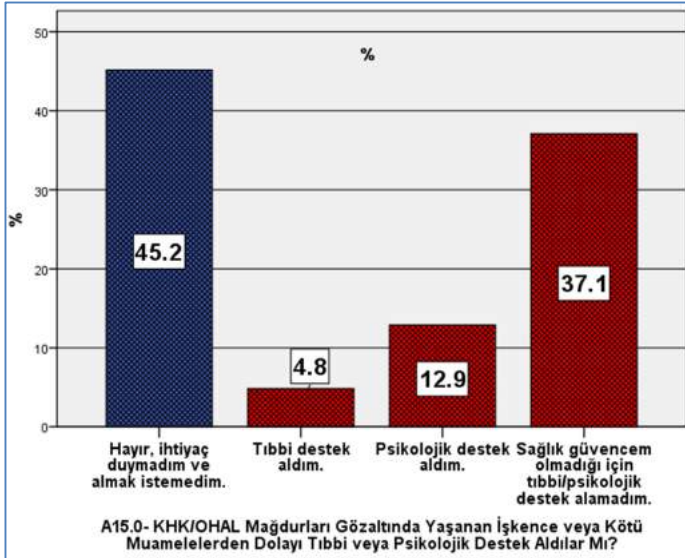
- “Gözaltına alınanların kullandığı tuvalet tıkanı ve açtırılmasını istedik yetkili kişi kim tkadıysa o açsın diye cevap yolladı.”
- “İnsan onurunu inciten ve belki de PKK'lılara yapılmayan muameleler...”
- “Nezaretteki polisler değil de; ‘itirafçı ol’ diye baskı yapan sivil polisler tarafından hakarete ve psikolojik baskıya uğradım.”
- “Psikolojik baskı gördüm.”
- “Savcıya bana yapılan durumu anlatıyorum adam gülüyordu... Ben de o kadar baskı altındayım deyip geçiştirdi.”
- “Sözlü hakaret, ifadeye müdahale.”
- “1 hafta boyunca, 15 m2 bir alanda uyuşturucu çetesiyle kaldım. Kâbus dolu günler geçirdim.”
- “15 kişinin ancak kalacağı alanda 35 kişi kaldı.”
- “3 kişilik tahta ranzaya battaniye serilerek yatılıyorduk. Biz 5 kişiydik, 2 kişide yere battaniye sermişti. Gelen yemekler çok azdı belki 50 gr taze veya kutu fasulyeydi. Eşime gözaltıyla ilgili bilgi vermemişler.”
- “4 kişilik nezarete 8 kişiydik. Yerde yatanlar oldu. Her öğün aynı yemek verildi. İki defa polis evinde artan yemeklerden sulu gıda geldi.”
- “4 m2 alanda 8 kişi 6 gün kaldık.”
- “48 (saat) aç bırakıldım... Bazen çağırılmama rağmen gelmiyorlardı 12 saat tuvalet ihtiyacı gideremedim.”
- “5 kişilik nezarethanede 19 kişi idik. Nöbetleşe (ve) ayakta uyuduk.”
- “6 gün boyunca yanmış tavuk eti yedirdiler. Kış günü beton üstünde aynı koşu 20 kişi kaldık. Çok üşüdük.”
- “6 kişilik nezarete 12 kişi kaldık.”
- “Ahırlardaki hayvanlar bile daha iyi şartlardadır.”
- “Ahırda tutuldum(!). Dört gün boyunca aç bırakıldım.”
- “Ailemiz bilgilendirilmedi. Ne olacağından bihaber 4 gün bekletildik.”
- “Ailemle ve hiç kimseyle görüştürmediler.”
- “Allah kimseyi düşürmesin.”
- “Aşırı kalabalıktı, yerde battaniye üzerinde yattık. Demir kapılar sürekli kapalı tutuldu, polisler izin vermeden tuvalete gidemedik.”
- “Aynı gün gözaltına alınan eşime 9 saat yemek ve su verilmedi.”

- “Avukat, ‘mantık yok’ dedi. Kendimi kendim savundum. Hatta sustum. Sadece sustum. Delil yok. Eziyet var.”
- “Azılı bir katil evi aranır gibi 8-10 polisle, KOM yelekleriyle konu komşunun gözü önünde eve gelinmesi oldukça onur kırıcıydı. Bazı komşuların bize karşı daha sonraki olumsuz bakış ve tavır değişikliği bu haysiyet cellatlığının ispatı gibiydi.”
- “Bana olmadı ama, cop ile tecavüz dahi var gözaltında...”
- “Baro tarafından atanan avukat; daha suçlama ne bilmeden, ‘isim verirsen şerbet kalırsın’ ve ‘etkin pişman olduğunı söylersen serbest kalırsın’ gibi benimle konuştu. Ben de ‘suç işlemedim ki, neden etkin pişman olayım’ dedim. Bay, bayan aynı nezarete kaldık ortak lavaboyu kullandık.2 kişinin yatabileceği yerde 3 kişi kaldık. Gelen yemekler az ve soğuktu. Yaz sıcaklığında kıyafet değiştirme ve duş imkânı yoktu şartlar çok kötü idi.”
- “Bel fıtığım olmasına rağmen uygun bir yerde değildik ve ağrılarım 1 yıldır arttı yani gözaltında belim daha çok zarar gördü.”
- “Benden önce gözaltına alınan arkadaşlarımla karşılaştım, onlar benden daha zor koşullar yaşamışlar.”
- “Bir Digitürk üyeliği sonlandırmak bir terör suçu olarak görülüyor bu insanlık dışı bir olay.”
- “Bir kişinin kalması gereken koğuştta 3 kişi, 2 kişinin kalması gereken koğuştta 8 kişi kaldık. Yere serilen karton ya da battaniyelerin üzerinde, başlarını koyacak yerin olmadığı küçük bir alanda kaldık.”
- “Çoğu zaman tuvalet ihtiyacını bile zor giderdik içine ne konulduğunu bilmediğimiz öğlen ve akşam standart gelen kapalı iğrenç yağlı pide ishal ve kabızlık yaptı doktora durumu ilettik senelerdir böyle dediler.”
- “Çok kalabalık ve zor şartlarda insanlar mülteci ya da kaçakçı gibi bir yerde toplanmıştı, daha önce hiç yaşamadığım için çok zor geçti.”
- “Dar bir mekânda 8 gün boyunca kaldık. Uyku uyuyamadık. Her gün yarım tas ve soğuk yemek verildi. İlk 5 gün avukatla görüşmeye izin verilmedi. Ailelerimiz ile görüştürülmedik. Haksız yere kelepçelendik ve halk arasında yürütüldük. Bilinçli olarak medyanın bizleri teşhir etmesine müsaade edildi.”
- “Duş ortamı yoktu, tuvalet ihtiyacı zamanında yapılmıyordu, oda kalabalıktı.”
- “Emniyet nezarethaneleri dolu olduğundan Adliyenin bodrum katında bulunan nezarethanede 15 gün bir fiil güneş görmeden, havasız ve sigara içilen bir ortamda, ortalama 20-30 kişilik bir yerde 60-70 kişi (sayı sürekli değişiyordu), betonun üzerinde sadece kirli bir battaniyenin üstünde yattım. Nezarethanede sert yerde yatmaktan dolayı vücudumun eklem yerlerinde ve sırtımda morluklar ve kızarıklıklar oluşmuştu. Sabah kahvaltısı 7’de, öğlen yemeği 16-17 saatlerinde, akşam yemeği de 23-23:30 saatlerinde düzensiz olarak veriliyordu.”
- “Gayri insani şartlar altında eksik gıda havalandırma ve yatacak yer olmaksızın fiziki temizliğimizi dahi yapmamız çok zordu. 51 kişi tek tuvaleti bekliyorduk gün boyu.”
- “Gözaltındayken yanımda 6 aylık bebeğiyle bir anne vardı.”

- “Gözaltında kaldığımız yer insani yaşama şartlarına haiz değildi. Yerde, sert zemin üzerinde kalyorduk, yatacak herhangi bir şey ve yastık yoktu, sadece bir adet battaniye verildi. Yağmur suları tavandan yere yoğun bir şekilde damlıyordu. İlk 5 gün avukat dâhil hiç kimse ile görüştürülmedik. Sonrasında ise ailemizden hiç kimse ile görüştürülmedik.”
- “Gözaltı sürecinde üçer kişilik kafeslerin içine alındıktan (sonra), tepemizde 24 saat yanan ışıklarla yerde yatırıldık.”
- “Hayır korkuyorum.”
- “Her gün aynı ve kuru (yemeklerle) beslendik su içme ve tuvalette sıkıntısı yaşadık.”
- “Herhangi bir şiddet görmedik. sadece psikolojik baskı gördük. Tabi bunun baskı olduğunu suç olduğunu tutuklandıktan sonra CİK da öğrendim. Emniyette sürekli “isim verin ailenizin yanına gidin, bırakalım sizi, yoksa tutuklanacaksınız” diyorlardı. Hatta aynı dosyadaki bir arkadaşın köylüsü polis kendini tanıdığını söyledi ve isim verme konusunda sözlü olarak çok baskı yaptı. Polisler hep bu yönde konuştular... Tem Şb. Müdürü geldi ve bizi 7 kişiyi bir saat duvara dönük ayakta bekletti.”
- “İbadet etme zorluğu vardı.”
- “İlk gözaltına alınmamamda 4 kişilik yerde 13 kişi kaldık. 2. Gözaltı sırasında tecrit edildim. Evde küçük oğlumun yanında gözaltına aldılar. Oğlum evde yalnız kaldı. Emniyet koridorlarında... ile hiçbir şekilde irtibat kurulmayacaktır diye yazı asılmış. Bunu abim, bana çamaşır getirmek istediğinde görmüş. Kuran bile vermediler. 3. Gözaltına alınma nedenini 14 günün sonunda savcının yanına çıktığımda öğrendim. Burada Kuran okumama izin verdiler, daha medeniydiler.”
- “İnsanlık dışı, PKK’lılarla aynı odada dipdibe günlerce duş alamadan, Kuran isteyenlere ret cevabı. Hatim inip sesli hatim duası okuyanlara, ‘yeter artık, burayı medreseye çevirdiniz’, diye bağırın, Doçent profesörleri aşağılayan görevliler...”
- “İzmir Çankaya Terörle Mücadelede kaldım. Oğlum 39 günlük, kızım 18 aylıktı. Oğlum yanımdaydı. Kızım 2 günde 1 geldi.”
- “Kadın erkeğe aynı lavabo ve banyoyu kullandırdılar. Yemekler günde bir defa ve kötüydü.”
- “Kadın erkek aynı nezarethanedeydik sayılır. Arada sadece tek duvar vardı tuvalet banyo ortaktı, hepimizin kaldığı bölmeler tuvalet ve banyoyu görüyordu zaten, çok aşağılayıcıydı.”
- “Kelepçelendim. 28 yıl ülkeme hizmet ettikten sonra...”
- “Kendi arkadaşlarım tarafından gözaltına alındım. İtirafçı olmam için psikolojik ikna çabası (gösterdiler).”
- “Kendi insanımın suçsuz birine yaptıklarını kabullenemiyorum.”
- “Nezarethanede toplamda 8 kişi demir parmaklarla 4 kişi ayrılmış yerde tutuluyorduk. Yanımızda bayan için ayrılmış bölüm vardı. Orda 1 öğretmen tutuluyordu 15 günden beri göz altıdan tutuluyormuş daha ne kadar kaldı bilmiyorum.”
- “Peşinen teröristsin. Çünkü KHK’lısın. İletişim hakkın yok. Banyo tuvalet kısıtlı. Uykulu uykusuz sorgulama.”

- “Nezaret şartlarında ve gözaltı da psikolojik baskı yapıldı. WC'ye gitmede sorun yaşadık yemekler affedersiniz köpek yemezdi. Ramazanda gözaltına alındım polisler odada sigara içiyordu vs.”
- “Nezarethanede insanlar tıka tepe kalıyordu.”
- “Polisler size karşı ön yargılı ve suçlu çıkarmaya çalışıyor.”
- “Sık sık ‘ben nerede yanlış yaptım da bu hallere düştüm’ diye düşündüğüm oldu. Bir keresinde de nezarethane kapımız 2 saat açık kaldığı halde hiç kimse kapıyı açıp tuvalete dahi gitmemişti.”
- “Suç teşkil eden eylemlerimin neler olduğu hiçbir şekilde söylenmedi, zira dosyada hiçbir şey yoktu, sadece HSYK'nın gerekçesiz bir kararı vardı, bu kararda tarafımın ne tür suç eden eylemlerimin olduğu açıklanmış değildi, bir nevi kolektif cezalandırma... Suç ve cezaların şahsiliği ilkesi yok sayıldı.”
- “Suçsuz yere o ortamda bulunmak; eğer iman sahibi olmasaydım beni intihara götürürdü.”
- “Şuursuz bir bayan polisin suçlu muamelesi yapması sinirlerimi bozdu. Büyük ihtimalle karakterimle, insanlığımla, başarımla, bilgimle onu kırk kere satın alırdım.”
- “Tamamen hukuksuzca ve yıldırmaya yönelik, gayri insani uygulamalardı.”
- “Tek kişilik demir yatak üzerinde iki kişi yattık. Kemiklerim ezildi.”
- “Ters kelepçe taktılar.”
- “Uyuşturucu tacirleri, kapkaççılar, PKK zanlıları, hırsızlar, katiller nezarethanede genelde 1 gün kaldılar, ancak ben 9 gün içeride tutuldum ve 8 gün boyunca hiç kimse beni arayıp sormadı. Sırf zulüm olsun diye içeride tutulduğumu gördüm. Bir zamanlar bir üniversite hocası iken, devletimin gözünde, artık, ‘bir uyuşturucu taciri’ benden daha değerli idi.”
- “Yaptığımız savunmayı dinlemeden tutukladılar.”
- “Yemek için yarım ekmek, peynir ve soğuk su veriyorlardı. Bazen yemek geliyordu. Nezarethaneler dardı ve fazla kişi kalıyorduk. 2 kişinin kalabileceği yerde 6 kişi kalıyorduk. Bu konuda iyileştirme yapmalılar.”
- “Yemek, su ve banyo ihtiyaçları karşılamada sıkıntılar vardı. Görevliler sert ve anlamsız davranışlar sergilediler.”
- “Yemek ve su vardı ama çok soğuktu, tuvaletler pis ve saatle çıkarılıyorduk.”
- “Yemek verilmedi. İlk gün (yemek) Ücreti benden tahsil edildi. Sonra da ailem tarafından yiyecek getirildi.”
- “Yemekler kötü; muamele kötü; şartlar kötü; soğuk yerde yatmak daha kötü.”
- “Acaba bir gün sorarlar mı bizim de hakkımızı. Bilmiyorum.”

A14- OHAL/KHK MAĞDURLARINDA GÖZALTINDA YAŞADIKLARI KÖTÜ MUAMELELER SONRASI ORTAYA ÇIKAN PSİKOLOJİK BELİRTİLER

Yaşanılan kötü muamelelerin psikolojik belirtilerinde yaygınlık sırası ile en çok yaşanan etkiler: Geleceğe ilişkin tekrarlanan umutsuzluk duyguları; İnsanlardan uzaklaşma, yabancılaşma; yaşanan sıkıntıların sürekli zihninde canlanması rüyalara girmesi; yaşanan olayları hatırlatan kişilerden /yerlerden /konuşmaktan kaçınma; Uyumakta veya uyumayı sürdürmekte zorlanma; düşünceleri bir konuya yoğunlaştırmakta zorlanma; öfke patlaması veya ani irkilmeler yaşama; tekrarlanan aşırı korku, çaresizlik, dehşet anları yaşama; yaşanan olaylar yeniden tekrarlanıyormuş hissine kapılma; Yaşanan olayın önemli bir bölümünü hatırlamamak şeklinde sıralanmıştır.

‘Diğer’ seçeneğini işaretleyenler; “İnsanlara artık güvenmiyorum”, “Sürekli korku içinde yaşıyorum”, “Yaşadıklarım aklıma geldikçe sinirlenip geriliyorum ve düşünmemeye çalışıyorum”, “Artık ülkemden nefret ediyorum” açıklamalarında bulunmuşlardır. Gördükleri kötü muamelelerden dolayı ‘tıbbi’ ve/veya ‘psikolojik’ destek alan veya almak isteyip de alamayanların oranı %54,8’dir.

A15.1 OHAL/KHK MAĞDURLARININ GÖZALTINDA YAŞANAN KÖTÜ MUAMELELERDEN DOLAYI TIBBİ VE/VEYA PSİKOLOJİK DESTEK ALMAK ZORUNDA KALINLARIN ANLATIMLARI²³

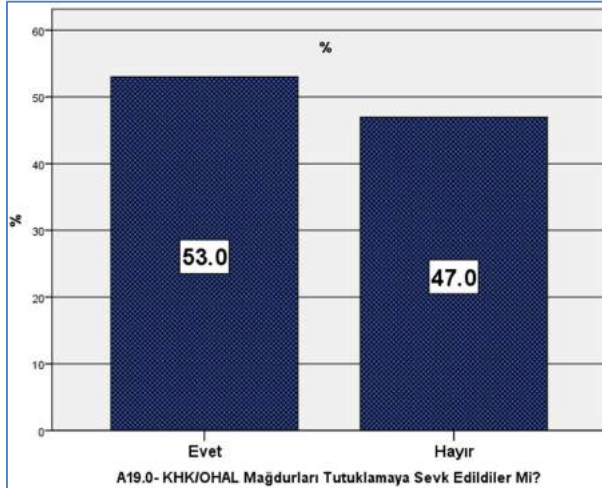
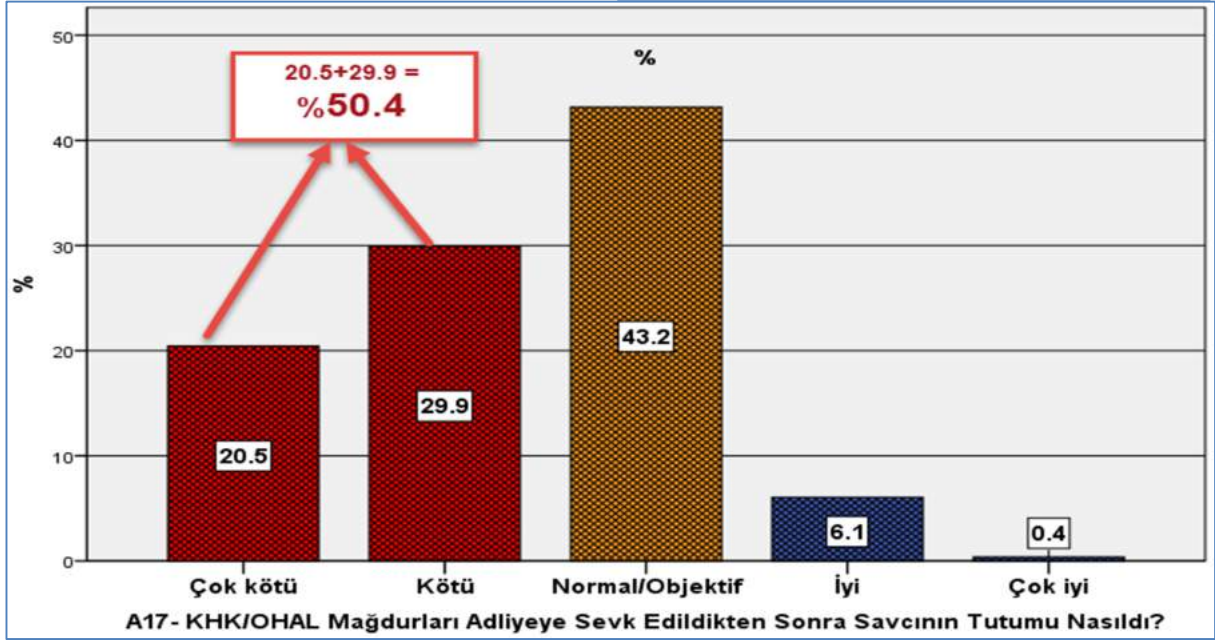
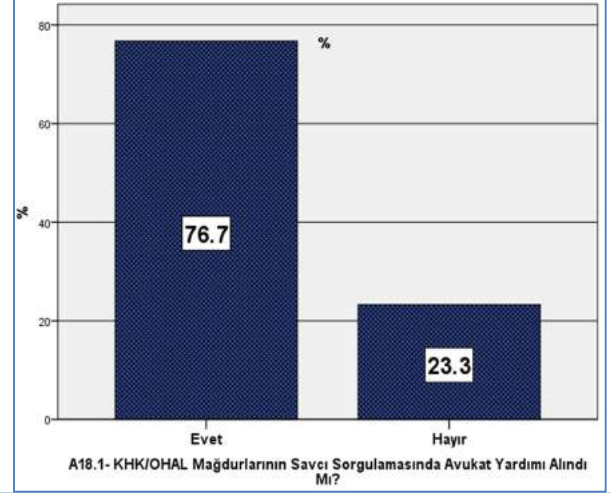
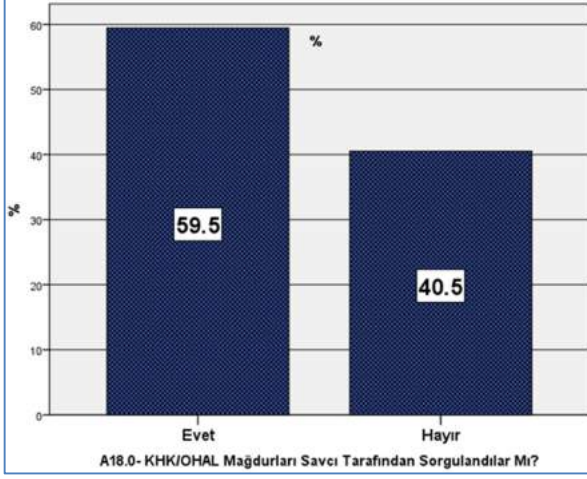
- *“Almadım. Alamadım. Yaşayan ölüyüm. Nefes alıp veriyorum o kadar. Devlet tarafından hâlâ tecrit ediliyorum.”*
- *“Aşırı derece mikrop kapıtığım için tedavi gördüm. Psikolojik olarak tedavi verecek doktor olduğuna inanmıyorum.”*
- *“Aşırı derecede kaygı korku yaşıyorum. İlaç kullanıyorum. Nefes alamıyorum. Kendime zarar vermekten korkuyorum.”*
- *“Bir süre antidepresan kullandım.”*
- *“Cezaevinde psikolojik ilaçlar aldım.”*
- *“Doktor kontrolü ile antidepresan ilaçlar kullanıyorum.”*
- *“İlaç kullanıyorum ve psikologla görüşme (yapıyorum).”*
- *“İlaç kullanıyorum.”*
- *“İştahsızlık, uykusuzluk, gelecek endişesi, hiçlik (yaşıyorum).”*
- *“Kendi kendimi tedavi etmeye çalışıyorum..”*
- *“Orta şiddette depresyon (yaşıyorum).”*
- *“Zulüm, zulüm, zulüm...”*

---

²³ Bu bölümdeki ve diğer bölümlerdeki tüm hayat hikâyeleri, mağdur mesajları ve görüşleri tamamen mağdurlara ve/veya yakınlarına aittir. Anlatımlarda, yazım denetimi dışında, tarafımızca, herhangi bir ilave de yapılmamıştır. Bazı zorunlu hallerde, anlatımı kolaylaştırmak amaçlı, kelime ilavesi yapmak gerekliliği hissedildiğinde kelimelerin mağdurların ifadesi olmadığını belli edebilmek için o kelimeler parantez ( ) içerisinde yazılmıştır. Bazı aktarımlarda, mağdurların/yakınlarının kendilerinin de parantez içerisinde cümleler kurdukları görülmektedir. O türden cümleler tarafımızca ilave edilmemiştir. Tarafımızdan, anlatımı kolaylaştırıcı kelimeler dışında, anlatımlara, kesinlikle, herhangi bir cümle ilavesi de yapılmamıştır. Anlatımlardaki ifadeler sahiplerine aittir, tarafımızın görüşlerini temsil etmez.

A17- OHAL/KHK MAĞDURLARI ADLİYEYE SEVK EDİLDİKTEN SONRA SAVCILIKLARDA KARŞILAŞTIKLARI TUTUMLAR ve GÖRDÜKLERİ MUAMELELER

Savcılığa sevk edilen mağdurların %60'ı savcılar tarafından da sorgulandıklarını beyan etmişlerdir. Savcılar tarafından sorgulananların %76,7si, bu esnada yanlarında bir avukatın bulunduğunu da belirtmişlerdir. Ancak, avukatların mağdurlara ne ölçüde yardımcı oldukları ya da olabildikleri konusu; "A08.3-KHK/OHAL Mağdurlarının Cezai Soruşturmalarda İfadeleri Alınırken Avukatlarıyla İlgili Algı ve Değerlendirmeleri" başlığı altında aktarılmıştır (Bkz. s.105).

Savcıların, uhdelerindeki davaların sanıklarının %53'ünü tutuklanmak üzere mahkemeye sevk ettikleri anlaşılmaktadır.

A19.1- OHAL/KHK MAĞDURLARININ SAVCILIK SÜRECİNDE KARŞILAŞTIKLARI TUTUMLAR VE GÖRDÜKLERİ MUAMELELER HUSUSUNDAKİ ANLATIMLARI²⁴

- “Acı bir dramdı. Tutuklanmadan tutuklandığımız belliydi.”
- “Ağzımdan kelimeleri alıp, değiştirip kendine uygun şekilde yazıyordu Baskı altında ifademi imzaladım mecburiyetten mahkemede hâkime açıklama yapamadım suratıma bile bakmadan soru sormadan tutukladı.”
- “(Savcıya) 4 çocuğum olduğunu, işsiz kaldığımı, en küçük çocuğumun hasta olduğunu, suçsuz olduğumu, şimdiye kadar hiç bir suça iştirak etmediğimi, hiçbir cezamın olmadığını belirttim. Fakat beni ‘serbest bırakamayacağımı’ söyledi. Anlayacağınız karar çoktan verilmişti.”
- “...Dosyanın içeriği yoktu. Mantıksız sorular soruldu. Benim cevaplarım üzerinden suç unsuru bulunmaya çalışıldı.”
- “Aynı durumda olduğumuz 10 kişi direkt serbest bırakıldı. Neye göre niçin (tutuklandığım) hâlâ meçhul.”
- “Baştan koşullanmış ne dersiniz inanmayacağı gibi bir tavrı vardı.”
- “Bazılarımız savcı karşısına çıktık. Az kısmımız çıkmadık. Anladığım şu ki emniyette ön karar verilmiş gibiydi.”
- “Ben etkin pişmanlıktan yararlanmak istedim. Hoş etkin pişmanlıktan yararlanacak boyutta da bir durumum da yoktu. Ama yine de her şeyi anlattım beni adli kontrolle bıraktılar ama sonrasında yine dava açtılar.”
- “Çok büyük bir suçlu gibi Ramazan ayında oruçlu bir şekilde ve 2 saat ayakta suçlu muamelesi görmek, anlatılamaz bir durum.”
- “Darbeyle alakasız sorular soruldu. Yok, sendika, banka vs.”
- “Emniyet ifadesine ekleyecek bir şey var mı diye sordu. Mahkemeye herkesi tutuklamaya sevk yazmış.”
- “Emniyetteki ifadenin ardından saliverildik ve ilk mesai günü sabah adliyeye gittik ama savcı tekrar ifademizi alınmaya gerek görülmedi. Şu anda takipsizlik mi var yoksa iddianame yazılacak mı bunu bile bilmiyorum.”

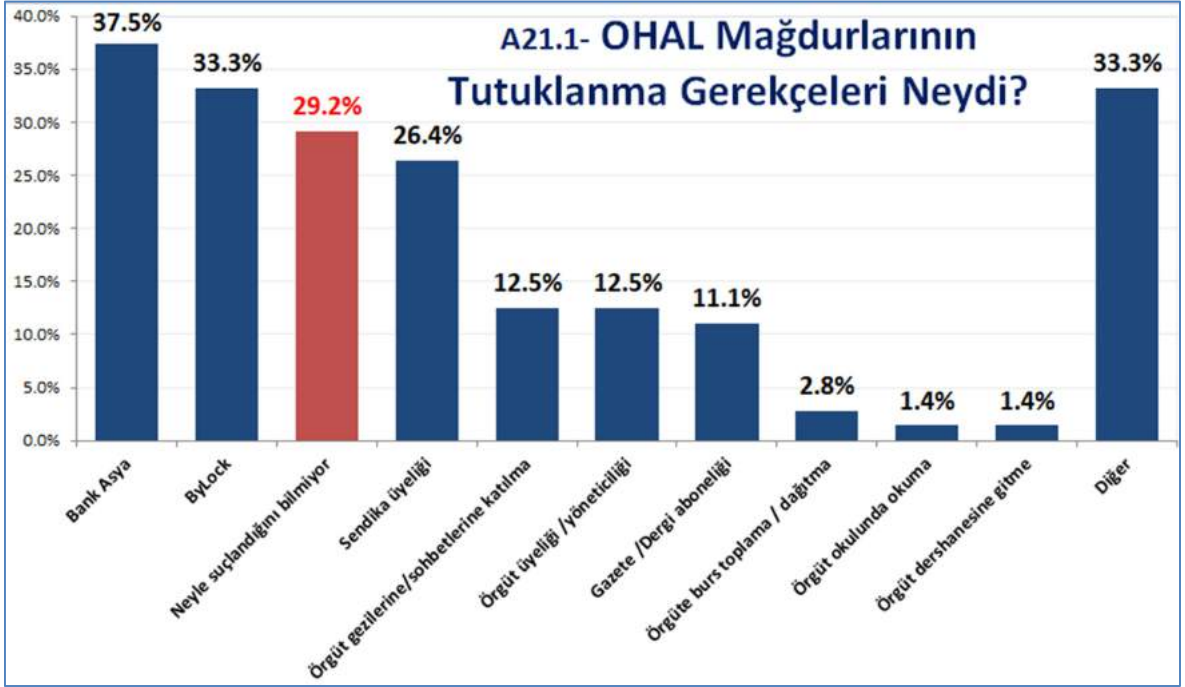
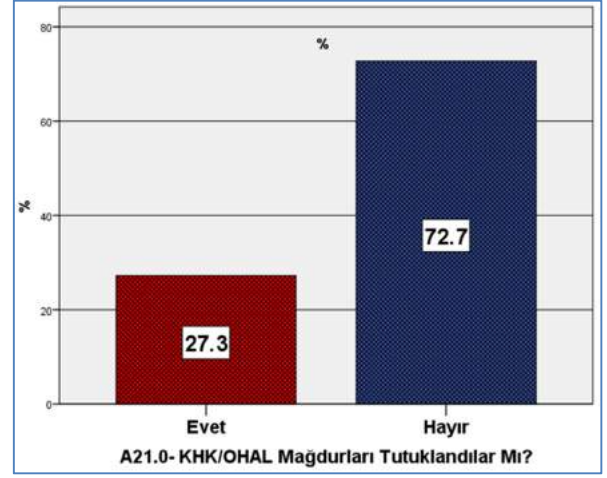
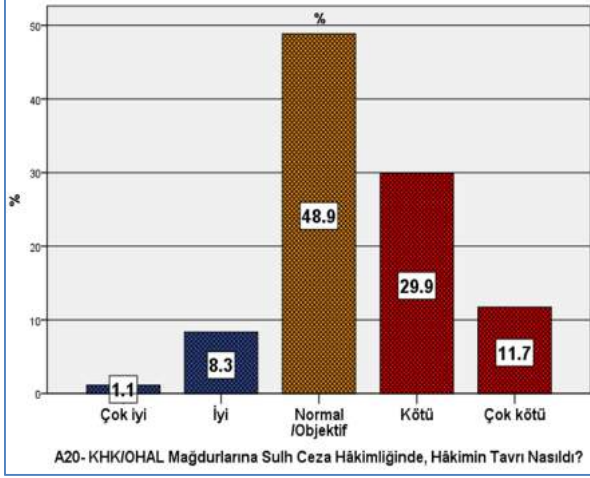
²⁴ Bu bölümdeki ve diğer bölümlerdeki tüm hayat hikâyeleri, mağdur mesajları ve görüşleri tamamen mağdurlara ve/veya yakınlarına aittir. Anlatımlarda, yazım denetimi dışında, tarafımızca, herhangi bir ilave de yapılmamıştır. Bazı zorunlu hallerde, anlatımı kolaylaştırmak amaçlı, kelime ilavesi yapmak gerekliliği hissedildiğinde kelimelerin mağdurların ifadesi olmadığını belli edebilmek için o kelimeler parantez ( ) içerisinde yazılmıştır. Bazı aktarımlarda, mağdurların/yakınlarının kendilerinin de parantez içerisinde cümleler kurdukları görülmektedir. O türden cümleler tarafımızca ilave edilmemiştir. Tarafımızdan, anlatımı kolaylaştırıcı kelimeler dışında, anlatımlara, kesinlikle, herhangi bir cümle ilavesi de yapılmamıştır. Anlatımlardaki ifadeler sahiplerine aittir, tarafımızın görüşlerini temsil etmez.

- “Emniyette sorgumuz yapıldı. Savcıyı görmedim mahkemeye sevk oldum.”
- “Emniyetten direk mahkemeye çıkarıldım.”
- “Eski savcılarının tümü görevden alınmış ve yerlerine piyasada iş yapamayan avukatlar atanmıştı bu hallerinden belliydi.”
- “(Savcı) hiç ifade almadan direk tutuklamaya sevk etti.”
- “Hiçbir araştırma yapılmadan sadece ihraca istinaden iş yapmış gibi görünmek için çalışıyorlardı.”
- “Hukuki delil yokluğunda sadece itiraf almaya yönelik sorgulama (yapıldı).
- “İnsan gibi muamele görmedim.”
- “Karar zaten belliydi. Savcı yapacağım bir şey yok gibi konuştu.”
- “Önyargılı ve aşağılama dolu.”
- “’Oturma’, ‘şöyle geç’, ‘karşımda dur’ diyerek başladı sürekli yüksek ses tonu ile konuştu. ‘Küçük çocuğum olduğunu’, ‘konuşmazsam tutuklamaya sevk edeceğini’, ‘eşimin durumunu düşünmemi’ söyledi ‘otur şöyle bir düşün’ dedi.”
- “Özel avukatım vardı, savcı beni iyi tanıyan biriydi böyle bir girişimin içinde olmayacağımı adı gibi biliyordu. Birlikte oturup kalktığınız insan bana terörist muamelesi yaptı.”
- “Polis, savcılık ve hâkimlik aşamasında ilk soru; ‘İtirafçı olmak ister misiniz?’”
- “Polis sorgusundan sonra savcılık makamı, bizi makamına alıp sorgulama yapmadan doğrudan polis sorgusu ile yetinerek tutuklanma talebi ile mahkemeye sevk etti.”
- “Psikolojik baskı, hakaret vb.”
- “Savcı 3 kişiyi 2 dakika odasına aldı ve bize sadece “emniyet ifadenize eklemek istediğiniz bir şey var mı?” dedi. ‘Yok’ dedik. Adli kontrol isteyeceğini söyledi ve hâkim ne karar verirse ona uyacağımızı söyledi.”
- “Savcı hiçbir şey sormadan savunma olmadan direk tutuklama istedi.”
- “Savcı ifade verirken sürekli ‘yalan söylüyorsunuz’, ‘hepiniz yalancısınız’ gibi hakaretvari ithamlarda bulundu. Üslubu sertti. Ve kırk günlük bebeğimle ifademi almak için üç saat bekletildim adliyede. Müsaitmiş hâlbuki.”
- “Savcı son derece kaba ve suçlu olduğuma inanmış şekilde bir tavır sergiledi.”
- “Savcı tehdit etti, imzalamazsam ailemin diğer üyelerini içeri alacakmış.”
- “Savcılık süreci diye bir süreç yok, ifademiz alındıktan sonra savcı bey 10 saniye bizi gördü ekleyeceğin var mı? Dedi ve tutukladı.”
- “Savcının sürekli baskısı vardı. Kabul ettirmek için. Baronun atadığı avukat sadece dinledi.”

- “Savcı ailemle tehdit etti, ‘isim ver’ baskısı yaptı.”
- “Savcı benden küçüktü ve çok saygısızdı. Öğrencim yaşındaydı. Beni ayakta tutarak ifademi aldı. PKK’lılara yapılmayan saygısızlığa tabi tutuldum. Oysaki hiçbir şeyden haberim ve ilgim yoktu.”
- “Savcı beni dinlemedi ve görmedi.”
- “Savcı Bey bana ‘ben senin FETÖ’cü olduğumu biliyorum, senden FETÖ’cü olsa ne olur; bana daha üsttekiler lazım. Sen düz memursun’ dedi söylediklerimi dinlemedi sadece benden isim istedi. Ayak ayaküstüne atmış bir elinde kahve bir elinde sigara savunma aldı saygısızlığa bak.”
- “Savcı bey beni dinlemedi bile yani dinledi ama inanmadığı çok belliydi. İşini yapıyordu sadece objektif değildi yani dinleyip geçiyordu.”
- “Savcı bizimle görüşmeden direkt hâkime sevk etti. Bizimle görüşmeden tutuklanmamızı talep etti.”
- “Savcı çok hakaret etti.”
- “Savcı emniyet ifadesini olduğu gibi kabul etti bir şey sormadı.”
- “Savcı hakaret ederek beni baskı altına almaya çalıştı ne söylediysem yalan soyluyorsun diyerek kabul etmedi ve bana ifadesi okutturmadan imzalattırıldı.”
- “Savcı hiçbir şekilde ifade almadığı gibi söylemek istediklerimi dinlemedi bile.”
- “Savcı iftiracı olmamız için hem beni hem eşimi zorladı. En son bu kadar başarılı olduğunuza göre kesin onlardansınız dedi ve tutuklanmamızı istedi. Saatlerce sorgulamamızı yaptı. Mahkemeye çıktığımızda bebeğim çok ağlıyordu. Hâkim emzirmeme izin verdi. Ben emzirirken karar okundu. Eşim 1 yıldır tutuklu, bense adli kontrolle dışardayım. 2 mahkemeye çıktık, evraklar eksik diye mahkemeyi uzatıyorlar.”
- “Savcı karşısına çıkarılmadan direk tutuklamaya sevk edildim.”
- “Savcı not ile dosyayı mahkemeye sevk etti. Hiç savcı görmedim.”
- “Savcı olabildiğince sert kaba ve vicdansız bir üslupla konuşuyordu. Kucağımdaki çocuğa rağmen ‘hapse göndereceğini ve orda çürüyeceğimi’ söyleyerek baskı oluşturdu”
- “Savcı sadece imzamızı aldı. Mahkeme başlarken bilgisayar ekranında isimlerimizi ve ‘tutuklanmalarına karar verildi’, ifadesini okuduk, sonuç baştan belliydi.”
- “Savcı sorgusuna hiç girmedim. Direk tutuklamaya sevk edildim.”
- “Savcı söylediklerimizi inandırıcı bulmadı çok önyargılıydı.”
- “Savcı tarafından herhangi bir FETÖ suçlaması ile karşılaşmadım. Sadece şüphelisin dedi savcı. Fakat içeriği ile ilgili bilgi vermedi. Zaten savcılar dinlemiyor insanı.”
- “Savcı tarafından tehdit edildim. İtirafçı olmamı istedi. ‘Atın bunu içeri’ dedi.”

- “Savcı ve kolluk neyi neden yaptığını kimi neden alıp sorguladığını bilmiyordu. Ankara’dan gelen listelere göre işlem tesis ettiler. Yani ...(parti) fişlemeleriyle.”
- “Savcı, ifade almaya gerek görmedi. Emniyetin kanaatine göre hareket etti.”
- “Savcılık makamı herkesi tutuklamaya sevk etti.”
- “Savcılık polis ifadesine eklenecek bir şey olup olmadığını sorup tutuklama isteğiyle sevk etti.”
- “Savcılık usulen 2 dakika ifade aldı. Sanki her şey önceden planlı gibiydi! 8 gün önceki gözaltı işlemi yapmak için eve gelen polisler bile tutuklanacağını biliyordu. Hiçbir soru yöneltildi ve delil sunulmadı.”
- “Savcılıkça gülünç bir nedenden dolayı gözaltına alındım tamamen kurum içindeki dedikodu ve kulaktan dolma bilgilerle soruşturma geçirilmişim.”
- “Savcının aşağılayıcı ve irrite edici tavırları altında ifade verilmesi ve ima ile işkence uğratılma tehdidi yapıldı. Şöyle ki: Memleketimi sorup cevaplandığımda (eskiden bizim oralarda çok Rum yaşadığından) benim de Rum olabileceğimi ima ederek "Biz çok Rum kestik" gibi ipe sapa gelmez bir ifade ile beni korkutmaya çalıştı. Ayrıca 8 günlük gözaltı süresini öğrendiğinde de "8 gün gözaltında kalan biri normalde kapıdan buraya sürünerek girer" diyerek işkence imasında bulunmuştur.”
- “Savcının gözünde potansiyel suçluydum. Sanki ifade formaliteden alınıyormuş gibiydi.”
- “Savcının kendisini bile görmedim.”
- “Savcıyı görmeden KOM’da ifade alındıktan sonra direk hâkim karşısına çıktık. Savcıyla karşılaşmadık bu süreçte.”
- “Savcıyı görmedim tutuklama talebiyle sev edildim hâkim tutuksuzluğa karar verdi.”
- “Savcıyı hiç görmedik, birkaç bin sayfalık fezlekeyi 1 saatte okumuş(!) herkesi tutuklamaya sevk etti.”
- “Suçlusun suçunu itiraf et! Ne söylesen inanmam, yalandır! Tutumu ile karşılaştım.”
- “Suçsuzluğumuzu ispat etmeye çalışsak da dinlemiyor Sanki önceden karar verilmiş şeyler uyguluyor.”
- “Suçumla ilgili hiç bir delil bilgi verilmedi. Delilsiz ihbarlar ile mağdur edildim.”
- “Tamamen önyargılı, hor ve hakir görür şekilde, kibarlıktan ve hoşgörüden yoksun bir savcı ile geçirdiğim o dakikaları tamamen Allah'a havale ediyorum...”
- “Tamamen tutuklama amaçlı saçma sapan sorular sordu. Niyeti baştan belliydi. İnşallah onu da tutuklamışlardır.”
- “Yani hukuk okumamıştı, savcı, sanki orman kanunları okumuş gibiydi.”
- “Yüzüme karşı tiksindirici bir şeye bakar gibi baktı bana sorgulanmadım.”

A20- OHAL/KHK MAĞDURLARININ SULH CEZA HÂKİMLİĞİ SÜRECİNDE KARŞILAŞTIKLARI TUTUMLAR VE GÖRDÜKLERİ MUAMELELER

Mağdurlar Sulh Ceza Hâkimliklerinde gördükleri muameleden de genel ağırlıklı bir memnuniyet belirtmemişlerdir. Ancak mağdurların, güvenlik kuvvetlerinde ve savcılıklarda karşılaştıkları muamelelere oranla hâkimliklerden memnuniyetleri daha fazladır.

Tutuklanma gerekçelerinde; “Diğer” seçeneğini işaretleyenler; “Uluslararası bir sempozyuma katılmak”, “Asılsız/isimsiz ihbar”, “Çocuğunun cemaat okuluna gitmesi”, “Dernek başkanlığı/ üyeliği”, “Kitap buldurmak”, “Bir dolar”, “Darbe gecesi nöbetçi olmak”, “Tayini Ankara'ya çıktığından dolayı, darbe gecesi Ankara'da olmak”, “Yalancı tank”, “Geçmişin intikamını almak isteyen bir ‘iftiracı’ ihbarı/ifadesi”, “İtirafçı ifadesi” vb. gibi beyanlarda bulunmuşlardır.

A21.2- OHAL/KHK MAĞDURLARININ SULH CEZA HÂKİMLİKLERİNDE YARGILANMA SÜREÇLERİ HUSUSUNDAKİ AÇIKLAMALARI²⁵

- “Bana en çok dokunan cümle: ‘İnşallah suçsuzluğunu ispatlarsın’. Şaka gibi. Olmayan şeyin ispatı nasıl olur ki?”
- “Adını ilk defa gözaltında iken duyduğum bu programı kesinlikle indirmedim kullanmadım. Darbe yapıldığı zaman şanlı Türk bayrağımızla demokrasi nöbetlerine katıldım. Bunlarla ilgili sosyal paylaşım sitelerinde paylaşımlarım hala mevcuttur. Örgütle kesinlikle bir bağlantım yoktur. Sendikasına üye hiç olmadım. Daha önce Eğitim Bir-Sen'e üye idim istifa etmişim hiç bir dernek üyeliğim yoktur. Bank Asya'dan 2014 yılında araba almak için kredi çekmişim, bunun dışında başka işlem yapmadım. Çocuklarımı cemaat okullarına değil devletimin okullarına gönderdim. Vatanımı milletimi canımdan çok seviyorum. Maalesef şu anda Adalet hukuk işlemiyor. Allah'ın adaletinin tecelli edeceği günü bekliyorum.”
- “Ben diyabet hastasıyım. Hâkimin savcıdan daha acımasız sorularıyla zorlandım.”
- “Daha süreç devam ederken dışarıda cezaevinde nerede kalacağımıza dair yerin hazırlandığını öğrendim, kısacası her şey önceden belliydi.”
- “Duvarda adalet yazıyordu:))) ”
- “En büyük sıkıntı sürecin yavaş ilerlemesi Sürekli tutukluluğu karar verilmesi 15 aydır mahkemeye gelmeyen çok önemli bilgiler.”
- “Hâkim başını kaldırıp da bakamadı. Neden bilmem.”
- “Hâkim bizle dalga geçer gibi ifademizi aldı.”
- “Hâkim çok düşmanca ve hakaret eder tarzda konuşuyor ve öfkesini yüzüme ters ters bakarak belli ediyordu, intikam alır gibi bir havada kararını açıkladı.”
- “Hâkim dinlemedi bile.”
- “Hâkim kararı önceden vermiş gibiydi. Savunmamıza duyarsız bir tavrı vardı.”
- “Hâkim ...bir tavırla "tutuklandın vatandaşı çık dışarı" tabirini kullandı.”
- “Hiçbir lehte delil araştırılmadan ve objektif delil yokluğunda tutuklama.”
- “Hâkim soru bile sormadı. Zorla ‘niye tutuklandım’ diye sordum. ‘Ben senin masum olduğumu biliyorum ama liste var ona bakıyorum’ dedi tabii suratına bile bakmadan.”

²⁵ Bu bölümdeki ve diğer bölümlerdeki tüm hayat hikâyeleri, mağdur mesajları ve görüşleri tamamen mağdurlara ve/veya yakınlarına aittir. Anlatımlarda, yazım denetimi dışında, tarafımızca, herhangi bir ilave de yapılmamıştır. Bazı zorunlu hallerde, anlatımı kolaylaştırmak amaçlı, kelime ilavesi yapmak gerekliliği hissedildiğinde kelimelerin mağdurların ifadesi olmadığını belli edebilmek için o kelimeler parantez ( ) içerisinde yazılmıştır. Bazı aktarımlarda, mağdurların/yakınlarının kendilerinin de parantez içerisinde cümleler kurdukları görülmektedir. O türden cümleler tarafımızca ilave edilmemiştir. Tarafımızdan, anlatımı kolaylaştırıcı kelimeler dışında, anlatımlara, kesinlikle, herhangi bir cümle ilavesi de yapılmamıştır. Anlatımlardaki ifadeler sahiplerine aittir, tarafımızın görüşlerini temsil etmez.

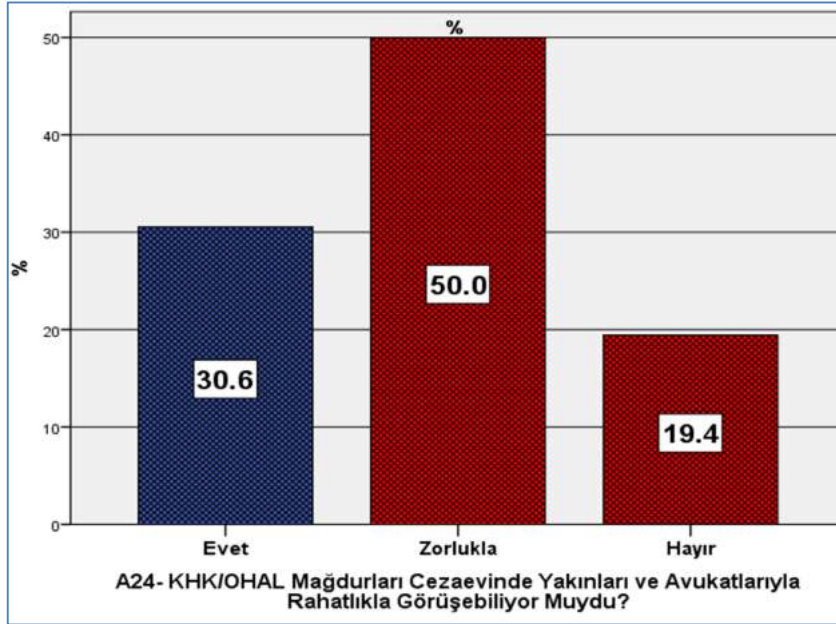
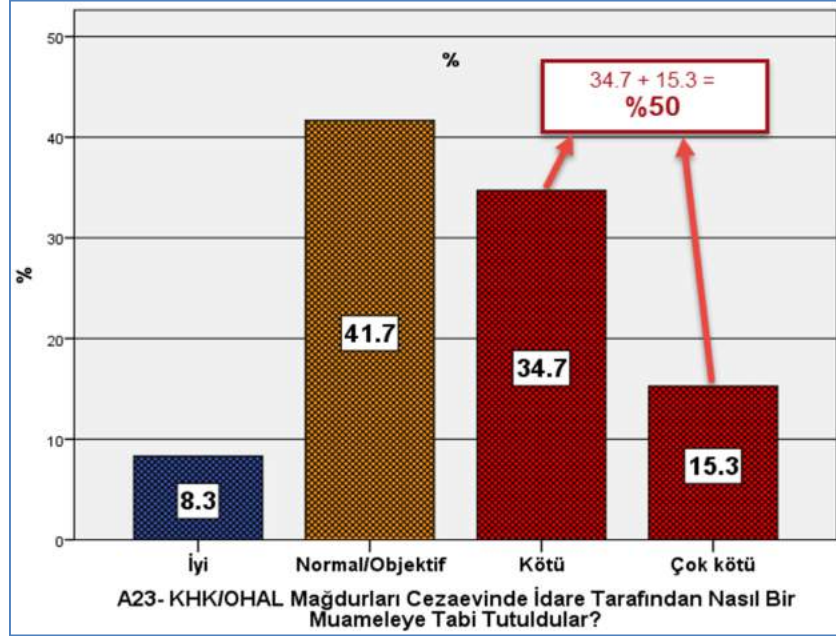
- “Hâkime hanım o gece 27 kişinin sorgusunu 1 saat 10 dakika kadar bir sürede tamamladı. Ne kadar hızlı bir Hâkim değil mi :)? “
- “Hâkimin önüne 5 dakika önce gelmiş bir dosya idi. Hâkim gerekli incelemeyi yapma fırsatı bile bulmadı.2 Ay önce atanmış genç bir hâkimdi. Korku ve talimatla karar verdiği kanaatindeyim. Eşim ve ben aynı anda tutuklandık. Çocuklarımızı bile göz önünde bulundurmadı.”
- “Hâkimliğin karşısında öyle bir pozisyonda idim ki anlatamam. Yıllarca hâkim ve savcılar ile Elektrik Müh. olmam hasebiyle keşiflere gitmiş, keşif aracında yan yana oturmuş birisi olarak öyle bir hal ile hâllenmemiştim. Hâkim hiç kafasını kaldırmadı, soru sorarken, zaten soruda sormadı fazla, çünkü önceden kararlaştırmışlardı. Seni tedbirden tutukluyorum dediğinde ‘Elhamdülillah’ dediğimi hatırlıyorum. O kelimeyi duyduğunda hâkimin kafasını kaldırdığını, göz göze geldiğimizi ve hâkimin gözlerinde hissettiğim pişmanlığı asla unutmam.”
- “Hiç dinlemeden beni tutukladı. Çünkü Savcı Bey hâkime hanımın eşiydi ve o tutuklanması istediği için beni çok dinlemedi. Sendikadan 15 Temmuzdan önce istifa ettiğimi ayrıca sendikanın yasalara uygun kurulduğunu söyledim, ayrıca Bank Asya’ya para yatırmadım olan paramı 2014 un Mart ayında çektiğimi söyledim ama kabul görmedi hatta dekontları delil olarak sundum.”
- “Hiçbir dilekçeye kanuna ve hukuka uygun cevap verilmedi. Her cevap matbu ve standart form gibiydi. Talimatlar hareket edildiği çok açık!”
- “Keşke hâkimler sanıkları dinlese ve ‘sizleri tutukluyorum’ diye kükreme şiddetinde bağırmasa.”
- “Günlerde tamamen sayısal değerler üzerinden tutuklamalar yürüyordu genelde gözaltına alınanların yarısı tutuklanıyordu, hâkim hiç yüzümüze bakmadan sadece dinledi, iki saate yakın bir ara verdi ve bizi tutukladı o iki saat ne yaptı kimlerle görüştü muamma.”
- “Polis, savcı ve ceza hâkimi gayri hukuki aynı anlayışla hareket eden bir grup. Dolayısıyla Haksızca 8 ay tutuklu kaldım.”
- “Saat 8 gibi götürüldüğümüz adliyede yaklaşık 15-16 saat sonra hâkim karşısına çıktık. 11 gündür görmediğimiz ailemizle uzaktan konuşmamıza bile izin verilmedi. Tutuklama kararı yüzümüze okunmadı. Durumu gece 2.30 gibi gelen bir polisten öğrendik. Sabaha doğru cezaevine götürüldük. Doktor muayenesi aracın içinde yapıldı.”
- “Sadece 1 ifadeyle hâkim tutuklanmama karar verdi 6 ay yattım.”
- “... konu mankeni, eline liste verilmiş, ona göre karar veriyor.”
- “Sulh ceza hâkimi sorgulamayı öylesine ciddiyetsiz bir şekilde aldı. Dosyayı daha önce incelememiş gibiydi. Üst yazısız imzasız mühürsüz bir A4 kâğıda yazılı Bylock suçlamasıyla tutuklama kararı aldı. Savunma yapmama imkân vermedi, zorla konuşmak istediğimde de, cüppemi çıkardım diyerek dalga geçti. Avukat zaten savunma yapmadı, hatta Bylock konusunda o da beni suçlayıcı konuştu, hâkimle beraber hareket etti.”
- “Talimat alan bir hâkimin yargılamasını yazmaya gerek var mı? Ben anlattım o dinledi. Yüzüme bile bakmadan tutuklanması dedi.”

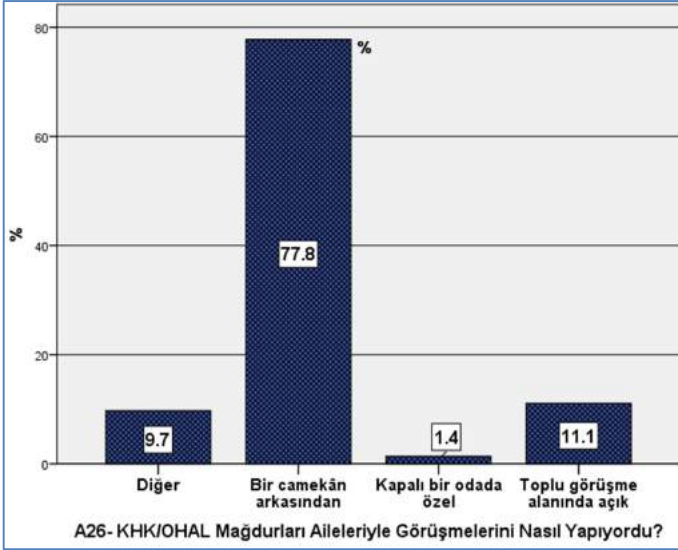
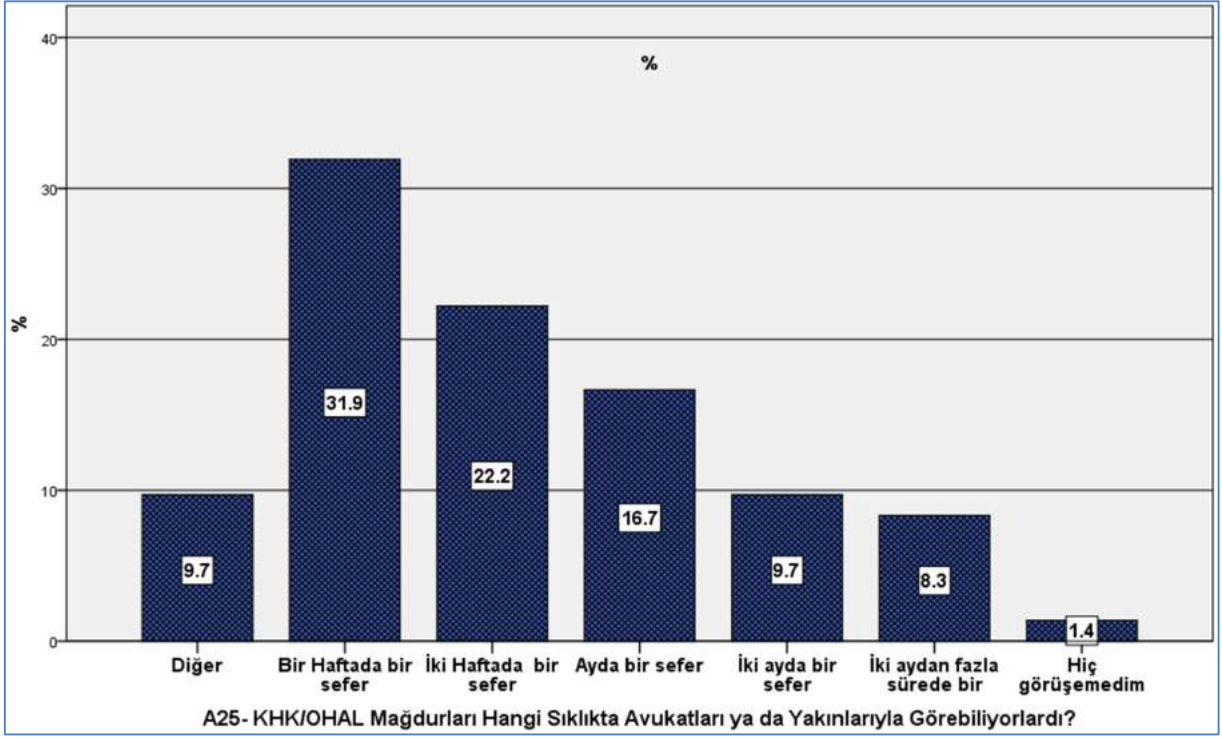
- “Sulh ceza hâkimliğine savcı sorgulaması olmadan sevk edildik. Avukatlar usul hatası olduğunu söylediler. Hâkim dinledi ama herhangi bir şey demedi. Mahkeme öncesi avukatım (CMK) şu cümleleri kurdu...”sizin arkadaşlık ilişkilerinizi bilmiyorum. İsim vermenizi isteyecekler verirsiniz serbest kalma şansınız var. Etkin pişmanlıktan yararlanırsanız cezanız az olacak ve tutuklanmayacaksınız... Şunu da belirtmek isterim ki sizden aldıkları bilgi ile başkalarının dosyalarını başkalarından aldıkları bilgi ile sizin dosyanızı doldurmaya çalışıyorlar. Karar sizin dedi.” Ben de suç işlediğimi itiraf edecek, pişman olacak bir durumumun olmadığını söyledim.”
- “Talimatla hareket ettikleri belliydi.”
- “Mahkemeye girdim. Savunmamı iyi hazırlamıştım. Söz verildiğinde savunmamı yavaş yavaş anlaşılır biçimde yapmaya başladım. Hâkim bağırdı. Ben sana ne sordum sen ne anlatıyorsun. Senin söylediğin her şey örgütsel tavır. Tüm FETÖ’cüler öyle yapıyor. Onlar maddi hata. Sen bu programı kullanmışsın işte. Söyle cevap ver soruma diyor. Ben ne sordunuz anlamadım lütfen tekrar sorar mısınız dedim. Oysaki adım gibi eminim soru sormamıştı. Herkes şok oldu yanındaki üyeler bile soruyu merak ettiler. Sorusuna cevap verdim. Umursamadı. Savcıya ver mütalaanı dedi. Süre istedim yazılı savunma yapayım bari dedim. Yanındaki üye hâkime. Ver şuna süresini dedi. Çok sert ve aşağılar şekilde. 15 yıla yakın hukukta çalışmış kâtip olarak bunları duymak... Anlayın işte.”
- “Tamamen komedi Hâkim bu suçlamaların suç olmadığını söyledi ama tutuklama kararı verdi.”
- “Tutuklama kararı önceden zaten verilmiş gibiydi. Peşinen suçlu muamelesi yapıldı.”
- “Umursamazlık.”
- “Yargılama olmadı aslında bana konuşma izni dahi vermedi direkt tutukladım.”
- “Zaten 2 dakika sürdü tutuklanacağım baştan belliydi.”

A22.0- TUTUKLANAN MAĞDURLARIN GÖNDERİLDİĞİ CEZAEVLERİ, CEZAEVİ ŞARTLARI ve GÖRDÜKLERİ MUAMELE DURUMLARI

Araştırmamıza Katılan Mağdurların Tutulduklarını Beyan Ettikleri Cezaevlerinin Buldukları İller
Adana
Adıyaman
Afyonkarahisar
Ankara
Antalya
Balıkesir
Bitlis
Bursa
Çanakkale
Çorum
Diyarbakır
Düzce
Erzurum
Eskişehir
Gaziantep
Giresun
Hatay
Isparta
İstanbul
İzmir
Kahramanmaraş
Kastamonu
Kırıkkale
Kırklareli
Kırşehir
Kocaeli
Konya
Kütahya
Malatya
Mersin
Muğla
Muş
Nevşehir
Niğde
Ordu
Osmaniye
Samsun
Şanlıurfa
Siirt
Sinop
Tokat
Van
Zonguldak

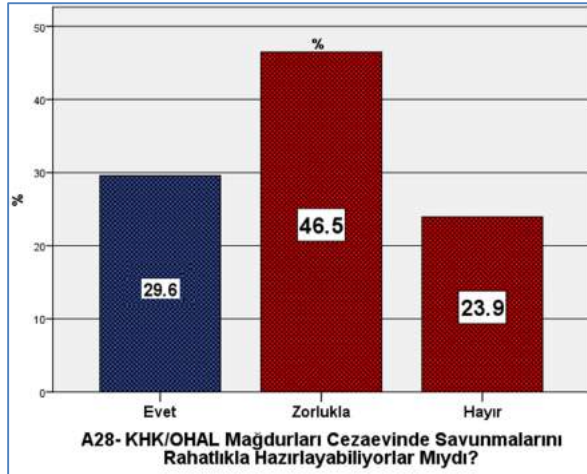
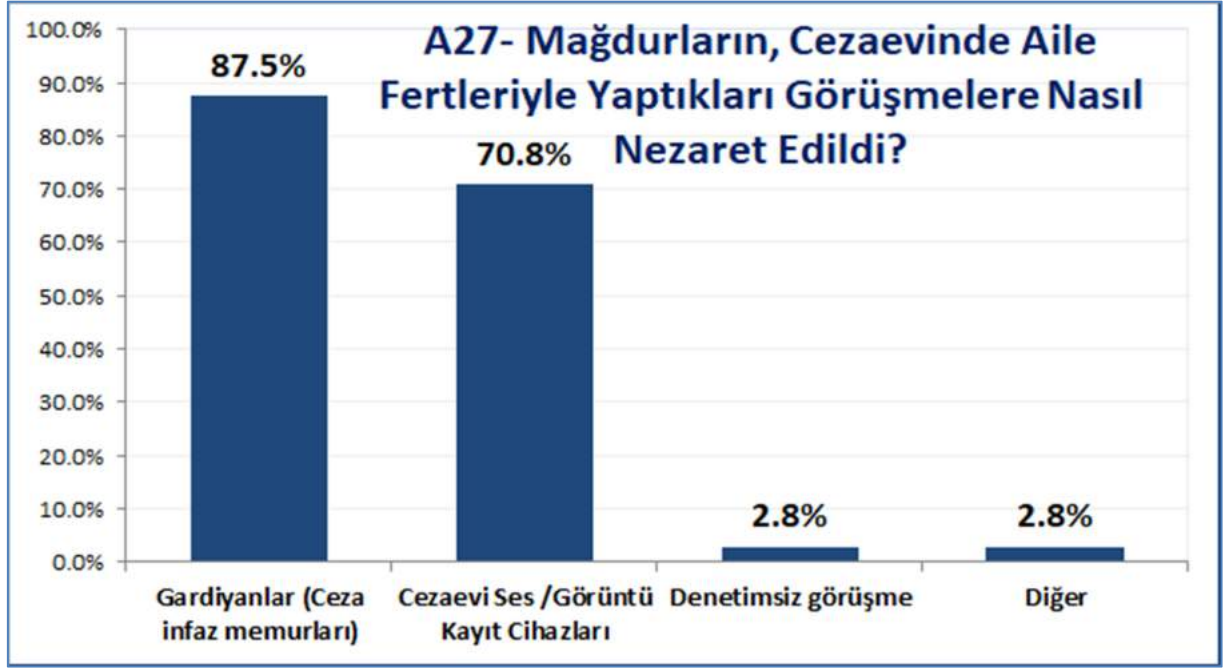
Araştırmanın cezaevinde bulunmuş olan katılımcıları; Türkiye'nin 43 farklı ili sınırları içerisinde yer alan, farklı tiplerdeki kapalı cezaevlerinde tutulduklarını beyan etmişlerdir. Bu katılımcıların %50'si, kötü veya çok kötü şartlarda tutulduklarını ifade etmişlerdir. 'Objektif', muamele gördüklerini düşünenler muhtemelen yakından muhatap oldukları bazı çalışanların tavırlarını dikkate alarak bu tercihte bulunmuş olmaları muhtemeldir. Çünkü kurumsal olarak gördükleri muamelelere bakıldığında, mağdurların hiç de objektif muamele görmedikleri takip eden sayfalardaki verilerden anlaşılmaktadır. Bunun öyle olduğu, bazı katılımcıların ifadelerinden de anlaşılmaktadır. Mesela, avukatları ile rahatlıkla görüşebilenler yalnızca %30,9'dur. Diğer ihlal edilen haklar takip eden sayfalardadır.

Aileleri ile ‘haftada bir’ görüştüğünü beyan eden katılımcıların tamamı, bir cam arkasından, telefonla, kapalı görüş yapabilenlerdir. Bu kapalı görüşmeler genelde, kamera, ses kaydı ve gardiyan nezaretinde yapılan görüşmelerdir. Açık görüşmelerin yapılmasına; 2 haftada, ayda ya da iki ayda bir müsaade edilmiştir.

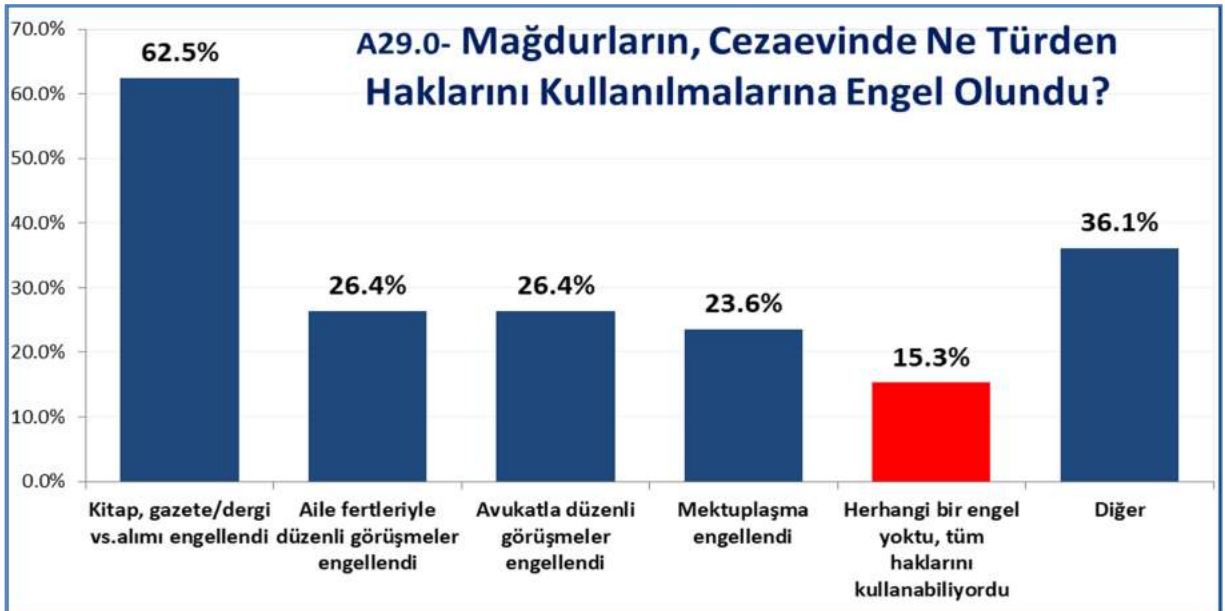
Kapalı görüşler genelde 20- 25 dakika ile sınırlı tutulmuştur. Açık görüşlerde de yine

1 saat gibi süre kısıtlamaları yapılmıştır. Bazı mağdurlar, aileleri kendilerini görmeye gelemesinler diye ailelerinden uzak illerde tutulduklarını beyan etmişlerdir. Bazı katılımcılar ise 1 saatlik sürenin aileleri ile görüşmeye başladıkları andan itibaren değil, koğuş kapısının açıldığı andan itibaren başlatıldığını; bazıları da avukatları ile görüşmelerinin bile mesai saatleri ile sınırlı tutulduğunu ve avukatlarıyla yalnız kalmalarına müsaade edilmeyerek; ancak ‘infaz koruma memurlarının ve/veya kameraların nezaretinde’ görüşmelerine müsaade edildiğini beyan etmişlerdir. Böylesine bir muamelenin ‘insan/zanlı hak ve hürriyetlerine’ ne kadar uygun olabileceğini, uygulayıcıların ve hukukçuların dikkatine arz etmekte fayda görüyoruz. Bazı katılımcılar ise “avukat tutacak maddi güçleri olmadığından dolayı” tutuklulukları esnasında hiç avukat göremediklerini beyan etmişlerdir.

Aileleri ile denetimsiz görüşebildiklerini belirtenler; aileleri ile yalnızca, açık görüşme şansı elde edebilenlerdir veya açık görüşleri kast etmektedirler. “Diğer” seçeneğini işaretleyenler ise, kendilerinin, ayrıca, “dinleme cihazları ile de” dinlendiğini düşünenlerdir.

Cezaevinde ‘savunmalarını rahatlıkla hazırlayabilenler, yalnızca %29,6’dır.

MAĞDURLAR, CEZAEVİNDE KULLANIMINA ENGEL OLUNAN HAKLARIYLA İLGİLİ AŞAĞIDAKİ AÇIKLAMALARDA BULUNMUŞLARDIR:²⁶

- “10 kişilik koğuştta 40 kişi, haftada 5 saat sıcak su. Doktora çıkamama...”
- “Açık görüş çok azdı.”
- “Avukat görüşmelerim kamera kaydına alındı.”
- “Avukatım tehdit edildi.”
- “Bazı gazeteler (Cumhuriyet ve Yeni Asya) 16 Nisan referandumu öncesi toplandı ve kuruma alınmayacağı söylendi.”
- “İstediğimiz gazete, ‘Yeni Asya’ getirilmedi.”
- Radyo yasaklandı. Radyolarımız toplandı. Aslında radyoyu cezaevine girdikten 6 ay sonra verdiler, 2 ay sonra geri aldılar. Yeni Asya ve Cumhuriyet gazeteleri yasaklandı. Bir ay sonra Cumhuriyet gazetesi yasağı kalktı ama Yeni Asya hep yasak kaldı. Berber 3 ayda bir zorlukla geliyordu. Bıyık makası, cımbız ve top yasaktı. İlk cezaevine girdiğimizde kantinden istediğimiz malzemeler 3 hafta sonra geldi... Yemeklerin gıda değeri yoktu, renkli, acılı, su gibi bir sulu yemek ve çok kalitesiz pilavı yemek diye veriyorlardı. Bu nedenle ilk 5 ay çoğu zaman aç kaldık ve 15 kilo zayıfladım. İlk 5 ayda proteinsiz beslendiğimiz için tırnaklarımızı 2 defa kesme lüzumu oldu, çünkü tırnaklarımız uzamıyordu. Ne istesek ‘Hizbullah ve PKK gibi diğer örgütlere serbest ama size yasak var’ diyorlardı. Kuran-ı Kerim yasağı hapisahane de devam etti. Asla evden yakınlarımızın Kuran getirmesine izin vermediler.”
- Radyolar toplandı. Hiçbir sınava giremedik. Okuyorsak bile devam edemedik okulumuza.”
- “Ders ve eğitim kitapları yasaktı.”
- “Normal mahkûmlara verilen haklar bizim hakların on katından fazlaydı. Eğitim hakkımız bile engellendi.”
- “Şahsen bir mağduriyetim olmadı ama açık öğretim, ALES türü sınavlara girecek arkadaşların sınavlara girmeleri KHK ile engellendi. Kantinden her ihtiyacımızı ilk zamanlar karşılayamıyorduk, ilk boş koğuşa konduk sistemi bilmediğimizden bir hafta ihtiyaçlarımızı zar zor temin edebildik. Boş koğuş olduğu için her şeyi parayla satın almak zorunda kaldık ilk ay iki bin lira civarı para harcamak zorunda kaldım.”
- “Dini özgürlük, yatacak ve yiyecek TV, radyo engellendi.”

²⁶ Bu bölümdeki ve diğer bölümlerdeki tüm hayat hikâyeleri, mağdur mesajları ve görüşleri tamamen mağdurlara ve/veya yakınlarına aittir. Anlatımlarda, yazım denetimi dışında, tarafımızca, herhangi bir ilave de yapılmamıştır. Bazı zorunlu hallerde, anlatımı kolaylaştırmak amaçlı, kelime ilavesi yapmak gerekliliği hissedildiğinde kelimelerin mağdurların ifadesi olmadığını belli edebilmek için o kelimeler parantez ( ) içerisinde yazılmıştır. Bazı aktarımlarda, mağdurların/yakınlarının kendilerinin de parantez içerisinde cümleler kurdukları görülmektedir. O türden cümleler tarafımızca ilave edilmemiştir. Tarafımızdan, anlatımı kolaylaştırıcı kelimeler dışında, anlatımlara, kesinlikle, herhangi bir cümle ilavesi de yapılmamıştır. Anlatımlardaki ifadeler sahiplerine aittir, tarafımızın görüşlerini temsil etmez.

- “Dini vecibeler için evden gelen Kuran ı Kerim, dua kitapları kabul edilmedi cezaevindeki talepler tam ve zamanında karşılanmadı”
- “Dışarıdan kitap almak yasaktı. Sadece 3-4 haftada bir cezaevinin kütüphanesinden sınırlı da olsa faydalandık. Gazete alabildik ama istediğimiz gazeteyi her zaman alamadık. Bazı gazetelere yasak geldi.”
- “Eş ile mahrem görüşme hakkı engellendi. Avukat ile kamerasız görüşmeye izin verilmedi. Rutin kapalı ve açık görüş bekleme ve telefon görüş (bekleme) süreleri keyfi olarak 2 katına çıkarıldı.”
- “Eşimin gönderdiği bazı mektuplara el konuldu. Bize söylenen sebep; ‘henüz okuma yazma bilmeyen 5,5 ve 3,5 yaşındaki kızlarımın yazı yazamadıkları için doğal olarak yapabildikleri tek şey resim çizmektir. ‘Çizdiği resimde elini kâğıdın üzerine koyup çizmiş’. El objesi ne hikmetse yasakmış. Defalarca durumu açıklayan dilekçe yazmama rağmen hala o mektuplar ne bana ne eşime verilmedi.
- “Kıyafet alımı sınırlandırıldı.”
- “Mevzuat verilmedi, koğuşlar (kapasitelerinin) 2 katı fazla (üstünde) sayıda, koğuşta arızalanan malzemelerin parası bizden alınıyordu.”
- “Psikolojik (tedavi) ilaçlar verilmiyor ve doktora sevk edilmiyor.”
- “Revire düzenli olarak çıkarılmadım. Rahatsız olmama rağmen revire düzenli çıkarılmadığımız gibi ilaçlarımı da düzenli olarak alamıyordum. Bazı zamanlar 4 5 defa dilekçe yazmak zorunda kalıyordum.”
- “Sağlık konusunda sıkıntılar yaşıyorduk. Zira SPOR SALONU koğuşa dönüştürülmüştü. Ve tam 173 gün yer yatağında yattım. Kronik kulak tıkanıklığı rahatsızlığım nüksettiğinde tıkanıklıktan ağrıyan, çınlayan kulaklar ile hastaneye götürülmek için tam 20 gün bekledim. Bir keresinde bacaklarımdaki, belimdeki rahatsızlık nedeniyle doktora çıktım. Hem dâhiliye hem ortopediye sevk etti doktor. Hem Başsavcı ziyaretinde onun şahsına hem cezaevi idarecilerine durumumu iletmeme rağmen tam 28 gün sonra beni hastaneye götürmeye çalıştılar ama kaderin cilvesine bakın; o 28.gün 4.mahkeme günüm idi ve tahliye olmuştum.”
- “Sosyal ve sportif faaliyetlere katılmama, kurslardan istifade etmeme izin verilmedi. Haftada bir olan telefonla görüş hakkı iki haftada bir yaptırıldı. Ayda bir olması gereken açık görüş hakkı iki ayda bir yaptırıldı. Avukatla haftada bir kez ve bir saat görüşmeme izin verildi. On kişilik koğuşta 25 kişiyle kaldım.”
- “Sosyal etkinliklerden faydalanma, futbol, halk eğitim kurslarından (yaralanamadım).”
- “Sosyal haklar ve spor (haklarım engellendi).”
- “Spor kültür faaliyeti yasaktı.”
- “Spor yapma hakkımız, kitap temin etme hakkımız yoktu.”
- “Telefon hakkı 2 haftada bire indirilmişti.”
- “Yazdığımız dilekçelerle cevap alamıyorduk.”

A29.1- OHAL/KHK MAĞDURLARININ CEZAEVLERİNDE GÖRDÜKLERİ MUAMELELER VE ORADA YAŞADIKLARI DURUMLAR HUSUSUNDAKİ AÇIKLAMALARI²⁷

- “1 ay kitap, 2 ay güneş göremedim. Ailemin getirdiği Kur'an bile verilmedi.”
- “10 kişilik koğuştta 30 kişi kaldık. 2 kişilik yataklarda 3 kişi yattık. Yerler yatakla doluydu. Tek tuvalet (vardı); tek tuvaleti 30 kişi kullandık. 2 haftada bir aile hekimi kuruma geliyordu sadece ilaç yazdırabiliyorduk.”
- “14 kişilik koğuştta 26 kişi kaldık. Sağlıksız bir ortam, psikolojik baskı, gereksiz arama ve sayımlar yapma, dilekçelere cevap vermeme. Verilen dilekçelerin hepsi kayıt altına alınmıyordu. Kaybolan dilekçelerin ispatı mümkün değil. Elden alıp gidildi akıbeti belli değil.”
- “Çok kalabalık idi. 8 kişilik koğuştta 28 kişi idik.”
- “Nevşehir’de 3 ay kaldım. 8 kişilik koğuştta 36 kişi kaldık. Burada kaldığım sürede yerde yattım.”
- “7 kişi ortamda, 43-44 kişi kaldık. Sadece 2 tuvalet ve son derece dar bir ortamda kaldım. 6 ay yerde yattım.”
- “15 kişilik koğuştta 49 kişi kaldık.”
- “Korkutucuydu. 8 kişilik koğuştta 30 kişi kalıyordu. Bir yatakta 2 kişi yatıyorduk. 1 tuvalet vardı ve sıra zor geliyordu. 7 dakikada banyo yapmak zorundadır şartlar oldukça zordu.”
- “8 kişilik koğuştta 27 kişi kaldık.”
- “Ceza evi tam anlamıyla rezaletti, 10 kişilik 30-40 metrekairelik koğuştta 24 kişi kalıyorduk. Nöbetleşe uyumuyor, gece uyumayanlar gündüz uyuyordu. Tuvalet banyo ayakucumuzda idi. kanalizasyonun kokusu ruhumuzu işledi. Dolaplar, ranzalar, zemin, duvar, mutfak gibi görünen mozaik taşı, lavabo, havalandırma(yaklaşık 20 metrekaire) berbattı.”
- “Cezaevine girdiğimiz günden itibaren 9 gün boyunca su dâhil olmak üzere hiçbir temel ihtiyacımız karşılanmadı (yemekler hariç, suyu da çeşmeden içmemiz söylendi). Sigara içen arkadaşların sigarası, diş fırçası, diş macunu, sabun, şampuan, tuvalet kâğıdı vs. hiçbir insani ihtiyacımız 9 gün boyunca, ‘bu bloğun kantin istekleri günü geçti’ denerek karşılanmadı. Psikolojik işkence yapıldı.”

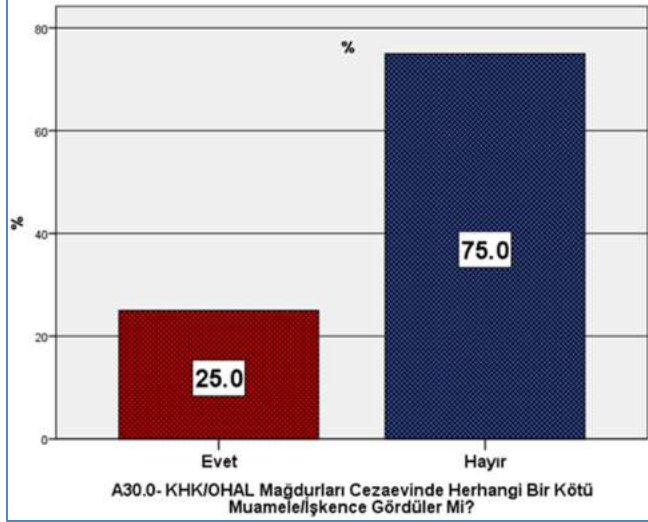
²⁷ Bu bölümdeki ve diğer bölümlerdeki tüm hayat hikâyeleri, mağdur mesajları ve görüşleri tamamen mağdurlara ve/veya yakınlarına aittir. Anlatımlarda, yazım denetimi dışında, tarafımızca, herhangi bir ilave de yapılmamıştır. Bazı zorunlu hallerde, anlatımı kolaylaştırmak amaçlı, kelime ilavesi yapmak gerekliliği hissedildiğinde kelimelerin mağdurların ifadesi olmadığını belli edebilmek için o kelimeler parantez ( ) içerisinde yazılmıştır. Bazı aktarımlarda, mağdurların/yakınlarının kendilerinin de parantez içerisinde cümleler kurdukları görülmektedir. O türden cümleler tarafımızca ilave edilmemiştir. Tarafımızdan, anlatımı kolaylaştırıcı kelimeler dışında, anlatımlara, kesinlikle, herhangi bir cümle ilavesi de yapılmamıştır. Anlatımlardaki ifadeler sahiplerine aittir, tarafımızın görüşlerini temsil etmez.

- “Cezaevindeki ilk günümde bir hafta çok zorluk çektim. Kalem yok, kâğıt yok, dilekçe yazmak istedik yazamadık. Kantin gününe kadar beklemek zorunda kaldık. İlk mektubumda aileme eşime bankamatik, ADSL, e devlet, AÖF şifrelerimi iletmek istedim onları da kapalı ifade ettim ve bunlar ‘örgütsel ifade, haberleşme’ olarak algılandı ve savcılık soruşturmasına tabi tutuldu. Gecikmeler nedeni ile maddi sıkıntılar yaşadım.”
- “Çıplak arama yapıldı. Kamerasız bir odada darba maruz kaldım.”
- “Diğer ceza evinlerinde haftada bir olan kapalı görüş Samsun'da 2 haftada bir yapılmakta ve yönetim sürekli arama yapıp yaptırıp moral bozmakta. D5 koğuşunda arkadaşlar voleybol ipi bahane edilerek Samsun cezaevinden 35 tutuklu farklı illere Antalya Kars Konya Rize... dağıtıldı. Allah bildiği gibi etsin; o arkadaşlar aylardır aileleriyle zor görüşüyorlar.”
- “Diğer tüm adli suçlular (katili, tecavüzcüsü, rüşvetçisi vs.) tüm yasal haklardan tam faydalanırken sadece FETÖ ŞÜPHELİSİ olduğumuz için neredeyse tüm kanuni haklarımız engellendi ve bilinçli olarak verilmedi. Yapılan itirazların TAMAMI, matbu bir gerekçesiz metinle reddedildi.”
- “Diğer mahkûmların faydalandığı haklardan yararlanılmıyordu. Örneğin onlar ayda bir görüş yaparken biz iki ayda bir. Onların mektup telefon hakkı varken bizim yoktu. Eğitim hakkımız ve sosyal faaliyetlere kullanma hakkımız yoktu. Sağlık hakkımız yoktu. Talep ettiğimiz halde doktora aylar sonra çıkıyorduk. Kıyafet kısıtlaması yüzünden cezaevi kantininden almak zorunda kaldık. Kantin fiyatları fahişti. Çok yüksekti ama insanların başka alternatifi yoktu.”
- “Gardiyanlar iyiydi ama merkezden gelen emirleri uygulamak zorunda idiler.”
- “İlkin 3 kişilik odada 6 kişi kaldık sonra 7 ye çıktık koşullar ağırdı. Kışa kadar yerde yatmak zorunda kaldık sonradan ranzalar getirildi.”
- “İmkânlar ölmeyecek kadar azaltıyorlar, hatta ölsün de kurtulalım şeklinde... Hepatit B olmama rağmen tedavi olamadım.”
- “Kalabalık koğuşlarda kaldım. 8 kişilik koğuşta 16 kişilik ranza vardı. 25-26 kişi kalıyorduk. Sıcak mevsimlerde çok zorluk yaşadık.”
- “Konya cezaevinde sıcak su verilmiyordu. Koğuş yoktu; bir odaya insanları koymuşlar imkânsızlık içinde yaşamaya çalışıyorduk.”
- “Mahkeme günü savunma yapacağım kâğıdım ceketimin cebindeydi. Onu almama müsaade etmediler ve savunmamı istediğim gibi yapamadım. Ayrıca bizim durumdakilere spor salonu yasak olduğundan spor yapmak amacıyla su şişelerine su doldurarak ağırlık çalışması yaptığım su şişelerine de el konuldu yasaklandı.”
- “Müdürle görüşmek istedik sorunlarımızı aktarmak istedik, müdür yerine bizi psikoloğa gönderdiler. Revire çıkmak için 2-3 hafta beklediğimiz oldu. Üç defa diş apsesi olan bir arkadaşı 3 ay sonra diş merkezine sevk ettiler. Oradaki diş hekimi haftada 4 gün hapisaneye geliyordu, Cuma günlerini kendine tatil yapmıştı. Hem diş tedavisi yapmıyor ham de sevk etmiyordu. Revirdeki diğer doktorlarda mesaiye dikkat etmiyorlardı. Çoğu zaman doktor yok deniyordu.”
- “OHAL bahanesiyle tüm haklarda kısıtlamalar.”

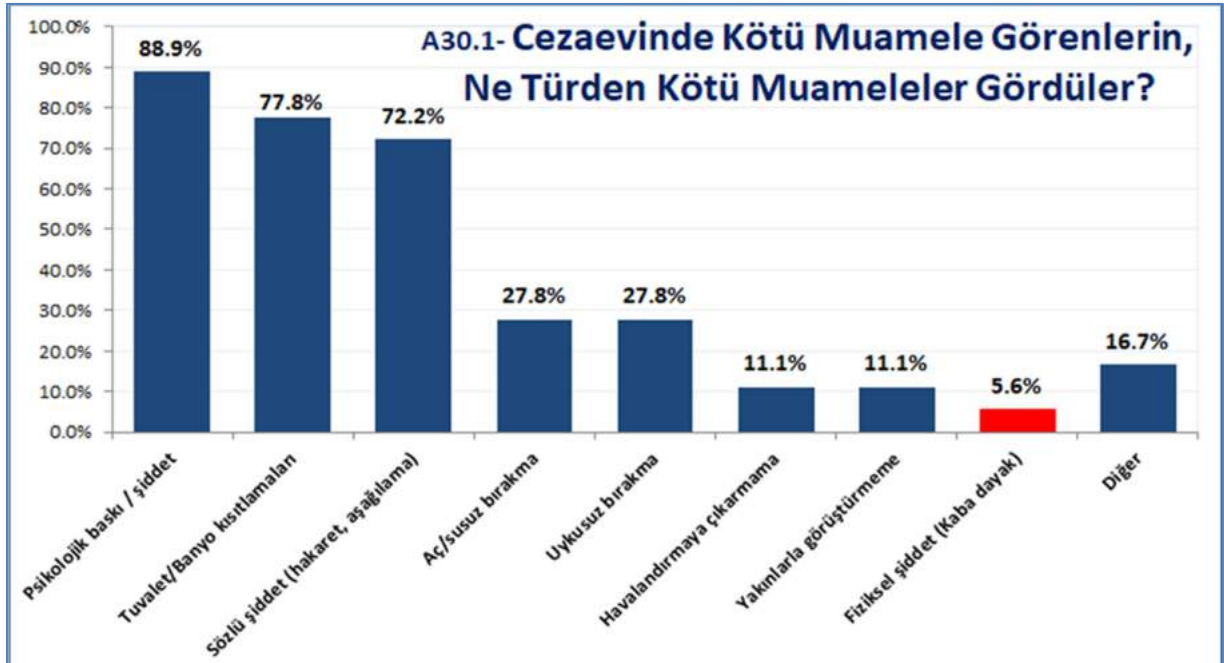

- “Psikolojik bir işkence ye dönüştü...”
- “Sağlam girdim, mide, kalp ve antidepresan kullanarak tahliye oldum.”
- “Tek kelimeyle iğrençlik.”
- “Müdür görüşü ve psikolog görüşü hariç diğer haklardan mahrumduk. PKK'lıların haklarının yarısı dahi verilmedi...”
- “Roman olur. Gardiyan ve idare çok çok kaba ve önyargılı (istisnalar var). Doktor ‘yok’ denecek kadar ilgisiz. Muayene etmiyor, senin söylediğin ilaçları yazıyor. 8 kişilik koğuştta 23 kişi kalıyor. Tek tuvalet, tek banyo ve berbat durumda. Kalorifer yanmıyor, sıcak su yok, (su ısıtıcısı veriyorlar o da kısıtlı süre için) her gün defalarca su kesiliyor. Roman olur.”
- “‘Terörist’ olarak suçlanmak zor. Bir öğretmen olarak; ‘sıraya gir’, ‘konuşma’, ‘bakma’ ‘geç kalma’ gibi muameleleri (görmeyi) hak etmedik.”
- “Yönetim ve görevlilerin çoğu genelde iyi niyetli ve insani yaklaşıyorlardı, tek tük sorun çıkaran görevliler oluyordu, namaz kılmak için yelere battaniye serdiğimizde onları kaldırttılar ‘devlet örtününün diye veriyor, yere serin diye değil’ diye fırça atıyorlardı. Sonra kantinden parayla battaniye aldık. Kışın soğuk olduğu için, altına karton istedik vermediler. Boşalan süt kutularını yıkayıp açıp bantla birleştirerek yere serdik görünce kızdılar, havalar biraz ısınınca bir aramada hepsini topladılar, yemek için yapıp muşambaladığımız kartonlarımızı da ‘sofra olarak kullandığımızı’ söylememize rağmen aldılar.”
- “14 kişilik koğuşlarda 32 kişi, yerlerde kalıyor. Ayak basacak yer yok, nefes alamıyorsunuz, su yok, tuvalet tek, banyo rezalet, yemek rezillik. Gece nefes alamıyorsunuz...”
- “Benim o cezaevine girip çıktığım günler, saatler belli. Kantinden paramızla aldığımız ihtiyaçların fişinin gün ve saati de belli. Fişimi halen saklıyorum. Tüm sorumlular hakkında bir gün hukuk işlerlik kazandığımda hukuk ve kanunlar önünde hakkımı alacağım inşallah.”
- “Gardiyanlar bize hakaret için yarışıyorlardı.”
- “Gardiyanların tavrı aşağılayıcıydı. Kantin ve diğer ihtiyaçlarımız insani olarak karşılanmadı.”
- “Haklarımız ne olduğunu bilmeden, korkuyla yaşadım. Hakkımız olan kantinden 1 ay süreyle yararlandırmadılar.”
- “Kalp spazmı geçiren birine bu gün doktor yok diyebildiler. Lütfen içini siz doldurun.”
- “Ortada hiçbir şey yokken gardiyanların bir kısmı sürekli hakaret ve yüksek sesle bağırıyordu. Aramalarda insan onurunu zedeleyici şekilde idi.”

A30.0- MAĞDURLARIN CEZAEVİNDE KÖTÜ MUAMELE GÖRME DURUMLARI

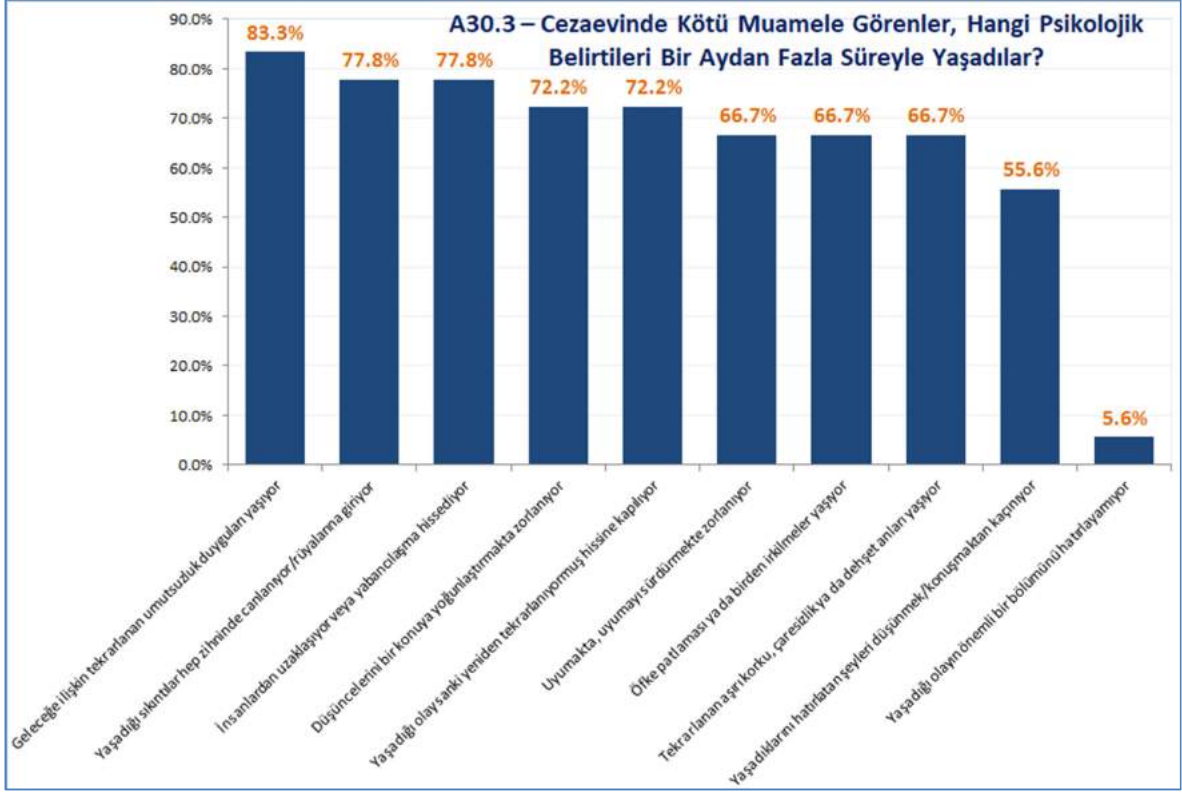

Tutuklu mağdurlardan, yalnızca %25'i işkence/kötü muamele gördüklerini ifade etmişlerdir. Ancak, mağdurların hapisanelerde gördükleri muamelelerin genel anlatım içerikleri incelendiğinde, bu oranların birbirleri ile yer değiştirmesi beklenirdi. Değerlendirmemiz odur ki; mağdurların büyük bir kısmı bu sorumuzu “ağır-fiili şiddet” görüp, görmedikleri şeklinde algılayıp ‘hayır’ cevabı verdiklerinden dolayı, bilgisayar sistemimizce, sonraki sorulara, otomatik olarak yönlendirilmişlerdir.

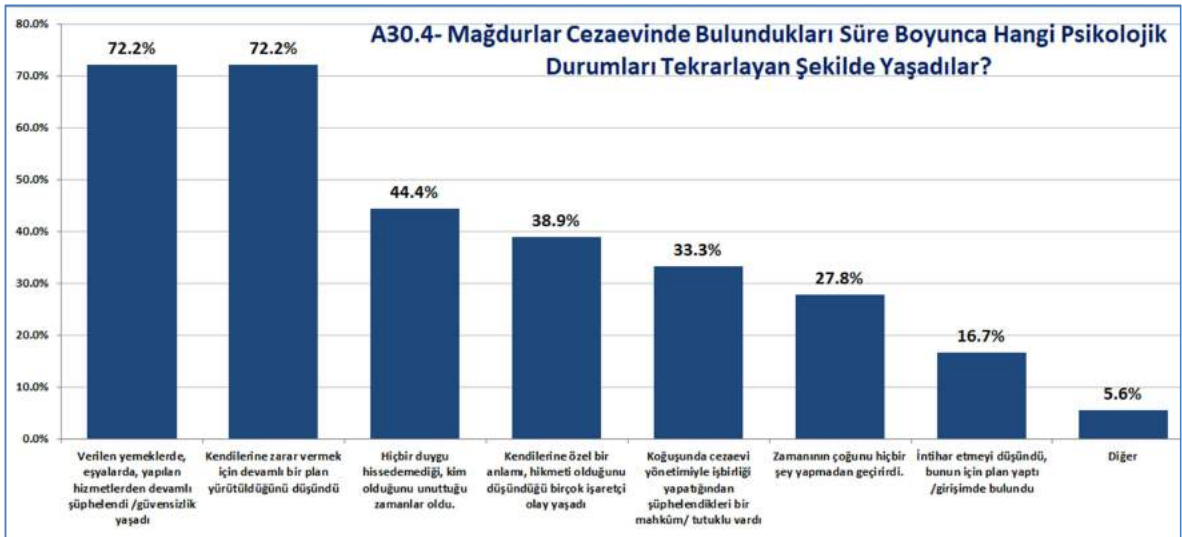

Göstergelerden anlaşıldığı kadarı ile hapisanelerde, mağdurlara, ağırlıklı bir biçimde, fiili şiddet uygulanması yerine, onların, ‘bedensel, zihinsel ve psikolojik dengelerini bozacak’ türden kötü muamele teknikleri uygulanmıştır. Diğer seçeneğini işaretleyenler “Savcı, ‘itirafta bulunmazsanız buradan çıkamazsınız’, diye tehdit etti”, “Cezaevine girdiğimiz günden itibaren 9 gün boyunca yemekler hariç olmak üzere hiçbir temel ihtiyacımız karşılanmadı. Kantinden su almak istediğimizde, ‘çeşmeden içmemiz’ söylendi. ...diş fırçası, diş macunu, sabun, şampuan, tuvalet kâğıdı vs. hiçbir insani ihtiyacımız 9 gün boyunca, ‘Bu bloğun kantin istekleri günü geçti’ denerek karşılanmadı.”, “Kışın ortasında gece sabaha kadar camları açıyorlardı, yazın su vermiyorlardı; ciğerlerim iflas etti bir ay tedavi gördüm, ameliyat oldum.” gibi beyanlarda bulunmuşlardır.

A30.3- CEZAEVİNDE GÖRDÜKLERİ KÖTÜ MUAMELELER SONRASI OHAL/KHK MAĞDURLARINDA ORTAYA ÇIKAN PSİKOLOJİK BELİRTİLER

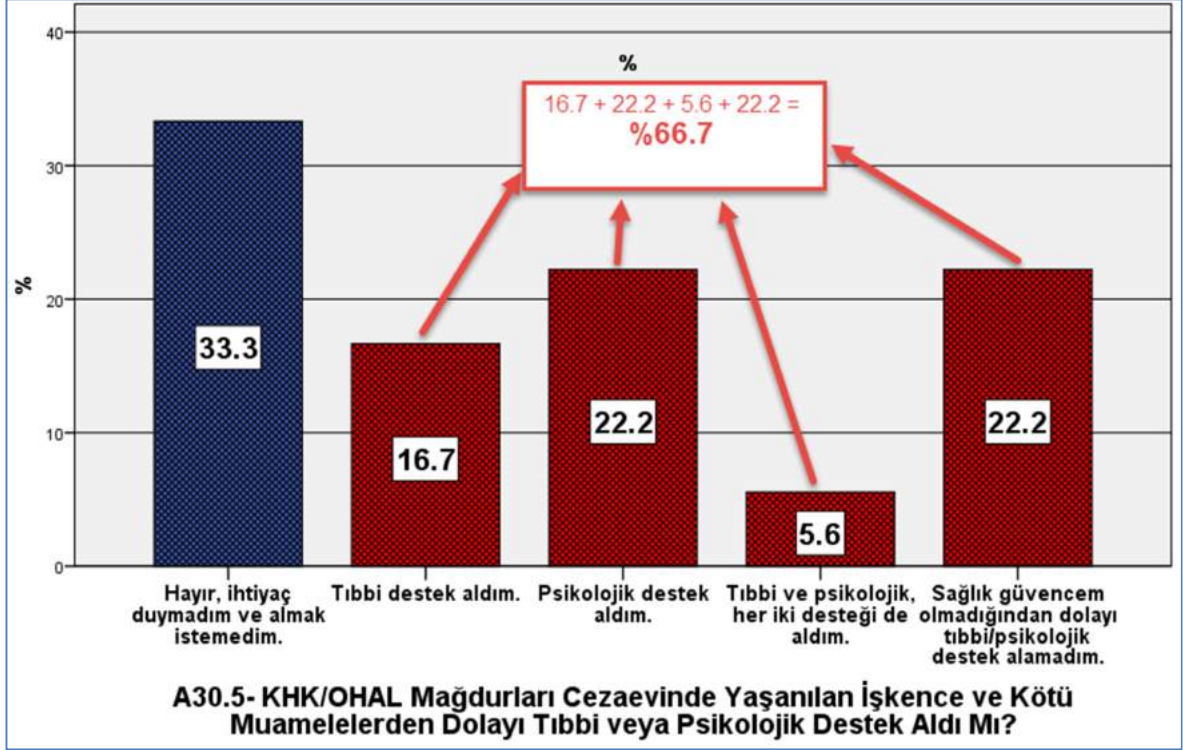

A30.4- MAĞDURLARIN CEZAEVİNDE BULDUKLARI SÜRE BOYUNCA YAŞADIKLARI PSİKOLOJİK DURUMLAR

Görseller, mağdurların tutuldukları hapisane ortamlarının ve orada gördükleri muamelelerin, kendilerine, ağır psikolojik sıkıntılar yaşattığını göstermektedir.

A30.5- MAĞDURLARIN CEZAEVİNDE GÖRDÜKLERİ KÖTÜ MUAMELELERDEN DOLAYI TIBBİ ve/veya PSİKOLOJİK DESTEK ALMA DURUMLARI

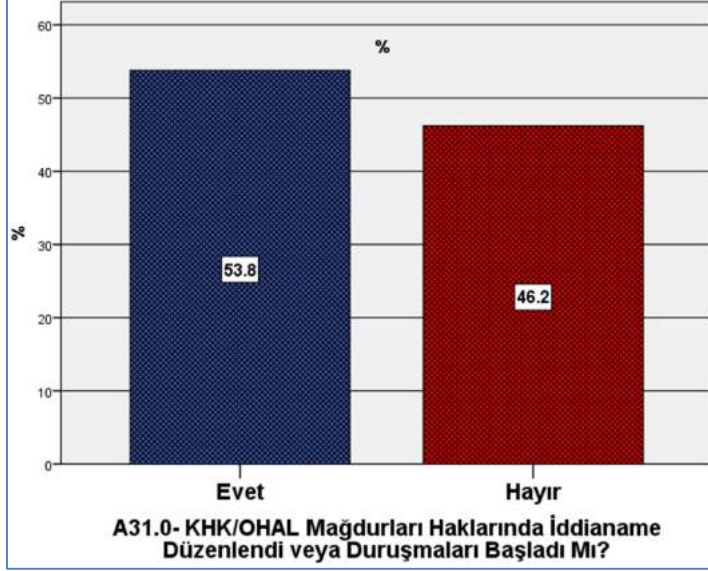

Görseller, mağdurların, hapisanede gördükleri kötü muameleler nedeniyle, %66,7 oranında tıbbi ve/veya psikolojik destek alma ihtiyacı hissettiklerini göstermektedir.

A30.6- OHAL/KHK MAĞDURLARININ CEZAEVİ KOŞULLARI HUSUSUNDAKİ İLAVE ANLATIMLARI

- “Cezaevleri, ıslah evi olmaktan çıkmış. Resmen ‘İnsanı insanlıktan çıkartan, rejimin cehennem evleri’ olmuş.”
- “Cezaevlerinde her gün daha neyi kısıtlayabiliriz diye düşündüklerine kanaat getirdim.”
- “...Orası devlet kurumu değil. Evrensel sözleşmelerden ve hukuk normlarından kimse bahsetmesin. Bunların bana yaptığını ben yakaladığımız PKK'ya yapmadım. Yedirdim ihtiyaçlarını giderdim. Kendimi cezalandırıcı olarak görmedim. Kimsenin militanı olmadım. Sadece CMK hükümlerini referans edindim. Devletin memurluğunu yaptım.”
- “Hiçbir görevliye hakkımı helal etmiyorum.”
- “Özellikle Nevşehir Cezaevinde 36 Kişiye Bir WC, haftada 3 Gün 3saat sıcak su veriliyordu. Banyo sadece soyunma ve Giyinme toplam 10 dakika düşüyordu.”
- “Tutukludan daha çok ‘suçlu’ gibi davranıyorlar.”
- “Zulüm, zulüm, zulüm...”

A31.0- OHAL/KHK MAĞDURLARININ HAKLARINDA İDDİANAME DÜZENLENME veya DURUŞMALARININ BAŞLAMIŞ OLMA DURUMLARI

Görünen odur ki mağdurların büyük çoğunluğunun terör örgütü üyesi olduklarına, terör örgütleriyle bağlantılı veya iltisaklı olduklarına, 40-45 günde karar verebilen devlet kurumları, onların önemli bir bölümünün suçlu veya suçsuzluğunu aradan geçen, 500+ güne rağmen hukuk ve vicdanlar önünde ispat edememiştir. Mağdurların, yaklaşık %50'si için adli bir süreç başlatılıp dava dahi açılmamıştır.

A31.1- KHK/OHAL MAĞDURLARININ, İDDİANAME VE YARGILANMA SÜREÇLERİ HUSUSUNDAKİ AÇIKLAMALARI²⁸

- “Gözaltına alındığımdan bu yana 1 sene geçti. Ama suçlamamı hala öğrenemedim. Suçlamam ne bilmiyorum.”
- “1,5 yıldan fazla zaman geçti hala iddianame yok.”
- “1 yıl, 2 ay oldu iddianame yok suçlama belli değil.”
- “1 yıl (geçti), hakkımdaki iddiaları, delilleri öğrenemedim.”
- “1 yıldır duruşmalara girip aynı travmayı yaşıyorum.”
- “14 ay oldu iddianamem yok ortada. Ama 14 aydır gün aşırı imzaya gitmekten çok bunalım.”

²⁸ Bu bölümdeki ve diğer bölümlerdeki tüm hayat hikâyeleri, mağdur mesajları ve görüşleri tamamen mağdurlara ve/veya yakınlarına aittir. Anlatımlarda, yazım denetimi dışında, tarafımızca, herhangi bir ilave de yapılmamıştır. Bazı zorunlu hallerde, anlatımı kolaylaştırmak amaçlı, kelime ilavesi yapmak gerekliliği hissedildiğinde kelimelerin mağdurların ifadesi olmadığını belli edebilmek için o kelimeler parantez ( ) içerisinde yazılmıştır. Bazı aktarımlarda, mağdurların/yakınlarının kendilerinin de parantez içerisinde cümleler kurdukları görülmektedir. O türden cümleler tarafımızca ilave edilmemiştir. Tarafımızdan, anlatımı kolaylaştırıcı kelimeler dışında, anlatımlara, kesinlikle, herhangi bir cümle ilavesi de yapılmamıştır. Anlatımlardaki ifadeler sahiplerine aittir, tarafımızın görüşlerini temsil etmez.

- “15 aydır iddianamem düzenlenmedi. Dosyada da hala gizlilik kararı var.”
- “1 yıldan fazla zaman geçmesine rağmen iddianame hazırlanmadı..”
- “16 ay oldu hakkımda iddianame düzenlenmedi. Telefon imajının en başta alınması gerekirken hala alınıp bana teslim edilmiş değildir.”
- “10 ay sonra iddianame hazırlandı, karma gerekçeler, bir yıl sonra mahkemeye çıkıldı.”
- “2016 ağustos yılında adli kontrol ile serbest bırakıldım. Ondan sonra mahkemeye daha çağrılmadım.”
- “220 gün sonra mahkemeye çıkarıldım.”
- “3.8.2016'dan beri dosyama bakan savcı 4 kez değişti. İddianame yok. Takipsizlik de veremiyorlar. Hukuk işlemiyor.”
- “6 ay olmasına rağmen neden suçlandığımız belli değil. Avukat dosya boş diyor.”
- “7 ayda iddianame hazırlandı. 11,5 ayda mahkemeye çıktım..”
- “8 ay sonra dava açıldı. Suç yasal bir sendika üyesi olmam..”
- “Adli durumumun ne olduğunu bilmiyorum avukatım da bilmiyor henüz mahkemeye dönüşmedi ama takipsizlik de verilmedi.”
- “Adli kontrolle haftada bir imza attık. Ancak 1 günü geciktik. Emniyete gittiğimizde geciktiğimizden dolayı imza attırmadılar. Birde yanlış bilgi verdiler. Bu nedenle az daha kalsın tutuklanıyordum eşimle beraber.”
- “Adli kontrol şartıyla Haftada bir imza atıyorum.”
- “Ağır ceza hâkimi adeta alay ediyordu. Hiçbir ciddiyet yoktu. Kafasında beni suçlu gördüğü açıktı.”
- “Ancak suçumun ne olduğunu iddianamede öğrendim. Suçum, okula çocuk gönderme, bankada hesabımın olması (Hesapta para yoktu. 2014 Haziran'da kapatılmıştı) ve ayrıca 2011 yılında yapılan Rektörlük seçiminde mevcut rektöre oy vermeyip rakibine oy vermemmiş. Hoş Muhalif rektör adayı da benimle yargılanıyor.”
- “Ben kanunsuz bir işlem yapmadım. Takipsizlik bekliyordum olmadı.”
- “Benim mahkememden önce, savcılık tarafından, tutuksuz yargılanma kararı verildi.”
- “Beni sorguladıkları sırada benim dediklerim iddianamem oldu. Onlardan yargılanıyorum işte.”
- “Benim hakkımda yazılacak olanı bende merak ediyorum.”
- “Bu kadar süreden sonra ortada iddianame yok.”
- “Bütün süreç ‘itirafçı ol, kurtul’ üzerine kurulu.”

- “... Lehime olan deliller belirtmeme rağmen toplanmamış. Ama sadece aleyhime delil olan, banka hesapları toplanmış.”
- “C.B. Erdoğan hep ‘ben bir şiir okudum, mağdur oldum’ dedi. Ne var ki ben bir ‘dilekçe yazdım’ diye yargılanıyorum... Bir dilekçeden dolayı ‘terörist’ diye yargılanıyorum. Haftada bir imza atıyorum. Yuhh diyorum. Hâkim, savcı bana ceza yazmayı kafalarına koymuş. Dilekçe de bahane.”
- “Çocuğumun okulu ve banka hesabı, kredi kartı iddianame konusu.”
- “Çok uzun boş ve suç olmayan şeylerden yargılama yapıldı.”
- “Delil uydurmaya çalışıyorlar.”
- “Delil ve suç olmadığından iddianame düzenlenemedi hala.”
- “Devlet denetimindeki kurumlardan (okul) hizmet almış olmak gibi hukuken (TCK ve CMK’ya göre) en ufak bir cezai karşılığı olmayan, hukuk dışı ancak siyasi bir dava kuyusuna müşteriler eliyle itilmiş, işsiz açsız bırakılmış ve kurtulmak için çırpınmamızı adeta eğlence konusuna dönüştürmüş bir sürecin kurbanlarıyız. Gökten bir koç intizarından başka bir umut kapımız kalmamıştır.”
- “Dördüncü mahkeme oldu bu süreçte Meslekten de ihraç olduğumuz için maddi manevi birçok zorluğa karşı mücadele ediyorum. Savcılık sürecini baro avukatı ile devam ettim. İddianameden sonraki süreci maddi açıdan avukatsız devam ettiriyorum. Adli kontrol yurtdışı yasağı harici kalktı. ...Dediğim gibi hakkımda yasal olmayan bir suçu işlediğime dair bir somut delil sunulamıyor en çok da bu zoruma gidiyor.”
- “Dosya içeriği boş. Mahkemeler de söylediklerim tutanak altına alınmıyor.”
- “Evdeki aramalarda alınan cep telefonum ve bilgisayarım incelenecek sonra 5-6 aya iddianame hazırlanacak.”
- “Evimdeki internet hattımdan Bylock kullanılmış iddiası var. Ama aynı davada yargılanan kişiler arasında ülkenin siyasi gündemini meşgul etmiş, sarsmış siyasi komplo sanıkları da var. Yani at izini bile isteyince kuş izi yapıyorlar.”
- “Gizli tanık beyanları ile hazırlanmış iddianame. Suçlama ise okul devir almış olmam.”
- “Gözaltına alındıktan sonra serbest bırakıldım. 6 ay sonra kovuşturmaya yer olmadığı kararını öğrendim. Bir hafta sonra birilerinin itirafçı olması ve ismimi kullanması üzerine iddianamem evime geldi.”
- “Günlük imza atıyorum. Hayatım belirsizlikler içinde devam ediyor.”
- “Hâkim dediklerimizi tutanıklara geçirmiyordu.”
- “Hâkim uyuyordu resmen benim mağduriyetim umurunda bile değildi. Savcı ne istiyorsa onu yapıyoruz deyip ev hapsi verdi.”
- “Hakkımda 22 sayfalık bir iddianame var ama benimle ilgili kısım sadece 3 satır olan son paragraf.”

- “İddianame başlangıcı; sorgusuz ihraç KHK’sıyla, suçluymuş gibi baslar. Kanuni STK'lara üyesin, (niye nasıl kim tarafından üyesin isim ver) paran varsa niye orda iltisak irtibat diyerek devam ediyor.”
- “Hakkımda beni tanıyan tanımayan 9 kişi aleyhimde tanıklık yapmışlar. Onların söyledikleri cümleleri başsavcılık önemli bir kısmını değiştirerek kendi hazırladığı iddianameyi haklı göstermeye çalışmış. Bunu daha sonraki tanık duruşmasında tanıkların beyanlarından öğreniyorum.”
- “Hakkımda herhangi bir delil bulunamamasına rağmen uydurma bir gerekçe ile -hakaret içerikli herhangi bir paylaşımın olmamasına rağmen- "Cumhurbaşkanı'na hakaret" suçlaması ile hakkımda dava açıldı. Üstelik bu suçlama kamu kurumundan çıkarılma sebebi değilken ve dava daha başlamamışken ve dolayısıyla hakkımdaki suçlama sabitleşmemişken ihraç oldum.”
- “Hâlâ soruşturmam sürmekte (15 aydır)”
- “Halen herhangi bir iddianame hazırlanmadı ya da takipsizlik kararı verilmedi öylece bakılıyor.”
- “Hiçbir bilgi belgede adım yok. Fakat iki kişi ifadesinde tahminlerle suçlamış. Öğrendiğim kadarıyla bu ikisinin de akıl sağlığı bozukmuş.”
- “İddianame diye hazırlanan şey idari soruşturmadaki ifadelerden ibaret. Suç olabilecek tek şey yok.”
- “İddianame ‘İftira Name’ gibi hazırlanmış.”
- “İddianamem hazırlanmadı.”
- “İddianame 9 ay sonra hazırlandı 8. Mahkemeye çıktık Hâlâ bir gelişme yok. Sürekli cezaevine gönderiliyor.”
- “İddianame düzenlenmesi ve yargılama süreci tam 6 ay sonra oldu.”
- “İddianame hazırlaması çok uzun sürdü, bir şey bulamayınca uydurma suçlar eklenmişti. Mahkemeye sunduğum yazılı savunmam hiç okunmamıştı, Savcı duruşma süresi boyunca başını masaya koydu dinlediğinden emin değilim umursuzca uyuyormuş gibiydi.”
- “İddianame hazır fakat henüz mahkemem yapılmadı.”
- “İddianame hazırlanmadı. Adli kontrol devam ediyor.”
- “İddianame hazırlanmıyor, adli soruşturma Demokles’in kılıcı gibi bekletiliyor aylardır.”
- “İddianame keyfi olacaktır.”
- “İddianameme, eşimle ilgili banka hesabı, dernek üyeliği gibi hususlar eklenmiş. Suçun şahsiliği nerde kaldı?”
- “İddianame tamamen tutarsız ve absürt iftiralarından oluşuyor. Bu suçlama altında herkese ‘kes, kopyala, yapıştır’ aynı iddianame hazırlanıyor.”

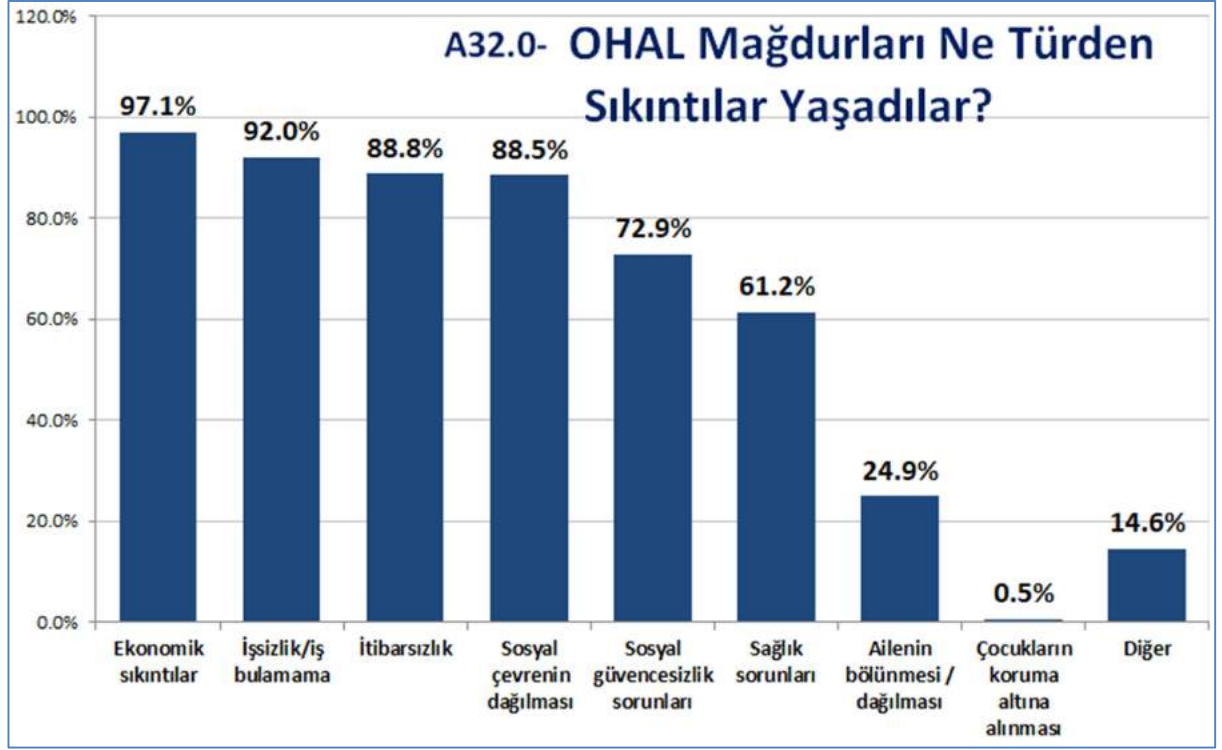

- “İddianamede de hiçbir hukuk ve yargılama usulü kuralına riayet edilmedi. İddianamede zerre kadar dahi somut ve TCK'ya göre suç teşkil eden suçlama belirtilmedi. Sadece emniyet ifadelerinin kopyalanıp yapılandırıldığı bir iddianame; daha doğrusu iftiraname!”
- “İddianamenin tamamen müfettişler tarafından düzenlenen tevdi raporları ve polis tarafından doldurulan kanaatlere dayandığını bizzat yapılan suçlamalardan fark ettim. İddialar sonunda hep şöyle deniyordu: ‘değerlendirilmektedir’, ‘kanaati oluşmuştur’, ‘olabileceği’ vs. gibi yoruma ve kanaatlerine dayalı bir iddianame vardı. Hiç bir somut delil dosyada yoktu.”
- “İddianame tutuklandıktan 8 ay sonra hazırlandı. Ondan önce kasten bekletildi. Bilgisayarımız olmadığı ve istediğimiz her gazeteyi okuyamadığımız için kendimizi nasıl savunacağımızı bilemedik. Bu arada fırsatçı ve ahlaksız avukatlar parayı yakınlarımızdan peşin alıp 5-6 ayda bir defa bile ziyaretimize gelmediler. Bu şekilde 3 ayrı avukat tutmak durumunda kaldım ama hiç biri gerçek bir avukatın yapması gereken işlemleri yapmadılar. İkisini azletmek zorunda kaldım. Kendileri vekâletimizi kabul ettikleri halde hiç ilgilenmediler. Avukatların bu tavırları cezaevindekilerin çoğunda mevcuttu. İtiraz dilekçelerimize mahkeme şablon ifadelerle reddetti. Ancak biz dilekçelerimize cevabı 5-6 ay sonra dilekçe ile öğrenebiliyorduk. Koğuşlarda 4 kişilik odada 8-9 kişi kalıyorduk. 3 kişi bir elbise dolabını kullanmak zorundaydık. Diğer örgütlere çamaşır makinesi imkânı varken biz hep elle yıkadık.”
- “İddianamede müfteriler bulunmakta.”
- “İddianamede kesinlikle benimle hiç bir alakası olmayan şeyler yazılıdır yani bomboştur. Ve süreç çok uzun sürdü.”
- “İddianamem 8 ayda tamamlandı.”
- “İddianamem çok geç hazırlandı, uzun bir süre her şeye hazırlıklı bekledik. Halen bekliyoruz. Ve...”
- “İddianamenin benimle ilgili bölümü; ‘KHK ile işten atılması’ diye başlıyor. Eşim cezaevinde. ‘Eşinin durumu göz önüne alındığında’ diye devam ediyor. Hâlbuki soruşturmasız işten atıldım eşim henüz ceza almadı.”
- “İddianameyi sabırsızlıkla bekliyorum.”
- “İlk defa, kimin tarafından suçlama yapıldığını halen bilmiyorum.”
- “İlk duruşma 8 ay sonra yapıldı, ben tutuksuz yargılanıyorum ancak eşim 445 gündür cezaevinde.”
- “İlk duruşma günü belirlendi henüz duruşma yapılmadı.”
- “Kendi beyanlarımız dışında hakkımızda yöneltilen bir iddia yoktu neredeyse. Hiçbir araştırma inceleme yapılmadan polislerin zorlama yorumlarıyla yargılanmamız altı ay kadar sonra başladı.”
- “Kendi irademizle gelmemize karsın kaçma ihtimali olabilirmiş gerekçesi gösterilip eşimi tutuklattı Savcı. Bana da talepte bulundu. İddianamelerde çok yavaş davranılıyor. Hala ortada iddianame yok.”

- *“Kızım in engelli olmasından dolayı adli kontrol uygulanıyor Haftada bir gün imza.”*
- *“Komedi.”*
- *“Mahkemede tiyatro oynuyoruz.”*
- *“Kovuşturmaya yer olmadığına dair karar aldım.”*
- *“Mahkeme formalite hiç dinlemiyorlar.”*
- *“Muallak. Mahkeme olsun diye hâlâ bekliyoruz. Ama ihraç edildik görevden ?”*
- *“Önce beni etkin pişmanlıktan faydalandırmak istediklerini söyleyip sonra yine de dava açtılar. Şu an yargılanıyorum. Tek suçlanmam Bylock programı idi.”*
- *“Mahkemelerimiz başladı. Tamamen komedi mahkemeler. Benim rahatsızlıklarım iyice artmaya başladı. 1 Haziranda tekrar ameliyat oldum. 17 günlük ameliyatlıyken ayakta duracak halim olmadığı halde ayakta savunma yaptım. Şimdi de geçen haftaki kontrollerimde tiroitlerde ve karaciğerde kitleler oluştuğunu öğrendim. Bir ameliyat daha olmam gerekiyor ailemin hiç desteği yok. Hatta kardeşlerim hiç görüşmüyor. Savcılığa mahkemeden önce raporları sunduğum halde, eşim savunmasını yaparken... ‘sen ağzınla kuş tutsan seni bırakmak benim elimde, canım isterse seni bırakırım, istemezse bırakmam’ diyen bir hâkim var karşımızda. Karar arasında eşimle birkaç dakika görüşmek için müsaade istedik ona bile izin verilmedi.”*
- *“Savcılar değerlendirme yapmadık Bekle diyorlar.”*
- *“Savcılar iddianame yazamıyor, Çünkü ortada suç yok. Bu sebeple birçok masum, bunalıma girip, bir şeyleri itiraf etmeleri veya birilerine iftira etmeleri için içeride tutuluyor.”*
- *“Savcılık baştan savma bir iddianame düzenledi. Hiçbir delil sunamadı. Sanki talimatlı hareket ediyor.”*
- *“Sendika üyeliği ve banka hesabım Terör Örgütü Üyeliği delili olarak gösterildi.”*
- *“Bizim insan olmadığımız, hain olduğumuz, bu nedenle başınıza gelen şeyleri hak ettiğimiz vurgulanıyor. Dava açılmış ise mutlaka ceza alacağınız bundan kurtulmanın tek yolunun ‘itirafçılık’ olduğu kodlanıyor size. İddianamede iki bölüm var. Birisi tüm Türkiye’de standart; ikinci bölüm de herkesle aynı. Bylock kullandığı bankaya para yatırdığı çocuklarının cemaate ait okullara gittiği bu nedenle PDY ye üye olduğunuz. Avukatların ne dediği, sizin delilleriniz önemli değil. Hâkimler sizi çok dinlemiyor zaten. Telefon ile oyun oynayan bile vardı. Mesela bana Bylock kullanmak ile itham edilen telefona ait IMEI numarası Android işletim sistemi bile değildi.”*
- *“Son anda haberim oldu iddianameden.”*
- *“Son derece saçma özensiz ve mesnetsiz acele ile hukuka aykırı bir şekilde düzenlenmiştir.”*
- *“Soruşturmam 1,5 senedir sürüyor.”*
- *“Soruşturmanın gizli olması bizi çok tedirgin etti.”*
- *“Tam bir belirsizlik var.”*

- *“Tamamen hukuksuz siyasi bir dava.”*
- *“Tutuklandıktan 6 ay sonra iddianame hazırlandı..”*
- *“Tutuklandım 3ay sonra ağır cezada yargılanmaya başladım. Tutuklandığım zaman defalarca istememe rağmen dosyam verilmedi.”*
- *“Tutuklanma sonrası ilk 15 gün içinde iddianame hazırlandı bir ay içinde bize verildi. Bylock, dernek üyeliği, Bank Asya ve tanık şikâyet mektubu gerekçeler arasında yer aldı. 9 aylık sürede 3 duruşma yapıldı. .2. duruşmada hâkim bizi hiç dinlemek istenmedi zar zor mağduriyetlerimizi aktardık ama çok zor dinledi. Sesli kayırt sistemini talebime rağmen açmadılar. 3. duruşmada yine ifadelerimde sesli kayıt talep ettim ama yine açılmadı 45 dakika kadar konuştum bu defa hiç kesilmeden dinlediler ama tutanağa ifadelerimin önemli noktaları sadece kısa cümlelerle geçirilmiş.”*
- *“Yaklaşık 14 ay oldu. Ama hala soruşturmam devam ediyor. Bunun yanında telefonum ve harici bellek gibi cihazlarım hala teslim edilmedi.”*
- *“Yargılama mı? O ne demek? Hâkim Bey akşama kadar avukat ve sanıkları dinliyor ara bile vermeden kâtip beye dönüp 'tamam yapıştır bizim kararı' diyor.”*
- *“Yargılamam-ifade vermem esnasında üye hâkimlerden birisi sürekli cep telefonu ile oyalandı.”*
- *“Yasal olan şeylerle dava açıldı.”*
- *“Yasalara uygun kurulmuş sendikaya üyelik, yasalara uygun işleyen devlet garantisindeki bir bankada hesabın bulunması, birkaç yayınevine ait kitapların tespit edilmesi ve bir dershanenin müdürüyle telefonda konuşmuş olmam suç olarak varsayılmış.”*

A32.0- OHAL/KHK MAĞDURLARININ İŞLERİNDEN İHRAÇ /YAKALANMA /GÖZALTI /TUTUKLANMA SONRASI YAŞADIKLARI YAYGIN SIKINTILAR

OHAL/KHK mağdurlarının yoğun ekonomik, sosyal ve sağlık problemleri yaşadıkları yukarıdaki grafikten görülmektedir. Yaşanan sıkıntıların başında %97,1'lik oranla ekonomik sıkıntılar gelirken, bunu işsizlik, itibarsızlaştırılma ve sosyal çevrenin dağılması takip etmektedir.

OHAL/KHK mağdurlarının, mağduriyetleri sonrasında yaşadıkları sıkıntılarla ilgili, yukarıdaki maddelere ilave olarak beyan ettikleri açıklamalar aşağıdaki gibidir;²⁹

- “Eşim de ...bir pazar kahvaltısında gözaltına alındı. Dört gün nezarete tutuldu. Sonra yurt dışı yasağıyla serbest bırakıldı. Hala sabahları çalan zillere sütçüdür diyemiyoruz. Çocuklar dâhil polis mi acaba diye tedirgin oluyoruz. Ailecek hatta sülalecek, psikolojik, sosyolojik birçok sıkıntılar yaşadık. Halen anti depresan ilaçlar kullanmaktayım. Asgari ücretle bir iş yerinde çalışmaktayım. Öğrenim ve mesleki kariyerime zerre katkı sağlamayan bir yapıyla iltisaklı görülerek 9 yıllık emeğim gasp edildi. Her iki taraftan da davacıyım. Hem cemaatten hem de devlet idaresinden.”
- “Eşim cezaevinde tutuklu iken vefat etti.”

²⁹ Bu bölümdeki ve diğer bölümlerdeki tüm hayat hikâyeleri, mağdur mesajları ve görüşleri tamamen mağdurlara ve/veya yakınlarına aittir. Anlatımlarda, yazım denetimi dışında, tarafımızca, herhangi bir ilave de yapılmamıştır. Bazı zorunlu hallerde, anlatımı kolaylaştırmak amaçlı, kelime ilavesi yapmak gerekliliği hissedildiğinde kelimelerin mağdurların ifadesi olmadığını belli edebilmek için o kelimeler parantez ( ) içerisinde yazılmıştır. Bazı aktarımlarda, mağdurların/yakınlarının kendilerinin de parantez içerisinde cümleler kurdukları görülmektedir. O türden cümleler tarafımızca ilave edilmemiştir. Tarafımızdan, anlatımı kolaylaştırıcı kelimeler dışında, anlatımlara, kesinlikle, herhangi bir cümle ilavesi de yapılmamıştır. Anlatımlardaki ifadeler sahiplerine aittir, tarafımızın görüşlerini temsil etmez.

- “‘Vatan haini’, ‘terörist’ ithamları nedeniyle intihar girişimi (yaptım) ve ben bunları hak edecek bir şey yapmadım. İç sorgulamaları yaşadım. Hakkımda uyarı cezası bile almamıştım ki. Resim öğretmenini olduğum için “cehennemin ilk sırasında ressamlar vardır” mobing altında çalışıyordum zaten üstüne KHK sırasına eklediler. Çocuklarım küçük ve bana ihtiyaçları var düşüncesi beni ayakta tutan gerçektir.”
- “15 Temmuz olduğunda yurttaşındaydım bir daha Türkiye’ye dönemedim. Eşim hamile idi 8 sene sonra ilk defa ilk çocuğumuza gebe idi ve düşük riski ile evde yatmak zorunda kaldı bütün hamilelik süresince. Şu an oğlum 1 yaşını geçti ama ben oğlumu henüz kucağıma alamadım.”
- “2 üniversite bitirmeme rağmen insanlar korkularından işe alamadılar. Yüksek Lisans yapıyordum, yarım kaldı. Hocam benimle görüşmeye korkuyor. Önceden Haftada en az bir defa lisans ile ilgili görüşürken irtibatı kesti. Ben de lisansı bıraktım, yarıda kaldı.”
- “Büyük kızım bu olaylardan etkilenerek, 2002 doğumlu, 24 Ekim 2016 da intihar etti. Duyumlarımıza göre kendisiyle dalga geçilmiş. Kızımın okuduğu Anadolu Lisesi aynı zamanda benim görev yaptığım eski okulumdur.”
- “Girdiğim işten bir ay sonra emniyetten bir yetkili işvereni çağırıp beni işten çıkarması için 4 defa baskı yaptılar. Ben de o kişi zarar görmesin diye işi bıraktım.”
- “Eşim vefat etti.”
- “5 yaşındaki oğlum babasıyla görüşe götürdüğümde bir tek kelime konuşmadan geri geliyor. Evde babasına gitmek istiyor. Ama orada maalesef babasıyla konuşmuyor. Okula gitmek istemiyor. Annemi de götürürler diye benden ayrılmak istemiyor.”
- “Adalet duygumu ve güvenimi yitirdim.”
- “İki defa sinir krizi geçirdim. Kayınpederlerim ile birlikte aynı evde 7 ay kaldık onlarda bizim durumumuza çok üzülüyordu sonunda beyin kanaması geçirdi. Öte taraftan babam ufak bir kalp krizi ile gece acillik oldu daha başlangıç bunlar vs. vs.”
- “Ağır engelli bebeğimin tedavileri aksadı ve çok büyük acılara maruz kaldı. Halen reflü’ye bağlı kan kusmaları ve epileptik nöbetlerine gerekli tedaviyi yaptıramıyorum.”
- “Hukuksuz şekilde ceza evine koyulduğumdan annem kalp krizi geçirip felç oldu. Akabinde vefat etti. Annem yoğun bakımda olduğu sırada mahkeme ve savcılığa annemi son kez görmek istemim reddedildi. Eşimin sağlık sigortası 3,5 ay yaptırılmadı. Mamografi gerektiren hastalığı tedavi ettirilemedi. 8 ay her şeyime el koyuldu. Yoksulluk yaşadım. Kaymakamlıktan, ‘çocuklarım aç ve ilköğretimde okuduklarından’ eğitim yardımı istedik, FETÖ yargılanmamızdan dolayı çocuklarıma halen dahi yardımda bulunmadılar ve bu gerekçelerin de resmi yazı ile tarafımıza bildirdiler, BİMER’e bildirdim oradan da aynı yanıtı aldım. İşsizim ve kimse FETÖ’den den dolayı iş vermiyor.”
- “Aile içi tartışmalar. Gerginlik. Sabır edememe.”
- “Ailede anlaşmazlıklar, eşimde aşırı sinir ve stres.”
- “Ailem şu an için bölünmedi ancak hep huzursuzluk var.”
- “Aile olarak Psikolojimiz bozuldu. 14 yaşındaki kızımın çatışmalar yaşıyoruz annem

- “Üzüntüden şeker ve tansiyon hastası oldum aile olarak çok üzüldük ve halen yaşananların mantıklı bir açıklamasını bulamadık.”
- “Ailelerimizin sürekli bizi suçlaması ve bir araya geldiğimizde yaşanan tartışmalar.”
- “Akraba ve yakın çevrem tarafından hakarete maruz kaldım.”
- “Akrabalarımın aslında hiç olmadığını anladım.”
- “Akrabalarımın ne tür insan olduklarını öğrendim.”
- “Akrabaların düşmanca tavırlar sergilemeleri.”
- “Akrabaların selamı dahi kesmeleri.”
- “Akrabalık bağlarında yaşanan sorunlar...”
- “Ancak damdan düşen anlar.”
- “Annem üzüntüden vefat etti.”
- “Annem vefat etti.”
- “Arabamı sattım, üstüne evimi de kiraya vererek evimin kredi taksitlerini ödemeye çalışıyorum. Yakınlarımın yanında kalıyoruz.”
- “Babam rahatsızdı ve çok sıkıntı çekti sürekli üzüntüden yoğun bakımda kaldı.”
- “Bankada hesap açmam bile engellenmişti. Bir arabam vardı ihtiyaçtan onu satmak istedim ona da tedbir konmuştu, satamadım.”
- “Başka şehre taşınmak zorunda kaldım.”
- “Başvurduğum özel bir resim kursuna oluşturulmuş olan algıdan dolayı alınmadım.”
- “Bebeğime pedagojik eğitim veriyorduk şuan (eşim) hapiste veremiyoruz.”
- “Bebeğimi kaybettim.”
- “Belirsizliğe bağlı uykusuzluk, endişe ve tedirginlik (yaşıyorum).”
- “Ben ihraç olduğum halde ne ifademe başvuruldu, ne gözaltına alındım nede mahkemeye çıktım.”
- “Böyle bir durum her yönden olumsuz etkiledi. Eşimin ailesi ile sorun yaşadık. Çok çok kötü şeyler... Toplumda bir anda işsiz, itibarsız ve suçlu konuma getirilmek anlatılması çok zor bir durum.”
- “Bir yakınım aracılığı ile hakkımda tutuklama olabileceğini öğrendim ve 2 çocuğu yanıma alarak yurt dışına çıktım diğer iki büyük çocuğum TR’de kaldı 4 ay onların gelmesini bekledik maddi manevi yıprandık şimdi ailem biralara ama ciddi geçim sıkıntısı ve eşimin ciddi sağlık sorunları var.”

- “Bunca yıl din ile kandırıldığımı ve dinin insanlara teslimiyetten başka bir şey veremeyeceğini anladım. Resmen aydınlanma yaşıyorum.”
- “Birikimimiz yoktu. O halde yurtdışına çıktık.”
- “Bunların yanında ‘sivil ölüm’ denen durumun tadını aldık. Toplumdan tecrit edilmenin ne demek olduğunu gördük. PKK’ya yapılmayan zulüm maalesef OHAL mağdurlarına yapıldı ve yapılmaya devam ediyor.”
- “Bütün aile, akraba ve çevrelerden tecrit edildim. 1 yıldır apartmanda ki kimse selam vermedi ve kapımızı çalmadı. Kızımın okulundaki öğretmen derse girince FETÖ. diye başlayıp derste küfür ediyordu. Çocuklarım yalnızlaştırıldı. Evden dışarı çıkmak istemiyorlar şimdi.”
- “Cebren parçalanmış bir aile.”
- “Cerrahi bir operasyon geçirdim.”
- “Çevrenin ön yargılı davranışları.”
- “Çocuklarım ciddi bir travma geçirdi; evimizi kapatmak ve ailemizin yanına taşınmak zorunda kaldık.”
- “Çocuklarımın okulu kapatıldı birisi başka bir üniversiteye zorla gönderildi diğeri özel okuldan devlet okuluna gitmek zorunda kaldı.”
- “Çocuklarımın psikolojik sorunlar ve eşimin tutuklanması.”
- “Çocukların eğitim problemi.”
- “Çocuklarla birlikte çok ciddi Psikolojik travmalar.”
- “Çocuklar üzerinde psikolojik bir etki yarattı, özellikle üniversite sınavına hazırlanan kızıma büyük bir etki yarattı.”
- “Çocuklarımın okullarında değişiklik, üniversiteyi kazanan oğlum gidemedi.”
- “Doktora eğitimim bitirmeme iki ay gibi bir süre kala yarıda kaldı.”
- “Çok ciddi sıkıntılar yaşadık eşimle birlikte etrafımızdaki insanlar tutuklandıkları için her an bir korkuyla yaşıyorduk sona eşimin hakkında tutuklama kararı çıktı psikolojik olarak bu süreçte çok yıprandık.”
- “Daha nice olaylar psikolojik bunalımlar.”
- “Defalarca kez işten çıkarıldım. Dürüst yaklaşınca işe almıyorlar ama gerçekleri söyleyince işten atıyorlardı yani dürüstlük bu zamanda para etmedi.”
- “Değersiz görünme ve sivil ölüm ve durum daha da kötüleşerek gidiyor ben ölüyüm artık.”
- “Demokratik alanın ve sivil toplum çalışmalarının daralması.”
- “Depresyon, psikolojik travma.”

- “Devlete, adalete ve millete güvenimi kaybettim.”
- “Dışlanma, ülkü- düşünce yapısında dağılma.”
- “Doğup büyüdüğüm yerde aşağılanmak.”
- “...geleceği görememe mesleğe ne zaman dönülecek kaygısı taşımak insanı yoruyor.”
- “En önemlisi aile işlevinin devamı sıkıntıları, sağlık yönünden psikolojikmen hem kendim hem ailemin çökmesi.”
- “Engelli çocuğumun eğitiminde ve bakımında ekonomik ve psikolojik sorunlar, eksiklik yetersizlikler.”
- “Eş tutuklu olduğu için çocukların tüm sorumluluğu.”
- “Eşim 4. evre beyin tümörü hastası olmasına rağmen 2,5 ay cezaevinde kaldı.”
- “Eşim altı aylık hamile o da ihraç oldu. Onlarca doğum yapan annenin hastane kapılarında tutuklandığı görünce; bizim de başımıza gelir mi korkusuyla hastane veya herhangi bir sağlık kuruluşuna da gidemedik.”
- “Eşim tutuklu. Çocuklarıma hem annelik hem babalık görevlerini yapmaya çalışıyorum.”
- “Eşimin sağlığı tamamen bozuldu. Duygu durum bozukluğu ile %91 sürekli engelli raporu aldı.”
- “Eşyalarım bir depoda şu anda ailemin yanında eşim ve çocuklarım la yaşıyorum.”
- “Evimi dağıtmak zorunda kaldım; kira ödeyecek durumum olmadığı için.”
- “Evimi taşımak zorunda kaldım.”
- “Evlenecektim evlenemedim hâlâ düğünü erteledik.”
- “Gelecek endişesinden kaynaklı stres.”
- “Gizli bir talimat gerekçesiyle yeni pasaport verilmeyerek seyahat özgürlüğüm kısıtlandı.”
- “Hac çıktı pasaport iptal olduğu için gidemedim.”
- “Hak arama sıkıntısı.”
- “Hâlâ işsizim. Psikolojik bulanındayım. Ailem çocuklarım çöküntü yaşıyor. Bu yaşta kimse beni işe almıyor. Müdürlük yaptığım memurluktan başka iş yapamam. Tek yardımcım Garip olan gariplere yardım eden cebbar olan Allah. Sizdendir yardım bekliyorum insanlar hiç güvenim kalmadı öz vatanım elimden kayıp yabancılara Arapların, Suriyelilerin, Gürcülerin eline teslim ediliyor.”
- “Hayat bitti gibi bir şey. Hayata olan sevgim tükendi.”
- “Hayatımda bu kadar aşağılanıp kişiliğimin rencide edildiğini hatırlamıyorum.”

- *“Hem bedensel hem de ruhsal sıkıntılar yaşıyorum. Her gün ama her gün Allah’ın tez zamanda canımı almasını dua ediyorum. Dayanacak gücüm yok. Eğer adalet şimdi gelmeyecekse ölüm sanırım tek kurtuluşum.”*
- *“Her türlü sorunu yaşamaya devam ediyorum.”*
- *“Her şeye rağmen sevdiğim vatanıma hizmet etme aşkımla ve millete olan güvenimi ve sevgimi kaybettim.”*
- *“Hiçbir mal varlığım olmadığı için Yeşil kart çıktı sağlık olarak oradan yararlandık.”*
- *“Hiçlik duygusu.”*
- *“Hicret, yeis ve memleket değişikliği. Çocuklarımın ve ailemin toplumda aşağılanması ve horlanması vs.”*
- *“Hukuk devleti ilkesinin olmamasına bağlı tüm sosyal siyasal ve ekonomik sıkıntılar.”*
- *“Hukukun katlinin verdiği ıstırap.”*
- *“İftiralar, iftiralar.”*
- *“İhraç edilmeden önce İşimle tehdit edildiğime dair savcılık müracaatım işleme alınmadı. Hala savcılık soruşturma yapmamıştır.”*
- *“İki günlük evliydik kiracıydık evimizden çıkartıldık. Ev vermediler. İş başvuruları kabul görmedi. Toplum içine çıkamadık. Psikolojik baskı çoktu. Borçlarla baş başa kaldık yeni evli olduğumuzdan. Eşimin memleketine taşındık. Orda düzgün iş bulamadı. Bu arada ben hamileydim. SSK güvencemiz yoktu. Psikolojik olarak çok yıprandık. Eşim tarlada çalışmaya başladı. Kıt kanaat geçiniyordu k.”*
- *“İlaç kullanmadan sık sık tekrarlayan depresyon, ani öfke, ağlama nöbetleri şeklinde duygu-durum bozuklukları. Kilo kaybı, zaman zaman tükenmişlik sendromu. Aile, akraba ve tüm sosyal çevrenin uzaklaşmasına, ötekileştirmeye bağlı olarak yalnızlık ve insanlardan kendini soyutlama isteği. Günün büyük bir bölümünü odamda geçiriyorum. Kimseyle konuşmuyor, görüşmek istemiyorum. Çok fazla iş başvurusu yaptım farklı mazeretlerle geri çevrildim. Ailemin yanında kalıyorum. Bekâr olduğum için babamın SGK’sından yararlanıyorum. Herkes gibi ben de masumiyetimi ispat edemiyorum çünkü öyle bir imkân yok açığa alındım, ifadem alınmadı, ihraç edildim 9 ay sonra ilk mahkemem oldu ve 3 kez ertelendi ve ailem dâhil yanımda sandığım insanların hiçbiri aslında yanımda değil. Kalabalıklar içindeki yalnızlık adalet gelene kadar...”*
- *“İnsanlara güven duygusunun sarsılması.”*
- *“İntihar etmeme ramak kaldı her gün o ince çizgide gidip geliyorum.”*
- *“İntihar girişiminde bulundum.”*
- *“İş bulamama değil, iş bulunmasına engel olunması (SGK damgalamasından ötürü) ve pasaportların iptal edilmesinden ötürü yurtdışına çıkıp çalışamama.”*
- *“İşkence sonucu 2 ameliyat.”*

- “Kardeşimde KHK ile işinden atıldı, ‘Bipolar hastası’ olduğu için ağır depresyon ve 3 kez intihar girişiminde bulundu. Bu benim psikolojimi ve aile huzurumuzu bozdu. Aile de bölünme yaşamasak da üsteki problemlerden dolayı ciddi sıkıntılar yaşamaktayız.”
- “Kendi ailem tarafından dışlandım. İhraç olduktan sonra kayınbiraderimle ortak iş yapmaya başladım. Ancak daha sonra hakkımda adli işlem yapıldıktan sonra beni ortaklıktan çıkardılar. Sermaye olarak verdiğim parayı bile iade etmediler. Artı, devamlı eşime boşanması için baskı yapıyorlar. Şu an, ne eşim, ne de ben eşimin ailesi ile konuşmuyoruz aile birliğimizi çok ciddi manada sıkıntıda.”
- “Kendi eğitimim aksadı, eşim ve ben akrabalarımızla sıkıntılar yaşadı.”
- “Kırgınlık ve güvensizlik duygusu yaşadım”
- “Kızımın tedavisini yapamadım.”
- “Eşim ve çocuklarıma ortalama 2-3 günde bir aynı binada oturan polis tarafından ‘mobing’ yapıldı, sıkıştırıldı. Gün aşırı olur olmaz sebeplerle kapıya geldi. Çocuklarım evden çıkamaz hale geldi, dışlandılar. Eşim bu durumdan çok rahatsız oldu ve hastalandı. 1 hafta, 10 gün hastanede yattı geceleri uyuyamadı. Çocuklar gece ansızın ağlayarak uyanmaya başladılar.”
- “KHK ile kapatılan bir derneğe üye olduğum gerekçesiyle istifaya zorlandım. (Çalıştığım) şirketin benimle olan güven ilişkisinin sonlandığı ifade edildi. İstifa etmezsem durumun savcılığa intikal ettirileceği tehdidiyle karşılaştım. İstifam sonrası iş görüşmesi yaptığım bir (başka) şirket, ücret/sosyal hakların konuşulduğu son görüşme yapıldıktan sonra, beni istifaya zorlayan, 10 yıldır görev yaptığım eski şirketimi referans amacıyla aradığında, ‘FETÖ/PDY iltisakı sebebiyle istifa ettirildiğim’ bilgisini aldı ve işe almaktan vazgeçti. Darbe girişimi öncesinde, sektörde başarılı olarak bilinen ve aranan birisi olmama rağmen açık ilanlara yaptığım tüm başvurularım olumsuz neticelendi.”
- “Kızımızın engelli olmasından dolayı engelli maaşı için başvuru yapacaktık başvurum alınmadı.”
- “Krizler yaşıyorum. Çok huzursuzum tekrar içeri alacaklar ve çocuklarım annesiz babasız kalacak diye çok endişeliyim. Kendime zarar vermekten korkuyorum. Çünkü bazen elimde olmadan krizler geçiriyorum.”
- “Lekelendik”
- “Lekelenme, psikolojik travma.”
- “Maddi manevi sıkıntılar, konsoloslar pasaport veya herhangi bir evrak vermiyor. Ülkemi özliyorum ailem parçalandı sıkıntılarımız var.”
- “Manevi yönden çöküntü.”
- “Memurluk öncesinde sahip olduğum Avukatlık mesleğini ruhsat vermeyerek, geciktirerek 1 yıla yakın bir süre oyalamaya devam.”
- “Mühendis olmam sebebiyle farklı kurumlarda iş bulabildim, fakat iş son aşamaya geldiğinde SGK kayıtlarından KHK bulunması sebebiyle işverenlerin her seferinde İş vermekten vazgeçmesi.”

- “*Ömür boyu sağlık sorunu, yapılandırmadaki borçlarımı ödeyememe, yurt dışına çıkamama ve mastır bitti doktora çalışmalarım yarım kaldı.*”
- “*Hayatım tamamen mahvoldu.*”
- “*Özel şirketlerde dahi iş bulamadım. Kızım Ufka Yolculuk adlı MEB tarafından yapılan yarışmada Kestel ilçe birincisi ilan edilmesine rağmen Kısa bir süre sonra sıralama değiştirildi ve muhtemelen ödül vermemek için 2. Yapıldı. Hâlbuki bu peygamberimizin hayatını konu alan bir yarışmaydı. Yine TEOG'da Kestel ilçe birincisi olmasına rağmen sosyal yardımlaşmada eğitim yardımı alamadık. İki sefer başvurduğum, eğitim yardımı için. Ancak ‘biz heyet olarak karar aldık; ihraç edilenlere yardım etmiyoruz’ dediler ve yazılı dilekçemizi almadılar. Maddi yardım talebinde bulunduk, geliriniz muhtaçlık düzeyinin üzerinde denilerek talebimiz reddedildi. Hâlbuki ben zaten tek maaşlı çalışıyordum ihraç olunca hiçbir iş bulamadım. Şimdiye kadar hep borçlarla ve babam ve kardeşlerimin yardımlarıyla kıt kanaat gelebildik. Sağlık sigortasını bile ücretsiz yapmadılar. ‘Neden böyle yapıyorsunuz’ diye sorduğumda. İlgili memure Hanım ‘hiçbir ihraç edilen ailen aileye ve çocuklarına yardım yapmıyoruz, korkuyoruz kardeşim, genel müdürlüğe yazı yazdık cevap gelmedi Hatta iki çocuğu engelli olan birisine de yapmadık’ şeklinde cevap verdi. 1 Eylül 2016'da ihraç edilince kızım için bursluluk sınavı için müracaatta bulunduğumuzda Kısa bir süre önce yönetmeliğin değiştirilmiş olduğunu ve maddi gelir hesaplamasının Bir önceki yıl esas alınarak yapıldığını gördük. Ve daha bir sürü ayrımcılık...*”
- “*Pasaportum iptal edildi, dolayısıyla yurtdışında iş bulma imkânımız da kapatılmış oldu.*”
- “*Psikolojik sorunlar*”
- “*Psikolojik bunalım gün boyu.*”
- “*Psikolojik bunalım stres sinir.*”
- “*Psikolojik çöküntü*”
- “*Psikolojik olarak içe kapanma ve müthiş bir özgüven sorunu.*”
- “*Psikolojik olarak (ben) ve eşim ciddi bir travma geçirdik.*”
- “*Psikolojik rahatsızlıklar.*”
- “*Psikolojik sıkıntıdan daha büyük ne olabilir? Prozac kullanıyordum. Artık gerek kalmadı diye bıraktım. Bir süre sonra sinir krizleri geçirdim. Daha sonra tekrar başladım. Ama haberlerde gördüğüm bazı sıkıntıların yanında benimkine çok da sıkıntı denmez. Ama en büyük sıkıntım her gün sorgusuz sualsiz terör örgütü üyesiymiş gibi algılanmak, öyle haberler okumak, yargısız infazlar yapılması...*”
- “*Psikolojik sıkıntılar*”
- “*Psikolojik sorunlar beni mahvetti. Saç kıran, koltuk altından bezeler çıkması, zaten tiroit hastasıyım. Eşim yanımda değil iki oğluma bakamaz oldum. Haksızlık, ilgim alakam olmayan bir suçla devlet tarafından suçlanman, itibarının, özgüveninin, sosyal haklarının elinden alınması ve bunların hepsinde; ‘faiz haram, bu bankada faiz yokmuş’ diye inanıp para biriktirip araba almamız. Biriktirdiğimiz para ile borçlarımızı ödemek. Biz helalinden para kazanmak, kendi yağımızla kavrulup çocuklarımızı en iyi şekilde yetiştirmek ve bir an evvel eşim ve çocuklarımla birlikte yaşamaktı.*”

- “Bebeğimi kaybettim, ‘Menier’ (hastası) oldum.”
- “Psikolojik sorunlar yaşadık ailece, toplumdaki dışlanma, akrabaların dışlaması vs.”
- “Psikolojik sorunlar yaşıyorum. Her gün yaşayan ölü gibiyim. Yaşama tutunma sevincimi kaybettim. İşime dönsem bile düzeleceğini sanmıyorum.”
- “Psikolojik sorunlar. Çaresizlik.”
- “Psikolojik travma yaşıyorum.”
- “Ruhsal bunalım, dini ve inanç bunalımı.”
- “Seyahat kısıtlaması”
- “...İş bulamayınca tabii sosyal güvencemiz de kalmadı. İş bulsak dahi sigorta yaptırmaya insanlar korkuyor zira işverene devlet tarafından yaptırımlar uygulanıyor. Sigortasız iseniz zorunlu GSS ye tabii oluyorsunuz ve gelir testi yaptırmazsanız cezası var. Ben de bulunduğum ilçenin kaymakamlığına gelir testi yaptırmak için gittim. Gittiğim yer beş sene kapısından önünden geçtiğim bir yerdi ve görev yaptığım okulumun tam karşısında idi. Görevli bir şeyler anlatırken ben yönümü okula dönmüş buğulu gözlerle okulumu izliyordum. Allah’ım sen şahit ol yaşananları asla unutmayacağım, bu zulme ortak olanları asla unutmayacağım. En büyük gayem kraldan çok kralcı olarak zulme ortak olanlara hukuk önünde hesap sormak olacak.”
- “Sağlık sorunlarım git gide artıyor. Eşimin tutukluluğu 15. Ayında. 2 çocuğum var, 2’si de sınava girecek. Büyüğü lise son küçüğü orta son (sınıfta). Kızım babası gittiğinden beri çok rahatsız. Mide bulantısı, ishal ve kalp ağrısı yaşıyor. Doktora götürdüm bir sebep bulunamadı psikolojik dendi. Oğlum iyice içine kapandı.”
- “Şehir değiştirmek zorunda kaldım ve çocuğumu yazdırmak istediğim okulun öğretmeni durumumuzu öğrendiği için kızımı kendi sınıfına almamak için epey çaba sarf etti. Kızım başka bir sınıfa kaydedildi ama bir öğretmen olarak bu benim içimden hiç çıkmayacak. Bir suç varsa -ki yok- ‘bana ait’, kızımı cezalandırmak da neyin nesi. Bu mantıkla yaklaşılsa doğru ve güne doğuda milli eğitimin dükkânı kapatması lazım, diye düşünüyorum.”
- “Sigortalı özel sektörde iş bulamama, işyeri ruhsatı alamama.”
- “Şimdi emekliyim”
- “Sivil ölüme terk edildik.”
- “Sosyal hayata uyumsuzluk”
- “Sosyal ölüm”
- “Sosyal soykırımı maruz kaldık. Çocuklarımız ruh sağlığı bozuldu.”
- “Şükür daha ölmedik yaşıyoruz işte; nasıl yaşadığımızı hayret ederek.”
- “Tabii ki ağır psikolojik sorunlar oldu. Bir günde terörist ilan ediliyorsunuz; isminiz çarşaf, çarşaf internette. Etrafımızdaki insanlar özellikle isminizi internette yazıp arattırıp, ‘Aaa listedeymiş!’ konuşmaları bunlar kolay atlatılacak şeyler değildi.”

- “*Taciz edildim*”
- “*Taciz, laf atma, çocuklarımın dışlanması, küfür, apartmanda taciz.*”
- “*Taciz. Hakaret.*”
- “*Taşınmak zorunda kaldık*”
- “*Telefonuma el konulması sebebiyle tüm irtibatımı kaybettim.*”
- “*Temel insani vicdani ve hukuki değerlere inanmama sorgulama.*”
- “*Teröristmişim gibi muamele...*”
- “*Ticari itibar sıkıntısı vatan haini ile suçlanmak.*”
- “*Toplum tarafından itibarsızlaştırdık.*”
- “*Toplumda terörist olarak görülme, psikolojik baskı ve linç edilme endişesi.*”
- “*Toplumdan devamlı olarak dışlandım. Cüzzamlı muamelesi gördüm. Çocuklarım ve eşim psikolojik sorunlar yaşadı.*”
- “*Toplumdan dışlanma, ileri derece psikolojik sorunlar, hayattan bıkmaya usanma ve insanlardan soğuma, isteksizlik vb. say say bitmez.*”
- “*Tüm aidiyetimi kaybettim. Bu ülkeye daha önce tanıştığım kaynaştığım herkese duyduğum ilgiyi alakayı yitirdim. Yarınım ne olacak belli değil. Her an biri çıkıp hadi hepsini topluyoruz diyecek ve hepimizi tutuklayacaklar gibi korkular yaşıyorum. Ve öyle bile olsa adım gibi biliyorum ki bu kimsenin umurunda olmayacak. Bir kere yaşamaya geldiğim bu dünya artık çok anlamsız.*”
- “*Tüp bebek tedavimiz vardı. Eşim de tutuklandı suçsuz yere. Yıllardır maddi manevi emeğimiz sonlandırıldı. Anne, baba olma şansımızda gitti hiç telaflı edilemeyecek yaralar açıldı.*”
- “*Türkiye’ye girişim yasaklandı, pasaportum geçersiz kılındı.*”
- “*Ümitsizlik, toplumsal tecrit, yalnızlık, psikolojik bunalım, intihar isteği.*”
- “*Vatan haini ilan edildik. Ekmeğe muhtaç edildik. (Kader) çocuklarımın anne babamın bizim yüzümüz gülmedi psikolojimiz bozuldu. İnancım zarar gördü. Sadakalarla geçiniyoruz.*”
- “*Vatan haini ilan edildim. Bankada mail adresi bile değiştirilirken imza örneği ve kimlik fotokopisi alınıyor. Hastanede doktor ilaç yazarken devletin ödemediği ilacı yazıyor. Gittiğim her sektör ve kurumda uyarı ile karşılaşırım. Akrabalarım, korkularından yada gerçekten vatan haini olduğumu düşünerek her türlü maddi manevi iletişimi yardımı kestiler.... HİÇ OLDUM. KOCAMAN KOSKOCA BİR HİÇÇÇÇÇÇ.*”
- “*Vatansızlık... Sürgün... Aile yakınlarıma hasret.*”
- “*Vebalı olmak*”

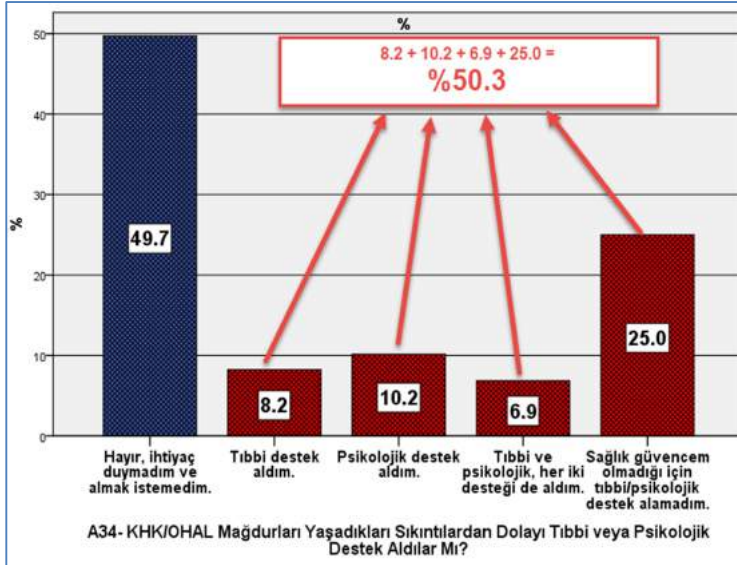
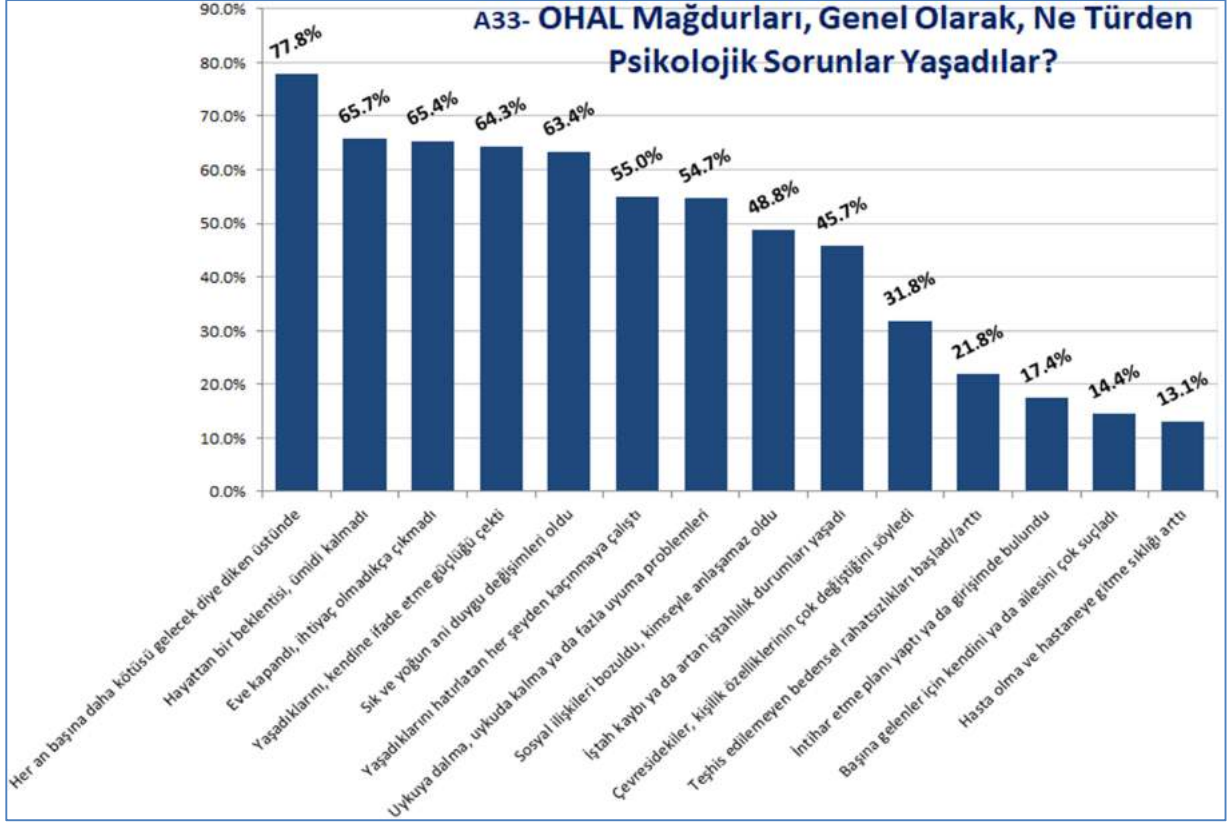
- “Yurt dışında konsolosluklarda işlemlerim yapılmadı.”
- “Yakınlarımın tavırları”
- “Yalnızlaştırıldım ötekileştirildim.”
- “Yalnızlık”
- “Yaşadığımız bir çok şeyin özeti. ‘Bize ve çocuklarımıza hayat hakkı tanınmadı’.”
- “Yıllarca didinip, borçlanarak da aldığım evimi sattım.”
- “Yurt dışında çocuğum ve ailemin pasaport problemleri”
- “Yurt dışında olduğum için dil problemi yaşadım üniversite mezunuyum yeterli miktarda para olmadığı için dil kurslarına gidemedim dil olmadığı için iş bulmakta zorlanıyorum hala işsizim.”
- “Yurtdışına vize alma ülkede kalabilme, konaklama, geçim sıkıntısı dil problemi.”
- “Yurtdışında iş buldum pasaportuma el konuldu/pasaportum iptal edildi.”
- “Yurtdışında iş ve burs buldum gidemedim.”
- “Zaten yurtdışında yaşıyordum. Şimdi bana nüfus kayıt örneği dahi verilmiyor. Noterlik işlemi dahi bana yapılmıyor.”

A32.1- OHAL SÜRECİNDE AİLE BÖLÜNMESİ /DAĞILMASI YAŞAYAN MAĞDURLARIN, BU DURUMA GELMELERİNDE OHAL/KHK’LARIN ETKİSİ

‘Ailenin bölünmesi’ seçeneğini işaretleyen katılımcıların, tamamı, %100’ü, bu duruma gelmelerinde OHAL/KHK sürecinin etkisinin olup olmadığı sorusuna; “Evet” seçeneğini işaretleyerek cevap vermişlerdir.

Kısaca OHAL uygulamaları, toplumun temeli olan aileleri de dağıtacak kadar derinlikli toplumsal travmalar yaratmıştır ve yaratmaya devam etmektedir.

A33- MAĞDURLARIN OHAL'DE YAŞADIKLARI İŞLERİNDEN OLMA /İHRAÇ EDİLME /GÖZALTINA ALINMA /TUTUKLANMA GİBİ SIKINTILAR SONRASI YAŞADIKLARI PSİKOLOJİK SORUNLAR

OHAL Mağdurlarının yaklaşık %50'lik kısmı kendilerinin ve/veya yakınlarının yaşadıkları ekonomik ve sosyal sorunlardan tıbbi ve/veya psikolojik olarak da olumsuz etkilenmişlerdir. Etkilenenlerin, imkânları dâhilinde, tıbbi ve/veya psikolojik destek aldığı veya almak istediği görülmektedir. Takip eden sayfalardaki açıklamalardan da görülen tablo odur ki OHAL yalnızca, doğrudan mağdurlarını travmatize etmekle kalmamış, onların yakınlarını da travmatize edecek kadar ağır bir sosyal yükü onların üzerine yüklemiştir.

Diğer yandan “herhangi bir tedaviye ihtiyaç duymadığımı” beyan edenlerin ise gerçekte, tedaviye ne kadar ihtiyaçları olmadığı da teyide muhtaçtır. Çünkü çoğu zaman, hastalar, kendi kendilerine teşhis koyma yetisine sahip değillerdir.

A33- OHAL/KHK MAĞDURLARININ YAŞADIKLARI PSİKOLOJİK SORUNLARLA İLGİLİ AÇIKLAMALARI³⁰

- “28 Şubat mağduru olduğum için ve inancım sayesinde ve sporcu kimliğimden dolayı kendimle baş ettim. Ancak çevremdeki insanlarda değişiklikler oldu.”
- “Ahirete inanan biri olarak sabrediyoruz...”
- “Ailecek hayatımız altüst oldu.”
- “Aile bağları koptu.”
- “Ailemi alıp yurtdışına gitmek istiyorum. Ama yurtdışına çıkış yaptırmıyorlar.”
- “Ailemden uzakta, ülkemden uzakta; daha bir yulum dolmamıştı evliliğimde, yuvamda bir yıl bile kalamadım.”
- “Akademik çalışmalarım dâhil entelektüel çabalarımı boş verdim.”
- “Allah inancım beni ayakta tutuyor devamlı dua ediyorum ama sabrım kalmadı.”
- “Allah'a şükrettim! Beterin beteri var. Şükür ki hak yiyenlerden olmadım. Mazlum oldum. Ebedi hayatta alacaklıyım. Hakkımı yiyenler düşünsün!”
- “Anlatılmaz yaşanır.”
- “Bir ben bilirim bir ben.”
- “Anormal bir insan olup çıktık.”
- “Artık camiye dahi gitmek istemiyorum. Müslümanlardan tiksinti duyuyorum. Vatan bayrak gibi kavramlar benim için hiç bir şey ifade etmiyor.”
- “Artık yarını düşünmüyorum, kimseye güvenilmeyeceğini anladım.”
- “Aşırı sinirli bir insan oldum. Çocuklarımın Kalbini çok kırdım.”
- “Aşırı unutkanlık. Yaşamaktan tat almamak. Farkında olmadan dişlerimi sıkmak (Çenemde acı hissedince fark ediyorum dişlerimi sıkığımı).”
- “Kimsenin dediğini ciddiye almıyorum. Yaptıklarımın doğru olduğunu bildiğimden diğerlerinin genel konuşmaları veya benim dışımda herkesi suçlamaları ciddiye alınır bulmuyorum.”

³⁰ Bu bölümdeki ve diğer bölümlerdeki tüm hayat hikâyeleri, mağdur mesajları ve görüşleri tamamen mağdurlara ve/veya yakınlarına aittir. Anlatımlarda, yazım denetimi dışında, tarafımızca, herhangi bir ilave de yapılmamıştır. Bazı zorunlu hallerde, anlatımı kolaylaştırmak amaçlı, kelime ilavesi yapmak gerekliliği hissedildiğinde kelimelerin mağdurların ifadesi olmadığını belli edebilmek için o kelimeler parantez ( ) içerisinde yazılmıştır. Bazı aktarımlarda, mağdurların/yakınlarının kendilerinin de parantez içerisinde cümleler kurdukları görülmektedir. O türden cümleler tarafımızca ilave edilmemiştir. Tarafımızdan, anlatımı kolaylaştırıcı kelimeler dışında, anlatımlara, kesinlikle, herhangi bir cümle ilavesi de yapılmamıştır. Anlatımlardaki ifadeler sahiplerine aittir, tarafımızın görüşlerini temsil etmez.

- *“Askerliğimi yapmak için tecilimi bozdurdum. Ancak ben ve benim gibi ihraç olup askerlik görevini yapmamış olanlar askere alınmıyoruz. Sürekli erteleniyoruz. Ne zaman alınacağız veya alınmayacak mıyız sorularına cevap verecek bir yetkili veya kurum bulamıyoruz. Bir iş görüşmesinde KHK ile ihraç olduğumuzu söylemesek bile askerliğe ne diyeceğiz? Belki yarın askere alınırsınız belki iki ay sonra belki de hiç yapmayız, bu olasılıkları işverene söylesek çay bile ikram etse cömert biridir.”*
- *“Bu bir sınav ve geçecek dedim. Ama bana bunu neden yaptıklarını anlamadım.”*
- *“Bu yaşıma kadar sinir krizi nedir bilmedim ama kaç defa bu sağlık sorunum oluştu.”*
- *“Bu zulüm ne zaman bitecek diye beklenti içerisindeyim.”*
- *“Bunalımdayım.”*
- *“Cenab-ı Allah'a tevekkül ettim, sabrediyorum, ümidimi asla kaybetmedim... İnşallah selamete çıkarız...”*
- *“Cilt hastalıkları oluşmaya başladı.”*
- *“‘Cinsel’ ve ‘dinsel’ sıkıntılar yaşadım.”*
- *“Çocuklarıma yok demekten yoruldum İhtiyaçlarını alamadığım için ezildim...”*
- *“Çocuklarımla problemleri ve eşimin sıkıntıları arttı, ama dayanıyorlar.”*
- *“Çok okuyan, her konuda bilgi hazinesi (olarak) sohbet edebilen birisi iken, en cahil insanların bile dediğini ‘doğru söylüyorsun’ diye kabul edip cahilleşmeye çalışan; ama beceremeyen, insanlarla sohbet etmeyen (birisi oldum). Kişilik olarak 180 derece değiştiğimi söylüyorlar.”*
- *“Devlet ve topluma olan aidiyetim kalmadı.*
- *“Dindarlara güvenim kayboldu*
- *“Çok şükür turp gibiyim maşallah sadece Kazaya rıza göstermeye çalıştım. Zaaflı ve suçlu olanların el üstünde tutulduğu bir zaman diliminde alnım ak bir şekilde hiç bir suç ve kusur isnat edilemedi. Bundan dolayı yaşadığım mağduriyetten gurur duyuyorum 3 günlük dünya menfaati için 3 maymunu oynayan zalimlerden olmadığım için, ülkem ve milletime iğne ucu kadar zararım olmadığı için mutluyum. Varsın belli bir süre ihraç edilmiş olayım.”*
- *“Dışlanmışlık/ dışlanmışlık hissi.”*
- *“Sosyal hayatın içinde değilim.”*
- *“En yakın dairede ailem hariç insanlara güvenmiyorum. Ellerinden ve dillerinden emin değilim. Daha önce sabah namazları dâhil mümkün olduğunca camiye giderdim. Şimdi iki rekât kılıp evde tamamlıyorum imam benimle tanışır, benim durumumu öğrenirse ihbar eder yoktan yere içeri girerim diye endişe ediyorum*
- *“Eşim cezaevinde tutuklu iken vefat ettikten sonra çocuklarım psikolojik travma yaşamaktadır.”*

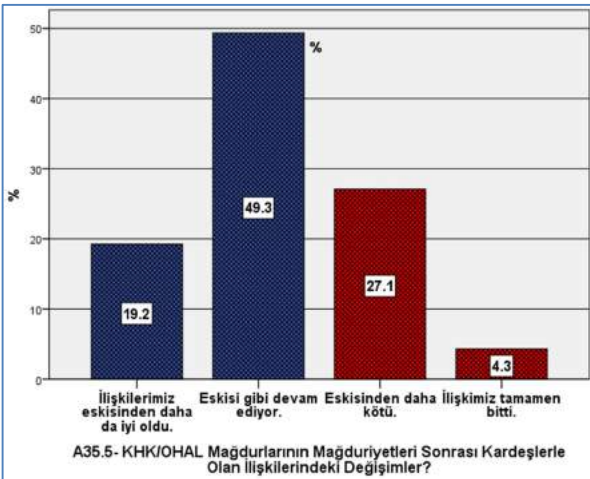
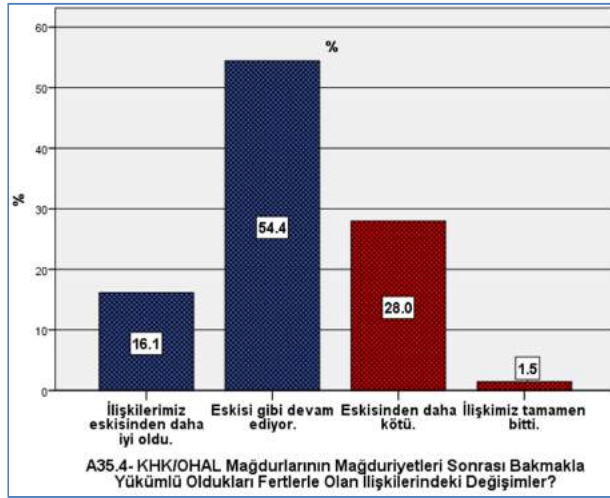
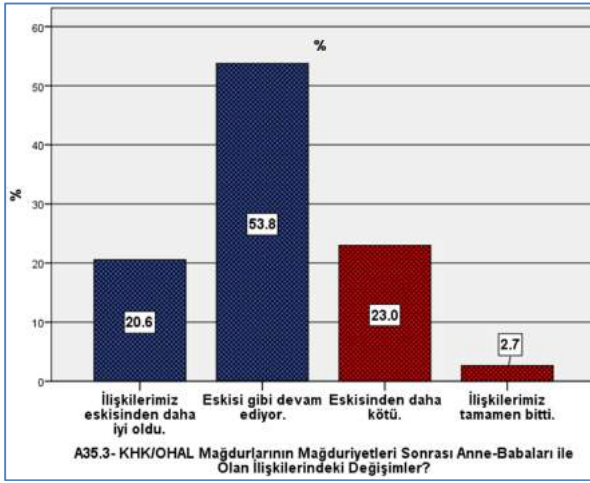
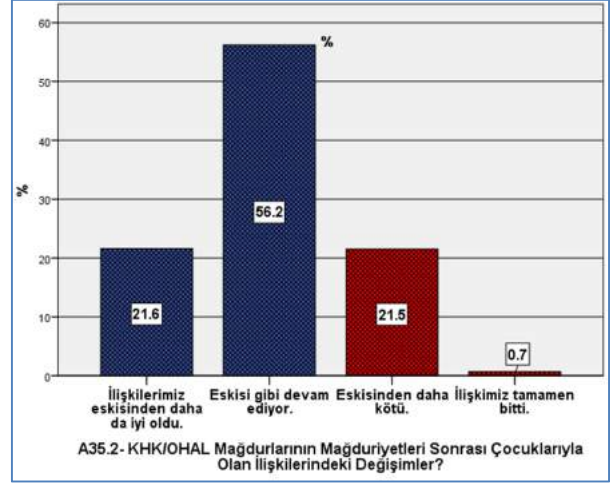
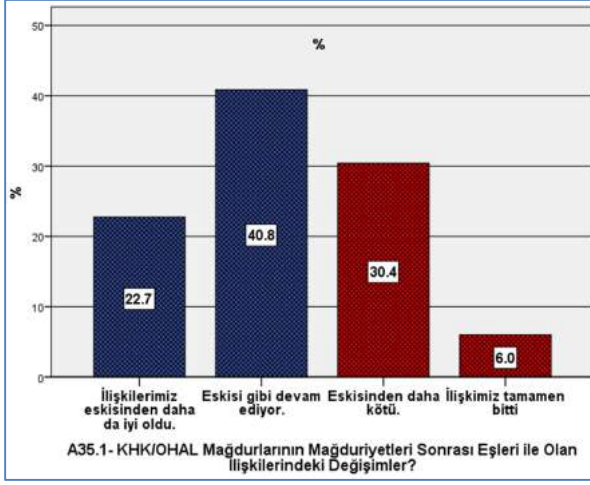
- “Eşim için yaşıyorum hayatın anlamı kalmadı.”
- “Gelecek kaygısından kaynaklı stres. Dişlerimde sıkılmaktan dolayı zayıflama.”
- “Gelecekte ümidim tükendi.”
- “Gözaltı/tutuklanma korkusu ya da tedirginliği halen daha yaşıyorum.”
- “Gözaltına alındıktan sonra heyecanlanınca kekeleme ye başladım.”
- “Gurbet diyarlarına göç ettik.”
- “Güven, sevgi duygularım azaldı.”
- “Haksızlığa uğradığımı düşündükçe uyuyamama problemi yaşadım.”
- “Hastalıkları için hastaneye gidecek bir sosyal güvencem veya tedavi masraflarını karşılayacak bir gelirim yok. 15 yıl severek hizmet ettiğim devletim ve milletim tarafından terörist muamelesi görmemnin bir izahı ve bunu ölçecek bir kriter yok.”
- “Hayallerin çalınması kötüymüş. Çocuklar çok etkileniyor.”
- “Hayattan kopma, soyutlaşma...”
- “Her stresle yaşamayı öğrendim.”
- “Her gün ağladım avladım ve dua ettim bazen isyan ettim çok tahammülsüz bir insan oldum.”
- “Herkesi kırıldım. Kahrettim.”
- “Her şeyden ve herkesten şüphelenmeye başladım.”
- “İftiraya uğradığım için kimseye selam dahi vermiyorum.”
- “İnancım bitti.”
- “İnancımın izin vermemesi nedeniyle intiharı bir seçenek olmaktan çıkarttım.”
- “İnsana ve Müslümanım diyene bakışım çok değişti. Birçok insandan öğreniyorum
- “Hiçbir ferde güvenemez oldum. Türkiye Cumhuriyeti Devletine ve Kurumlarına inancım kalmadı. Milletimin duyarsızlığı, umursamazlığı ve vicdansızlığının ne boyutta olduğunu idrak ettim. İnsanımızın temel insani değerleri terk ettiğinin, kısa yoldan makam, mevki ve maddiyat peşinde olduğunun farkına vararak çıkar elde etmek için ne kadar büyük haksızlık ve hukuksuzluğa göz yumabileceğini hep birlikte müşahede ettik. Hak, hukuk, adalet, milliyetçilik, din, diyanet gibi kavramların aslında elde edilecek çıkarlar için bir kılıf haline nasıl getirebileceğini gözlemledik.”
- “İnsanlara karşı güvenim kalmadı.”
- “İnsanlara olan şefkatimi ve merhametimi kaybettim.”

- “İntihar edeceğim.”
- “İntihar edeceğim. Mektubum hazır. Sadece eşimi düşünüyorum. Ama çok yakın zamanda intihar edeceğim.”
- “İntihar, psikolojik ilaçlar.”
- “İş bulamama, Psikolojik baskı, toplumsal baskı, itibar kaybı ve hakaretler beni intiharı düşünmeye itti ama küçük çocuklarımı yalnız bırakmayı gururuma yetiremedim ve vazgeçtim onlar için her şeye katlanmaya karar verdim.
- “İşe dönersem bir daha "eşek" gibi çalışmamaya, 'sallabaşını al maaşını' yapmaya aheddim.”
- “İtibar suikastına uğradım geceleri ağlayarak uyandığım olmuştur isimleri unutmaya başladım yeğenlerimin isimlerini dahi hatırlayamadığım zamanlar olmuştur.”
- “Kalp krizi geçirdim 5 defa kalbim durdu. Bedenen çalışmam gerekiyor, (bundan sonra zor.”
- “Kendimi boşlukta hissettim.”
- “Kendimi iyi ifade ederim ancak insanlar benden kaçıyor...”
- “Keşke ölsem diye Allah'a yalvardım ama çocuklarım hep engeldi.”
- “Kimseyi takmıyorum. Yanlış hiç bir işim olmadı çünkü.”
- “Klostrrofobi, anksiyete bozukluğu (başladı).”
- “Maddi sorunlardan dolayı eşime ve çocuklarıma bakamaz oldum. Borçlarımla ödeyemedim. Gelecekte neler olacak bilemiyorum. Belki de ailem dağılacak Allah korusun. İş arıyorum iş vermeye korkuyorlar birçok işyeri. Görevime bir an önce geri dönmeyi bekliyorum.”
- “Mücadele ettiğim için, velilerimle öğrencilerimle irtibatı koparmadığım için, herkese haklı olduğumu ve devletin haksızlık yaptığını anlattığım için, suçluluk hissetmediğim için, zulme boyun eğmediğim için, sosyal çevreden yalıtımına izin vermediğim için bu sorunları çok sınırlı yaşadım. Yalnızca üretim dışı kalmanın eksikliğini hissediyorum.”
- “Öfke ve haksızlığa uğramışlık duygusu.”
- “Öğrencilerimden kaçır oldum. Onları görmemek için çabaladım. Nedendir bilmiyorum.”
- “Panik ve korku hali süreklilik arz etmeye başladı. Telefon çalması, zil sesi, korna veya siren sesi duyunca acaba polis mi geldi korkusu yaşıyorum. Tedirginlik hali çok sık.”
- “Para olmayınca hastalığa lüksünüz olmuyor. Çünkü çocuklar her hareketimizi izleyip ‘annem bizi terk ederse’ korkusu yasadıkları için normalleşmeye çalışıp geceleri kendinizle iç hesaplaşma yaşıyorsunuz. Bu süreçte eşiniz de sizi terk edince güçlü olmak zorunda kalıyorsunuz.”
- “Plan yapmadım ama ilk zamanlar intihar etmeyi düşündüm eşim ve kızım için ayakta kalmaya karar verdim İmanım engel oldu.”

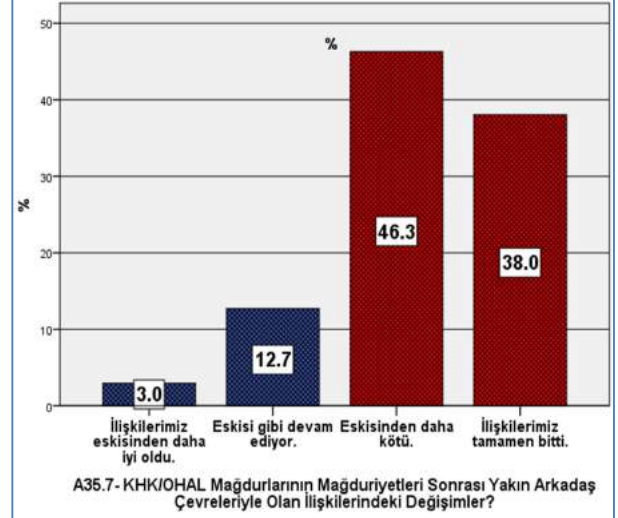
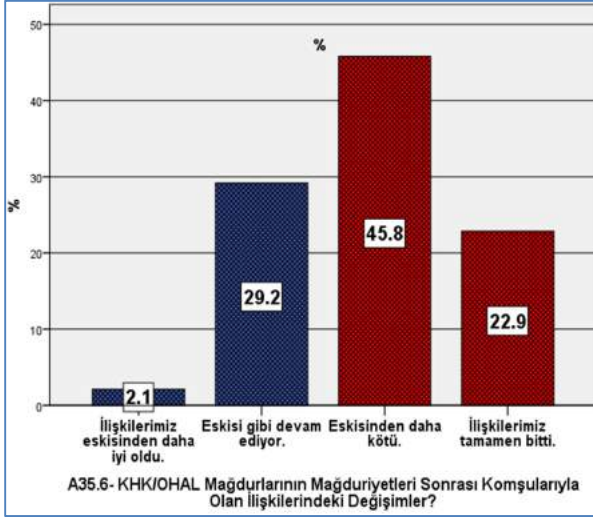
- “Psikiyatri de tedavi görüyorum.”
- “Psikiyatrik tedavi görüyorum, ilaç kullanıyorum.”
- “Psikolojik sorunlarım oluştu, eklemlerimde ve kol kaslarımda, sürekli ağrılar oluyor ve tanısı koyulamıyor, işsizlik ve yoksulluktan bunalım geçiriyorum.”
- Psiko-sosyal sorunlar yaşadım. İnsanlara güvenimi kaybettim. Hayata güvenimi ve bağlılığımı kaybettim.”
- “Sadece ülkem adına üzülüm, üzülüm. Benim vicdanım rahattı ve yanlış bir şey yapmadım. Sadece ailemi çocuğumu ve anne baba kardeşleri özliyorum ama Kaderin tecellisi böyle imiş deyip tevekkül ve sabırla bekliyoruz
- “Sebepler olanları öldürmek istedim.”
- “Sivil ölüm yaşıyorum. Var mıyım yok muyum beni yaşama bağlayan ailem ve inancım olmasa çoooooktaaan intihar etmişim....”
- “Sosyal çevre diye bir şey kalmadı sadece çocuklarım var.”
- “Sosyal çevremde bağlarımı devam ettirmede sıkıntılar yaşadım. Günlük hayatımda geleceğe dönük yapmakta olduğum şeyleri terk etmek zorunda kaldım.”
- “Suçlu olmadığım için çok da takmadım.”
- “Suçsuz olduğumdan dolayı vicdanım rahattı.”
- “Sürekli ağlama krizlerim var hala 1 yıl oldu ama eşimle ve evimde değilim.”
- “Sürekli diken üstünde ve tutuklanma korkusuyla yaşadım.”
- “Sürekli psikolojik bunalım. Stres. Sıkıntı”
- “Sürekli tedirgin, kâbuslar ve daha kötüsü olacak korkusu.”
- “Tahammülsüzlük.”
- “Tarih, tasavvuf ve felsefe kitapları okumaya ilğim arttı. Akademik çalışmalara ilğim arttı. İlk fırsatta inşallah çok daha fazla üretken olacağım.”
- “Travma yaşadığımız için bundan nasıl kurtulabiliriz derdine düştük.”
- “Türkiye'ye ve Türk insanına karşı inanılmaz özellikle dindar kesim ve siyasal İslamcılara karşı inanılmaz bir nefret var içimde. Şöyle ifade edeyim: Yani (onlar) Müslüman, ben Müslüman değilim... Çünkü bu insanların... (ne) olduğunu gördüm. Bana çok büyük zarar verdiler başkalarına vermesinler.”
- “Ülke, ülke dolaştım. Çocuğum bana yine mi yer değiştireceğiz deyip duruyor. Her ülke de farklı dil. Ve alışma süreci... Vatansızlık çok kötü. Türküm demiyorum kimseye.”
- “Ülkemde adalet, hak, hukuk olaylarına inancım kalmadı... düzeleceğine de inancım kalmadı.”

- “Ülkeme vatanıma duyduğum aidiyeti kaybettim.”
- “Uykusuzluk, halüsinasyon ve her gece uykuda kendimi mahkeme salonlarında savunma yaparken görme.”
- “Uykusuzluk başladı, insanlara ve devlete güven sorunu yaşamaya başladım.”
- “Uykusuzluk, yoğun baş ağrıları.”
- “Uykusuzluk, Hayallere dalma.”
- “Uyuma güçlüğü, sürekli uyanma.”
- “Uyuyamadım hala da uyku problemim var ve hep yorgunum. Eski canımın ateşi kalmadı.”
- “Uzun süre iştahsızlık yaşadığım için ciddi kilo kaybım oldu. Kimseyle konuşmadığım için ağız çene kaslarımın zayıfladığı yer yer konuşma bozukluğu yaşadığımı fark ettim. Yüksek sestem rahatsızlık duymaya başladım, taşikardi (hastalığının) kalp atışımı artırdığı ve stres yaptığını fark ettim. Böyle zamanlarda hafif sesli şeyler dinledim, kitap okudum.”
- “Uzun süren ve ne yapsam geçmeyen baş ağrılarım oldu. Uykuya dalmada ve sürdürmede problem yaşadım. Gecelerce uyuyamadım. Mide kramplarım, bulantı ve kusmalarım oldu Bazen çok çaresiz hissedip yaşamıma son verme düşüncelerine kapıldım.”
- “Yalnız kaldığımda ve geceleri sinir ve ağlama krizleri geçirdim.”
- “Yalnızca öfkelenim. ‘Siz kimsiniz de beni işten atıyorsunuz?’ dedim. Bu hukuksuzluğu ve iktidarın oynadığı bu oyunu teşhir etmek için ihraç edildiğim okulun önünde eyleme başladım. Oradan Yüksel caddesindeki eyleme geldim. Sokakta mücadele ettikçe fiziki olarak çok eziyet gördüm. TEM şube tarafından kaç kez gözaltında günlerce tutuldum. Kalbime Pil takıldı bu süreçte. Ama asla ye'se düşmedim. Direndiğim için asla pişman olmadım. Aksine, sineye çekmediğim için, zulmü teşhir ettiğim için rahatladım. Haklılığımızı daha çok insana anlattıkça daha da rahatladım. Şimdi hakkımızı alacağımızdan eminim.”
- “Yaşadığım durumu anlatabileceğim, beni anlayacak sosyal çevre bulamamak psikolojimi bozdu.”
- “Yaşama sevincimi kaybettim.”
- “Yurt dışına çıktıktan sonra iki çocuğumdan 4 ay ayrı kaldım. Bulduğumuz ülkeye gelememe ihtimalleri beni delirtti. Ölüm hastalığı derlerse nasıl bir şeymiş o sürede yaşadım.”
- “Zulme sessiz kalanların ve destekleyenlerin bunu nasıl yapabildiklerini anlayamamanın verdiği sıkıntı. İnsanların korkaklığının verdiği sıkıntı.”

A35- OHAL/KHK MAĞDURİYETLERİ SONRASI, MAĞDURLARA KARŞI, BAŞTA KENDİ AİLELERİ VE YAKINLARI OLMAK ÜZERE ÇEVRELERİNDEKİ İNSANLARIN İLİŞKİ /TAVIR VE TUTUMLARINDAKİ GENEL DEĞİŞİMLER

OHAL'in aileler üzerindeki olumsuz etkileri incelendiğinde ortalama olarak her üç aileden birisinin ilişkilerini olumsuz etkilediği görülmektedir. OHAL'in 'eşler-arası ilişkiler' üzerindeki etkisi %36,4 oranında 'kötü' veya 'çok kötü' olmuştur. Bunun yansımalarından birisi de 'boşanmalar' üzerindeki etkisi olup; OHAL döneminde boşandığını beyan edenlerin tamamı, (%100) boşanmalarının üzerinde OHAL'in etkili olduğunu beyan etmişlerdir. OHAL mağduriyetleri, mağdurların, çocukları, anne-babaları, bakımla yükümlü oldukları ve de kardeşleri ile olan ilişkilerini de önemli oranlarda olumsuz etkilemiştir.

Elimizdeki veriler çerçevesinde, mağdurların OHAL sonrası ‘aile içi’ ve ‘yakın akraba’ çevresi ile olan ilişkileri incelendiğinde, ilişkilerinde dikkate değer sayılabilecek olumsuz değişimlerin olduğu görülmektedir. Ancak, mağdurların, ‘komşu’ ve ‘yakın arkadaş’ çevreleri ile olan ilişkilerindeki değişimlere bakıldığında; o alanlarda, büyük bir ‘depresyon’, bir ‘yıkım’, bir ‘facia’ denebilecek seviyede değişimlerin yaşandığı görülmektedir. Görsellerden anlaşılacağı üzere, OHAL sonrası mağdurlar komşularının yaklaşık %70’ini, yakın arkadaş çevrelerinin yaklaşık %85’ini ya tamamen kaybetmiş, ya da onlardan mesafeli, dışlayıcı, hatta yıpratıcı, yaftalayıcı, yaklaşımlar görmeye başlamışlardır ki bu durum birçok mağduru ve yakınlarını oldukça yıpratmıştır.

Sosyal çevreden gelen ani ‘sosyal mesafe’ değişimleri ve/veya ‘ötekileştirme’, ‘dışlanma’, ‘yaftalama’, ‘baskı’ tutum ve davranışlarının, mağdurların OHAL nedeni ile yaşadıkları mağduriyetlerle baş edebilme yetilerine büyük oranda zarar verdiği araştırma verilerimizde de açık bir şekilde gözlemlenmektedir. OHAL nedeni ile mağdurların ‘sosyal çevreleri/sosyal destek’ alanları, bir yandan, hızla daralıp, yok olurken, diğer yandan da yeni ‘sosyal dışlanma’, ‘ötekileştirme’, ‘yaftalama’ baskıları ile baş başa yaşamak zorunda kalmaları, onlar için altından kalkmaları oldukça güç yeni sosyal, ekonomik, psikolojik ve hatta yeni tıbbi problemleri getirmiştir.

Bu yüzdendir ki, mağdurlar ve aileleri arasında, daha sık gerilimlerin olması, boşanma vakaları, intihar vakaları, beklenmedik/zamansız ölümler, hastalık nüksetmeleri, ilave tıbbi ve psikolojik sorunların ortaya çıkması hadiselerine dair oldukça çok sayıda veri ve anlatımlar araştırma bulgularımız arasında mevcuttur.

A35.8- KHK/OHAL MAĞDURLARININ, MAĞDURİYETLERİ SONRASI YAKIN ÇEVRELERİNDEKİ DURUM VE TUTUM DEĞİŞİMLERİ İLE İLGİLİ AÇIKLAMALARI.³¹

- *"Bana dokunmayan yılan bin yaşasın" ve "Vardır bir suçu; olmasa atılmazdı" tarzı yaklaşım sergilediler. Arayıp sormadılar."*
- *"Masumsan dönersin" ciler; çooohhhğğğ mağdur var diyor. "Darbe tiyatroydu" diyenler hukuk adalet peşinde... "sosyal medya" akeepeli değilsen, edepli bir üsluba sahipsen FETÖ'cüsün... Ya da kriptosun... "Akrabalar" senin onlarla ne işin vardı?."*
- *"1 2 kişi hariç arayan yok kimse gelmiyor."*
- *"...Ailem suçsuz olduğumu ve her zaman yanımda olduklarını hissettirdi. Yakın akrabalarımın bazıları kendilerine zarar dokunur düşüncesiyle sosyal medya hesaplarında arkadaşlıktan çıkarıp takibi bıraktılar."*
- *"3 kardeşim var, bu olaydan sonra biri benden tamamen uzaklaştı, diğerleri ile görüşüyoruz. Ailece görüştüğümüz çok samimi dostlarımız tamamen uzaklaştılar, arayıp sormadılar bile."*
- *"15 Temmuzdan sonra kemoterapi ve radyo terapi aldım. Eşim tutuklandı. Annem Babam kardeşlerin beni hiç aramadı. Birkaç kez görüncemi arayıp hâlâ düşüncelerimde değişiklik olmayacaksa beni evlatlıktan reddedeceklerini söylemişler. 7 ay boyunca Annem, babam aramadı. Ben hasta halimle iki çocuğumla hayat mücadelesi verdim. 7 ay sonra annem-babamla görüştüm. Şimdi telefonla görüşüyoruz. Kardeşlerimle hiç görüşmüyoruz."*
- *"16 Temmuz, yani darbe ertesi gündüz Düğünüm vardı. 10 bin liraya tuttuğumuz salonda 50 60 kişi ancak vardı kimse gelememi. O günü hatırlamak bile istemiyorum. Sebep olanları Allaha havale ediyorum. Yirmi günlük evliyken eşim tutuklandı. Yeni gelin halimde iki-üç ay ağlayarak ceza evine gittim. 16 ay oldu hâlâ tutuklu ve ilk mahkeme tarihi 2018 Şubat. Ben 35 eşim 38 yaşında ve belki bu stresin etkisiyle bebek sahibi bile olamayacağız ilerde.. Diğer yandan sosyal çevrem tamamen bitti kardeşlerim bölündü. Babamı iki buçuk yaşında kaybetmişim. En büyük desteğim 69 yaşındaki yaşlı annem ve onun emekli maaşı."*
- *"2 abimden büyüğü kardeşlikten ret etti. Yaşadığım yeri terk ettim. Arayan Arkadaş akraba sayısı çok azaldı."*
- *"2. derece akraba, iş arkadaşları ve meslektaşlarım beni yok saydı."*
- *"2000 kişilik telefon rehberiniz 5 kişiye düşüyor."*
- *"Aile olarak manevi çöküntüdeyiz her an tekrar aynı şeyleri yaşayacağız korkusu var."*

³¹ Bu bölümdeki ve diğer bölümlerdeki tüm hayat hikâyeleri, mağdur mesajları ve görüşleri tamamen mağdurlara ve/veya yakınlarına aittir. Anlatımlarda, yazım denetimi dışında, tarafımızca, herhangi bir ilave de yapılmamıştır. Bazı zorunlu hallerde, anlatımı kolaylaştırmak amaçlı, kelime ilavesi yapmak gerekliliği hissedildiğinde kelimelerin mağdurların ifadesi olmadığını belli edebilmek için o kelimeler parantez ( ) içerisinde yazılmıştır. Bazı aktarımlarda, mağdurların/yakınlarının kendilerinin de parantez içerisinde cümleler kurdukları görülmektedir. O türden cümleler tarafımızca ilave edilmemiştir. Tarafımızdan, anlatımı kolaylaştırıcı kelimeler dışında, anlatımlara, kesinlikle, herhangi bir cümle ilavesi de yapılmamıştır. Anlatımlardaki ifadeler sahiplerine aittir, tarafımızın görüşlerini temsil etmez.

- “23 yıldır beni tanıyan herkes ihraç edilmemin büyük haksızlık olduğunu çok çok iyi bildiklerinden hiçbir olumsuz durumla karşılaşmadım. Hatta sağ olsunlar çok destek oldular.”
- “3 arkadaşım dışında iş arkadaşlarımın tamamıyla ilişkim koptu.”
- “6 ayda 2 tane ev değiştirmek zorunda kaldım. Kiralık ev bulduğumda ve ihraç olduğumu söylediğimde ev sahibi evini kiraya vermedi. Komşular irtibatını kesti. Yolda, pazarda yürürken daha önce tanıdıklarım gözlerini benden kaçırıyorlar. Adeta insanlara virüs bulaştıracakmışım gibi hissediyorum. İş sahipleri korkudan iş veremiyorlar. Kısacası Yaşarken ölmek, ölümün acısını hissetmek bu olsa gerek.”
- “Acıma, korku ve endişe nedeniyle Telefon ve sanal iletişimin kesilmesi ya da azaltılması, şüpheyle bakılması.”
- “Acıyarak bakma, bu özellikte insan nasıl işsiz kalır tepkileri, arkamdan hak ettiler diyenler, çok iyi tanıyanlardan E... bunu yapmaz ama neden attılar vs.”
- “Acıyarak bakmak, destekçi olmaya çalışmak, görmezden gelenler de oluyor. Birçoğu da sanki biz hiç bir şey yaşamamışız gibi havadan sudan sohbetler ediyorlar.”
- “Acıyarak baktıklarını ve ahmaklık yaptığımı düşünüyorlar zannederim.”
- “Aforoz edildim. Komşum korktu. Bazı arkadaşlar ilişkiyi kesti. 2 arkadaşım destek oluyor. Ailemin desteği tam.”
- “Aile olarak birbirimize destek olmaya çalıştık. Eşimin ailesi de destek oldu. Çevredekiler başlarına bir şey gelme korkusundan destek olamıyorlar.”
- “Aile ve akraba çevremle ilişkilerimde çok sorun yok. Fakat okul arkadaş çevremden kimse ile görüşmüyorum. Yani hiç arayıp sormuyorlar.”
- “Aile ve bir kaç dost dışında herkes yüz çevirdi.”
- “Aile, arkadaş ve yakın çevre ile bağların zayıflaması büyük sıkıntı, emekli olabilmem maddi sıkıntıyı azalttı, eşim ve çocuklarımın desteği beni rahatlattı. Küçük kasabada olmak ayrı bir sıkıntı selam vermeye almaya korkan insanlara hem acıyor hem üzüliyorsunuz. İmanımız olmasa herhalde çıldırabilirdik, hayır ve şer Allah’tandır deyip sabır ve dua ya devam.”
- “Aileler çocuklarımızın suçu yok masum diye destek oldu. Komşu ve dostlar uzaklaştılar korktular.”
- “Ailelerimiz bile bize suçlu gözüyle baktı ilişkilerimiz bozuldu her görüştüğümüzde büyük tartışmalar yaşandı.”
- “Ailem ara sıra beni suçladı. Özellikle babam ve kardeşlerim. Eşim bana tam destek oldu. Çocuklar daha küçük. Akrabalarım beni suçladı. Arkadaşlarımla olan ilişkilerim yarıya indi. İkiyüzlülük çok. Madden ve manen çöktüm. Ve ben bunları hak etmedim.”
- “Ailem bana destek oldu ama arkadaş çevreme kalmadı.”
- “Ailem bana maddi manevî hep destek oldu ama çevredeki diğer insanlar selâm bile vermeyenler var.”

- “Ailem bana sırt çevirmedi ve bu aramızdaki muhabbeti arttırdı. Arkadaşlarım büyük oranda sırt çevirdi. Arkadaş çevrem tamamıyla değişti.”
- “Ailem bize sahip çıktı. Ama komsu, iş çevresi birden koptu.”
- “Ailem dışındaki insanlar benden uzaklaştı. En yakın akrabalarım ve arkadaşlarım arayıp sormaz oldular....”
- “Ailem çok sahip çıktı onlar olmasa yaşamıma devam edemezdim. Kendimi suçladım uzun süre umudum hiç kalmadı. İş araştırmalarım başarısız oldu. Çocuğuma karşı faydasız bir kişi gibi görünmek beni üzüyor. Arkadaşlarım aramaya bile korkuyor kendilerine de bir şeyler olmasından. Pekte kimse ile görüşmüyorum insanların sözlerinden hatta bakışlarından çekiniyorum.”
- “Ailem desteğini eksik etmedi fakat aile dışındaki insanlara bir şeyleri izah etmek çok zor, bazı insanların kayıtsızlığı, bazılarının da suçlu hissettiren bakışları tahammülü zor durumlar. Toplumda oluşturulmuş itibarımızı zedeleyen algı da işi daha da zorlaştırıyor. Başvurduğum özel bir resim kursuna bile alınmayacak kadar acımasız bir sivil kıyımaya maruz bırakıldık.”
- “Ailem dışındaki herkesten tutumlarından dolayı soğudum. Komşu akraba sokaktaki insanlar bizim gerçekten suçlu olduğumuzu, suçlu değilsek adaletin yerini bulacağını düşünüyor ve kendilerinden gayet eminler. Kimse bu genç yasımızda neler yaşıyoruz, bugünlerimizi bize geri verebilecekler mi sorgulamıyor. Hatta kimisi bunu bile düşünmüyor direk suçlu olduğumuzu düşünüyor. Arayıp sormuyor. Bizi ararlarsa kendi baslarına da bir şey geleceğinden korkuyorlar.”
- “Ailem dışındaki insanlar bana bir suçlu gibi baktılar, adli işlem varsa suçlusun dediler.”
- “Ailem hep yanımda ve maddi manevi destek oldu. Fakat komşu ve arkadaş çevreme genel olarak mesafe koymak ihtiyacı hissettim. Konuşmaların ihraç konusuna gelmesinden rahatsız oluyorum. Çünkü kendimi savunurken bile bana bunu reva görenleri eleştirmekten korkar durumdayım. Susmak ve er ya da geç mutlaka gelecek olan adaleti beklemek zorundayım..”
- “Ailem her konuda destek oldu. Okuldaki arkadaşlarım tam destek oldular. Ancak korkudan dolayı (başlattığımız protesto) eylemine hepsi gelmedi. Komşularım eyleme gelmedilerse de maddi manevi destek oldular. Tanımadığım binlerce insan destek oldu. Büyük bir aile olduk eylem sayesinde. Ama bu eylemi yapmasaydım herkesin gözünde işten atılmış bir gariban yâda suçlu olarak kalacaktım. Algı böyle oluşturulmuştu. Eylem yaparak bu algıyı bozduk.”
- “Ailem ile herhangi bir sıkıntı çekmedim. Fakat yakın arkadaşlarım ve akrabalar arası ilişkiler bitme noktasına geldi.”
- “Ailem iyi, arkadaşlarım birkaçı dışında artık yoklar.”
- “Ailem tam destek (verdi). Arkadaşlarım bir merhaba demekten dahi korktular.”
- “Ailem yakınımaya taşındı destek oluyor. Kardeşimin biri ‘terörist’ olduğumuzda kararlıydı. Yeni yeni ikna oluyor. Arkadaşlarımın büyük kısmı 17/25 ten sonra ilişiği kesti. Ailem ne kadar destek verdi ise de sıkışınca ‘Biz söylemiştik. Her şeyi anlatın ve kimseyle görüşmeyin’ modunda. Oğlum ergen ve ilk bize ‘teröristler’ diyen kişi. Babamız 15 aydır tutuklu ve görmeye gitmiyor.”

- “Ailem ve akrabalarım beni suçladılar, iletişimimiz sınırlandı, görenler yolunu değiştiriyor, bazıları vah vah diyor, beni suçlayan yakınlarım pişman ol, tövbe et diyor. Neye tövbe edeceğimi bilmiyorum... Kimse aramadı, Camide gören eski meslektaşım görmezden geldi, Hiç bir akraba ve yakınım sahip çıkmadı 14 ay işsiz ve gelirsiz kaldım kardeşlerim, kayınpederim bir gün bile bir şeye ihtiyacın var mı diye sormadılar, en çok karımdan harçlık almak beni kahretti ben kimseye yük olmaktan nefret ederim... Millet bol bol akıl veriyor, fırsat buldukça mazlumlara küfrediyorlar, imamdan mahkeme öncesi dua istedim o da tövbe et dedi... tövbe, tövbe... Sabır Selamet dayanıyorum... Ama arkadaşlarıma ve ailelerine, hapistekilere, intihar eden biçarelere, boyacılık, pazarcılık, amelelik yapan arkadaşlarıma ve ayrıldığım mesleğime, öğrencilerime (onlarda hapiste) kahroluyorum...”
- “Ailem ve arkadaşlarımdan, sendikamdan genel olarak destek buldum.”
- “Ailem ve aynı mağduriyeti yaşayan bir iki arkadaşım dışında çok samimi olduğum arkadaşlarım dâhil olmak üzere kimseyle görüşmüyorum bu benim değil onların tercihi idi. Hepsinin beni arayıp sokmamak için bahaneleri vardı. Ama hiçbir bahane benim nezdimde kabul edilecek şeyler değildi. Ben onların başına böyle bir şey gelse ben asla böyle umursamaz kalamazdım. Korku atmosferi diye bir şey koymuşlar adını birde pehh.”
- “Ailem ve benim gibi işsiz kalan bir kaç meslektaşım dışında kimse ne aradı ne hal hatır sordu.”
- “Ailem ve yakınlarımda tavırlarında herhangi bir değişiklik olmadı. Çevredeki insanlar KHK'lı oluruz ya da bizde suçlarınız diye daha mesafeliler. İlişki kurmaya korkuyorlar.”
- “Ailemde destek gördüm sorun yaşamadım. Ama akraba ve arkadaş çevrem benimle iletişim kurmaktan çekiniyor ve çoğu ile görüşmüyoruz artık. Toplumda bir suçlu gibi muamele ediliyor.”
- “Ailemden herkes ihraç edildiğimi bilmiyor. Sadece kardeşimin ikisi biliyor. Annemdeki depresyon ve işitme oranının yüzde 20 oranında olmasından dolayı söyleyemiyorum, ani travma oluşur mu diye. En büyük sıkıntım bu. Psikolojik olarak çok zorluyor.”
- “Ailemin desteği hep arkamda oldu çünkü beni büyüten, yetiştiren bu işlerle ilgimin alakamın olmadığını çok iyi bilen Bir Ailem var. İş arkadaşlarımdan çoğunun mağdur olduğumu düşündüğü ama beni aramaktan korktuğu, benzer bir durumu yasayabilecekleri haberlerini beni ziyarete gelen arkadaşlardan üzülenek öğrendim. Çevredeki bazı tanıdıklarında değişik bakış açıları oldu; kimi üzülenek bakıyor. Kimi acaba ilgisi var mı diye bakıyor. Kimi yapmış ki bu durumda diye bakıyor. Kimisi de bu mağdur ama fişlenmiş yanında yakınında bulunmak bize de benzer şeyler yasatabilir deyip uzak duruyor..”
- “Ailemle hiçbir sıkıntı yaşamadım daha da kenetlendik. İyi gün dostları terk etti.”
- “Akraba ve arkadaş çevrem ile ilişkilerim çok zayıfladı. Eşim ve anne babalarımız bize sahip çıktı.”
- “Akraba ve arkadaşlarım benle korkudan irtibatı kesti. Komşular kapımızı çalmaz oldu. Özel sektöre yaptığım iş başvurular reddedildi.”
- “Akraba, arkadaş ilişkileri bitme noktasına geldi. Dışlanma duygusunu çok yoğun yaşadım.”
- “Akrabalar destek oldu. Bu bir imtihandır, dediler. Maddi manevi destek oldular.”

- “Akrabalarım arkadaşlarım komşularım artık eskide kaldı. İlişkilerimiz tamamen bitti. Beni çok iyi tanıyamamışlar ama ben artık onları daha iyi tanıdım.”
- “Akrabalarım aramaz sormaz oldu. Bir topluluğa girdiğimde insanların tedirginliğini hissediyordum.”
- “Akrabalarım “suçun olmasa niye atsınlar” dedi. Kimse aramadı, sormadı, gelip gitmedi. ‘Hak etti’ diyenler oldu, ‘oh olsun’ diyenleri duydum. Kardeşim ve arkadaşlarımın %90 ı ile akrabalarımın %90 ı ile ilişkilerimi bitirdim. Girdiğim ortamlara artık gidememeye başladım. Çünkü gittiğim yerlerde herkes FETÖ, PDY diye atıp tutuyor ve bilip bilmeden konuşuyordu. Kavgaya etmemek için artık kimseyle görüşmüyorum. Maddi olarak sosyal güvence olarak çok kötü duruma düştük çünkü benim yüzümden eşim de işinden atıldı. Şimdi de mahkeme var ve ByLock nedeniyle Yargıtay kararı yüzünden sonu belli bir davaya giriyoruz. İlk mahkemede tekrar tutuklanma korkusu yaşıyoruz her an tekrar tutuklanma korkusu yaşıyoruz, ülkeden, yönetimden insanlardan devletten öğreniyorum. Asla ihanet etmem ama bir daha da bu şekilde çatlayana kadar koşup hizmet de etmem. Gün olur da tekrar eski günlere kavuşursak beni ortada bırakanlar dâhil hiç kimseyle bir daha görüşmem. Elime fırsat geçerse de asla yardım etmem, ilgilenmem dertleriyle dertlenmem, din-i dar insanlar yüzünden bundan sonra asla siyasal İslam’a ve siyasal İslam’a destek veren hiç bir cemaat, cemiyet vs. ye asla hoşgörüyü bakmam. Elime fırsat yetki geçerse de yardım etmem, özellikle... artık bende sadece tiksinti yaratıyor bundan sonra asla dinci siyasal İslamcı muhafazakâr kesimle işim olmaz. Süslüman ve hörgüç kafalı... lardan da öğreniyorum vs. vs. vs. daha çok şey yazarım ama gerek görmüyorum anladınız siz onu.”
- “Akrabalarımın tutun Komşularım pek görüşmek istemediler. Telefonla hiç kimse aramaz oldu. Bana karşı herkes mesafeli davranmaya başladı. İş bulamıyorum. Sertifikalarım olmasına rağmen resmîyetten dolayı iş görüşmesi yapmama rağmen işe almadılar.”
- “Akrabalarımın çoğu yaşadığım bu soruna sevindi, çünkü akrabalarımın darbe sürecinden önce de muhaliftim. Akrabalarım hep dinci takılmışlar, ben ise solcuydum. Ama sosyal çevremden ciddi anlamda manevi destek aldım.”
- “Ama sen de ... Partili görünecektin; niye belli ettin dediler (hâlbuki hiçbir siyasi faaliyetim yoktu). Ancak ... Partili olmadığım için bir şekilde hep suçlandım. İnsanın ihanete uğramasından daha acısı, muhbir akrabalarının olmasıdır. Demek ki Devlet Memurları, siyasi partili olmalıymış, öğrenmiş oldum. Ne günlere kaldık yahu... Hâlbuki bizler memur yemini etmiş ve üstüne etik ilkelerini imzalamış insanlarız. Allah'a şükür kimseyi inancından, etnik kökeninden dolayı, muhalefet partili diye ayrımcılık yapmadım ve bundan dolayı en başta annem olmak üzere akrabalarca eleştirildim. Ankette, tam ilişkiyi kesmedim diye işaretleme durumdan kalmıştım; ancak annem-babam (ebeveynlerim oldukları için o da) ve iki kardeşim (5 kardeşiz) dışında hiçbir akraba ile zinhar görüşmüyorum. Cenazeye bile gitmedim, gitmeyeceğim. Benim için bitmiştir onlar. Hayatım boyunca haksızlığa karşı oldum. Akraba da olsa haksızlığı destekleyenleri affetmem. Maddi sıkıntıya gelirsek, annemlere, para göndermezseniz dedim, çoluk çocuğu gönderiyorum yanınıza, bakarsınız dedim. Hemen para gönderdiler :).”
- “Annem, babam ve kardeşim sahip çıktı. İntihar etmemden korktukları için sürekli kontrol ediyorlar. Eşim ve çocuğumla neredeyse hiç zaman geçirmiyorum. Benim başıma gelenler yüzünden onları sıkıntıya soktuğumu düşündükçe, onlardan uzaklaşıyorum. Eski meslektaşlarımdan kimse telefon dahi açamıyor. Yolda gördüğüm zaman arayamadıklarını çünkü korktuklarını söyleyip özür diliyorlar.”

- “Aramak yok. Sormak yok. Acaba biz de tutuklanır mıyız ya da işimizden olur muyuz korkusu.”
- “Arayan soran yok. Yaşadığım ili değiştirdim. Çevrem kalmadı. Yalnızım.”
- “Aranıp sorulmuyorum. Aramalarım cevap verilmiyor. Sosyal medya hesaplarından beni ve ailemi sildiler. Yokmuşuz gibi davranıyorlar.”
- “Aramaktan çekinen, korkan bir sürü iyi gün dostum varmış. Topluma olan güven (eman) duygumu kaybettim, toplu yapılan ibadetlere istemeden katılmak zorunda kalıyorum. İnsanların büyük bir bölümünü samimi bulmadığım gibi kendimi artık bu toplumun bir parçası olarak görmüyorum. Her gün, hiçbir suçu olmadığı halde terörist muamelesi görmek ağırına gidiyor, hem de başta Cumhurbaşkanı'nın tavrı.”
- “Arayan soran olmadı. Gören uzaklaştı. Yolunu değiştirdi. Hain gözü ile bakıldım. Hem bana hem de bizzat okulunda çocuklarıma öğretmenleri bunu ifade etti.. Öğretmeni çocuğuma bir daha bana sen yaklaşma. Dedi.”
- “Arayıp sormadılar. Kimsesiz ve yalnız hissediyorum. Bir kaç kişi hariç hiç çevrem yokmuş gibi yapayalnız kaldım.”
- “Arkadaş bildiğim kişiler tarafından Tamamen dışlanmış oldum.”
- “Arkadaş çevrem bu yapılanların haksızlık olduğunu söyledi ailem bankadaki hesabı kapattırmadığım için kızdı eşim hayırlısı olsun ahirette lazım dedi akraba çevresine konu açılmıyor bebeğimden dolayı ücretsiz izin kullandığımı sanıyorlar.”
- “Arkadaş çevrem koktukları için bitti.”
- “Arkadaş çevrem neredeyse kalmadı.”
- “Arkadaş çevresi aniden kesildi ve arayıp soran sadece 1 kişi kaldı. Bir canı gibi muamele görmek ağır geldi. Keşke suç işleseydim bu kadar onurum kırılmazdı diye düşündüm. İmkânsızlıktan dolayı Hayatım devlet parasız yatılı okullarda okuyarak geçti ben anne sütünden sonra devletimin ekmeği ile büyüdüm kimse bana devlete karşı bu suçlamayı ileri süremez. Ülkemizi idare edenler tarafından yaşatılan bu sıkıntıları ömrüm boyunca asla unutmayacağım.”
- “Arkadaş çevresi tamamen bitti, sülale çevresi çekirdek aile harici ilişkiler bitti sayılır, telefon etmeye korkuyor herkes. Kardeşim bana para göndermeye (hesabıma EFT) korkuyor.”
- “Arkadaş dediğim birçok kişinin hal hatır sormaya korkması. Eşimin çalıştığı kurumda benim durumumu anlatırken yalana başvurması. Bunların yanında ideolojik görüşünden dolayı uzak durduğum solcu diye yaftaladığım insanlardan gördüğüm destek.”
- “Arkadaş ve komşuları önce tarihe sonra cehenneme gömdüm... Ailemle hiç bir sıkıntım olmadı.”
- “Arkadaş zannedip ailece görüştüğümüz çevreler, kendi menfaatlerine bir zararı dokunabilir düşüncesi ile ilişkilerini kestiler. Arayıp haliniz nedir, diye sormadılar.”
- “Akrabalarım düşman oldu, eşim, ailesi, kendi ailemle daha iyi bağlandık.”

- *“Arkadaşlarım arayıp sormadı, gizlice haber gönderenler korktuklarını söylediler, komşularımız korkudan gelemediler.”*
- *“Arkadaşlarımla konuşmuyoruz 17-25 Aralıktan önce idari kadrodan alınıp düz memur yapıldım. Eşimden ayrıldım çocuklar orda kaldı.”*
- *“Arkadaşlarınız telefonlarınıza bakmıyor, konuşmaya korkuyorlar. Ama bazı sıkı dostlar varlıklarıyla umut veriyorlar. Geneli size destek olmaya korkuyorlar veya destek vermek istemiyorlar.”*
- *“Arkadaşlığını kesenler korktuğu için aramayan akrabalar başımıza gelenler için devletin bir bildiği vardır diyenler.”*
- *“Artık ben bir "sosyal vebaltıym". Çevremdekiler, beni tanıdıkları halde, iktidardan kendilerine bir zarar geleceği endişesi ile benden uzak gitmeye, arayıp sormamaya gayret gösteriyorlar. Bunu da zaman zaman yüzüme söylediler. Korku imparatorluğu dağları sarmış!.”*
- *“Aşağılanmış hissettim. Uzaklaşan insanlar oldu. Yeni insanlarla tanışmaktan kaçındım.”*
- *“Aylarca kimse aramadı. İnsanlar bizimle temas kurmak istemediler. Komşularımız selam vermez oldu. Etrafımdaki arkadaşlarım tek tek tutuklandı. Hem sosyal hem de sanal âlemde tam bir linç yaşadım. Kimse iş vermedi. Ben de iş aramayı bıraktım.”*
- *“Babam kalp krizi geçirdi ameliyat oldu.”*
- *“Babam ve kayın validem ne suç işlediğimi sordu, Çevremdeki arkadaşlar 3 gruba ayrıldı 1. grup: önceden çok yakın olduğum, ailecek görüştüğüm, işyerinde, STK'larda, düğünde, bayramda, cenazede beraber olduklarımın bir kısmı tamamen ilişkiyi ve selamı kestiler düşman gözüyle bakmaya başladılar. 2. Grup: (önceden selamlaştığım, işyerinde görüştüğüm bayramda mesajlaştığım grup) suçsuz ve masum olduğumu bilmekle birlikte birisi görür diye selam veremez mesaj atamaz oldular. 3. grup: mesafeli durduğum ülkücü ve sosyal demokrat arkadaşlar önceki tutumlarında bir değişiklik olmadı, hatta bir ihtiyacımın olup-olmadığını soranlar oldu.”*
- *“Babamın 'şerefsiz neden geldin' diyerek evden kovmasını kabul edemiyorum.”*
- *“Bakışları imalı sözleri ikiyüzlülükleri aslında bunların hiçbiri umurumda değil. Çocuklarım yaşadığı ciddi psikolojik sıkıntılar beni yordu. Büyük oğlum cildinde çıkan benekli lekeler küçük oğlum saçkıran tedavisi bir yıl gördüler. İzmir den Tekirdağ'a taşındım kredi borçlarımızı ödeyemedim banka takibe aldı evde huzur kalmadı kapıya kondum arsamı üç de bir fiyatına evi de ederinden aşağıya satmak zorunda kaldım.”*
- *“Bana inanıyorlar ama korkularından açık destek veremiyorlar.”*
- *“Bana son derece güvenen ailem ve yakın, uzak akrabalarım için rol model konumunda olan biriydim. Beni hep örnek gösteren tanıdıklarım bile uzak durmaya ve acaba... Demeye başladıklarını gözlerinden okuyorum. Konuştuğumuzda bana olan güvenlerinin devam ettiğini ana o kadar çok bilgi kirliliği karşısında tedirgin yaklaştıklarını görüyorum. Bu durum beni ağırdan yaralıyor.”*
- *“Bana yapılanların zulüm olduğunu, hak ve adaletle bağdaşmadığımı, ancak ülkenin içinde bulunduğu OHAL ortamı nedeniyle bu zulmün devam ettiğini söylediler.”*

- *“Baro avukatlık stajın başlatmadı. Lojmandan çıkmak ve kiraya taşınmak zorunda kaldım. Durumu öğrenen ev sahibi evi kiraya vermedi. İş bulamadım. Borcumu ödeyebilmek için arabamı satmak zorunda kaldım. Tanıdığım insanlardan kaçmak istedim. Durumumu kimsenin öğrenmesini istemedim. Tanıdıklarımın bir araya gelmek istemedim.”*
- *“Başımıza kötü bir şey gelir diye görüşmek istemediler.”*
- *“Basın yayın ve ulusal medyanın sürekli aleyhimize yaptığı gerçekdışı haberler yüzünden suçsuz olduğumuzu anlatamıyoruz sürekli toplumda dolaşan örgüt üyesi gibi bize bakılıyor göz hapsindeymişiz gibi hissediyoruz itibarsızlaştırdık.”*
- *“Başta babam, annem ve kardeşlerimle aramıza adı konmayan bir soğukluk girdi. Artık samimi değil, yapay davranıyoruz.”*
- *“Başta eski arkadaşlarımın hepsi ilişkiyi kesti. Çevremde terörist olarak anılmaya başladım bu yüzden camiye gitmeyi kestim özellikle imamların propagandası sonrası herkes bana kötü bakıyor.”*
- *“Bazı akrabalarımız bize terörist gözüyle bakmaya başladı bazı akrabalarımız acıdı insanlar aramaya korktu hiçbir şey eskisi gibi olmadı olmayacak da artık.”*
- *“Bazı insanların acıma duygusuyla bakması birlikte görev yaptığım meslektaşlarımın arayıp sormaması en yakın akrabalarımın bile benden şüphe etmesi.”*
- *“Bazı kardeşlerimin dünya görüşleri benden farklı olduğu için beni anlamadıklarını düşünüyorum. Hele bir ablam var ben ihraç edildiğim halde bütün ihraç edilen insanlar için ‘oh iyi olmuş’ diyecek. Bir atasözü var “Ateş düştüğü yeri yakar” diye şimdi o daralmış durumda ateş düştüğü yeri değil direk kişiyi yakıyor yakınına yanyorum diyor ama yakınının umurunda değil. Ailemi seçemedim belki ama iyi dost seçmiş mutlu oldum eskiden nasılsak şimdide öyleyiz.”*
- *“Bazıları acıyordu, yakınlarım bana inanmadılar ailemden çoğu kişiye karşı eski sıcaklığım kalmadı.”*
- *“Bazıları ‘bana dokunmayan yılan bin yaşasın’ der gibi hali var. Ama yakınlarım arkadaşlarım bugünlerin geçeceğini telkin ettiler.”*
- *Bazıları hain olarak görüyorlar. Bazıları bizim masum olduğumuzu kurum yöneticilerin bu işler de parmağı olduğunu vs.”*
- *“Bekârim ev arkadaşlarım TV’deki haberlerden etkilenip evi terk ettikleri gün ben de taşınmak zorunda kaldım. Açığa alındığım ay maddi, manevi halam destek oldu. İhraç edildikten sonra il değişikliği yaparak ailemin yanına dönüş yapmak zorunda kaldım.. 1 yıldır sadece suçlayan dinlemek ve anlamak istemeyen insanlarla (annem ve babam) aynı evde yaşıyorum. 33 yaşındayım babamın iki kez bana karşı şiddet eğilimi oldu annemle çok ciddi kavga ettik. O günden sonra karar aldım birlikte yemek yemiyoruz, konuşmuyoruz, aynı ortamda bile bulunmuyoruz.. Odam hem hücrem hem biraz olsun huzur bulduğum yer. İnsanlardan tamamen soyutlandım. Aileden birkaç kişi ve arkadaş dışında kimseyle görüşmüyorum. İnsanlar aramaya bile korkuyor. Amacı olmayan aynı cümleleri ve gereksiz yorumları duymak ciddi anlamda yıpranmama sebep oluyor. Uzak duruyorlar, uzak duruyorum..”*

- *Ben öcüyüm galiba.”*
- *“...Ülke bir badire atlatmış olabilir. Kendince önlem almakta isteyebilir lakin sorgusuz sualsiz infaz misali bir gecede sizi vatan haini ilan edemez. Bir katil bile yakalandığında savunması alınıp ondan sonra tutuklanır. Ne açığa alındığımda bir müfettiş gelip ifademi aldı ne ihraç edildiğimde bir Allah'ın kulu... Kızgın değilim kırgınım yalnızca biliyorum korkudan arayamadıklarını?? Onlar da memur öyle bir korku cumhuriyeti yaydılar ki ülkeye maalesef anne evladını reddetti yeri geldi aileler paramparça oldu kıyamet kopana kadar bu zulüm unutulmaz. En ufak bir bağlantın yokken adını A... Parti sayesinde duyduğum bunlarla birlikte yol alan iktidar partisi tarafından günah keçisi seçilen 120 bin insan vahşice katledildi. Bunların yaptığı zulmü ne firavun ne nemrut ne Saddam yapmıştır. Ölene kadar bana yaşattıkları 365*24 saatimi asla unutmayacağım ve bana bunları yaşatanları asla affetmeyeceğini hakkımı helal etmiyorum Rabbim sebep olanları evlat acısıyla sinasin. Yaşama sevincimi, geleceğimi çalan herkesin Allah belasını versin dermansız derde düşsünler inşaAllah... Öyle bir damga vurdular ki bize fuhuştan beter ucu kendinizden tutun da ailenizin tamamına dokunuyor. Benim yüziümden kardeşimi gardiyanlık sınavında elediler. İşletme mezunu bu çocuk neden cezalandırılınsın peki? Onun suçu ne??? Bir komisyon kurdular... bakalım göreceğiz sonucunu önümüzdeki günlerde şayet görevime dönersem inanacağım. Umarım 1 gecede çaldıkları işimi 1 günde geri verirler. Türkiye'nin adaletine güvenim yok inşaallah ilahi adaletle iade olacağımı düşünüyorum.1 yılın sonunda durgunlaştım, yaşım 37 ama ruhum 87'yi buldu saçlarım ağardı bir elin parmak sayısını geçmeyecek dost ve ailemle kendimi arındırdım. Huzurluyum aslında şimdi meğer çok fazla gereksiz insanları barındırmışım hayatımda. Bu olaydan çok da ders çıkardım çünkü düşünmeye çok vaktim oldu.1 yıldır günde 5-6 saatimi ibadetle geçiriyorum huzurluyum sabırla ve tevekkülle bekliyorum ne demişler 'görelim Mevla neyler neylerse güzel eyler...??' İşime döner dönmez ilk dileğim ona bu acıları yaşattığım ağlamaktan gözlerini kaybeden annemle umreye ?? gitmek bu arada böyle bir platform da bizleri dinlediğiniz için teşekkürler...??.”*
- *“Ben ihraç olduktan sonra eşim gözaltına alındı hasta idi ameliyat olmuştu kaza geçirmişti sıkıntılar üst üste geldi eşimi Allaha Şükürler olsun adli kontrolle bıraktılar zor bir hayat geçiriyoruz bizden daha çok zor durumda olanlar var biz yine de şükrediyoruz. Akrabalarla ele dostla görüşmüyoruz kimse halimizi sormuyor zaten Allah yardım etsin bütün mağdurlara.”*
- *“Ben kendi durumumdan dolayı belki de çevremdekilerin sıradan davranışlarını farklı yorumlar oldum ancak bazen açık şekilde darbecilikle itham edildiğim de oluyor. Herkese kendimi ifade etme durumundan bunaldım.”*
- *“Ben onları, onlar beni soyutladı.”*
- *“Ben sendikadan dolayı ihraç oldum. Din kültürü ve ahlak bilgisi öğretmeni idim. Mesleğime 5 sene KPSS kitaplarına deli gibi çalışıp sözleşmeli olarak başladım. 5 sene de sözleşmeli mağduriyeti yaşadım. Yüksek lisans yaparken 28 Şubat mağduru oldum. 5 sene mükemmel bir öğretmenlik hayatımdan sonra atıldım sorgusuz sualsiz. Neymiş hatıra girilmiş bir sendika. Hem de devletin açıp onay verdiği. Eeee, 5 sene boyunca da Eğitim Bir Sen sendikasında kaldım onun ödülü müydü bu. Neyse insan yaralı masum olunca yazası oluyor asıl soruya gelelim Herkes öğrenci veli öğretmen arkadaşlar ve diğer sosyal çevrem beni çok sever ve sayarlar. Ancak kendilerine benden dolayı zarar gelmesin diye 2-3 kişi hariç hepsi sırtını döndü. Bir de maddi olarak bir şeyler vermek zorunda kalır endişesiyle tabii Hiç kimseye hakkım helal değil. Mahşerde de burada da davacıyım. Haaa, beni bırakmayan iki arkadaş da ateist :).”*

- *“Benden uzaklaştılar. Sanki vebalı gibiyim.”*
- *“Bencillik ve ikbal korkusu. Ya bana da bir şey olursa diye beni yok saydılar... Korkaklık ikiyüzlülük. Rablerini şaşırmaşlık sendromları oluştu.”*
- *“Beni bilen insanlar sürekli bana haksızlık yapıldığını söylüyorlar ancak ellerinden bir şey de gelmiyor.”*
- *“Beni bir hain gibi gördü çevremdeki insanlar. Yanımda yalnızca ailem kaldı ve çok büyük maddi problemler yaşadım. Dışarı çıktıktan sonra kimse bana iş vermedi ve vermiyor.”*
- *“Beni çok seviyorlar lakin başlarının derde girmesinden korktukları için genelleme yapamam ama bazı arkadaşlarımla mesafeli durmak istedikleri hissiyatını hissettim. Bu durum ailem için geçerli değil.”*
- *“Beni her daim suçladılar ve küçümsediler.”*
- *“Beni tanıdıkları halde suçlu olduğumu düşündüler. Hiçbir olumsuz veya suç teşkil edebilecek olaya katılmadığını halde beni suçladılar. Kendimin suçsuz olduğuna inandırmakta çok güçlük çekiyorum.”*
- *“Beni tanıyan herkes bana yapılanın iftira olduğunu ve hukuksuzluk yapıldığını söylediler.”*
- *“Beni tanıyan herkes benim mağdur edildiğimi söylüyor. ... partiliysem bir gün görevime döneceğimi kurunun yanında yaşın da yandığını söylüyor. Diğer partililer seviniyor ve bize daha yakın davranıyorlar. Herkes oy gözüyle bakıyor gibi.”*
- *“Beni tanıyan herkes bu işte bir yanlışlık olduğunu söylediler sürekli. Ayrılırken yan odada arkadaşım olan kişi sarıldı ve korkumuzdan kimseyi arayamıyoruz dedi. Canın sağ olsun dedim.”*
- *“Beni tanıyanlardan konuştuklarımla tamamı haksızlığa uğradığımı bu durumun düzeleceğine veya düzeltilmesi gerektiğini söylediler.”*
- *“Beni vatan haini olarak görmeye başladılar.”*
- *“Beni yakından tanıyan sayısal olarak az diyebileceğim bir bölümü hem maddi hem manevi destek olmaya çalışsa da büyük çoğunluk benimle görülmek veya anılmaktan korktuğu için bağlarını kopardı.”*
- *“Benim ailem yok bu yüzden çocukluğumdan beri devlet korumasında büyüdüm ve devlet beni 2828 sayılı kanun ile kendisi iş verdi. Hiçbir suçum günahım yokken beni ihraç etti. Madem beni atacaktı keşke hiç iş vermeseydi. Hayatım karardı ve gelecekte hiçbir ümidim yok artık.”*
- *“Benim başıma gelenlerin kendileri de yaşayabileceği korkusu ile ilişkileri tamamen kestiler.”*
- *“Bazıları korkusundan bazıları suçlu gördüğü için bazıları da düştüğümüz duruma sevindiğini için uzaklaştı.”*
- *“Benimle irtibatı kestiler bir kaç kişi haricinde hiç kimseyle görüşmüyorum.”*

- “Benim birçok kişi gibi darbe ve darbecilikle hiçbir alakam olmadı. Darbeyi televizyondan öğrendim. Temmuz 2016 tarihindeki oğlumun sünnet yemeği hazırlıklarıyla uğraşıyordum. 15 Temmuz 2016 akşamı oğlumun sünnet tıraşını yaptırmak için berberdeydim. Sıkıntılar içinde sünnet yemeğini verdik. En yakınlarının olumsuz tepkisi oldu. Daha sonra mahcup oldular. Ben de sıkıntılı dönemde yanımda olanlarla konuşuyorum. Diğerlerini hayatımdan sildim.”
- “Benim herhangi bir suça karışma ihtimalimin olmadıklarını bilmelerine rağmen memur arkadaş çevrem benimle iletişim kurmaya çekiniyor. Özellikle beni telefonla ararlarsa onlar da aynı muameleye tabi tutulabileceklerinden endişe ediyorlar.”
- “Benimle görüşmekten korkar oldular.”
- “Benimle konuşmaya korktuklarını biz senin suçsuz olduğunu biliyoruz ama telefon etmeye korktuklarını fazla ilişkiden kaçtıklarını belirttiler.”
- “Beraber görev yaptığım insanların gördükleri yerde yüz çevirmeler, kimi akrabaların hak etmişsin ki oldu demeleri ve zor durumda yalnız bırakmaları..”
- “Bin bir maddi zorlukla, tamamen kendi imkânlarımla elde ettiğim mesleğimden, hakız yere ihraç edildiğin için her an bizi bu hale getirenleri Allaha havale ediyorum. Şehir değiştirmek zorunda kaldım, çocuklarımın okulu değişti, kurulu düzenimiz bir anda bozuldu, eşimde ileri derece psikolojik rahatsızlıklar ortaya çıktı, itibarımı kaybettim, sürekli mutsuzluk hali, anlatmakla bitmez, yaşayan bilir ancak..”
- “Bir geçmiş olsun çok gördüler.”
- “Bir gün bile arayıp sormadı yediğimiz içtiğimiz ayrı gitmeyen dost dediğim sahtekârlar.”
- “Bir günde unutulduk. Telefonlara çıkan olmadı. Korktuk dediler. Önemsemedim.”
- “Bir iki arkadaş dışında benden uzaklaşan (onlarda ihraç oluruz korkusu sebebiyle) kimse olmadı. Yalnız akrabalarım başta olmak üzere çok insan yapılanları hak ettiğimizi düşünüyor.”
- “Bir iki kişi hariç insanlar beni gördüğünde tuhaf tuhaf bakıyordu. Hatta sen hâlâ dışarda mısın diyenler bile oldu. Her zaman özel günlere davet eden akrabalar davetleri kesti selamı kesti. Atılan nefret bakışlarını bildiğim için davet eden akraba olduğunda da ben kendim gitmedim. Çünkü ortamlara girdiğimiz zaman karşılık veremediğimizi de bildiklerinden hocama inandığım davaya yanımda hakaret edip olmadı onlardan olanları ihbar edeceklerini söylüyorlar. Hatta öncesinde benden gelip ilim talep eden insanlar soyadını bilseydik onu da ihbar ederdik diye haber gönderdiler. 3 ay kadar kendi evimde yaşayamadım sonrada evi değiştirdim.”
- “Bir insanın ihtiyacı olan Maddi manevi tüm imkânlarımız (ki alın teriyle, tırnaklarımızla elde etmiştik.) elimizden alındı. Üzerine ‘terörist’ olarak yaftalamak ve vatansız kalmak. Kendinize anlatamazken küçücük çocuğunuza bunu anlatamamak. Karşınızda koskoca bir devlet tüm mekanizmalarıyla üzerinize gelirken, karaktersizlikler insanlık dışı muameleler. Açlığa ve sivil ölüme terk edilmek. Ve diğerlerinin umursamaz şekilde hayatını sürdürmesi. Berbat ötesi bir durum. Berbat.”
- “Bir öcü gibi bakmaya başladılar..”

- “Bir kere suçsuzluğunuzu anlatmak istediğinizde hemen FETÖ ağzıyla konuşmakla suçlanıyorsunuz, bu nedenle artık insanlara kendimi ifade etmekten çekiniyorum. Onlara sadece şunu diyorum "Mutlu değilim ama Huzurluyum" Mutlu değilim çünkü hak etmediğim şeylere maruz kaldım ve kalmaya devam ediyorum. Huzurluyum, çünkü bana atfedilen suçlamalardan doğunun batıdan uzak olduğu gibi uzağım şükürler olsun ki!”
- “Birçok eski iş arkadaşım benimle görüşmek istemedi.”
- “Birçok yakın akraba tarafından ne arandım ne soruldum. Kazara bir yerde onlara rastlasam bile başıma gelenler hakkında hiçbir şey sormadılar veya sormadılar. Aynı şekilde eski arkadaşlarımın tamamına yakını benimle hiç iletişime geçmediler. Kendimi sosyal bir kapan içerisinde hissediyorum.”
- “Birinci derece ailem hariç kimseyle görüşmek istemiyorum. Bayramlarda bile akraba ziyaretine gitmiyorum. Her zaman biri beni ihbar edebilir korkusuyla yaşıyorum. Çünkü en ufak bir ihbar tutuklamak için yeterli oluyor. Beni dışlayanlar oldu. Aksine sahip çıkanlarda oldu. Sokakta gördüğüm eski tanıdıklarımla konuşmuyorum. Yolumu değiştiriyorum.”
- “Birinci derece yakın akrabalarım dışında neredeyse herkes bizden kaçtı ve ilişkiler bitti. İnsanlar bir "geçmiş olsun" bile demeye korktu.”
- “Birlikte namaz kıldığımız namertlerin asgari insanlık özelliklerini taşıyamadıklarını gördüm.”
- “Bizi aramaz oldular. Kaçtılar görünce. Acaba suçu var mı beklentisi içinde oldular.... Suç tanımı olmayan şeylerle suçlu muamelesi gördük.”
- “Bizi çok seven arkadaşlarımız ve akrabalarımız telefon numaralarımızı bile engelledi hiç arayıp soran olmadı. İnsanların bakışından çok sıkıldım dışarıya çıkmak bile istemiyorum insanlarla olan iletişimim tamamen yok oldu içime kapandım, kimsenin tanımadığı yerlerde bile rahatsız oluyorum çok bunaldım, kısa süreli irtibatım yüzünden oda meşru olduğu zamanlarda ki irtibatımdan dolayı şuan tutuksuz yargılanıyorum ama ne olur bilemem.”
- “Bizim başımıza gelenleri bilenler bakışlarında, hareketlerinde; suçluymuşuz, siz bunları hak ettiniz gözüyle bakıyorlar. Pişman olduk dememizi bekliyorlar. Biz pişman olacak bir suç işlemedik.”
- “Bizimle görünmek istemiyorlar. Müşterilerim alışveriş yapmaz oldu.”
- “Bırakın yanımıza gelmeyi telefonla bile aramaktan korktular çoğu. Samimi dostlarımı tanımış öğrenmiş oldum. Artık dar ama çok güvendiğim samimi bir çevrem var.”
- “Boşanma noktasına geldim. Kızım okula gitmek istemedi. En yakınlarım bile devletin bildiği vardır diyerek beni suçladı. Arkadaşlarım beni görünce yüzünü gizledi.....”
- “Bu hükümetin bana taktığı madalyayla hep övüneceğim ve çevremdekiler arasında prestijim arttı.”
- “Bütün arkadaşlarımız bizimle iletişimini kesti.”
- “Bütün komşularım bana küstü. Tavır aldılar. Arkadaşlarım aramaz oldu. Akrabalarım küstü. Kendimi bana çok kötü hissettirdiler..”

- “Bütün tanıdıklar mesafe koyup bizden uzak durdular.”
- “Büyük bir korku yaşadık. Önümüzü göremez olduk. Halimiz ne olacak diye düşünmeden edemiyoruz. Babamız bile bize sinirlenince vatan haini diyor. İtibar falan kalmadı.”
- “Çaktırmaları da hep şüpheyle baktılar illaki bir şey vardır tutumu vardı.”
- “Büyük çoğunluğu selam dahi vermeyi kesti, sadece en yakınımda olan üç beş kişi kaldı. Geri kalan senden terörist olmaz ama diyerek bir daha selam vermedi ve aramadı.”
- “Çevremdeki bazı insanlar cüzzamlı görmüş gibi kaçıyorlar.”
- “Çevremdeki gerek mesai arkadaşlarım gerek diğer insanlar arkadaşlıktan çıkardılar. Selamı kestiler. Arayıp sormadılar. Bizi suçlu gözüyle baktılar. Karşılaşmalarda görmezden geldiler. Benim için sorun değil. Çünkü bu sayede hiçbir dostumun olmadığını öğrendim. Acı olan bu.....”
- “Çevremdeki herkes benden uzaklaştı. Kimse artık hal hatırımı sormuyor.”
- “Çevremdeki insanlar beni suçlu olarak görmese de iletişim kurmaya çekiniyor.”
- “Çevremdeki insanlar benimle iletişime geçmekten korkar oldular. Kendimi tecrit edilmiş gibi hissediyorum.”
- “Çevremdeki insanlar direk suçlu muamelesi yaptı, oysa hiç bir suçum yoktu, eşim ihraç olduğu için ihraç edildim bunu vali, bakan söyledi teyit etti. Fakat bunu kimseye anlatamadım. Psikolojik olarak sorunlar yaşadım, dışarıya çıkmamaya kimseye çok görüşmemeye başladım, çünkü bakış açıları en yakın arkadaşlar bile değişti. Ailem sağ olsun destek beni yakinen bilenler destekledi. İş anlamında sıkıntım oldu, kimseye ihtiyaçlıyım diyemedim, ihtiyaçlarımı günü birlik işler bularak almaya çabaladım halada işsizim. Daha sinirli olduğumu belirtiyor yakınlarım bende sabırsız olduğumu hissediyorum.”
- “Çevremizdeki herkes bizi vatan haini ilan etti.”
- “Çevremizdeki insanlar bizimle konuşmak veya aynı yolda karşılaşmak bile istemiyorlar. Kendilerine de zararımız dokunur endişesi hakim. Sanki dünyanın en tehlikeli insanıymışım gibi davranılıyor. Ben bunları hak edecek bir şey yapmadım.”
- “Çevremizdeki insanlar suçumuz olmamasına rağmen bizden uzaklaştı. Tamamen ilişkilerimizi kestik. Ekonomik sıkıntılar çekmeye başladık. Psikolojimiz alt üst oldu. Esimize çocuğumuza yansıtmaya başladık.”
- “Çevremizdeki insanların olayları okuyamadıklarını, önyargıyla hareket ettiklerini, bir öğretmenin terörle ilgisi olamayacağını düşünemediklerini gördüm.”
- “Çevremizdekiler terörist olarak görüp uzak durmaya çalıştılar. Aile fertlerimiz dahi zaman zaman beni suçladı.”
- “Çevremizdekilerin birçoğu, başarılarıma gıpta/kıskançlık ediyorlardı. Şimdi mağduriyetimden dolayı birçoğu gizli bir memnuniyet içindeler. Çünkü onlar benim emeğimle gelebildiğim yerlere gelememişlerdi.”
- “Bebeğimi kaybettim, Menier hastası oldum.”

- “Çoğu gerçekten suçlu imişim gibi davrandı. Kimse arayıp sormuyor. Hepsiyle bağım koptu.”
- “Ciddi maddi sıkıntı ile karşı karşıya kaldık. Bundan kayın valide, kayın peder ve annem olmak üzere 3 aile birden etkilendi. Eşim öğretmen olduğu ve ataması bana tabi olduğu için tayin görmek durumunda kaldı. İnsanların bakış açısı değişti. İş arkadaşlarım bir anda irtibatını kesti. Eşim tayin olduğu okulda haksızlıklara tahammül etmek zorunda kaldı. Psikolojik olarak kötü etkilendiğimizden çocuklarımıza tahammülsüz davranıp eğitimiyle planladığımız ölçüde ilgilenemedik.”
- “Çoğu telefonuma bile cevap vermedi. Birçok arkadaşım ve eski komşularıyla görüşmüyorum. Şehir değiştirmek zorunda kaldık.”
- “Çoğunun iyi gün dostu olduklarını gördüm. Meslek hayatım bitince, yeni iş ararken, yardım istediğim kimseden olumlu bir cevap alamadım.”
- “Çok az insan var geçmişe ve hatıralara saygı duyan, vefa duyan. İlişkilerimizin ekseriyetini menfaatini önceleyen insanlarla kurmuşuz, garip bir durum tarifsiz... Geçmiş olsun bile diyemeyen arkadaşlar, dostlar..”
- “Çok ciddi maddi sıkıntılar yaşıyorum, oğlumun okul masraflarını bile zor karşılıyorum ve çevremde hiç kimse kalmadı. Ailem ise hâlâ öğüt veriyor başka da bir faydaları yok.”
- “Çok geniş bir akraba ve iş çevrem vardı. İdarecilik yapıyordum. Açığa alındıktan sonra komşular, akrabalar ve iş arkadaşlarım hiç aramadı ve konuşmak istemedi. İş bulamadım. Oysa bilerek bir tek kişiye zararım olmamıştı. Bazen tek karşılaştığımız da suçsuz olduğumu bildiklerini söylüyor ama telefonlarıma bile bakmıyorlardı. Elimizdekiler ile geçinmeye çalışıyoruz şimdilik masraflar da kısılinca yetiyor.”
- “Çok olumsuzluklar yaşadım. Kendimi çok yanlış hissettim. Uykusuz ve sıkıntılı günler geçirdim. Psikolojim tamamen bozuldu.”
- “Çok samimi gördüğüm beraber günümü geçirdiğim mesai arkadaşlarım öcüyümüşüm gibi ne aradılar ne halimi hatırları sordular ya korkularından ya da gerçekten suçlu olduğumu düşündüler bilmiyorum ama çok ağır geldi bana.”
- “Çok şükür arkamda aslanlar gibi ailem var, asla ama asla devletime vatanıma karşı bir ihanet şebekesinin içinde olmayacağımı olmadığı bildikleri için hep destek oldular, ayrıca o iftiracının söyledikleri iftiralarla ilgili de direk hakkımda bilgi sahibi oldukları için zaten benim hiçbir şey söylememe açıklama yapmama bile gerek kalmadı.”
- “Çok yakın akrabalarım terörist gözüyle baktı ama suçsuz olduğumu anladılar sonunda artık hiçbir şey eskisi gibi olmaz.”
- “Çok yakın arkadaşlarımdan ardi ardına darbeler yedim. Nişanlım tarafından terkedildim. Hepsi Allahtan bulsun inşallah.”
- “Çok yakın çevremle olan ilişkilerim eskisinden daha iyi. Ama akrabalarımı bana terörist gözüyle bakanlar var. Terörist gözüyle olmasa da "devlet ihraç ettiyse vardır bir bildiği" diyenler oldu. Ben onlara mesafeli koydum. Beni yakından bilen insanların gözlerine değil neden alındığı belli olmayan bir karara bakarak vardır bir ilgisi alakası demeleri kanıma dokunuyor.”

- “Çok yalnız kaldım. Dünyanın yükü bana yüklenmiş gibi hissediyorum.”
- “Çok zor bir süreç oldu. İnsanların ne kadar ikiyüzlü olduğunu öğrenmiş oldum.”
- Cüzzamlı muamelesi gördüm.”
- “Cüzzamlıyım sanırım..”
- “Daha hiç bir şey anlamadan bir anda işten atıldık. Ailemiz dönersiniz suçunuz yoksa sesi ama ne sorgu ne sual yapılmadı.2 senedir işsiz eşim ve ben borçlarımız vardı sayılacak her şeyi sattık iki çocuğumuz var onlara bakmamız gerekiyor. Başka işler baktık özel ders, tezgâhtarlık, temizlikçilik... kesinlikle başvurularımız kabul edilmedi. Bu arada çevremizi değiştirmek zorunda kaldık okulda çocuğumuz dışlandı mahallede biz dışlandık... köye gitti. Geçim sıkıntısından orada akrabaların yargısız infazı yüzünden 3 ay durabildim. Kardeşlerim benimle görüşmüyor bir annem var onulmasa aramız çok iyi değil eskiden maddi destekte bulunuyorduk artık bulunamıyoruz. Daha ne kadar dayanırız Allah bilir..”
- “Daha önce çok sık görüştüğüm insanlar selam vermekten kaçınıyorlar. Karşılaştık bile iki üç kelime ile hemen oradan uzaklaşıyorlar. Vebalı muamelesi resmen.”
- “Dayımıza bile anlatamıyoruz bir suç işlediğimizi. Tek inandıkları sahtekâr basının yalanları.”
- “Değersiz görülüyoruz....bütün gururumuz ayaklar altında.”
- “Depresyona girdim. Eve kapandım günlerce dışarı, insan içine çıkmadım. Her an gözaltına alınacakmış gibi korku içinde yaşadım. Uykularım kaçtı. Ağlama krizlerine tutuldum. Günlerce bir kaç lokma dışında bir şey yemedim.”
- “Derdi olan dışında kimse anlamadı.”
- “Destek olan az sayıda kişinin ailem olması sıkıntıları azalttı. Onun haricinde bu sıkıntı dışında ki herkesle tüm ilişkilerim bitti.”
- “Destek olmak yerine sebepsiz yere ihraç edilmeyeceğimi suçsuzsam mesleğime iade edileceğimi devletin hata yapmayacağını savundular.”
- “Destek veren de var. Destek olmak isteyip te korkan da var. Tamamen ilişkisini kesen de var.”
- “Devlet düşmanı, darbeci, terörist gibi sıfatlarla anılmak, o bakışlara maruz kalmak.”
- “Devlet yok.”
- “Devlete küsülmez denerek her türlü insan hakkı ihlalini unutma telkini, biz seni biliyoruz anlıyoruz ama ile başlayan sistemi haklı çıkararak yaşamayanın anlayamayacağı saçma konuşmaları.”
- “Direk yüzüme karşı bir söz söyleyen olmadı fakat insanların arkamdan 'bak o da bilmem neciymiş' şeklinde konuştuklarını duydum. Artık tabii insanlar kendi baslarına bir şey gelmemesi için benimle irtibatı isteyerek veya istemeyerek minimuma indirdiler. Bu da benim hayattan kopmama sebep oldu.”

- *“Çok kötü günler geçirdim. İntihar en iyi çözümdü ama ebedi cehennem i göze alamadım.”*
- *“Devlete iman etmiş Kim varsa benden ve ailemden öcü gibi uzak durdu. Daha aşağılık olanları ise horladı.”*
- *“Dışlandım anlaşılmadım derdimi anlatamadım.”*
- *“Dışlanma suçluymuşuz gibi davranma ve birçok aşağılayıcı davranışlara maruz kaldık.”*
- *“Dışlandım arkadaş çevrem yok oldu, psikolojik olarak yıprandım, sivil ölüm yaşadım, ailem destek oldu, iyi ki onlar var.”*
- *“Diyalog kurarsak bize zarar gelir düşüncesi ile irtibatı kesen yakınlarımız oldu.”*
- *“Dışlandık horlandık itibar suikastına uğradık servis sürücüsü ara bulucu bile olamaz kamu kurumlarının önünden bile geçemez hale getirildik sosyal ölüme terkedildik ağaç kökü reva görüldü daha ne olsun.”*
- *“Dışlandım kendimi ailem hariç kimseye anlatamadım.”*
- *“Dışlandım, geçmiş olsun bile demeye korktu insanlar.”*
- *“Dışlanma ve çok samimi olduğum arkadaşlarım görmezden gelme, telefonlara bakmama.”*
- *“Dışlanma, küçük görme.”*
- *“Dışlanma, sorgusuz sualsiz suçlanma, muhatap alınmama, görmezden gelinme.”*
- *“Dışlanmış hor ve hakir görülmüştük durumu.”*
- *“Dışlanmışlık hissi yaşıyorum. Toplumdaki algı sonucu sanki suçlu muamelesine maruz kalıyorum. Bunu bana sözle ifade edemeseler de beni yakinen tanımayan insanların bakışlarında bunu seziyorum.”*
- *“Doğup büyüdüğüm yerde hâlâ orada yaşıyorum. Camiden kovan oldu. Çocukluk arkadaşım beni gördü ve selam vermedi. Yüzünü çevirdi. Konuşmuyor. Bu vb. Toplumsal baskılara maruz kaldım ve hâlâ kalıyorum.”*
- *“Dost kara günde belli olur cümlesinin doğruluğunu görmüş oldum tutumunu değiştiren de oldu değiştirmeyen de.”*
- *“Dost zannettiklerim yalan oldu.”*
- *“Dün itibarlı bir vatandaşken, bugün, artık toplumun "Vebalı" bir üyesiyim. Bireysel olarak tarafımı tanıyanlar benim bir suçum olmadığını biliyorlar, ancak. İktidardan korkularından telefon bile etmekten çekindiklerini yüzüme söylediler.”*
- *“Dünyadan koptum şehir değiştirdim bu süreç devam ederse başka şehre gideceğim insanlara güvenmiyorum her şey statüüne göre belirleniyor insan yerine konmuyorum eskiden müdürdüm ve bütün şehir el üstünde tutuyordu beni psikolojik yıkımdayım.”*
- *“Dünyam başıma yıkıldı ötelendim.”*

- *“Düşenin dostu olmamış. 1-2 kişi hariç kimse ile irtibatım kalmadı.”*
- *“Düşenin dostu olmaz. Bunları yaşadktan sonra yanımda olan arkadaş ve akrabalarımın gerçek yakınlarım olduğunu öğrendim. Diğerlerine kendimi anlatmaya çalışmadığım gibi ilişkiyi de tamamen bitirdim. Bir daha da zaman ne gösterirse göstereceğim umurumda olmayacaklar. Örneğin öz babaanne dedemin cenazesine gitmeyeceğim.”*
- *“Duyarsızlık, korku.”*
- *“Eğer gizlersem sorun olmadı ama öğrenen tanıdıklar şok oldu. Üzüldüler bu durum benim hayatımı daha da kötü yaptı. İş kuracaktım ama KOSGEB' den kredi alamadığımı öğrendim. Kantin ihalesine aynı nedenle giremedim. Kızım bir bankada işe girecek iken bu durumun engel olduğu söylendi.”*
- *“Eğitimim dolayısıyla yurtdışındayım. İlk 7-8 ay ekonomik açıdan zorlandım, sonrası daha iyi. Rızkı veren ALLAH'TIR. Kendini muhafazakâr olarak tanımlayan, ama namazla ilgisi olmayan, akli fikri kızlarda olan yine devletimizin bursuyla eğitim gören arkadaşımız selam vermez oldu! Yakın çevrem ve ailem bana yapılanın büyük bir haksızlık olduğunu düşünüyor.”*
- *“Eğitimime kaldığım yerden devam etmek istediğim üniversiteye ve sağlık bakanlığının ilgili birimlerine iletmişim. Olumlu yanıt alamadım. Doktora eğitimine başvurduğum kabul edilmedi. Özel bir üniversitenin yüksek lisans programına kayıt olduğum ve ücreti ödediğim halde, programın kapatılacağını bildirerek programdan kaydımı sildirmemi istediler.”*
- *“Ekonomik sıkıntılar başladı. Depresyona girdim. 25 yıllık dost-arkadaş çevremizden arayan soran oranı %1 de kaldı. %99 geçmiş olsun demeye bile korktu.”*
- *“Ekonomik ve psikolojik sıkıntılar yaşadım. Çevremdeki insanlar vebaliymişim gibi benden kaçıyorlar. Yalnız bırakıldım.”*
- *“Ekonomik, psikolojik, onur kırıcı, güven zedeleyici, şüpheli, kimseye güvenmeme, devlete karşı hayal kırıklığı yaşadım ve şok oldum.”*
- *“Ekonomik, sıkıntılar yaşadım tutumlarında her hangi bir değişiklik olmadı ama çevremdekilerin bana acıdığını fark ediyorum.”*
- *“Ekonomik, sosyal bir Çok sıkıntı yaşadım. İnsanlar bu durum karşısında yardımcı olamadığı için mahcuplar.”*
- *“El üstünde iken kaçınılan bir kişi olduk. İnsanlar bana yaklaşmak tan korkuyor.”*
- *“En basta büyük bir şok yaşadım. Kabullenemedim. Ailem de çok üzüldü. Babam benden önce kamudan ihraç edildi. Ben o gerekçe gösterilip ihraç olduğum için çokça suçluluk duygusu hissetti. Çevremizdeki insanlar bizimle olan ilişkilerini kestiler. Suçsuz olsak başımıza bunların gelmeyeceğini ifade ettiler. En yakınlarımıza bile derdimizi anlatamadık. Psikolojik sorunların yanında işsiz kaldığımız için maddi sıkıntılar çektik.”*
- *“En basta ekonomik sorun ve toplumdan bir vebali gibi tecrit edildim.”*
- *“En büyük değişiklik 10 yıldır biriktirdiğim iş arkadaş çevrem ve diğer arkadaşlarımın benimle irtibatını bir çırpıda kesmesidir. Bunların bir kısmı beni telefonla aramaktan çekindiğini hissettiriyor.”*

- *“En samimi arkadaşlar bile görmezden geliyor.”*
- *“En çok ekonomik sıkıntı çekiyorum lisansım iptal edildiği için. Özel ders veriyorum ama elime geçen şu an 1200 lira sigortasız çalışmak için bazı etüt merkezlerine başvurduğum olmadı kimi cesaret edemedi kimi çok düşük ücrete çok saat teklif etti kabul etmedim. İlk günler İstanbul'da her an evimizi basacak bizi linç edecekler korkusuyla yaşadım memlekete taşındım biraz daha rahatım ama hâlâ her kapı zili çaldığında ürperti yaşıyorum. Çevremdeki insanların ne düşündüklerini umursamıyorum. Halt işlemediğimi biliyorum. Yeter ki salakça gaza gelip ihbar etmesinler.”*
- *“En samimi arkadaşlar irtibatı kesti akrabalar irtibatı kesti bazıları telefonla aramaya çekinmesine rağmen ziyaret etti.”*
- *“En yakın arkadaşlarım hiç bir şekilde konuşmuyor. Akrabalar hal hatır bile sormuyorlar. Hatta oh olsun diyorlardır. Bugüne kadar hiç bir problem yaşamadığım en çok sevilen arkadaş akraba biz olmamıza rağmen bütün zor günlerinde yanlarında olmamıza rağmen benim bu durumuma seviniyor olabileceklerini düşünmüyor artık eminim???? İş başvuruları yapıp durumumu açıkça söyleyip başka bir şehire işe gittiğimde ise patron beyler olmaz deyip yarın işe başlayacağımı sandığım işten ailemin yanına dönmek zorunda kaldım?????Hasta olan babamın emekli olduktan sonra tekrar çalışmaya başlaması, annemin stresten kaynaklı hastalıkları ve kardeşlerimin sıkıntıları...”*
- *“En yakın arkadaşlarım tarafından ajan hain terörist yaftası yedim. Nişanlım tarafından terk edildim ailem bana eleştirel tavır ve düşünceler içinde yaklaşıyor.”*
- *“En yakınım sandığım insanların sanki beni hiç tanımıyorlarmış gibi benden uzak durmaya çalışmaları arayıp bir geçmiş olsun bile dememeleri insanı tuhaf duygulara itiyor.”*
- *“Epey iş bulamadım. Eşim ile çok kavga ettik, boşanmanın eşiğine kadar geldik, çocuklarım için sabrettim. Kendi anne ve babam bizden para ister diye beni aramıyorlar. Kayınvalidem çok destek oluyor. Yedi yaşındaki kızım 4 ay kekeme oldu çok şükür atlattık. Çevrem azaldı. Eşim hâlâ psikolojik sorunlar yaşıyor. Ben de ölümü çok düşündüm ve hâlâ düşünüyorum 5 tane gerçek dostum var başkada yokmuş onu da öğrendim Allah hepimizin yardımcısı olsun.”*
- *“Eşim ve beni görmezden gelmeler whatsapp gruplarından çıkarmalar Şüphelerle yaklaşımlar acısa bile yakınımıza gelmekten çekinmeler Sayısız toplumsal baskı içinde 1 yıl geçti.”*
- *“Eşim suçsuz olduğumu hatırlattı sürekli ama hatalı olmakla birlikte ve yanımdayken ihraç meselesini hiç konuşmadık sadece ve sadece ıssız olmama üzüldü onu hissede bildim. Eş ailesinden kimisine göre haksızlık olduğu, kimisine göre hak ettiğimi gibi söylemler, arkadaş çevresi ise köprü, komşular haksızlık yapılmış söylemi.”*
- *“Eşim tutuklu olduğu için annemlerle kalıyorum, normalde evimize giren çıkan hiç eksik olmazdı, şimdi arayan soran yok. Yakın akrabalarımız ile aramız bozuldu. Annem babamla iki bebeğime bakıyoruz, her hafta eşimin yanına gidiyoruz, o kadar.”*
- *“Eşim ve birkaç samimi arkadaşım dışında en yakın olduğum kişiler mesafe koydular görüşmeyi kestiler. Cezaevine bile düzenle olarak gelmediler, çıktuktan sonra geçmiş olsun diye aramayı bile çok gördüler. Face'de üç yüz civarı arkadaşım varken dışarı çıktığımda yarıdan fazla arkadaşımın arkadaşlıktan çıkardığını gördüm, yakın akrabalar öylesini mecburiyetten ilişkilerini devam ettirir gibi yapıyorlar, maddi manevi destek olan yok denecek kadar az.”*

- *“Direk toplum terörist ilan etti.”*
- *“Eşimde tutuklandı. Evimin kirası fazla olduğu için taşınmak zorunda kaldım. Ama ev bulurken çok zorlandım. Eşim tutuklu deyince ev vermek istemediler. Bende yalan söylemek zorunda kaldım eşim askerde dedim. Şimdiki oturduğum apartmanda o yüzden kimseyle muhabbetim yok. Eşim mektuplarını postaneye gönderiyor ben oradan alıyorum. Bu şekilde toplumda adeta bir virüs gibi yaşıyoruz.”*
- *“Eşimden ayrıldım.”*
- *“Eşimden bir süre ayrı olarak yaşamak zorunda kaldım. Eşim ve kızım sürekli olarak beni suçladı. Gerisini anlatmaya gerek yok diye düşünüyorum.”*
- *“Eşimin ailesi tarafından haksız ithamlara maruz kaldım. Arkadaşlarımdan sosyal çevremden mahrum kaldım. Ülkemden ayrılmak zorunda kaldım. İşkence edilenlerin durumu bunalıma soktu panik atağa yakalandım. Elimde hiç bir maddi imkân kalmadı. Hayat düzenim alt üst oldu. Varımı yokumu sattım ama bir yarama merhem olmadı.”*
- *“Eşimin cenazesine gelmeyen kardeşlerim oldu. Devlet kendini korumak zorunda sizde arada kaynatınz diyen kardeşlerim oldu.”*
- *“Eşimle birbirimize destek oluyoruz o açıdan sorun yok. Bu arada beni es nedeniyle ihraç ettiler esimi de kardeş nedeniyle. İkimizin de hiç bir kriteri bağlantısı yok. Komsularım yönünden şanslıyım fakat eski mesai arkadaşlarımızla sık sık görüşürdük ama şimdi bizle görüşmeye korkuyorlar ya da bir suçumuz olduğuna inanıyorlar. Sosyal yaşantımız hemen hemen bitti. Tek derdimiz maddi olarak ayakta kalmak ve 9 yaşındaki oğlumuzun etkilenmemesi.”*
- *“Eşimle ve çocuğumla ayrı yaşamak zorunda kaldım uzun süre onlar göremedim. Anne ve babamı 1 yıldır görmüyorum. Arkadaş komşu hiç kalmadı zaten.”*
- *“Eski Dostluklarım kalmadı.”*
- *“Eski gözle bakmaz oldular öcüyümü gibi hissettim.”*
- *“Eski iş arkadaşlarım ve bazı arkadaşlarım tamamen irtibatlarını kestiler. Kurdukları ortak vakıflara hakkımda soruşturma olduğu için beni dâhil etmediler.”*
- *“Eski itibarımı kaybettim. insanlar bana suçluymuşum gibi bakmaya başladılar. Eşim sağlık sigortası olmadan ameliyatla doğum yaptı. Doğum öncesi ve sonrası hastaneye gidemedik. Sağlık sigortamızı (yeşil kart) 4 ay gecikmeli başlattılar. Darbeden 1 yıl sonra evimizi başka bir şehre taşımak zorunda kaldık. Kendi evimiziz bıraktık şimdi kirada kalıyoruz. Bunu da başta işsizlik sonra da çevre baskısından yaptık. Hangi birini anlatsak ki.”*
- *“Etrafımda akraba, arkadaş dost kalmadı neredeyse. 70 yaşındaki öz amcam beni tel ile aramaya korkuyormuş.”*
- *“Etrafımda anne baba ve kardeşlerimden başka hiç kimse yok.”*
- *“Etrafımızdaki insanlara başlangıçta gördüklerinde selam bile vermediler, sonrasında sadece selam verdiler ve konuşmamaya dikkat ediyorlar. Bir iki kişi dışında Arkadaşlarımız ve birinci derece akrabalarımız dışında kimse artık arayıp sormuyor biz.”*

- “Ev halkı hariç kimseye güvenemiyoruz.”
- “Farklı bir galaksiden gelmişiz gibi bakan aşağılık yaratıklar oldu.”
- “’FETÖ terör örgütü ama sen terörist olamazsın’. ‘Düzelir’. Tarzında söylemler ile birlikte teselli ettiklerine inanıp (daha çok vicdanlarını rahatlatınca) uzaklaşma şeklinde. Telefon vs. irtibatı koparma. Zoraki rast gelişlerde bu kerhen konuşma.”
- “FETÖ’cü olarak yaftalandıktan sonra kimse görüşmek istemez oldu.”
- “FETÖ’cü gözüyle bakıyorlar. Haksız yere fişlendik.”
- “FETÖ’cü olmadığımı bildikleri için şaşkınlar ama yine de birçoğunun kafasında benle ilgili soru işaretleri var (devlet hata yapmaz mantığı ile hareket edenlerde).”
- “Fırsatçılık. Gasp, küfür, hakaret, tehdit ve şantajlara maruz kaldım.”
- “Genel bir dışlanma yaşamam da tavır olarak iyi karşılanmadım.”
- “Genel itibariyle çevremde değişen bir tutum olmadı. Kurumda samimi olduğum insanlarla Hale’n görüşüyorum. Hakkımda böyle bir irtibatın olmadığını yakinen tanıyan dostlarım bildiğinden sorun yaşamadım. Sadece eskiden selamım olan insanlarla görüşmedim.”
- “Genel itibariyle çok sıkıntı yaşamadım. Bazı arkadaşlar irtibatı kesti bazıları da daha çok destek oldu.”
- “Genel olarak bende bu olaylardan zarar görürüm diye selamı bile kesti.”
- “Genel olarak biraz uzaklaştılar. O da kendilerine zarar gelebileceği endişesinden kaynaklı. Ancak gerçek anlamda mağdur olduğumu hepsi biliyor ve kendi aralarında konuşuyorlarmış.”
- “Genel olarak çevreden soyutlanmak zorunda kaldık. 2 kardeşim tutuklandı; biri üniversite öğrencisi. Anne ve babamın psikolojik ve diğer sağlıksal sorunları arttı... Sonuç olarak alakası olmadan ağır bedeller ödemeye mecbur kaldık.”
- “Genel olarak insanlar görüşmek istemiyorlar korkudan.”
- “Genel olarak insanlar yargısız infaz yaparak suçladılar.18 yıldır yan yana çalıştığım insanlar beni tanımıyor gibi hainlikle suçladılar. Tahliye sonrası insanlar karşılaşmak istemiyorlar kaçıyorlar. Annem evlatlıktan reddetmek gibi bir söz söyledi ama çok üzerinde durmadı ama sürekli arkadaşlarını iyi seç deyip durdu bu yüzden tartışma yaşadım halen aramız açık gibi. Bazı arkadaşlar ki hiç ummadığım kişiler ziyaret edip çocuklarım ve eşime yardımcı olmaya çalıştılar. Beklenti içinde olduğum kişilerden de hiç arayıp soran olmadı. Kardeşlerim borçlarımızı üstlendiler. Onlardan yardım aldım.”
- “Genel olarak insanların dünya ve dünyalık sevgisi korkularına yenilmelerinde sebep olduğundan korku imtihanını kaybeden binlerce (evet gerçekten binlerce) esnaf müşterim, onlarca akrabam maalesef muhabbeti, selamı kesti. İnsanları tanıdım..”
- “Genel olarak, çok yakın olduğum insanlar dışındaki ilişkilerimde soğuma oldu. İnsanlar kaba davranmadı, kötü söz söylemedi ama iletişimi hemen hemen kesti.”

- *“Haksızlığa uğradığımı kimseye anlatamadım. Sonuç olarak çevremde hiç kimse de kalmadı.”*
- *“Genelde halimize üzüлp, ancak yaşanan sürecin olması gerektiği gibi şizofrenik bir tutum sergileyenler olduğu gibi, manen bizim yanımızda olup yaşananlara isyan eden bir kesim de vardı.”*
- *“Genellikle yanımda olan arkadaşlarım oldu. Ancak akrabalarımın tuhaf bir biçimde uzaklaştığını gördüm. Akademide birlikte çalıştığımız bazı arkadaşların çok vefasız olduklarını ve hiç aramadıklarına şahit oldum.”*
- *“Gerçek arkadaşlarımı dost ve akrabaları görme fırsatım oldu.”*
- *“Gerçek arkadaşlarımı ve dostlarımı ayırt ettim. Bazıları kendisinin zarar göreceğini düşündüğünden rahatça arayıp soramıyor. Ancak gördüklerinde büyük haksızlık yaşadığımı kabul ediyorlar.”*
- *“Gerçek dostlarımın tavırları değişmedi ama saysanız 10 kişi kalmadı zaten birçoğunda kaybettim bu süreçte ama tamamen korku sebebiyle onlarda polis memuru ve herkes kendinden tedirgin l yıldır yadırgamadım en azından ileri geri konuşan olmadı aksine herkes şok oldu ailem aynı değişen bir şey olmadı.”*
- *“Gördükleri halde görmemiş gibi davranıp yok sayıyorlar. Duruma sevindiklerini davranışlarıyla belli ediyorlar.”*
- *“Görmezden geldiler görmeye korktular.”*
- *“Görmezden gelme, arayıp sormama, telefonlara çıkılmama gibi.”*
- *“Görünürde belli etmeye çalışmasalar da artık kriminal bir kimliğimiz olduğu için koydukları mesafe bariz belli oldu.”*
- *“Görüşmeye korkanlar, uğradığımız haksızlığa üzülenler ve ikiyüzlüler.”*
- *“Görüşmeyi kestiler, suçlu olmadığımı bildiklerini söyleyip benden kaçtılar, görüşmek istemediler, cüzzamlı muamelesi gördüm.”*
- *“Gözlerinde sahtekârlığı ve korkuyu gördüm.”*
- *“Güneş görmüş kar yığınları gibi dostlar eriyip gitti. Sıkıntılarla bir başımıza kaldık... Mümin Müslümanlar giderken işine bir biz can telaşına düştük hissi yaygındı.”*
- *“Güvensizlik, samimiyetsizlik, sahtelik, ‘kendiniz ettiniz kendiniz buldunuz’, vatan hain olduk.”*
- *“Hain gözüyle baktılar.”*
- *“Hak ve adalet İÇİN Doğru bildiğim neyse o safta ve çizgide durdum. İnsanların bana yaklaşımları "Hak ve ADALET sana mı kaldı" şeklinde oluyor.”*
- *“Hakkımda hiçbir araştırma yapılmadan mesleğimden oldum. Hâlbuki yanlış hiçbir eylemde bulunmadım. Ailem evlatlarının suçsuzluğuna inanıyor ama o kurumda çalışmam sanki suçmuş gibi siyasetin dediği şekilde düşünüyor.”*

- *“Hakkımdaki suçlama ByLock olduğu için sosyal çevrem bu programı kullanmadığıma kanaat getirdi. Bu yüzden insanların bakışı açısı pozitif yönde oldu.”*
- *“Haklı olduğumu biliyorlar lakin benimde başıma bir şey gelir diye korkuyorlar.”*
- *“Haksızlığa uğradığımı düşünüyorum. Çaresiz ve umutsuz bir bekleme süreci var ve bu belirsizlik kötü. Ailem ve arkadaşlarım benim için üzülüyor ama bir tutum değişikliği olmadı.”*
- *“Hep suçlandık; sevinenler oldu.”*
- *“Hâlâ neden ihraç olduğumla ilgili sorular soruyorlar. Sendika üyeliğine inanmak istemiyorlar bir şeyler olabileceğini düşünen bile var. Yirmi yıllık en samimi iki arkadaşım bir kere bile arayıp sormadılar. Bu halde olmama sebep olan ve arayıp sormayan yakınlarla ilişki kestim.”*
- *“Hayatta yaşadıklarımı sorguya çektim nerede hata yaptığımı sorguladım. En büyük hatam herkesi kendimi gibi görmemiş.”*
- *“Hep şüphe ile baktılar derdimi anlatamadım. Bir yaptığı vardır söylem ve tavrı gösterdiler. Yapanların haklılığını anlatıp ikna etmeye çalıştılar. Zulme olabilir- yapılabilir gözüyle baktılar.”*
- *“Her an öldürülecek gibi yaşıyorum.”*
- *“Her an yaşadığım psikolojik fiziksel maddi manevi aklınıza ne gelirse ölümsüzlük adına dibine kadar yaşıyorum ve hayata tutunmak için bir sebebim yok insanların bana şüphe ile ve acıyarak bakması beni paramparça ediyor. Hiç bir suçun yokken bunları yaşamak başta adalet olmak üzere inandığım tüm değerleri alt üst etti ve bir Daha düzelebileceğimi sanmıyorum.”*
- *“Her zan beni arayıp soran insanlar artık beni telefonlarından silip engellediler başımıza bir şey gelmesin diye korktukları için.”*
- *“Herkes bana da zararı dokunur diye selamı bile kesti.”*
- *“Herkes benden kaçmaya başladı. Çoğu insan selam vermeye korkar oldu. Can dostum dediğim insanlar telefonumu engellediler. Selam vermez oldular.”*
- *“Herkes benden kaçmaya çalıştı. Hiç kimse arayıp sormadı. Sadece bağlı olduğum sendika bana sahip çıktı.”*
- *“Herkes benden korkuyor. Mecbur kalmadıkça kimse arayıp sormuyor.”*
- *“Herkes biliyor benim bu yapıyla ilgimin bağımın olmadığını, bunun için herkes büyük bir haksızlık yapıldığını söylüyor. Benim bu konuda sıkıntım olmadı ancak ben bunu hak etmemiştim. Tek suçum faize bulaşmamakta. Şimdi faiz olsaydı Allah'tan af diler tövbe ederdim. Ama hükümete bunu anlatamıyorum. Bankayı açtırıyorlar benim gibi düşünen insanları her iki tarafta kandırılmış oluyor.”*
- *“Herkes büyülenmiş.”*
- *“Eşim hamile idi. İhraç olunca Çocuğumuzu kaybettik.”*

- *“Herkes duyarsız. Kendi yakınına sahip çıkma yerine siyasetçilerin her dediğini doğru sanıp peşine takılan tipler çok.”*
- *“Herkes terörist muamelesi yaptı.”*
- *“Herkes haksızlığın farkında ama kendi baslarına gelmediği kendi canları yanmadığı için umursamadılar.”*
- *“Herkes korku ile yaklaşamaz oldu, sosyal çevrem bitti. Yalnızlığa ve çaresizliğe itildim.”*
- *“Herkes sanki bize teröristmiş gibi davranıyor, geliyor çoğu zaman.”*
- *“Herkes mağduriyet yaşadığımız konusunda hem fikir ancak dillendirme ve en basitinden iletişim kanallarıyla irtibat kurmaktan çekiniyorlar.”*
- *“Herkes nefretle bakıyor. Hâlbuki yıllardır tanıyorlar. Belki de içlerindeki haset ortaya çıktı.”*
- *“Herkes olmasa da çoğu insanlar benimle ilgili ilişkilerini kestiler. Çok büyük bir suç işlemiş gibi hissediyorum.”*
- *“Herkes ondan borç para isteyecekmişim gibi kaçmaya başladı. Vebalı gibi hissetmeye başladım.”*
- *“Herkes şüphe ile bakıyor.”*
- *“Herkes tarafından şüphayla bakılma, insanların bana vebalı gibi davranması, artık aramayı, selamı sabahı kesmesi durumlarını yaşadım. Kendi akrabalarım, yakın çevremden dahi böyle kişiler oldu.”*
- *“Herkes tedirgin davranıyor. Bir şeyimiz olmadığını bilseler de.”*
- *“Herkes, belirli bir mesafe koydu. İşlerimizde, dış hayatımızda zorluklar yaşadık. Devletle olan işlerimizde insanların korkuları ve bizim işlerimizi yaparsa kendilerine sorun olacağını düşünerek, usule uygun işlerde bile sorun yaşadık.”*
- *“Herkesi tek tek tanıdım bu süreçte. Yanımızda gibiler ama aslında yoklar. Maddi olarak zorlanıyorum. Borçlarım var. Yakın akrabalarımın bizi yeterince anlamadığını düşünüyorum. Herkes kendini düşünüyor. Güvenliğimizden endişe ediyorum. Okuduğum bazı twitter haberlerinden dolayı. Eşim 14 aydır tutuklu. Mahkemesi ertelendi. Çok yıprandım. Niçin ihraç olduğumu dahi bilmiyorum. Apartmana 1 yıl oldu taşınalı daha bir kişi kapımızın çalmadı. Akrabalar deseniz yeterince yanımda değiller. Hem maddi hem manevi desteğe ihtiyacım var. Teşekkürler.”*
- *“Herkesin beni suçlu görmesi atıldıysan vardır bir şey davranışları ve sözleri beni hayattan soğuttu.”*
- *“Hiç bir arkadaşım beni aramadı. Benim ulaştıklarım telefonum dinleniyordur diye çok çekinerek konuşuyorlardı. Korkudan hiç iletişim kuruyorlardı.”*
- *“Hiç bir şey olmamış gibi davranıyorlar. Nasılsınız iyi misiniz seviyesinde her şey de bir hayır vardır temennisiyle biten konuşmalar.”*

- “Hiç kimse aramadı.”
- “Hiç tanımadıkları biri oldum. Yani yabancı.”
- “Hiç kimse özellikle mesai arkadaşlarım hiç aramaz, selam vermez oldular. En yakınlarım bile bana suçlu gözü ile bakmaya başladılar.”
- “Hiç umurumda değil.”
- “Hiçbir akrabam arayıp geçmiş olsun demedi. Yakın arkadaşlarım irtibatı kesti. Daha önce bana çok değer verenler artık benden cüz zamlıymışım gibi kaçıyor. Bunlara karşılık hayatıma daha samimi bir iki dost dâhil oldu.”
- “Hiçbir işe yaramayan değersiz bir kişi olarak görüldüğümü hissettim.”
- “Hiçbir şekilde arayıp sormadılar. Bazıları telefon dinlenir diye aramaya korktuklarını söylediler. Bir vebalı gibi bizi görmezden gelmeye başladılar.”
- “Hiçbir şekilde haberim olmamasına rağmen, dahlimin kesinlikle olmamasına rağmen ve tamamen böyle bir olaya karşı olmama rağmen, Sanki kalkışmanın müsebbibi benmişim gibi sözlü saldırılara maruz kaldım. Bunu yapanlarla tamamen ilişkim bitti.”
- “Hiçbir şey artık eskisi gibi değil. Artık eskisi gibi bir daha da olmaz. Yazılacak çok şey var ama özet bu.”
- “Hiçbir somut delil yokken ihraç edilip terörist ilan edilmek en ağır olanı. Bunun yanında en yakınlarım bile tabir yerinde ise sırt çevirdi, güvenmez oldu. Her davranışları ‘acaba’lı oldu. Bir suçu olmasaydı başına böyle bir şey gelmezdi diyerek suçlu gözü ile baktılar. Yani her türlü maddi ve manevi sıkıntı yaşandı ve yaşanmaya da devam ediyor.”
- “Hiçbir suçum olmadığı halde sendika listesi şüpheli listesi haline getirilip karakolda 6 gün tutuldum. Çocuklarımın arasından alıp götürüldüm. Çocuklarım şok geçirdi. Ailem perişan oldu. Sebep olanları Allah cc kahr-u perişan etsin. Amin.”
- “Hırsız tecavüzcüye yapılmayan bize yapıldı. Hiçbir yerde iş bulamadım. Arkadaşlarım akrabalarım benimle yan yana gelmek istemiyor.”
- “Hor görülen ve dışlanan biri oldum. İnsanlar saygı duymaz oldular.”
- “Hükümetin haklı olduğunu düşünüp, bizim hapse girmemiz gerektiğini düşünüyorlardı.”
- “İçime kapandım, herkes kendi derdine düştü ve korku ile yaşıyor.”
- “İçten içe bir suçumun olduğunu düşünenler oldu. Köy yerinde zar zor okuduğum için atıldığımda kıskanıp sevinenler oldu. Arkadaşlarımdan memur olanlar bizi de atarlar diye aramaya Korkanlar oldu. Medya ve hükümetin yargısız infazı nedeniyle herkes vardır bir suçu diyor. Yakın tanıyanlar da aramaya korkuyor. Yalnız kaldık.”
- “İfadem dahi alınmadan ihraç edilerek terörist damgası yedim komşularım bize selam dahi vermiyor.”
- “İhraç edildiğimizi bilen mahalle sakinleri bizden kaçıyor, bakışları ile rahatsızlıklarını belli ediyor.”

- “İhraç edildikten sonra ailem hariç herkes benden uzaklaşmaya başladı.”
- “İnsanlar kendilerine bir zarar gelmemesi için uzak duruyorlar.”
- “İkili görüşmelere görüşmelerden çekilmiyorlardı Emekli olduktan sonra görüşmeler normale döndü. Emekli olmam avantaj sağladı.”
- “İletişim kurmaktan kaçınıldı. Yapılan yoğun algı sebebiyle hakkımda şüpheli düşünmeye başladılar, dışlanma ve haksız suçlamalara maruz kaldım.”
- “İhraç olduktan sonra kendi ailem ve annem, babam, kardeşim bana çok destek oldular çünkü benim herhangi bir suç islemediğim en iyi şahidi kendileri idi. Başıma gelenleri 17-25 Aralık soruşturmasından sonra, ... (parti) genel başkanlarının kışkırtmasıyla muhalif gördüklerini fişleme olarak görüyorum. Beni ve benim durumumda olan birçok kişiyi hukuki olarak suçlayacakları hiçbir delil yok ellerinde. Hem terörist ilan ettiler hem de kamusal haklardan mahrum bıraktılar. Çevremdeki akrabalarının neredeyse tamamına yakını ....Partili oldukları için başıma gelenlere ses çıkarmadılar, beni de tanıdıkları için suçlayıcı bir tavır içinde olmadılar birçoğu korkusundan hal hatır bile soramıyorlar. Komşular giriş çıkışta selam bile vermeye korkuyorlar. İnsanları bu şekilde birbirine korkuyla karışık düşman yapan zihniyetin Allah belasını versin.”
- “İhraç olduktan sonra memlekete taşındık. 1 senedir buradayız(bir akrabamız hariç)kimse ziyaretimize gelmedi. Bizde gitmedik. Düğünde bayramda görüşürsek konuşuyoruz. Arayan soran yok.”
- “İhraç olduktan, tutuklandıktan sonra ailem desteğini sürdürdü ancak akraba, komşu, arkadaş ilişkilerim kopma derecesine geldi. İnsanlara laf anlatmak yerine onlarla görüşmemeyi tercih ettim.”
- “İki günde bir evime misafır olan Öğretmen arkadaşlarım, kimisi korkudan kimisi bilerek arayıp sormaz oldu. Akrabalarımın umurunda bile olmadı. Evimin banka kredisi var öderken güçlük çekiyorum çocukluk arkadaşım ve 2-3 benim gibi ihraç arkadaş haricinde yardım edende olmadı. Kariyer net ve benzeri sitelerden iş ilanlarına gittim. İşverenler ya direk olmaz dedi ya da bahaneler ürettiler. KHK' lığ olmam cv de yazıyor yalnız adamlar bakmadan çağırıyorlar söyleyince suratları değişiyor kimi sinirleniyor kimi tiksiniyor. Akrabalar deseniz boş ver geçer geçer diyorlar. Geçmiyor ama yardım da etmiyorlar.”
- “İlişkiler tamamen bitti. En yakın arkadaş ve çevre bizleri terör suçlusı gibi görüp, bizden tamamen uzaklaştılar. Yapayalnız kaldık maalesef koca ilçede.”
- “İlişkiyi kesme telefona bakmama suçlama mağduriyete sevinme hepsinin canı cehenneme.”
- “Herkes uzaklaştı.”
- “İnsanlar bana acıyarak bakıyor bu durum gururuma dokunuyor. Babam bana güvenmiyor terörist muamelesi yapıyor. Babamın muamelesi karşısında evde kendimi sığıntı gibi hissediyorum. İnsanalar yüzüme söylemiyor ama arkamdan konuşuyor. Boşuna dememişler çamur at izi kalsın.”
- “İnsanlar bana dokunmayan yıldan bin değil milyon yaşasın sözünü yaşadım. Telefon çalmaz oldu. Kendilerine zarar gelir diye korktukları için aramadılar.”
- “İnsan yerine konulmadım vebali gibi kaçtılar tecrit edildik.”

- “İlk önce eşim açığa alındı ardından gözaltı ve tutuklama.. Sonrasında ihraç edildi.. Lojmanda kalıyorduk hemen çıktık başka eve taşındık.. Ben hamileydim ve okula yakın olsun istedim... 2 ay sonra ben açığa alındım ardından Şubat'ta ihraç oldum evim, umudum, yuvam, ailem yaşama sevincim her şeyi kaybettim. Çok yorgun mutsuz hissediyorum.. Allah'tan umut kesilmez tabii ki iman noktasında hâlâ güzel şeyler olacağına masum olduğumuzun ortaya çıkacağına inanıyorum ama ya intihar edenler? Ya sağlığını kaybedenler? Ailesini kaybedenler? Geri dönülemez telafi edilemez şeyler yaşayanlar ne yapacak. Allah soracak elbette. 2 öğretmen arkadaşım dışında Hiçbir arkadaşım arayıp sormadı geçmiş olsun bile demediler. Onlara da bir şey diyemem korkuyorlar çünkü. Ama yalnızdık yani ailemden ve eşimin ailesinden başka kimsem yoktu. Akrabalarımız bile gelip gitmez oldu. Olan bana oldu ama ailemden niye bağı kopardılar neyden korktular.. Bilemiyorum aslında belli neden korktukları ama insan önce Allah'tan korkmalı değil miydi? Kimseyle muhatap olmuyorum olmak da istemiyorum. Kime neyi nasıl anlatacağız ki. Zaten soran da yok. Sorunlar da yüzüne yazık deyip arkandan konuşanlar.. Yalnız değiliz aslında Allah var. Ama fani olanlar bu sınavı yani bizim yanımızda durmadıkları bu sınavı kaybetti. Bizim masum olduğumuzu adları kadar iyi biliyorlardı ama kuldan korktular Allah'tan korkmadılar. Bizi sadece bizim gibi olanlar anladı yeri geldi ekmeğimizi paylaştık yeri geldi evimizi paramızı. Allah bir yerden ferahlık verdi çok şükür. Hepsinden Allah razı olsun.”
- “İnançlarım, değerlerim, beklentilerim değişti. Kendi halkıma ve insan ırkına olan güvenim sarsıldı.”
- “İnsanlar "başıma bir şey gelir" korkusuyla iletişimi tamamen kestiler. Yılların arkadaşlıkları bitti.”
- “İnsanlar başlarına bir şey gelmesin den korkuyor ve uzak duruyorlar.”
- “İnsanlar ben ve benim durumunda olanlarla görüşmeye korkuyorlar. Ziyarettime gelen yakınım, binada kamera olup olmadığını sordu. Bunun gibi garip olaylar yaşadım. Beni haklı buluyorlar ama görüşmeye korkuyorlar.”
- “İnsanlar beni görünce yollarını değiştirmeye başladılar. Benden sürekli uzak durmayı tercih ettiler. İlk başlarda "benim yüzümden başlarına bir şey geleceklerini düşündükleri" için benden uzaklaştıklarını düşünmekteydim. Fakat zamanla bu duygunun yerine "beni terörist olarak gördüklerini" düşünmeye başladım.”
- “İnsanlar bize terörist muamelesi yapıyorlar.”
- “İnsanlar bizimle görüşmek istemiyor. Selam vermektan dahi çekiniyorlar.”
- “İnsanlar bizimle konuşmaktan bizimle irtibat kurmaktan ve telefon görüşmelerinden dahi çekinir hale geldiler. Uzak durmaya ve sorgulayıcı tavır almayı tercih ettiler.”
- “İnsanlar bizimle selamı kesti. Konuşmaktan kaçındılar. Akrabalar dahi evimize gelmez oldu.”
- “İnsanlar çekindi mi korktu mu bilmem ama. Herkes selamı kesti. Veremli muamelesi yapıldı. Kimse aramadı, sormadı.”
- “İnsanlar endişeli yaklaşıyor, kimse arayıp sormuyor toplumdantecrit ediliyorsunuz.”
- “İnsanlar KHK'lılar ile münasebetten kaçınıyor.”

- “İnsanlar inanamadıklarını, benim gibi çok sevilen çalışkan dürüst olan birinin nasıl olurda görevden alınır tepkisi verdiler.”
- “Kan bağıyla akrabalık olmadığını anladım.”
- “İnsanlar öğrenince durumumuzu mesafe koydular tel rehberinden sildiler canciğer dediğim akrabalarım evlerine almadılar ziyaretimi geri cevirdiler eşimin kardeşi onunla görüşmüyor. Eşim dokuz aydır tutuklu abisi bir kere bile aramadı. Yeğenleri keza yokmuş gibi davranyorlar. Dayılarım teyzelerim bana teröristsiniz diyerek hakaretler ediyor gerek yanımda gerek gıyabımda. Mesai arkadaşlarım sokakta görünce yüzünü çevirip başka yöne gittiler. Bir kez olsun aramadı hiç bir mesai arkadaşım.”
- “İnsanlar selam veremez oldu. Toplumdan tamamen dışlandık. Cüzzamlı gibi bize bakıyorlar.”
- “İnsanlar selam vermekten bile kaçındılar, üniversite mezunu birisiyle bir yıl içinde 1 kez yarım saatlik bir konuşmam oldu daha ne diyeyim.”
- “İnsanlar selam vermekten korku duydu. Hakkımda terörist söylentisi oldu. Öğrencilerimin ağlaması beni çok etkiledi.”
- “İnsanlar sevse bile korktuğu için uzak duruyorlar..”
- “İnsanlar sürekli uzaklaştılar. Genel olarak iş hayatında ve çevremde çok sevilen biriyim. Ama bu olaylardan sonra çoğu arkadaşım ile irtibatım koptu.”
- “İnsanlar terörist gözüyle bakıyor, telefonla dahi aramıyorlar, bir suçu vardır herhalde diye davranyorlar.”
- “İnsanlar tutuksuz yargılandığım için bana diğer tutuklu yargılananlarla aynı gözle bakmadılar. Yani onlara göre tutuklu yargılanırsan suçlu tutuksuz yargılanırsan suçsuz oluyorsun.”
- “İnsanlar uzak durdular hemen hemen her hafta görüştüğümüz insanlar artık aramaz oldular.”
- “İnsanlar uzaklaştı. Konuşmaya korkuyorlar.”
- “İnsanlar vebalı gibi kaçmaya başladı.”
- “İnsanlara güvenim kalmadı. İnsanlar kötü biri olduğumu düşünür oldular. Yakınlarım, akrabalarım ve arkadaşlarım ile iletişimim koptu. Kimseyle görüşmüyoruz. Toplum ve devlet tarafından dışlandık.”
- “İnsanlara neden ihraç olduğumu anlatamadım herkes şüphyle baktı. Bu yüzden çoğu insanla görüşmek istemedim.”
- “İnsanlardaki tedirginlik hissedilir derecede korkuyorlar çok ihtiyaç olmadıkça konuşmak istemiyorlar. Ben de eskisi kadar rahat değilim zaten konuştuğumuz insan sayısı hissedilir derecede azaldı. Maddiyattan kaynaklı kısıtlı bir yaşam söz konusu.”
- “İrtibatı kesme, şikayet edilme korkusu, onlardan uzak durma, sözlü veya ima ile taciz, saygısızlık.”

- “İnsanları yaşatmak için yaşadığımızı bilen insanlara ailem dâhil insan öldüremeyeceğimizi anlatamadım. Öldürenlerin de destek verenlerin de göz yumanların da hukukta en ağır şekilde cezalandırılması isteğime rağmen suçsuz dahi olsalar ortak idealdekilerin tamamen cezalandırılması gerekliliğinin ağır basması. Ve en ağırı namusum bildiğim vatanımı yine namusumu korumak için hain damgası da yiyerek terk etmek zorunda kalmam. Daha çok var ama şimdilik yeter.”
- “İnsanların bir kısmı bize yaklaşmaya bile korkar oldular ama ben o tür insanları umursamıyorum zaten. Kendimizi ifade etme fırsatı verilmeden bir sürü iftira ile karşı karşıya kaldık. Maddi manevi psikolojik sıkıntılarım kelimelerle ifade edilemez.”
- “İnsanların kaçması önce tuhafınıza gidiyor. Sonra alıştıyorsunuz. Sonra kaçmaktan vazgeçip onlarda üzüntü duyduklarını söylüyorlar. Tuhaf durumlar diğer insanlarda da huzur yok aslında.”
- İnsanların ne kadar vefasız oldukları ortaya çıktı. Riyakârlık nedir onu gördük.”
- “İnsanların gerçek karakter ve kişiliklerini öğrenmeme vesile oldu.”
- “İnsanların gözünde terörist damgası yedik ve bunu körüklediler maalesef. Eşim 14 aydır tutuklu ve ben iki küçük çocuğumla onu bekliyoruz hâlâ. Benimde arama kararım olabilir. Bu çevremdeki insanların muamele ve bakış açılarından, kendimi ifade edememe savunmamız alınmadan suçlu ilan edilmemizden ötürü eşim geldiğinde bu ülkeden gitmeyi istiyorum. Ailem sahip çıkmasaydı dururumum kötü olacaktı. Ben sadece yakın arkadaş ve sosyal çevreden yana olumsuzluk gördüm halada görmekteyim insan içine çıkamaz oldum. Önceden yanımızda olmaktan mutlu olan yediğimiz içtiğimiz ayrı olmayan hatta konum gereği eşime yalıklık yapan kişiler ne arıyor ne soruyor hatta arkadaşlık listesinden çıkarıyor. Bir ya da iki kişi varmış gerçek dost.”
- “İş arkadaşı çevrem 1-2 kişi dışında tamamen bitti. Mecburen ev değiştirdim, ne eski komşularım aradı ne de yeni komşularım hoş geldiniz dedi. Çok şükür daha köklü arkadaşlarım var, onlarla irtibatımız devam ediyor.”
- İş arkadaşlarım beni arayıp sormadı bile, sadece bir kişi aradı ve üzülme duruma. İşten atılmam sanki önemli değilmiş gibi davranıyor çoğu kimse; çok duyarsızlar. Ben de mağduriyet edebiyatı yapmayı hiç sevmediğim için, sanki hiç öyle bir zulüm yaşanmadı. Açıkçası korktuğum için kimseye başıma böyle bir şey geldi diyemiyorum; insanlar çok tehlikeli ve vicdansız. Maaşımın çoğunu ihtiyaç sahiplerine veriyordum, çok mutlu oluyordum. Artık onu yapamıyorum. Ve atıl kaldım, en çok sevdiğim şey öğretmek ve öğrenmek. Diğer taraftan yetişkin öğrencilerim arıyorlardı ama ne diyeceğimi bilemediğim için telefonlarına da yanıt vermedim, yolda görünce görmemezlikten geliyorum. Yani alt- üst oldu itibarım, ekonomik durumum, planlarım, ilişkilerim...
- “İş arkadaşlarım beni görünce suratını veya yolunu değiştiriyor.”
- “İş arkadaşlarım ile bağlantılı koptu. Bazı akraba ve hısımlar iletişimi kestiler.”
- “İş arkadaşlarım okul arkadaşlarımla artık görüşmüyoruz akrabalarımın çoğu benle konuşmak istemiyor eski evim ve bulunduğum şehirden tasındım kimseyle görüşmek istemiyorum yeni taşındığım evimde komşularım ile iletişim kurmak istemiyorum buradaki komşularım beni pek tanımıyorlar ben de kimseyle tanışmak istemiyorum.”

- “İş arkadaşlarım yaygın korkulardan dolayı aramıyor ve sormuyorlar bile. İletişimi kestiler.”
- “İş arkadaşlarımın çoğunluğu hiç aramadı. Akrabalarımın büyük kısmı ilk bir sene hiç hal hatır sormadı. Suçlu olduğumuzu ima ettiler.”
- “İş bulamadım. Kız arkadaşım terk etti. Ailem ile görüşmüyorum. Umutsuz ve çaresizlik yaşıyorum.”
- “İş bulamıyorum, yeminli mali müşavirlik belgem var, devlet kullanmamıza izin vermiyor. Eşim çalışıyor, ben çalışmadığım için yüzüme bakmıyor, boşanmaya günbegün yaklaşıyoruz, ben çalışırken melek gibiydi., öz abimle konuşmuyorum, sen masumsun diğerleri vatan haini dediği için. Annem babam yaşlı olduğu için onlar üzülmesin diye onlara atıldığımı söylemedim, bu yüzden 4 bayram, 14 ay oldu sila-i rahim yapamadım. 14 aydır evden dışarı çıkmıyorum, eşime minnet etmemek için nerdeyse hiç yemiyorum, 10 kg verdim. Bir çorap bile almıyorum kendime. Çevremdeki arkadaş, eş, akraba onları hiç umursamıyorum, çünkü bu milletin genetiği böyle, bana dokunmayan yılan bin yıl yaşasın, inançlı biriyim, kadere iman etmişim, hiçbir şeye üzülmiyorum. Ancak eşim dediğim insanın tavırları beni kahrediyor, 15 yıl çalıştım, çok şükür evimiz, arabamız var, eşimin maaşı bize yetiyor artıyor bile. Hamdolsun muhtaç değiliz ama sanki iş varmış da ben çalışmıyormuşum gibi, eşimin bu tutumu benim tek huzursuzluk kaynağım. Hayat imtihan, bu da geçer ya Hu...”
- “İş çevremdekilerden çok azı (2-3 kişi) son bir yılda sayısı 2-3’ü geçmeyecek şekilde temas kurdu. Tanıdığım emrimde çalışan veya emrinde çalıştığım kişiler neredeyse hiç arayıp, sormadı. Hayatım boyunca hiç kimseden takdir veya destek beklemediğim için çok umursamıyorum ama rüyalarımda sık sık daha önce çalıştığım kurumlarda çalıştığımı görüyorum. Zira işini severek yapan, birlikte çalıştığı insanlara katlı da özellikle daha alt rütbedekilere destek olan, kendilerini geliştirmeleri için fırsatlar oluşturan, onları ezenlere karşı koruyup, yaptıkları işlerde mutlaka ismen referans veren insanları insan oldukları için seven ve çevresindeki iç çatışmaları, araya girmek pahasına engellemeye çabalayan birsiydim. Hiçbir zaman politik, kariyer veya maddi menfaatimi gözetmedim. Hep en zor ve en az beğenilen işlere talip oldum ve gönüllü olarak başkalarının tenzili rütbe sayacakları işlere talip oldum. Memur milleti ürkek olur. O sebeple bunca iyiliğim dokunan insanların arayıp, sormamasını önemsemiyorum. Hatta başları sıkıntıya gitmiyor diye seviniyorum. Ama terörist ve vatan haini ilan edilmek, adımın yüzlerce yıllık kayıtlara girecek şekilde resmi gazetede yayınlanmasını kendime yediremiyorum. Devleti hiç bir zaman kutsamadım, bir mekanizmadan başka bir şey olduğunu bilerek. Ama bana yapılan haksızlığı umursamayan, %75 destek veren, zorbalıktan zevk alıp, kendine efendi gibi davranan benim alnıma bu lekenin yapıştırılmasından mutlu olan bütün bir sağ camıayı hiç bir zaman affetmeyeceğim, hakkımı da helal etmeyeceğim. Daha önce defalarca arkamdan iş çevirdiğini bildiğim insanlara dahi alenen yardım etmiş, kendi ürettiği pek çok fikre ortak olmalarına izin vermiş bir kişi olarak bu son ihanet beni sarstı. Artık bu 30-40 milyonluk kitleyle günahımı bile paylaşmam. Onlara hizmet etmem. Zira insanın yüceltilmesi, özgürleştirilmesi ve güçlendirilmesine inanan benim ruhumun en derinindeki insan sevgisini parçaladılar. Bu saatten sonra kimseye kötülük edecek, hayvandan daha aşağı düşecek değilim ama mutlak ve kesin bir şekilde bana bunlar yapılırken zil çalıp oynayan her bir bireye kesinlikle hakkımı helal etmeyeceğim. Toplumlar tercihlerini kendi yapar ve sonuçlarına kendileri katlanır. Zorba sevici milletim zorbanın tadını çıkar, sonuna kadar. Bir de hayatım boyunca hiç kimseye ırkı, siyasi duruşu, eğitim seviyesi, cinsiyeti veya cinsel tercihi yüzünden ayırım yapmadım. İyi ki de yapmamışım. Yoksa bugünün ahlaklı solcu kardeşlerim karşısında mahcup duruma düşerdim.”

- *“İş yerimizde çok sıkıntılar yaşadık hâlâ da devam ediyor. İlk zamanlar darbeyi biz yapmışız gibi davrandılar. Simdi birazda olsa yumuşama var.”*
- *“İşimi kaybettim. Çevremdeki insanlar benden uzaklaştı. Öğretmenlik mesleğini yapamaz oldum. Sosyal güvencesi olan bir iş bulamadım.”*
- *“İtibarım kalmadı. Bir çöp poşeti gibi kapı önüne konulsun. Kimse korkudan iş vermiyor. Ben bir gecede korkulan adam oldum.”*
- *“İtibarsızlık. Her an biriyle tartışıp belaya bulaşma düşüncesiyle gezme. Herkesin kendisi geriye çekip beklemesi. Sivil olumu hissetme.”*
- *“İtibarsızlık, dışlanma, selam vermeme, bulunduğum ortamda benden uzaklaşma.”*
- *“İşsiz kalmak ve çevrenin psikoloji baskısı içe kapanık biri yaptı. Ekonomik anlamda sıkıntıya girdim. Hayatımın en berbat dönemini yaşıyorum. Bir gecede hiç haberim olmadan vatan haini ilan edildik hakkımızı arayabileceğimiz bir yer yok. Aylarca OHAL komisyonuna başvuracağız diye bekledim ama komisyon başvuruları almaya başlayınca bizim başvuramadığımızı öğrendim. Valiliklerde oluşan komisyona başvuruda buldum 15 Temmuzdan önce okuldan ayrılmış olmak kriteri konulduğu için olumsuz cevap aldım. Bir gecede hayatım değişti allak bullak oldu okulun suçlu olması benim suçlu olduğum anlamına gelmiyor madem suçluydu neden devlet açtı resmi bir okuldu diye bir türlü aklım almıyor.”*
- *“İşsizlik sosyal çevreden yalıtılmıştıktık duygusu akraba, dost değişikliklerimizin aramaya korkması ve bunu ifade etmeleri, maddi zorluklar, ödenemeyen borçlar vs. Psikolojik problemler.”*
- *“Kara kuvvetleri astsubaylığı kazandım tüm işlemlerim bitti. FETÖ ile en ufak bağım yoktur. Olmazsa bize güvenlik soruşturması yapmadan iptal edildi. Yeni alımlar da KPSS istendi ben devlete güvendiğim için KPSS'ye girmedim. Bizi mağdur etmez diye ama maalesef mağdur ettiler. Çocukluk hayalimi zamanımı çaldılar. Maddi ve manevi çöküntü içine girdim. Astsubay olarak gideceğim yere er olarak rütbesiz bir şekilde gideceğim. KPSS' ye giren tüm arkadaşlarımın hepsi tekrar kazandılar. Çok az kişi kaldık. Devletimiz bize kendini savunma hakkı vermedi mahkemeye başvuru yapamıyoruz OHAL nedeniyle güvenlik soruşturması yapıp hakkım olan astsubaylık okuluna gitmek istiyorum. Bu süreçte yıprandığım ve işsiz kaldığım için 4 yıllık nişanlımdan ayrıldım.”*
- *“Kardeşim de tutuklu, eşim ve ben de gözaltına alındıktan sonra adli kontrol şartıyla serbest bırakıldık. Bu süreç içerisinde benim ailem ve eşimin ailesi ve kardeşlerimle hiç olmadığı kadar sıkı bağlandık birbirimize. Hatta eşim kardeşimin eşi ve çocuklarını bize getirdi 7 ay birlikte yaşadık, bir asgari ücret ile iki aile geçindik çok şükür.”*
- *“Kardeşlerim beni suçlayan ifadeler kullandı ve benim ile görüşmemeye başladı. Ekonomik ve Sosyal sorunlar yaşadım.”*
- *“Kardeşlerim ve etrafımda benim gibi mağdur olanlar dışında kalan bütün çevremle ilişkilerim sona erdi. Zira çoğu mütedeyyin kesimden olan çevremdekilerin gözlerinden kin ve nefret akıyordu. Beraber yedikleri içtikleri hatta yardım istediklerinde yardımlarına koşan insanlara karşı bu alçakça bakış açılarına daha fazla katlanamazdım. İş bulma konusuna gelince tam bir hayal.”*
- *“Kardeşlerimle bir araya gelemiyoruz. Sürekli tartışıyoruz. Benimle bir arada olmak istemiyorlar. İş arkadaşlarım korkudan hiç aramadılar. Kendileri de zarar görür diye.”*

- “Korku ‘bana ne’cilik dünyalık iş güç durumundan kaçabildikleri kadar kaçıyorlar öyle işte.”
- “Kayınvalide, kayınpederim ve akrabalarım kendime inandıramadım. Her gün farklı bir yalan söyleyen siyasilere inanıyorlar ama ben onlara doğruları söylememe rağmen bana inanamıyorlar bu siyasi aşk ne pislik bir hastalıkmış.”
- “Kendi çevremden uzak başka bir şehire geldim. Burada da KHK ile ihraç olduğumu söyleyebileceğim bir çevremden olmadı.”
- “Kendi öz vatanımızda parya muamelesi görüyoruz.”
- “Kesin bir önyargı ve cahilce suçlama... Hukuk devletinde bir insanın suçlu olup olmadığına bağımsız ve tarafsız mahkemeler karar verir, yasama ve yürütme değil...”
- “Kimse arayıp sormuyor. Kimseye derdimi anlatamıyorum. Dost zannettiklerim benden kaçıyor.”
- “Karşılaşınca görmezden gelme, telefonu açmamak, kurumun dahi yaptığımız başvuruları [üstelik yasal olarak yasak olmasına rağmen] sanki yokmuşuz gibi dikkate almaması, apar topar çalıştığım yeri terk etmem ve konutu boşalttırmaları ve de sonrasında işten atılınca para, koyacak yer olmadığı için ev eşyalarımın, işyerindeki özel eşyalarımın akıbetini bilmiyorum. Sadece alamadığım maaşlardan değil, başkaca çok büyük maddi sıkıntılara sebep oldular. Para ve yer olmayınca küçük-ya da büyük eşyalarımı aldıramadım, hatırladıkça üzülüyorum. Yapanların [bir kâğıt parçası ile insanın kaderiyle oynayıp, geleceğini yıkanların, eğlenceyle işten atanların] yanına kalmayacağını herkes kendi çevresinden, akrabalarından, köyünden şöyle bulabilir: eden bulur, geçmişte zulmedenlerin, tetikçiliğini yapan itlerin sonucu o kadar çok örnekle gösterilmiş ki. Bu zulmü yapanlar, bekliyorum, sıra bir gün size de gelecek. Devriminiz önce sizi yiyecek. Benim hiçbir zaman güçlü akrabalarım, siyasi yakınlarım olmadı, hep torpilsiz, merkezden atama veya adil sınavlar ile kazandım, ama siz yalakalar öyle misiniz? Benim kadar rahat mısınız.”
- “Kategorize etmek doğru olmaz bazı arkadaşlarımın ailemin büyük bir kısmı destek oldu çok üzüldüler diğerleri ise aramaz sormaz oldu hakkımda adli bir soruşturma olmamasına rağmen tutuklandığın yönünde dedikodular yayanlar da oldu.”
- “Kimse benimle görüşmek istemiyor. Başlarına bir şeyler gelir işlerinden olurlar diye.”
- “Kimse geçmiş olsun bile demedi. Suçu kendinde ara dediler.”
- “Kimse selam vermez oldu. Yolda görenler mecburen selam verdiler ama selamları da kendileri gibi buz gibiydi. Yakın çevremde serbest kaldıktan sonra (9 ay kaldım içeride) bir kere sordular. Sonrasında ne yapar ne yer ne içer diye düşünen soran hiç olmadı.”
- “Kimsenin tam olarak ne yaşadığımızı anlaması mümkün değil. Yaşayan bilir. Anladığını sananlar acıyor ki bundan nefret ediyorum. Hiç anlamayanların zaten ölsek umurunda değiliz. En çok da güzelim ülkem adına üzülüyorum. Çocuklarımın demokrasiden yoksun bir ülkede büyümesini istemiyorum.”
- “Kimseye konuşamıyor korkuyorlardı gelen giden arayan soran yok suçlu gözüyle bakış var suç olmasa tutuklanmaz anlayışı vb.”
- “Kimseye ilişkim kalmadı normal şartlarda çok çevrem vardı.”

- “Kırk yıllık arkadaşlarını tanımamış gibi davranma, uzak durma, seni suçlu görme...”
- “Klasik dünyevi çıkar eksenli yaklaşım tarzları biz uyardık mı söylemedik mi sanki bir şey yapmışız yahu karıncayı incitmediğimizi en iyi siz biliyorsunuz. Ama biraz da işsiz kaldığımız için serzenişleri ondan dolayı anlıyor ve anlayış gösteriyorum değerli aileme.”
- “Komşular beni görünce selam vermekten kaçıyor. Akrabalarım telefonuma bile cevap vermiyor.”
- “Komşularım uzak duruyor, eskiden iyi olduklarım şu an merhabadan ileriye geçmiyor.”
- “Komsu kendisine emanet ettiğim çiçeğime şu bile dökmemiş. Evden alelacele taşınırken geçmiş olsun hayırdır nereye gidiyorsun bile demedi. Akrabalarım önce geçmiş olsun deyip arkasından nice laflar saydılar. Tehdit edenler oldu. Akrabasından silenler. Eskiden saygıyla hareket edenler şimdi yönünü değiştiriyor.”
- “Komşum yok denecek kadar az. İş arkadaşlarım korkudan olsa gerek arayamadılar bile. İş arkadaşım kalmadı. Bir kaç kişi. Onlar da yine mağdur aile.”
- “Konum, itibar ve para kaybolunca yakınımızdaki insanların çoğu arayıp sormaz oldu, selam vermez oldu, gerçek dostlar ortaya çıktı, en yakınımda olan insanlar dedikodumuzu yaptılar.”
- “Konuşmaya bile korkuyorlar çünkü benim de başıma bir şey gelir endişesi ağır basıyor.”
- “Korktukları için arayamadıklarını söyleyenler oldu. Birçok tanıdığım, benim başıma gelenlere duyarsız kaldı. İş arkadaşlarım iletişimi kesti. Çevremde dertleşmek için fazla kimse bulamadım. Çoğu insan, sadece maddi olarak kaybımın beni zorlayacağını düşünüp, haksızlığa uğramış olmayı önemsemedi.”
- “Korktular ve ilişkilerini kestiler bire birde biz seni tanıyoruz ama devletten korkuyoruz sen suçsuzsun esas suçluyu seni ve senin gibileri suçlu göstererek saklanıyor dediler.”
- “Korktukları için uzak duruyorlar.”
- “Korku, panik, ümitsizlik, içine kapanma, toplumdaki tecrit edilme, hapis Korku, takip edilme psikolojisi, dinlendiğim endişesi, yetersizlik hissi, kendime güven problemi ve işe yaramaz düşüncesi.”
- “Korku, suçlama, ümitsizlik, güvensizlik... Toplumsal olaylara ilgisizlik ve kayıtsızlık. Çevrem bana davranışları ilgisizlik, memnuniyet, umursamazlık, bana ne beni ilgilendirmez.”
- “Korkudan arkadaşlarım beni arayamadı. Vs.”
- “Köyüme gittim. Kimsenin yüzüne bakmıyorum. Buğz etmeyenlere açık bedduam var. İnsanların ve akrabaların üzüldüğünü görüyor ancak buğz etmediklerini görmek beni çıldırtıyor Duyarsız olan kim olursa olsun lanet olsun. Yaşamadan ölmesin. İsterse ölsün, ötede hakkım hiçbir şekilde helal değil. Kardeşimde Olsa... Açık bedduama rağmen, yakınlardan çıt yok. Kendime de duam 'bu kalpsiz kavim ile yaşamak yerine canımı al. Bunlar ile yaşayamam.' Herkes emin olsun ben salak değilim. Sadece zulme boyun eğmedim. Darbeyi planlayana lanet olsun.”

- *“İş arkadaşlarım vebalı gibi uzak durdu, sosyal medya hesaplarından bile engellediler.”*
- *“Korkuyorlardı, fazla ilgilenmiyorlardı.”*
- *“Madden çok büyük sıkıntı içerisindeyim. Arayıp soran yok. Sanki ben yokmuşum gibi davranılıyor.”*
- *“Maddi manevi ve psikolojik sıkıntılarımız devam ediyor her gün daha da fazlalaşiyor.”*
- *“Maddi manevi sıkıntı! Yağmurlu havada su yok diyordu gerçekten bunu yaptı bu zalimler bize!.”*
- *“Maddi manevi sıkıntılar. İmanım olmazsa çok sıkıntı yaşayabilirdim. Ama bu yaşananların imtihan olduğunu düşünüp dayanmaya çalışıyorum. Adili Mutlak Rabbim sonunda kurutuluşa erdirecek. Tek üzüldüğüm Ülkemdeki insanların ve İslami camianın ne kadar kalitesiz ve karaktersiz oldukları.”*
- *“Maddi sıkıntı yüzünden çocuklarım ve eşim bana düşman oldu. Eşim sürekli iş bul çalış diyor evde huzursuzluk başladı. FETÖ’cü olmadığımız halde terörist ilan edilmek arkadaşlarımızla ve ailemizle aramızı açtı. En samimi arkadaşlarımız bile bize selam vermeye korkar hale geldi.20 yıldır gece gündüz kar kış yağmur çamur demeden vatanımıza milletimize ve devletimize sadakatle görev yaptık. Ama bir imza ile açığa alındık. Suçumuzu söyleseler amenna neden alındığımızı da bilmiyoruz.5 aydır ev hapsinde ha bugün ha yarın dönebilecek miyiz ihraç mı olacağız bilmiyoruz. Depresyona girmemiz an meselesi. Kaç tane polis bu yüzden intihar etti. Bizleri haksız yere terörist ilan edip açığa alan ve bu zulmü bize yaşatanlara hakkımızı helal etmiyoruz. Mutlaka ilahi adalet yerini bulacaktır.”*
- *“Maddi sıkıntılar çektim. Özgüven eksikliği yaşamaya başladım. Bütün iş görüşmelerim olumsuz geçti. Bazı arkadaşlarımla ilişkim tamamen bitti. İnsanların iyi olduğuna artık inanmıyorum.”*
- *“Maddi sıkıntılar yaşadık. Kayseri' de oturuyorduk mecbur Memleketim Trabzon taşındık babam ev kiramı ödedi, her ay bana harçlık verdi, yeri geldi borçlarımı kapattı.”*
- *“Maddi ve manevi olarak sıkıntılar çektim. Yıllarca eğitim hayatına devam ettim. Üniversite, yüksek lisans, polis okulu bitirdim. Atandığım görevimde amirlerimin isteklerini kanunlar nezdinde elimden geldiğince yaptım. Vatanıma ve milletime ihanet etmedim. Şimdi ise ihanetle suçlanıyorum. Biz ki Çanakkale’de ve Yemen cephelerinde 6 şehit vermiş bir sülaleyiz. Açıkçası ağrıma gidiyor; ‘İçimde en ufak bir ihanet duygusu olmadığı halde hain olarak suçlanmak’. Zaten iş arkadaşlarımdan hiç birisi arayamıyorum onlarda beni korkularından arayamıyorlar. Ekonomik olarak eşim çalıştığı için çok sorun çekmedim. Yalnız daha 1,5 aylık oğlum var. O doğmadan önce hayal ettiğim hiç bir oyuncuğ alamadım. Elbiseleri mecburen eksik gideremiyorum. İş için başvurduğum yerlerde KHK ile atıldım deyince Biz sizi ararız deyip geri çeviriyor. Zaten daha askerlik duruyor. Onun içinde şubeye gidiyorum daha belli değil diyorlar. Açıkçası sürüncemede bırakıldık. İhraç edilmemim üzerinden 1 yıl geçti halen daha hakkımda açılmış en ufak bir soruşturma yok. Bu nasıl bir adalet? Ben ne ile suçlanıyorum. Devlet yetkileri bilmiyormuş su süreçte bir insana iftira atmak çok basit geliyor. Ben hakkımı helal etmiyorum. Geri iade etseler de etmeyeceğim. Bütün hukuk mücadelemi sürdürmeye devam edeceğim. Yakınlarımla tavırlarından değişiklik olanlar oldu. Kimisi Selam dahi vermiyor. Kaynatam dâhil ‘sende de 1 dolar mı vardı?’ diyor :) Hem gülesim geliyor hem de ağlayasım :(Daha 6 yıllık kendi damadını tanımıyor?”*

- “‘Masumlar döner’ deyip duruyorlar. Eğitimsiz ve at gözlüğü ile hayata bakan biriyle fazla polemige girmiyorum.”
- “‘Medyadan beslendikleri efsunlu bilgiler doğrultusunda olumsuz tavır sergiliyorlar.’”
- “‘Medyadan edindikleri yalan yanlış bilgilerle bana suçluymuşum gibi bakmaları ve benle olan iletişimlerinde kendilerinin de zarar göreceği korkuları taşımaları.’”
- “‘Memur çevresi kaçıyor. Saçma sapan bir soğukluk var. Umurumda değiller canları cehenneme korkaklar. Bazı dostlar ise gerçek dost.’”
- “‘Memur olmam sebebiyle etrafımda memur çoktu. Bu çokluk 2 3 kişiye kadar düştü başka kimseyle görüşmüyorum. Herkes iş korkusuyla yaşıyor. Bende arıyorum onlara da bulaşır bu leke diye.’”
- “‘Meslektaşlarım beni görünce benden kaçıyor. Komşular kin güdüyor.’”
- “‘Mezun olduğum okul FETÖ Okulu olduğu için, iş bulmakta çok sıkıntı yaşıyorum. Her iş başvurusunda puanlarım yüksek olmasına rağmen, eleniyorum. Hatta bazı yerlerde direk yüzüme söylüyorlar ‘Çok başarılısınız, ama bu diploma ile işe alamayız.’”
- “‘Muhالیf Partililerle daha yakın olduk. İktidarı sevenler benim için kurunun yanında yaş da yandı diyorlar. Her an tekrar gözaltı olacağım korkusu var.’”
- “‘Müslüman olduğumu iddia eden insanlar potansiyel suçlu kabul etmeleri, araştırıp, suçlu olup olmamalarına bakmamaları ve ‘vardır bir suçları demeleri’ en kötüsü idi. Hapishanede görevlilerin insanlık dışı uygulamaları çok vahimdi. Küçük çocuğu ile resim yaparak iletişim kurabilenlere bu yasaktı. Mektuplarda şiir yazmak, ayet ve hadis yazmak, dua cümleleri kurmak, resim yapmak yasaktı. Paçavra gibi geri getiriliyordu mektuplar. Sular arada bir akıyordu. Sular dahi tutsaktı. Sıcak su daha fazla tutsaktı. Paran ile almak istediğin sınırlı ürün çok kötü geliyordu. Limonlar çürük. Elmalar bereli. Domatesler ezik vs. vs. Yerde yatak koyacak yer yok iken ‘sıra ile yatın, ne yapalım’ yanıtı veriliyordu. 12 kişilik koğuşa 25 kişi tıklıyordu. Spor salonu olan mekân dahi koğuşa çevrilmişti. İki ayda bir açık görüş.. Koğuştan çıkarken başlatılan süre. 1 saat olan görüş yarım saatte bitiriliyor. Kuran sıkıntısı hat safhada. 20 kişiye dört Kuran. Paramızla siz alıp getirin talebi reddediliyor. Gerekçe ‘hepsini inceleyemeyiz’. ‘Yeni ve siz alıyorsunuz, ne incelemesi?’ desek de... ‘Aranızda mesajlaşıyorsunuz’ saçma bahanesi. Yeterli miktarı olmayan ve kalitesiz yemekler. Gardiyanların canı imiş gibi davranışları. vs. vs. vs...”
- “‘Nişanlıydım, düğün tarihim belliydi planlar yaparken ihraç olduğum için terkedildim. Ailemle aram bozuldu. Kardeşimle sürekli kavga eder olduk. Hayata dair ümit giderek azalmakta.’”
- “‘Niye böyle bir iş yaptın serzenişleri, ne emekler çektik, böyle mi yapacaktın gibi sözler.’”
- “‘Öcü gibi bakıyorlar.’”
- “‘Öcü olduk resmen öcü kimsenin yaklaşmadığı en yakınlarımız bile yaklaşmıyor görüşürsem benim oğluma kızıma kardeşime bir şey olur onu da alırlar endişesi içinde uzaktan acıyarak bakmaktalar. Bazıları da bizden para iş ister diyerek hiç yaklaşmıyor ailem dâhil anne bana kardeş.’”
- “‘Öğrencilerimi özliyorum. Psikolojim sarsıldı.’”

- “Öğrencilerim, mesai arkadaşlarım beni aramadığı gibi karşılaştığımız zaman görmezden geldi.”
- “Öğrencilerimden uzak kalmak ve teşriki mesai yaptığım bazı arkadaşlarımın tutuklanması üzüntü ve strese neden oldu. Kalp yetmezliği nedeniyle yoğun bakıma alındım. Kalp ilaçları kullanıyorum.”
- “Öğrenciyim, MEB bursiyeri olarak Avrupa’ya gelmiştim. Sene ortası sınav dönemi kiraladığım odayı terk etmek zorunda kaldım. Sokakta kaldım resmen bir süre. Derslerimi takip etmekte zorlandım. Çok yakın arkadaşlarla samimiyet değişirse de KHK da ismim olduğu için çoğu kişi selamı sabahı kesti. Hakkımda gözaltı kararı olduğu için ülkeye dönemiyorum. Konsolosluk vekâlet verme işlemi dâhil hiçbir konuda yardımcı olmuyor. Bu sebeple OHAL komisyonuna itiraz dahi edemedim.”
- “Okul arkadaşlarım ve komşular başlarına bir şey geleceği korkusuyla bizimle konuşmuyor. Kapımız bile çalmıyorlar.”
- “Önyargı, Uzaklaşma, Korkma, Selamı kesme, ‘Mutlaka bir şeyler vardır’.”
- “Ön yargılı, ‘kesin bir suçu vardır’ mantığı hâkim.”
- “Önce eşim ve çocuklarım tarafından büyük destek aldım, eşimin ailesi benim kardeşlerim masumiyetime inandı ve bana destek oldular. Bazı varlıklı yakın akrabalarım ve eski arkadaşlarım ilişkilerini tamamen kestiler...”
- “Öncelikle ekonomik anlamda çok sıkıntı yaşadım. Borç almak zorunda kaldım, geri ödeyemedim dostlarımı kaybetme noktasına geldim. Kredilerim vardı ödeyemeyince hacizlik oldu. Eve kapandım. Hiç bir yere düğüne davete falan gitmek içimden gelmedi. Psikolojim bozuldu eşime ve çocuğuma yeterli ilgiyi gösteremiyorum. Günün 2/3 sini uyuyarak geçiriyorum. Günde 7-8 sigara içerken şu anda iki paket sigara içiyorum. Bazen o kadar bunalıyorum ki uyuşturucu madde kullanıyorum. Yapılan haksızlığı içime sindiremiyorum. Bazen kendime patlayıcı madde bağlayıp patlatmak geliyor içimden.”
- “Önyargıları nedeniyle selam dahi vermez hatta yollarını değiştirir oldular.”
- “Ötekileştirildik.”
- “Özellikle akrabalarımın bazıları benimle görüşmeyi bıraktılar. Benim hakkımda ne gibi bir delil ya da suçlama olduğunu bilmeden, tamamen zihniyetlerini bir yere teslim ettiklerinden dolayı benimle konuşmayan yakın akrabalarım var (amca, teyze, kuzen gibi).”
- “Özellikle eski iş arkadaşlarımız ihraç olma korkusu ile selam dahi vermediler bir kaç kişi hariç. Çok sosyal biri olduğumdan benim için yıkıcı oldu eşimin yokluğunda özellikle. Dışlanmışlıktan dolayı evimi taşımak zorunda kaldım. Eşim cezaevinde olduğu için evimde değil de ailemle kalıyorum hayatım mahvoldu. İncancım olmasa ve eşimi çok sevmesem intihar ederdim.”
- “Özellikle öğretmen arkadaşlarım benimle görüşmediler. Eğer görüşürseler onlarda ihraç olabilir miş. Bu dönemde anne baba ve kardeş dışında kimse ile görüşmedik. Görüşmüyoruz hâlâ da.”
- “Parası olmayana değer verilmiyor.”

- *“Pek çok kişi telefon rehberinden sosyal medyadan çıkardı kimse arayıp sormuyor en samimi arkadaşlarım yollarını değiştiriyor irtibatı kestiler kapımızı çalan olmadı. Yakın ailem dışında etrafımda kimse kamada. Tecrit edildim.”*
- *“Peşinen suçlu ilan edildik.”*
- *“Peşinen suçlu ilan edildim, herkes selam vermeye mesaj atmaya korkar oldu, izole edildim.”*
- *“Problem üstüne problem.”*
- *“Psikolojik bir sürü sorun yaşadım, bir fanusun içinde kendimi yapayalnız hissettim, ümitlerim tükendi, hayata dair umutlarım bitti, ailem sağ olsun masum olduğumu bildikleri çok destek oldular, onlar sayesinde intihardan vazgeçtim. Yakın arkadaşlarımın hepsi aramaz oldular ne arayıp ne sordular. İnsanlar acıyarak bakıyorlar, bazıları da aman bize bir şey olmasın diye diyaloglarını bitirdiler.”*
- *“Psikolojik olarak çok büyük sıkıntılar çektim, askerdeydim ve hep diken üstündeydim, kendimi ifadeye çok zorlandım, psikolojim alt üst oldu, sonradan toparlandım daha iyi oldum ama herkesinki gibi sıkıntılar devam ediyor.”*
- *“Psikolojik travmalar yaşadım bunalım çöküntü içerisine girdim. İnsanların bana bakış açısı değişti dışlandım terörist muamelesi yaşadım.”*
- *“Psikolojik, ekonomik ve sosyal çevre ile ilgili sorunlarım oldu. Aylarca suçlu psikolojisi ile dolandım. İnsanlardan nefret etmeye başladım. Acıma hissimi kaybettim.”*
- *“Ruhsal olarak eşim ben çocukların çok etkilendim tutuklandığımda çocuklarım biri 9 biri 11 yaşındaydı evden çıkamadılar iğneden korkan oğlum iğneyle kollarını çizmiş eşim ve bende hafıza zayıflığı yine bende saçlar iyice ağardı.”*
- *“Rütbemın geri alınma sonrası eski dostlarımdan çoğu beni aramaktan bile çekindi.”*
- *“Sadece bu konuda kendimi çok şanslı hissettim. Herkes bana destek oldu.”*
- *“Sadece maaş aldığım, Ziraat Bankası hesabım vardı, bloke oldu, ekonomik olarak elimde hiçbir şey yoktu. 14 aydır iş arıyorum, iş başvurularından birinde, işsiz oluşumdan faydalanmaya çalışan oldu. Tecavüz girişimi yaşadım, çok yakın arkadaşlarım dışında, iş arkadaşlarım vs. Kalmadı. iş aramaya devam ediyorum, Ailemin yanına sığındım, üniversiteyi kazandım ama iş bulamadığım için başlayamayacağım, hayatım durdu kısacası.”*
- *“Sağlık sorunları yaşadım.”*
- *“Sanki ben sendika üyesi olduğum için suçluymuşum gibi davranmaları ve beni anlamamaları beni çileden çıkarmıştı. İnsanlar selam vermeye korkar oldular. Sosyal çevrem yol gibi.”*
- *“Sanki darbe ben yapmışım gibi cani gibi insanların bakışlarından rahatsız oluyordum (darbe yapanların Allah belasını versin bende içindeysen şayet).”*
- *“Sekiz aydır Sosyal Yardımlaşma Vakfından gelir tespiti yaptırmaya çalışıyorum. Beni sürekli oyalıyorlar ve işimi sürüncemede bırakarak beni ve ailemi mağdur ediyorlar.”*

- “Selam bile vermekten korkuyorlar.”
- “Selam bile vermiyorlar. Göz göze gelmiyor yol değiştiriyor önceki arkadaşlar.”
- “Selam veren sayısı azaldı Korkuları karakterlerinden önce gelmeye başladı.”
- “Selam veren yok.”
- “Selam vermeme yanında olmama suçlu gibi bakmalarına işe yaramaz gibi bakmalarına.”
- “Selam vermeye korkan, korkaklar sürüsü.”
- “Selam vermeye korkar duruma geldiler. Fazla muhabbet eden bir tanıdık kalmadı. Akrabalarımın bir kısmı ile daha önce başlayan kötü durum daha da kötüleşti. Bazıları ile ne bayram, ne de cenazede bir araya gelmiyoruz.”
- “Selam vermeye korkuyorlar, özellikle memur arkadaşlar, ruh gibi yaşamaya çalışıyoruz işte sadece karnımız doysun yeter.”
- “Selamı kesenler, görmezden gelenler. Hepsi de sahteymiş. Müslüman çok azmış. Bulursanız bana da gösterin.”
- “Sendikada ne işin var gül gibi mesleğinden oldun salak.”
- “’Siz haklısınız’. Ama ile başlayan ifadeler.”
- “Sizin bir suçunuz yok, ama kurunun yanında yaşta yandı.”
- “Sırası ile gidelim. 2 çocuğum var. Biri erkek biri kız. 2016 yılında ilk TEOG sınavına yakın zamanda açığa alındım ve ne kadar uğraşsak da haliyle çocuğum psikolojik olarak etkilendi. Biz sınavdan ful yapmasını beklerken 6 yanlış çıkardı. İkinci sınavda kendini topladı ve 1 yanlış çıkardı. Biz fen lisesi hedeflerken Anadolu lisesine kayıt yaptırabildik. Kızım 1. Sınıfa gidiyordu bana Her gün "Baba ne zaman polis elbisesini tekrar giyeceksin?" diye soruyor. Taşınıp memlekete döndüğümüz için kızım hâlâ okula alışma zorluğu çekiyor. İş ararken kime ihraç olduğumu söylesem iş için gerekli cevabı alamadım. Birçok kişi 'devlet doğru yapmış' diyor ancak kendi yakınlarından biri ihraç olduğu zaman 'bu işte bir gariplik var' diyor.”
- “Sıtmalı vebalı kanserli birisiymişiz gibi muamele görüyorum her yerde. Resmen canım acıyor kahroluyorum intihar dinimizce haram olmasaydı çoktan intihar etmişim.”
- “Sonuç itibariyle yıllarını verip okuduğum okullar,, itibarımı mesleğini kazanımlarımı bir imza ile yok ettiler.”
- “Soru sormaktan, irtibat kurmamdan çekinir vaziyetler. Hepsi korku durumundan ya da yapılanların normal olduğunu düşündüklerinden ya uzak ya da sessizler.”
- “Sosyal çevre tamamen şüpheyle bakmaya başladı. Ekonomik ve sosyal ilişkilerim gittikçe bozulmaya başladı. Kesinlikle sosyal travma yaşadığımı söyleyebilirim. En yakınımındaki insanlara bile güvenim kalmadı.”
- Sosyal çevrem dağıldı. Arkadaşlarımın hiçbirisi aramıyor. Ailem bu süreçte yanımda oldu. Bir kaç tanesi hariç oda önemli değil.”

- “Sosyal çevre arkadaş eş dost kalmadı bitti.”
- “Maddi sıkıntılar yaşadım. İş bulamadım. Abilerimle konuşmuyorum. Diğer kardeşlerim ve annemle aramız soğuk. Akrabalarımın çoğuyla görüşmek istemiyorum. Tartışma çıkıyor.”
- “Maddi ve manevi destek yeterince görmedim.”
- “Maddi ve manevi her türlü sıkıntıyı çektim İnsanlar haliyle vatan haini olarak baktığı için toplum tarafından dışlandım. Yakın çevrem tamamen ben ve ailem ile olan ilişkisine mesafe koldu.”
- “Sosyal çevrem daraldı, okuldaki öğretmen arkadaşlarımla görüşmüyorum. Mahalle ve çocukluk arkadaşlarımla ilişki kestim. Haberleri yok yaşadıklarından. Çalışıyor gibi davranıp evden öğleden sonra çıkıyorum. Ailem durumumu biliyor sadece. Okul nasıl gidiyor diyenlere şükür iyi ama yorucu diyorum. İş bulamıyorum. Durumumu ifade edince iş kapıları yüzüme kapanıyor yeterli param olmadığı için iş de kuramıyorum. Açık hava hapisanesinde yaşıyorum adeta. Dua ediyorum. Bir ablam ve onun çocukları ve eniştem benimle mesafe koydu. Mevla'm görüyor yapanda yaptıranda o deyip sabır ve dua ediyorum.”
- “Sosyal çevrem zaten geniş değildi. Yakın akrabalarım üzüldüler duruma, ilişkilerimiz eskisi gibi devam ediyor. Çok az arkadaşım vardı zaten. Sadece 3 arkadaşım ile iletişimin devam ediyor. Bir arkadaşım çok ilgilendi. Kimseyi tedirgin etmemek için aramadım. Söylediğim gibi çevremde fazla insan olmadığı için dışlanma durumu olmadı.”
- “Sosyal çevremi kaybettim. Hiçbir çalışma arkadaşım tarafından aranmadım. Annem, babam, eşim ve çocuklarım bana anlayışlı davrandı. Yalnızlaştım.”
- “Sosyal çevremizde vebalı muamelesi ne demekse onu gördük. Devletimiz tarafından kirletilip timsahlarla dolu karanlık bir suya atılmış hissiyle yaşamaya çalışıyoruz. Yakın çevremizde selamı sabahı kesenler, evimize işimize gelmeyenler o kadar fazla ki. Ben, biz bu güne kadar hiç birisine en ufak kötülükte bulunmadığımız insanlar bunlar. Aksine faydamız dokunmuştur.”
- “Sosyal çevrenin umarsızlığı ve tepkisizliği insani ilişkilere dair görüşlerimde radikal değişimlere yol açtı. Mesela memlekete gittiğimde artık akraba ve arkadaş ziyareti yapmıyorum, bayramda aramıyorum. Sosyal medyada hepsini engelledim. Çok seçici bir insani ilişki çizgisine girdim. Ve gelecekte de kesinlikle bu istikamette devam edeceğim.”
- “Sosyal hayattan dışlandım kendimi eve kapattım değersiz hissettim agresif oldum maddi ve psikolojik sıkıntılar yaşadım.”
- “Sosyal ilişki anlamında yalnızlığa mahkûm oldum. Uzun süredir işsizlik sorunu yaşıyorum. Hastalıklarım depreşti. Sigortam olmadığı için uzun süre göz ardı etmek zorunda kaldım hastalıkları. Geçen hafta Genel Sağlık Sigortası yaptırdım. Eşimden boşandım. Velayeti bende olan kızım ciddi psikolojik sorunlar yaşıyor. 2 kez intihar girişiminde bulundu. 3 gün Bakırköy Ruh ve sinir hastalıkları hastanesinde kaldı. Halen antidepressanlarla yaşıyor. Başvurduğum işyerleri iş başvurularımı geri çevirdi. Boğaziçi Üniversitesi mezunu olmama, 15 yıl en üst düzeyde kamu görevinde bulunmuş olmama ve 4 yabancı dil bilmeme rağmen asgari ücretli iş bulmakta dahi güçlük yaşıyorum. Eski arkadaşlarım beni aramaz oldular. Geçmişte sayısız insana sayısız iyilikte bulunmuş olmama rağmen, bugün kimse benimle iletişime geçmeye dahi cesaret edemiyor. Bir umutla, sabrederek yaşamaya gayret ediyorum.”

- *“Korkudan kimse arayıp sormuyor.”*
- *“Sosyal idama tabı tutuldum.”*
- *“Suçsuz olduğumu asla kabul edemeyip, mutlaka bir kabahatim olduğunu düşündüler. İçine düşülen ekonomik kriz beraberinde birçok sorunu getirdi.”*
- *“Sosyal medya arkadaşlığından da engellendim. Telefon rehberinden silindim. İkili diyaloglar kesildi. Birçok kişi bazı kardeşlerim terörist olarak suçladı. Gelenler gelmez, sözümüz beş para etmez oldu. Dini telkinler yapmaya imanımı tazelemeye çalıştıklarını söylediler Borçlu olduğum kişi ve bankalar daha sık aradı.”*
- *“Sosyal olarak ölü bir insanım artık, psikolojik olarak yitik.”*
- *“Sosyal Medyada görüşlerim nedeniyle "hain" diyen arkadaşlarıma şahit oldum. Tanımadığım kimseler tarafından seviyesiz sözlere maruz kaldım... Sosyal Medyada paylaştığım görüşlerimin kaldırılmasını talep eden akraba ve yakınlarım oldu... Ekonomik sıkıntılar nedeniyle Ağustos 2016 yerine zor şartlarda 2017 Eylülde düğünümüz oldu... Yaşanan problemlerin düzeleceğine ümidimi kaybetmemek ile birlikte geçen zamanı baskı şeklinde hissediyorum... Genel olarak çevredeki insanlar ile iyi geçinmeye devam ediyorum. Yeni bir şehirde bir yıldır yeni insanlar ile iyi ilişkilerim daha çok. Görevime dönebileceğimi ümit ederek hasretle o günleri bekliyorum...”*
- *“Sosyal tecride uğradım yalnız kaldım çoğunlukla sahip çıkan olmadı yakınlarının yapılan haksızlığa yeterli tepkiyi vermemeli beni yıprattı.”*
- *“Sosyal tecrit. Aşağılama, hor görme, zavallı görme.”*
- *“Sosyal ve mesleki hayatımda yakın arkadaşım olduğunu söyleyen (benim öyle olduğunu sandığım) insanlar hayatıma hiç girmemiştir gibi davrandı. İş aradığımızda (vasıflı eleman arayan işyeri) korktular için iş veremeyeceklerini söyledi.”*
- *“Sosyal yalnızlığa itildim. Aramalar sormalar iletişime geçmeler kesildi. Hangi birini sıralayabilirim sayısız sorun oldu.”*
- *“Sosyal medya hesaplarından bizi kaldırdılar Arayıp soranımız çok dar bir çevreye indi Önyargı ve laf atmalar oldu nadiren de olsa terörist muamelesi gördük.”*
- *“Sözlü ve fiili saldırı ya uğradım. Her sözüm yalan ve takıyye gibi algılandı.”*
- *“Sözü dikkate alınan, itibar edilen biri iken tam tersi bir durum ortaya çıktı. Bana karşı suçlayıcı tavırlarla saldırmaya başladılar.”*
- *“Suçlayıcı bakışlara muhatap oluyorum.”*
- *“Suçlu gözüyle bakılan biri oldum.”*
- *“Suçlu ve cüzzamlı muamelesi gördük, görüyoruz, insanlar kendilerine de haksızlık yapılmasından korktuklarından telefonlarımızı bile aramaya çekinmekte.”*
- *“Suçluymuşum gibi şüphe ile bakıyorlar, birkaç arkadaşım görüşmüyor, aramıyor, telefona çıkmıyor. Geçmiş olsun demedi bile çevrem çöğü.”*

- *“Suçsuz olduğum halde suçlu muamelesi görmek insanların bizimle görüşmek istememesi korkması özellikle de kamu sektöründe çalışanların.”*
- *“Suçsuz olduğuma inanıyorlar. Ailemden bana karşı davranışta bir değişiklik yok. Çevremden; korkudan kaynaklı mesafe koyanlar oldu.”*
- *“Suçsuz olduğuma inanmıyorlar. Medyada çıkan haberlere inanıp bizi dinlemiyorlar.”*
- *Suçtu vardır ki bunlar başına geldi değilse aklanırsın türevi sözler.”*
- *“Şüpheli korku dolu bakışlar kınayan sözler.”*
- *“Şüpheli gibi bakıyorlar. Seni dinlemek istemiyorlar, duyduklarına inanıyor, birinci elden duymaya kapalıdır.”*
- *“Sürekli bir Kaçış ve cüzzamlı muamelesi gördüm.”*
- *“Sürekli kaçma, bir arada olmamaya çalışma, artık telefon açmama ve telefon bakmama, sosyal medya bağlantılarını kesme gibi...”*
- *“Tabii ki insanlar kendi durumlarından endişe duyduğundan daha mesafeli ilişkiler oluyor. Ancak spor arkadaşlarım en büyük destekçim oldu. Beni çok iyi tanıdığı halde bu karmaşık ortamdan dolayı mesafeler uzadı. Bende bunu anlayışla karşılıyorum. 28 Şubat'ta aynı duyguları yaşamıştım ancak şu andaki durum 28 Şubat'tan daha kötü çünkü insanlar kendilerinin başlarına her şey gelebilecek düşüncesinde. Allaha tevekkül ettim. O vekil olarak yeter.”*
- *“Tabii ki herkes bizden korkuyordu. Bizim bir şey yapmadığımızı suçlu olmadığımızı bildikleri halde kendi başlarına bir şey gelmesinden korkup bizden uzaklaştılar. Ve birçoğu sosyal medya hesaplarından iktidara yaranmak ve kendilerinin hizmet hareketi ile alakası olmadığını anlatır ilginç paylaşımlar yaptılar.”*
- *“Tahammülsüz biri oldum. Eşim ve kız çocuğum antidepresan uzun süre kullandı. Zaman zaman bırakıp tekrar başlamak zorunda kalıyorlar. 30-40 yıllık arkadaşlarım dostlarım asla bir e-posta mesajıma bile cevap yazmadılar. Ziyaretine gittiğim bir kaç eski dostum da çok korkak ürkek ve çekinik durdukları için artık eski dostlarımdan hiç birini ziyaret etmemeye karar verdim. Beni en çok üzen eşimde ortaya çıkan intihar isteği oldu. Şimdilik ilaçla biraz baskıladık ama inşallah bu dürtüden kurtulur.”*
- *“Tamamen dışlandım.”*
- *“Tamamen ilişkilerini hatta selamı bile kestiler.”*
- *“Tamamen irtibatı kesmiş durumdadır... Kimi kendilerinde bir şey olacak diye korkuyor. Kimi de havuz medyasına inanmış gibi görünüyorlar.”*
- *“Tamamen selam sabahı kesme hiçbir şey olmamış gibi davranma.”*
- *“Tanıdıklarım korkuyorlar selam bile vermeye aman kalkar da bir şeyler talep eder hâlbuki Allah biliyor açıklıktan ölsem o insanlardan bir şey talep etmem o yüzden hiç kimseyle en yakınlarımla dahi görüşmüyorum benim içinde onlar içinde en iyisi galiba.”*
- *“Tecrit edildim. Benden uzaklaştılar arayıp sormadılar.”*

- *“Tecrit yaşıyorum hâlâ. Memur olan bir tanıdığım cuma namazında yanımdan kalkacak kadar yani.”*
- *“Tecrit, Terörist muamelesi, Görmezden gelme, Güvensizlik, Hakkımda dedi kodu -Söylediklerime inanmama .....*
- *“Tek cümle ile toplumsal dışlanmışlık.”*
- *“Telefonlarıma cevap vermediler. Çoğuyla görüşmüyorum.”*
- *“Telefonlarım dinleniyor diye aramak istemiyorlar.”*
- *“Telefonlarıma cevap vermeme, benimle iletişim kesme, facebook’ta arkadaşlıktan silme.”*
- *“Telefonum çalmaz oldu. Aradıklarım veya mesaj gönderdiklerim ya hiç cevap vermediler veya beddua ve hakaretlerle bir daha aramamamı isteyen mesaj gönderdiler. Vatan haini diyenler kaçtınız diyenlere.”*
- *“Telefonum sessizlik çölüne düştü.”*
- *“Telefonum susmazken arayan soran azaldı. Gelen giden azaldı. Aradıklarım telefonu açmamaya başladı. Çok da dostumun olmadığını yaşayarak müşahede ettim.”*
- *“Terk edildim.”*
- *“Terörist muamelesi yapılıp vatan haini olmakla suçlandım.”*
- *“Terörist dediler. Geçmiş olsuna gelen öğrencilerime ‘teröristin yanına girmeyin. Başınız belaya girer’ diye tehdit etmeler.”*
- *“Terörist gibi görüyor ve bize yapılacak normal tutumun devlet tarafından cezalandırılacağını bilip uzak duruyorlar.”*
- *“Terörist gözüyle baktılar.”*
- *“Terörist muamelesi gördüğüm için ilişki mizah tamamen bitti.”*
- *“Terörist muamelesi gördüm.”*
- *“Teyzelerimin ihraç olduğum gün gelip ‘siz teröristsiniz’ dediği anı unutamam.. Kaynar sular başımdan aşağı döküldü. Bir diğeri de amcamın babamı ziyarete geldiğinde aramızda geçen konuşma esnasında söylediği akıl almaz ifadeler. Bizim kendisini öldürmek için talimat almış olabileceğimizi düşünüyor ve bizim evimizde konaklıyor olması... Akrabalarım bile bunları düşünüp söyledikten sonra arkadaş eş dost ne dese canımı daha fazla acıtamazdı.”*
- *“Tıp öğrencisiyim. 5. Yıl Son sınavıma girmeye 3 gün kala gözaltına alındım. Derslerimden kaldım. Salındıktan sonra zor bela verdim. Şimdi de geleceğe dair ümitlerimi ve hayallerimi yitirmiş şekilde, etrafıma iyiymiş rolü yaparak son yılımda okula devam ediyorum. Uzmanlık sınavına çalışıyordum fakat artık bıraktım. Zira sınavın birincisi dahi olsam bir yerde asistan olabileceğime inanmıyorum. Arşiv ve güvenlik soruşturmasından geçmem mümkün değil. OHAL bitse dahi bu tip soruşturmaların devam edeceğine ve artık memur olmayacağıma, uzman olmak için yurtdışından başka seçeneğimin kalmadığına inanıyorum.”*

- “Suçluymuşum gibi, ihanet yapmışım gibi sözler ve davranışlar yaşadım.”
- “Vatan haini olarak görülmek çok acı. Devleti en çok seven bir fert olarak. Yalan ve iftiraların ne kadar çirkin olduğunu anladım. Toplumun yalanlarla sabote edilmesi ve sosyal barışın tehdit edilişi karşısında şaşkıyım.”
- “Toplum bizi dışladı. Kimse suçsuz olduğumuzu anlamıyor. Eski bir sendika üyeliğinden dolayı ihraç olduğumu anlatamıyorum. Belli bir süre sonra tanyınca anlıyorlar. Toplum çok geç yanlışların farkına varıyor. Nişanlıyım evlenemiyorum. İş bulamıyoruz. Yaşım 39 olmasından ve ihraçtan dolayı işte çalıştırmak istemiyorlar. Kısa süreli bulduğumuz işte ise SGK ihraç oldu yazısı gönderiyor. Sivil ölümü yaşıyoruz.”
- “Toplum tarafından dışlandık ve düşman olarak görüldüm.”
- “Toplumdan tamamen tecrit edildik. Ne arayan var ne soran. İnsanlar selam bile vermektan çekiniyorlar. Ben bu toplumun bu kadar çürümüş, bu kadar vicdansız, bu kadar duyarsız, bu kadar ödle ve bu gaddar insanlıktan çıktığını bu süreçte bizzat yaşayarak öğrenmiş oldum.:)).”
- “Toplumdan dışlandım. Sanki bana nasıl terörist olursun diyeceklermiş gibi gelmeye başladı. Hayattan hiçbir beklentim kalmadı.”
- “Toplumdan izole edilmiş hissettik, yakın aile çeviremez dışındaki sosyal çevre ile ilişkilerimiz tamamen kesildi.”
- “Toplumdan sosyal çevrenden dışlanmış soyutlanmış ve suçlu olarak itham edilmek.”
- “Toplumdan soyutlandık... Mağara adamı gibi yaşıyorum...”
- “Toplumdan soyutlandım. Yargısız infaz edildim. Toplumsal yalnızlığa mahkûm edildim. Hapishanede olmanın bir anlamı kalmadı. Sosyal hapishaneye yargılanmadan ve suçlu olup olmadığım ortaya çıkmadan kondum. Bu zararların devletim tarafından nasıl telafi edilebileceğini çok merak ediyorum.”
- “Toplumsal dışlanmışlık, suçlama, kınama, ayıplama, acıma, tecrit, akıl verme, nasihat, ilgisizlik, ilişik kesme, aşğılama.”
- “Toplumun genel olumsuz bakışı ve kendinizi anlatacak merci, ortam bulamama, dolayısıyla zorunlu bir itibarsızlaştırma. Sosyal medyada engelleme. Hakkında hiçbir problem olmamasına rağmen "vardır, vardır " bakış açısı.”
- “Tüm ilişkiler bitti herkes uzaklaştı.”
- “Tüm sosyal ilişkiler bozuldu. Hiç kimse arayıp sormaz oldu. Tamamen bir yalnızlık içine itildik.”
- “Üç gün sonra ihraç olmamın üzerinden 15 ay geçmiş olacak bu zaman zarfında SGK olmadan sadece 15 gün çalışabildim kimse iş vermiyor vebalı muamelesi görüyorum. ("Kulakları sağır eden o ses geldiğinde, 0 gün kişi kardeşinden, annesinden, babasından, eşinden ve çocuklarından kaçır... Kıyamet gününü anlatan bu durumu dünyada yaşadık Cenabı Allah öyle bir hayat yaşatsın ki bu üç günlük dünya hayatında bizden kaçanlara biz o dehşetli günde kucak açalım).”

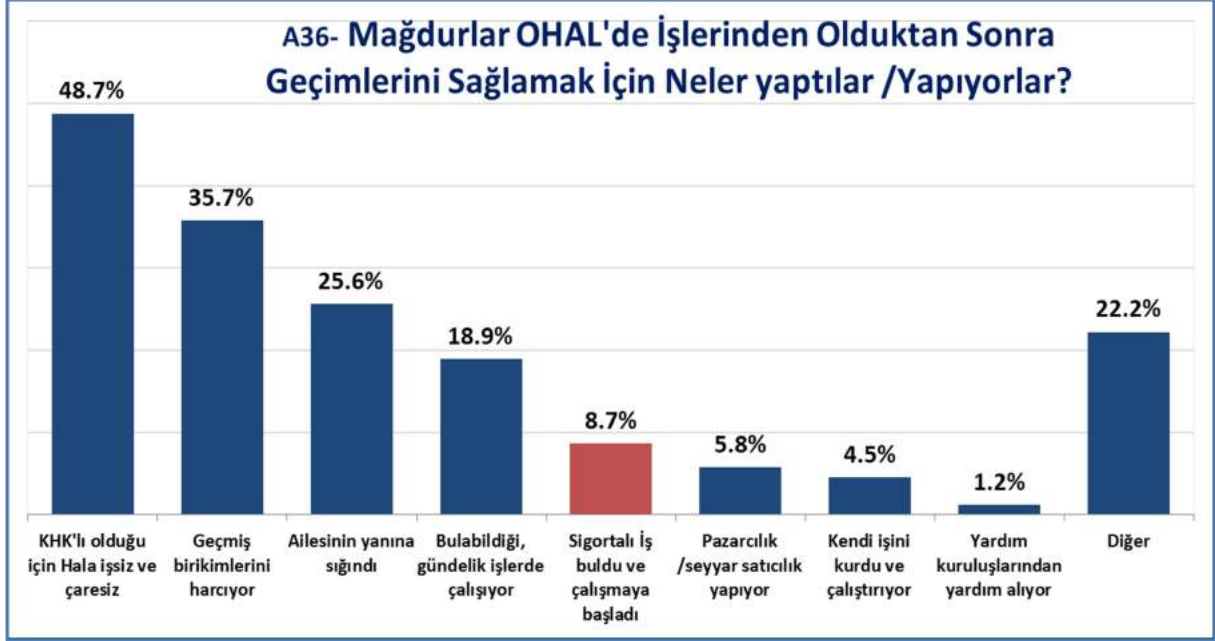
- “Üç maymunu oynadılar. Beni niye aramadın diye sitem edenler çıktı param yok kontur almaya seni nasıl arayayım diye cevaplayınca da şaşırıldılar. Sokakta yolunu değiştirene rastladım. Çocuk bakıcılığı yaptım emek sömürüsünü gördüm ayda 500€ ücretle. İletişim araçlarını kullanmam yasaktı. Evde çocukla ilgilendiğimin bilinmesini istemediler. Zor günümde yardım ettikleri için de minnet duymamı beklediler. Hatırlamak istemediğim olaylar.”
- “Umudum kalmadı.”
- “Umursamazlık, ‘Girmeseydin’ vb. gibi adice tepkiler. İlişkilerini kesmeler, Çalışma arkadaşlarımla ilişki kesmesi...”
- “Umursar gibi yapanlar.”
- “Unuttular. Yokmuşum gibi davrandılar.”
- “Uzak dur. Görüşme. Yok say. Görme. Duyma. Tanıma.”
- “Uzak durmaya başladılar.”
- “Uzak kalmaya çalışan insanları gördükçe üzülüyorum.”
- “Uzaklaşma ve mümkün olduğu kadar görüşmemeyi aramamayı tercih ettiler.”
- “Uzaklaşma ve soyutlama.”
- “Uzaklaşma, irtibat kurmamak... Yok, kabul etme ve devlet, millet düşmanı olarak görerek kınama. Oh oldu hak etti anlayışı...”
- “Uzaklaşma, suçlama.”
- “Uzaklaşma, vefasızlık.”
- “Uzaklaşma, suçlama, itibarsızlaştırma.”
- “Uzaklaştı herkes.”
- “Uzaklaştılar, arayıp sormadılar.”
- “Üzüldüler benim için. Aynı zamanda benimle iletişim kurarlarsa suçlanacakları korkusu yaşadıklarından üzülen irtibatı kesme.”
- “Üzüldüler. Bunun düpedüz saçmalık ve bariz bir haksızlık olduğunu söylediler. Bazı iktidar partisine yakın seçmen arkadaşlar ‘ateş olmayan yerden duman çıkmaz’ dediler. 2023 ten sonra Lozan’ın süresi bitiyor. Bol bol maden çıkaracağız hepimiz zengin olacağız. Dış mihrakların oyunu bunlar dediler. Hee dedim bende.”
- “Üzülme, yapılanı kabul etmeme, haksızlık yapıldığını söyleyenler, ürkek davrananlar, gerçek dostların varlığını daha çok gösterdikleri gibi ve tabi ki gerçek olmayan dostların ortaya çıkması...”
- “Ters bir tepki yaşamadım ama bir geçmiş olsun bile demeyen yaşadığım zorlukları görmezden gelen çok akrabam oldu.”

- *“Uzunca bir süre kimse kapımı açmadı. Herkes beni dinledi, ama tepki vermedi. Hocam biz seni tanyoruz sen terörist olamazsın bile demediler. Aynı süreçten geçen ama sıyrılan arkadaşlarımız bile bizden kaçtı.”*
- *“Vefasızlık, vefasızlık.”*
- *“Valla ne arkadaş kaldı ne kardeş ne dost...”*
- *“Varlığımı yok sayıp yaşamaya devam ettiler.”*
- *“Vatan haini ilan edildim oysa biz ailece darbe gecesi havaalanında idik.”*
- *“Vatan haini ilan edildim. Kocaman bir hiç oldum. Yokum. Onlarla ne geçmişte bir şeyler oldu ne de gelecekte. Yokum yani. Bir hiçim.”*
- *“Vebali gibi, ölmüş bir insan gibi, yokmuşuz yaşamamış gibi.”*
- *“Vebalımıymışım gibi herkes bende kaçmaya başladı. Tamamen iletişimi koparanlar. Artık bizi arama diyenler mevcut.”*
- *“Vebalı bir insan muamelesi görüyorum.”*
- *“Vebalı, hain muamelesi gördüm. İlkokul mezunu tayfası çevremdekiler; doktora yapan, yabancı dili ve başarılarıyla dolu geçmişi olan bir hakim olan beni küçük görüp eğlenmeye başladı.”*
- *“Ya biz seni biliyoruz senden hain çıkmaz ama ortalık karışık sabret diyorlar habire.”*
- *“Yakın akrabalarım devletime ve milletime ihanet etmediğimi kabul etmemekle beraber görsel medyanın telkinleri ile farazi arkamdan suçlamaktalar.”*
- *“Yakın çevrem üzüldü, yakın arkadaşlarım iletişimlerini sınırladı ya da bitirdiler.”*
- *“Yakın ve uzak çevremdeki insanların çoğu ima ile veya direkt suçlayıcı bir tavır içinde oldular. Çok yakınlarım tarafından rencide edildiğim olaylar da oldu.”*
- *“Yakın aile bireyleri ile daha iyi oldu. Arkadaş ve uzak akrabalarla ilişkimiz hiç kalmadı.”*
- *“Yakın aile çevresi ve akrabaların tutumlarında herhangi bir değişiklik olmadı, ancak çoğu beraber çalıştığımız ve ihraç edilmeyen mesai arkadaşlarımız, bir gün aramadılar hatta selam vermeyen oldu yüzünü çevirenler oldu.. En çok beni üzen bu oldu...”*
- *“Yakın ailem, birkaç yakın arkadaşım dışında vefasızlık, korkaklık gördüm.”*
- *“Yakın akraba ve dostlar maddi manevi destek oldular. İrtibatı kesenler de oldu.”*
- *“Yakın arkadaş çevremde ve yakın akrabalarımında bir değişiklik olmasa da üzerime atılan iftira nedeniyle daha uzak tanıdıkların bana bakış açısı olumsuz manada değişti.”*
- *“Yakın arkadaşlarım maddi manevi destek teklif ettiler (ihtiyacım yok diyerek reddettim) fakat diğer tanıdıklarım Korkudan irtibata geçemiyorlar.”*
- *“Yakın çevrem aramıyor. Teyzem ve amcamla görüşmüyorum.”*

- “Yakın bildiğim arkadaşlar aramaz sormaz oldu. Bazı akrabalarım suçsuz olduğumu kısa sürede yanlıştan dönülür dedi. Bazı akrabalarım ise hiç oralı bile olmadı. Sokakta çarşı pazarda bazı tanıdıklar görmezden geldi. Bazıları bu başınıza gelenler siz oy verdiniz de oldu dedi. Bazıları hakkımızda iftiralar attı. Pek çok gayrimenkul edindiğimizi bunu FETÖ’den dolayı elde ettiğimizi söyledi.”
- “Yakın bildiğim birçok arkadaş geçmiş olsun bile demedi. Bir iki arkadaşım ve büyüğüm hal hatır sordu.”
- “Yakın çevre ve tanıdıklar ilişkilerin kesilmesine neden olacak davranışlar sergiledi. Hiç bir şeyin tadı tuzu kalmadı.”
- “Yakınlarına herhangi bir sorunum olmadı, ancak her gittiğiniz yerde insanların size tam olarak zıt görüşte olmanıza rağmen direkt "FETÖ'cü olarak bakmaları çok sinir bozucu.”
- “Yalnız kaldım. Dini Bayramlar dâhil en yakınım dahi arayıp sormuyor.”
- “Yalnızlığa itildik toplumdaki uzaklaştırıldık.”
- “Yalnızlık, şok, tanımama, yol değiştirme, artık ilişkilerimizi sürdürmeyelim, selam bile vermeme, ...”
- “Yapayalnız kaldık. Evimize hiç kimse gelmedi. Yolda görenler kafalarını eğip geçtiler. İtibarımız yerle bir oldu. İş bulamadım. Ailemin yardımıyla geçindim. Sosyal güvencemiz gitti, çocuklarım hastalanmasın diye dua ettim. En sonunda taşındık şehir değiştirdik.”
- “Yapmıştır.”
- “Yaşadığım mağduriyetin sorumlusu olarak bana tavır almalar.”
- “Yaşadığım şeylerin başıma boşuna gelmediğine’, ’mutlaka bir şey yapmışım ki bunlar başıma gelmiş’ düşüncesi çok hâkimdi. Beni en çok yıpratana bu oldu.”
- Yaşadıklarımı hak etmediğim ve görevime mutlaka döneceğimi düşünüyorlar. Ama birçok kişi özellikle telefonla konuşmaya korkuyor iş vermeye korkuyor ve kendileri de benimle irtibat kurmaktan zarar görebileceğini düşünüyor.”
- “Yaşayan ölüyüm.”
- “Yazmakla bitmez...”
- “Yazmaya kalksak satırlar yetmez ama herkes 180 derece döndü.”
- “Yeni doğum yapmış bir anneydim evladına sevinemedim bile. Vebalı gibi görünür olduk herkese.”
- “Yıllarca beraber olduğunuz bazıları ilişkiyi kesti yeni dostluklar edindim ve insanları gerçek yüzlerini bu dönemde gördüm.”
- “Yıllardır sizi tanıyanlar ve yaptıklarınızı takdirle karşılayanlar hatta sizi destekleyenler, nasıl oluyorsa size terörist diye bakmaya başlıyor ve sizi suçluyor. Garip bir durum. Anlamak anlatmak zor.”

- “Yokmuşum gibi.”
- “Yöneticilerin ikiyüzlü ve namussuzca davranışları daha bir belirginleşti.”
- “Yuvam dağıldı ailemin desteği olmasa nasıl atlatırdım. Bilemiyorum.”
- “Yuvarlak kelimeler duymaya alıştık. Suçun olsaydı ceza alırdın, bak bir şeyin yokmuş ki saldılar. İşe geri döneceğine inanıyorum gibi. Sosyal paylaşım sitelerinden ve tel notlarını silerek bizleri unutmaya çalıştılar.”
- “Yüzüme karşı üzüldüklerini, bize haksızlık yapıldığını söylerken bile içten içe sevindiklerini hissettirdiler hatta kendilerine devlette kadro açıldığını bile söyleyenler oldu.”
- “Yüzüme karşı sabret bunlar imtihandır geçer diyenlerin arkamdan suçlu olmasa işinden atılmazdı, kim bilir neler yapmıştır, hak etmiştir dediklerini duydum. Böyle dediklerinden hiç şüphem yok çünkü benden önce atılanların da arkasından aynısını diyorlardı. İnsanlara güvenimi kaybettim, yüzüme gülen, sen suçsuzsun diyenlerin gerçekte ne düşündüğünü bilmiyorum. Tüm çevremden uzaklaşmak istedim, numaramı değiştirdim. Ekmeğini evini paylaşabileceğini söyleyen, derdimle dertlenen birkaç kişi dışında görüştüğüm bütün insanlar sadece moralimi bozdular.”
- “Yüzümüze anormal davranış hissetmedim ama arkamızdan konuştuklarını duydum.”
- “Yüzümüze suçsuzsanız mutlaka tekrar işinize döner demeleri ama görüşmekten konuşmaktan korkuyor ve kaçıyorlar, herkes akıl veriyor, ama kimse bizi anlamıyor, yapılan haksızlıkları görmeyip başkalarını örnek gösterip devamlı haline şükret diyorlar. Ama ortadaki adaletsizliği hukuksuzluğu, yanlış, en yakınlarıma dahi anlatamıyorum, anlamıyorlar veya geçiştiriyorlar. Herkeste korku belirsizlik ve güvensizlik var.”
- “Zor günler.”
- “Zulüm konusunda cehalet koridorunda yürütülen kitleler hepsi birden saldırdı...”
- “Zulüm, zulüm, zulüm...”

A36- OHAL/KHK MAĞDURLARI İŞLERİNDEN İHRAÇ EDİLDİKTEN /İŞSİZ BIRAKILDIKTAN SONRA GEÇİMLERİNİ SAĞLAMAK İÇİN NELER YAPTILAR veya YAPMAKTADIRLAR?

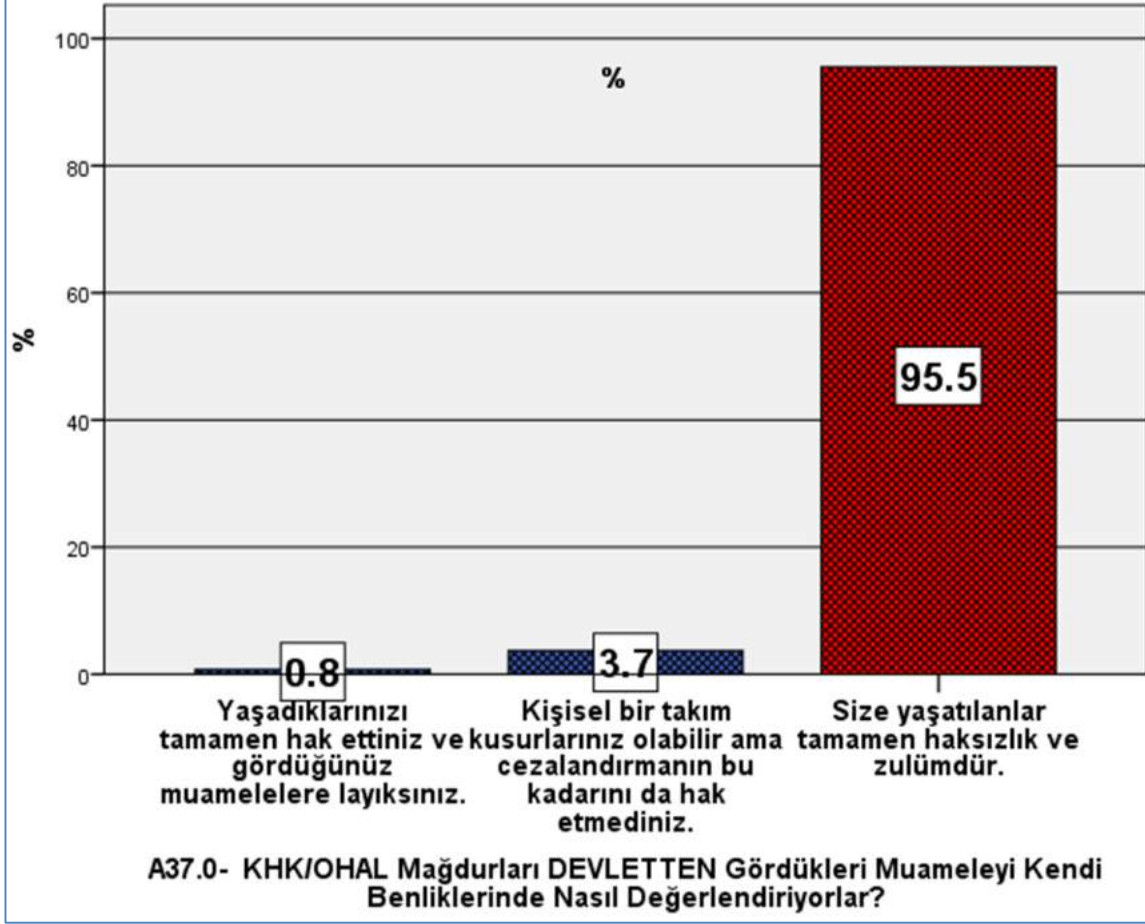

“Diğer” seçeneğini işaretleyenler, “emeklilik, eşinin çalışıyor olması, tarım, hayvancılık, arıcılık, bahçivanlık, hamallık, inşaat işçiliği, evde el işleri/fason üretim yapmak, sosyal güvencesiz (sigortasız, kaçak) çalışma, çevirmenlik/tercümanlık, özel ders, çocuk bakıcılığı, temizlik işleri, çaycılık, ahşap boyama, kamyoncu muavinliği, anketörlük, kasiyerlik, fırıncılık, otomobil ticareti, gizli müşterilik, sendikanın yardımı, komşu/akraba yardımı, çevreden borç alarak yaşamak, fitre, zekât ve sadaka yardımlarıyla geçinmeye çalışmak, yurt dışında çalışmak, ülke dışına çıkma/iltica,” suretiyle geçinmeye çalışmak vb. gibi faaliyetlerle geçimlerini temin gayreti içerisinde olduklarını beyan etmişlerdir.

OHAL/KHK mağdurlarının yapmak zorunda bıraktıkları hamallık, sigortasız işlerde çalışma, konu komşunun “fitre, zekât ve sadaka” yardımlarına muhtaç bırakılmaları, onların, gerçek bir “sivil ölüme” ya da “ağaç kökü yemeye” mahkûm edildiklerinin açık kanıtlarından olarak görülmektedir. Belirtilen ‘sivil ölüm’ sarmalından kurtulmak için, yurt dışına çıkabilen bazı mağdurların, yurt dışına çıktıkları, dışarıda olan bazılarının ise yurda dönmedikleri, iltica gibi yolları bile aradıkları verilerde görülmektedir.

OHAL/KHK mağdurlarına, ülke içinde ve dışında yaşatılan ‘ötekileştirme’ ve ‘sosyal ölüm’e yönelik eylemlerine, ülkenin ‘Dindar /Muhafazakâr’ olduğunu iddia eden kesimlerinin duyarsızlığı da ayrıca dikkate değerdir. Asya’da, Afrika’da, Avrupa’da; dünyanın birçok noktasındaki, hak ihlallerine duyarlılık gösterebilen ‘Dindar’ ve ‘Muhafazakâr’ olduğunu iddia eden geniş kesimlerin, kendi içlerinde /yanlarında /gözleri önünde yaşanan ‘ötekileştirmelere’ destek bile vermekten çekinmemeleri oldukça manidar gözükmektedir.

A37.0- OHAL/KHK MAĞDURLARI, DARBE/OHAL NEDENİYLE DEVLETTEN GÖRDÜKLERİ MUAMELELERİ KENDİ BENLİKLERİNDE NASIL DEĞERLENDİRMEKTEDİR

Mağdurların tamamına yakını 15 Temmuz darbe girişim nedeniyle ‘devletin’ kedilerine layık gördüğü muameleleri ‘tam bir zulüm’ olarak görmekte-dirler. ‘Yaşadıklarımı hak ettim’ seçeneği ile ‘kişisel kusurlarım olabilir, ama ben bu muameleyi hak etmedim’ seçeneğini seçenlerin bile yaptıkları açıklamalarda aslında böyle düşünmedikleri, gerçekte “O güne kadar, devletim/milletim için, öylesine fedakârca, öylesine özverili, öylesine gayretli çalıştım ki “Bu kadar fedakârlık “cezasız” bırakılmamalı(!)” gibi bir söylem çerçevesinde” ‘hiciv /tersten algı’ yaptıkları görülmektedir.

A37.0- MAĞDURLARIN DARBE GİRİŞİM /OHAL NEDENİYLE DEVLETTEN GÖRDÜKLERİ MUAMELELERİ KENDİ BENLİKLERİNDE DEĞERLENDİRME ANLATIMLARI³²

- “Ben gördüğüm muameleye layık olduğumu düşünüyorum. Çünkü İstiklal Mahkemelerini, Varlık Vergisini, 6-7 Eylül olaylarını, 12 Eylül sonrası yaşananları, 28 Şubatı ve daha nice tekil olayı görmüş, duymuş birisi olarak elde fırsat varken bu toplumun içinde kaldığım ve burada bir hayat kurmaya çalıştığım için kendimi birinci derecede sorumlu ve müstahak görüyorum. Liseye geri dönebilsem üniversiteden itibaren; İsveç, Danimarka, Avustralya veya Kanada gibi ‘Müslüman’ bir ülkeye göç ederdim.”
- “Ben 28 Şubat mağduruyum. Bana ‘başörtülüsün’, ‘hakkını savunurlar’ dendi. Ben de eski sıkıntuları yaşamamak için devletin açtığı sendikaya üye oldum. Bana tebliğ eden bakana bir şey olmadı genel müdüre bir şey olmadı. Bu nasıl yapılır? Devlet beni tuzağa düşürdü diye inanıyorum.”
- “1989 yılında Bulgaristan’dan göç eden bir aile ferdiyim. Bulgaristan devleti tarafından başta Türk ismi değiştirilen, baskı ve ayrımcılığa uğrayan bir fert olarak Türkiye Cumhuriyeti Devleti yetkililerinden daha büyük bir baskı, zulüm ve haksızlığa maruz kaldım. En basit haliyle SSK’lı olarak bile iş bulamadım. Terörist olarak damgalandım.”
- “Asla ihanet etmedim. Kimsenin adamı olmadım.”
- “Anayasada suç olmayan gerekçelerle işten çıkarılmayı haksızlık ve hukuka aykırı olarak görüyorum.”
- “Ben yaptığım iş nedeniyle devlete (TSK ya) bir nevi rehin kaldım. 2012 yılından beri Hakkâri, Van, Şırnak bölgesinde askeri üslerde çalıştık. İlk işimiz olan bir üs bölgesinde ilk havan saldırısı sonrası beraber gittiğimiz çalışanlar geri döndü. Ben ise gönüllü olarak hatta yöneticilerimi ikna ederek orada kaldım. Çünkü ekip giderse iş duracaktı ve sözleşme feshedilecekti... 5 yıl boyunca tabiri caizse kelle koltukta çalıştık. Eğer ki hayati bir tehlike varsa önce ben yaptım sonra gerekiyorsa ekibim yaptı. Önce ben gittim, ekibim arkamdan geldi. Askerin bile gidilmez, çıkılmaz dediği yere gittim, çıktım Allah’ın izniyle. İmzaya gittiğim yöneticilerimin hepsi biz seni biliyoruz ama yapabileceğimiz bir şey yok dediler. İçimdeki yanardağın, ateşin sönmemesi için uğraşıyorum. Umudumu her gün bu ateş ile ısıtıyorum, sıcak tutuyorum. Ben değil ülkem hak etmedi bu olanları ki bize yapılanlar 5 ise durumu 50 olanlar var.”
- “Çalıştığım kurumda eşek diye hitap edenler olurdu, telefonumu evde şarj eder yedek batarya alırdım devletin elektriğini kullanmamak için. Diğerleri ensesi üstü yatarken ben 80 milyonun hakkı deyip kendime yapacak iş bulurdum hatta kendimi gereksiz görürdüm...”

³² Bu bölümdeki ve diğer bölümlerdeki tüm hayat hikâyeleri, mağdur mesajları ve görüşleri tamamen mağdurlara ve/veya yakınlarına aittir. Anlatımlarda, yazım denetimi dışında, tarafımızca, herhangi bir ilave de yapılmamıştır. Bazı zorunlu hallerde, anlatımı kolaylaştırmak amaçlı, kelime ilavesi yapmak gerekliliği hissedildiğinde kelimelerin mağdurların ifadesi olmadığını belli edebilmek için o kelimeler parantez ( ) içerisinde yazılmıştır. Bazı aktarımlarda, mağdurların/yakınlarının kendilerinin de parantez içerisinde cümleler kurdukları görülmektedir. O türden cümleler tarafımızca ilave edilmemiştir. Tarafımızdan, anlatımı kolaylaştırıcı kelimeler dışında, anlatımlara, kesinlikle, herhangi bir cümle ilavesi de yapılmamıştır. Anlatımlardaki ifadeler sahiplerine aittir, tarafımızın görüşlerini temsil etmez.

- “Bize yaşatılanlar haksızlık ve zulmü geçti devlet tarafından soykırıma tabi tutuluyoruz.”
- “Bu ülkenin vatandaşı değilmişiz bunu anladık.”
- “Bu muameleyi göreceğim hiçbir şey yapmadım. Ben şanslılardanım ki Türkiye’de değilim. Duyduğuma göre insanlar çok zor durumdadır. Hiç kimsenin bu yaşananları hak edecek bir şey yaptığına inanmıyorum. Eğer bir suçlama varsa hukuk çerçevesi içerisinde çözülmesi ve ona uygun cezanın kesilmesi gerektiğini düşünüyorum. Ama bu Türkiye için hayal.”
- “Devlet sendikayı kendisi kurdu. Parasını da 3 ayda bir, 60 lira kendi ödedi. Ama cezalandırılan ben ve yavrularım.”
- “Darbeye kalkışanlar ve aklını FETÖ ‘ye kiraya verenler her türlü cezayı hak ediyor. Ancak burada bir sürü ilgisiz insana zulüm edildi. FETÖ’yü milletin başına bela eden şerefsizlere ise hiçbir şey yapılmadığı gibi ödüllendirildiler.”
- “Devlet denen olgu her zaman idare eden güç tarafından nasıl yönetilirse insanlar iyi ya da kötü bir duyguya kapılır. Devlet bugün farklı bir tutum içinde olur yarın tamamen başka bir tutum içinde olur, onun için devlete değil idarecilere kızgın ve kırgınım.”
- “Yaşadıklarımız tamamen bizim hatamız oldu. Alın secdeye gidiyor diye asla kimseye oy vermeyeceğim. Müslüman görünenlerden asla adil bir yönetici olmayacağını anladım. Ama çok geç.”
- “Devlet hiç umursamadı bizi.”
- “Devlet ve millete saygımı tamamen kaybettim.”
- “Devlete ve adalete olan güven sıfır.”
- “Devleti terörist olarak görüyorum.”
- “Devletin hep iyi yönünü görmüşüz. Karşı karşıya geldiniz mi kök söktürüyorlar.”
- “En çok ağırıma giden ise ‘devlete sızdınız’, ‘hak etmeden işe girdiniz’ algısı. Tam üç sene gecemi gündüzüme katarak KPSS sınavını geçerek öğretmen oldum. Alnımın teriyle, hak ederek. Kimsenin lütfuyla filan değil yani. O nedenle anamın ak sütü gibi helal olan işimi torpille, iltimas ve kayırma ile bir yerlere gelen kişilerin elimden alması benim karakterimin asla ama asla kaldıramayacağı bir durum.”
- “Eşim ve ben, kimsenin hakkına girmemek için çok çalıştık. Ama kader.”
- “Hiç bir bağım olmamasına rağmen ihraç edildim. Soruşturma sonucunda takipsizlik kararı verilmesine rağmen görevime halen iade edilmedim. Bir gün bile bir sohbete dahi gitmişliğim yokken sadece iftiralara dayanılarak eşimle birlikte ihraç edildik. Sohbete gidenler, para yardımıyla bulunanlar bile çalışırken yada açıkta iken hiç bir bağım yokken tamamen keyfi olarak ihraç edildik.”
- “Hükümetin yaptığı zulüm ortada ama Gülen yapılanmasının zulmü de ondan az değil. üzüldüğüm nokta kişisel ihracımdan çok bu iki aktörün ülkeye insanlara ve özellikle dine verdikleri zararlar... ahirette işleri çok çetin olacak.”
- “Adalet duygum zedelendi. Devlete güvenim örselendi.”

- *“İşimi severek ve layıkıyla yaparken sorgusuz sualsiz işimden oldum hakkımla geldiğim sınav kazarak geldiğim işimden çıkarıldım şu an benim işimi siyasi torpille girmiş, hayatında hiç sınav kazanmayı bırak, hiç sınava girmemiş insanlar yapıyor. En çok zoruma giden de bu.”*
- *“Kendi ülkemde Suriyelilere yapılanları görüp de, bunca yıldır ülkeme hizmet etmiş, doğuda komando olarak terörle mücadelede yer almış ve Çanakkale şehidi torunu olarak bu muameleye tabi tutulmak oldukça zoruma gitti. Ayrıca suçlama yapanlar yıllarca, insanları teşvik ettikten sonra hiç bilmiyorlarmış sanki uzaydan gelmiş gibi davranmaları kabul ve anlaşılır bir durum değildir. Yapılan haksızlık ve zulümdür.”*
- *“Meslekten ihraç olmak şu kadar basit olmamalıydı.”*
- *“Hiç bir başarı cezasız bırakılmaz.”*
- *“Soykırım. Unutan da unutturan da namerttir. Yılların emeklerini (anne-baba-eş-çocukların hakları) sıfırlayanlar ile bir gün adalet önünde buluşmak dileğiyle.”*
- *“Suç sayılacak hiç bir şey yapmadım. Trafik cezam bile yok.”*
- *“Tamamen iftiradır. İlçe müdürü yolsuzluklarını örtbas etmek için bunu yaptı.”*
- *“Vatan ya da devlet olarak bakmıyorum. Yaşadıklarımız tamamen politik ve doğrudan kişisel rövanşist bir olay. Devlet değil devleti elinde tutanlar muhatabımız. Kanunlar bu yaşatılan hiçbir şeye müsaade etmiyor. Tüm şeyler kanuna aykırı ve Kanunlara rağmen yapılmakta. Bu nedenle devletle değil meselem. Bu süreci ciddi bir deneyim ve olgunlaşma süreci olarak görüyorum. Hüznü ve yaşattıklarıyla çok derin etkiler yaratsa da çok sürdürülemez. Hukuka ve vicdana aykırı hiçbir suçum olmadığından masumiyetime inandığım için kalbim rahat. Ve bir gün bana bunu yapan herkes hesabını verecek. Çok uzak değil!”*
- *“Terörist” muamelesini kabul etmiyorum.”*
- *“Toprağın altına koysalar daha iyi olurdu” dediğim zamanlar çok oldu.”*
- *“14 Temmuz'da devletin en güvenilir çalışanları arasında özel/arındırılmış bir kurumda çalışırken, en ufak bir alaka ve kabahatimin olmadığı, ‘terörist’ muamelesi gören bir insan ne hissediorsa onları hiss ediyorum. Toplum yararına sayısız öğrenci yetiştirmiş, daha sonra vatana ve millete hizmet etmek için doktora sonrası devletin en özel birimlerinden birinde çalışma imkânı bulmuş birisiyim. Daha sonra verilen görevi vatana bir hizmet görevi bilinci görüp çalıştığım yıllar içerisinde en üst sicil notları almış birisiyim. İnsan onuruna yakışmayan muamele ile işten uzaklaştırılıp, toplumun önüne KHK listesi ile birlikte kurbanlık koyun gibi atılıp, kıyma makinesinden geçirildim. Onur ve şerefimin ayaklar altına alındığını hiss ediyorum, kendimizi aklamamız için yargı yollu da kapatıldı.. İş bulmamamız için SGK eliyle damgalandık! Pasaportlarımıza el koyulması ile seyahat etme özgürlüğümüz ve yurtdışında iş bulma özgürlüğümüz elimizden alındı.”*
- *“14 yıllık bir öğretmen 4 çocuklu bir anne olarak devletimizin bana reva gördüğü muamele içi çok kırgınım. Hak etmedim. Adı bir suçlu gibi resim çektirmek gözaltında kalmak çok incindim haksız yere işimden oldum. Artık polis görsem korkuyorum. Paranoyak gibi oldum.”*
- *“15 Temmuz gecesi sokağa çıkanlardanım. Bunu kesinlikle hak etmediğimi düşünüyorum. 19 ağustosta açığa alındım araştırma yapılmadan 1 Eylülde 672 KHK ile ihraç edildim. Kendimi savunma hakkı dahi tanınmadı.”*

- “15 Temmuzda darbeciler, 20 Temmuz sonrası da savunma refleksiyle Devlet bir cinnet geçirdi, Darbecilerin yanında, ailelerini, arkadaşlarını, yakınlarını, aynı mezhepten/meşrepten olanları, sempati duyanları, aklından geçirenleri, gömleğini pantolonunun içine sokmayanları, daha önce legal olan banka, sendika, STK, irtibatı ya da iltisakı olan herkesi suçlu-suçsuz imha etme girişiminde bulundu. Kendimi E-5 trafiğinde kendi halinde ilerlerken; katil-hırsız-soysuz-yolsuzların üzerine hızla giden polis panzerlerinin çarptığı/ezdiği, sonra da bu zararı/mağduriyeti tazmin edilmeyen, yanımdan gelip geçenlerin suçlu gibi baktığı araç sürücüsü gibi hissediyorum. Birinin uyandırmasını ve bu karabasan/kâbusun bir an önce bitmesini diliyorum.”
- “15 yıl hizmet ettiğim milletimden ve inançlarımdan hiç şikâyetçi değilim. Bize kıyanları Allaha cc havale ettim. ...”
- “17 yıl verilen özverili emeğin karşılığı bu olmamalıydı.”
- “19 yıl devletine sadakatle, ciddiyetle ve dürüstçe çalışmış 4 çocuklu bir öğretmen olarak söyleyecek hiçbir söz yok. Adalet ancak ve ancak Allah'ındır. Gerisi teferruattan ibaret.”
- “17 yaşımdan beri ülseratif kolit hastasıyım 25 yıldır hepatit c 11 aylıkken çocuk felci geçirdim son 4 yıldır %65 engelli olarak çalışmaktayım. Bütün rahatsızlıklara rağmen vatan borcum olduğunu düşündüğüm askerlik görevini severek yaptım. İhraç olduktan sonra emeklilik için başvuru yaptım işlemlerim sonuçlandırılmadığı gibi halen durum ne aşamada bununla ilgili bilgi bile almadım alamıyorum cevap vermiyorlar.”
- “17 yıllık öğretmenlik hayatım boyunca öğrencilerime daima vatan millet bayrak sevgisini aşıladım. Gerek meslek hayatımda gerek sosyal hayatımda sevilen saygı duyulan biriydim. Hiç bir zaman hiç kimse ile bir kavga bir tartışma dahi yaşamadım. Daha önceden hiç bir soruşturma, ceza veya uzaklaştırma almadım. Hayatım boyunca trafik cezam bile yoktur. Mesleki çalışmalarım ile ilgili taktir ve teşekkür belgelerim vardır. Bir anda terör suçlaması ile terörist ilan edilmek ve çok sevdiğim öğretmenlik mesleğimi yapamamak beni derinden üzmektedir.”
- “18 yıl öğretmenlikten başka hiçbir şey yapmamış, işini hakkıyla yapmaya çalışan biriydim. Bir gecede hiç bir fikrimiz, dahlimiz olmayan bir menfur olaydan dünyalarımız karardı. İnsanlara güvenim kalmadı. İyilikten başka bir şey düşünmeyen, zorluklarla okumuş ve hayatını devam ettirmeye çalışırken terörist ilan edildik. Kardeşimin ihraç olduğu gün bundan dolayı ağlamasını, oğlumun arkadaşlarının babaları hapiste olduğu için her isimlerini duydukça ağlamasını hiç unutmuyacağım.”
- “19-20 yaşında, illegal olduğunu düşünmediğim bir mesajlaşma programını rica minnet indirdiğim için o telefon hattının sahibi annem gözaltına alındı. Tıp fakültesinde akademisyen olan babam o hat sahibi annemle evli olduğu için 5 gün gözaltında kaldı ve atılım korkusuyla diken üstünde, KHK'ları takip ediyor. En son da ben gözaltına alındım. İfademde ve mahkemede bana danışılmadan etkin pişmanlık dayatması yapıldı ve olayın şoku ile o bağlamda ifade verdim. Yani örgüt üyeliğini bir nevi kabul etmiş oldum. Şimdi ise yıllardır hayalini kurduğum kariyer umutlarımı yitirdim zira fişlendiğim için memur olmam mümkün değil gibi görünüyor. Yakınlarım “üzülme, yurt dışı yasağın kalkınca çıkar gidersin.” diyorlar ama ben ülkemi terk etmek istemiyorum. Bugüne dek bunun için bir hazırlık da yapmadım. Türkiye’de doktor olmak için okudum hep.”
- “Adalet mülkün temelidir. Ülkeme Allah için canım feda... Ama kimin hain, kimin kahraman olduğunu ahirette görebiliriz diye düşünüyor. Cahillerle sözü uzatmıyorum.”

- “20 tonluk bir buldozer silindir tarafından ezildiğimi hissediyorum, devletim tarafından dışlanmışlık hissediyorum, psikolojim yerlerde, çocuklarımın her yüzüne baktığımda içim cız ediyor.”
- “20 yıllık sadakatim sonu hüsrana. Adalet duygusu bitti. Devlete olan güven bitti. Özgürlük diye bir olgu yoktur. Demokrasi yoktur. Devlet nizamla uyumaz. . . .”
- “20 yıllık meslek hayatımın 8 yılını zorunlu hizmet(doğu ve güneydoğu) ve 15 yılını köylerde çok zor şartlarda çalışarak, PKK nedeniyle kapalı 2 okulu hizmete açarak çalışan bir vatansız DEVLETİN HİÇBİR KURUMU ya da KİŞİSİ, yapmadığım bir eylem ve işlemediğim suçtan dolayı TERÖRİST İLAN EDEMEZ. Ben bunu kabullenmiyorum.”
- “2014 de 8 aylık bir maaş hesabından dolayı ihraç olup iftiraya uğramak. Üstelik FETÖ bağlantısı bilinen bir rektörce. İftirayı hazmedemiyorum ve kızgınlığım devletin bu işi üç beş çapulcuya bırakmasından. Çok mağdurum canı yandı.”
- “50 ye yakın başarı belgesi verdi devlet bana. Ama şu an ağır ceza da yargılanıyorum .. Trajikomik. .”
- “32 yıllık hayatım boyunca devletim için doğuda çok zor şartlarda çalıştım, didindim. Devletin tek kuruluşuna göz dikmedim. Sayısız fedakârlık yaptım vatanım ve milletim için. Göreceğim muamelenin böyle olacağını rüyamda görsem inanmazdım. Hakkımın zerresini helal etmeyeceğim.”
- “42 yaşındayım. 20 yıl görev yaptım. Ömrüm boyunca ağızdan küfür dahi çıkmamıştır. Okuldan en geç çıkan, herkese yardım eden biriydim. Elimi taşın altına koyardım sürekli. İnançım olmasa, insan terörist olur, böyle bir durum.”
- “6 aylık bebeğimle tutuklanmış olmak ve bir oğlumdan da ayrı kalmak tarifsiz bir acı.”
- “Açıkçası "ciddiyetsizlik, vicdansızlık, bedevilik, kalitesizlik" devletin özüne işlemiş; gözümde çok büyüttüğüm kurumlarmış bu devlet organları... Keyfilik yüzünden harcanıyor olmak üzücü. Akli başında değiller gibi makam mevki sahipleri... Örumcek ağı gibi dayanaksız bir devlet... Çocuk oynacağı gibi duruyor her şey... Özetle; şımarık ve şirret vasıfsız bir yönetimin elinde kalmış gibiyim. Saygı duyamıyorum, önemseyemiyorum... Tuhaf!”
- “Açığa alındığım surede bunun geçici bir süreç olduğunu ve tekrar işime döneceğimi düşünüyordum14 temmuzda ihraç edildim. İlişik kesmeye gittiğim o gün ise sanki azalarımı kaybetmiş, dünya yıkılmış altında kalmış gibiydim.”
- “Açık zulme uğramış ancak adalet arayacak hiçbir adresi olmayan biriyim. Kimsesizlik bu değil mi?”
- “Açıklamaya kelimeler yetersiz kalır. Canım gitti 3erkek çocuğu yetim bıraktılar bir başıma kaldım. Bana tüm haklarımı da verseler hiçbir şey telafi edilemez.”
- “Adalet sadece bir parti adımıymış. Vefa bir semt adımıymış. Din koca bir yalan imiş. Devlet ceberutmuş. Ana baba kardeş arkadaş kadar olmuyormuş.”
- “Adalet olan güvenim kalmadı ve hak arayabileceğim bir merci yok.”

- “Adaletle olan inancım kalmadı. Hayata küstüm.”
- “Adaletin eksikliği, düşünce suçu hala var, çocuklarım için bu ülkede gelecek göremiyorum.”
- “Adaletsizlik ve hukukun olmaması devlet tarafından insan yerine konulamamak umutlarımı tüketti.”
- “Afrika’daki kabile devleti anlayışı.”
- “Ağır depresyon geçirdim. İlk zamanlar her gün ağlıyordum. Darbe konusunda suçsuz günahsız ve masum olmama rağmen cezaların en ağır ile cezalandırıldım. Hukuk yollarının kapatılması kendimi savunamamam ve hiçbir şey yapamamanın verdiği çaresizlik. Devlete olan güvenimi kaybettim. Adaletin artık bu dünyada geleceğine dair umudum kalmadı.”
- “Adliyede çalıştığım için ilk amirim olan hâkimim gözaltına alındı. Çok garipti boşluk mu şaşkınlık mı bilemedim. Ağustos ayında da eşim ve ben gözaltına alındık. Halen bir yıldır imza atıyorum halen neyle suçlandığımı bilmiyorum. Gözaltı sürecinde terör örgütü olmak ile suçlanıyorduk ve bu çok ağırıma gitmişti ve halen de çok zor. Ne zaman hak ve hakikat ortaya çıkacak bilmiyorum. Tek dayanağım Rabbim ben yaşadıklarımı ona şikâyet ediyorum ve şükrediyorum imanım olduğu için. İnanın imanım olmasa bunun bir imtihan olduğunu düşünmesem sanırım nezaretten çıktığımda hayatıma son verirdim. Ama inancım buna engel oldu ümidim azaldığında seccade mi serip Rabbime anlatıyorum derdimi binlerce kez şükürler olsun bugünüme.”
- “Ağlatanların da ağlayacağı günler var elbet. İyi ki Rabbimiz Tekmiş. Millet için ümitsizliğe kapıldım. Vatan için karamsarlığa düştüm. Kurumlara güvenim bitti. Müslümanım diyenlerden soğudum. İnsanları değerlendirme ölçülerim değişti.”
- “Aidiyet duygumu kaybettim.”
- “Ailemden uzaktayım. İlk torunlarını koklayıp, sevemiyorlar. Evimi dağıttık, eşyalarımı da. Dil bilmediğim yerde üç beş kuruşla hayata tutunma.”
- “Ailemi ve beni maddi manevi sıkıntıya soktular. Bunun adı tamamen zulüm.”
- “Akil sağlımı korumaya çalışıyorum. Her şey o kadar saçma ki...2017de Ortaçağ yaşıyoruz. Ülkemize dair umutlarım maalesef her gecen gün azalıyor. Artık görevime geri dönmek de hiç bir anlam ifade etmiyor. Olan oldu artık. Hiçbir şey eskisi gibi olmayacak.”
- “Akıl mantık ile izahı mümkün değil.”
- “Algı operasyonu biat edilmediği için hırsızlıklarına göz yumrukladığı için insanlığı iyiliği bitirilmeye çalışıyor la devleti bölüyor AKP tarafları ülkem için üzülüyorum adalet bitmiştir adaletin olmadığı yerde yaşanmaz.”
- “Allah devletimize zeval vermesin. Bizlere bu sıkıntıları yaşatanları kahr-u perişan etsin inşallah.”
- “Allah sebep olanların başını yaksın. Eğer haksızsak belamızı versin.”
- “Allah var. Vekilimizdir. Sabır ve dua ediyorum. Bir gün hukuk geri geldiğinde hukuksuzlara hukuk yoluyla cevap vereceğim günü bekliyorum.”

- *“Allah'a ve ahirete inancım daha da arttı.”*
- *“Anlatılmaz yaşanır. Ama en kötüsü banka hesaplarımın bloke olmasıydı. Neden ettiniz diye yazılı belge istedim. Biz değil genel müdürlükten alabilirsin oda mahkeme kararı ile dediler. Hâlbuki ben bankadan kredi çekmiştim ödemem devam ediyordu. Hayatımda hiç unutmadığım bir gündü.”*
- *“Artık bir vatanım var diyemiyorum.”*
- *“Artık bu devlete ve zulme susan bu millete acımıyorum. Bu millet başına gelen her musibeti hak ediyor diye düşünüyorum. Zulmü alkışlayan sözde dindarlar beni dinden soğuttu.”*
- *“Artık devlete güvenmiyorum.”*
- *“Artık devletimi ve milletimi sevmiyorum ilk fırsatta ülkeyi ömür boyu terk edeceğim.”*
- *“Artık hiçbir dini kuruluşa beş kuruş yardım etmiyorum. Sokakta gördüğüm hiçbir fakire acımıyorum. Ağır şartlarda çalışan işçilere önceden şefkat duyardım, şimdi duymuyorum. Onların en azından işi var, benim sebepsiz yere işim bile yok. Diyanetin söylediği hiç bir şeye inanmıyorum.”*
- *“Artık mevcut devlet kurumları ve görevlilerine saygı duymuyorum. Ama yaptıklarını bildiğim için aile fertlerime zarar verecekler diye korkuyorum. Çocuklarım devlet asker polis deyince korkuya kapılıyor. Ancak onların yani mevcut yönetimin istediği gibi devlet halk düşmanı olmayı tercih etmeden güzel ülkemizin güzel insanı için ve onlarla birlikte yaşamaya devam edeceğiz.”*
- *“Artık milli bir duygum kalmadı pasaportumu versinler çekip gideceğim iş mis tazminat hiçbiri umurumda değil yeter ki şu kokuşmuş yerden bir an önce gideyim ve bir daha da dönmeyeyim burasıda umurumda değil gayrı.”*
- *“Artık vatan sevgim yok bunun yerini İNSAN sevgisi aldı. Güzel olan her insanı seviyorum. Türkiye'de de güzel insan çok az olduğu için eşim gelince hukukun var olduğu bir ülkede hayat kurmak istiyoruz.”*
- *“Atalarımız ne güzel ifade etmişler: "Besle kargayı oysun gözünü" 13 yıl her türlü desteği verdiğim bir siyasi parti beni bir günde kendine düşman ilan etti.”*
- *“Bana bunu yapanlar vatan hainlerinin ta kendileridir. Çünkü onlar bu vatanın öz evlatlarını devlete küstürmeye çalışıyorlar, lakin başaramayacaklar.”*
- *“Bana bunu yaşatanlar evliya olup uçsalar gözlerimin önünde hakkımı helal etmeyeceğim Allah bu haksızlığı adaletiyle bu dünyada düzelt sin mahşere bırakmasın.”*
- *“Bana bunu yaşatanları asla affetmeyeceğim.”*
- *“Bana göre çok daha kriterleri olanlar rektör tarafından seçimde destek verdikleri için korundu.”*
- *“Başörtüm nedeniyle her zaman sorun yaşamıştım, rejimi değiştirmeye çalışmakla suçlanmıştım ama en azından vatana ihanet iftirası kadar ağır gelmezdi, çünkü böyle bir şey olmadığını biliyordum, T.C. Devleti, benim ona verdiğim değer in zerresini bana vermedi, bugünler de geçer ama kırgınlığım kalacak.”*

- “Bana ve bence KHK’lar dolayısıyla mağduriyet yaşayan insanların yüzde 99’una karşı yapılan bu uygulamaların haksızlık ve açık bir zulüm olduğunu düşünüyorum. Bir ırgat çocuğu olmama rağmen, dişimle tırnağımla kazıyarak, onulmaz dertler ve çekilmez çileler çekerek, herkesten yüz adım geriden yarışa başlayıp herkesin yüz adım önüne geçerek, ensesi kalın bir dayısı, cebi dolgun bir babası olmamasına rağmen, fakir ve sahipsiz bir kişi olmama rağmen 2002 yılında, üçlü koalisyon döneminde, girilmesi en zor, en torpil isteyen bir kuruma Allah’ın yardımı ve kendi beyin gücüme dayanarak giren ve 15 yıl boyunca en zorlu koşullara rağmen görevini başarıyla yapan biri olarak; bu yaşadıklarımı büyük bir hayal kırıklığı olarak görüyor ancak tünelin sonuna yeniden erişeceğimize olan inanç ve umudumu muhafaza ediyorum.”
- “Bana yapılanları devlete mal etmem mümkün değil, dönsem kaldığım yerden devam ederim...”
- “Ben 15 yıl devlete sadakatle çalıştım ve bana verilen görevleri özel hayatımı aksatma pahasına en iyi şekilde yerine getirme gayretinde oldum. İş arkadaşlarımla bana yaptıkları ortak eleştiri fazla devletçi ve milliyetçi oluşumdu. Devletimden tam da eleştirilerin zıddı yönde yani terörist olarak suçlanmak çok zoruma gidiyor. Hatırladıkça kalbim sıkışıyor ve adeta kahroluyorum.”
- “Ben 19 yıllık diyanet teşkilatında çalışan biriyim görev yaptığım her yerde başarılı ve özverili çalışmalar yaptım. Üstlerimden defalarca takdir başarı belgeleri aldım. Kaymakam ve valiler çalışmalarımı örnek gösterdiler. Vatanıma dinime milletime hiçbir kusurum olmadı olamaz. Bize yapılanlar büyük bir zulüm. Bir imtihan içindeyiz. Herkes yaptığının cezasını er veya geç görecek. Bunu abana yapanlara aşağıdan en al tabakaya kadar hiçbirine hakkımı helal etmiyorum. Etmeyeceğim.”
- Ben 2006 yılında Diyarbakır’da çalışırken terör örgütünün sokak eylemlerinde kolumda yaralandım, abim 90’lı yıllarda askerlik yaparken vefat etti, yani her koşulda halkıma hizmeti ve iyi bir vatandaş olmayı ailemden öğrendim ve hizmet ettiğim insanlara da hukukun üstünlüğü ve insan onurunu koruyucu tedbirler alarak davrandım. Ancak 16 gün OHAL KHK’sı ile polis gözaltında kaldığım süreçte polisten içkence gördüm. Şikâyet etmeme rağmen hiç bir adli işlem yapılmadı. 22 yıl görevimde hukukun üstünlüğü ile görev yaptım, ancak kendi ülkemde bir dönem mahiyetimde çalışan bazı memurların bana ve diğer gözaltında olanlara karşı işkence ve kötü muamelelerine uğramamı hiç unutamıyorum. Hatırladıkça kinleniyor, elimde hiçbir şey yapamamanın ıstırabını çekiyorum. Düşünün bana işkence yapılıyor. Şikâyet ediyorum 14 aydır işlem yapmıyorlar. Sahi biz hangi anayasa ile yönetiliyoruz. Sahi hukuk adalet insan hakları hep bir masal mıydı?...”
- “Ben 28 Şubat döneminde imam hatipte okuyan biriyim ama ne ben nede o dönem sağ görüşlü olan memurlar böyle zulüm görmediler. Sadece bir akıl tutulması yaşıyor ülkede. İnsanlar celladına âşık olmuş farkında değiller...”
- “Ben 99 İHL mezunuyum ve hayalimdeki meslekten sırf o dönemde uygulanan ve sonrasında kaldırılan katsayı uygulaması nedeniyle koparıldım sonrasında başörtü mağduriyetleri derken alnımın teriyle kazandığım mesleğimden koparıldım. . Kırgınım.”
- “Ben asla terörist değilim bu açıklamayı yapmak bile beni incitiyor. İnsanlar bana acıyarak baktıkça bana bunu yaşayanlardan nefret ediyorum. Herkes kendi derdiyle uğraşırken biz insan yetiştirmekle uğraştık, kendi çocuklarımızı bakıcılar büyüttü yüzden kimse bize vatan sevgisinden bahsetmesin. Bugün de olsa aynısını yaparım.”

- “Ben bayağı şaşırımdım açıkçası. Hiç bir cemaate ya da dinsel gruba dâhil değildim. İlla bir cemaate gireceksem Adnan Oktar ve kedcikler cemaatine girerdim. Sonra işlerini geri isteyen eğitimcilerin içeri atılıp 22 yıl hapis istemiyle dava açıldığını TV’lerden izleyince tırstım açıkçası. Bir anda büyük resmi gördüm sesimi kestim. Devlet babayı fazla meşgul etme her an içeri alınabilirsin dedim kendi kendime.”
- “Ben bir kağıda kıyamazken "hainlik, terör"! Gibi çok ağır ithamlarla yargısız infaz edildim. Bu acıyı ancak yaşayan bilir. Yılların emeği haksız hukuksuz bir şekilde alındı.”
- “Ben bu muameleye maruz kalmak için ne yapmış olabilir diye sorular zihnimi meşgul etti. Çalıştığım yerlerde mesai mefhumu gözetmeksizin çalıştım.”
- “Ben bu topluma hep yardımcı oldum, iyilik yaptım, hayatım halkın içinde geçti, yaşadıklarımı hak etmiyorum. Yaşadıklarımın insanların, toplumun, ilgisizliği, duyarsızlığı beni kahrediyor.”
- “Ben bunları hak edecek hiç bir şey yapmadım. Kanunlara ve adalette güveniyordum ama şimdi güvenmiyorum. Bu güvensizlik duygusu beni umutsuzluğa sevk etti.”
- “Ben bunu asla hak etmedim yıllardır vatanım ve milletim için yasadım tüm birikimlerim vatanım ve milletim için yaptım doktor hakim savcı olacak yerde öğretmen oldum ama yine pişman değilim.”
- “Ben bunu hak edecek ne yaptım? O kadar görevini yapmayan/ yapamayan insan çalışıyor ben vebalıyım sanki.”
- “Ben de eşimde çok çalıştık vicdanımız rahat hak etmedik bunu.”
- “Ben devleti adil bilirdim. Benim ve ailemin adalet duygusunu yok ettiler. Oysa memurken mesai gözetmeden fedakârca çalışırdım, birçok başarı belgesi almıştım. İnsanlarımızı adil, hakperest, cesur zannedirdim, menfaatleri için inandıkları tüm değerleri çığneyebiliyorlarmış. Şok oldum.”
- “Ben devletime küsmedim, hiçbir zaman da küsmem. Ancak yönetenler ve destekçilerinden nefret eder durumdayım.”
- “Ben devletimin aleyhine, devlet büyüklerinin aleyhine derslerde en küçük bir söz söylemedim. Politikadan ve politik kişilerden hep uzak durmaya çalıştım. Ama şimdi devletin ve politik kişilerin gözünde bir teröristim. Bunu kabullenmem mümkün değil.”
- “Ben devletin bu kadar zalim olabileceğini hayalimden bile geçirmezdim. Ama hayalimde olmayı bana yaşattı.”
- “Ben bu muameleyi hak etmedim.”
- “Ben hayatımda adli bir vaka yaşamadım. Polisle adliye ile hiç bir olaydan dolayı işim olmadı. Mesleki bir uyarı dahi almamışken devlet en masum insanları terörist ilan etti. Vatanına milletine hukuka bağlı sadık olmak suçmuş meğer. İnsanlara iyilik ve yardımda bulunmak kısacası iyi insan olmak yanlışmış.”
- “Ben işimde çok başarılı bir insandım. Herkes tarafından sevilen, sayılan bir insandım. Hayatımda ne adli ne idari hiçbir soruşturma geçirmedi. İşimde hep takdir, teşekkür aldım. Yapılan tamamen zulüm.”

- “Ben kesinlikle vatan haini değilim. Asıl vatan haini ... parti. Ne istedilerse vermişler. Sonrada çıkıp biz kandırıldık diyorlar. Elinde MİT var, askeri istihbarat var, polis istihbarat var hala kandırılıyorsun. Bende ne var HİÇ! Bir yandan da iyi oldu Türk halkının büyük çoğunluğunun omurgasız olduğunu güce taptığını anladım. Ülkem her geçen gün bataklığa batıyor, bunu yapan hükümet olmasına rağmen bunu benim gibi olaylardan haberi olmayan insanların üstüne atıyor ya, bu zoruma gidiyor.”
- “Ben sabrediyorum, onlar zulmediyor... SABIR ZULMÜ YENECEK...”
- “Ben suçsuzum ve bu bilinç ile ölsem de bir değişiklik olmayacak haklı ve gururluyum.”
- “Ben mesleğini severek ve titizlikle yapan yardımsever duyarlı biriyim. Hiçbir şekilde açıklama yapılmadan bir suçlu gibi ihraç edilmek çok ağır hele adli soruşturma sonucu öğrendiğim. Hiç ilgim olmayan teknolojik sebepten olması ve terörist diye yaftalanmak korkunç. Bir de bunun kendini inançlı gören adaletli olduğunu savunan insanlar tarafından yapılıp zulme dönüşmesi öfke ve hayal kırıklığını artırıyor. Kendini dindar olarak lanse edip zalimlik yapanları gördükçe özellikle idareci olanlara güvenim kalmadı iyi işler yapacaklarına dair inanç ve umudum kalmadı.”
- “Ben şuurlu bir insan ve bilinçli bir vatandaş olarak meslek hayatımın son 25 yılında özellikle bu lanet... cemaate karşı mücadele veren, meslektaşlarını dahi uyararak bir insan olarak (Beni biraz araştırma, soruşturma nezaketi gösterebilirler bana değil ceza ödül vermeleri gerekirdi. Beni bu konuda yakinen tanıyan meslektaşlarım ve sosyal çevrem doğrulayacaktır). Bu cezayı kesinlikle hak etmediğimi ve haksızlığa uğradığımda inanıyorum. Buna beni tanıyanların tamamı da inanıyor!”
- “Ben TÜBİTAK öncesinde Amerika'da yüksek lisansımı 4 üzerinden 4 ortalama ile tamamlamıştım. TÜBİTAK'ta çalıştığım süre boyunca aldığım paranın hakkını ödeyebilmek için hep çalıştım. Aldığım devletin parasıdır diyerek mesaimin hakkını vermek için çabaladım. 7 yıllık çalışma hayatım boyunca 5 farklı projede çalıştım ve hepsini başarılı şekilde sonuçlandırdım. Maruz kaldığım durumları hak etmeyi bir yana bırakın kesinlikle ve kesinlikle milyonda birini dahi hak ettiğimi düşünmüyorum. Kusurumuz varsa söylesin, o da yok! İltisak dendi ve önce 667 nolu KHK ile Bakan oluruydu, ardından yetmedi üstüne bir de 672 nolu KHK ile bu kez listelere ismimizi koymak kaydıyla bizleri ihraç ettiler. Umurumda değildi başta çünkü zaten ben sürekli iş teklifi alıyordum. İhraç olduktan sonra ilk 1 ay içerisinde 10'dan fazla şirket ile görüştim, fakat SGK kayıtlarındaki durumları anlayınca işin ciddiyetini de anladık. Şirketler sizinle çalışmak istiyor dahi olsalar, kendi başlarına bir bela gelmesin diye mecburen sizden uzak duruyorlar. Devlet vatandaşına kesinlikle bu şekilde davranmamalıydı. Bu muameleyi kimsenin hak ettiğini düşünmüyorum.”
- “Ben yaz tatili dahi doğru dürüst yapmadan Diyarbakır'da kendimi hastalarımın adamış günde asistanlarımla birlikte 50-100 arası hastayı bizzat bakan ve karşılığında hasta sahiplerinden bir ücret talep etmeyen bir doktordum. Çok ağır hastalara bakıyordum. Gece gündüzüm yoktu. Asistanlarım ve hastalarım arkamdan perişan oldular. Aradan 1,5 yıl geçtiği halde hala benim poliklinik ve kliniğim kapalı olup baktığım ağır hastaların çoğunun öldüğünü, asistan eğitimlerinin yarım kaldığını, hastalarımın benim branşında uzman olmadığı için Adana, Ankara, İstanbul gibi uzak illerden şifa aradığını bana her nasılsa ulaşan 1-2 asistanımdan öğrendim. Üzüldüm. Devletime 25 yılı aşan hizmetimin karşılığı bu olmamalıydı. Adil olmayan, kanunların suç saydığı hiç bir eylemim olmadığı halde bir yıla yakın hapis yattım, yine hapse girme tehdidi altındayım, duruşmalarım devam ediyor. Devlete, halka, meslektaşlarıma, akrabalarıma güvenim ve itimadım sarsıldı. Bundan sonra “kalan ömrümü toplumdaki soyutlanmış olarak geçirmek istiyorum.”

- *“Ben vatan haini değilim olmadım olmayacağım da. Bana bu yakıştırmayı yapanlara sesleniyorum elimize silah versinler birlikte gidip PKK ile çatışalım . Bakalım kim hain kim değil. Eşimin eline bakarak yaşamak zoruma gidiyor. :((((((üzüntü çok ama yazamıyorum. Allaha inançlı insanım birazda olsa geçiştiriyorum bazı olumsuzlukları .”*
- *“Ben ülkenin evladım. Kesinlikle suçsuzum. Adalet bu kadar gecikmemeliydi.”*
- *Ben yıllarca devlete ve millete layık hayat tarzında aşırılıklara yer vermeyen ahlaklı bir insan olmak için çalıştım ve bunlar başıma geldi demek ki bir ahlaklı ve etik değerleri olan bir insan olmak çok da iyi bir şey değilmiş şekilde düşüncelere kapıldım.”*
- *“Benim için devlet ve millet bitmiştir.”*
- *“Beni bu duruma düşüren soruşturmadan işimi emeğimi çalan; bir de haklıymış gibi sağda solda konuşan hukuku canı istediği gibi anlayan uygulayan bu devletten, olanları görmezden gelen, merak etmeyin geri alacaklar diyen (intihar edenlere, psikolojik travma yaşayanlara, aileleri parçalananlara rağmen) rahat dursaydınız reisin dediklerini yapsaydınız hukuka değil reise uysaydınız diyen kısaca millettten ve devletten nefret ediyorum.”*
- *“Benim canımı dışıma takarak faydalı olmaya çalıştığım devletim ve milletim bu olamaz. Devlet vatandaşını korumak, kollamak yerine eften püften sebeplerle ona haksızlık etmez, edemez.”*
- *“Benim duygu dünyam mahvoldu. Çok aşırı inandığım ve güvendiğim ve de destek gördüğüm devletim bana teröristsin dedi. Bende ki hayal kırıklığını bir bilerseniz.”*
- *“Benim gibi vatansaver birine bu yapılmamalıydı en azından bir soruşturma olabilirdi diye düşünüyorum.”*
- *“Benim için devlette, millette, vatan da yok artık. Bunlara olan hiçbir şey umurumda değilim. Benim vatanım ailemle yaşadığım 100 metrekarelik evim milletim ise çekirdek ailem ve 2-3 arkadaşım.”*
- *“Benim için gece gündüz çocukları için didindiğim bu halk ve bu devlet bitmiştir.”*
- *“Benim kadar bu bayrak ve vatan sevgisi olmayan parayı sevenlerin yalanlarla uyutulanların kendini vatansaver ve dindar zannetmelerinin verdiği burukluğu yaşıyorum.”*
- *“Benim ve özellikle de eşimin psikolojisi bozuldu. Çocuklarımdan 6 ay boyunca uzak kaldım. Çocuklarım 2, 4 ve 6 yaşlarında ve bana çok bağlıydılar. Her hafta sonu yanlarına gelirdim ama yine de çok etkilendiler. Çocuklarım eskiye nazaran daha sık hastalanmaya başladılar. Bu durum beni çok yıprattı.”*
- *“Besle kargayı oysun gözünü atasözü durumu ifade ediyor.”*
- *“Bir kere yaşadıklarımdan dolayı devleti suçlamıyorum. Yaşadıklarım sadece iktidar partisi yüzündendir. Bu yüzden devlet tabi ki benim devletim ama iktidar asla.”*
- *“Bir devlet bu kadar vefasız aceleci ve hukuksuz olmamalı her zerresi alın teri olan bütün emeklerin elimden alındı ama biliyorum ki Allah hiçbir kulunun emeğini zayi etmez.”*
- *“Bir devlet halkına ne kadar acımasız olabilir yaşayarak tattım. İki oğlum kayınbiraderim darbe yalanın danışmanı sonra tutuklandı hala mahkeme olmadan devam.”*

- “Bir devlet kendi insanına bu kadar acımasız olamaz.”
- “Bir Devlet nasıl olur da kendi vatandaşına karşı bu kadar acımasız olabilir diye düşünüyorum. Ama cevap bulamıyorum.”
- “Bir devletin kendi vatandaşına bu şekilde adaletsiz davranması aklım almıyor. Bu yapılanları devletime bağlamıyorum. Bu ancak kişilerin kendi nefretlerinin kinin dışı vurumcudur.”
- “Bir insana dünyada iki ağır yük vardır. Biri namus. Diğeri vatana ihanet. Biz vatana ihanetle suçladık. Hem de vatan sevdasıyla yanarken. Kimse bu ülkeyi benim kadar eşim ve arkadaşların kadar sevemez.”
- “Bir gecede hain oldum. Eli kanlı örgüt üyesi oldum. Kaç defa dua ettim "Allah'ım keşke bu olaylar yaşanmadan önce benim canımı alsaydın." Hayatımda bir defa tavuk kestim. Fakat kestikten sonra uzun bir dönem tavuk yiyemedim. Mahallemdeki kediler için her gün mama dağıtıyorum. Soğukta üşüyüp hastalanmasınlar diye yuva yapıp sokağa bırakıyorum. Elime üç kuruş para geçse onlara mama almaya çalışıyorum. Yaratılan tüm mahlûkatı severken nasıl olurda eli kanlı bir terörist olurum. Bu soruyu defalarca sordum kendime.”
- “Bir haksızlık oldu, en başta çocuklarımız üzerinde bir etki yarattı özellikle okuyan ve sınava hazırlayan çocuklar. Beraber çalıştığımız ve ihraç edilmeyen hala çalışan arkadaşlarımız dost olan ve olmayanı gördük ve öğrendik ki, kafasını kuma gömenler ve bir selam dahi çok görenler...”
- “Bir insanın vatanini sevdiğini işini düzgün yapmasından vatandaşa insan gibi davranmasından yaşlıyı çocuğu fakiri garibani horlamadan işlerini görmesinden devletin şefkatli yüzünü göstermesinden anlarsınız.. Çalıştığım süre boyunca öfkelenerek bağırarak vatandaşlara kadar hep vatandaşa iyi davrandım işlerini kolaylaştırıp memnun bir şekilde göndermeye çalıştım.. Ama vatan haini gibi gözyaşlarımı içime akıtarak çıktım kurumumdan.. Muhsin Yazıcıoğlu'nun dediği gibi vatan sevmenin çilesini biz çektik edebiyatını başkaları yaptı. Mesaisine dikkat etmeyen vatandaşın işini savaştıran ve bir gülümsemeyi vatandaşa çok gören insanlarsa çalışmaya devam ediyor.”
- “Bir suçum olduğuna inanmadığım için vicdanım rahat. Ben yalnızca ülkem durumuna ve insanların bu kadar duyarsız olmasına çok üzülüyorum.”
- “Biran evvel bu ülkeyi terk etmek istiyorum.”
- “Birçok şey yaşadım, yaşatıldı. Devlet yetkilileri tarafından vatandaşlığım, haysiyet ve onuruma kadar yapılan haksızlık ve iftira şimdiye kadar yaşadığım en kötü tecrübeydi. Her gittiğim yerde potansiyel suçlu muamelesi gördüm. Yasal haklarım ve masumiyetime rağmen beni dinleyen tek bir kapı bile yoktu...”
- “Bir gün her şey düzelse veya yurt dışına çıkabilirsem bir daha bu ülkeye dönmeyeceğim.”
- “Birileri sanki vatani için canını verebilecek insanları ülkeden soğutmak için ellerinden geleni yapıyor.”
- “Birileri tatmin edilsin diye, topluma terörle mücadele ediliyor şeklinde gösterebilmek için bizi kurban seçtiler. Hakkımda en ufak suç unsuru yokken bunlara maruz kalmamın başka açıklaması yoktur.”

- “Birkaç seçkinin istikbali ve daha iyi yaşaması için harcanabilecek böcek nev’inden bir canlı olduğumu hissediyor, bundan dolayı adaletin sadece güçlülerin ikamesini sağlamaştıran bir araç olduğuna inanıyorum.”
- “Biz devletimizin malını gözümüz gibi korurken, bir anda hain olduk, çok onur kırıcı bir durum oldu.”
- “Biz ki dedeleri bu ülke için şehit olmuş Anadolu’nun has evlatlarıyız. Gerektiğinde devletimiz ve milletimiz için canımızı feda edebiliriz. Bize yapışacak en son etiket üzerimize yapıştı. Fakat bu devlet bizim. Yöneticilerimize kırgınız. Dedemin dedesi ve 3 kardeşi bu ülke için şehit olmuşken, dedem Kore gazisi iken, biz de bu vatanın has evladı olarak başımıza gelenleri hak etmesek de, bu ülke bizim ülkemiz. Bir gün hukukun geleceği günleri bekliyor ve ümit ediyoruz. Keşke bunun için elimizden gelen bir şeyler olsa.”
- “Bize bu zulmü yapan bütün yetkili merci onlara sadece Sizden büyük ALLAH var diyorum. Sizin yaptıklarınızı Rabbim görüyor ve biliyor biz ona sığınıyoruz ve emin olun sizden daha güçlüyüz ve vicdanımız rahat. Umarım bu hak tecelli ettiğinde yüzlerine tükürme fırsatını bulurum ve hakkımız haram zıkkım olsun Allah sizi beter etsin tez zamanda.”
- “Bize bunları yapmaya ne hakları var diye sorguluyorum hiç bir suç işlememişken bizim masum olduğumuzu bildikleri halde neden bu nefret???”
- “Bize yapılan zulmü destekleyen hükümeti ve vatandaşları asla affetmiyorum. Bu darbeye kalkışanların Allah bin belasını versin destek verip onaylayanların Allah bin belasını versin ama bize yapılan bu haksız zulme işkenceye de ve mağduriyetlere de destek verenlerin Allah bin belasını versin.”
- “Bize yaratılanların hiç birini hak etmediğim için içimde büyük bir kırgınlık ve kızgınlık var. İnsanlara karşı iyi niyetim değişti. En çok çocuklarım adına üzülüyorum.”
- “Bize yaşatanları zaten Allaha havale etmişim en büyük inkisar-ı hayal İslami camia ve insanların tepkisizliği. Bunların kalitesizliklerini anlayabilmek için bu süreç yaşanmalıymış. Vatan sevgimi kaybettim. Bu ülkede bu samimi-yetsiz insanlarla aynı havayı solumak dahi istemiyorum...”
- “Bize yaşatılanlar hak ve hukuk, hakkaniyet ile izah edilebilecek şeyler değil. Bize yaşatılanlar soykırım gibi açlığa ve yokluğa mahkûm etmek diye düşündüm...”
- “Bizim suçsuz olduğumuzu devlet yetkilileri de Allah da biliyor ama Halen zulme devam ediyor en yakın arkadaşlarım, canımı emanet ettiğim kardeşim gibi insanlar ceza evlerine atıldı.”
- “Bizim ülkemizin hiç güvenli olmadığını, her an her şeyin olabileceğini öğretti bu süreç. Milletimize ve devletimize olan güvenini yok oldu.”
- “Boş bir dünya da yaşamaya çalışıyoruz. İntihar ile süslemek istiyorum.”
- “Böyle bir ciddi kurumun hoyratça işlere alet edilip kullanılmasına çok şaşırđım.”
- “Böylesine bir zulmü anlatacak kelime dünyadaki hiçbir dilde yoktur.”
- “Bu dünyayla ilgili hiçbir beklentim kalmadı, bu durumun toplu katliamdan farkı sadece yaşıyor olmak.”

- “Bu bir kıyımır. Hukuksuz kanunsuz suçsuz yere işinden evinden hürriyetinden mahrum bırakılmak ve pasaport u iptal edilmek tam bir soykırım. Ama kendi adıma ümitsiz değilim bir gün bunların hesabını hukuk içinde soracağız yapanlardan.”
- “Bu bir zulüm bir hukuksuzluk ... Telifisi mümkün olmayan bir darbe yapıldı bize.”
- “Bu devlet artık benim devletim olamaz Çocuklarımı Türkiye sevdasıyla büyütmeyi düşünmüyorum İnsanımızın bu kadar düşünce sefaleti içinde olduğunu bilmek çok yıkıcı oldu.”
- “Bu devletin bir vatandaşı, bir bireyi olmadığını hissettim. Hiç haz etmediğim şekilde muamele görmek bir yana en temel insani haklarımızın dahi elimden alındığını hissettim. Mülteciler kadar olsun hakkımız yok-verilmedi.”
- “Bu devletin yurttaşı mıyım sorusunu çok sordum kendime.”
- “Bu dünyada namuslu bir insan ve vatansevire yapılan en büyük haksızlık onu hainlik ile suçlamaktır. İntihar etmeyi bile düşündüm.”
- “Bu dünyada olmasa bile ahirette bana bu zulmü yaşatanlara haklarımızı alacağımı düşünüyorum.”
- “Bu güne kadar kimseye bilerek zarar vermemeye çalıştım ancak bu gün ön yargılı bir şekilde yasal suç sayılamayacak olan Bylock yazışma programı ki yükledim ve kullanmadım. Bu programdan dolayı suçlu ilan edildim.”
- “Bu günlerin geçeceğine inancım sonsuz fakat zaman zaman ümitsizliklerimiz oluyor gardımız düşüyor evde hapis gibiyiz hiç bir yere gidemiyoruz çocuklarımıza istediklerini alamıyoruz şimdilik dayanmaya psikolojimizi iyi tutmaya çalışıyoruz ama ne kadar dayanabiliriz daha bunu bilmiyorum.”
- “Bu haksızlık bu hakkaniyetsizlik.. anlamıyorum. İnsanların bu kadar sessiz kalmasını hiç anlamıyorum. Hakkım helal değil.”
- “Bu kadar Adaletsiz ve de kukla adaletin olduğu bir ülke olduğumuzu beklemiyordum. Devletin temel ilkelerini, evrensel hukuku dini değerleri şahsi menfaati uğruna görmezden gelen veya çığneyen niteliksiz bir toplum olduğumuzu öğrendim.”
- “Bu kadar büyük bir zulüm tarihte görülmemiştir.”
- “Bu kadar emeğim varken bir anda vatan haini olan edildim. Bunu yapan şahıslar; kişisel hırslarını KHK'yı kullanarak tatmin ettiler... Maalesef bu yetkileri kötüye kullanarak vatandaşı devlete düşman ettiler. ...”
- “Bu kadar kolay olmamalı insanların emekleri itibarları her şeyleri elinden alındı. Öğrencilerimden ayrılmak en zoruydu. Artık laboratuvarında araştırma yapamamak bilimsel faaliyetlerden uzak kalmak en kötüsü.”
- “Bu kadar zulme karşılık şunu diyorum: halimizi anlamayana da Allah aynı duyguları yaşatsın. Yapılanları görmezden gelen bu ülke insanından ümidimi kesmiş vaziyetteyim ve bu topraklarda doğup büyüdüğüme de utanır oldum. Nasıl bu kadar duyarsız ve zalim bir topluluk olabildik böyle? Bu kadar zulmü arz kaldırır mı bilmem ama ben ülkemden endişe eder oldum. Allah her şeye rağmen vatanımızın birliğini bozmasın...”

- *“Bu maddi manevi ve psikolojik bir zulümdür. Böyle zulüm görülmemiştir.”*
- *“Bu millete hizmet etmek artık içimden gelmiyor. Beni ve benim durumundaki insanları bu ülkenin hak etmediğini düşündüm. Bu durumu hak etmediğimi düşündüm.”*
- *“Bu muameleyi hak etmedim. Hakkım helal değildir. İşime kavuşmuş olmam yapılanları unutturmayacak.”*
- *“Bu muameleyi kesinlikle hak etmiyorum. Çok kırıldım, üzüldüm, yıkıldım.”*
- *“Bu ülkede hiçbir başarı cezasız kalmaz” savını bizzat yaşıyorum.”*
- *“Bu süreçte şunu anladım ki benim yaşadıklarım bu ülke tarihinde bir ilk değil ve maalesef son da olmayacak. Ülkem ve geleceği adına çok derin üzüntüler yaşadım. Geleceğe dair umudum azaldı. Tarih öğrendim bu süreçte. Bundan önce ve benimle birlikte haksızlığa uğrayan insanların acısını anlamaya çalıştım. Dostlarım dediklerimi gözden geçirme fırsatı verdi bu yaşananlar. Hiç birine öfkeli değilim ama bazıları benim için artık Yok hükmündeler. Bazı Dostlarımı akrabalarımı insanların vefasızlıklarını içimde öldürmek sancılı bir süreçti. Artık her şey olabilir diye düşünüyorum.”*
- *“Bu ülke düzeni insanların bilgi birikim ve yeteneklerini yok etmek insanları ezmek sindirmek korkutmak yıldırma üzerine kurulmuş bu düzeni yok edecek tek güç vardı oda YÖK edildi maalesef.”*
- *“Bu ülkede yaşamak bile istemiyorum artık çocuklarımı burada yetiştirmek istemiyorum.”*
- *“Bu ülkenin vatandaşı olmak ve böyle bir toplumun bir parçası olmaktan büyük bir utanç ve öncesinde sahip olduğum idealizm ve iyimserlik için derin bir hayal kırıklığı yaşıyorum.”*
- *“Bu ülkeye ve bu ülkenin insanına olan tüm inancımı yitirdim. Bu ülkeye ve bu topluma karşı hiçbir aidiyet hissetmiyorum. Bu ülke ve bu toplum tamamen çürümüş, insanlık kalmamış bu ülkede.”*
- *“Bu ülkeyi her şeyden aziz tutmuş seven Doğulu biri olarak eski dönem de ki Babama yapılan zulümleri arada babam anlatırdı. Ben onların geçmişte kaldığını söylerdim kendisine ama bu dönem de gördüm ki o eski dönemde ki zulümler den de daha büyük zulümler yapılıyor şimdi. İçimde ki her şeyi sevgi adına aldılar benden.”*
- *“Bu yaşadıklarımın hiçbirini hak etmedim. 2014 yılından itibaren hiç bir ilişki kurmadığım FETÖ ile iltisaklı sayılmak beni gerçekten çok derinden yaraladı.”*
- *“Bu zamana kadar bir insanın hakkına girerim korkusuyla yerine göre kendi haklarımdan fedakârlık yapmış biri olarak benim gibi insanlara terörist muamelesi yapılması çok zoruma gidiyor.. Adaletin siyasetin egemenliğinden çıkıp, gerçekten işlediği bir ortamda yapılan zulüm muhakkak anlaşılacaktır...”*
- *“Bu zulmü devlet değil, devlete vaziyet eden bir suç örgütü yönetiyor.”*
- *“Bu zulmü reva gören, destekleyen ve sessiz kalanları Allah (c.c) havale ettim. Allah'ın (c.c) adaletine inanıyor ve güveniyorum.”*
- *“Bu zulmü yapan ve destek olanlar, hem bu dünyada hem (inanyorlarsa şayet) ahirette kahr-u perişan olsunlar.”*

- *“Bu zulümleri destekleyen bir kişi de olabilirdim. Allah'a şükür ki olmadım diyorum. Bir de tabi, İsviçre'den Türkiye'ye gelmiş (1991) bir kişi olarak şimdi ki aklım o zaman olsaydı ZINHAR TÜRKİYE'YE GELMEZDİM diyorum devamlı olarak.”*
- *“Buna devlet tarafından yasatılanlara demeyelim. Mesele devlet organlarını ele geçirmiş ve bunları zulüm aracı olarak kullanan dar oligarşik bir suç çetesi diyelim. Yaşasın zalimler için cehennem... Ülkem ve devletim inşallah gerçek bir hukuk, demokrasi ve evrensel insan haklarına tekâmül ederek muhteşem geleceğine yürür bugün zulme maruz kalan vatan evlatları da inşallah en yakın zamanda vazife başlarına geçerler.”*
- *“Bunaldım bıktım her şeyim bitti. Çok yanın zamanda intihar edeceğim.”*
- *“Bunalıma girdim ben bunu hak etmedim.”*
- *“Bunca vatan haini (başta ne istediler de vermedik diyenler) dışarıda dolaşırken, benim gibi bu yapıyla mücadele eden birinin vatan hainliği ile suçlanmasını asla kabul edemiyorum.”*
- *“Bundan sonra kime ve neye güvenelim. Derdimizi kime anlatalım. Tam anlamıyla; "öz yurdunda garip öz yurdunda parya" bizimki.”*
- *“Bunları hak edecek hiçbir şey yapmadım.”*
- *“Bunları hak edecek bir şey yapmadığımı düşündüm ki biliyorum öyle zaten. Devleti yönetmekle görevli olanlar kişisel çıkarları için masum insanları harcıyor diye düşünüyorum.”*
- *“Bunları hak etmediğimi düşünüyorum. Devlet görevinde çalıştığım sürece işimi en iyi şekilde yapmaya çalıştım. Devletin hakkına girmemeye çalıştım. Hiç bir soruşturma ya da ceza almadım. Buna rağmen ihraç edildim.”*
- *“Bunları yaşatanlar yaşamadan ölsünler.”*
- *“Bunu anlatamam ancak yaşanır. Kendimden ve ülkemden nefret ediyorum. Yarın düzelince her şey nasıl yüz yüze bakacaklar.”*
- *“Bunu kendime izah edemiyorum. Çünkü 12 yıllık öğretmenim. Öğrencilerime her zaman vatan millet sevgisi, insan sevgisi ve ahlaki değerleri vermeye çalıştım. Bir kez bile soruşturma geçirmedim hatta müdürlerimden ikazı bırakın teşekkür edilerek ayrıldım her tayinimden sonra. Kendime yaşadıklarımı izah edemiyorum bu nedenle. Bir gün adaletin tecelli edeceği ümidiyle bekliyorum. Çok büyük bir hak ihlali ve zulüm olarak görüyorum.”*
- *“Bunu yaşatanların öfke ve nefretle hareket ederek bilerek ve isteyerek zulmü ettiklerine inanıyorum. Suç ve suçlu kavramlarının içi kendi siyasi görüşleri ile dolduruluyor ve adli mekanizmalar bu siyasi ideoloji ile hareket ediyorlar.”*
- *“Bunun bir izahatı yok. Seksen döneminde de böyle uygulamalar oldu daha beterini şu an bize dayatıyorlar sonrası benim başım dik alnım açık.”*
- *“Bunun tarifini yapmaya bir Türkçe öğretmeni olarak benim Türkçem yetmez...”*
- *“Büyük bir haksızlığa uğradığımı düşünüyorum. Ama adaletin bir gün tecelli edeceği inancı var Ve haklı olmanın huzuru.”*

- “Büyük bir haksızlığa uğradım ve hayatımda unutamayacağım ve parayla bile olsa kesinlikle telafi edilemeyecek travmalar yaşadım.”
- “Büyük bir haksızlığa uğradım. Severe ve fedakârca yaptığım mesleğim haksız yere elimden alındı. Asla işlemediğini bir suçla suçlandım. Suçsuzluğumu ispatlamak için her yere başvurduğum avukat tuttum. Bu işler psikolojimi bozdu. İnsan suçsuzluğunu ispatlamaya çalışmamalı bu çok zor bir durum.”
- “Büyük bir hayal kırıklığı yaşadım defalarca oy verdiğim Parti tarafından Adem'e mahkûm edildim ait olduğum dini ve milli değerleri ciddi ölçüde sorgular hale geldim dini ve milli değerlere karşı aidiyet Duygum ciddi ölçüde zedelendi sadece benim değil Çocuklarımda da aidiyet duygusu zedelendi.”
- “Büyük bir suçun üzerime yıkıldığını hissediyorum Allah kimseyi iftiraya uğratmasın sanki bu ülke benim vatanım değilmiş buna hak kim yokmuş 2. Sınıf vatandaş bile değil de sınıfı olmayan bir kişilik gibi hissediyorum ama bunu hak edecek hiç bir şey yapmadım.”
- “Çalıştığım kurumda devlete ve millete ait diye özel ihtiyaçlarımdan hiçbirini iş yerinde halletmiyordum. Devletin bir copunu bile kullanmıyordum. Devletin bize gösterdiği bu muameleyi, bu eziyeti hiç unutamıyorum. Bunları bize neden yapıyorlar diye mütemadiyen düşünüp duruyorum.”
- “Canım pahasına sevdiğim, mensubu olmaktan her zaman onur duyduğum devletime karşı aidiyet duygularımı sorgular hale geldim. Kendimi hiçbir zaman suçlu görmedim. Çünkü ben suç unsuru olabilecek hiçbir iş yapmadığım için. Yasal bir kurum olan sendika üyeliği (2015 Kasım ayında istifa ettiğim halde) ve sırf faize bulaşmamak adına ta 2010 yılından itibaren konut kredisi ödemelerinden dolayı işlem yaptığım yasal bir bankadan dolayı bana bu zulüm yapıldığından dolayı bu zulmü bir türlü kabullenemiyorum. Hele bana bu zulmü yapanların yıllarca omuz omuza namaz kıldığım din kardeşlerimiz tarafından yapılıyor olması ve bunun da din adına yapılıyor olması bende müthiş mana isyan duyguları oluşturuyor. Bundan dolayı da din adına ne kadar gurup, cemaat ve zümre varsa hepsinden uzak duruyorum ve maalesef eskisi kadar bu oluşumlara sempati ile bakmıyorum.”
- “Canım yanıyor kalbim ağrıyor. Neyi nasıl anlatacağım bilmiyorum İyil 2aydır acı çekiyorum, çekiyoruz ve hiçbir suçumuz yok. Derlerde öğrencilerime o gün şehit olursa onları anlatıp devlete vatana millete yararlı olmalarını dua etmelerini söyledim ama ben bir şehit olduğunda gözyaşlarını tutamayan ben, 15temmuz gecesi sabaha kadar Allah'ım ülkemi koru diye dua eden ben, öğrencilerim bir çiçeği kopartınca kopartmayın diyen ben bir terörist olarak yaftalandım. İçimdeki hüznün hiç geçmiyor. Allah biliyor her şeyi biliyor bizim masum olduğumuzu da mazlum olduğumuzu da ama kul da bilsin istiyorum.. Masum olduğumuzu herkes bilsin .. Eşimi, işimi, yuvamızı, yavrumun rızkını, özgürlüğümü, huzurumu, mutluluğumu, emeğimi, ailemin beni okutmak için verdiği emeği geri istiyorum çok özliyorum her şeyi.”
- “Canımı feda edecek kadar sevdiğim devletimin beni vatan haini olarak görmesi çok AĞIRIMA gidiyor.”
- “Canından çok sevdiği kutsal bildiği devlet babası tarafından tecavüze uğramış olmasına rağmen hiç isyan etmeden onunla yaşamak zorunluluğu.”
- “Çaresizlik Dini gruplara öfke ve nefret Dine ve Allah'a isyan ve öfke Halkın umursamaz haline öfke ve nefret.”

- “Cemaat bahane edilerek vatandaşı olduğum doğduğum, büyüdüğüm, sokaklarında yetiştiğim, tek bir camını kırmadığım, bedava askerlik yaptığım, vergimi verdiğim devletimin idarecileri - ki maaşlı insanlardır üzerlerinde hakkımız vardır- tarafından büyük bir cürüm işlemişim gibi lekelenmişim, karalandım, kelepçelendim, basın yoluyla ifşa edildim, itibarsızlaştırıldım. Benim, anamın, babamın, öğrenim ve kariyer hayatındaki tüm emeklerimiz çalındı. Farklı baskı yöntemleriyle korkutularak sözüm ona itirafçılık gibi bir yaftaya da boca edildik. Dostlarımızla kötü edildik. Daha önce düz sade vatandaştan başka bir şey değildik. Şimdi ise evlerimiz ‘in’, bizler ‘cadı’, ‘teröristiz’. Hem de silahlısından. Tiksendi, nefret, üzüntü...”
- “Cemaat ve parti gibi dini kullanan herkese düşmanlık, intikam acıma duygusu kaybı. Pişmanlık.”
- “Çevremdeki insanlar suçsuzluğumdan bir an bile şüphe duymadıkları için herhangi moral bozucu bir durumla karşılaşmadım . Ben de hiçbir şekilde vicdanımı rahatsız edecek bir hata yapmadım. Bu yüzden çok rahatım. Sadece sabrederek yapılan yanlıştan dönülmesini bekliyorum.”
- “Ciddi bir haksızlık, kırgınlık. Çok çalıştım, devlete ciddi hizmet ettim. Açığa alındığım gün bile deli gibi çalışıyordum.”
- “Çocukları çok seven biriydim. Eğitimleri için uğraşıyordum. Bu sevincimi aldılar benden. Bu millete ihanet etmedim. Yapılanları asla unutmuyacağım ve affetmeyeceğim.”
- “Çocuklarım olmasaydı daha kötü olurdu herhalde insanlardan uzaklaşır belki de hiç yaşamazdım hayatıma son bile vermeyi düşündüğüm zamanlar oldu ama çocuklarım için mücadele etmem gerektiğini anladım. İnançlı bir insanım Her şeyi Allah'a bıraktık fakat yenemediğim bir öfkem var hukuk içinde bana be çocuklarıma bu yaşatılanların hesabını sormak istiyorum. Yalnızım kendimi yalnız hissediyorum.”
- “Çocukluğumda 80 darbesinde babam ve dedemin işkenceye maruz kaldığına şahit olmuştum. 90' lık yıllarda köyümüz yakıldı acımasızca şehrin varoşlarına itildik. Yılmadan hem okuduk hem de evin geçimini katkı sunmaya çalıştık. Sonuçta dişimizi tırnağımızla kazıyarak geldiğimiz mevkie geldik artık rahat bir hayat yaşayacağız derken bu sefer terörist ilan edilip ihraç edildik. Ben artık kendimi bu ülkeye ait hissetmiyorum. İmkânım olsa sığınma talebinde bulunmayı düşünüyorum.”
- “Çocukluğumdan itibaren hep başarılı bir öğrenciydim yaşadığım çevrede bu başarıyı akraba komşu herkes bilir. Sahip olduğum mesleğe girebilmek için yıllarca çalıştım kimseden ayrıcalık beklemedim. Mesleğimi yaparken de adalet dışına çıkmadığım inancındayım. Her zaman demokrasi insan hakları ve düşüncelere saygı duydum. Her türlü şiddete ve ayrımcılığa karşı oldum.”
- “Çoğu kez intihar etmek geçti aklımdan ama Allaktan korkusu ve iki evladımın sürekli bana ihtiyaç duymaları engel oldu bana.”
- “Çok açık söylüyorum müdürü 100 puan veren bir öğretmen olarak.. Ben madalyayı hak eden bir öğretmendim. İhraç edildim. Müdürüm öğretmen arkadaşlarım ağladılar.. Bu çok ama çok büyük bir haksızlık.”
- “Çok devletçi gelenekte büyümüş bireyleriz. Ailemin en kıymetlisini teröre kurban vermiş bir aile...bu çok ağır bir itham.... Çok kırgınım.”

- “Çok kırgınım. Öz vatanında güvende olmamak ne demek anladım. Anne baba olarak görülmesi gereken devletin seni terörist olarak görmesi çok çok kötü. Öz vatanında garip olmak nedir anladım. Bazı şeyleri yaşayarak görmek ve anlamak da varmış kaderde.”
- “Çok kızgınım. Büyük haksızlığa uğradık. Bize bu muameleleri yapanların asıl suçlular olduklarına inanıyorum. Başta medya olmak üzere birçok unsurunda kendi menfaatleri için bu duruma çanak tuttuklarını görüyorum.”
- “Çok sevdiğim ülkeme ve milletime olan sevgim güvenim ve aidiyet duygum büyük yara aldı.”
- “Çok üzüldüm. Doğumumdan bugüne kadar başta ailemin, öğretmenlerimin, arkadaşlarımın emekleri ve kendi emeklerim çöpe atıldı. Devletimin okullarında, iş yerlerinde bir yer işgal etmiş de hiç olmasaymış diye atılmış biriymişim gibi yasal hiçbir soruşturma yapılmamasını devlete zarar vermek kastı olarak görüyorum. Devlet mercileri tarafından bana yapılan bu haksızlığın aslında devlete zarar vermek kastıyla yapıldığını düşünüyorum. KHK ile işten atılmam çocuklarım için de bir fişleme olduğu için daha fena üzüliyorum. Ben pek çoklarına göre iyi durumda olsam da bu düzenimde tehlike altında olduğundan beklemediğim her kapı zili beni endişelendirir. İçimdeki üzüntünün şiddeti ilk günlere göre azaldı. Ama kötü haberler aldığımda günlerce etkisi altındayım. Bir yandan da ümitli olmaya çalışıyorum. Çok büyük haksızlık yapıldı. Bunu ancak Allah düzeltir. Yıllarca Ortadoğu’dakiler çok kötü durumda pek bir düzelme yok. Allaha ümit kesilmez.”
- “Çok zor olsa da; Şöyle başlayabilirim: Ben trafik cezası bile almamış, yerlere bir kez çöp bile atmamış birisi iken, terörist damgası ile işimden oldum. 29 sene emek verdiğim akademik hayatımı bir gecede sorgusuz sualsiz elimden aldılar. Bazen sadece yaşadığımı (nefes alıp verdiğimi) düşünüyorum. Gerisi benim için bitti gibi. Büyük ihtimalle de her şey düzelse bile çok yaşayacağımı sanmıyorum.”
- “Devlet tarafından bu benim ikinci haksızlığa uğrayışım. 28 Şubat döneminde yurt dışı ilahiyat mezunu olduğum için (mısır el-Ezher Üniversitesi 1992) şeriatçı ve irticacı olduğum iddiasıyla 2000 yılında Keskin imam hatip lisesinde müdür yardımcısı iken; diploma denkliği iptal edilme yoluyla eğitim hizmetleri sınıfından, genel idari hizmetler sınıfına Danıştay’dan aldıkları bir kararlar düz memur yaptılar. 28 ay düz memurluk yaptıktan sonra Danıştay kararı ile tekrar görevime döndüm. Ama o zamanki bunu yapanların fikri ve zikri belliydi. Buna rağmen devlete küsmedim devleti yönetenlerin yaptığı bir uygulama olarak değerlendirdim. Devletimin aleyhine tazminat davası bile açmadım ancak bana bunu yapanlardan hakkımı ahiret hesabına bıraktım. Şu andaki durum çok farklı devleti yönetenlerle aynı duyguları aynı düşünceleri taşıdığım halde böyle bir muameleyle karşı karşıya kalmak insanı üzüyor. Onlar adına üzüliyorum. La havle ve la kuvvete illa billah. Elhamdülillah kimsenin hakkına girmedim. (20 yıl idareci olarak çalıştım). Rabbim büyüktür rabbim bunu bile yapanlara doğruyu gösterebilir.”
- “Darbe olsaydı yaşayacak olduğum şeyleri şu an yaşadığımı düşünüyorum ne yazık ki. Devletini seven ve kendince koruyan bir vatandaş olarak devlet tarafından itildim bir kenara. Suçsuz günahsız... Sırtımı yasladığım dağ depremde beni savurdu.”
- “Darbe ve FETÖ ile ilişğim olmadığından şehit olan 250 insan ve gazi olan binlerce insan için vicdan azabı duymadım, içim rahat. Tabi ülkemizin bu durumuna kendimden daha çok üzüldüm. Ancak bana hain denilmesi ve yularca çalışarak elde ettiğim mesleğimin elimden alınması çok zoruma gitti. Allah'a havale ediyorum, en iyi intikam alan O'dur.”

- “Darbe veya başka bir terörizm faaliyetini cezalandırmada olabildiğince ferasetten izandan hak ve adalet duygusundan yoksun toptancı bir nefretle hareket eden hiç bir ölçüsü olmayan zulmü kendine hareket tarzı edinmiş bir yetkililer topluluğu. Ve devlet mekanizmasını her şekliyle felç etmiş bir sonradan görme sözüm ona devletçiler. Bunlarla mücadele eden her şeyi özgürlüğü dahi elinden alınmış bir fert.”
- “Derdimi anlatacak kimse yok ve hakkımı arayabileceğim bir kurum. Ümitsizce OHAL' in kalkmasını bekliyorum belki düzelir diye. İyi günler elbet gelecektir diyorum ama bunları yaşamama sebep olanlara hakkımı helal etmiyorum. Hepsiyle tek tek görüşeceğiz Rabbimin huzurunda. Devlete de asla küsmem ama hükümet için aynı şeyleri düşünmüyorum.”
- “Devlet aceleci ve adaletsiz davrandı. Devlet yöneticileri yarın elbet hesap verecek. Gayri ahlaki bir şey yapmadığım için gönlüm ferah, başım dik ve alnım ak. Elhamdülillah.”
- “Devlet anadır babadır, çocukları hata yapsa da onlara şefkatle davranır. Devlet hukuk devletidir, suçlu ile suçsuzu aynı kefeye koymamalıdır.”
- “Devlet artık güvenebileceğim liman değil benim için... Aktörlerin değişmesiyle hiçbir şeyin değişmediğini Türkiye tarihi açık ve net ortaya koyuyor. Sadece devlete mi halkada güvenim kalmadı artık... Yüreğimin acısı hiç geçmeyecekmiş gibi...”
- “Devlet başımız tacı. Ama bu olmamalıydı. Hükümet sevişti, Mağdur biz olduk.”
- “Devlet beni kış ayazında çırılçıplak meydana bıraktı canı sağ olsun.”
- “Devlet beni ve ailemi Suriyeli göçmenler kadar dahi önemsemiyor ve düşünmüyor. Hala daha niye nefes aldığımızı sorguluyor galiba. Halka sürekli TV ve medya yoluyla kin ve nefret aşılanıyor. İzin verseler bu memlekette durmam.”
- “Devlet benim. Baştakiler gidici, emanetçi. Ama halkın tepkisizliği, bana neciliği, akraba sözde dostların tavrı esas yıkıcı olan.”
- “Devlet benim devletim, zulmü yapanlar şimdilik yönetici olanlar... Devletim ve milletim için her şey yaparım ama zulmedene de boyun eğmem.”
- “Devlet bir aygıt ve bu aygıtı eline geçiren hukuk tanımazlığa soyunuyor. Devletime olan bağlılığım öldü. Artık meselelere tamamen şahıslar penceresinden bakıyorum yani şahıslar, ferler mutlu ise ve de devlet buna aracı oluyor ise ne güzel devlet bu devlet diğer türlü zulmeden devlet ha olmuş ha olmamış hatta olmasa daha iyi.”
- “Devlet bir vatandaşını istedikten sonra çok rahat terörist yapabilirmiş.”
- “Devlet bizi vatandaş olarak görmüyor artık cüzzamlı gibiyiz.”
- “Devletimin ihanetine uğradım.”
- “Devlet bizim ama kırgınım.”
- “Devlet eliyle soykırımı iftiraya zulme maruz kalmış hukuksuzluk adaletsizlik hak hukuk gaspı ile suç işlemeye devam edilmekte. İşkencecilerini bile affedebilir miyiz düşüncesini tartışabilen Sicilleri temiz, hukuki somut delil olmadan kişileri hukuaktan adaletten yoksun bir şekilde vatan hainliği ve teröristlikle itham etmek iftira söylemini fiilen eylem olarak tatbik Edip suç işlemek demektir.”

- “Devlet bu süreçte anladım ki evlatlarının kanı gözyaşı ve alın teri ile hayatta kalıyor. O yüzden de her 10 veya 15 yılda bir sebeple bu kanı içip, bu teri ve gözyaşını akıtıyor. Kendisini seveni asla cezasız bırakmıyor. Herkesi hain, düşman ve potansiyel suçlu olarak görüyor. Yaşamasını buna borçlu olduğunu sanıyor. Ama yanılıyor, her gecen gün dağılmaya, bozulmaya ve kendi halkının kani, gözyaşı ve teri içinde boğulmaya doğru gidiyor. Halkı yaşat ki devlet yaşasın anlayışı 1000 yıl geride kalmış. Halkın kanını iç ki yaşamaya devam edebilesin anlayışı ile var olmayı seçmiş bir devlet ile karşı karşıyayız. Hakkimi helal etmiyorum. Öbür tarafta sonsuza kadar beklesem de haklarımın tamamını tahsil etmeden sırrattan geçmemeye yeminliyim. Bunları bana bilerek ve isteyerek yasatanlar, bu yasadıklarımı bilerek ve isteyerek onaylayanlar ‘AMA CANIM’ diye başlayan cümle kurarak bu zulme kılıf uydurmaya çalışanlar ile çoluğumu çocuğumu bu hale sokanlar aynıni yaşamadan çoluğum çocuğumun yasadıklarını çoluk çocuk ve çocukları yaşamadan ölmesinler diyorum.”
- “Devlet bu süreçte resmen intikam duygusuyla hareket etti, kendisine muhalif olan herkesi düşman ilan etti. Açıkçası yıllarca emeğimle çalışıp kendi hakkımla sahip olduğum her şeyin bir gecede elimden alınması bir travma yaşamama sebep oldu.”
- “Devlet bu türden zulümleri hep yapmıştır. Fakat halkın bu denli duyarsız olduğu bir dönem sanırım daha önce olmamıştır.”
- “Devlet ceberut yönünü bir kez daha gösterdi.”
- “Devlet dediğimiz mekanizmaya kesinlikle hiçbir kutsiyet atfedilmemeli. Devletin en büyük suç örgütü olduğunu anladım. Adaletle inancım kalmadın önemlisi dinimizi sorgulamaya başladım. Dinle ne alakası var denilebilir bunlara bana yapanların sabah akşam Allah kitap demeleri bu sorguyu zorunlu kılıyor.”
- “Devlet denilen mekanizmaya güvenim sarsıldı. İşimi olabildiğince iyi yapmaya çalıştım. Devlet millet menfaatlerini kişisel menfaatlerimin önünde tuttu. Bir gecede terör örgütü üyeliği şüphesiyle ifade verdik. Bu bir kâbus olmalı. Derin bir yara...”
- “Devlet eliyle masum insanlara zulüm ediliyor.”
- “Devlet erkânının Allah belasını versin tez elden.. İnşallah kendi taraftarları da aynı muameleyle maruz kalır ve işsiz, ekmeksiz kalır, suçsuz yere cinayet işlemiş gibi cezalandırılırlar.”
- “Devlet hata yapmaz. Devleti idare edenlerin hataları yüzünden bunları yaşadığımı düşünüyorum.”
- “Devlet kazanması gereken insanları maalesef kaybetmek için elinden gelen her şeyi yapıyor suçlu olanla masum olan ayırt edilmeli.”
- “Devlet kişilerin fikirlerine göre ani refleksle yönetiliyor. Batıdan farkımızı anladım. Maalesef doğuluyuz.”
- “Devlet kurumuna yakışmayan muamelelere maruz kaldık. Sosyal çevremiz ve devletimiz zalimce yargısız infaz yaptı. Kişisel olarak ve bakmakla yükümlü olduklarımız annemiz babamız kardeşlerimiz herkes bu durumdan etkilendi. Düşünün annem yaşadığı şehirde kalmak istemiyor birilerini görürüm diye.”

- *“Devlet mi? Güldürmeyin... Devlete kurban olayım...”*
- *“Devlet millete hizmet için millet tarafından kurulmuş bir yapıdır. Ama devlet, yapıyı ele geçirenlerin elinde acımasız bir silaha dönüştü. Ya da bu devleti Türk’ü ile Kürt’ü ile kendimizin kurduğunu düşünüyorduk, yanılıyormuşuz. Bu devleti kuranlar bu millettten ve bu milletin değer yargılarından nefret ediyormuş.”*
- *“Devlet öldürmez yaşatır. Devlet devletse ...”*
- *“Devlet olmadığını anladım.”*
- *“Devlet ve adalet kavramlarına bakışım değişti. Asıl olan insanlıktır lafzı soyut olmaktan çıktı benim için ete kemiğe büründü.”*
- *Devlet vatan millet sevgimin sorgulanması haksızlığına uğramak, adalet arayışımıza izin verilmemesi ve tüm kapıların kapalı olması zulmüne maruz kalsak da yine de ailemin ve inancımın sayesinde halen ümitvar şekilde geleceğe bakıyorum. Devletimi vatanımı hala çok sevsem de Siyasetin ve bürokrasinin adaletsizliğinin son bulacağı çocuklarımızı yetiştirebileceğimi hür ve özgür bir ülke ortamının gelecekte olacağına inancım hiç kalmadı. İlk fırsatta imkânlar izin verirse yurtdışında hayatımı devam ettirmek istiyorum. Çünkü bu ülke darbeler ve zulümler ülkesi her dönem birileri mağdur birileri zalim. Hiç bir bireysel idealistliğim kalmadı. Tek derdim ailemi güvenli ve huzurlu bir şekilde yaşatabilmek.”*
- *“Devlet vatandaşın toplamından oluşur, hükümet devlet adına yürütme yapandır. Kanununun ve hukukun üstünde kimse olamaz ve herkes eşit kanuna uymak zorunda. Görünen kanunların menfaatleri doğrultusunda kullanıldığıdır.”*
- *“Devlet vatandaşına tuzak kurmaz.”*
- *“Devlet ve millete karşı herhangi bir olumsuz duygum yok ama bunun müsebbibi devlet yetkililerine ve yandaşlara nefret ve öfke doluyum intikam alma isteğimi durduramıyorum.”*
- *“Devlet ve millete olan bağlılığım bir çocuğun annesine olan bağlılığı gibiydi. Bu hissi bir süre korudum. Yanlışlık oldu düzelir dedim. Simdi ise Sadece devlete değil topluma da aidiyetim bitti.”*
- *“Devlet yapıyorsa vardır bir bildiği veya suçsuzsa zaten aklanır gibi düşüncelerin bu ülkede hiç canı yanmayanların haksızlığa uğramayanların söyleyebileceği sözler olduğunu öğrendim. Hukuka ve devlete olan güvenim tamamen bitmiş durumda.”*
- *“Devlet yöneticileri kin güdüyor, şahsi ihtirasları var.”*
- *“Devlet yüzünden 2 yaşında çocuğum olmasına rağmen intihar girişiminde bulundum. Umudumu ve inancımı çaldılar.”*
- *“Devlet zulmeder olmuş, hukuk kalmamış, bir kişi ve etrafının isteklerini uygulayan araç haline gelmiş. Artık Türkiye’de benim ve ailem için bir hayat görmüyorum.”*
- *“Devlet-millet bana zulüm uyguladı bütün iyi duygularım bitti Allah’ dan dan başka hiç bir şeye inancım ve güvenim kalmadı.”*
- *“Devlet, millet sevgim öldü. Her şeye karşı nefret doluyum. Mümkün olsa başka bir ülkede o ülkenin insanlarına hizmet eder hayatımı yaşarım.”*

- “Devlet, babadır. İnsanın zor zamanlarında arkasında olduğu, ona güven veren, adaletli, sert mizaçlı yufka yürekli, ne olursa olsun insanını sahiplenendir. Şuan babamız hasta, görmüyor bizi, göremiyor.. Ama bir gün belki ben göremem ama bir gün iyileşecek ve bugünlerden, bu zulümlerden bahsedilecek. Ben askerdim. Tırnağımı kazıya kazıya aldım rütbelerimi. Masa başında çalışmadım hiç.. Devletim uygun görmedi. Zaten benim için fark etmezdi. Hep ücra köşelerdeydim. Şehitlik sırası için can atıyor iken bir anda kendimi terör örgütüne üye olmak gibi saçma bir suçun içinde buldum :(.”
- “Devlete bağlılığım kalmadı bayrak vatan millet kavramları benim için bir şey ifade etmiyor.”
- “Devlete değil bir kısım yöneticilere karşı nefret duygusu ve tahammülsüzlük var artık.”
- “Devlete düşman oldum herkesten her şey nefret ediyorum yaşadığım hiçbir şeyi hak etmedim hiç kimse hak etmedi bizlere bunları yaşatanlar bir gün bunun bedelini ödeyecekler belki öbür dünyada belki bu bilmiyorum tek bildiğim kimsenin yaptığı yanına kar kalmıyor.”
- “Devlete en faydalı olmak için çok fedakârlıkta bulundum. Her işimi hakkını vererek yaptım. Mesailere kaldım. Elektriği suyu kâğıdı vs. en ekonomik şekilde kullanmaya gayret ettim. Her durumda devletin menfaatini düşündüm. Üzerime düşen bütün yükümlülükleri tam zamanında yerine getirdim. Hiçbir suça, zarara sebebiyet verecek olaya karışmadım. Her durumda sahip çıktığım ve çıkmaktan asla vazgeçmeyeceğim devletim beni bir çırpıda sildi ve Suriyelilere bile özenecek hale getirdi. Bir Türk vatandaşı olarak Suriyeli kadar haklarım, imkânlarım ve özgürlüğüm yok. Neyle suçlandığımı bile bilmeden, hiçbir soruşturma yapmadan beni dinlemeden işten atmasını geçtim öyle hakaretlerle öyle iftiralarla sürekli aşağılayıcı üslupla davranmaları tahammül sınırlarını aşıyor. Bir vebali gibi davranılması hiçbir insanlığa sığmaz. Devlet insanını kazanması gerekirken aksine intihar etsin diye ortam hazırlıyor. Hiç iş yapmayan aksama kadar boş oturan memurların şu anki rahatlarını gördükçe kahroluyorum. Ben nefes almadan çalıştığım halde neymiş devlete sadakatsizmişim. Asalaklar daha değerliymiş demek ki.”
- “Devlete güven ‘0’landı. Devleti yönetenler menfaat çetesinden başka bir şey değil.”
- “Devlete güven ve sadakatim tamamen yok oldu. Dava süreci sonuçlarıncı bu ülkeden hemen ayrılmak ve çocuğumu başka bir ülkede büyütme istiyorum. Bu kadar emek çalışmanın devlet için önemi yokmuş ve insan değeri sıfırmış.”
- “Devlete güvenim kalmadı. İnsanlara güvenim kalmadı.”
- “Devlete güvenim tamamen kayboldu. Yurtdışı yasağım bugün kaldırılrsa bu ülkeyi terk eder bir daha da gelmem.”
- “Devlete güvenim ve insanlara sadece yardımcı olmama rağmen bu kadar zulme hak etmedim.”
- “Devlete güvenim ve ülkemizin geleceğiyle ilgili ümitlerim kırıldı.”
- “Devlete güvenmiyorum. İmanın olmasaydı çoktan intihar etmiştim.”
- “Devlete karşı bir güvenim kalmadı.”
- “Devlete karşı çok soğudum şuan bana ne devlet diyorum devlet ve bu millet için hiç bir şey yapmayacağım.”

- “Devlete karşı güvenim kalmadı Bizim gibi orta Doğu ülkelerinde Vatan bayrak din gibi hamasi söylemler yönetimi eline geçiren erklerin kandırmacası olduğunu kavradım.”
- “Devlete karşı kin, aidiyet hissetmeme, kendi insanını yiyen bir canavar. Kısacası zalim.”
- “Devlete karşı küsmedim ama şu anki hükümetin yaptıkları tamamen zulüm ve yargısız infaz. Devletin memuru darbeye nasıl bir rol alabilir soruyorum.”
- “Devlete karşı soğudum ve bu ülkeye olan sevgim arttı ancak ülkemden çıkmak istedim. Çünkü kendimi buraya ait hissetmiyorum. Vatandaş olmadiğim, muamelesini görmediğim bir ülkede niye durayım.”
- “Devlete küskün değilim fakat çok kırgınım. Suçsuzluğunu savunamamanın verdiği sıra, seni tanıyan insanların menfezleredir oluşlarına duyduğum öfke...”
- “Devlete küstüm, dünya yansa umurumda değil.”
- “Devlete küsülmez ama siyasi organlara tepkiliyim.”
- “Devlete millete ve görevime karşı zerre kusurum olmadı. Zamanımdan, sağlığımdan, paramdan, ailemden fedakârlık yaparak üstün gayret ile of bile demeden çalıştım. Hiçbir yapıya aidiyet taşımadım. Nitelikli, çalışkan, azimli, üretken bir kamu çalışanıydım, karşılığı ihraç edilmek oldu.”
- “Devlete olan aidiyetim çok zayıfladı zaten güçlü değildi.”
- “Devlete Olan Bağlılığım Azaldı Adaletin Olmadığı Örgütlü Yapıyı Çete Olarak Görüyorum. Zulüm Var.”
- “Devlete olan güvenim bitti. Hayatta can ve mal güvenliğim yönünden tedirginlik yaşıyorum.”
- “Devlete olan güvenim kalmadı. Ümidim de kalmadı. Hakkımı alıp görevime iade edilince, başka bir ülkeye taşınacağım. Bize yapılan bu zulme sessiz kalan insanlarla aynı ülkede yaşamımı sürdürmek istemiyorum. Adaletin, hukukun, insanlar haklarının önemli ve üstün olduğu bir ülkede çocuklarımı büyüteceğim.”
- “Devlete olan inancım ve hukuka olan inancım kalmadı. Ülkede adalet yok.”
- “Devlete ve adalet sistemine olan güvenim tamamen bitti. Devlet adil ve adaletli hareket etmiyor.”
- “Devlete ve adalet ve topluma güvemi ve inancımı kaybettim umudumu kaybettim.”
- “Devlete ve bu halka kırgınım.”
- “Devlete ve devlete yakın duran insanlara olan inancım ve güvenim sıfırlandı.”
- “Devlete ve hukuka olan güvenim kalmadı.”
- “Devlete ve hükümete yönetenlere hiç güvenim kalmadı. Bütün 30 yıllık emeğim bu devlete haram olsun.”

- “Devlete ve insanlara güvenimi yitirdim inancımda adeta köklü değişimler oldu İnancı kesime kendim de inançlı olmama rağmen bakışım çok değişti.”
- Devlete ve insanlara güvenim kalmadı.”
- “Devlete ve insanlara küstüm. Bir daha eskisi gibi olmayacak.”
- “Devlete ve millete güvenimi kaybettim.”
- “Devlete ve millete olan güvenim bitti Kendimi sürgünde gibi hissediyorum.”
- Devleti anne babaya benzetiyorum anne babanın evladına yaptığı keyfi zulüm.”
- “Devlete(hükümete) hiç inancım kalmadı. Söylenecek o kadar çok söz var ki ne kelimeler yeter nede zaman.”
- “Devleti suçlayacak halim yok çünkü ortada devlet diye bir şey yok zati devlet hukuk olsaydı bunlar başımıza gelmezdi ama bize yapılan bu zulümleri görmeyen görüp de ses çıkarmayan bu millete karşı çok ama çok kırgınım fırsat bulsam bu ülkeden çıkıp gideceğim Allah şahit bir daha dönersem.”
- “Devleti yönetenler kendisine biat etmeyen herkesi düşman, hain olarak görüyor.”
- “Devleti yönetenlerden nefret ettim. İnsanların din iman diye atıp tuttuğunu ama zulüm karşısında bize sahip çıkmadıklarını gördüm. Özellikle din âlimi gözükkenler başını kuma gömmüş. Ülke bir kişinin dudakları arasında çıkanla yönetiliyor.”
- “Devleti yönetenlerin adaletsiz olduklarına tam inandım.”
- “Devletim beni kendine küstürdü. Bu sıkıntıları yaşamamıza sebep olanlara, bu hatadan dönmeleri halinde asla affetmeyeceğim ve hakkımı helal etmeyeceğim.”
- “Devletim bana hak etmediğim şekilde, beni dinlemeden ceza kesti.”
- “Devletimden de insanların da herkesten nefret ediyorum, ikiyüzlü menfaatçi ve kalles insanları tanımış oldum, benim için hepsi ölmüştür.”
- “Devletime adalete güvenmenin ne kadar yanlış olduğunu öğrendim .Yıllarca devletime hizmet ettim sevilen saygı duyulan biriydim , artık işsiz islemediğim bir suçla iftirayla alınma kara leke sürüldü. Artık güvenmiyorum .”
- “Devletime asla küsmem. Adaletsiz ve zalim kişiler ve yöneticilerden her iki dünyada da davacıyım ve sebep olanlara ve onaylayanlara hakkımı asla helal etmiyorum.”
- “Devletime fedakârca hizmet ettim yapılanları asla hak etmedim.”
- “Devletime güvenim sarsıldı Tamam devlet açısından bakarsak bu şekilde ani refleks göstermesi çok normal ama devletin birincil görevi suçluyla masumu ayırt etmektir. İnsanı yaşat ki devlet yaşasın bu mantıkla hareket etmeliydi.”
- “Devletime kırgınım. Bir gün haklarımın iade olacağına inaniyorum.”
- “Devletimin en azından çocuklarıma sahip çıkmasını beklerdim.”

- “Devletime küsmem, aile içi kavga gelir geçer, fakat insanız yıprandım ailem suçsuz insanlar katledildi sürüldü cezaevi çocukların psikolojisi ağır şeyler, sözün bittiği nokta.”
- “Devletime küsmüyorum. Devletimiz var olsun ilelebet. Ama devlet kişilerin keyfiyetine bırakılmamalı. ADALET başka bir şey diyemiyorum.”
- “Devletime küstüm ve devletten ümidimi kestim. Yurtdışı yasağım kalktığında ülkeyi terk edeceğim.”
- “Devletime milletime tamamen inancım kalmadı devletim ve milletimden nefret eder duruma geldim.”
- “Devletime olan inancım ve güvenim bitti. Bir an önce bu vatani terk etmek istiyorum.”
- “Devletime sadece faydam olmuştur, katiyen ülkeme, milletime hiçbir konuda ihanet ermedim. Terör örgütüne iltisaklı görülerek işten atılmam, öz babası tarafından cinsel saldırıya uğramış çocuk gibi hayatımı mahvetti. Sınırlarda, esimi8,cocuklarimi gözüm arkada bırakarak gitme nedenim sadece vatan ve millete olan aşkımdı.”
- “Devletime tüm kurumlarıyla güvenmiyorum. Her türlü kötülüğü yaparlar diye korkuyorum.”
- “Devletimin bana kumpas kurar gibi suçlaması benden çok devlete zarar vereceğini düşündüm.”
- “Devletimin tarafıma büyük bir haksızlık yaptığını düşünüyorum. Bu haksızlıkta kurum içindeki yetersiz muhteris yöneticilerden ve devlet içindeki uygulayıcıların dikkatsiz ve adaletsiz işlevlerinden kaynaklandığını düşünüyorum. Bu haksızlığı kabul etmediğim gibi bu can bu bedende de durduğu sürece kanuni tüm haklarımı aramaya devam edeceğimi ve bu haksızlığa karşı her türlü mücadelemi vereceğimi ve gerek bana ve gerek ülkeme karşı yapılmış olduğunu düşündüğüm bu yanlışlıklardan bir gün çıkılacağına inancım tamdır. Tarafıma Şahsi kin ve nefretle hareket etmiş ve bu durumu kullanmış zavallı kamu çalışanları ve kişileri Allah'a havale ettim o gereğini yapar.”
- “Devletimin, ülkemın bir kâğıdına bile kıyamazdım, artık hiç bir şey umurumda değil.”
- “Devletimiz er ya da geç haklıy ve haksızı çözecektir. Ben devletin bizden özür dileyeceğini hala bekleyenlerdenim. Bu konuda hala ümit varım.”
- “Devletimize küsmedik ama özel sektörde dahi iş bulmamızı engelleyecek biz ne yaptık. Resmen açlığa mahkûm edilmiş durumdayım.”
- “Devletimize, milletimize ve adalete olan güven duygularımız örselendi.”
- “Devletin ailemi terörist ilan etmesi antidemokratik.”
- “Devletin bırakın aleyhinde olmayı hakkını hassasiyetle korumaya çalışan bir memur olarak bu süreç bende büyük bir hayal kırıklığı ve güvensizlik meydana getirdi.”
- “Devletin bize olan kinini anlayamıyorum.”
- “Devletin bizi tamamen yok etmek istediğini yaşam hakkımızı tamamen elimizden aldığını düşünüyorum.”

- “Devletin bu kadar zalim olabileceğini hiç düşünmemiştim. Simdi Kürtleri, Alevileri, Ermenileri ve diğer etnik grupları daha iyi anlıyorum. Keşke Daha önce devletin bu kadar acımasız olabileceğini görüp onların seslerinin duyulmasına ben de katkıda bulunsaydım.”
- “Devletin değil şahısların kusuru var. Devletimize bağlılığımızda aşınma olmaz.”
- “Devletin değil, onu temsil edenlerin adaletsiz olduklarını düşünüyorum ve çok kızgınım.”
- “Devletin faşizmin, temel kaynaklarından biri ve en kullanışlı aracı olduğunu düşündüm.”
- “Devletin gücünü kullanarak masumlara zulüm yapılması çok zoruma gidiyor.”
- “Devletin hiç bir kurumuna güvenmiyorum ve yaşamaktansa ölmeyi istediğim çok oldu.”
- “Devletin kâğıdını dahi kullanmayan ben devletten nefret eder oldum.”
- “Devletin muhalif kesimlere uyguladığı şiddet olarak görüyorum. Muhalefete uyguladığı bu baskı politikasında insanların destek olmadıklarında yaşadıkları iç bunalımın çok çarpıcı olduğunu düşünüyorum utanma ve destek olmama arasında iç bunalım yaşadığını düşünüyorum. Destek olamadığı durumlar için kendisini haklı çıkaracak savunma mekanizmaları ile kişilik değerlerinin sarsıldığını düşünüyorum özgüvenlerinin sarsılmasında önemli etkiler yaşadığını düşünüyorum.”
- “Devletin şefkatli yüzünü bekliyorum.”
- “Devletin tüm birimlerince gördüğümüz muamele bizi kazanmaktan ziyade ötekileştirmeye yönelik... Kendimi buraya ait hissetmiyorum ve ilk fırsatta terk-i diyar etmek istiyorum.”
- “Devletin vefasızlığı. Yurt dışından döndüğüme pişman olma duygusu. Eğer fırsatım olursa yurt dışına çıkıp bir daha geri dönmeyeceğim.”
- “Devletin yasa tanımadığını, despot bir zihniyetle idare edildiğini gördüm. Devlete hiç ama hiç güvenim kalmadı. Gerçek FETÖ’cüler tarafından FETÖ’cü ve ya başka örgütçü denilerek yasa tanımaz, eşkiya gibi kapı dışarı edilmek oldukça incitici.”
- “Devletin yazıcısını, kâğıdını, kalemini dahi tasarrufla kullanmaya çalışan bir memurdum. Devleti, milleti düşünen vatanperver bir insanı bir iftirayla böyle bir muamelede bulunmaları gerçekten çok çok üzücü bir durum.”
- “Devletine milletime olan sevgi ve saygımı kaybettim ülkeyi terk etmek istiyorum ona da izin vermiyorlar.”
- “Devletini çok seven milli duyguları çok derin bir insandım, devletten ve bu milletten nefret ediyorum, yerin dibine girsin vatandaşına zulmeden devlet ve bunu alkışlayanlar.”
- “Devletini milletini canımdan çok seven birisi olarak delilsiz gerekçesiz hain ilan edilmek çok ağrıma gidiyor. Bu durumu kabullenmekte çok zorlandım. Kendimi sanki bir kâbusun içinde kabul etmeye ve kandırmaya çalıştım. İlk zamanlar nefes bile alamıyordum. Boğulma hissini uzun zaman yaşadım. Evden dışarı çıkmakta zorlanıyorum. Beni tanımayan İnsanlara kendimi ifade etmekte sıkıntılar yaşadım. Ancak ailemin desteği ile ayakta durmaya çalışıyorum.”
- “Dindar insanlara olan inancım tamamen bitti.”

- “Devletlerin özünde zalim olduğunu hep biliyordum. Ama zulmün şahikasına hiç bu kadar çıkmamıştı. Güvenimi tümüyle yitirdim.”
- “Devlette adaletin kalmadığı, adli ve kolluk sisteminin tamamen bir partiye angaje olduğunu gördüm.”
- “Devlette sıkıntı yok. Hükümet yanlış yaptı. Kimsede ses çıkaramadı.”
- “Devletten milletten nefret eder hale geldim. Çocuklarım devleti düşman olarak görüyorlar. Eskiden iyilik yapmayı severdim. Şimdi kimseye iyilik yapmayı istemiyorum. Öğrencilerimi özledim. Evimde zil sesini her duyduğumda yüreğime bir hançer saplanıyor. Dünya benim için bitti.”
- “Devletten nefret ediyorum.”
- “Devletten nefret ediyorum vatanıma Can'ım feda bu kadar zulüm yapmamalı bu topraklar için bizim de ATA'larımız Can'larını vermişler devleti bu hale getirenleri Allah'a havale ediyorum.”
- “Dibine kadar haksızlık ve hukuksuzluk..!”
- “Dindara insanların güvenilmez olduğunu düşünüyorum.”
- “Diyarbakırlı bir Kürt olarak zaten devlete aidiyet bağım pamuk ipliği ile bağlı idi, şimdi ise dindar bir Kürt olarak TC ile hiçbir bağım kalmadı, yurtdışı yasağım kalkarsa ilk işim yurtdışına çıkıp ecnebinin bulaşğını yıkayarak hayatımı idame ettirmek istiyorum.”
- “Doğum iznindeyken ihraç edildim. Bir gece emniyette bekletildim. Gördüğüm muamele devletin 13 yıldır görevini en iyi şekilde yapmak için uğraşan öğretmenine terörist muamelesi. Bir bayan olarak eşim aynı sendika dernek olaylarından 14 aydır hapiste.2 çocuk tek başıma mücadele ediyorum. Bunu bana ve çocuklarıma yaşayanın Allah bin belasını versin. Kendileri de terörist muamelesi görsünler inşallah. Parmaklarının izi alınırken televizyonda gördüğüm sahneleri yaşadım. Hüngür hüngür ağlıyorken polisler garip garip bakıyorlardı. Çok ağrıma gitti bizi ailemiz devletin en ufak bir şeyine zarar vermeyin diye yetiştirdi. Bayrak için, vatan için ölürüm gerekirse .Şimdi ben devlet tarafından ne olarak görülüyorum.”
- “Dünya tarihi böylesine bir zulme şahit olmuş mudur? Bilmiyorum ama tarih bunu yapanları nasıl yargılayacak onu çok merak ediyorum.”
- “Dünyada Adalet diye bir şeye olan inancım tamamen bitti. Bu ülkeden bir an evvel ayrılıp gitmek istiyorum, hatta çocuklarımı bu yönde eğitiyorum, yabancı dile önceden hiç olmadığı kadar ağırlık veriyorum. Biz kesinlikle medeni bir ülke değiliz.”
- “Dünyam başıma yıkıldı psikolojim bozuldu her an gözaltına alınıp işkence yapacaklar diye bekledim.”
- “Dünyam karardı hayatım altüst oldu.”
- “Dünyaya, insanlara iyi gözle bakabilme duygumu katlettiler. Hayallerimi, geleceğimi çaldılar, yok ettiler. Yaşıyor muyum yaşamıyor muyum bilmiyorum. Ruhsuz, duygusuz sadece nefes alan bir cesedim.”

- *“Empati yapabiliyorum artık. Yıllar boyu zulüm hep varmış. Zalimin rengi değişmiş. Biz fark edememiştir. Bu dönemde yaşadığımız zulüm bana bunu gösterdi.”*
- *“Empati yapılmadı. Biz de kandırılabiliriz oysa. Bütün suç olayların farkında bile olamayan bizlere verildi.”*
- *“En adi suçluymuşum gibi bakıldığını hissediyorum devletim için canımı vermeye hazırken vatan haini oldum insanın ne kadar ucuz olduğunu anladım devletin gözünde olmasak ta olurmuş.”*
- *“En azgın teröriste daha tehlikeli olarak muamele gördük yıkım yaşadım.”*
- *“En başlarda kendimi çöpe atılmış gibi hissettim, uzun süre bu haksızlığı yapanlardan ve buna göz yumanlardan nefret ettim. Bu ülkede hiçbir şekilde artık doktorluk yapmamaya karar verdim, yurt dışında çalışmayı çok istedim ama gidemiyorum. Kısacası tavşan dağa küsmüş durumları sanırım. Öfkem ve nefretim azaldı zamanla ama affetmek ve unutmak mümkün değil, unutulamayacak şeyler ülkece yaşadıklarımız.”*
- *“En büyük sorumluluğumun görevimi hakkıyla yerine getirme bilinciyle çalışmam olduğunu bilerek bu doğrultuda gayret göstermemin bir öneminin olmadığını anladım.”*
- *“Eski iki ‘dost’, yeni iki ‘düşman fil’ çarpıştı olan biz karıncalara oldu.”*
- *“Eskiden derdim var diyordum bu olaylardan sonra eski yaşadıklarımın dert olmadığını anladım.”*
- *“Eşkıya devleti ele geçirdi. Masumlara sorgu sualsiz hukuksuz zulüm yapıyor. Bu zulmü destekleyen ülkemizin insanına kızgınım.”*
- *“FETÖ ile mücadele edildiğine inanmıyorum.”*
- *“FETÖ’yü kendi elleriyle büyütenler 15 Temmuz’un faturasını milletin evlatlarına kesti.”*
- *“Fırsatım olsa ülkeyi direk terk ederim geleceğe dair hiç bir şey bırakmadılar.”*
- *“Fırsat bulursam gitmek istiyorum başka diyarlara.”*
- *“Garip. Otobüse bindiğinde bile tedirgin oluyorum. Sanki herkes benim KHK ile işimden edildiğimi biliyor gibi geliyor. Çaresiz, zayıf hissediyorum.”*
- *“Gerçeklerin tam ve net olarak ortaya çıkarılması. Darbeyi kim yaptı.”*
- *“Görevimi en iyi şekilde yerine getirmeye çalıştım. Bu muamele ve suçlamaları kesinlikle ve kesinlikle hak etmiyorum.”*
- *“Gözünüze inanamıyorsunuz. Hayaldi bitecek diyorsunuz. Benim burada ne işim var diyorsunuz. Şaka gibi geliyor.”*
- *“Gücü bize yetiyordu.”*
- *“Hayatım boyunca kendimi bildim bileli hep devletime milletime faydalı biri olmaya çalıştım. Hep taktir gördüm. Bu muameleyi, bir gecede terörist sayılıp atılmayı ben de çocuklarım da hak etmedi.”*

- “Gündüz iş buldum ertesi sabah gel başla dediler tam bize göre birisin ilerde terfi ettiririz ama öyle olmadı akşama arayıp kusura kalma bizi de zor duruma sokabilirmişsin sana iş veremeyiz dediler. Çevremde beni suçlayan kimse olmadı desem yeridir biz seni biliyoruz bu yapılan haksızlıktır dediler. Neden sendikaya üye oldun diye sorgulayan bir kaç kişi oldu. Genelde insanların sorgulamalarından kaçmak için evden dışarı çıkmadım. Bir gün okula kızım almaya gittiğimde orda küçük bir öğrencinin diğerini tehdit ettiğini duydum FETÖ’cü müsün lan seni öldürürüm dedi. Bu beni uzun süre dehşete düşürdü kendi kızımın da başına böyle bir şeyin gelmesinden çok korktum. Uykusuz kaldım uzun süre uyuyamadım psikolojik ilaçlar kullandım bir süre sonra bıraktım her ay hastaneye gidip aileme ekstra yük olmak istemedim. Uzun süre hasta olduğum halde hastaneye gidemedim sonunda nefes alamayacak kadar kötü hale gelince gittim astım teşhisi koydu doktor rapor düzenledi 2 yıl bu ilaçları kullanmalısın dedi. Her gittiğim ortam matem yerine dönüyor o yüzden sosyal ortamlarda da bulunmak istemiyorum. Kısaca yaşıyan bilir.”
- “Güven bunalımı, ezber ve inançların değişmesi.”
- “Güvensizlik, devlete olan azıcık inancım sonsuza kadar yok artık, geleceğin karanlığa gömülmesi...”
- “Hain darbe girişimin ardından bir yıl memurluk yaptım kabir azabı herhâlde öyledir. Gündüz yalandan gülen yüzümü aksam eşimin omuzuna koyup akan gözyaşlarımı, uykusuz geceleri, kapıda polis bekleyen gözleri. Hepsinden öte en korkunç olanı şerefimi ve namusumu kaybetme endişesi. Yaşamayan anlayamaz.”
- “Hain olmakla suçlanmayı kabul edemiyorum.”
- “Hak edilen mesleğimi haksızca elimden aldılar. Hiçbir suçumuz günahımız olmadığı halde hayatımız karartıldı.”
- “Hak er ya da geç tecelli eder, imtihan dünyası diyor ve sabrediyoruz.”
- “Hak etmediğim bir muamele olduğunu düşünüyorum. Ümitle adaletin tecelli edeceğini ve haksızlıkların geçte olsa biteceğini ümit ediyorum.”
- “Hak etmediğim muamele beni devletime ve milletime olan duygularımda hissizleştirdi. Ülkemdeki hiçbir şey beni ilgilendirmiyor hale geldim.”
- “Hak hukuk vicdan adalet tamamıyla bitmiş durumda.”
- “Hak ve adalet olmaksızın hukuksuzca görevimden oldum. Biran önce olağanüstü halin kaldırılarak görevime hemen dönmek istiyorum.”
- “Hak etmediğim bir şekilde ihraç oldum Bu suçlamaların hiçbirini kabul etmiyorum.”
- “Hak etmediğim bir zulüm yaşıyorum ailecek.”
- “Hak etmediğim halde ülkemde terörist yaftası yedim artık eskisi gibi bu ülkeye ait hissetmiyorum ilk fırsatta da çekip gitmeyi düşünüyorum.”
- “Hak etmediğim şeyler yaşıyorum. Tam anlamıyla hayal kırıklığı. olanlara kayıtsız kalan insanımıza ve yönetenlere kızgın ve kırgınım. Allaha havale ediyorum zalimleri ve bu zulmü destekleyenleri.”

- *“Haklı olmanın verdiği güçle dimdik ayaktayım.”*
- *“Haklılığıma olan güvenim, duruşumdan dolayı kendime saygım arttı. Müthiş bir dayanışma halesiyle ve hissiyle çevrelendim.”*
- *“Haklıyım, güçlüyüm.”*
- *“Haksız bir şekilde işimden el çektirildim. Devletime milletime hiçbir zararım dokunmamıştır.”*
- *“Haksız ve adaletsiz. Kendi yandaşları ne suç işlerse işlesin görmezden geliniyor biz ise öksürsek suç sayılıyor.”*
- *“Haksızlığa uğradıktan sonra adalete ve devlete güven kalmadı.”*
- *“Haksızlığa uğradım, devlet vatandaşını korumalı, ona zulüm etmemelidir.”*
- *“Haksızlığa uğradım. Kimseye derdimi anlatamadım. İnsanlar sağır, dilsiz lal oldu.”*
- *“Haksızlığa uğramak, devlet tarafından tuzağa düşürülmüş hissetmek, Devlete ve millete karşı güvensizlik.”*
- *“Haksızlığa ve zulme uğradığımı düşünerek ve ilahi adaletin tecelli etmesini bekleyerek sabrediyoruz. Aksi halde ccc ok yoğun psikolojik ve fizyolojik sağlık sorunları ile karşı karşıya kalabilirsiniz.”*
- *“Hâlâ insanlık için yapmam gereken çok şey var. İnsanlık kurtarılmalı. Eğitilmeli kültürlenmeli.”*
- *“Hâlâ suçumu bilmiyorum. Yasal faaliyetlerden dolayı işten atılmayı içime sindiremiyorum.”*
- *“Halkın Milletin duyarsızlığına Kırgın, kızgınım. Bunca katliama sessiz kalınmasına öfkeliyim. devlete öfkeliyim, dava ettim. Dünyada ve ahirette bir gün hesabım sorulacak duygusu ile nefes almaya çalışıyorum.”*
- *“Hangi devlet?.”*
- *“Hayat akışın bozuldu topluma ve devlete güvenini kaybettim.”*
- *“Hayata verdiğim emeğe acıyorum. Şerefli bir hayatın böyle lekelenmesi artık hayattan da bezdirdi. Bu züllümü kimse hak edemez. Annem üzüntüden vefat etti.”*
- *“Hayatım boyunca ve meslek yaşamım süresince devletin çıkarları için kişileri hep karşıma aldım. Devletin malı ve hizmetleri israf edilmesin diye çok mücadele ettim. Sonuç hüsrana. Şahsıma husumet besleyen çıkarıcı kişiler tarafından şikayetle ihraç edildim.”*
- *“Hayatımda kasıtlı olarak kimseye zarar vermediğim ve yasadışı bir şey yapmadığım halde neden sıkıntı yaşıyorum hâlâ anlamış değilim. Toplumda ait tüm değer yargularım ve bakışım değişti.”*
- *“Hayatımın hiç bir anında aldığım bir görevi yapmamazlık etmedim. Her zaman gereğinde fazla çalıştım ancak başta kurum amirim olmak üzere bir çok kişiden tehdit ve hakaret işittim.”*

- “Hayatımın hiçbir anında FETÖ ile herhangi bir ilgim ve iltisakım olmadığı halde, devletin belirlediği FETÖ’cü kriterlerin hiç birisi olmadığı halde böyle bir muameleye maruz kalmam sonrası devlete karşı, dindarlara karşı, insanlara karşı güvenim kalmadı. Tamamen iç dünyama kapandım ve halen orada yaşıyorum. Çok öfkeliyim, hemen herkese karşı içimde korkunç bir öfke var. Çünkü yapılanları asla hak etmedim.”
- “Hayatta çalışmanın gayret etmenin doğru insan olmanın cezasını çekiyorum.”
- “Hayattan ve insanlardan umudumu kestim ve bu toplumun zalimleri seven bir grup olduğuna inanıyorum.”
- “Hayattan umudum kalmadı ve tüm enerjili 2 yaşındaki oğluma harcıyorum. Önceki hayatımda güler yüzlü yaşama sevincine sahip biriydim. Doğum sonu ücretsiz izinliyken ihraç edildim. Meslek hayatım boyunca işe geç kaldığım gün bile sayılıdır. Doğum sonu rapor ile 1 yıl ücret alıp işe başlamayan insanlar var. Ben hak etmediğim parayı evladına nasip etmemek adına 1 gün bile rapor almadım. Bu günleri yaşıyor olmak günden güne daha da kötü hissettiriyor.”
- “Helal harama dikkat ettim. Devletin malı deniz değil dedim. Taksi yerine dolmuş kullandım mümkünse. Hafta sonları bile çalıştım.”
- “Hep sevdiğimiz bağlılık duyduğumuz onurlandığımız milletimiz ve oluşturduğu şanlı devletimiz kavramı yıkıldı. Devlet çalışanına mafyavari davranır mı? Bize bu haksızlığa nasıl yapar? Nerede hak? Adalet? Yurttaş olarak ben hakkımı nerede arayacağım? Devlet kavramına karşı derin bir ümitsizlik hayal kırıklığı içindeyim. Mafyanın eline düşmüş çaresiz insanlar gibiyim. Boşlukta gibiyim.”
- “Hepsi zulüm ben suç islemedim devlet kılığına girmiş çete tarafından zulüm yapılıyor.”
- “Her gün yeniden uyandığımda Allah’ım ben bu ülkeye ne yaptım diyorum, ben bunları hak etmedim,...”
- “Her kapı zili çalışında polis geldi tutuklayacak korkusu. Resmi kurumlarda azarlanma ve ihbar edilme korkusu.”
- “Her şehit in arkasından gözyaşı dökerdim. Devlet millet derdim. Şimdi istesem de o milli duygularımı, millete, devlete beklentisiz hizmet etme duygularımı kaybettim. O güzel duygularımı devletim öldürdü.”
- “Her şeyin anlamsız olduğunu gördüm. Devlete olan güven ve bağlılık duygularımda değişiklik oldu.”
- “Her şeyin kötü bir rüya olduğunu zannedip kabus dolu bir gerçek yaşamda hayatını devam ediyorum ve (manevi değerlere bağlılığım olmazsa) hemen rüyayı bitirmek için düşünmeden bir uçurumdan atabilirim kendimi.”
- “Her türlü sıkıntıya katlanarak, sayısız fedakârlıklar yaparak, kendi emeğine geldiğin kariyerinin bir çarpıda elinden alınmasından daha çok vatan haini/ terörist ilan edilmek onuruma, gururuna dokunuyor. Yavrularıma hayatımızın neden bu denli değiştiğini açıklayamamak ve ileri de bizi nasıl bir hayat bekliyor bilememektedir. Artık gelecekle ilgili hayal bile kuramıyorum. Her şeyin elimden alındığını sadece yavrularım ve canımın kaldığını düşünüyorum.”

- *“Herhangi bir delil olmadan, sebepsiz ve suçsuz yere resmi gazetede isminizin yazmasıyla ihraç ediliyorsunuz. Ekonomik, sosyal ve psikolojik olarak mağdur edildim. Uyku bozukluğu, iştah sıkıntısı, sosyal çevreyle problem, maddi sıkıntılar yaşıyorum sebepsiz yere. Mağduriyetimin bir an önce giderilmesini istiyorum.”*
- *“Her şeyden bıktım devlete güvenim kalmadı.”*
- *“Her şey bitmiş değil....benim gibi çalışkan bir elemanı kaybettiği için DEVLET üzülün.”*
- *“Her şeyden nefret ediyorum.”*
- *“Her şeyden önce devletime milletime bağlı bir insanken vatan haini terörist ilan edilmek çok zoruma gidiyor, kanıma dokunuyor ve hala hazmedemiyorum bu yapılanları.”*
- *“Her şeyden önce sizi vatan haini olarak yaftalamaları vatanını çok seven biri için çok yaralayıcı oldu. Karıncayı bile incitmekten imtina eden insanları terörist olarak sıfatlandırmaları kalbimde kapanmayacak bir yara olarak kalacak Ailenizin bin bir zorluklara göğüs gererek okuttuğu evladının bütün emekleri bir gecede heba oldu. Ailem parçalara bölündü bana en çok ihtiyaç duydukları zamanlarında yaşlı anne ve babamın yanında olmadım. Her gece evime polis gelecek psikolojisiyle uyudum.”*
- *“Her şeye rağmen devletime küs değilim. Bu günler geçecek ve daha güzel günlere erişeceğiz inşallah.”*
- *“Hiç bir araştırma yapmadan suçsuzlarla suçluları aynı kefeye koydular hayalim elimden alındı 2 yılım boşa gitti şimdi askere gideceğim ve 1 yılım daha boşa gidecek arkadaşlarım eğlencesi oldum benim le dalga geçtiler kız arkadaşımın annesi işim olmadı 4 yıllık nişanı attı maddi manevi çöküntü içine girdim hiç bir şekilde bağım olmadığı halde suçsuz yere mağdur etildik.”*
- *“Hiç bir suç isnat edilmedi, İhraç edilmeden önce açığa alma veya soruşturmam olmadı, Görev başında sahadayken telefonla ihraç olduğum belirtildi. Sonrasında hata olmuş olabileceği belirtildi fakat düzeltme yoluna gidilmedi. Tabi sağ muhafazakar düşüncede bir insanım, ve muhafazakar insanların zulmüne uğradım, saygım sevgim hiç kalmadı, çok üzüldüm Eş dosta da çok üzüldüm, ihraç sonrası arayan soran olmadı gördüğümde koktuklarından arayamadıklarını belirttiler, insanlara güvenim kalmadı. Müslümanlığı sorgulamaya başladım bu en kötüsü. Psikolojik olarak sürekli meşgul gibi kafam, hiç bir şeye entegre olamıyorum kafam sürekli dağınık gibi. ve çok başım ağrıyor.”*
- *“Hiç kimseye güvenim kalmadı çocuklarımla bu hukuk olmayan ülkede yaşamamı istemiyorum.”*
- *“Hiç kimseye güvenim kalmadı ve geleceğe dair hiç bir plan yapamıyorum. Bir ay sonra nerede ne yaparım bilmiyorum. Çocuklarım okula başladığında nasıl bir muamele görecektir bu beni endişelendiriyor.”*
- *“Hiç unutamıyorsunuz. Hemen her gün her saniye akluma geliyor. Özellikle karı koca ihraç edildiğimizi suçsuz ve günahsız çocuklarımızın kasıtlı olarak cezalandırıldığını düşünüyoruz. Bunları yapan ve toplum olarak da ses çıkarmayan insanların Müslüman olduğuna kesinlikle inanmıyoruz.”*
- *“Hayattan soğudum. Kimseyle konuşmak istemiyorum. İçine kapanık bir kişi oldum.”*

- *“Hiçbir suç işlemedim, yargısız infaz edildim. Bana bu zulmü yapanın devlet değil devleti ele geçirmiş bir çete olduğumu, halka korku salmak ve muhalif sesleri sindirmek için yaptığını, bu konuda da gayet başarılı olduklarını düşünüyorum.”*
- *“Hiçbir suçu günahı bilgisi yokken bu duruma düşürülmek katlanılmaz. Acı resmi ve yasal işlerden dolayı sırf vicdanım ve aklım var diye linç muamelesi görmek dayanılmaz. Anlatılmaz.”*
- *“Hiçbir suçu olmamasına rağmen Cezaevinde haksız yere tutulmak zulümdür Dışlanmış ve değersiz hissettiriyorlar kelepçeli bir şekilde mahkemeden getirilip götürülmek çok onur kırıcı Çocuklarından mahrum edilmek hepsinden daha zulüm Masumluğunu ispata zorlanması ve buna izin verilmemesi çok yanlıştır.”*
- *“Hiçsiniz, yok sayıyoruz ve ölseniz umurumda değil.”*
- *“Himmetiniz millet olsun cümlesinin gereksizliğini ve elin çocukları için kendi çocuklarımızı unuttuk. Elin çocuğu bizi terörist ilan etti. Çocuklarımızı da hain ilan ettiler. Sonuçta biz büyük bir davaya inandık. Hesap Allah’a. Ancak çocuklarımız dün de bu gün de heba oldular. Buna hakkımız yoktu.”*
- *“Hükumete, Devlete ve Adalete güvenimi tamamen kaybettim.”*
- *“Huzursuzum. Mutsuzum. Gelecekle ilgili kaygılıyım. Olaylara artık hep negatif bakıyorum. Bir şeylerin düzeleceğine inanmıyorum. Bu olayları yasarken bekar olsam asla evlenmezdim. Adaletsiz ve güven ortamının olmadığı bir ülkede çocuk yetiştirmek doğru gelmiyor bana.”*
- *“İç dünyam rahat. Suçsuzum. Rüşvet Yok, zimmet yok, irtikap yok, Hırsızlık Yok, kul hakkı yok, bileğimin hakkıyla girdiğim işte başarı var, özveri var aldığım maaşı hak etme ruhu var.”*
- *“İç dünyamda yaşadığım sıkıntıyı yazmak istemiyorum. Daha önce 6 yıl yaşadığım yurtdışında benzer güçlüklerle karşılaştım. Ülkemde benzerleri ve hatta daha yoğununu yaşamakta olmak zoruma gidiyor. Sadece bu kadarını söyleyeyim...”*
- *“İç dünyamda bu yaşadıklarımı hiçbir şekilde hak etmediğini düşünüyorum. Allah'ın adaletinin tecelli edeceğine inanıyorum. Çünkü ben devletime hizmeti şeref bilerek çalıştım ve çalışacağım.”*
- *“İçimde fırtınalar koptu yüzde bir bile hak etmedim vatanını en çok seven ona bence en çok hizmet edendir. Raporlu iken bebeğimi bakıcıya bırakıp TEOG sınavına hazırlanıyor diye ders ayarlamış bir insanım mesleğimi çok severek yapıyordum. Okulda dağıtılan okul sütleri artınca bizlere dağıttılar devletin malı diye içmezdim ama vatan haini damgası ile ihraç oldum çok acı. Yarın dön deseler yapar mıyım bilmiyorum içimdeki yaşama aşkı aldılar benden:(.”*
- *“İçimde yeni bir aydınlanma oldu. Sanki işlendim dövüldükçe. Topluma ve ülkemin geleceğine acıyorum. Uçuruma beraber giderken kahkaha atân bir yığınla beraber yaşıyorum. Bir yıl önce hayatımda mutak olan bazı davranışları beğenmiyorum yanlış taraflarımı geriden seyretme fırsatım oldu.”*
- *“İçimdeki insan sevgisi, heves, gençlik... ne varsa hepsi öldü. Umutsuzum.”*
- *“İnsanlara güvenim sarsıldı Dini duygular sarsıldı.”*

- “İçime kapandım, her an her şeyi yasayabilirim başıma çok daha kötüsü gelebilir diye diken üstünde yaşıyorum.”
- “İdealist davranıp okumak ve çalışmak için yurtdışına gitmediğim için pişmanım.”
- “İktidarlar her zaman kendi çıkarlarına uygun hareket eder, muhaliflere karşı hak hukuk tanımazlar. Ancak bunu yine de kendi yasalarına uygun yaparlardı. Bu iktidar yasayı hukuku rafa kaldırdı. Bunun adı Faşizm. Ve bunu da kendisini iktidara getiren emperyalist tekellerin talimatıyla yapıyor. Hiç şaşırmadım bu halk düşmanlığına. En çok zulme sessiz kalanlara, haksızlığa uğrayanların susmasına kızdım. Umudumu hiç kaybetmedim.”
- “İleri derece psikolojik sorunlar yaşadım ve yaşamak istemiyorum. Tek çözüm tek çare ölmek kaldı.”
- “İmkânım olsa çocuklarımı da alır başka bir ülkeye giderim. Ülkem bana yabancı artık.”
- “İnanan bir insan olmasaydım kesinlikle bir terörist veya canlı... olurdu.”
- “İnancım olmasaydı belki intihar bile ederdim veya Türkiye'yi kendi memleketini terk ederdim.”
- “İnançsız, eğitimsiz, alt yapısı olmayan, milli-manevi değeri olmayan insanların özellikle gençlerin neden terörist olduklarını çok iyi anlıyorum.”
- “İnandığım bütün değerler yıkıldı din, dostluk vs.”
- “İnsan devlet içindir felsefesi gerçekmiş. Devlet kutsandı. Olan biz garibanlara oldu.”
- “İnsana ve adalete güvenim kalmadı merhamet duygumu kaybettim sağlığım bozuldu en kötüsü yaşama sevincimi kaybettim.”
- “İnsanıma memleketime olan inancımı kaybettim. Ne kadar çok muhbir tıynetli insan varmış aramızda.”
- “İnsanlar diyor. İnsanlar böyle idiler ve böyle olmaya devam edecekler. İnsanlara acıyorum.”
- “İnsanlara devletin haksız ve adaletsiz davranarak ötekileştirdiği insanları yasa dışı yollara ittiğini teröristleştirdiğini düşünüyorum.”
- “İnsanlara ve topluma din kardeşlerime nefret ve çok derin güven bunalımı.”
- “İnsanlara verdiğim değer azaldı, ideallerim bitti. Gelecek beklentim kalmadı.”
- “İnsanlardan iyice soğudum. Rabbime yöneldim. O ne güzel vekildir. Kimsede hakkımı koymaz.”
- “İnsanların nasıl esfeli safiline düştüğünü Allah'tan başka sahibim in oynadığına bütün lâtiplerimle daha fazla iman ettim.”
- “İnsanların ne kadar kalles olabildiklerini öğrendim kimseye güvenilmeyeceğini öğrendim en önemlisi Müslümanım diyenlerin ne kadar merhametsiz olabildiğini gördüm.”

- “İnsanlıktan çıkmış bu toplumun bir ferdi olduğum için utanıyorum. Hala biz bu topluma yıllarca beklentisiz olarak boşuna hizmet etmişiz diyorum. Allah bu beyinsizlerden dolayı tüm ülkeyi cezalandıracak diye korkuyorum.”
- “İşimle ilgili çok çalıştığım için pişmanlık.”
- “İşsiz kaldık hiçbir somut delil yokken tutuklandım hiçbirini hak etmedim ama inanıyorum Allah bizi görevlerimize geri iade ettirecek.”
- “İsyan bizim kitapta yazmıyor. imtihan dedik çekeceğiz dedik ülkemize sahip çıkacağız dedik isteseydik yurt dışına da çıkabilirdik...”
- “İşsiz kaldım. Aile olarak maddi ve manevi sıkıntıya düştüm...iş başvurularım kabul edilmedi. Her gün acaba beni de tutuklarlar mı düşüncesinde yaşamak zorunda kaldım. Devlet gücünü kullanan hükümetin bunu devlet bekası edasıyla yapması ve kanun hukuk örf dini milli hiç bir. Değer gözetmeksizin yapması hiç hoş olmadı ve bundan sonra da hoş görünmeyecek...”
- “İsyankâr oldum. Kendimle beraber bunu bana yaşattıklarını düşündüğüm devletin kurumlarına zarar verecek şekilde eylem yapmak geliyor içimden.”
- “İtibar suikastı en büyük olaydı benim için devletin bir kurumu mahkemeler daha suçlu ilan edemezken başka kurumu sorgusuz sualsiz işten attı standart kamu çalışanı profilinin üstünde bir gayretle işime sarıldım bunu ifademde söyledim yazdım ve de kanıtlı olarak ortaya koyabilirim. ama bu halde bile hainlikle suçlanmak çok acı... Ama bunlarında geçeceğini hukukun bir gün mutlaka doruyu göreceğini biliyorum.”
- “İyi ki mahkeme-i Kübra var..”
- “İyi ki ölüm, hesap günü var. Rabbimin lütfu da kahrı da hoş! Rabbimin rızasına vesile olacaksa neden kederleneyim ki! Cennet ucuz değil!”
- “İyi ki onları ben yapmadım. İyi ki onların tarafında değilim. Çok şükür. Kısmet diyorum.”
- “İyiler her zaman kaybeder. Bu ülkede sesin çıkmazsa ezilirsin. Eğer bize bunu yapanlar hiçbir şey yaşamadan giderlerse inancımı kaybederim diye korkuyorum. Yaşadığımız olay kesinlikle SOYKIRIMDIR. Allah'ın ADL ismine güveniyorum.
- “Karıncayı dahi incitmekten korkan bir insandan yakında bu zulüm ve haksızlıklar devam ederse gerçek bir terörist doğuracaklar. Devlete ve adalete olan güvenim kalmadı.”
- “Katillere, askere kurşun sıkan teröristlere yapılmayanlar maalesef bana yapıldı. Vatan haini muamelesi yapıldı. Bunun ağırlığını ancak yaşayan bilir.”
- “Kelimelerin kifayetsiz kaldığı bir yer bu nokta. Halk içinde itibarsızlaştırılmak ve linç edilme korkusu bir insanın yaşayabileceği en acı duygu belki de. İnsanlardan isteyin bakalım evlerinden bir su bardağını size kolaylıkla verebilir mi. Ev araba işyeri eşyalarımız hatıralarımız. Kısacası hayatımız düzenimiz dağıldı yok oldu gitti. Çocuklarımızın geleceği adına kenara ne koymuşsak hepsi yok oldu. Bunca maddi ve manevi kayıp kolay mı? Kırk yaşımdan sonra ikisi yetişkin dört çocuk ve hasta bir eşle dilini doğru düzgün bilmediğim bir memlekette mülteci olup yaşam savaşı veriyoruz. Tr de şirket sahibiydim şimdi ise hiçbir düzenim yok.”
- “Kendimi köklerinden koparılmış ağaç gibi hissediyorum.”

- “Kendi başıma gelenlere değil ama beni de etkileyen ülkenin genel durumuyla ilgili kahroluyorum.”
- “Kendi çıkarları için birkaç kişi yanlış kararlar veriyor bedelini ben ülkem ve insanlık ödüyor.”
- “Kendi kendime acaba biz ne yaptık, niye ihraç edildik diye düşünmeye başladım. 12 yıllık meslek hayatımda çalışırken elimden gelenin en iyisini yaptım, böyle muameleye maruz kalmak devlete karşı kine neden olduk. Tüm oy kullandığım dönemde hükümetimize oy vermeme rağmen ilk ihraç edilenlerden oldum.”
- “Kendi ülkemizde özgürlüğü kısıtlanmış, toplumdaki dışlanmış, sosyal ölüme maruz bırakılmış bir durumdayız.”
- Kendi ülkemde kendimi parya gibi hissediyorum. Böyle olmamalıydı bunu hak etmedim annem babam beni süt satarak yumurta satarak okuttu biz Karadenizliyiz hainde ne demek çok zoruma gitti intihar günah olmasa ve rahmetli babama sözüm olmasa intihar ederdim ...”
- “Kendi vatanımızı, göğü bize dar ettiler bu nasıl bir kin ki bu kadar masum insan ve bebekten acısını hiç düşünmeden çıkarıyor bütünü bunlar tamamen zulüm bir gün haklı ve haksız ortaya çıkacak o zaman gerçeği görmeyen insanlar için çok geç olacak.”
- “Kendime güvenim ve yaşama sevincini ideallerimi kaybettim.”
- “Kendimi 100 yıl kadar yaşlanmış hissediyorum, çaresiz ve aciz bir durumdayım. Tüm bunlara rağmen belki ben göremeyeceğim ama geleceği bu ülkede bedel ödeyen, canına, malına gasp edilmiş, zulme uğramış azınlıkların inşa edeceğine inanıyorum.”
- “Kendimi açık ceza evinde, tımarhanede gibi hissediyorum.”
- “Kendimi bazen dipsiz bir kuyuda bazen çölde yapayalnız bazen de kapkaranlık bir tünelde hiç ışığın olmadığı bir yerde yapayalnız bir şekilde hissediyorum. Artık ilahi adaletin tecelli etmesini bekliyorum. Şunu anladım bizim Allaha başka kimsemiz yokmuş. Ben bu toplumun bu kadar vicdansız bu kadar duyarsız bu kadar vefasız bu kadar duygusuz bu insanlıktan çıkacağını ve böyle olacağını hiç tahmin etmezdim. Hakikaten düşenin dostu olmazmış. Ne annem ne babam ne de kardeşlerim hiçbiri bana karşı dürüst ve samimi değil. Hele iyilikten başka hiçbir zararımın dokunmadığı sözde dost ve arkadaş bildiğim nankör ve zombileşmiş insanımsı varlıklar onların vefasızlığını vicdansızlığını sessizliğini asla unutmayacağım. Hem bu dünyada hem de mahşerde bunlara hakkım helal değildir. Bu zulmü bize reva görenleri, alkışlayanları, sessiz kalanları asala affetmeyeceğim. Hakkım onlara helal değildir. Hem bu dünyada hem de mahşerde bunlardan davacıyım .İyi ki ahiret var iyi ki hesap günü var. İnşa. bu yaşadığımız zulüm günahlarımıza kefarete olur.:(((.”
- “Kendimi bildim bileli ülkem için, onu geliştirmek için yapmalıyım dedim ve hep bunun için çalıştım. Bu yasadıklarımın sonra aklıma gelen tek şey "Ben salakmışım, vaktimi boşa harcamışım. Keşke sadece kendimi düşünseymişim" oldu. Artık sadece oğlum için iyi bir gelecek istiyorum. Ülkemde ne oluyormuş umurumda değil ve bir şeylerin değişebileceğine de inanmıyorum.”
- “Kendimi bu ülkeye ait olarak hissetmiyorum artık. Milliyetçilik, millet, vatan gibi kavramlar kişisel bünyemde değersizleşti.”

- “Kendimi çok garip ve kimsesiz hissediyorum.. Sanki doğup büyüdüğüm bir ülkede değilim de farklı ve bambaşka bir ülkedeyim gibi hissediyorum.”
- “Kendimi geçtim de ülkemin içine düşürüldüğü durum daha vahim... Allah selamet versin cümlemize.”
- “Kendimi hiç bir yere ait hissetmek. Vatanıma bile.”
- “Kendimi hiç bu kadar ötekileştirilmiş hissetmemiştim.... Yetim büyümüş ve okumuş bir kişiyim... ama şimdiye kadar sigortasız hiç kalmamıştım... her zaman arkamda bir devlet baba vardı... Hayatımın hiç bir döneminde bu kadar çaresiz kaldığımı hatırlamıyorum.”
- “Kendimi tanıma ve güçlenme. Devlete güvensizlik.”
- Kendimi tamamen güvensiz hissetmeye başladım. Adalet olan inancım kalmadı. Siyasilerden nefret eder oldum.”
- “Kendimi tıpkı Hz. Yunus (as)'ın balığın karnında kaldığı gibi hissediyorum. Ancak Hz. Yunus (as)'ın gösterdiği metaneti gösterebilmem imkânsız. bu nedenle o kadar aciz ve çaresizim ki.”
- “Kendini milliyetçi diye tanımlıyorsun ve sonra herhangi biri değil, DEVLET sana vatan haini diyor. Düşüncelerim tamamen değişti. TAMAMEN.”
- “Keyfi bir diktatörün kini ile devlet yönetilmez bu dünyayı bitirdiler benim mücadelem Allah olan inancım sayesinde ahiretimi kazanmak için mücadele veriyorum. Bu yönetimin art niyetini olduğu kesin Allah Hakkı'mı geri verecek bundan şüphem yok suçum yok bundan eminim herkese benim FETÖ'yle ilgimin olmadığını biliyor bunu mahkemedeki tanıklarda söyledi ama şu Bylock hatası beni ihraç ettirdi bir ay sonra kullanmadığım KOM yazısıyla kanıtlandı ama komisyon belasını karşımıza bilerek çıkardılar Allah bunları rahat bırakmaz.”
- “KHK'larda geçen "mensubiyet, iltisak, irtibat " ifadeler kişisel bir ifade olup, hukuki bir dayanağı olmayıp yetkili makamlardaki kişilerin imzaları ile geçici olarak hukukiymiş gibi kabul edildi. İlk kim tarafından yazılmış ise asıl suçlunun o olduğu, kişisel ifade olarak gördüğüm "mensubiyet, iltisak, irtibat " ifadeleri ile yapılan işlemlerin hukuk karşısında mağlup olacağına inancım tam. Her geçen gün insanların gözaltına alınması tutuklanması, görevden alınması yaptıklarının doğru olmadığını hissettiriyor ve oyalamak adına atılan adımlar olarak görüyorum...”
- “Kimse bunu hak etmedi. Ben de bunu hak etmedim. Öğrenciler İçin kendi çocuklarımızı bile unuttuk yeri geldiğinde. Yaşananlar....”
- “Kimsenin refleksine göre şekillenen bir kişiliğim yok. Devletim sistematik olarak tecrit etti. Canı sağ olsun . Eğer ben ve benim gibi insanların tecritte kalması ile payidar olacaksa ben tecritte yaşamaya razıyım. Ama ülkeme bir şey olmasın. Kimseye ajitasyon yapmıyorum kimseden bir beklentim yok. Sessiz sedasız günü geldiği de olup gitmek istiyorum.”
- “Kimseye güvenemiyorum kimseye ne düşündüğümü açıkça söylemiyorum.”
- “Kimseye haddinden fazla değer vermenin hata olduğunu, gücün Müslümanı zehirlediğini, solcuların ve ulusalcıların bile sağcılardan daha vicdanı olduğunu anladım.”

- *"Kimseyle sohbet etmek istemedim. Yakın çevrem beni anlayamadığını düşünüyorum. Yaşadığımız zulmü kimse anlayamıyor hatta inanmayanlar bile var. Çevredeki cahil insan topluluğu yüzünden bu durumlara sessiz kalındığını düşünüyorum."*
- *"Kin beslemiyorum fakat iftira atanlar gün yüzü görmesinler bu dünyada. Eğer ihraç edilmem vatanımızı ileriye taşıyacaksa Ahiret haklarımı helal ediyorum."*
- *"Kişilerin şahsi çıkarları uğruna haksızlığa uğradım ama kendimi anlatabilecek bir muhatap bulamadım."*
- *"Kızgınlık öfke korku çaresizlik. Devletin bu şekilde çalışması çok acı. Adaletsizlik tavan yaptı."*
- *"Kırgınlık, kızgınlık ve hayal kırıklığı. Yaşama sevincim neredeyse bitti."*
- *"Kırıldım , incindim horlandım, ciddi bir kopuş yaşıyorum, insanların bu kadar vicdansız zalim ve kötü olabileceklerine inanamıyorum."*
- *"Kızgın ve kırgınım ve bu duyguların seviyesini anlatacak kelime yok."*
- *"Kızgınlım çok kırgınım böyle olmamalıydı. Devlet beni şüpheli görebilir doğal olarak sorgulayabilir ama bunun yöntemi kesinlikle böyle olmamalıydı. Açığa alır hukuk çerçevesi içinde adaletle sorgular suçluysam ceza mı çekerim değilse görevime devam ederim."*
- *"Kocaman hayal kırıklığı, güvensizlik, haksızlık, öfke,."*
- *"Kürtlere karşı hep güzel duygular besledim. Ama onlara karşı yapılan zulümleri çok anlayamamışım şimdi onu anladım. Benim 1 senedir yaşadığımın kat ve kat fazlasını 30 yıldır yaşıyorlar. Devlete hayatım boyunca güvenmedim ve haklıymışım. Ama milliyetçi bir ailede yetiştiğim için topluma inanıyordum oda bitti şükür. Dünyalıyım artık."*
- *"Küstüm devleti yönetenlere... Çok çalıştım karşılığı bu olmamalıydı. İhbar ile atıldım."*
- *"Mağduriyet, haksızlık, dışlanmışlık ve çaresizlik."*
- *"Maalesef hükümete olan güven sıfırlandı. Adaletle inancım bitti."*
- *"Masum bir insan olarak yaşatılan zulüm nedeniyle tez zamanda ilahi adaletin tecelli etmesini ve sorumluların en ağır şekilde cezalandırılmasını temenni ve dua ediyorum."*
- *"Medyada ve siyasi söylemlerde her zaman sanki ihraç olan herkes gerçekten teröristmiş gibi beyanların verilmesi psikolojimi en çok bozan neden oldu. Yapılan söylemler sonucunda iş bulamama, toplumdaki soyutlanma gibi sorunların yanına bir de ekonomik sıkıntılar eklenince iç sıkıntılar iyice arttı. Bu aşamadan sonra bunları yaşatan insanları bağışlayacağımı sanmıyorum. Hayatımın geri kalan süresinde bize bunları yaşatan, yaşatanlara destek olan herkesin en az bizim çektiğimiz sıkıntıları çektiğini görebilme umudu ile hayatımı sürdüreceğim."*
- *"Mesai mefhumu gözetmeksizin çalıştığım kamu hizmetinden bu şekilde bir gecede herhangi bir soruşturma geçirmeden gerekçesiz bir şekilde atılmam devlete karşı güven duygusunu kaybetmeme sebep oldu."*
- *"Milli duygularım öldü. Kimseye güvenmiyorum. Kimse iyilik etmek istemiyorum."*

- *“Milli ve manevî duygularım alt üst oldu. Bu konular açıldığında öfke duyuyorum.”*
- *“Milliyetçi kökenli bir ailede büyüdüm, vatan millet bayrak ülke sevgisiyle doluydum. Simdi vatan haini olarak davranılıyorum daha ne olsun...”*
- *“Müthiş bir hayal kırıklığı.”*
- *“Mutsuz, özgüvensiz, maddi kaygılarla dolu, gergin, insanlarla iletişime geçmekten korkan, arkadaşlarına dert anlatmamak için tamamen kendini soyutlayan, çevresindeki insanlar için acaba bana bakarken aklından ne geçiyor diye düşünen psikolojisi darmadağın bir oldum.”*
- *“Milletvekili yakını olmanın yeterli olduğunu gördüm gerisi boş.”*
- *“Nasıl bir kine kurban gittiğimizi halen anlamış değilim.”*
- *“Ne devleti?”*
- *“Modern asrın tarifsiz bir mezalimi ve sosyal soykırımıdır. Devleti sözde koruma refleksiyle hareket edip, hak, hukuk ve adalet duygularının tahrip edilmesiyle istemli/istemli Devletin çökertilmesinin zemininin hazırlandığı düşüncesindeyim. Zira Hz. Ali'nin ifadesiyle “Devletin dini adalettir” ilkesi tarumar edilmiştir. Önce insanların suçlu ilan edildiği sonra da suç arandığı ve hiçbir hukuk hatta kanun devletinde bile rastlanmayacak aymazlıkta masum insanlara suç isnat edildiği ve yargılanmadan (sosyal baskı ve algılarla) mahkûm edildiği, ne deseniz sesinizin kendi kulağınızdan başkasına ulaşmadığı tamamen siyasi bir intikam operasyonudur. Daha önce bir nevi kutsallık atfettiğim ve ölümsüz varsaydığım “Devlet” denen organizasyonun “insanı yaşatmadığı” için kendisinin de ölebileceğine inanır hale geldim. Devlete olan güven ve itimadım maalesef yerle bir oldu.”*
- *“Müslümanım diyenlere inanmıyorum.”*
- *“Müthiş bir hayal kırıklığı, çaresizlik. İnsanların ikiyüzlülüğü. Yöneticilerin merhametsizliği ve hukuksuzluğu. Her gün iç konuşmalar yapmaya başladım. Bazen kendi kendime yaptığım konuşmaları aile bireyleri de duyuyor. Daha önce aşırı devletçi olduğumu fark ettim. Devletin bu kadar acımasız olması hayal kırıklığı oluşturdu. Hak talep eden farklı fikirdeki insanları daha iyi anladım. Rızkın Allaha geldiğini daha net gördüm. Haksızlığa karşı kime yapılırsa yapılsın karşı çıkmam gerektiğini daha iyi öğrendim. Sağcıların Allaha inandım diyenlerin ne kadar zalim olabileceğini öğrendim...”*
- *“Nefret dolu bir insan oldum. Hiçbir şeye pozitif bakamıyorum ve gelecekte ümitsizim. Aileme ve yakınlarıma ümit vermeye çalışıyorum ama söylediklerime kendim inanmıyorum.”*
- *“Nefret doluyum hayatımda küfür bilmezdim şimdi sebep olanları her gördüğümde kendimi tutamıyorum.”*
- *“Nefret ettim devletinden vatan ve bayrak sevgim bitti.”*
- *“Nefret ve intikam duygularım var.”*
- *“Nefret, devlete değil bunları yapanlara... Atasözümüz yok, üzerine binenler onu böyle kullanıyor. Ancak en büyük arzum işe dönüş falan değil... Adalet ve hesaplaşma. Bunları emredenlerin, yerine getiren, imza atan vs... Hepsinin aynı şeyleri yaşaması...”*
- *“Nefret, ilgili partiye ve partililere kin, ... ailesine kin, darbecilere kin.”*

- *“Niyet okuma ile adalet sağlanamaz maalesef. En çok güvendiğimiz devlet ve adalet sistemi büyük bir çöküş yaşamış durumda. İdareciler ise vicdanlarını yitirmiş gibi davranıyor.”*
- *“Gece nöbetçiydim ertesi gün öğlene kadar aç ve susuz koşturdum yapabileceğim görevim ve yetkim olmamasına rağmen çok fazlasını yaptım engel olmak adına. Bunu savcıyadır söyledim eğer darbe olsaydı alacakları tek kişi bendim ama olmadı şimdi devlet beni atıyor içeri sokmak istiyor suçum ne devletin zarar göreceği ne yaptım beni istemeyenler şikâyet edenleri (sonradan öğrendim) dahi tanık gösterdim o gece yaptıklarım için kamera telsiz telefon kayıtları mevcut sesim kısıldı koşturmaktan ama sonuç kapı dışarı olduk ve normal bu suçlamadan değil terörist peşinde devlet adına koşarken aniden bir KHK'yla terörist olduk.”*
- *“Öfke, kin, bugüne kadar canla başla çalışmış olmaya pişmanlık.”*
- *“Bu güne kadar ailemi ihmal ettim. İzinlerimi yaktım. Arkadaşlarım tatillerini yaparken İş aksamamın diye son 4 5 yılın izinlerini kullanmadım Her gün mesaiye 1 saat erken gittim. Ödülümüz sorgusuz sualsiz vatan haini damgası yemek ve 20 yıllık emeği heba etmek...”*
- *“Öğrencilerim ve mesleğim için elimden gelenin fazlasını yaparken yapılanların hiçbirini hak etmediğimi düşünüyorum.”*
- *“OHAL süresince, bu ülkeye hizmet etmiş vatansever bir fert olarak, bana hizmet etmesi gereken devletin paranoyalarına kurban gittim. Eğer bir suçluyu bulmak istiyorsanız bunun bin türlü yolu vardır. Ama devlet bin yolu değil olmayan yolu seçti ve ruhumuzda onulmaz yaralar açtı. Bunu yapanlar rahat yaşamasın.”*
- *“Ölmeden mezara koydular, Çanakkale sargı yerinde dedemi, 100 yıl sonra beni.”*
- *“Ölmek istedim hala da istiyorum yapılan haksızlığa katlanamıyorum.”*
- *“Ömrüm onların karşısında geçmişken onlardan biri olarak itham edilmek hele de terör suçlusu muamelesi görmek, avukatın bile mal mal suratına bakıp sana inanmadığını görmek çok acı.”*
- *“Ömrümce devletin çıkarlarını gözetmeme rağmen yaşadıklarım beni tamamen bitirdi.”*
- *“Önce bir anlama çabası oldu. Nasıl olur diye? Bizim yaşantımız ile bize isnat edilen suç taban tabana zıt. Kısaca bu terazi bu yükü kaldırmaz. Allah'a havale ediyorum.”*
- *“Önceden ülkem için seve seve canımı her şeyimi verirdim ancak vefasız ülkem vefasız halkını görünce önyargılı bir toplumun hiç bir şey hak etmediği kanaatindeyim. Bu olaylardan sonra mağdur olan çevremdekiler ben varsam ülkem var ben yoksam ülkem olmasa da olur dedirtiyorlar insanlara.”*
- *“Öncelikle Amerikan yapımı Devlet Düşmanı filmi geldi aklıma. Yaşadıklarımız filmde geçen hikâyeye çok benzer. Toplumda saygın bir insanken devlet içindeki kanunsuz iş yapan insanların hedefi olursanız bir anda her şey tepetaklak oluveriyor. Banka hesapları, tapu kayıtları, aracınız, hatta çocuklarınıza bile Devlet zorla el koyuyor. Bir polis olarak bu zamanda ve Türkiye den bu olayları yaşayacağımı hayal bile edemezdim. Demek mi işini düzgün yapan memurdan ve insanlardan birileri çok ciddi rahatsızmış. Fakat bunun topluma bir hastalık gibi yayıldığını ve toplumun ekserisinin buna destek olduğunu görmek beni bir kez daha yıktı. Bu milletin bir ferdi olarak yaşamamın derin utancını yaşıyorum. Birgin belki bu yaşananların millet yanlış olduğunu görecektir ama o gün çok geç olacak.”*

- “Öncelikle bu durumu şöyle ifade edeyim. Devleti bir otobüs gibi düşünüyorum. Devleti yönetenlerimde şoför olarak değerlendiriyorum. Bizim yaşadığımız sorun otobüsle değil onu kullanmayı bilmeyen şoför ile şoföründe sorunu bir grup yolcu ile. Devlete kırgın değilim lakin yönetenlere ömrüm boyunca kırgınlığım geçmeyecek ve affetmeyeceğim. Zaman gelecek o şoför değişecek elbet.”
- “Öncelikle devlete milli değerlere karşı bir inanç azalması hissediyorsunuz ancak Daha sonrasında olaya kader boyutuyla bakarak her toplumda iyilerin ve işini doğru ve dürüst yapanların bedel ödediğini anladığımızda, yüreğiniz biraz soğuyor ve bu sürecin geçici olduğuna inanarak Sabri etmemiz gerektiğini anlıyorsunuz.”
- “Öpmeye kalktığım el vurdu bana.”
- “Otuz yıl süren öğretmenliğimin sonucu bu olmamalıydı.”
- “Öz yurdumda garibim öz vatanımda parya. FETÖ’den ihraç olduğumuzdan sol kesimde burnunun ucuyla bakıyor diğerleri zaten nefret ediyor. Avukatlık stajını başlatmak için 2 Aydan fazla güç bela beklettiler. Ama sonunda kabul ettiler. Hakkımda FETÖ değil de PKK, DHKP-C gibi ithamlar olsa daha çok sahip çıkılır. Adam yerine konulurdum.”
- “Öz yurdumda garibim, öz vatanımda parya...”
- “Özünde iyi insanlar, vatanını milletini seven idealist kişiler devlete küstürüldü. Beni üzen işsiz kalmak değil. Beni üzen aşık olduğumuz ülkemizde bize hain denilmesi. Biz yine de ülkemizi çok seviyoruz. Ama başımızdakileri hiç bir zaman affetmiyoruz.”
- “Psikolojim altüst oldu. Şehit torunu olarak Kendimi bu ülkenin üvey evladı gibi hissediyorum.”
- “Psikolojim bozuldu. Çevremdeki insanlara bakışım değişti. dost- akraba sandıklarımın sahte olduğunu gördüm. Bu durum içe kapanmama ve hem çevreme hem de milli düşünceleri her şeyin önünde olan şahsımın dostluk anlayışı, akraba kavramı ve milli düşüncelerimde ciddi zedelenmeler oldu.”
- “Rabbim bütün Müslümanlara bilinçlenmeyi nasip eylesin. Halime şükrediyorum. Bunları yaşamamış olsaydım ben de onca insana yapılan zulüm ve haksızlıktan bir haber belki de mağdur edilen zulüm edilen insanları haksız görecektim. Bazen yapılan haksızlıkları ve hukuksuzlukları eleştirdiğimiz için bize en yakınımızdaki insanlar siz savrulmuşsunuz diyorlar bende diyorum ki Rabbime şükürler olsun ki savrulup zalimin yanında değil mazlumun yanında yer almışız bu ne güzel bir savrulmadır.”
- “Sadece alamadığım maaşlar değil, başkaca çok büyük maddi sıkıntılara sebep oldular. para ve yer olmayınca küçük-ya da büyük eşyalarımı aldramadım, hatırladıkça üzülüyorum. yapanların [bir kağıt parçası ile insanların kaderiyle oynayıp, geleceğini yıkanların, eğlenceyle-alay ederek işten atanların] yanına kalmayacağını herkes kendi çevresinden, akrabalarından, köyünden şöyle bulabilir: eden bulur, geçmişte zulmedenlerin; zalimin tetikçiliğini yapan itlerin sonucu o kadar çok örnekle gösterilmiş ki. Bu zulmü yapanlar, bekliyorum, sıra bir gün size de gelecek. Devriminiz önce sizi yiyecek. Benim hiçbir zaman güçlü akrabalarım, siyasi yakınlarım olmadı, hep torpilsiz, liyakatle iş buldum. Merkezden atama veya adil sınavlar ile kazandım, ama siz yalakalar öyle misiniz? benim kadar rahat mısınız?”

- “Sahipsiz tuzağa düşürülmüş kurban.”
- “Önce sosyoekonomik durumum sonra psikolojim nihayetinde de dünya görüşüm değişti.”
- “Şahsen devletin her zaman birilerini sopaladığını geçmişten biliyorduk ama kendimin Türk ve Müslüman olarak inançlı bir insan olarak kendimin de sopa yiyeceğimi hiç düşünmezdim, diğer kesimlerle eskiden kısmen empati kurarken artık onları ve tepkilerini tasvip etmemle birlikte daha iyi anlıyorum.”
- “Şahsi kusurlar varsa da devlete ve millete hiçbir ihanetim olmadı. Üzgünüm, kaygılıyım. Çevrenin duyarsızlığı da çok üzücü.”
- “Şahsım adına Tamamen zulüm tamamen iftira.”
- “Kimseye güvenim kalmadı devlete güvenim kalmadı sadece Rabbime sığındım.”
- “Sanki düşman tarafından işgal edilmiş bir ülke gibi bazen düşman işgal etse 18.000 kadını içeri atar mı idi düşünüyorum milyonlarca mağdur var. Benim dedem gazi idi. Bu millet için savaşmış.”
- “Şanlı, şerefli, mazlumu koruyan ve zalimin karşısına dikilmiş Türk milletinin bir ferdi olarak, şahsıma ve aileme yapılan haksızlıkları ve tecavüzleri sindiremiyor ve kaldıramıyorum. Bunu çevreme ve çocuklarıma açıklayabilmekte zorlanıyorum.”
- “Savaşta arada kalan çocuk gibi hissediyorum.”
- “Savunma isterlerse kendimi aklarım diye düşündüm ilk zamanlar sonra baktım kimse bir şey sormuyor zaten masum olduğumu onlar benden daha iyi biliyor dedim.”
- “Sendika üyeliğim ve Bank Asya hesabım nedeni ile ihraç edildim. Sendika aidatımı işverenim olarak devlet ödiyor. Bunu anlamakta zorlanıyorum. Bir süre sağlık güvencem olmadı. Yani yapmadılar. Kızımın ücretli öğretmeli yapması ihtiyaç yok denilerek sonlandırıldı. Çiftçi kayıt sistemine kaydolup desteklerden faydalanmak istediğimde bundan faydalanamayacağım söylendi. Ama ben bütün bunları devleti bugün temsil edenlerin yaptığına inanıyorum.”
- “Sisteme ve yönetme hiç güvenim yok.”
- “Sıkıntı kaygı belirsizlik ümitsizlik güvensizlik, hiçbir şey e anlam veremiyorum. Bazen korku, bazen kendimi dahi anlayamıyorum. Sabır deniyor ama sabrım kalmadı, hiçbir şey yapmak yaşamak dahi istemiyorum.”
- “Şok üstüne şok yaşadım. Daha içeri alınanların mutlaka vardır bir suçu diye düşünüyordum. Ben içeri alındıktan sonra anladım ki suçsuz insanlarda alınıyormuş ve terörist gibi muameleye tabi tutulup fişleniyor... vs. kısacası hala şoktayım bir devletin vatandaşına böyle muamelede bulunması mümkün değil anlamakta zorluk çekiyorum...”
- “Sokağa çıkamaz olduk. Her an kapı çalınıp tutuklanma korkusu.”
- “Sorgusuz sualsiz hiç bir gerekçe gösterilmeden bütün hayatımız değişti. Bir seneyi geçti ama hala ben inanamıyorum beynim Ret ediyor çünkü masumum mazlumum. Bir anda işsiz güvencesiz yapayalnız eşsiz kaldım zor günler yaşadığım kesin.”

- “Soruşturma, savunma ve açığa alınma mekanizmaları işletilmeden işimden atıldım. Henüz ihraç nedenimi bilmiyorum. Bimer ve Cimer gibi kurumlardan cevap alamadım. İnandığım din kuralları dahil evrensel hukukta ve tabii olduğumuz hukukun kişiler tarafından ihlal edilerek kişilerin hakkındaki iddiaları öğrenmeden sosyolojik travma yaratılması beni çok üzüyor.”
- “Psikolojik çöküşle beraber devlete ve adalete olan güvenim sıfırlandı.”
- “Sosyal medya ve haberler sonrası kısa süreli nefretim ve sinirim artıyor. Sonra kendimi toparlıyorum.”
- “Sosyal ölüyüm. 5 yaşından beri okuyorum. 34 yaşındayım. 29 yıl okuma ve okuma ile kazandığım meslek. Tüm birikiminin çaldılar.”
- “Soykırımı uğradığımı düşünüyorum.”
- “Soykırımı uğradım.”
- “Soykırım, Ve Ülkeme, Ülkem insanına Karşı soğudum.”
- “Sözde %99 Müslüman olan bir ülkede bu zulmü yaşadığımı dile getirmekten icap duyuyorum. Bu zulme ortak olan herkesi Allah'a havale ediyorum.”
- “Şu an ki mevcut iktidara ve onu savunan herkese çok güçlü bir nefret duymaya başladım. Hatta artık dini konuların konuşulduğu ortamlardan uzaklaşıyorum, ruhum daralıyor.”
- “Şuanda Müslümana Müslüman eliyle zulüm yapılıyor.”
- “Suç kişiseldir, gerçekten darbe ile en ufak bağı olan varsa ihraç edilsin ceza da alsın. Devlete en ufak zararım olursa vicdanım bırakmaz yakamı, devlet için mi varız... devlet bizim için mi var.”
- “Suçsuz olmanın hiç bir işe yaramadığı her an yapmadığınız bir şey yüzünden suçlanıp hapse atılabiliyorsunuz duygusu geliştirdim bende. ADALETE inancımı yitiririm. Devlete olan güvenimi kaybettim.”
- “Suçsuz yere hayat zindan edildi. Ülkem benim için açık ceza evi. Fedakârca çalışırken beni bu hale getiren ülkeme bundan sonra nasıl hizmet edeyim. Artık vatan kutsallığına inanmıyorum. Acaba nasıl kötü insan olabilirim diye aklıma geliyor.”
- “Suçumu dahi bilmeden ihraç edildim. Savunma hakkı verilmedi. Ben ve ailem telafisi mümkün olmayan bir hayat yaşıyoruz. Hayatım altüst oldu.”
- “Şükrediyorum. İyi ki mazlum oldum zalim olmadım.”
- “Suriyeli kadar kıymet göreyim kafî der haldeyim canım vatanımda.”
- “Suriyeliler kadar bile değerimiz yok.”
- “T.C. Devletin insan için var olmadığını, insana değer vermediğini anladım. Bu yüzden artık ona karşı bir aidiyet hissi taşımadığımı gördüm. Şuanda hiç bir duygusal bağlılık hissetmiyorum. Aksine devlet için yaptığım fedakârlıklardan dolayı çok pişmanım.”

- *“Tam bir hayal kırıklığı ve kendime ihanet edilmiş hissediyorum. Göremeyen insanlara ve yakınlarına karşı öfkeliyim.”*
- *“Tamam faşist bir uygulama ve bence devletin başındaki kişilerin çok önceden planlayıp uyguladıkları bir senaryoyu sadece oynadılar Türkiye tarihinde bu kadar büyük olmasa da bu ve benzeri hadiseler var maalesef uygulama değişmemiş sadece zalimlik yapılan kesimler değişmiş Ermeniler, Kürtler, Rumlar belli bir süre sonra Aleviler bu tür uygulamalara maruz kalmış ama bu gün yapılan bunların çok üstünde devlet eksenini değiştirmeye yönelik sırf iktidardaki insanların bulaştığı pislikler yüzünden olduğuna inanıyorum ve bunu tarih bize gösterecek lanet olası tarikat ve siyasal İslamcılara bunun hesabını ödeyecek.”*
- *“Tamamen haksız yere ihraç edildiğimi düşünüyorum. Bu yapıyla hiç bir bağlantım yok. Yapılan bu haksızlık nedeniyle bunalıma girdim. Psikolojim bozuldu. Ağlama krizlerine girdim.”*
- *“Tamamen haksız hukuksuz işimizden olduk travma yaşıyoruz ne diyelim.”*
- *“Tamamen hayal kırıklığına uğradım. Bu devlet ve millet hizmeti hak etmiyormuş.”*
- *“Tamamen uydurma ve böyle olacak deyip binlerce insana, çıkarıcı insanlarında desteğiyle bu dünyayı cehenneme çevirdiler. Hislerim yok artık. Her gün daha kötü bir şey oluyor ve olacak diye bekliyorum. 80 milyon kişi içinde kimseler yokmuş aslında yapayalnızız. Kimsenin kılına zarar veremeyecekken terörist ilan edilmek çok ağır bir ceza. Ülkemde bile yaşamak istemiyorum. Cezaevi olarak görüyorum.”*
- *“Tamamen yargısız infazdır. Tamamen adaletsiz keyfidir. Bunu asla kabullenemiyorum.”*
- *“Tarihi mümkün değil çünkü düşünün en yakın arkadaşların bile sizden kaçıyor FETÖ’cü muamelesi görüyorsunuz.”*
- *“Tarihi pek mümkün değil, tecavüze uğramış gibi çaresiz ama yaşamaya mecbur gibi hissediyorsunuz. Suç arayıp bulamamak daha bir çıldırtıyor insanı. Tek suçum kamuda çalışmayı tercih etmekte diye düşünüyorum.”*
- *“Tarihi yok kelime yetmiyor ama sunu biliyorum bu filmin sonu çok farklı bitecek.”*
- *“Tarihin her döneminde bu ve benzeri zulümler olmuştur Allah'a şükürler olsun ki zulme uğrayan taraftayız... Bizim için kış olan bu mevsim elbet bahara dönecek. Yarınlar adına çok ümitliyiz...”*
- *“Teftişe gelen müfettişler aman müdür bey sağlığına dikkat et bu devletin senin gibi dürüst insanlara ihtiyacı var derlerdi, 35 sene hizmet ettim kedi yavrusu gibi kapıya koydular.”*
- *“Tek kelime ile zulüm. Bana bu yapılanı gâvur, Yunan yapsaydı zoruma bu kadar gitmezdi.”*
- *“Terörist denmesi ve etrafındakileri bu şekilde propaganda ile etkilemeleri beni ilk aylarda çok ağlattı. Artık alıştım. Ama korkuyorum. Kendimi güvende hissetmiyorum.”*
- *“Terörist ilan edilmek çok rencide etti. Ben şimdiye kadar devletime en ufak bir zarar vermemişken gerçekten çok acı. Sucum ne bilmiyorum. Niçin ihraç oldum bilmiyorum. 15 yıllık devlet görevimi en iyi şekilde yapmaya çalıştım. Savunmam dahi alınmadı. Eşim cezaevinde her cezaevine giderken gerçek olup olmadığını anlamaya çalışıyorum.”*

- *“Terörist muamelesi görmek çok ağır ve buna akrabalarımın destek verenlerin olması çok ağır.”*
- *“Ters Kelepçe takılması, gözaltında 4 gün tek başına kalmak, polislerin birbirlerinden çekinmeleri, insanların benle ilişki kurduklarında başlarına kötü şeyler geleceği düşüncesiyle uzak durmaları(anlayışla karşılıyorum). En zoru abilerimin hala malum kişiyi sevmeleri ve oy vermeleri.”*
- *“Teşekkür belgesi alan ,başarılı hakka hukuka dikkat eden ,telefonumu kurum içinde şarj ederken ,kamu mali diye sadaka kutusuna hak geçmesin diye sadaka atardım .bu kadar vatan millet hizmet delisi insanlar olarak bunları hak etmedik. sadece derin bir acı ve kırgınlık var.”*
- *“Toplu cezalandırma yapıldığını ve suç olmayan şeylerden dolayı aylarca tutuklu tutulduğumuzu düşünüyorum.”*
- *“Toplum da ben bir hainim yaftasını üzerimde taşıyor ve insanların bunu görüyor olduğu hissettim.”*
- *“Toplum ve devlete karşı güvensizlik ve hayal kırıklığı.”*
- *“Tükenmişlik içindeyim şu an yaşayan bir ölü misali sadece bu dünyada boş vakit geçirdiğimi düşünüyorum.”*
- *“Tükenmişlik, -Hayal kırıklığı, -Güven bunalımı, -Dışlanma duygusu, -İnsanların bu kadar ucuz olabileceğini görmemin vermiş olduğu ıstırap.”*
- *“Tümüyle haksızlık zulüm adaletin hukukun kaldırılması. Süreç İki yüzlü insanların bize saldırmanın önünü açtı Aşağılık ile dürüst arasında adalet duvarı vardı. Gizli el bunu bilerek kaldırdı.”*
- *“Türk olmaktan utanıyorum. Türk denilince aman dileyene kılıç bile çekilmez. af isteyene af edilir, yardım isteyene yardım edilir. mağdur olanın elinden tutulur. ne olursa olsun bir tekme atılmaz. hele hele vatan haini hiç ilan edilmez. çocuğuna aldığı ilk hediye KURAN VE TÜRK BAYRAĞI olan bir baba olarak maalesef Türk olmaktan utanıyorum. Öncelikle insan olmak gerek. İNSAN. Nasılsa öbür dünyaya gittiğimizde Türk müsün Kürt müsün alman mısın diye sormayacaklar. Namazı kıldın mı , dinin ne diye soracaklar. çok şükür Elhamdülillah MÜSLÜMANIM...”*
- *“Türkiye'de herkes bir gün terörist damgası yiyecektir.”*
- *“Turnusol kağıdı mahiyetinde oldu bu süreç. Kim sahte kim gerçek her geçen gün daha iyi anlıyorum. Olumlu yönüne bakıyorum: Gereksiz insanlardan uzaklaştım, iyi insanların değerini anladım. Kişisel kusurlarımın kefareti olduğuna inanıyorum yaşadıklarım. Bu insanları affetme-affetmeme çizgisinde gidip geliyorum. Filmin sonuna ömür vefa ederse çok merak ediyorum.”*
- *“Tuzağa düşürüldüğümüzü düşünüyorum. Kuruluş iznini devletin verdiği derneğe üye olmak, üyelik aidatını devletin ödediği sendikaya üye olmak, yatırılan her kuruşun vergisinin devletçe alındığı bankaya para yatırmak (BDDK denetiminde), her türlü teşvikin sağlandığı legal faaliyetlerden dolayı suçlanmak... Tuzağa düşürüldüğümü hissediyorum. En çok güvenmemiz gereken yapı olan devlet tarafından.”*

- *“Uğruna canımı feda ederim dediğim ülkemden soğudum. Camiye gittiğimde imamın sürekli siyaset yapmasından dolayı camiden soğudum. Mehter'den bile nefret eder oldum. Şuan hiçbir şey bana tat vermiyor. Sanki saman gibi yaşıyorum.”*
- *“Uğruna canımı gözümü kırpmadan feda edeceğim güzel ülkemde bir sığınmacı kadar değerimin olmadığını bilmek beni çok üzüyor.”*
- *“Ülkede hukukun bittiğini, devletin bir kişinin elinde oyuncak olduğu, devletin eşkıyadan farkı kalmadığını fark ettim. Milletın bunlara sessiz kalmasıyla toplumdan tamamen soğudum.”*
- *“Siyasetten Allah'a sığındım.”*
- *“Ülkem ve insanlarından nefret ettim.”*
- *“Ülkemden ülke insanına hislerim nefret boyutuna ulaştı ülke yanıyor tükürsen sönecek deseler üfler geçerim çabuk yansın zulüm bitsin hesap günü hemen gelsin diye ölüm beni hiç korkutmuyor İntihar etmeyi çok düşündüm hatta çocuklarla beraber ölmeyi çok istedim Allah intiharı men ettiği için yapamadım günlerce deprem olsa da ölsek yada dünya batsa da bu zulüm bitse diye gece gündüz dua ettim.”*
- *“Ülkeme aidiyet duygumu kaybetmeye başladım. İmkânım olsa başka bir ülkede yaşamak isterim.”*
- *“Ülkeme ait hissetmiyorum kendimi o duruma getirdiler.”*
- *“Ülkemi, vatanımı çok severken birden terörist oldum. Eşimin yanına cezaevine gittiğimde adli suçluların yakınlarına göre haklarımız kısıtlı çünkü biz terörist olduk. Herkesten kendimizi gizler olduk. Neden devletin üzerimize araştırmadan darbe ile alakamız yokken attığı bu iftira yüzünden. Ülkemden insanların onca yaşananlara kayıtsız kalması ve devletin içindeki mafya insanlardan dolayı soğudum.”*
- *“Ülkesini seven ve özveri ile çalışan insanlara yapılmış çok büyük hukuksuzluk söz konusu ve çok ağır dramlar yaşanıyor.”*
- *“Ülkesini seven ve özveri ile görev yapan insanların hain yaftası ile görevinden alınması, üç kuruş faydası olmayan insanların ise daha vatansever pozlara bürünmesi katlanılır gibi değil.”*
- *“Ümitsiz değilim başım dik ben suçlu değilim sadece bana bakıp acıyormuş gibi yapanlara acıyorum.”*
- *“Umudumu kaybetmedim ve etmiyorum bu zulümüm bir gün sona ereceği inancımı koruyorum.”*
- *“Umutsuz ve karamsar oldum.”*
- *“Üniversitemde anabilim dalını kuran, organize eden kişiydim. Anabilim dalı başkanıydim. Öğrencilerimin gelmesini heyecanla bekledim, özel sınıf yaptırdık, en son teknolojik cihazları aldık, 4 yıl önce bölüme başladılar ve ben danışman hocalarıydım. Kendi çocuklarım gibi belki daha çok ilgilendim. Öğrenci memnuniyet anketinde tüm üniversitede ilk 5 e girerek ödül aldım. Sonuç, öğrencilerimin mezuniyetini uzaktan izlemek oldu. Ülkesi için canla başla çalışan birisi iken, artık ne şevkim kaldı ne hevesim. Çok kırgınım.”*

- “Üzgünüm ama devletime değil yönetenlere kızgınum.”
- “Üzgünüm kırgınım tüm mağdurlar için çok üzgünüm.”
- “Uzun yıllarca devletime ve milletime fedakarca yaptığım hizmetlerimin karşılığında bana yapılan bu haksız, hukuksuz ve zalimce muamele bende çok büyük hayal kırıklığı, ümitsizlik ve kızgınlık duygularının oluşmasına neden oldu. Kendimi ifade etme ve savunma hakkı bile verilmeden hem kamu görevinden hem de dolaylı olarak özel sektördeki görevlerden men edilmiş olmam, üstelik pasaport verilmeyerek yurtdışında iş bulma olasılığımın da engellenmiş olması sonucunda, demokratik haklarımın tamamıyla elimden alındığı ve çaresizliğe terkedildiğim düşüncesinin zihnime yerleşmesine neden olmuştur.”
- “Üzüntü kırgınlık hayal kırıklığı ve mağduriyet. Aylarca kabuslar görmek ve bazen hapiste olmayı dışarda olmaktan daha kolay görmek, belirsizlik ve sıkıntı.”
- “Vatan haini değilim.”
- “Vatan hainleri beni vatan haini ilan etti milli duygularım örselendi.”
- “Vatan millet sevgisi kalmadı , devlete küstüm hiç bir ümidim kalmadı.”
- “Vatan sevgim asla tartışılmaz. ama şu an ağır ceza da yargılanan birsiyim. MEB in en önemli görevlerinde çalıştım. Trajikomik bir durum.”
- “Vatan sevgim değişmedi ama millet ve devlet sevgim yerle yeksan oldu.”
- “Vatan sevmenin çilesini biz çekiyoruz, edebiyatını bizi atanlar yapıyor...”
- “Vatana millete hiçbir kötülük yapmadım öğrencilerimin daha iyi yetişmesi için çok çalıştım ama bir gecede hain damgası yedik.”
- “Vatandaşını sorgusuz sualsiz işinden atan suçlayan devlette adaletin olmadığını ve güvenilmeyeceğini anladım.”
- “Vatanini seven bir birey olarak hain olarak çarşaf çarşaf ismimin kamuya açık alanda ifşa edilmesi canımı çok yaktı. Ne olduğuna anlam veremiyordum. İlk baslarda sesimi duyurmaya çabaladım. Haksızlık yapıldığını dile getirmeye çabaladım. Ama devlet elini üzerimizde tamamen çekti ve zerre kadar adil olmadı. Karamsar ve umutsuz bir şekilde yaşamaya mahkum edildim.”
- “Vatanımı çok seviyorum fakat insanlara ve devlete olan güvenim sevgim azaldı imkânım olsa yurtdışına giderdim.”
- “Vatanımı terk etmek istiyorum.”
- “Vatanımı ve milletimi çok seviyorum. Askerliğe gitmeyi su aşamada düşünmüyorum çünkü geri hizmette olacağımız söylendi. Askerlik sevdami bu şekilde bitmesine izin vermeyeceğim ve süreç bitmezse bu şekilde gitmeyi düşünmüyorum. Bunun haricinde arkadaşlarım ve yakınlarımın menfaat duygularını gördüm bazen iyi ki başıma gelmiş diyorum çünkü ilelebet sürmeyeceği aşikar ama artık arkadaşlarımı seçerken daha dikkatli olacağım.”
- “Tarihi olsaydı anlatırdım.”

- *“Vatanına bayrağına milletine aşık bir insanı, "ne yaparım da bu insanları vatan haini yapmaya zorlarım" dersiniz, bu yapılanların aynısını yapmanız yeterli. Sevdama bitirdiler, devletimin yücelmesi için içimdeki çalışma aşkını bitirdiler.”*
- *“Vatansever bir insanı ne yaparım da vatan hainine dönüştürürüm diye düşünüyorsanız; düşünmeyin. Bunların yaptığının aynısını yapın yeter. Ne bir eksik ne de bir fazla.”*
- *“Vatansever birinin vatan düşmanı ilan edilmesi tam bir zulümdür.”*
- *“Vatansever olsam da devletçi değildim. Bundan sonra ise devlete hiç güvenmiyorum. Halkımın vatandaşlık tanımının "devlet tarafından gerekirse harcanacak insanlar" olmasından nefret ediyorum. Devletin bu inaniştan güç aldığını düşünüyorum.”*
- *“Vazifemi azami dikkatle yapan öğrencilerim tarafından sayılan ve sevilen bir hocaydım. şimdi ağır cezada silahlı terör örgütüne üyelikten yargılanmak kesinlikle yıpratıcı kahredici bir durum.”*
- *“Vebalı muamelesi gördüm.”*
- *“Vefasızlık olarak tanımlarım Devletime asla küsmedim ancak bir zamanlar terörle mücadele şubelerinde hayatımı tehlikelerle geçirmeme rağmen bu tür bir hafta yemek beni yıktı adeta . Hala neden atıldığımı bilmiyorum , açıkçası adalet e olan inancım tamamıyla bitti.”*
- *“Vefasızlık, zulüm, ihanet..”*
- *“Vicdanım çok rahat Allah'ın dediği olacak bu haksızlıklara bizi maruz bırakanlar düşünün hukuk gerçek manada işlediğinde masumiyetimiz ortaya çıkacak.”*
- *“Vicdanlar bu kadar kör olmamalıydı ve yapılan hukuksuzluklar yanlarına kar kalmamalıydı artık işe dönsem de eski ben bende olmayacak.”*
- *“Ya cüzzamlı ya da terörist muamelesi görüyoruz.”*
- *“Yani hiçbir savunma hakkı verilmeden sorgu sualsiz suçsuz işten atılıp sosyal çevrenden aileden dışlanmak silahla şiddetle hiçbir alakan olmadığı halde silahlı terör üyesi yaftası iftirası nedeniyle adli süreç tedirginliği hepsi bir karabasan kabus gibi.”*
- *“Yanlış bir şey yapmadım. Bugünkü aklım olsa şunu yapmazdım diyeceğim hiçbir şey yok. Bu muameleyi hak etmedim. Toplumun tamamına yakını bu olayları nasıl destekliyor hala anlayabilmiş değilim.”*
- *“Yapılan büyük bir hata var ama düzeltme yolunda hiçbir şey yapılmıyor. Bir günde bir KHK ile sorgusuz sualsiz ihraç ettiler ama geri döndürmek bağlamında 13 ay olduğu halde hiçbir işlem yok.”*
- *“Yapılan muameleyi kesinlikle hak etmedim. Ben develerin 1 A4 kağıdının hesabını yaparken, devletin aracını hiçbir özel işinde kullanmazken (imkanım olduğu halde) 1995 de gönüllü olarak G. Doğuya askerlik vazifesine giderken, Devletimi soyanlar, çocuklarını askere göndermeyenler vatansever ben ise terörist!. Diyecek bir şey bulamıyorum. Allaha havale ediyorum.”*
- *“Yapılanların bir Müslümanın bir Müslümana yapacağı şeyler değil.”*

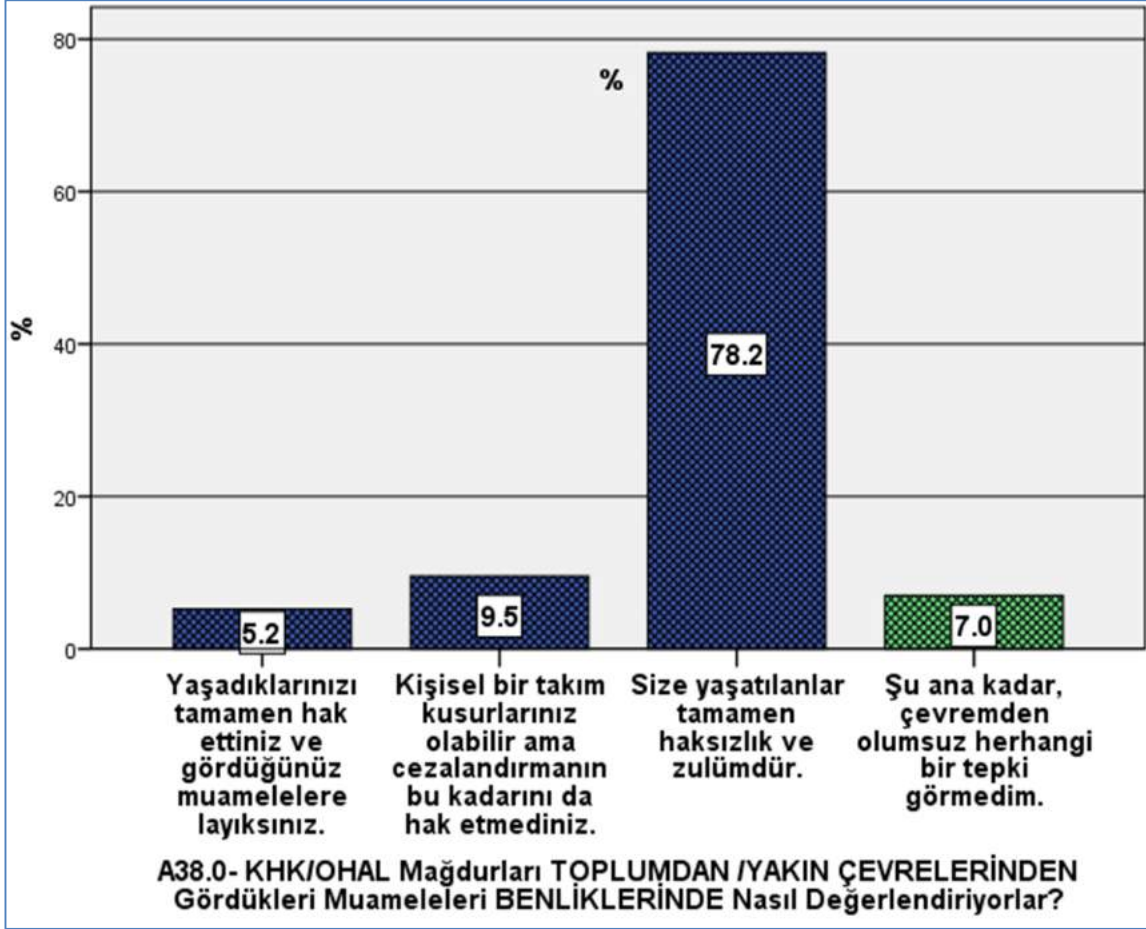

- “Yapılan toplu suçlamalar şahsımla alakasızdır. Kendimi hiçbir şekilde kusurlu görmüyorum. Yasa dışı hiçbir etkinliyim olmadı. Yapılanlar açık insan hakları ihlali olduğu halde hakkımı arayamıyor olmam devlete karşı güvenimi sarstı. Açıkçası diğer insanlara yapılanları öğrendikten sonra artık devlete saygım da kalmadı. OHAL’i savunan herkesi suçlu kabul ediyorum. El birliği ile bir insanlık suçu işleniyor ve toplumun bir kesimine karşı öfke duyuyorum, sürünsünler biraz diyorum. Mağduriyetler bitmeden ülkeye refah gelsin istemiyorum. En çok ne yapacağımı düşünüyorum. Bir gün hakkımızı alacağımıza inanıyorum ama bu sürede ne iş yapacağımı bilemiyorum. Çok zaman konuşacak kimse bulamıyorum.”
- “Yapılanın bir zulüm ve işkence hali olduğunu düşünüyorum. Kendimi de devletten daha güçlü görüyorum. Devletler de bazen diz çökebilir ama ben çökmüyorum.”
- “Yaptığım pek çok karşılıksız emeğe ve çok zor edindiğim kazanımlara büyük nankörlük, kıymet bilmezlik ve vefasızlık olarak görüyorum.”
- “Yaşadıklarım benim için bir zulümdür onarılmaz maddi manevi fiziksel ve psikolojik yaralar açtı.”
- “Yaşadıklarımız azmış gibi davranılması, çözüm yerine çözümsüzlük için ellerinden gelenin yapılması.”
- “Yaşadığım topluma, arkadaşlarıma, akrabalarıma genel olarak bu ülke insanına dair olumlu hiçbir şey hissetmiyordum artık. bu kadar kötülük ve cahillik ile baş edilebileceğine inanmıyorum.”
- “Yaşadığım ülkenin Türkiye olduğunu bana hatırlattılar!.”
- “Yaşadıklarımın inanmakta hala güçlük çekiyorum aklım almıyor.”
- “Yaşadıklarımı İslamcı-faşist iktidarın ve devletin laikliği yok etme mücadelesinin bir parçası olarak görüyorum.”
- “Yaşadıklarımın bir tarifi olabileceğini sanmıyorum. Hayattan nefes almak dışında her durumda izole edilmiş durumdayım. Geçmişin bir anlamı yok geleceğim belirsiz ve şu anım tam bir Araf.”
- “Yaşadıklarımızın imtihan olduğuna inanıyorum.”
- “Yaşamım sıfırlandı, emeklerim heba oldu ve bir suçlu gibi muamele gördüm.”
- “Yaşanılan Müslümanlık, toplum ve devlet ve bu ülke benim için güvensiz ve tehlikelidir.”
- “Yaşanılanların bir imtihan olduğuna inanıyor, Allah’ın Adil-i Mutlak olduğunu biliyorum.”
- “Yaşayacağımız iç dünya ve duygu kalmadı bir cesetten ne beklersiniz.”
- “Yaşlı ebeveynim var, onların yanında olmam lazım. İki abim Nerede saklanıyor ben de bilmiyorum öğrenmekte istemiyorum. Hem kendi hem de onların güvenliği için. Eğer durum düzeler onlar ebeveynlerin yanına gelirse Türkiye’yi terk edeceğim. Artık Türkiyeli olmaktan çok Dünyalıyım nerede rahat üretken olabilirim orada yaşamayı düşünüyorum. Birilerinin yaptığı enkazı ne ben ne de çocuklarım kaldırmak zorunda.”

- “Yeni bir sistem için suçsuz olduğumuz bilinmesine rağmen kasten kurban edildiğimize inanıyorum.”
- “Yıkım ve dışlanmışlık. siyasiler tarafından kandırılan bir ahmak gibiyim.”
- “Yıkım. Vatansever denebilecek seviyede ülkemi severken şu anda tiksiniyorum. Türk Devletinin nasıl bir canavar olduğunu şimdi fark edebildim. Önceden yapılan zulümlerle yeterince ses çıkaramadığım için pişmanım.”
- “Yıllarca bu ülkenin çocuklarına doğru olanı öğretmeye çalıştım ülkenin geleceği için çabaladım bunun cezasız kalmayacağını en sonunda öğrendim.”
- “Yıllardır çok büyük bir özveriyle çalıştım. Bana yaşatılanlar tamamen haksızlıktır. Çok kırgın ve öfkeliyim.”
- “Yıllarca devletime özverili bir şekilde çalışmanın karşılığı bu olmamalıydı. Eğer suçum varsa boynum kıldan incedir. Ama hakkımda soruşturma açılmamış savunmam alınmamış neyle suçlandığımı hangi donelerle ihraç edildiğimi bilmeden bir gecede elde ettiğim kazanımlarım heba edildi. Bunu kaldırmak çok zor maalesef. Ama ben devleti kişilerden bağımsız olarak görüyorum ve Devletime asla küsmedim. Gün gelir bunlar düzeler inşallah.”
- “Yolsuzluğa karşı çıktığım için cezalandırıldım.”
- “Yönetenlerin yaptıklarından dolayı devletime küsmedim. Aksine vatan ülke sevdam arttı.”
- “Yöneticiler bu kadar zalim olamamalı. Umarım ülkeye hukuk bir gün döner ve onlara da lazım olur.”
- “Yorulдум Her şeyi Allaha havale ettim.”
- “Yüzyılın zulmü... Ölssem ve toprağımın üstünde bir karış ot bitse de asla unutmayacağım...4ekimden beri ölüyüm.14ay oldu Nuriye Gülmen misali odama hapsedtim kendimi ne yemek ne uyku ne gezmek ne telefon ile konuşmak içimden gelmiyor hiçi şeyden mutlu olamıyorum. Gelecekte umutlu değilim yaşam enerjim bitti. Bu ülkede durmakta buranın kimliğini taşımakta istemiyorum. Keşke dünyanın bir ucuna gidip dönmeden utaniyorum TC'nin vatandaşı olmaktan keşke bir Amerikalı olsaydım.”
- “Zalim bir devlet olduğunu ve devlete güvenimin kalmadığını hissediyorum.”
- “Zaten milliyetçi birisi olmadım hiç. Fakat su an devletime, milletime hiçbir duygusal yakınlık hissetmiyorum. Toplum konusunda büyük bir hayal kırıklığı yaşadığımı söyleyebilirim ama. Bu kadar ahlaksız bir toplum olduğumuzu düşünmüyordum. Pasaport sorunu kalktıktan sonra bir daha bu çürümüş toplum içinde yaşamak istemiyorum (Türkiye’de bulunduğum son iki sene öncesi dokuz yıl kadar yurt dışındaydım zaten.).”
- “Zirvesinden zırvasına hakkımı alacağım günü bekliyorum. Bu dünyada alamasam da öbür dünyada alacağım. Hakkım haram olsun hepsine.”
- “Zulme maruz kalıyoruz. Adalet yok ve devletime güvencimde yok. Süreç nereye kadar gidecek çok korkuyorum her şey karanlık belirsiz. Eşim tutuklandı ve tek başıma kaldım. Çok çaresiz yalnız hissediyorum. Yıllardır öğretmen olmak için maddi manevi cabalarım heba oldu. Toplum tarafından dışlandık horlandık. Bebeğim için ayakta durmaya çalışıyorum. Umudum kalmadı hiçbir şey. Ne yapacağımı bilemez haldeyim.”

- *“Yaşama sevincimi, hayat mücadelesini yitirdim.”*
- *“Zulme uğradığıma inanıyorum. Adalete ve devlete güvenim yok oldu.”*
- *“Zulme uğradım. Bu Kimsenin umurunda değil. Bunları hak edecek hiçbir şey yapmadım.”*
- *“Zulüm başka da hiç bir şey söyleyemiyorum.”*
- *“Zulüm haksızlık ve ben kurallara uyan kanuna uyan biriyim. Onlar yanlış biliyor.”*
- *“Zulümüm açıklaması yoktur.”*

A38.0- OHAL/KHK MAĞDURLARI, DARBE/OHAL NEDENİYLE TOPLUMDAN ve YAKIN ÇEVRELERİNDEN GÖRDÜKLERİ MUAMELELERİ KENDİ BENLİKLERİNDE NASIL DEĞERLENDİRMEKTEDİR

Mağdurların çok büyük bir kısmı 15 Temmuz darbe girişim sonrası ‘toplumun’ kedilerine layık gördüğü muameleleri ‘büyük bir haksızlık’ olarak görmektedirler. ‘Yaşadıklarımı hak ettim’ seçeneğini seçenler ile ‘Kişisel kusurlarım olabilir, ama ben bu muameleyi hak etmedim’ seçeneğini seçenlerin önemli bir kısmının bile yaptıkları açıklamalarda aslında böyle düşünmedikleri, gerçekte; “O güne kadar, yakınlarındakilere, çevrelerine öylesine iyi niyetle yaklaştılar ki “Bu kadar ‘iyi niyetin /safiyane davranışın /fedakârlığın “bir bedeli olmalı (!)” söylemi çerçevesinde” ‘hiciv /latife /tersten algı’ yaptıkları görülmektedir.

A38.1- MAĞDURLARIN DARBE GİRİŞİM /OHAL NEDENİYLE TOPLUMDAN VE YAKIN ÇEVRELERİNDEN GÖRDÜKLERİ MUAMELELERİ KENDİ BENLİKLERİNDE DEĞERLENDİRME ANLATIMLARI³³

- “Çevremiz için her türlü fedakârlığı yaptık. Fakat şu an yaşananlar koca bir hiç.”
- “Hepsine kızgınım. Fedakâr biriyimdir. İhtiyacım olduğu anda hiç de fedakâr olmadıklarından onlara karşı kırgınlık ve kızgınlık oluştu. İlişkilerim azalttım.”
- “Ben ihraç edildikten 2 hafta sonra TÜBİTAK 48. ortaöğretim öğrencileri bilim yarışmasında bilim okuryazarlığı projemle ödül aldım. Sendikam genel ve yerel anlamda bilim projeme sahiplenme göstermedi. Eğer projemin sunumunu öğrencilerim yapabilseydi. Bu proje öğrencilerime de YGS sınavına sınavsız girme dâhil birçok noktada avantaj sağlayacak. Öğrencilerimin geleceğine katkı sunacaktı...”
- “'El elin eşeğini türkü çağırarak arar' modunda. Kısaca kimsenin umurunda değilim.”
- “Ailelerimiz bize destek olsa da yapılan propagandadan olumsuz etkilenmiş durumdalar; bize acıyarak sahip çıkmaları ağırmıza gidiyor ama sabrediyoruz en azından sahip çıkamız var diye!...”
- “Hepsi de insanlıktan nasibini almamış.”
- “İnsanlar bana dokunmayan yılan bin yaşasın diyor. Korkuyorlar bu yüzden bir geçmiş olsun bile demeye çekiniyorlar.”
- “Ailem her zaman yanımdaydı. Arkadaşlarım korkak ve vicdansızlarmış. Asla affetmeyeceğim onları.”
- “Ailem kısmen destek olmakta. Ancak daha önce çok samimi olduğum arkadaşlar bile telefonlara çıkmaz oldular. Karşılaşmamak için yolunu değiştiriyorlar. Çok yazık. Yaşadıklarımızı yaşamadan ölmesinler...”
- “Ailem ve birkaç arkadaş akraba hariç, geri kalan herkes benim için bir çöp değerinde artık. Kılımlı kıpırdatmam onlar için.”
- “İnsanlar o kadar nankör ki, kendi çıkarları ve korkuları için yakın akrabasını bir anda silebiliyorlar. Toplum korkuyor. Korkan toplum bu korkuyla her şeyi yapar.”

³³ Bu bölümdeki ve diğer bölümlerdeki tüm hayat hikâyeleri, mağdur mesajları ve görüşleri tamamen mağdurlara ve/veya yakınlarına aittir. Anlatımlarda, yazım denetimi dışında, tarafımızca, herhangi bir ilave de yapılmamıştır. Bazı zorunlu hallerde, anlatımı kolaylaştırmak amaçlı, kelime ilavesi yapmak gerekliliği hissedildiğinde kelimelerin mağdurların ifadesi olmadığını belli edebilmek için o kelimeler parantez ( ) içerisinde yazılmıştır. Bazı aktarımlarda, mağdurların/yakınlarının kendilerinin de parantez içerisinde cümleler kurdukları görülmektedir. O türden cümleler tarafımızca ilave edilmemiştir. Tarafımızdan, anlatımı kolaylaştırıcı kelimeler dışında, anlatımlara, kesinlikle, herhangi bir cümle ilavesi de yapılmamıştır. Anlatımlardaki ifadeler sahiplerine aittir, tarafımızın görüşlerini temsil etmez.

- “İnsanları tanıdık.”
- “İnsanların dünya menfaatleri için nasıl değişebildiklerini gördüm.”
- “İnsanların ne olduğunu anladım. Millet olma bilinci olmadığını gördüm. Toplum baskı altında kalınca doğruyu savunmuyor bile.”
- “İnsanlarla ilişkimi kestim benimle konuşan da yapmacık ve riya içinde.”
- “İyi tanıyanlar ve geçmişimi bilenler zulüm diyor. Bilmeyenler hain.”
- “Kan bağı yakın olmak için yeterli değilmiş.”
- “Kimi hak ettiniz, kimi bu kadarı fazla diyor. Kimi de suç yok cezalandırma var diyor.”
- “Kurunun yanında yaşta yandı ama adalet yerini bulur diyorlar.”
- “Menfaatler söz konusu olduğunda insanlığın bittiğini gördüm.”
- “Ne din ne de ırk olarak söylemlerin hep yalan olduğunu ve Türk toplumunun ancak güçlüden yana olduğunu acı bir şekilde tecrübe ediyorum.”
- “Şahsımı tanıyan herkes bu durumun kabul edilemez olduğunu söyledi. Yanlışlık vardır düzelir dediler. Hepsi bu. Daha fazlasını yapacak cesarete sahip değiller. Beni işimden atan onlar değil mi? Artık umurumda değiller.”
- “Ailemden olumsuz bir şey görmedim. Bilakis ailem ve yakın akrabam çok destek oldular. Sosyal çevrem, özellikle kamuda çalışanlar selamı sabahı kestiler, ki bunu bir kayıp değil kazanç olarak görüyorum. Zira böyle karakterde bir canlıyla arkadaşlık etmek zulmün katmerlisidir. Topluma gelince, insanların %80-%90 nispetinde KHK’ları desteklediğini duyunca şahsen tanımadığım kimseye karşı en ufak merhametim kalmadı. Birini yolda ölürlen görsem dönüp bakacağımı sanmıyorum.”
- “Aptal sürüsünün yaptıkları pek umurumda değildir. Menfaatçiler fırıldak gibi dönecektir.”
- “Aslında sen masumsun ama diğerleri terörist veya bu gizli olandanmış.”
- “Bana karşı biraz ilişkiler daha soğuk ancak bire bir tepki görmedim.”
- “Ben sadece onların okulunda (Üniversitede) okumuş biriyim. Ne gazete, ne dergi ne burs almışlığım var, ne de Bank Asya gibi şeyler vs. Sadece orada okul okumanın bedelini ödüyorum. Hem de 2 yıldır. Akrabalarımın bazıları bile bana muhtemel kripto terörist gözüyle bakıyorlar :) Trajikomik bir durum gerçekten.”
- “Bir kaç kardeşim dışında olumsuz bir tepki görmedim.”
- “Çevrem bana karşı kan bağı olduğu için üzülmüyorlardı. Ama diğer mağdurlara tepki yok.”
- “Çevremdeki herkes kaçtı kalanlarda sadece acıyan gözlerle bakıyor.”
- “Çevremdeki herkesin bize gerçek bakış açısını değerimizi görmüş olduk.”

- “Çevremden açıktan bir tepki almadım. Yapılanlar, söylenenler genellikle "dedikodu" mahiyetinde, sonradan kulağımıza gelenler. Pek çoğu kıskançlık gibi basit sebepler kaynaklı konuşmalar.”
- “Sol cenah daha vicdanlı. Mütedeyyin ve sağ cenaha gelecek olursak imkânları olsa elleriyle öldürecekler bizleri. Veyl olsun insanları canavarlaştıran siyasete. Malum çevre kendini cihatta zannediyor. Beyinler felç olmuş maalesef.”
- “Değişik tepkiler aldık hak ettiniz reise itaat edecektin diyen de oldu, bu zulümdür diyende oldu.”
- “Empati ile yaklaşılmıyor herkes çok fazla bencil.”
- “Eskiden evde duracak vaktimiz yokken şimdi kapımızı çalan kişi sayısı beş parmağı geçmez. Bunun yanında görüşmek isteyip de başına bizim gibi olaylar geleceği için çekinen insanlar var.”
- “Haksızlık olduğunu düşünüyorlar ancak korku iliklerine işlemiş hiçbirisi sesini çıkarmıyor. aynı şeyin başlarına geleceğini düşünüyorlar. Bu sessizlikleri her gün onları kahrediyor için, için öldürüyor.”
- “Selam vermeye korkuyorlar daha ötesi var mı?.”
- “Sen iyisin ama diğerleri kötü bazıları da bunları hak etmediniz şeklinde.”
- “Sen masumsun biliyoruz, ama diğerleri suçlu. Yakında gerçekler ortaya çıkar ve sen kesin dönersin.”
- “Sessiz kalmalarına üzülüyorum.”
- “Sessiz ölü taklidi yapan çok.”
- “Suçumuz olmasa devlet sizi neden atsın, bizi neden atmıyor.”
- “Toplum üzerine düşen Zulme engel olma görevini yerine getirmemiştir. Menfaatini önde tutmuştur.”
- “Toplumda korku hakim, kendi menfaatine dokunulmadığı sürece sessiz kalıyor toplum.”
- “Toplumun umurunda değil.”
- “Toplumun; sadece ekrandan gördükleri, birlikte bir bardak çay bile içmedikleri bir kişinin; yılarca tanıdıkları, yedikleri içtikleri insanlara bu kadar zulmetmesini esenlik ve sessizlikle karşılaması, birde destek olması bilimsel araştırmalara konu olmalı. En önemlisi ...başkanının cemaatle kurduğu sıkı fıkı ilişkilerden "safmışım, temizmişim" ayağına yatıp kurtulması ama cemaatle kendisinden daha az ilişkisi olmuş insanları hainlikle, teröristlikle suçlaması ve milyonların buna itibar etmesi... Bu durum karşısında oluşacak hisleri en mahir söz üstatları bile kelimelerle, cümlelerle tarif edemez.”
- “Vatandaşlar cahil, tamamen algı ve yönlendirme sonucunda doğruyu yanlış ayırt edemiyorlar. Halk doğru bilgilendirilmiyor. Suç varsa mahkeme karar verir. Yargılama tarafsız ve adil olmalı. Maalesef bunlar yapılmıyor mağduriyetler yaşanıyor.”

- *“Yüzüme karşı çoğu haksızlığa uğradığımı söylese de. Kimisi bir suçu olmasa yapmazlardı. Yapmıştır bir şeyler dediklerini biliyorum.”*
- *“Nasılsanız, öyle yönetilirsiniz”. Dolayısıyla bu toplumdaki daha medeni olan bir topluluğa göç etmek istiyorum.”*
- *“41 yaşına kadar veya 15 yıllık meslek hayatım boyunca beni en az benim kadar tanıyanların dahi mesleğini kaybedeceğini veya tutuklanacağı korkusuyla bana farklı bakmalarına çok üzülüyorum.”*
- *“5 tane dostum varmış şu koskoca dünyada bunu öğrendim.”*
- *“Abim ve ablam benim için bitti. Diğer akrabalarımın da bir insanlık görmedim. Anne ve babam dışında gerisi boşmuş. Müslümanlığı bırakın geçmiş bizden insanlık bile.”*
- *“Açık bir toplum olmadığımızı, vicdani cesaretin eksik olduğunu, millet kavramının parti kavramı yanında çok çikı kaldığını, sizin başarılarınıza içten içten çekememezlik yaşayan yakın çevre ve iş arkadaş sayısının hiç de azımsanmayacak nitelik ve sayıda olduğu, başımız darda olunca destek göreceğiniz insan sayısının bir elin parmağını geçmeyeceğini, yıllarca sizinle aynı mekanı paylaşmış seyahat etmiş iş yapmış insanların sizin ifadelerinize verdiği değer bir yalan haberden daha az olabileceği ve toplum çok hızlı şekilde güncel şartlara adapte olduğunu gördüm. Yazık!”*
- *“Açıklamak istemiyorum. Onları Allah'a havale ettim. Yaşadıklarımı yaşamadan ölmesinler. Amin.”*
- *“Adaletsiz bir tavır var, insanlarda muhakeme kalmamış, empati duygusu hiç yok. Kendi yaşadığımızla baş başayız.”*
- *“Adam yerine konmadım. Eski yakınlarım hiç aramadılar bile. Hayal kırıklığı içerisindeyim.”*
- *“Aile akraba destek, arkadaşlar korkak çıktı.”*
- *“Aile ve dost kavramı netleşti benim için kısacası insan ve insancık kavramları diyeyim.”*
- *“Ailem arkadaşlarım ve beni tanıyanlardan yana sıkıntım olmadı lakin komsular ve bazı düşüncesi belli başlı insanlar gerçekten suçlu olduğumu düşündüler, bu durum ister istemez sınırlarımı bozuyor.”*
- *“Ailem desteğini esirgemedi. Ama arkadaşlarım dediklerim tamamen korkuları yüzünden devlet cezasını katladı. Artık insani ilişkiler kurmak selâm bile vermek istiyorum.”*
- *“Ailem dışında gerisi boşmuş...”*
- *“Ailem eşim ve kızımın sonsuz destek gördüm onlar olmasa yaşayamazdım herhalde. Kayınvalidem ve kayınpederim 80 darbesi döneminde benzer şeyleri yaşadıkları için bu konuda tecrübeliler ve belki de beni en iyi anlayan ve anlatan kişiler. Ailemin desteği çok önemli bu dönemde.”*
- *“Akraba ve arkadaş ilişkilerini kestim. Benim için bir önemi kalmadı.”*
- *“Akraba ve dost diye bildiğimiz insanlar bir anda ortadan kayboldu.”*

- *“Akraba ve yakın çevremde yalnızlık duygusu yaşadım. Bunla birlikte anne ve babamın manevi destekleri beni onlara daha çok bağladı.”*
- *“Akraba, iş çevresi, komşular korku nedeniyle ilişkilerini kestiler. vebalı gibi yaşamaya çalışıyoruz.”*
- *“Akrabalarım uzaklaştı ilişkilerini kestiler.”*
- *“Akrabalarımızın çoğu ile ilişkilerimizi kestik, çoğu bizi aramadı bile.”*
- *“Akrabaların çoğu gizli gizli sevindi.”*
- *“Akrabalık ve arkadaşlığın sadece görüntüden ibaret olduğunu anladım. Özellikle dindar kesimin bu zulümde payı büyük.”*
- *“Amcam halam çevrem ‘terörist’ ve öğrencilerim bana ‘terörist’ gözüyle bakıyor bu duyguyu anlatamam Allah'a havale ettim ve Allah bu millete Mufassıl isminin hürmetine teröristleri gösterecek.”*
- *“Allaha dayanıp sabrettim. Bol hüznü yaşadım. Gececeğini bilerek ümitvar oldum.”*
- *“Allahtan başka yar yokmuş. Vesselam.”*
- *“Anlatılmaz yaşanır. Düşman başına vermesin Allah. Kendi vatandaşına böyle zulüm nasıl anlatılır ki.”*
- *“Annem, kardeşlerim ve kayınpeder-kayınvalidem davranışlarını değiştirmediler ve benim haklılığımı hep inandılar. Bizi bu süreçte desteklediler. Fakat diğer akrabalarla irtibatım kalmadı gibi. Konuyu da gündeme getirmiyorum açıkçası.”*
- *“Aptal muamelesi görmek çok zor. Ne kadar anlatsam faydasız. Suçlu suçsuz ayrılın diye bunlar gerekli diyorlar. Bende onların böyle kör olmalarına üzülüyorum.”*
- *“Arayıp soran olmadı bir ihtiyacın var mı nasılsın bile denmedi. Tecrit edildik vebalı gibi. .”*
- *“Arayıp sormaların kesilmesi, en azından bir geçmiş olsun için bile aranmamak ilişkileri kopardı benim açımdan. Bunun haklı bir gerekçesi olamaz.”*
- *“Arkadaş bildiklerim aramaz, dost bildiklerim sormaz oldu.”*
- *“Arkadaş bildiklerim arkadaş değilmiş.”*
- *“Arkadaş, komşu, akraba. Sıradan insanlardan bekleneni yaptılar: sırtını dönüp, yokmuş gibi yapmak, aman bana yılan dokunmasın.”*
- *“Artık bana kötü muamele yapan insanları pek insan yerine koymuyorum ve yok sayıyorum. Her defasında kendime bak bu durumu kimseye yapmayacaksın diye telkin ediyorum. Çok önyargım yıkıldı.”*
- *“Artık dindar ve dinci yaşantıya sahip insanlardan nefret ediyorum.”*
- *“Artık kimsem olmadığını biliyorum.”*

- “Artık kimseye ihtiyacım yok. Bu gün yanımda olmayanları yarın ne edeyim.”
- “Artık kimseye güvenmiyorum.”
- “Artık Müslüman değilim.”
- “Artık selam deyip geçiyorum.”
- “Aslında dost veya arkadaş dediğim kişilerin gerçekte öyle olmadıklarını anladım. Çoğu iyi gün dostu olduklarını gösterdiler.”
- “Aslında hiç dost yokmuş.”
- “Azınlık kardeşlerimizi daha iyi anladım. Devletin aslında şefkatten ne kadar uzak olduğunu anladım.”
- “Bana isimi sormalarından korkuyorum cevap vermekten utanıp suçumun olmadığına insanları iknaya çalışıyorum geleceğim meçhul acaba dilenci mi olacağım ölürüm daha iyi.”
- “Bana kâfir dediler.”
- “Bana ve sevdiklerime bunu ve mislini yaşatanlar aynısını yaşamadan ölmesinler. Ben de çektiklerini göreyim. Hepsi öbür tarafa imansız gitsin.”
- “Başına böyle şeyler geldiğine göre kesin bir kabahatin vardır.”
- “Bazen yaşadığım haksızlıktan çok daha fazla yakınımdeki insanların düşüncelerine kırıldım.”
- “Bazı şeylere alışmaya başlamıştım mesela ağaç kökü yesinler " Yakmayalım ama... " cümlesini duyduğumda çok acayip hissettim diyorlar ya birde idam gelsin diye idam etseler de bu saçma sapan varlıklarla aynı dünyada yaşamasak diye hissediyorum çünkü insan utanır o olayı anlatmaya kimliklerinden dolayı nasıl yakılır?.”
- “Bazı menfaatperest yakınların uzaklaştığını gördüm ve onları hayatımdan sildim.”
- “Bazı solcular, ben size bu A... partiye destek vermeyin dedim dinlemediniz. Evet, size haksızlık yapıyor deyip büyük altından gülüyorlar... Ülke ne hale gelmiş inanılır gibi değil.”
- “Bazıları korkudan selamı kesti. Üzüldüm onlar adına. Ama kısa süre sonra tek tek döndüler. Amma unutamıyorum o ayrı. Lazımken yoktular.”
- “Bazıları, bize yapılan zulüm ve haksızlıklardan çirkince bir haz alıyor, gizleme gereği de duymadan. Zannediyorlar ki Hukuk asla bu ülkeye dönmeyecek, ancak tarih aksini gösteriyor.”
- “Ben bayrak uğruna canını verecek bir polis memuruydum şuan vatan hainliği ile suçlanıyor duygusuzlaştım.”
- “Ben bir rahatsızlık yaşamadım ancak yaşayan insanları gördükçe ve duydukça çok üzülüyorum ve insanlara olan güvenimi kaybediyorum.”
- “Ben cüzzamlı değilim. Sizler insan mısınız, diye düşünüyorum.”

- *“Ben devletime ve milletime sadakatle bağılyken böyle bir muamele ile karşılaşmak devlet ve milleti sorgulamaya başlattı.”*
- *“Ben hain değilim.”*
- *“Ben hep onların çocukları için harcadım zamanımı kendi çocuklarımı bile ihmal ettim ama inanın bunu hak etmedim.”*
- *“Ben insanların tepkisinden korkup uzak duruyorum ve birçok komşum da benden uzak duruyor.”*
- *“Ben yıllarca devletime ve milletime layık hayat tarzında aşırılıklara yer vermeyen ahlaklı bir insan olmak için çalıştım ve bunlar başıma geldi demek ki bir ahlaklı ve etik değerleri olan bir insan olmak çok da iyi bir şey değilmiş şeklinde düşüncelere kapıldım.”*
- *“Benden bu kadar uzaklaşacaklarını beklemiyordum.”*
- *“Beni çok güvenilir ve dürüst olarak bilen çevrem bana suçluymuşum gibi davranmaya başladılar. Öyle ki bu çevrem büyük bir kısmı bana geçmiş olsun bile demediler. Bana iftiralar atanlar bile oldu. Beni yanyana gelmekten korkmaya başladılar.”*
- *“Beni çok yakından tanımayanlara ihraç edildiğimi söylediğimde bakış açılarının değiştiğini ve çevremden uzaklaştıklarını hissediyorum.”*
- *“Beni kesinlikle tamamladıklarını benimde onları tanımadığımı düşündüm.”*
- *“Beni mahvettiler. Ruhumu, hayallerimi çaldılar.”*
- *“Beni tanyanların, bana bunu yaşatması çok acı.”*
- *“Beni tanıdığı halde ne kadar iyi bir insan olduğumu söylediği halde, sırf devlet bize bu muameleyi gördü diye devleti haklı sayıp bizi tanıymıyormuş gibi yapan insanlardan nefret ediyorum. Onları Allah'a havale ediyorum.”*
- *“Beni tanyan herkesin ortak tepkisi; senin suçun yok nasıl olsa dönersin. Fakat bunun ne kadar zor bir imtihan olduğunu farkında bile değiller. Hele hele türlü türlü zulme maruz kalmış insanları ruhları bile duymuyor.”*
- *“Beni tanyan ve zihnini bir yerlere teslim etmemiş insanlardan destek gördüm. Ancak zihnini teslim eden zatlardan da uzaklaşma gördüm. Ben de artık kendilerinden uzağım. Hayatım normale döndükten sonra da hiç biriyle görüşmemeyi düşünüyorum. Aslında iyi olan şeylerden biri de bu, resmen etrafımdaki insan kalabalığı dağıldı. Has dostlar ve insanlar kaldı. Onlar da bana yeter Allah'ın izniyle.”*
- *“Beni yakından tanımayan komşularım selam vermiyor görev arkadaşlarım aramıyor.”*
- *“Beni yakından tanyanlar senin suçun yok deyip yakından ilgilendiler desteğini çekmediler kendinden korkan da selamı dahi kesti.”*
- *“Benim nasıl bir insan olduğumu bilmelerine rağmen teröristmişim gibi muamele etmeleri beni çok üzüyor. İş hayatımda hiç ceza almadım.”*

- *“Benim ne kadar dürüst işinde gücünde güçlü yaşantımla da bu örgütle bir bağımın olmadığı bilmeleri ve ne zorluklar çektiğimi eşimle 5 yıldır iş nedeniyle ayrı olmamız tüm sorumlulukların üzerimde olması iki oğlum için yaptığım anneliği bilmeleri benim uğradığım haksızlık karşısında beni bilen herkes hükümetin çok büyük haksızlık yaptığını söylüyorlar.”*
- *“Benim ve ailemin çevresi muhafazakâr bir yapı içinde idi. Kendilerinden bizi anlamalarını bekledim. Maalesef olmadı. Bir geçmiş olsun demeyi bile söylemediler.”*
- *“Benim yaşadıklarımı tüm toplum ve çevremın yaşamasını isteyecek kadar kırgın ve küskünüm.”*
- *“Benzer bir durum onların başına gelsin aynı duyarsızlığı ve umursamazlığı göstereceğim günü sabırsızlıkla bekliyorum.”*
- *“Berbat hissediyorum ve artık hiç bir şey düzelmeyecek.”*
- *“Bir ilişkin olmasaydı atılmazdın muhakkak vardır canım, diyen insanlardan nefret ediyorum. Hiçbirine hakkımı helal etmiyorum. Zannetmekle muamele edilmez.”*
- *“Bildiğin insan selam vermekten korkuyor karşılaşmaktan kaçınıyor. Yakın çevremdeki insanlar benim için değerini yitirdi en çok üzüldüğüm de bu.”*
- *“Bir anda suçlu gözüyle bakılması ve henüz hiç bir şey kanıtlanmadan bir şey yapmış ki bunlar başına gelmiş demeleri çok ama çok üzücü.”*
- *“Bir darbeci ve terörist muamelesi görmek, anlatılması çok zor maalesef...”*
- *“Bir gün herkes benim ve benim gibi binlerce insanın masum olduğunu anlayacaktır. Belki de o gün mahşer günüdür.”*
- *“Bir iki tane vicdan kırıntısı taşıyan arkadaşım dışında benimle aynı mağduriyetleri yaşayanların dışında kimse ile temasım çok yok.”*
- *“Bir kısmı yapmasaydınız diyecek oldu. Ama yakınlarım bir müddet sonra haksızlığın menşeyini idrak ettiler.”*
- *“Bir süre acaba gerçekten suç mu isledim, bilmediğim bir suçum mu var diye düşündüm. Kendimi suçladım. Ama zamanla toparlanıyorsun. İlk şokun ardından kendimi suçlamalar derken...Toparlanıyorsunuz.. Bu yaşananlarla alakamız olmamasına rağmen neden bu faturayı ben ödüyorum diyorsunuz. Şu an her şeyi ilahi adalete havale ettim. sürekli yaşadığım haksızlıkları düşünerek kendimi bir çukura sokmak istemiyorum. Geleceğe ümitle bakmak ve ben ne yapabilirimin üzerinde duruyorum.”*
- *“Bir uyuz, terörist, iğrenç vatan haini muamelesi gördüm.”*
- *“Birinci derece ailede bir sorun yaşanmazken sosyal yakın çevre ilişki tamamen bitti.”*
- *“Birinci dereceden yakınlarımın haricinde birkaç kişi hariç hemen hemen etrafımda hiç kimse kalmadı. Hayatımın hiçbir döneminde hiçbir kimsenin böyle bir durumla karşılaştığını görmediğim bir pozisyonda olmak gerçekten sanki hala rüya gibi geliyor. Bazen oturup düşündüğümde bu yaşananlara inanasım gelmiyor. Ama sonuç olarak yaşadık ve bunu kabullenmek gerekiyor. Yaşadıklarımın sonra tüm cemaatlere ve siyasilere nefret hissinden başka bir his yok içimde.”*

- “Biz seni biliyoruz, senden şüphemiz yok ama diğerleri çok kötü.”
- “Bizi anlamayanlara bize terörist diyenlere elbet Allah tarafından hakkımız sorulacaktır. Hiç biriyle bu acılar geçtikten sonra muhatap olmak istemiyorum.”
- “Bizi bu zulmü reva görenleri körü körüne destekleyip bu zulme ses çıkarmayanlara tepkiliyim.”
- “Bizim gibi Ortadoğu ülkelerinde devlet vatan ve dinsel hamasi söylemlerin yönetimi ele geçiren erklerin kendi menfaatlerini korumak amacıyla, kandırmacası olduğunu kavradım.”
- “Bizim toplumumuzda basit bir trafik kazası geçirene bile "GEÇMİŞ OLSUN" denir. İnsanlar insanlıklarını unuttular, bunu bile demediler, ya da demeye korktular.”
- “Bizimle görüşmek bile istemiyorlar bırakın empatiyi.”
- “Bizlere hain gözüyle bakıp bizlerden uzaklaşıyorlar. Bu beni çok üzüyor. Hâlbuki çok iyi niyetli ve sempatik biriyim. Ben bunları hak etmiyorum.”
- “Bu dönemde gerçek dostların kim olduğunu, kimlerin çıkar ilişkisi içinde olduğunu deneyimleme şansım oldu.”
- “Bu durum eşime ve çocuklarıma olan bağlılığımı ve sevgimi artırdı... Ailem sahip çıktı Allah razı olsun onlardan... ama arkadaşlarımdan yakın olan birçok kişilerden farklı muamele gördüm.. İnanın bu bile bazı insanların yüzünü görmem adına iyi oldu :) sadece hayal kırıklığı sonrasında içimi temizleyen bir hafiflik.. Bu zamanlar geçtiğinde karşıma geçip bizde üzülyorduk ama gibi bir cümle kurarlarsa o sizin samimiyetsizliğiniz deyip hayatıma devam edeceğim..”
- “Bu kadar büyük bir zulüm tarihte görülmemiştir.”
- “Bu kadar zulme karşılık şunu diyorum: halimizi anlamayana da Allah aynı duyguları yaşatsın. Yapılanları görmezden gelen bu ülke insanından ümidimi kesmiş vaziyetteyim ve bu topraklarda doğup büyüdüğüme de utanır oldum. Nasıl bu kadar duyarsız ve zalim bir topluluk olabildik böyle? Bu kadar zulmü arz kaldırır mı bilmem ama ben ülkemden endişe eder oldum. Allah her şeye rağmen vatanımızın birliğini bozmasın...”
- “Bu mevzuları açmamalarını istiyorum eğer bu konulara gireceklerse akraba diye ziyaretlerine gelmeyeceğimizi söylüyorum. Zira sakın sakın anlamak için dinlemiyorlar. Kendilerini savcı ve hâkim beni de mahkûm yerine koyup suçlamada bulunuyorlar. Birkaç basit temel sorularla tezleri çürüyünce çirkeleşip hakaret etmeye ve tehdit etmeye başlıyorlar.”
- “Bu olaylar turnusol kağıdı oldu.”
- “Bu süreçte sizi tanıyan akrabalarınız sizden vebalı gibi kaçıyor bir hal hatır sormak geçmiş olsun demek ve destek olmaktan kaçıyorlar. Sizi terbiye ve ahlakıyla daha önceden gıpta ile söz edenler size her türlü saygısızlığı yapıyorlar.”
- “Bu terör örgütüyle hiç bir bağlantım olmadığı için bana yapılan bu zulme tahammül etmekte güçlük çekiyorum. FETÖ ve onu başımıza bela eden siyasilerden nefret ediyorum.”
- “Bu Toplum ve yakın çevremden farklı bir şey beklemiyordum zaten.”

- “Bu ülkeye ve bu topluma olan tüm inancımı yitirdim. Bu ülkeye bu topluma olan tüm güvenimi kaybettim. Bu ülke ve toplum tamamen çürümüş. Bu ülkede ve bu toplumda vicdan, vefa, arkadaşlık, dostluk denen hiçbir erdemli ve onurlu davranışlar maalesef kalmamış. ”))))))”
- “Bu yaşadıklarımı hak edecek hiçbir şey yapmadım ve bunun kesinlikle bir imtihan olarak görüyorum. Çünkü görevim sırasında sadece devletime hizmeti şeref bilerek yaptım.”
- “Bugüne kadar bu toplumun saygın bir ferdi olarak yaşadım ve bugün yaşatılanları kesinlikle hak etmedim.”
- “Bu süreçte sunu da gördüm ki bu halk hiç de öyle anlatıldığı gibi yüksek ahlaki değerlere sahip değil; ahlaksız, bencil, haksızlık karşısında susan dilsiz şeytan. Başkasının başarısını kıskanan haset eden iğrenç yaratıklardan oluşuyor. Allah’a değil kişiye güce ve paraya tapıyor. Müslüman olduklarını sanıyorlar ama bence münafıklar. Namazı, orucu vb. kişisel ibadetleri şeklen yapmayı yeterli sayıp dinin ruhunda olan kul hakkı yememeyi, iftira atmamayı, hırsızlık yapmamayı, haksızlığa karşı durmayı korkak ve bencil oldukları için çıkarlarına uymadığı için işlerine öyle geldiği için unutmuşlar. Firavun, Yezid ve Muaviye karakterli insanlara tapıyorlar ve hepsi leş yiyici gibi kendilerine verilen ulufelerle yaşıyorlar. Bu KHK mağdurlarını her şeyin müsebbibi gösterip kendi ellerindeki kanı, ruhlarındaki kiri görmüyorlar. Anadolu halkı iğrenç sırtlanlara dönmüş, vahşi vampirler gibiler, kul hakkını adeta peynir ekmek gibi yiyorlar. Moğollar gibi okul ve kitap yakıp, İbn-i Sina ve Farabi’ye yapılanları bize yapıyorlar. Ne güzel çarkımız yürüyordu nerden çıkardınız yolsuzluğu size mi kaldı bu ülkeyi düzeltmek. Çalışıyor ama çalışıyor, en azından bizim hırsızımız başta gibi ahlaksızlığın en adisini en berbatını sergiliyorlar... Bunlar Müslüman öyle mi? hadi canım.”
- “Bugünün yarını da var... Ne ektilerse onu biçerler...iyi olan kötü olan kendi bilir.”
- “Bunları hak edecek bir şey yapmadım.”
- “Bunları hak etmedik yazık günah vebaldir. Bu ülkenin pırıl pırıl insanlarına kıydılar. İnşallah her şey düzeler ülkemiz bu zor durumdan kurtulur dualarım bu yönde Allah cümlemizin yardımcısı olsun.”
- “Bunları hak etmedim. Yapılanların hepsi vicdansızlık zulümdür dine ve vicdana sığmayan muameleler yaşıyorum.”
- “Bunları yaşatanlar yaşamadan ölmesinler.”
- “Bunu bana yapanlardan intikam almadan ölmek istemiyorum.”
- “Bunu hak edecek ne yaptın.”
- “Bütün hesapların üstünde Allah’ın da bir hesabı var onu bekliyorum.”
- “Bütün yaşadıklarım 1 yıldır yürüttüğüm eyleme karşı iktidarın ve polisin işkenceci tutumudur. Yoksa beni tanıyan herkes bunun haksızlık olduğunu biliyor. İhraç etmekle iktidar beni itibarsızlaştıramadı. Kendi kendini teşhir etti çevremde.”
- “Büyük bir haksızlığa uğramış olma duygusu, adaletin olmadığı, yıkıcı bir şiddete maruz kalarak yaşamaya çalışmak.”

- “Büyük bir hayal kırıklığı yarattı. İnsanlık ölmüş.”
- “Büyük bir hayal kırıklığı, 30 yıl yaptığım hizmete acıdım, kırgın ve kızgınım. Çakallar ve haydut çetelerinin, Nazi artıklarının masum insanlara yaşattıklarından utanıyorum.”
- “Çevrem benden kaçmaya çalıştı.”
- “Çevrede yapılanın haksız olduğu ama düzeleceği algısı var.”
- “Çevreden tamamen kopmak isteği insanların yüzüne bakınca bize yapılanlara acıdıkları yüz ifadesini görmeme isteği.”
- “Çevrem bana inanıyor ve yapılanların haksızlık olduğunu düşünüyor.”
- “Çevrem de bize yapılanların yanlış olduğunu, adil olmadığını söyleyen de var dur daha bitmedi sıra sana da gelecek diyenler de...”
- “Çevrem her zaman benim mağduriyetimi bildi. Benim asla vatan haini olamayacağımı bu yapıyla ilişkimin olmadığını yakın tanıkları oldular. Bu kapsamda her zaman yanımda oldular. Bu günlerin geçeceğini görevimin başına döneceğimi bana teskin ettiler...”
- “Çevrem tarafından dışlandım. Korktukları için görüşmediler.”
- “Çevremde beni tanıyan herkes benimle birlikte yapılan zulme ve zalimlere sövüyor.”
- “Çevremde dayanışma çok güçlü.”
- “Çevremde yapılan haksızlığın farkında ancak hem yapılacak bir şey olmadığı hem de düzenin bunu gerektirdiği düşünülüyor.”
- “Çevremdekiler bana hep destek oldu, suçsuz olduğuma sonuna kadar inanıyorlar.”
- “Çevremden beni suçlayıcı bir tepki görmedim.”
- “Çevremden manevi destek gördüm.”
- “Çevremden olumsuz bir tepki görmedim.”
- “Çevremden tepki almadım herkes bana hak verdi.”
- “Çevremi önce analiz edemedim, bilen akrabalarım destek oldular, okul arkadaşlarım terk etti..”
- “Çevrem çok büyük çoğunluğu bu hayatımdan çıkardım.”
- “Çevrem davranışları ile kendimi çok kötü hissettim artık kimseye güvenim kalmadı.”
- “Çocuklarım için ayakta kalmak zorundayım. Diğer hiçbir şey önemli değil artık.”
- “Çoğu akrabam ve arkadaşlarım irtibatı kesti. Dek desteğim ailem.”
- “Çoğu emeğin ne olduğunu bile bilmiyor. Yorum yapmıyorlar ne olumlu ne olumsuz yorum yok. Sessiz kalmaları olumsuz duyum almamdan daha iyi.”

- “Çoğu kişi tanıdıkları bene inanmak yerine üzerine atılan iftiraya inanmayı tercih etti Yalnız bırakıldım dışlandım ötekileştirildim, aramaya dahi korkular sosyal medya hesaplarından çıkaranlar oldu.”
- “Çoğu kişiyle artık akrabalık ve arkadaşlık ilişkilerimi tamamen sonlandırdım.”
- “Çoğu tanıdığım iyi gün dostu.”
- “Çoğu tanıdığım kişiler ile artık bu konuları anlatmak zorunda veya açıklama yaptığım için görüşmemeye karar verdim insanı daha çok üzüyorlar.”
- “Çoğunluğu devlet gibi görüyor sadece ailem ve beni çok iyi tanıyan dostlarım irtibat i kesmedi.”
- “Çoğunluk destek oldu ama bana haksızlık yapıldığını düşünüp de başkalarının hak ettiğini düşünenlere dargınım. Görüşmek bile istemiyorum.”
- “Çoğunu kaybettim korkularından ama sağlam dostlarımdan tek kelime duymadım onlar 1 yıldır yanımda 2.ailem.”
- “Çok büyük bir haksızlığa uğradım. Madalya takılacak bir öğretmenken ihraç edildim. Müdürüm bana 100 puan verdi. Başıma gelenler yüzünden aklımı kaybedecektim. Çocuklarım sayesinde hayattayım.”
- “Çok fazla bir şey bilmiyorlar. Bundan dolayı biraz hoş görüyorum.”
- “Çok geniş olan aile, eş, dost çevresi iyice daraldı. Bitti bitecek. Kimseye güvenemiyoruz. Kimseyle dertleşemiyoruz. Nasılsın- iyiyim. o kadar. Ciddi güven problemi yaşıyoruz.”
- “Çok incelemiyorum normal rutin yaşıyorum karnım tok çok şükür bir ailem ve huzurlu bir evim var gerisi mühim değil.”
- “Çok kırgınım bunları yapanlara hakkımı helal etmiyorum. Ben karıncayı incitmemiş bir insanım beni terörle iltisaklı göstererek ekmeğimden ettiler.”
- “Çok nankör kaypak bir millet olduğumuzu anladım artık Türklüğün hiç bir değeri kalmamıştır gözümde.”
- “Çok yakın arkadaşlarımla ihraç olduğum süreçten beri görüşmüyorum sanırım KHK listesinde ismimi görmüşler ve bize de bir şey olur mu korkusuyla iletişim kurmaktan çekindiler. Yazık ki ülke koskocaman bir korku imparatorluğu olmuş ve ben de hiç karakterli arkadaşlar biriktirmemişim.”
- “Çevrem beni tanıyor. Üzerime olumsuzluk kondurmazlar. Ancak köyümde ben ve benim durumumda olanlar ile ilgili her türlü fesat ve fitne üretilmiş durumda. Ben huzurluyum zira yaşantım ile gurur duyuyorum.”
- “Dayanışma ruhunu algılama ve yaşama geçirme pratiklerini çevremdeki Eğitim Sen’lilerin çok iyi kavramadığını düşünüyorum. Çok yakın arkadaşlarım bile bu olaydan sonra ilişkilerini sınırladılar. Benimle konuşan arkadaşlarım bile bu kaygıyı yaşadıklarını dillendirdiler. Dayanışma için yapılması gereken en asgari paylaşımları dahi yapmadılar. Yalnızlık hissettim korkularımı çok abarttıklarını düşünüyorum.”

- *“Değer yargularımız sarsıldı. Fedakarane çalışma şevkimiz kırıldı. Artık olayları toplumsal faydası yönünden değil, bize bu zulmü reva görenler gibi kişisel çıkarlar üzerinden değerlendiriyorum.”*
- *“Değersizleştirilmiş.”*
- *“Devletin bekasını, şerefini ve itibarını düşünen birisi konumundayken, terörist olarak damgalanmak.”*
- *“Devletini ve milletini seven bir vatandaş olarak tam zıddı şeylerle itham edilme şaşkınlığı kırıngnlığı.”*
- *“Din kardeşlerime güvensizlik ve onları düşman görme.”*
- *“Dışlanma, iftira, yalnızlık akabinde intihar eğilimi.”*
- *“Dışlandık tecrit edildik.”*
- *“Dışlanma görüşmek istenmeme doğru bildiğim bazı konularda görüşlerimi gizli tutma gereksinimi istemeden duydum. Toplum doğruları duymaya hazır değil gibi bir düşünce hasıl oldu.”*
- *“Dışlanma, Görmezden gelinme, muhatap alınmama, terörist, hain başka daha ne olsun.”*
- *“Dışlanmışlık ve ötekileştirme.”*
- *“Doğrudan veya dolaylı olarak duymak istemediğimiz hakaret ve küçük düşürücü sözlere muhatap olduk.”*
- *“Dostlar sormaz oldu, akrabalar aramaz oldu, iş arkadaşlarımın umurunda değilim.”*
- *“Dostlarım bana sürekli yardımcı oldu bu durum bizi daha da birleştirdi bu yönüyle devlete şükranlarımı sunuyorum.”*
- *“Dostlarımızı ikiye ayırıyoruz. 15 Temmuz öncesi, 15 Temmuz sonrası.”*
- *“Dualarımda hep ölmek istiyorum.”*
- *“Dün çok kimse tarafından sevilir, övülür ve örnek gösterilirken... Birden ötekileştirilmek. Çok acı.”*
- *“Dünyanın anlamsız ve güvensiz olduğu duygusu.”*
- *“Durumumu bilmeyenler ve çevremdekiler annem ve babam dahil ön yargılı davranıyor ve medyada çıkan haberlere bakarak aşağılayıcı şekilde bakıyorlar.”*
- *“Düşenin dostu Allah, gerisi yalan. Kurban olurum, gadanı alırım diyenler geçmiş olsun bile demedi, 5 yıl boyunca her ay 80 lira burs verdiğim yandaş bir derneğin abi dediğim başkanı geçmiş olsun bile demedi. Dindar Kürtçü geçinen aynı işyerinde abi dediğim, beni cemaatine, kendisi katmak isteyen 25 yıldır tanıdığım şahıs geçmiş olsun demedi. Hamdolsun maddi sıkıntım yok ama öz kardeşlerimin -ilahiyat mezunu olan hariç- manevi desteği bana yetti.”*
- *“Düşenin dostu olmaz.”*

- *“Düşenin dostu olmaz gerçeğini yaşıyoruz.”*
- *“Düşenin dostu olmazmış, herkes iyi gün dostu.”*
- *“El üstünde tutulan, eğitimle alakalı bir şeyler olduğunda direk başvurulan insan olarak bir anda vatan haini olduk Eskiden yapılan güzellikler bir anda terör suçları haline geldi. İnsan kendiyile çelişiyor.”*
- *“Elimden geldiğince kimseyle muhatap olmuyorum.”*
- *“En ağır terörist olarak yaftalanmak!”*
- *“En kötüsü ciğeri beş para etmez insanların karşıma geçip vatan millet sevgisinden bahsetmesi.”*
- *“En samimi arkadaşım bir kere bile arayıp sormadı işyerindeki arkadaşlarım bir vebali gibi kaçıyor.. İş maaş hepsi bir yana bence en çok bu yaralıyor beni. Hayatımda hiç bir şekilde görmediğim ihanetler uzaklaşmalar yaşadım hem de hiç ummadığım insanlardan ölmeden diri diri kabre konuldum adeta tüm herkes gitti kabir yalnızlığını yasarken yasadım.”*
- *“En yakın arkadaşlarım uzaklaştılar, bazıları sırf merakından bir kere arayıp ya ne oldu gördün mü dedi.”*
- *“En yakın arkadaşınız bile devlet tarafından aynı kategoriye konulacağından korktuğu için arayamıyor. Çok acı bir durum bu.”*
- *“En yakın dostlarımı kaybettim ama korkudan hakkımda şüphe duyan tek kişi bile olmadı. İhraç sebepimi bilmemekle birlikte tahminim HTS kayıtları yani telefon görüşmesine takılmış olabileceğim cemaatle bağı olan biriyle 5yürlük arkadaşlığım başımı yaktığından onlarında arayamamaları çok normal ama kırgın değilim. Kaybetmediğim kişiler de oldu ama onlar bile telefonumdan arayamıyorlar. Ailemin cebinden iletişim kuruyoruz herkes kendinden tedirgin??.”*
- *“En yakın dostların vefasızlığı beni çok üzdü. İnsanlar çok vicdansız. İnsanlar duvarlarını kırmıyor sorgulamıyor fanatizm had safhada..”*
- *“En yakınlarım bile bana "hain" gözü ile baktığı için güvensizlik, insanlardan uzaklaşma, gibi.”*
- *“Eşimin ailesi tarafından suçlandım ve ardından aile bağım tamamen koptu...”*
- *“Eşimin ailesinin ve kendi ailemin desteğine o kadar müteşekkirim ki tarif edemem. İş arkadaşlarım hep memurdu. Memurlar ürkek olur. Zarar görmelerini ben de istemem. Ölene kadar konuşsam da olur. Cenazeme bile gelmeseler o da olur.”*
- *“Eskiden olduğu gibi, ölüme de alkış tutan diriye de alkış tutan bu millete kızgınlığım arttığı gibi, devlete kırgınlıklarım hat safhaya çıktı.”*
- *“Ev sahibim evinde 6 yıl oturduğum evinden kirayı 910 TL den 1300'e çıkartmak istedi. Kontrat dediğim de malumun ortağı mısın dedi. Ya ver ya da çık dedi. Fırsatçılık, tefecilik... Çevrem çok iyi bildikleri ve sevdikleri birinin böyle cezalandırılmasının bir sebebi vardır diyorlar delil mahkeme kanun dediğimde sustular. Hakkımı helal etmiyorum..”*

- “Evliliğim bitmek üzere ve sürekli birilerine suçsuz olduğumu anlatma çabası artık çekilecek gibi değil.”
- “FETÖ’cü olmadığımı biliyorlar ama yine de kafalarında soru işareti var.”
- “FETÖ’nün karşısında olmama rağmen FETÖ’cü yaftası yedim çok karışık duygular... Sanki herkes tüm il benim hakkımda konuşuyor: suçsuz olsa niye ihraç olsun niye mahkemeye çıksın?”
- “Geçmiş olsun denilmesi de yüreğimi burktu, diyemeyenler de.”
- “Gelgitler yaşıyorum. Nerede yanlış yaptığımı sorguluyorum.”
- “Geleceğe dair hayallerim ve ümidim kalmadı, hepsi yıkıldı. İnsanlara güvenmiyor ve insanları sevemiyorum artık.”
- “Genel olarak olumsuz tepki görmedim. Başarılı ve sevilen biriydim. Yüzüme karşı söylediklerine göre çoğu çok üzülmüştü. Bana haksızlık yapıldığını ama devletin de yapacak bir şeyi olmadığı FETÖ’nün devleti ele geçirdiğinden bahisle katlanılması gereken bir acı olarak görüyorlar. Daha sonra işime dönebileceğini düşünüyorlar.”
- “Genel olarak yapılanın bir haksızlık olduğu görüşü hakim.”
- “Gerçek akraba ve dostlarımızın ne kadar da az olduklarını fark ettim. Devrilen arabaya yol gösteren çenesi düşük birçok insan tanıdım. Aklımı kullanmamakla, basiretsiz, ferasetsiz olmakla suçlandım. Âlemin akıllısı onlar, aptalı eblehi ben oldu. ne tahsilim yetti ne yaşım. gerçi bizi bizzat devletimiz aşağılamış, etrafımız hor görse ne yazar.”
- “Gerçek arkadaşlarımı dostlarımı akrabalarımı tanıdım.”
- “Gerçek dost akraba sayımın bir elin parmakları kadar olduğunu gördüm.”
- “Gerçek dost ve akraba kavramı oluştu.”
- “Gerçek dostlar ne kadar azmış düşenin dostu olmaz sözü sanki bizim için söylenmiş KHK’lıya KHK’lıdan başka dost olan yok.”
- “Gerçek dostlarım ve akrabalarım pek az imiş.”
- “Gerçek dostların ne kadar az olduğunu gördüm.”
- “Gerçekler elbet ortaya çıkacaktır. Ancak şu süreçte yakın çevrem beni bu şekilde yargılaması çok büyük haksızlıktır. Ve bu haksızlığı yapanlara hakkım helal değildir.”
- “Gerçekten suçlu olup olmadığına bakmaksızın çevre de devlet kurumları da ötekileştirme uyguladı.”
- “Güvenmiyorum artık kimseye.”
- “Hain ilan edildiğim için intiharı bile düşündüm.”
- “Hak er ya da geç tecelli eder imtihan dünyası diyor ve sabrediyoruz.”

- *“Hakiki dostlarım ne kadar azmış onu gördüm.”*
- *“Hakkımı helal etmiyorum zalimin ateşine odun taşıyanlara.”*
- *“Hakkın ve adaletin olmadığı bir toplumda yaşadım lanet getiriyorum. Bazen de Yaradan isyan ettiğim anlarda oldu.”*
- *“Haksız yere suçlandım... Sabretmeye çalışıyorum.. Çok zor yaşadıklarımız bazen dayanılmaz oluyor.”*
- *“Haksızlığa maruz kaldım ama çevremden yine değer gördüm saygı gördüm insanlar bunları hak etmediğini düşünüyor.”*
- *“Haksızlığa uğradığım bilinmesine rağmen herkes sessizlik halinde.”*
- *“Haksızlığa uğradığımı olayın ilk zamanları kabul etmeyen eş dost şimdilerde haksızlığa uğradığımı düşünmeye başladı. Ne değişti acaba?.”*
- *“Haksızlığa uğramak, devletine karşı bağlı olmak ve hizmetini kusursuz yapmaya çalışan biri için işten atılmayı hak etti denilerek toptancı yaklaşanlara karşı kimi zaman nefret duydum kimi zaman merhamet duygusuyla yaklaştım. Şu anki ruh halim ise, bunu haklı görenlerin aynı muamele ile karşılaşması neticesinde suçsuzluğumuzu anlamalarını istiyorum. Yaşamadan anlamayacaklarını inanıyorum artık.”*
- *“Haksızlığı bilip tepki vermemeleri beni incitmiştir. Dostların sessizliği en incitici olan.”*
- *“Hayal kırıklığı ve insanların riyakarlığı.”*
- *“Hayal kırıklığı vefasızlık hak etmeyenlere hak etmedikleri değeri vermişim.”*
- *“Hayal kırıklığı, vefasızlık, kıymet bilmezlik, cahillik, menfaatperestlik, vurdumduymazlık, gereksiz korku, iman zafiyeti, vicdansızlık, algıya yenilmişlik.”*
- *“Hayat çok acımasız davrandı. Ben 1 TL haram lokma yemeyen biri olarak terörist olarak suçlamak hayatımı perişan etti ben TC devamlı bekası için çalışmak isteyen biriyim şimdi ise mutsuz ve hayatta olmayı istemeyen biri.”*
- *“Hayata tutunmak için bahaneler arıyorum.”*
- *“Hayatım boyunca bu yaşadığım zulmü unutmayacağım. Bize terörist gözüyle bakan toplumu da hayatım boyunca unutmayacağım.”*
- *“Hayatın boş ve menfaat dünyası olduğunu anladım insanların işlerine geldiği gibi davrandığını yaşayarak öğrendim.”*
- *“Hayattan soğudum. Kimseyle konuşmak istemiyorum. İçine kapanan bir kişi oldum.”*
- *“Hayattan tamamen soğudum. Bu topluma ve ülkeye karşı tüm umutlarımızı yitirdim. Ben bu saatten sonra bu ülkenin kolay kolay düzeleceğine ihtimal vermiyorum. Allah bu duyarsız kalmış vicdanı kaybetmiş insanlığını yitirmiş bir toplumu hidayet erdirmez varacağı yer affedersiniz çukurdur. Şahsen ben Allah'ın bu kadar duyarsız duygusuz vicdansız insanlıktan çıkmış azgın ve sapkın bir topluluğu çok kötü bir şekilde cezalandıracağını düşünüyorum.”*

- *“Hepsi benim tamamen haksızlığa uğradığımı düşünüyor ama buna rağmen bazıları beni aramaya bile korkar oldu.”*
- *“Hepsi de haksızlık karşısında seslerini çıkaramadıkları için "dilsiz şeytan" oldular.”*
- *“Hepsi iyi gün dostuymuş hiç dostum kalmadı.”*
- *“Hepsinden nefret ediyorum, yaşadıklarımı yaşamadan ölmesinler.”*
- *“Hepsinden soğudum.”*
- *“Hepsini Allah’a havale ediyorum.”*
- *“Her şey boş ve yalan. Arkadaşlık, dostluk hepsi çıkar ve menfaat üzerine kurulmuş. devlet desen zaten güçlü olana ve parası olana göre muamele yapıyor. Adalet eşit değil kişilere göre uygulanıyor.”*
- *“Her şey pazara kadarmış. İnsanoğlu çiğ süt emmiştir.”*
- *“Her türlü melaneti yapan üç kağıtçı/ devleti sömüren akrabalarım terörist olduğumu ima ediyor alaycı ve küçümseyici şekilde davranıyorlar. Bugüne dek en iyi sınav sonuçları/en iyi okullarda okumam ile sülalenin en başarılı bireyi olduğum halde soruları sana vermişlerdir sen kazanamazsın gibi imalarda bile bulundular. Silahla vursalar bu kadar gücüme gitmezdi...”*
- *“Her zaman saygı duyulan biri olarak şüpheli bakışlar beni çok ama çok incitti.”*
- *“Herkes arkasını döndü .”*
- *“Herkes bir imtihanda. Biz, ailemiz ve çevremiz herkes imtihanda.”*
- *“Herkes bizi iyi bir insan olarak tanıdığı için "sen onlardan olamazsın" diyor...”*
- *“Herkes çok yabancılaştı. Çok yalnız kaldım. Babam bile şüpheli cümleler kuruyor. Gerçekte akraba ve arkadaşlarım çok azmış.”*
- *“Herkes güce ve aidiyetine tapar.”*
- *“Herkes her şeyi biliyor fakat söyleyemiyor...”*
- *“Herkes kendi karakterini sergiledi, hepsi kussun de rabbim tutsun elimden umurumda değil.”*
- *“Herkes korkak tavuklar gibi kümesine girdi. Bize sokulmak onları korkuttu. Tepkiler hayal kırıklığı yarattı. Ama devlet ve toplum gaddarlaştıkça aldırmamaya başladım.”*
- *“Herkes senin bir suçun yok dönersin diyor.”*
- *“Herkes yapılanları hak etmediğimi düşünüyor, yapılan uygulamaların adaletsiz olduğunu söylüyor ancak hükümete karşı seslerini fazla yükseltmiyor.”*
- *“Herkesten nefret ediyorum.”*

- *“Herkesin gözünde gereksiz saçma sapan bir insan olduğumu hissediyorum insanların benle konuşurken bile istemeyerek konuştuğunu düşünmekteyim.”*
- *“Herkesin kendi çıkarları doğrultusunda yaşadığını düşünüyorum. İnsanlık, arkadaşlık, dostluk, akrabalık ilişkilerini tekrar sorguladım.”*
- *“Herkesin kendi menfaati korkuları sebebiyle yapılan haksızlıklara sessiz kalmaları çok zor ve yıpratıcı..”*
- *“Herkesten nefret etmeye başladım.”*
- *“Herkesten soğudum.”*
- *“Her şey bir günde değişiyor, hiçbir şeyin garantisi yok.”*
- *“Hiç adam yokmuş. Hiç kimse adam değilmiş.”*
- *“Hiç bir dostum kalmadı.”*
- *“Hiç dostum yokmuş. Herkes ekmek derdinde.”*
- *“Hiç kimseye güvenmiyorum.”*
- *“Hiç kimse selam vermedi. Uzaklaştı. Anlatabilir miyim? Anlayabilir misiniz ki?.”*
- *“Hiç kimsenin samimiyet ifadelerine artık inanmamam gerektiği kanaatine vardım. Ve her şeyin menfaat duygusu üzerine kurulduğunu kanısına vardım.”*
- *“Hiç kimseye güvenmiyorum.”*
- *“Hiç kimseye göresim dahi yok insanlardan nefret eder hale geldik.”*
- *“Hiçbir şey düşünemez oldum. Sadece bir gün bitecek diye sabrediyorum.”*
- *“Hiçbir tanıdığımı bu kadar vefasızca terk etmezdim...”*
- *“Hiçbiri beni ben de onları görmek istemiyorum.”*
- *“Hissizlik oluştu hiçbir duygu hissedemiyorum.”*
- *“Hukuksuzluğun üzerine bina edilecek olan her ne ise bizim üzerimize her türlü suçlamalar yıkılarak kendilerine meşruiyet arayanlar var.”*
- *“Hukuksuzluk ve zulme kerhen destek olmalarının verdiği ruhî sıkıntı.”*
- *“Hükümet yandaşlarının ilgisizliği, merhametsizliği, adaletsizliği ve temel ahlaki asgari özelliklerden yoksunluğu üzücü.”*
- *“Hüsran. Onca gayretime değmezmiş. Ülkem ve devletim ve dostlarım var zannederek kendimi kandırılmışım..”*
- *“İç dünyada hep kendimle onur duydum.”*

- “İç dünyam sisli, dumanlı bir havada tamamen harap bir hale gelmiş eskiden bir etrafa ışık saçan bir köşk misali.”
- “İçimde büyük kırıklar var eskisi gibi iletişimlerin devam edeceğini düşünmüyorum.”
- “İçime kapandım. Hiç bir akraba ve tanıdığıma görüşmek istemedim. Herkesten özellikle hükümet destek verenlere ön yargılı oldum.”
- “İçlerin dışa yansması Allah’tan korkmak yok ama kuldan var.”
- “İhanete uğramış gibi hissediyorum.”
- “İhraç edildikten sonra babam dâhil bütün çevrem nerdeyse bana karşı cepheleştiler.”
- “İhracımdan sonra Bir komşumun bana selam vermesi beni hayata tutunduran olay oldu.”
- “İkiyüzlü davranıyorlar.”
- “İktidar fanatiği olanlar bile zulmü gördüler. Bu beni sevindirdi.”
- “İlişkilerim hep güven üzerine kuruluydu onun müspet meyvelerini aldım. Ailem ve çevremle ilişkilerimde hiç sorun yaşamadım.”
- “İlişisini kesen arkadaşlarımız ve yapılan zulümlere sessiz kalan toplum kesimlerine karşı bir kırgınlık yaşıyorum.”
- “İlk gördüğümde suratlarına tükürüp kovmayı düşünüyordum ama ileride ne olur bilemiyorum. Ne akrabam ne arkadaşım varmış.”
- “İlk önce insanlar iş arkadaşları ceza büyük olunca, mutlaka vardır bir şey dediler, tabi sonrasında görüşmeler sonunda belli oldu hiç bir şey yok ve insanların çevresinde de çok olunca insanlar mağdurları anlamaya başladı, daha ılımlı anlayışlı olmaya başladılar.”
- “İlk zamanlar olayın etkisinden olduklarında hoş olmayan yorumlar yapılıyordu, daha sonra ise yapılanların haksızlık olduğu gördükçe düşünceleri olumlu yönde değişti.”
- “İnançlı bir insan olmasaydım intihar ederdim veya Türkiye den ayrılırdım.”
- “İnançlı kesime bakış açım değişti onlara karşı güvenimi onlara inancımı kaybettim.”
- “İnanılmaz bir duyarsızlık var, akıl alır gibi değil. Yakın çevremde bu şekilde davrananları asla affetmeyeceğim.”
- “İnsan düşmeye görsün çevrenizde dost bildiklerim den bir tane bile kalmadı, beni anlayan sadece benim yaşadıklarımı yaşayanların.”
- “İnsan kendini değersiz hissediyor.”
- “İnsanlar, beni anlamadan infaz ediyor.”
- “İnsanın kendi yakın akrabalarının bile insana suçlu muamelesi yapması ağır bir şey. Hâlbuki onlara birçok iyiliğin olmuşken nasıl bir kalp kararması ve akıl tutulması anlamak zor.”

- “İnsanlar arasındaki farkı belirleyen tek kriter varmış; iyiler ve kötüler..”
- “İnsanlar araştırmadan medyadan duydukları her şeye inanıyorlar. Boş cahil insan yığınıymış.”
- “İnsanlar bana haksızlık yapıyor. Zoruma gidiyor.”
- “İnsanlar bu kadar adileşip, sorgusuz sualsiz yıllarca tanıdıkları insanları nasıl bir çırpıda vatan haini ilan ettiler. Bu insanlarla aynı ortamda durmak istemiyor. En azılı teröristlere göstermedikleri tepkileri göstermelerinden dolayı RABBİM e havale ettim hiç birine hakkımı helal etmiyorum.”
- “İnsanlar çok çabuk karar veriyor siyasi otorite ne diyorsa hemen inanıyorlar siyasete bakıp kardeşini dahi hain ilan eden bir çevre toplum tanıdım maalesef.”
- “İnsanlar çok kötü varlıklar ve sanırım onlardan nefret eder hale geldim.”
- “İnsanlar duyarsız ve duygusuz...”
- “İnsanlar en yakınlarındaki insanları çok iyi tanıdıkları halde medya ve yöneticiler kendilerine neyi empoze ederse ona inanıyorlar, sizin hiç bir suçunuzun günahınızın olmadığını bile bile size yapılan zulme dolaylı dolaysız yardım ediyorlar maalesef.”
- “İnsanlar geçmiş olsun niyetine ziyarete geliyorlar. Geldiklerinde bizi hariç tutup diğer bütün arkadaşlara sayıyorlar ve buna cevap bile veremiyorsunuz. İçeri atılan masumların haklarını savunamıyorsunuz. Onlar yapınca burs oluyor, hayır hasenat oluyor. Biz yapınca para aktarmış oluyor.”
- “İnsanlar gerek korku, gerekse menfaatleri gereği bizden uzaklaştılar, bizde topluma ve devleti yönetenlere küstük. Topluma kendimizi anlatmaya çekindik.”
- “İnsanlar için boşa vakit harcamışım. Herkes mutlu zamanda yanında olur şimdi ise hiç kimse yok yanında. Yazık onlar için harcadığım vakte.”
- “İnsanlar ilk başlarda çok tepkili idi aradan 13 ay geçince artık gerçekten mağdur olduğumuzu. Bunları hak etmediğimizi en yakın zamanda düzeltilir inşallah diye tepkiler olumlu yöne evirildi.”
- “İnsanlar iş aş korkusu yaşatıldığı zaman Candaş dediği insana selam vermeyi bırakın yakınına bile yaklaşmıyorlar.”
- “İnsanlar konuşmak ya da benimle birlikte görünmekten çekiniyor. Direkt bir şey demeseler dahi hareketleri her şeyi anlatıyor. Arayıp soran yok.”
- “İnsanlar korktuklarından düşüncelerini açık açık söylemese de baş başa kalınca haksızlıktan bahsetmeleri beni üzüyor.”
- “İnsanlar korkularından bir şey diyemiyor yorum bile yapamıyorlar.”
- “İnsanlar koyun oldukları için değerlendiremiyorum Ümitvarım.”
- “İnsanlar ne kadar da duyarsızlaşmışlar...”

- “İnsanlar önyargılı.”
- “İnsanlar sağduyusuz sahtekâr ve güvensiz. Akıl ve muhakeme devre dışı.”
- “İnsanlar samimiyetsiz değerlendirmeler yapıyor.”
- “İnsanlar vebalı gibi yaklaşıyor. Kardeşlerim ve anne babamdan başka kimsem kalmadı. Bir daha insanlara güvenemem sanırım. Devlet vatandaşını korumakla yükümlüdür. Madem Öyle geriye dönük suç sayacağı ve saydığı şeylerden (banka, sendika vs.) neden bizi korumadı? Arkamızdan insanların bize acıması en yıkıcı olan ve eşi içerde ya kesin bir şey yapmıştır diye konuşuluyor bunlar çok incitici.”
- “İnsanlar ya korkuyor ya da büyülenmiş gibiler.”
- “İnsanlar yılan, çıyan..”
- “İnsanlar, bana değmeyen yılan bin yaşasın mantığı ile bakıyorlar. Yerimde olmak istemediklerini soyluyorlar.”
- “İnsanlara bakış açım değişti.”
- “İnsanlara daha temkinliyim, herkes her şey yapabilir artık, insanların hepsi değerli değil artık, bir kısmı değerli..”
- “İnsanlara güvenmiyorum kimseye sevgi besleyemiyorum.”
- “İnsanlara karşı içimde bir kin var... KHK konusu açılınca kendimi tutamıyor bazen de aşırıya kaçıp eleştiriyorum... Hayattan zevk almıyorum. Maddi bağımsızlığım olmadığı içinde kendimi eşimi çocuklarımı rahatlatacak bir şeyler yapamıyorum. Bu da beni kızdırıyor... Kısaca iyi durumda değilim...”
- “İnsanlara karşı sadece acıma duygusu besliyorum affeyle Allah 'im görmüyorlar kendilerine küçük putlar bulmuş onlara tapıyorlar inşallah herkes bir gün sadece sana yönelir ve sadece senin hükümlerinle bir toplum inşa ederiz benim için ha FETÖ'nün Haşhaşileri, ha R.... 'nın Haşhaşileri arada bir fark yok.”
- “İnsanlara olan güvenim bitti.”
- “İnsanlara olan güvenimi kaybettim. Bu kadar zulüm varken kimi korkusundan destek olmuyor ki onları bir nebze anlıyorum, kimi ise bu olanları normal karşılıyor. İşte beni sarsan, ülkemin geleceğine karşı umudumu yitirten bu ikinci grup.”
- “İnsanlara ve topluma olan güven duygum bitti.”
- “İnsanlara, devlete ve adalete olan inancımı kaybettim.”
- “İnsanlarda güce biat kültürü var. Sivil toplum gelişmeden düzelecek bir şey değil. Bu yaptıkları çok haksız.”
- “İnsanlarda vicdan olduğunu düşünüyordum. Ama görüyorum ki bu kadar kolay iftira atmak vicdana sığmaz.”
- “İnsanlardan nefret ediyorum. Yaşama sevincimi kaybettim.”

- “İnsanlardan o kadar çok soğudum ki kimseye güvenmiyorum artık.”
- “İnsanlardan soğudum, güven duygum bitti... Eskiden herkese yardım eden biriydim. Şimdi bencil olmak istiyorum.”
- “İnsanlardan uzaklaştım sanki bu dünyada yaşamıyorum yaşayan bir ölü gibiyim.”
- “İnsanları daha iyi tanıdım.”
- “İnsanları gene de anlamaya çalışıyorum korkuyorlar diyorum ama çok dostum yokmuş anladım.”
- “İnsanlarımız bana dokunmayan yılan 1000 yıl yaşasın havasındalar. Yazık.”
- “İnsanların gerçek yüzünü görmek istemezdim. Onlar da zulmün taraftarı olmuşlar.”
- “İnsanların kendileri için korktuklarını düşünüyorum ama buna anlam veremiyorum. Yıllardır tanıkları insanları bir kalemde nasıl silerler...”
- “İnsanların ne kadar vefasız ve vicdansız olduğunu düşündüm. Cehaletin ülkede tavan yaptığına şahitlik ettim.”
- “İnsanları gerçek kimlikleri ile tanıma imkânına kavuştum.”
- “İnsanları tanıyamamışım.”
- “İnsanların acımasız varlıklar olduğunu ve vefasızlık ve korkunun ne olduğunu çok yakından hissettim.”
- “İnsanların bana dokunmayan yılan bin yaşasıncılığı ve vefasızlığı beni soğuttu.”
- “İnsanların bize yaşattıklarını yaşamalarını istiyorum. Bizleri bile ateşe atanlara hakkımı helal etmiyorum.”
- “İnsanların büyük bir korku ile hareket ederek söylediklerimi ve yazı ile paylaştıklarımı kaldırmam, silmem konusunda yoğun talepte bulduklarını gözlemledim..”
- “İnsanların çıkarıcı ve korkak olduklarını anladım..”
- “İnsanların derdimizi dinlemeye bile korkarak geldiğini gördüm. En yakın bildiğiniz insanlar bile sırt çevirdiler. Maddi olarak sayın çok sıkıntı yaşadım.”
- “İnsanların gerçek yüzünü gördüm. Çoğunun sırf maddi arkadaşlık olduğunu anladım.”
- “İnsanların haksızlık karşısındaki tutumu bakımından tam bir hayal kırıklığı.”
- “İnsanların ikiyüzlülüğünden tiksinti.”
- “İnsanların kendi aralarında alenen belli edecek şekilde fısır fısır konuşmaları çok rencide etti. Cüzzamlı muamelesi gördük. Gözümden ve gönümden düşen düşene. Çok kişiyle yollarımı ayırdım. Bundan sonra herkese hak ettiği şekilde davranırım.”

- “İnsanların ne kadar bencil olduğunu anladım. Akrabanız ve arkadaşınız da olsa düştünüz zaman kimse yanınızda olmuyormuş.”
- “İnsanların ne kadar kaypak ve korkak olduklarını görmek beni insanlardan soğuttu ve uzaklaştırdı.”
- “İnsanların ne kadar inançlı olurlarsa olsunlar adaletin değil de güçlünün yanında olduklarını gördüm.”
- “İnsanların vefasızlıkları ruhumu çok yaralasa da Allah her şeye kadir diyerek rahatlamaya çalıştım. Ve de rahatladım.”
- “İnsanların yapılanları zulüm olarak değerlendirip sessizce zulmü seyretmeleri çok üzücü.”
- “İnsanların yersiz korkuları ve manipüle edilmiş algıları sebebiyle yakınlarına yaptıkları şeyler beni sarstı. Arkadaşlarımın büyük bölümünün üstünü çizdim ve bu beni insanlara karşı derin bir güvensizliğin içine itti.”
- “İnsanlıktan Nedret ettim.”
- “İnsanoğlu çiğ süt emmiş atasözü gerçekmiş.”
- “İrtibatı kesen arkadaş çevreme bir yandan içten içe kızıyorum, bir yandan da korku yüzünden yaptıklarını düşünüp üzüliyorum. Aslında korkana değil, korkutana bakmak gerek diye düşünüp tekrar affediyorum hepsini iç dünyamda.”
- “İş arkadaşım çok azmış ve en korkak karda Müslümanlarmış. Yazık.”
- “İtildik kakıldık insanlar bizi gördüklerinde sanki terörist görmüş gibi muamele yapıyor.”
- “İyi günde herkes dost. Kotu günde geçmiş olsun diyen bile yok. Tabi insanları da suçlamıyorum. Herkes korkuyor. Çünkü hakkaniyet ve adalet yok.”
- “İyi insan olmak yanlışmış.”
- “Kabir azabı tam anlamıyla. Kalabalıklar içinde yalnız, vebalı, aşağılık şeddeli faşizm. Ve bir şeyi fark ettim bizden önce insanlara böyle bir şey yaşatılmış ve anlayamamışsak boş yere yaşamışız. Simdi empati yapıyorum ezildiğini düşündüğüm herkes için. Bazen ne kadar uğraşsan uğraş başarılı olamazsın.”
- “Kader rolünü oynuyor derim.”
- “Kaderde bunları da yaşamak varmış dedim. Şaşkınlık ve kırgınlık içindeyim.”
- “Kalp kırıklığı yalnızlık.”
- “Kandırıldık.”
- “Kardeşim komsuları tarafından ihbar edildi. Evlerine polis baskın yaptı arama yaptı. Ya bize de aynı şeyleri yapan olursa diye gece uykularım kaçtı sabah erken saatlerde kapı çalması korkusuyla uyumaya çalıştım. Bu ülkede yaşamak istemedim. İnsanlardan nefret ettim.”

- “Kendi içinden çıktığım topluma saygı ve sevgimi tamamen kaybettim. Vatanımı severim (devleti değil) ama bu yamyam sürüsünün içinde yaşadığımı bilmek kahredici bir duygu.”
- “Kendi kabuğuna çekildim kimseyle konuşmuyorum.”
- “Kendi masumiyetimizi anlatamadık en yakınlarımız bile acaba diye düşünerek yaklaştı.”
- “Kendim günü olanlar hariç diğer insanları hayatınızdan çıkardım.”
- “Kendimi herkesten uzaklaştırdım. Hemen hemen kimseyle görüşmüyorum.”
- “Kendimi sorgulamaya ittiler. Bu insanlara yardım ettiğim ve sevdiğim için kendimden ve çocuklarımdan utanıyorum.”
- “Kendimi öz vatanımda garip hissediyorum. Suriyeliler kadar kendi vatanımızda haysiyetimiz yok. Bu durum beni çok üzüyor. Ayrıca yurt dışı çıkış yasağına anlam veremiyorum ve bazen kendimi özgürlüğü elinden alınmış gibi hissediyorum.”
- “Kendimi tecrit edilmiş, vebali gibi hissediyorum. Uzun yıllara dayalı arkadaşlık ilişkilerim çok ciddi bir sınavdan geçti. Güvensizliğin, vefasızlığın en dibini yaşadım. Neydik ne olduk diye düşününce, arkadaşlarımla eski anılarımı düşündükçe sanki bu bir kâbus gibi geliyor. Gerçeklik algım değişti hangisi gerçekti anılarımız mı? Şimdi mi?.”
- “Kendimi vebalı gibi hissediyorum.”
- “Kendimi yalnız ve kimsesiz hissediyorum.”
- “Kendini ifade edememek, topluma ve ülkeye olan inancın kaybolması.”
- “Keşke bizi sinir dişi etseler veya idam ama suçumuzu bilsek.”
- “Kimi korkuyla kimi hain bildiğinden benimle irtibatlarını kestiler. Korkanlara hakkım helaldir ama diğerlerine haram olsun.”
- “Kimin gerçekten iyi insan olduğunu anladık. İnsanlara çok kızgınım.”
- “Kimse aramaz oldu selam sabahı kesti sanki baştan suçlu ilan ettiler.”
- “Kimse inanmıyor yakıştıramıyorlar ama şu var mı bu var mı yoksa atmazlardı kesin bir şey vardır gibi konuşuyorlar.”
- “Kimsem yokmuş. Yalanmış.”
- “Kimsenin tavrı umurumda değil. Ben vazifeden kaçmadım. İhraç edildim. Vicdanım rahat.”
- “Kimseye görünmek istemiyorum, sustum ve sadece ümitle bekliyorum ve ümitvarım.”
- “Kimseye inancım ve güvenim kalmadı.”
- “Kimseye sempati ve sevgim kalmadı. Kimseyi aramak sormak istemiyorum.”
- “Kimseyi sevmiyorum ve kimseye güvenmiyorum.”

- *“Kişilerden nefret ediyorum.”*
- *“Kişilerin ne kadar çıkarıcı ve haysiyetsiz olduklarını bizzat yaşayarak öğrenmiş oldum.”*
- *“Kimseyle görüşmek konuşmak istemiyorum evden bile çıkasım gelmiyor.”*
- *“Kızgınlık, iftiraya uğrama, can sıkıntısı, öfke..”*
- *“Kızım ve oğluma yaşadıklarımız dayatılmış durumda; onlardan kimi zaman özür diliyorum bunlar İçin. Ama kendimi de çok yıpranmış ve yorgun hissediyorum; gelecek adına çok ümidim yok buradan gitmek istiyorum.”*
- *“Komşulardan hiç kimse kapımı çalmadı. Fen Lisesi 3.sınıfta okuyan kızıma okulda FETÖ'cü diye bağurdılar.”*
- *“Konuşmuyor kimse.”*
- *“Korktuklarını ve sustuklarını düşünüyorum.”*
- *“Korku milleti esir almış. Ama bu çok devam etmeyecek. Çoğu kimse AKP den nefret ediyor ama belli etmiyor.”*
- *“Korku ve belirsizlik... Anlamsız suçlamalar ve büyük mağduriyetler... Kimseye bir şey anlatmıyorum zaten, anlamıyorlar... Ucu kendilerine dokunmadığı surece... Bazıları sözel şiddet uyguladı mesela, bazısı küstü... Hiç umurumda değiller... Sadece bu kadar boş ve kör olmaları hayret uyandırıyor bende...”*
- *“Korkunç Devlet ve millet kavramları yıkıldı zihnimde. Mafyanın eline düşmüş çaresiz insanlar gibi hissediyorum. 40 yıl düşünsem devlet aklının kaybolacağını bilemezdim.”*
- *“Korkunun zayıf karakterli insanlara neler yaptırabileceğini gördüm. Gözlerimle görsem inanamayacağım şeyleri halkımız kabul etti. Zulmün artarak sürmesine rıza gösterdi.”*
- *“Köyden, fakirlikten çıkıp ilk defa dereceli kalem yetenek sınavında gören ben sanatla uğraşmanın kötü olduğunu öğrendim. Okumanın hatta ikinci mastur eğitimi almaya çalışmanın kötü olduğunu öğrendim. Açıktan geldiğim için açlığa mahkûm edilmek koymadı zaten açtık. Ama yanımda çocuklarında sürüklenmesi ağırdı. Onlarda da güven sorunu başladı. Kimseye veya bir şeylere güvenmemeyi ailecek öğrendik. Önü belirsiz bir boşluktaım.”*
- *“Kuduz it muamelesi gördüm.”*
- *“Kurt kışı atlatır ama yedi ayazı unutmaz, hele de dost gördüğü insanların vefasızlığını asla unutmaz, bu kırgınlığın tarifi kesinlikle yok.”*
- *“Maalesef düşenin dostu olmazmış sözü doğruymuş...”*
- *“Mağdur olduğumu anlatmaktan sıkıldım.”*
- *“Mağdurları kendime, kendi akrabalarımın daha yakın hissediyorum.”*
- *“Masumlara zulmeden, sessiz kalan ve destekleyenleri Allah'ın (c.c) adaletine havale ediyorum.”*

- “Masumsanız nasıl oda geri döner ve tazminatlarınızı alırsınız.”
- “Mazlum olmak çok zor.”
- “Medyanın gücü, insanların korku ve kısa vadeli çıkarlarıyla birleşince değer yargıları kalmıyor. İnsanlar akıl ve iradelerini yitirebiliyor. Bunun farkında bile olsalar itiraf edebilecek maddi ve manevi donanımları ve cesaretleri yok.”
- “Menfaat, dünya malı, makam, güç yanında yer aldılar. Hakkın ve adaletin yanına yaklaşmadılar. Bizi yalnız bıraktılar.”
- “Merhamet, empati, vicdan cömertlik gibi olgulara karşı yabancılaşmaya başladım. Hırs öfke bencillik duyguları yeşermeye başladı.”
- “Mesafe koyuldu anlayanda uzak duranda var.”
- “Millet selam vermeye bile korkar oldu.”
- “Milyonlarca insan içinde yalnızlık.”
- “Müslümanlık galiba göklerde!”
- “Namazlardan sonra rabbim canımı al diye dua ediyorum.”
- “Nasıl derler üzgün ama rahat.. Açıkçası onların bu tavırları çok da umurumda değil.”
- “Ne kadar açıklama yapsam da, Beni anladıklarını söyleseler de, içlerinde beni suçluyorlar.”
- “Ne olacağını bilmeden yaşamak, belirsizlik, boşluk, kimsesizlik, yalnızlık... Ama hep ümit ve inanç. Her şeye rağmen bir gün her şeyin ortaya çıkacağı, masumiyetimin ve tüm mağdurların hakkını alacağına dair inanç...”
- “Öfke, sıkıntı, geçmişte verdiğim değerden dolayı pişmanlık.”
- “OHAL, hakkımı aramama engel, bahane. OHAL’de suçlu olduğumu kanıtlamaları lazım. Ben olmayan bir şeyi Nasıl kanıtlarım suçu olmayan kanundan sonradan suç olması ceza gerektirmez bu ülkemi dünya karşısında zor durumda bırakıyor.”
- “Okuduğum tüm kitaplar, yüzlerce dergi, binlerce makale; katıldığım panel, çalıştay bir yana, hiçbiri son 7 aydaki acılarım kadar öğretici değildi.”
- “Okulda öğretmenlik yaparken hocam diye saygı duyulan kişiler kendi öğrencileri tarafından çok sevilen kişilerken birden her şey altüst oldu. İnsanların kafası karışık olduğu için korktukları için bizimle konuşmaya korktular ev vermediler iş vermediler. Ve tecrit edildik sosyal çevremizden. Evden çıkamaz hale geldik. Öyle ki aynaya baktığımda ben kimim ne yaptım bu insanlara deli gibi öğretmenlik sevdasıyla koşturmadan maddi manevi fedakârlık yapmaktan başka adalet nerde neden aklamıyorlar kötü ile iyiyi insanlar ne zaman görecektir zulmü... Ne zaman bir polis görsem ve polis arabası sesi duysam irkiliyorum istem dışı. Adliyelere emniyet binalarının yanından geçerken korkuyorum her an bir yerden polis çıkacak olacak gibiyim.”

- “Okulumdaki öğretmenlerin korkaklığı beni çok kırdı. Hocam biz sizi biliyoruz demelerini çok bekledim. Ama müdürüm onlarla konuşmayın demiş. Eğitimli insanların daha cesur durmalarını beklerdim.”
- “Olayın aslını bilmeden, daha üzerimize atılı suç ispatlanmadan böyle kabul etmeleri beni çok üzdü. Bunu ne kendime, ne de çocuklarıma anlatamadım. Çocuklar onların çocukları ile arkadaşta ve arkadaşlarını görmek istediler. Görüşemedik....”
- “Olaylar beni olgunlaştırdı.”
- “Ölmek yok olmak istiyorum.”
- “Ölü gibiyim.”
- “Onlarda yaşayacağı günü beklesin ve biz ne yaşadysak sizde yaşayın tadına bakın diyorum.”
- “Önyargı ve korku herkesi esir almış.”
- “Öyle bir zulüm oldu ki, lanet gece bahanesiyle 100 binleri şeytanlaştırdılar ve insanlara taşlattılar!.”
- “Özetle, milletimizin iman noktasında problemleri var, İslam'ı ve Kur'an'ı bilmiyoruz. Bu yapılan zulümleri Hristiyanlar bile yapmaz. Gâvur dediğimiz insanlar olsa çoktan isyan etmişlerdi.”
- “Pek çok memur arkadaşım ilişkisini benimle kesti.”
- “Psikolojik baskının cuma hutbelerinde empoze edilen ayırıştırmanın tarifi yok. Hristiyan bir ülkede yaşasaydık belki bu kadar zulüm görmezdik.”
- “Psikolojim bozuldu. Çevrem dağıldı. İçime ve eve kapandım dışarı fazla çıkamıyorum zira ne meslektaşlarımın ne diğer çalışanların yanına gidemiyorum, zira onlarda dalgalanmaların korktukları için yolda selam bile veremiyorlar. Buda beni kahrediyor!.”
- “Psikolojik tedavi görüyorum, ama inancımınla mutluyum her şeye rağmen ve NAHL suresi 41. Ayet dünya ahiretim için yeterli.”
- “Psikolojim bozuk yaşama isteği kalmadı sayılır ve bir şeylerin düzeleceğine inancım az en azından kısa vadede şu an hayatımda iyi olan tek bir şey olduğunu bile düşünmüyorum tamamen yalnızım yanımda beni anlayan sadece bir insan olsaydı keşke.”
- “Psikolojim bozuldu ve ilaç kullanmaya başladım. Depresyona girdim. Ağlama krizlerin başladı. Evden dışarıya çıkamadım günlerce.”
- “Resmen siz bu yoldan gittiğiniz için bütün bunları hak ettiniz aç kalmayı hor görülmeği işsiz kalmayı hepsini hak ettiniz denildi yaşananlar çok üzücü insanın insana yapmayacağı şeyler ama ne yazık ki oldu ve oluyor da.”
- “Rezalet. Rüyadayım sanki.”
- “Sabırla bekleyip aklıma hakim olmaya çalışıyorum.”

- “Sabren cemilen. Elhamdülillah....ala külli hal.....”
- “Sadece bir insan veya zümrenin suç dediği ve medya yoluyla topluma empoze edilen materyaller/eylemler. Toplumunda medyadaki her şeyi gerçek olarak algılaması, kendinden olmayan herkesin öcüleştirelip toplumdaki itilmesi bizleri hayata tutunmak için yeni arayışlar içine sokmaktadır. Bizler tutunmak istiyoruz. Yaşamak istiyoruz adalet vicdan istiyoruz. Vicdanı akli kör, çürümüş bir toplum istemiyoruz.”
- “Sadece keşke bu insanları tanımasaydım ve değer vermeseydim. Bir gün her şey ortaya çıktığında (şu an gerçeğin farkındalar ama çıkarları doğrultusunda hareket etmeliler) yaşayacakları pişmanlığı görmek istiyorum. Tabi onlarda vicdan onur diye bir şey varsa..”
- “Şahsen aşırı bir tepki vs. ile karşılaşmadım. Zamanla var olan tepkiler de yumuşuyor.”
- “Sana yapılan haksızlık ama ne yapmak lazım elden bir şey gelmiyor. Kurunun yanında yaş ta yanabilir. Hepimiz odunuz ya maalesef yakalamış bu... Devlet baba yapabilir.”
- “Sanki bizi daha önce hiç tanımamış gibi davranılması çok üzücüydü. Her türlü olumsuz duygu yaşıyor.”
- “Selam bile vermeyenler var.”
- “Selam sabah kesildi canım dediğim dostum dediğim kimse kalmadı.”
- “Selam sabah kesildiği için fikrim yok. Ancak, suçsuzsanız aklanırsınız mantığı hâkim.”
- “Selam veren yok hor görülüyor Almanya’da 1940’lı yıllardaki Yahudiler gibi.”
- “Selam vermeyenler, aramayan, ziyarete gelmeyenler, darbenin sorumlusu olarak bizi görüp nefret edenler. Suçlu görmese bile maddi ya da manevi destek olmayanlar. Acımaktan başka bir şey yapmayanlar. Hepsini yanılıyor. Bu sadece benim ya da benim gibilerin sınavı değil. Sınavın tam ortasındalar haberleri yok.”
- “Selamını kesen sözde muhafazakâr, umurumda bile değil! Kendi kaybetti, zalimin yanında durarak.”
- “Sendikaya üye olmamın suç olmadığı bilindiği halde yeteri destek göremedim, anlayamadım.”
- “Seni tanıyoruz sen masumsun ama .”
- “Seni tanıyoruz, sen yapmazsın ama devlet baba (!!!)haklı. Üsttekiler darbe(!!!) yapmaya çalıştı.”
- “Sevdiği ve de inandığı insanları, mesnetsiz iftiralara sorgusuz sualsiz inanarak devlet yapıyorsa doğrudur diyerek suçlu görmeleri.”
- “Sistem kendi münafığını doğurur, hani adamın biri çeşme yaptırmışta buradan su içmek Müslümanlara haram meselesi gibi.”
- “Siyasetten Allah'a sığındım.”
- “Siz devlete başkaldırdınız.”

- “Sosyal çevreden izole olmak belki de en zor olanı bu.”
- “Sosyal çevremizin suçluymuşuz gibi bizden uzaklaşması bizi çok üzdü, çok yıprattı.”
- “Sosyal linç ve yalnızlık.”
- “Sosyal medya kullanıcısı olarak yüzlerce arkadaşımın beni engellediğini gördüm. Oysa benim suçumun ne olduğu konusunda bir fikrim bile yoktu. Rehberimdeki insanlar geçmiş olsun demek için ne aradı ne sordu. Bir gecede sosyal çevrem kayboldu.”
- “Sözlü ifadelerle hor görme aşağılama ve yalnız bırakılma gibi muamelede maruz kaldım.”
- “Sosyal olarak terkedilmiştik, yalnızlık, insanların vebaltıymışız gibi bizden kaçışı korkuları.”
- “Söz ile bile geçmiş olsun denilmedi. Diyenler dil uçları ile söylediler. İnsanlara güvenim kalmadı.”
- “Şu anda cüzzamlı muamelesi görüyorum. Mademki insanlar benden nefret ediyor, öyleyse kimseyle görüşmeyeyim dedim, samimi olarak bana üzülen yakınlarım hariç tüm toplum bana yabancı ve düşman gibi. Daha fazla kışkırtma yapılırsa devlet güçlerine gerek kalmaksızın cahil halk tarafından da hedef gösterilerek linç edilme endişesi taşıyorum.”
- “Şu zulüm dönemine alkış tutan bir toplumun ferdi olduğum için utanıyorum. Mümkün olsa geçmişimi siler bir daha da o toplumla karşılaşmak istemezdim.”
- “Şuan yakın çevremden çok uzaktayım ve telefonlarımı da kapattım çünkü ihraç olduktan kısa bir zaman sonra ayrıldım.”
- “Suç işlemeden hukuksuz kriterlerle hayatımız ve geleceğimiz karartıldı.”
- “Suçlayıcı ifadeler.”
- “Suçlu muamelesi gördüm.”
- “Suçsuz biri olarak gururum devam ediyor.”
- “Suçsuz olduğumu bildikleri halde halâ yapılanları görmemezlikten gelme.”
- “Suçsuz olduğumu bildiklerinden, sadece benden uzak durma. Yoksa hak ettiğime inansalar daha farklı eziyet ederlerdi.”
- “Suçsuz olduğumu biliyorlardı ama yine de benimle görülmekten konuşmaktan çekiniyorlardı. Bir gün abim bankaya buzdolabı taksitini ödememi istedi. Banka sırasına girdim sıra bana gelince görevli kimliğimi istedi. Kimliğimi aldıktan sonra yukarı çıktı ve yaklaşık 20 dk. bekletti. Ben galiba polis gelip beni alacak diye gözüm sürekli kapıdaydı. Çocuklarımı düşünüyor onlarsız nasıl yapacağımı düşünüyordum. Neyse ki görevli kimliğim ile geldi ve bana maalesef bankacılık ile ilgili hiç bir işlem yapamazsınız. Sistem izin vermiyor dedi. Bende ona ama havale falan yapmıyorum ki sadece abimin buzdolabı taksitini ödeyeceğim dedim. O da maalesef onu da yapamıyorsunuz. Daha sonra yeğenimi aradım. Yeğenim geldi elimdeki parayı görevliye uzattı, dekontu aldı. Ben nerdeyse hüngür hüngür ağlayacaktım. Görevli bana bu kadarda olmaz resmen size bu ülkede yaşamayın diyorlar dedi.”

- *“Suçsuzluğunu ispatlamaya çalışmak akıntıya karşı yüzmek gibi insanı yıpratıyor. Çok yorgun hissediyorum kendimi..”*
- *“Suçsuzsanız aklanırsınız. Suçsuzsanız geri dönersiniz. Ama neyle geçiniyorsunuz diyen yok. İnsanlardan soğudum.”*
- *“Sudan çıkmış balık gibi hayatta kalmak için çırpınıyorum.”*
- *“Şükrediyorum. İyi ki mazlum oldum zalim olmadım.”*
- *“Şuna çok şaşırdım. Yıllardır beni yakından tanıyan akrabalarım dostlarım bana terörist gözüyle bakıyorlar. Hâlbuki beni en iyi tanıyanlar onlar. Düne kadar beni her yerde methederlerdi. Çok düzgün bir insan olduğum söylenirdi. Ama bir gecede terörist oldum. Hatta darbe gecesini beraber oturduğum insanlar bile bunu düşünüyor.”*
- *“Şunu anladım ki ideolojik durum kardeşlikten bile daha önemliymiş dinci kesim için.”*
- *“Tam bir facia, kaos, adaletsizlik, haksızlık, zulüm.”*
- *“Tam bir vefasızlık ve ikiyüzlü insanlar olduklarını gördüm.”*
- *“Tamamen bittim. Hiç kimseye güvenmiyorum.”*
- *“Tamamen dışlanma olduğu için nefret doluyum.”*
- *“Tamamen haksız ve hukuksuz bir uygulama. Ve kesinlikle bu şekilde kalmayacak. Hakkımı alacağım.”*
- *“Tamamen haksızlık ve zulüm.”*
- *“Tamamen haksızlık, yıllarca uğraşıp didindiğim mesleğim bir anda yok oldu, yangın yeri gibi..”*
- *“Tamamen saçmalık.”*
- *“Tamamen yalnız bırakıldım.”*
- *“Tamamıyla haksızlık vicdansızlık hukuksuzluk.”*
- *“Tanıdığım 100 kişiden 99 u iyi gün dostuymuş ve insanların gerçek yüzünü gördüm ve bundan sonra ona göre hareket etmeye karar verdim.”*
- *“Tanıdığım herkes destek oldu. Şimdiye kadar hiçbirinden bir tenkit almadım. Fakat korkularından arayamıyorlar ve evime dahi gelmekten korkuyorlar.”*
- *“Tanıyamamışım gerçek yüzlerini görmüş olduk.”*
- *“Tarif edilemeyecek bir kâbus gibi bir süreç yaşadım. Benim gibi ülkesine âşık, terör kelimesinden tiksinen bir insanın terör örgütüyle iltisaklı sayılıp ihraç edilmesi ne korkunç bir iş. İncim intiharı yasakladığı için hala hayattayım diyebilirim.”*
- *“Tarifi imkânsız.”*

- *“Tarifsiz hayal kırıklığı.”*
- *“Tecrit ve kuşkucu bakışlar...”*
- *“Tek kelime ile zulme uğradım.”*
- *“Tekrar eski halime dönmem mümkün değil.”*
- *“Terkedilmeyi ilk defa bu kadar hissettim.”*
- *“Ters kelepçe takılması lise talebesi öğrencilerimin beni bu şekilde görmesi. 4 gün tek başıma gözaltında kalmam. Abilerimin hala malum partiyi ve kişiyi desteklemeleri.”*
- *“Toplu bir sosyal soykırımı tabi tutulduğumuzu düşünüyorum. Suçlandığımız şeyler toplumda herkesin yaşadığı ve yaptığı sosyal aktiviteler idi.”*
- *“Toplum "ahlakını, erdemini" yitirmiş. Güç sahiplerinden korkudan, menfaat beklentisinden ya da zarar görmek endişesinden zulme rıza gösteriyorlar. Zalimin yanında görünüp ekmeklerine yağ sürüyorlar.”*
- *“Toplum çok da umurumda değil.”*
- *“Toplum er geç beni anlayabilecek.”*
- *“Toplum hakkında derin bir hayal kırıklığı duyuyorum.”*
- *“Toplum kendi içinde çelişmekte. Sizi çok iyi tanıyoruz sizden darbeci ya da terörist olmaz diyorlar diğer taraftan yok yanınızda olacaksınız yok desteklemeyeceğiniz gibi söylemlerde bulunuyorlar. Bu bizim onlardan onlarında uzaklaşmamıza bizden onların uzaklaşmasına neden oluyor.”*
- *“Toplum önce suçlayıcı yaklaşımda bulundu ama ben kendimi tanıdığım için her fırsatta yapılanın zulüm olduğunu anlatmaya çalıştım. Toplumun bazı şeyleri hak ettiğini düşünüyorum artık.”*
- *“Toplum tamamen tarafsızlıkla hareket ediyor. Ülke(m) insanına olan güven ve sevgimden geriye çok bir şey kalmadı. Yakın çevrenden tarafıma pek olumsuzluk olmadı.”*
- *“Toplum tarafından dışlandım.”*
- *“Toplum umurumda değil artık. Bana yaşattıklarını yaşasınlar istemem. Fakat aşağılık bir toplumun güzel bir geleceğe dair hiçbir karşılığı yoktur.”*
- *“Toplum ve yakın çevrem Aşırı Erdoğan hayranı ve destekçisi olduğumu, FETÖ şerefsizine münafık dediğimi bildikleri için bana yapılanın zulüm olduğunu söyleyerek hükümete tepki gösteriyorlar.”*
- *“Toplum ve yakın çevremiz tamamı "masum olduğunuzu biliyoruz, inşallah en kısa zamanda her şey düzelir" diyor, ama zulme sessiz kalıyor.”*
- *“Toplum vicdanı çökmüş.”*

- *“Toplum, OHAL mağduriyetleri karşısında genel olarak çok duyarsız. Bir kısmı, krizi kendileri ve yakınları için fırsata çevirme peşinde. Bir kısmı da korkudan sesini çıkaramıyor. Güç sahipleri de bu durumdan istifade edip, zulümlerini devam ettirebiliyorlar.”*
- *“Topluma çok çıkmadığım için çok bir şey söyleyemeyeceğim ama sosyal çevrem ve arkadaş çevrem tamamen bitti.”*
- *“Topluma güvenim kalmadı...”*
- *“Topluma insanlara olan inancımı kaybettim.”*
- *“Topluma karşı kırgınım.”*
- *“Topluma karşı öfkeliyim.”*
- *“Topluma ve hayata bakışım değişti.”*
- *“Topluma ve yakın çevreme olan güvenim inancım saygım vb. azaldı.”*
- *“Topluma, arkadaşlarıma, aileme güvenim kalmadı, Türk halkının duyarsız olduğunu bilsem de, bu kadarını bilmiyordum, tacizlere, tecavüzlere sessizliklerinin sebebini daha iyi anladım, 1 günlük bebeğin karakola götürülmesini umursamayan onları hiç umursamaz.”*
- *“Toplumda vardır mutlaka bir suçu neden bizim başımıza bir şey gelmiyor algısı var bu durum sınır bozucu.”*
- *“Toplumda ya da yakın çevremden bu kadar duyarsızlık beklemezdim. Özellikle beni yakın tanıyanların vurdumduymazlığını hala kaldıramıyorum. Hz. Yusuf (a.s.)'in kardeşleriyle olan ilk imtihanı aklıma geliyor.”*
- *“Toplumdaki duyarsızlık, teslimiyetçilik, korkaklık hayret verici. Devleti yönetenleri kutsuyorlar. Ancak tanrı adalet istiyor.”*
- *“Toplumdaki ön yargıyı hissediyorum. Kapıma adli kontrol kâğıdını bırakan postacı bana polismiş gibi caka sattı mesela. Çalıştığım kurumdaki memurlar ihraç için arada gittiğimde hocam demiyor arada. Senli benli veya hanım hitabıyla konuşuyor. Mağdurum dedikçe mağdur edebiyatı yapma tarzı tavırla karşılaşıyorum.”*
- *“Toplumdan da nefret ediyorum.”*
- *“Toplumdan dışlandım, arkadaş çevrem korkudan irtibatı kesti, insanlar KHK'lı olduğumuzu duyunca iş vermiyorlar, ben onların yerinde olsam haksızlığa uğradığından emin olduğum kişilere sahip çıkardım, bir çift güzel söze muhtacım.”*
- *“Toplumdan izole olduğumu düşünüyorum. Bana maddi ve manevi hiç bir destek vermeyen yakın çevrem ve arkadaşlarımdan bana ihanet ettiklerini düşünüyorum.”*
- *“Toplumdan soyutlanma.”*
- *“Toplumdan uzaklaştık arayan soranımız korkuları yüzünden arayıp soramadılar başlarına bir iş geleceğinden korktular.”*
- *“Toplumsal linç. Sosyal soykırım olarak değerlendiriyorum.”*

- “Toplumumuzun tarafsizlik, cehalet, muhakemesizlik, korku ve menfaatperestlik damarlarının ne kadar güçlü olduğunu gördüm. İnançlı olan kesimin ise -genel itibarıyla- kâğıttan birer kaplan misali inanç mankeni, adeta tatlı su Müslümanı olduğunu ve kendine dokunulmadığı sürece yılanları bin yıl yaşatabileceğini dehşetle müşahede ettim. Ahlak ve fazilete, yokluk/yoksullukta zaten mecburi bir yön olarak kolayca yönelinebileceği ve bunun asıl sınanmışlık olmadığını; asıl sınanmanın varlıkta veya onu kazanma emeli/kaybetme korkusuyla olabileceğini anladım.”
- “Toplumun ahlak çürümüşlüğü zulme hukuksuzluğa adaletsizliğe karşı sükût etmesi cahiliye devrinin modern hayata uyarlanması hâlidir Rabbim bizi bu toplumu ıslah eylesin İslami dinimizi Müslümanlardan korusun.”
- “Toplumun artık bir parçası olduğunu his etmiyorum. Bu toplumun acı ve mutluluklarına karşı duyarsızım. Artı toplumun bir parçası değilim. Tolumdan nefret ediyorum.”
- “Toplumun çoğunluğu gibi çevremdeki insanların çoğunun da ne yazık ki menfaatperest ve gayri samimi olduğunu gördüm.”
- “Toplumun çoğunluğunun konformist ve aptal olduğunu bir kez daha gördük.”
- “Toplumun duyarsızlığına kızgınım, yanlış hiçbir şey yapmadım, muhalif olduğum için yapıldı bu zulüm.”
- “Toplumun duyarsızlığı canımı yakıyor bu topraklarda insanlık ve toplumsal barışa ciddi zarar verildi ben de bunların yasını tutuyorum.”
- “Toplumun genel tepkisini yetersiz ve adaletsiz, empatisiz, kısmen az da olsa ahlaksızlık davranışlar mevcut. Genel de bu tipler de sorun çıkıyor. Kim daha çok akıyor, zıplıyor, mehteri veriyorsa altında bir Çapanoğlu çıkıyor. Rabbim büyüktür. Zaman da en büyük ilaçtır. Doğruların ortaya çıkma huyu var. Adalet gecikir ama gelir. Bu inanç ile ülkemiz ve ülke vatandaşları üzerinde oynanan oyunları da görerek sabretmek ve hukuk sisteminde aramak lazım hakkı. Toplumda garip ve insani olmayan davranışları yapanlar için acımdan başka yapacak bir şey bulamıyorum.”
- “Toplumun geneli yanınızda suçsuz olduğumu yapılanların yanlış olduğunu ama arkadan bir şeyler yapmıştı yoksa ne işi var hapiste diye düşünüyor.”
- “Toplumun hiç ama hiç umurunda olmadık o yüzden artık ne yaşanırsa yaşansın bu toplumda benim umurumda olmayacak.”
- “Toplumun hiç bir fikri kıymetinin olmadığını gördüm. Devlet toplumun bu enformasyon çağında bile istediği yöne mobilize edebiliyor. Bu anlamda hem demokrasinin hem de muhafazakâr fikri birikimin millet halk veya toplum yüceltmesinin ne denli yersiz olduğunu gördüm. Yığınlar var ve devlet ne isterse efsunlanmış gibi ona uyuyorlar.”
- “Toplumun kokuşmuşluğu burnumun direğini sızlatıyor.”
- “Toplumun ne kadar cahil olduğunu gördüm.”
- “Toplumun tamamına yakının en kutsalı midesi ve kişisel menfaati olduğunu düşünüyorum. Ülkenin ahlakı 0' ıh da altında, din zaten sadece menfaate araç olmuş.”

- *“Toplumun yaşananlara üzüntü ile yaklaşması ama gereken tepkiyi vermemesi topluma karşı bir küskünlük yaşıyorum.”*
- *“Tükenmişlik yaşıyorum.”*
- *“Tüm akrabalarından fayda görmedim. Beklentim yok.”*
- *“Tüm bu olanlar gelecekle ilgili karamsarlığımı artırıyor. İnsanların bu kadar duyarsızlığı, insana karşı bakışımı çok olumsuz etkiledi.”*
- *“Tüm dostlarımı kaybettim.”*
- *“Tüm yakın çevrem benim hiç bir örgüt bağımın olmadığını biliyorlardı. Lakin devlet bu konuda beni suçlu buldu.”*
- *“Türk toplumunun duyarsızlığı ve seviyesizliği cahilliği nedeniyle büyük şaşkınlık ve hayal kırıklığı yaşadım.”*
- *“Türklüğe karşı kumpas.”*
- *“Uğradığımız zulüm konusunda herkes hemfikir. Bol bol sabrı tavsiye ediyorlar. Allah onlardan razı olsun.”*
- *“Ülkemi terk etmek istiyorum.”*
- *“Ülkemizde 40 bine yakın köy olduğunu düşünün her bir köyden en az 2 veya 3 ailenin başına gelen bir durum yani sosyal mozaik içerisinde herkese dolaylı ya da direk bir şekilde etkilemiş. Komşularına şu soruyu sordum çevrenizde tanıdığımız bu cemaat üyelerinden bu olayları yapabilecek var mı diye aldığım cevap benim tanıdıklarımın arasında yok cevabı arkasından senin tanıdıkların onun tanıdıklarından madem bu işi yapacak yok o zaman su soruyu sorun diyorum. Bize anlatılan bu FETÖ’cüler kim diye.”*
- *“Ülkeyi derin devlet yönetiyor başındakiler kukla hükümdeler.”*
- *“Umurumda bile değil hiç kimse artık ülkede olan olaylara bile öyle bakıyorum.”*
- *“Umurlarında değil zulmü yapanlar hakkında olumsuz beyanları maalesef yok.”*
- *“Umutluyum güzel günlerin yakın olduğu.”*
- *“Umutsuzluk toplumdaki soğuma ve iğrenme.”*
- *“Umutsuzluk ve umut bir arada... Mazlumiyet ve ruhsal isyan...”*
- *“Üzüldüm. Bu insanlar gerçekleri bilseler böyle davranmazlar diye düşündüm. Onlara Acıdım.”*
- *“Vatani bu kadar sevmek mi suçum.”*
- *“Vefa sözcüğünün anlamını yitirdiğini düşünerek hayal kırıklığı yaşadım.”*
- *“Vefa yokmuş Allah korkusunun önüne başka şeyler çoktan geçmiş.”*

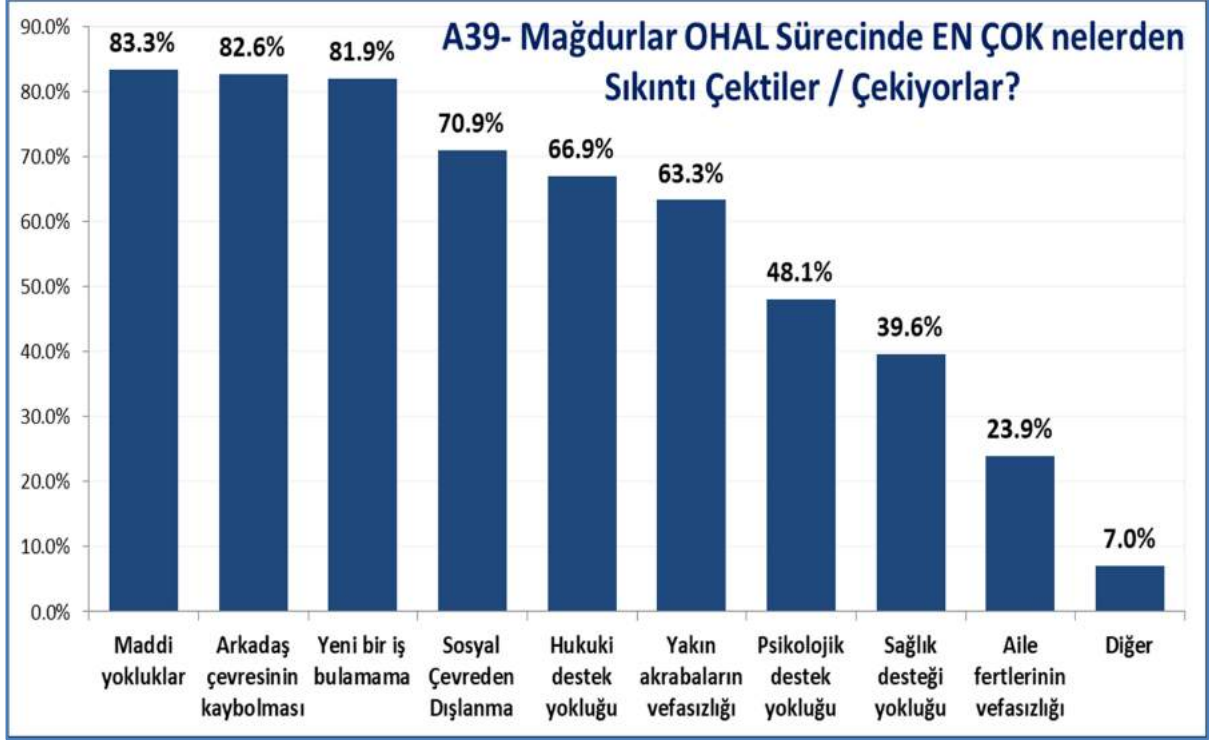
- *“Vefasızlık Korkaklık Çıkarıcılık.”*
- *“Vefasızlık ve güvensizlik.”*
- *“Vefasızlık duyarsızlık.”*
- *“Vefasızlık haksızlığa karşı hak etmedin diyememek üzücü.”*
- *“Vefasızlık nasıl olduğunu en ince ayrıntısına kadar görmüş olduk. Alem kendi keyfinde işin açıkçası benimde umurumda değiller ama lütfen artık zanla hareket etmeyip biraz beyinlerini kullansınlar.”*
- *“Vefasızlık, hayal kırıklığı, kırgınlık duyguları yaşadım.”*
- *“Vefasızlık. Şu atasözlerini sıkça tekrarladım. Düş de gör. Düşenin dostu olmaz.”*
- *“Vicdani olan kimse bunu kabul etmez. İnsandan vicdani çıkar vahşi hayvan olur ki hayvanlar bile yaşamını devam ettirmek için yaş. Zulme tek hayvandan daha aşağı olan insanlara mahsus.”*
- *“Yakın çevrem benimle aynı karede olmaktan korktuğunu gördüm..”*
- *“Yakınlar aramaz sormaz oldu.”*
- *“Yakınlarımdan yeterince destek görmedim. Bir ihtiyacın var mı diye bile sormuyorlar. İnsanlık olmuş. Sabır diliyorlar. Geçer diyorlar. Ama geçmiyor.”*
- *“Yakın ailem dışında kimseye söylemedim. Bu yüzden toplum içinde hayalet gibi geziyorum.”*
- *“Yakın arkadaş çevremden hep destek geldi. Beni tanıyanlar bilenler benden asla şüphe etmediler.”*
- *“Yakın çevre üzüntülü ama bir o kadarda çaresiz kaldı. Herkes devletten korkar halde yaşıyor. Türk milleti hiç bir zaman diliminde bu kadar baskı altında kalmamıştır.”*
- *“Yakın çevrem beni bildiği için, bana haksızlık yapıldığını biliyor. Ancak sayıları az da olsa zayıf karakterli kişiler, korktukları için beni sosyal medyadan sildiler. Bu onların karakterlerini ortaya koydu.”*
- *“Yakın çevrem beni tanıdığı için uğradığım haksızlık karşısında yanımda oldu. Uzak çevrem ise inanmadıklarını belirtmelerine rağmen benimle iletişim bile kurmaya çekindi.”*
- *“Yakın çevrem benim masum olduğumun farkında ancak devletin bu mücadelede haklı olduğuna inanıyor. Benim de bir iş bulup çalışmam gerektiğini söylüyor. İş vermiyorlar, dediğimde de benim çalışmak istemediğimi düşünüyorlar.”*
- *“Yakın çevrem destek olmaya çalışıyor. Yakın arkadaşım sandığım çok kişi varmış...”*
- *“Yakın çevrem gerek maddi gerekse manevi açıdan çok sahiplendi. Ama dışarıdaki insanlara karşı "FETÖ'cü" olmadığına dair inandırmam gerektiği duygusuna kapıldım.”*
- *“Yakın çevrem iktidar partisini suçluyor. Haksızlığın giderileceğini düşünüyor.”*

- “Yakın çevrem inanılmaz derecede dayanışma içinde.”
- “Yakın çevrem ve arkadaş çevrem beni hep iyi bildikleri için öyle görmeye devam ediyorlar.”
- “Yakın çevrem ve yakın arkadaşlarım her zaman destek oldu. Olumsuz bir durumla karşılaşmadım çok şükür.”
- “Yakın çevremde ailem ve 3-4 arkadaşımın başka kimsem kalmadı.”
- “Yakın çevremde çok az insan var ve ilişkilerimiz eskisi gibi devam ediyor. Yakınlarımla konuşacak pek bir şey bulamıyorum. Arkadaşlarımın ve yakınlarımla iş konusunu sorgulaması canımı sıkıyor.”
- “Yakın çevremde hiçbir olumsuz tavır görmedim, herkes kim olduğumu biliyor.”
- “Yakın çevremden hak etmediğim bir soğukluk gördüm. Dost ve yakın akraba bildiklerimin benden uzak durmaya çalışması beni ve ailemi çok ama çok üzdü. Gün gelir herkes bizi anlar, bu işlerde düzeler ümidiyle bu günlere kadar geldik.”
- “Yakın çevremden sıkıntı yok ama çevremdeki herkes Bylock uzmanı kesilmiş benim ispatlayamadığım teknik konulara herkes Bylock uzmanı olmuş çıkmıştır.”
- “Yakın çevremden de karşılaştığım toplumdaki insanlardan da henüz olumsuz davranış görmedim. Ve sigortasız çalıştığım yerler hariç hiçbir yerde KHK'lı olduğumu saklamadım. Taksi şoförleri mahalle esnafları özel derslere gittiğim evler dâhil her yerde durumumu açıkladım herkesten destekleyici sözler işittim.”
- “Yakın çevremiz ve akrabalarımız tamamen ilişkiyi kestiler.”
- “Yakın çevrem beni bilir. Yanlışım olmaz. Elhamdülillah. Ancak köyümde ben ve benim durumumda olanlar ile. İlgili her türlü fesat ve fitne üretilmiş durumda.”
- “Yakınlarımdan bir kısmı destek yerine haksızlık yaptı.”
- “Yakınlarımdan kötü muamele görmedim.”
- “Yakınlarının çoğuyla bir daha görüşmeyi düşünmüyorum.”
- “Yalnızsınız yardım edecek kimse yok. Akraba, arkadaş hiç kimse iletişim kurmuyor.”
- “Yalnız bırakıldık. Boşuna emek ettiğimi fark ettim.”
- “Yalnızlaştım yalnız bırakıldım acı çekiyorum.”
- “Yalnızlığa mahkûm edildim.”
- “Yalnızlığa terk edildim. Kendi başının çaresine bak denildi. Halimizi soran üç beş vefalı insan var. Onlara minnettarım. Bu halimi görüp kıs kıs gülenlere de mutluluklar diliyorum.”
- “Yalnızlık gariplik dışlanmak.”
- “Yalnızlık toprağın altı üstünden daha güzel imanlı ölümü arzuluyorum.”

- “Yalnızlık, ümitsizlik, bir an önce bu dünyadan ayrılmak çünkü artık bir beklentim ümidim amacım yok.”
- “Yanımda olanlara sonsuz teşekkür ederim. Hele bir de koşulsuz destek sunanlar için ne diyeceğimi bilemiyorum. Fakat 20-30 seneye uzanan arkadaşlarımın bir anda irtibatı kesmesi beni çok derinden üzdü. Kendimi 2. dünya savaşında asimile edilmeye çalışılan bir Yahudi olarak görüyorum.”
- “Yalnızlaştırdım, ailem dışında hiçbir çevrem yok, akrabalarım düşman oldu.”
- “Yapılan haksızlıkları insan kendisine yediremiyor. Çaresizlik maalesef bu sürecin en baskın duygusu.”
- “Yapılan zulme sessiz kalmaları sözle bile tepki vermemeleri bu toplumun geldiği durum bakımından beni üzüyor.”
- “Yaptığım fazladan fedakârlık için bazen pişmanlık duyuyorum. Biz Ortadoğu toplumuyuz ve değmezmiş. Vefa hiç yokmuş.”
- “Yaşadığım psikolojik travmanın etkisiyle durumumu topluma ve çevreme pek duyuramıyor çekiniyorum, elbette bir takım korkularım ve endişelerim de bu içe kapanıklığıma katkı yapıyor.”
- “Yaşama sevinci bitti hayattan bir beklentim kalmadı.”
- “Yaşananlar hiç halledilmemiş şeyler.”
- “Yazık. İnsanlık dipte ve ben insanlığı kurtaracak güce sahibim.”
- “Yıllarca beraber çalıştığım insanlar korkularından arayamıyor ben buna çok üzülüyorum.”
- “Yıllarca yardım ettiğim Kiracımız bizi TEM'e şikâyet etti. Daha ne diyeyim.”
- “Yoruldum Elimi neye atsam kuruyor. Kapılar bir bir kapanıyor İçine kapanık biri oldum.”
- “Yüce Allah her şeyi biliyor, O'na havale ediyorum.”
- “Yüzüme karşı tutumları kötü olmadı çevremdeki insanların. Ama bu kadar haksızlığa rağmen sessiz kalmalarını unutacağımı düşünmüyorum.”
- “Yüzümüze başka söyleyip arkamızdan kıvıranlar var.”
- “Zulme uğradım.”
- “Zulmü destekleyen ve Zulme karşı sessiz kalanlara hakkımı helal etmiyorum. Davacıyım, kırıyorum. Gerçek açığa çıktığında yüzleşmek, hesaplaşmak istiyorum çevremle.”
- “Zulüm ile abad olunmaz.. Kötü günler yaşıyorum ama biliyorum ki her şey gibi bu da bitecek.”
- “Zulüm tek kelimeyle.”
- “Zulümmmmmm.”

A39- OHAL/KHK MAĞDURLARI, OHAL SÜRECİNDE EN ÇOK NELERDEN SIKINTI ÇEKTİLER veya ÇEKMEKTEDİRLER?

Mağdurların en çok sıkıntı çektikleri üç konu, sırası ile ‘maddi sorunlar’, ‘dost /arkadaş çevresinin kaybolması’ ve ‘işsizlik’ olarak görülmektedir. . Bu soruya ve A32 kodlu “mağdurların ihraç/gözetli/tutuklanma sonrası yaşadıkları genel sıkıntıların” sorulduğu soruya verilen yanıtlar birbirini onaylamaktadır. Verilen yanıtlar mağdurların ekonomik anlamda ciddi bunalımda olduklarını, sosyal çevrelerinden soyutlandıklarını, fiziksel ve/veya ruhsal sağlık problemleri yaşadıklarını net bir şekilde ortaya koymaktadır.

A39- OHAL/KHK MAĞDURLARININ, OHAL SÜRECİNDE EN ÇOK HANGİ SIKINTILARI ÇEKTİKLERİ HUSUSUNDAKİ AÇIKLAMALARI³⁴

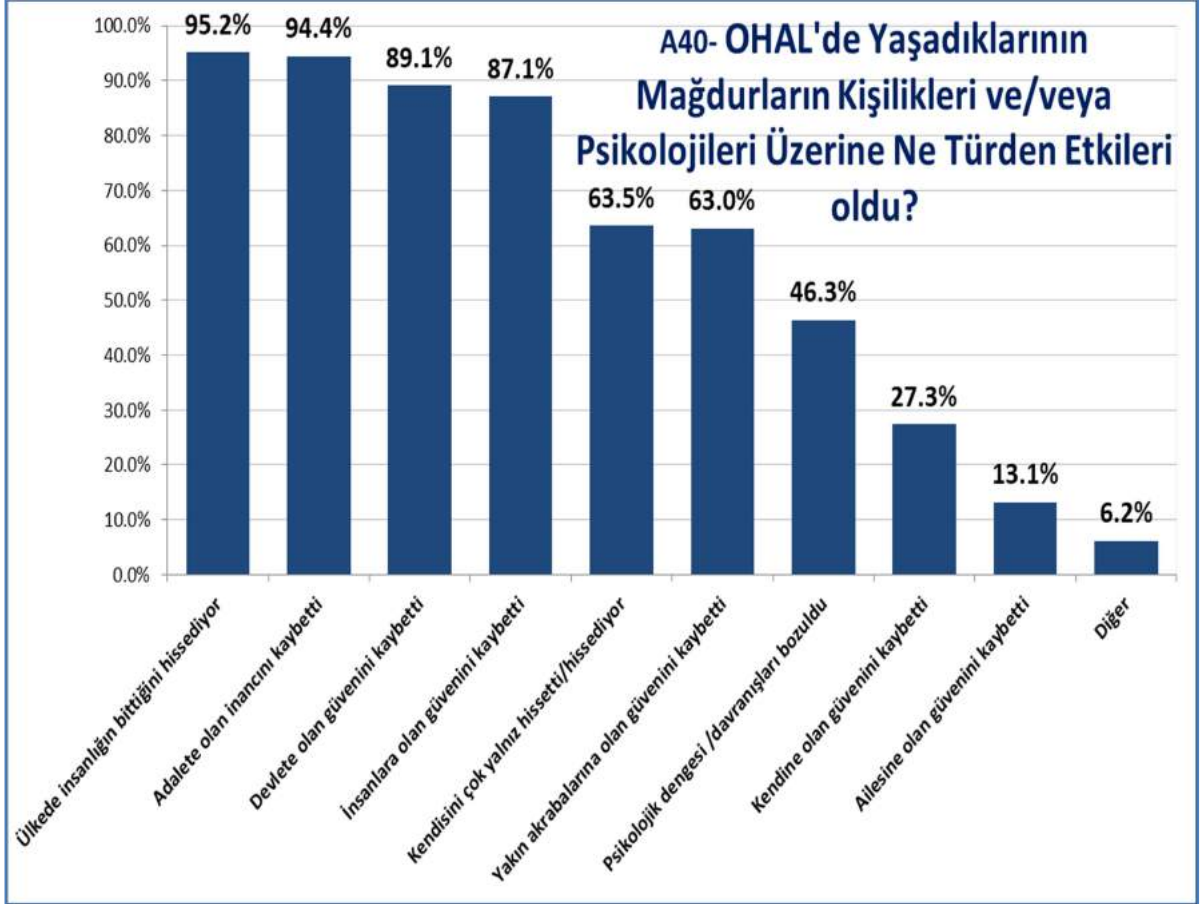
- “668 Bebek hapiste bu çok canımı yaktı. Yeni doğum yapan kadınlar, ağır hastalar, suçlu bile olsa asla kabul edilemez bir durum, hukuksuzca tutuklandı. Kaçırılanlar, cezaevlerinde kötü muamele görenler sanırım iç dünyamda bunların hepsini yaşadım...”
- “Adalet diyecek insan aradım Ne zaman bir elbise yürüdüğünü görsem, içinde insan aradım ama yok.”
- “Adalet yokluğu.”
- “Adaletsizlik hissi, haksızlığa uğrama duygusu.”
- “Ahde vefasızlık, duyarsızlığın bu boyutlara ulaşmasını havesalam almıyor.”
- “Türk milleti bize sahip çıkmadı. Millet olma duygumu bitirdiler.”
- “Ümitlerim bitti. Emeklerim heba oldu. Öğrencilerimin eksikliği Özgürlüğümün eksikliği İnsanca yaşamının eksikliği Kimseye maddi anlamda yardım edememenin eksikliği.”
- “Arkadaş çevresinin kaybolmasını bir vaka olarak yazdım, sıkıntı çektiğimi söyleyemem, bilakis işten atılırım diye 20 senedir tanıdığı kişiyi telefonundan silen kişilerden arındığımı hissediyorum. Davalar için avukat bulmakta zorlandım, bulamadım da. Kimisi direkt almak istemedi, kimisi fahiş yüzüme söyleyemediğini fahiş fiyatlarla söyledi, kimisi (en iğrenç bu) kazanabilecek olsak alırım ama bu davayı kazanamayız o yüzden senin paranı boş yere almak istemiyorum diye "erdemli avukat" postuna büründü. Velhasıl-ı kelam kendi davalarımı kendim takip ediyorum.”
- “Allah’a olan inancım bitme noktasına geldi.”
- “Anlaşılmama, saçma sapan şeylerle itham...”
- “Aşkla yaptığım meslekten men edilmenin oluşturduğu boşluğu.”
- “Avukatlar dosyaya bakmak istemediler, sivil toplum ve siyasilere ikiyüzlüler.”
- “Basında adımın, TC kimlik numaram dâhil terör örgütü üyesi olarak geçmesi ki 15 aydır ne ifadem alındı ne de kurumumca savunmam.”
- “Bayramlarımızı bile çaldılar.”
- “Belirsizlik ve değersizlik hissi. Bir turnak gibi kesilir, atılır ve unutulursunuz. Bu kendine Müslüman diyen toplumlarda olmaz! Sahtekâr olan kim acaba?”

³⁴ Bu bölümdeki ve diğer bölümlerdeki tüm hayat hikâyeleri, mağdur mesajları ve görüşleri tamamen mağdurlara ve/veya yakınlarına aittir. Anlatımlarda, yazım denetimi dışında, tarafımızca, herhangi bir ilave de yapılmamıştır. Bazı zorunlu hallerde, anlatımı kolaylaştırmak amaçlı, kelime ilavesi yapmak gerekliliği hissedildiğinde kelimelerin mağdurların ifadesi olmadığını belli edebilmek için o kelimeler parantez ( ) içerisinde yazılmıştır. Bazı aktarımlarda, mağdurların/yakınlarının kendilerinin de parantez içerisinde cümleler kurdukları görülmektedir. O türden cümleler tarafımızca ilave edilmemiştir. Tarafımızdan, anlatımı kolaylaştırıcı kelimeler dışında, anlatımlara, kesinlikle, herhangi bir cümle ilavesi de yapılmamıştır. Anlatımlardaki ifadeler sahiplerine aittir, tarafımızın görüşlerini temsil etmez.

- “Çok sevdiğim ve insanlara destek vererek yürüttüğüm kamu görevini yapamamak ve kamuya hizmet edecek sevgi duygumun zedelenmiş olması.”
- “Devleti ve milletin kutsanıp, insanların din ile esir alındığı memlekette özgürlük adalet ve tüm İslami değerler insanlara zulüm aracına dönüştürülmüştür.”
- “Devleti yöneten sahtekârlardan nefret ettim.”
- “Dışlanmışlık hissediyorum. Maddi ve manevi çok sıkıntı çektim.”
- “En çok da evimin bulunduğu memlekette kendi memleketime taşınması (ben içerdeyken) koydu. Bana bu süreçte en çok bu koydu, bir de ev aramamda hiç bayan polis gelmemesi ve yatak odamızın erkek polislerce aranması oldu. Bana en çok da bu koydu şimdi yazarken bile ellerim titriyor. Bunları bana reva görenler iki elim ahirette yanınızda olacak.”
- “En çok da hukuka olan inancım yıkıldı. Kendimi devleti olmayan vatandaş gibi sahipsiz sığıntı biri olarak gördüm. Haksızlık karşısında hakkımı arayacak bir adaletli merciinin vicdan sahibi mantıklı birilerinin ya da kurumların olmaması sesimizi duyurabileceğimiz ben terörist değilim bu vatan için onlarca yüzlerce evlat yetiştiren biri olarak haklının yanında haksızın karşısında biri olarak kimsemiz olmadı yalnızlaştırıldık. Sahipsiz bırakıldık. Yaşla kuru ayırt edilmeden toplu katliamlar yapıldı. Ama çalınacak gidilecek dert anlatılacak çözüm bulanacak hiç bir kurum hiçbir kimse bulamadık.”
- “Engelli oğlumun maddi nedenlerle tedavi olamaması.”
- “Eşim tutuklu çocuklarıma bakmakta zorlandım. Gurbet memlekette bir kadın 4 çocuğa ve hapiste eşe tek başıma bakıyorum.”
- “Eşim tutuklu her hafta ziyaretine gitmek hem maddi hem manevi çok zorladı.”
- “Eşimin yokluğu beni en çok bu mahvetti.”
- “Eşimin yokluğu nedeniyle evlatlarımin yaşadığı psikolojik buhranlar evde her gün ağlayan kızım okula gitmek istemeyen çocuklar...”
- “Eşimin yokluğu ve çocuklarıma bu durumu açıklayamayışım.”
- “Evim kredi arabam kredi bunları ödemede çok zorlanıyorum.”
- “Gelecek kaygısı.”
- “Gerçeği ve realiteyi gördüm. Toplum neye layıkça önü yaşıyor. Artık Afrikalılara da Filistinlilere de acımıyorum.”
- “Her şey yalanmış dostum yokmuş. İnsanlar bana dokunmayan yılan bin yıl yaşasın diyor.”
- “Hukuksuzluk.”
- “Hukuksuzluklara tepkisizliğin verdiği sıkıntı.”
- “İnanç zedelenmesi, camiden bile kovulmak kötü bir duygu.”
- “İnsan bulmak en büyük sıkıntıydı. Düşünsenize size Avukatınız maddi destek veriyor.”

- “İnsanların acımasızlığı ve sorgulamadan hayatları karartılan aileler için hiçbir müdahalede bulunulmaması beni çok rahatsız ediyor.”
- “İnsanların farklı yüzlerini gördüğüm için psikolojik sıkıntıya hayal kırıklığına uğradım.”
- “İnsanların vefasızlığı.”
- “İtibar eksikliği Öz vatanımda kendimi garip ve yabancı hissettim.”
- “İtibarını yitirme.”
- “Kendimi anlatamamak, savunamamak...”
- “Kızım yok artık ne diyeyim.”
- “Mesleğine âşık bir öğretmen olarak evde boş boş oturmanın zorluğu. Her ders zili kulaklarımda çınladı.”
- “Millet ve memlekete faydalı olabileceğiniz tüm imkânlarınızın elinizden alınması adeta sıfıra indirilmeniz.”
- “Müslüman coğrafyada mümin ahlak yokluğu!”
- “Öğrencilerim yoktu.”
- “Öz yurdumda parya muamelesi görüyorum.”
- “Özellikle çocuklarımda da benden dolayı sıkıntı çekmesi bu durumlara üzülmeleri ve eşimin tutuklanması.”
- “Pasaportun iptal edilmesinden ötürü yurt dışındaki akademik çalışmalara katılamama.”
- “Sevdiğim insanları hapiste görmek beni çok incitti.”
- “Suçsuz yere meslektaşlarımda cezaevine konmaları en çok uzdu beni.”
- “Suçsuzluğumu ispatlamak için bulduğum, söylediğim her şeyin örgütsel tavıra girdiği belirtilerek dinlenilmeden değerlendirilmeden ret edilmesi...”
- “Toplumsal baskı.”
- “Toplumdan dışlanmışlık.”
- “Toplumun aslında her önüne geleni yutacak bir canavar olduğunu, neredeyse hiçbir ahlaki değerinin kalmadığını, insanların ne olursa olsun tek taraflı kazanmaya (başkalarını çarpmaya) odaklandığını çok acı tecrübelerle gördüm.”
- “Üstümüze atılan ağır iftiranın ağır yükü.”
- “Vefasızlık bencillik ikiyüzlülük korkaklık karaktersizlikleri tanıdık.”
- “Yavrularım ben 6 ay yokken psikolojik olarak çok etkilendi büyük kızım hala geceleri sık sık uyandırıyor.”

A40- OHAL/KHK MAĞDURLARINA OHAL ve/veya KHK'LAR NEDENİYLE YAŞATILAN MAĞDURİYETLERİN KİŞİLİKLERİ ve/veya PSİKOLOJİLERİ ÜZERİNE ETKİLERİ

OHAL'de yaşanan mağduriyetlerin, mağdurların; 'ülke insanına', 'adalete' ve 'devlete' olan güvenleri hususlarında ciddi travmalar yarattığı görülmektedir. OHAL'in mağdurlarda yarattığı bu travmaların izlerinin de kolay kolay benliklerinden silinmeyeceği verilerden anlaşılmaktadır. Diğer yandan OHAL/KHK süreçlerinde yaşanan stresler dolayısıyla meydana gelen bebek ölümleri, intiharlar, yakınların ani/beklenmedik ölümleri, aile düzeninin bozulması, yalnızlık, çaresizlik vb. gibi birçok sıkıntının atlatılmasının da sadece psikolojik yaklaşımlarla halledilmesi de mümkün olmayabilir. Mağdurların zihinlerinde ve ruhlarında silinemeyecek şekilde açılmış olan yaraların tedavisi hiç de kolay olmasa gerektir.

A40- OHAL'DE YAŞANANLARIN, OHAL/KHK MAĞDURLARININ KİŞİLİK & PSİKOLOJİLERİNE ETKİLERİ HUSUSUNDAKİ AÇIKLAMALAR³⁵

- “Acıma duygusunu kaybettim. Özellikle hak ettiğini düşündüğüm kişilere karşı. Çok soğukkanlıyım, hissizleştim.”
- “Değer yargılarınının 180 derece değişmesi şok edici.”
- “Dinin sadece siyasi bir iktidar aracı olduğunu anladım.”
- “En önemlisi inancımı kaybetmekten korkuyorum, kafamda saplantı oldu bunlar gibi olmaktansa bu dinde kalmam gereksiz diye atamıyorum...”
- “Geleceğe olan güvenimi ve Müslümanlara olan güvencimi yitirdim.”
- “Hukukun ayaklar altına alındığı adaletin olmadığı bir zamanda insanlık aradım.15 Temmuzdan iki gün sonra düğünüm oldu. Ne evliliğimin nede bebeğimin sevincini yasayabildim. Maddi imkânsızlık, yalnızlaştırma kutuplaştırma politikası meslek hayatım ve hayallerim ve emeklerim umutlarım Öğrencilerimiz okulum her şeyimiz elimizden alındı. Yasadığım şeyleri ifadeye dökemiyorum. Yazarken ağlıyor, üzülüyor, zoruma gidiyor bütün bu yaşananların masum insanların üzerine kalması. Ve bebeğimle maddi imkânsızlıklar içinde babasız büyümek zorunda kaldım. Bitsin artık bu zulüm...”
- “İlahi adalet dışındaki adalete inancım kalmadı. İyi insan olmaya gayret etmenin hiçbir hükmü yok bu ülkede.”
- “İnsanlara olan inancımı çok fazla kaybettim. Önceden hümanist bir insandım ama artık içimde nefret var sevgiyi kaybettim.”
- “Özgürleştim, korkusuzum artık.”
- “Yaşama sevincimi kaybettim.”
- “‘Terörist’ diye lanetlediğim insanlardan daha aşağılık muameleye tabii tutulduğumdan sizce nasıl bir psikolojiye sahip olabilirim.”
- “Vatan millet sevgim bitti. Hiçbir şey umurumda değil. Yunanistan -Türkiye maçı olsa Yunanistan’ı tutuyorum. Ülkem yönetenlerden ve sesini çıkartmayanlardan nefret ediyorum ve Allaha havale ediyorum.”
- “Türk birisinin olmadığı bir yere gitmek istiyorum.”
- “Bu ülkede yaşamak istemiyorum. Beni de deport etsinler vatansız olayım.”
- “Yurtdışı yasağı kalktığında ülkemi terk etmek istiyorum.”

³⁵ Bu bölümdeki ve diğer bölümlerdeki tüm hayat hikâyeleri, mağdur mesajları ve görüşleri tamamen mağdurlara ve/veya yakınlarına aittir. Anlatımlarda, yazım denetimi dışında, tarafımızca, herhangi bir ilave de yapılmamıştır. Bazı zorunlu hallerde, anlatımı kolaylaştırmak amaçlı, kelime ilavesi yapmak gerekliliği hissedildiğinde kelimelerin mağdurların ifadesi olmadığını belli edebilmek için o kelimeler parantez ( ) içerisinde yazılmıştır. Bazı aktarımlarda, mağdurların/yakınlarının kendilerinin de parantez içerisinde cümleler kurdukları görülmektedir. O türden cümleler tarafımızca ilave edilmemiştir. Tarafımızdan, anlatımı kolaylaştırıcı kelimeler dışında, anlatımlara, kesinlikle, herhangi bir cümle ilavesi de yapılmamıştır. Anlatımlardaki ifadeler sahiplerine aittir, tarafımızın görüşlerini temsil etmez.

OHAL UYGULAMALARI HAKKINDA TOPLUMSAL ALGILAR VE YARGILAR

GİRİŞ

Bu bölümde, ‘OHAL mağduru’, ‘mağdur yakını’ ve ‘doğrudan mağdur olmamakla birlikte, fikrini beyan etmek isteyen’ katılımcılara OHAL sürecinde, ‘Darbe girişiminde bulunmak’ ve ‘FETÖ/PDY’ terör örgütüne üye olmak gerekçeleri ile ‘devletçe/toplumca’ bizzat yaşatılan veya şahit olunan fiili muamelelerin, eylem ve söylemlerin, bu katılımcı grupları tarafından nasıl algılandığı veya değerlendirildiği ile ilgili sorulan soruların analizleri yapılmıştır.

Bu bölümde katılımcılara, ‘Likert’ soru/araştırma tekniğine göre yöneltilmiş sorulara verdikleri cevapların analizleri bulunmaktadır. Likert tipi soru/araştırma teknikleri, ‘tutum ölçekleme’ teknikleri arasında en çok kullanılan tekniklerdendir. Likert tipi araştırma soruları, yapıları itibarı ile uygulandıkları konuda, ‘pozitif’ veya ‘negatif’; ‘kesin bir yargıyı’ belirtir ve sorulan soruların cevapları da ‘Hiç katılmıyorum’dan ‘Kesinlikle/Tamamen katılıyorum’a kadar ± 4 ’lü, 5’li veya 7’li olarak derecelendirilir/ölçeklenir. Bizim araştırmamızda 5’li Likert tekniği kullanılmıştır.

Likert sorularında kullanılan ‘yargı önermeleri’ veya ‘yargıların türleri’; soruyu soranların öyle düşündükleri veya düşünmedikleri anlamına gelmez. Sorulan sorunun amacı, sadece, araştırma cümlesi/yargısı hususunda, katılımcıların algılarını/yargılarını/tepkilerini ölçmektir. Birbirinden farklı birçok türdeki araştırmalarda kullanılan soru türleri gibi, örneğin; açık-uçlu sorular, kapalı uçlu sorular, çoktan-seçmeli sorular, tekli/çoklu seçenekli sorular, evet-hayır, doğru-yanlış, demografik sorular, olgusal sorular, Thurstone, Bogardus, Osgood soruları vs. gibi araştırmalarda kullanılan soru tiplerinden Likert soruları sadece birazcık farklılık gösterir. Ancak temel amaç, diğer tekniklerde olduğu gibi katılımcıların algılarını ölçmeye yöneliktir.

Araştırmamızın başlangıç bölümlerinde neden Likert tipi soruların seçildiği, sorularımızı hazırlarken neden “‘mağdurların/mazlumların dili” yerine “egemenlerin/iktidar seçkinlerinin dilinin” seçildiği hususunda gerekli açıklamalar yapıldığından aynı konuları burada tekrara lüzum görmüyoruz. Araştırmamızın bu bölümünde kullanmak zorunda kaldığımız dilin en az “1500” katılımcımızı ürkütüp/korkutup/çekindirip araştırmamızı tamamlamaktan uzaklaştırmış olabileceğinin de da farkındayız, ancak içerisinden geçtiğimiz bu “olağanüstü” süreçte; bizlerin de üyelerimiz ve araştırmamızın selameti açısından ‘egemenlerin dilini’ kullanmanın en güvenilir yol/yöntem olduğunu gördüğümüzü belirtmek isteriz.

Araştırmamızda sorulan soruların tamamı OHAL’de yaşanan, yaşanmakta olan adli/idari/siyasi fiili durum, eylem ve söylemlerle ilgilidir. Sorular, katılanlara/okuyanlara ne kadar rahatsız edici gelirse gelsin, gerçek hayattan toplanmış veriler çerçevesinde hazırlanmışlardır. Zaten

raporun içeriğinde yer alan, ‘mağdur’ ve ‘mağdur yakınlarının’ ifadelerine bakıldığında hiçbir sorunun afaki olarak sorulmadığı da anlaşılmaktadır.

Araştırmamızın bu bölümünde, katılımcıların tamamına sorulan sorular aşağıda sıralanmıştır:

1. *Darbecilikle suçlanıp, hapse konulan ‘rütbeli askerlerin’ hepsinin gerçekten ‘darbeci’ olarak görülüp görülmedikleri;*
2. *KHK ile terör örgütü üyeliğiyle suçlanıp işlerinden atılan ‘rütbeli askerlerin’ hepsinin gerçekten ‘terörist’ olarak görülüp görülmedikleri;*
3. *Darbeye karıştığı iddia edilen ‘asker ve polisler’e işkence /kötü muamele yapılmasının doğru bulunup bulunulmadığı;*
4. *Darbecilikle suçlanıp, hapse konulan ‘askeri öğrencilerin’ gerçekten ‘darbeci’ olarak görülüp görülmedikleri;*
5. *KHK ile terör örgütü üyeliğiyle suçlanıp, okulları kapatılan/okullarından atılan ‘askeri öğrencilerin’ gerçekten ‘terörist’ olarak görülüp görülmedikleri;*
6. *Darbecilikle suçlanıp, hapse konulan ‘rütbesiz (Er’lerin) askerlerin’ gerçekten darbeci/terörist olarak görülüp görülmedikleri;*
7. *Darbecilikle suçlanıp, hapse konulan ‘polislerin’ gerçekten darbeci/terörist olarak görülüp görülmedikleri;*
8. *KHK ile terör örgütü üyeliğiyle suçlanıp işlerinden atılan polislerin gerçekten ‘terörist’ olarak görülüp görülmedikleri;*
9. *KHK ile işlerinden atılan ve/veya hapse konulan ‘hâkim/savcılarının’ hepsinin gerçekten ‘darbeci’ ve ‘terörist’ olarak görülüp görülmedikleri;*
10. *KHK ile işlerinden atılan ve/veya hapse konulan ‘akademisyenlerin’ gerçekten darbeci/terörist olarak görülüp görülmedikleri*
11. *KHK ile işlerinden atılan ve/veya hapse konulan ‘öğretmenlerin’ gerçekten darbeci/terörist olarak görülüp görülmedikleri;*
12. *KHK ile işlerinden atılan ve/veya hapse konulan ‘doktorların’ gerçekten darbeci/terörist olarak görülüp görülmedikleri;*
13. *KHK ile işlerinden atılan ve/veya hapse konulan ‘diğer memurların’ gerçekten darbeci/terörist olarak görülüp görülmedikleri;*
14. *KHK ile mağdur edilenlerin ‘ağaç kabuğu’ yemeyi/ yedirilmeyi hak edip etmedikleri;*
15. *OHAL hukuku ile hapse konulan ‘kadınların’ gerçekten darbeci/terörist olarak görülüp görülmedikleri;*
16. *OHAL hukuku ile hapse konulan ‘yaşlıların’ gerçekten darbeci/terörist olarak görülüp görülmedikleri;*
17. *OHAL hukuku ile hapse konulan ‘engellilerin’ gerçekten darbeci/terörist olarak görülüp görülmedikleri;*
18. *FETÖ/PDY üyeliğinden tutuklananların tümünün mutlaka suçlu/darbeci/terörist olarak görülüp görülmedikleri;*
19. *Hapishanelerde tutuklu olanlara, hapishane personeline gerekli insani muamelelerin yapılıp yapılmadığı;*

20. *Hapishanede tutuklu olanların insani şartlarda tutularak, tüm insani ihtiyaçlarının karşılanıp karşılanmadığı;*
21. *Hapishanelerdeki sanıkların/ şüphelilerin kendilerini rahatça savunabilmeleri için gerekli olan imkânların kendilerine verilip verilmediği;*
22. *OHAL mağdurlarının avukatlarının herhangi bir taciz veya tutuklama endişesi taşımadan, müvekkillerini adliyede, nezarethanede, hapishanede savunup savunamadıkları;*
23. *Cezaevlerinde bazı mahkûmların/tutukluların sağlık hizmeti alamamaktan/ tedavisizlikten /bakımsızlıktan dolayı öldükleri iddialarının doğru bulunup bulunmadığı;*
24. *Cezaevlerindeki bazı mahkûmların kötü muameleden dolayı intihar ettikleri iddialarının doğru bulunup bulunmadığı;*
25. *FETÖ sanıklarına/şüphelilerine, tutukluluk ve mahkemelere nakilleri esnasında tek tip elbise giydirilmesinin doğru bulunup bulunmadığı;*
26. *Darbe suçu işlediği iddia edilenlere idam cezası getirilmesinin doğru bulunup bulunmadığı;*
27. *Terör suçlarını işlediği iddia edilenlerin tamamı için 'idam cezası' getirilmesinin doğru bulunup bulunmadığı;*
28. *'Hamile', 'yeni doğum yapmış' ve 'küçük çocuklu' kadınların, çocukları ile birlikte, hapiste tutularak, tutuklu yargılanmalarının doğru bulunup bulunmadığı;*
29. *'Engellilerin' tutuklu yargılanmalarının doğru bulunup bulunmadığı;*
30. *Yaşlıların tutuklu yargılanmalarının doğru bulunup bulunmadığı;*
31. *Örgütsel suçlardan yargılanan şahısların, hapiste, yanlarında olan küçük çocukları için kumanya/yiyecek verilmemesinin nasıl görüldüğü;*
32. *Örgütsel suçlardan yargılanan şahısların, hapiste, yanlarında olan küçük çocukları için yatak verilmemesinin doğru bulunup bulunmadığı;*
33. *Örgütsel suçlardan yargılanan şahısların, küçük çocuklarının ellerinden alınıp devlet korumasına verilmesinin doğru bulunup bulunmadığı;*
34. *Annesi ve/veya babası örgütsel suçlardan yargılananların 'engelli çocuklarına' engelli aylığı veya bakım ücreti verilmemesinin doğru bulunup bulunmadığı;*
35. *OHAL'de, 'darbeci' olmakla suçlanıp tutuklu yargılanan sanıkların/şüphelilerin tamamına yakınının gerçekten öyle görülüp görülmedikleri;*
36. *OHAL'de tutuklu yargılanan sanıkların/şüphelilerin tamamına yakınının gerçekten örgüt üyesi veya yöneticisi olarak suç işlemiş kişiler olarak görülüp görülmedikleri;*
37. *OHAL'de, FETÖ üyeliğinden tutuklananların tamamının, örgütün, iddia edilen suçlarından/ kumpaslarından haberdar kişiler ve/veya suç ortakları olarak görülüp görülmedikleri*
38. *Devletin kendi kurumlarına sızmış örgüt üyelerini, gerçekten temizleyip temizlemediği;*
39. *Devletin, özel sektör kurumlarında, örgüt üyesi olduğunu değerlendirdiği çalışanların işlerine son vermeleri için kurum yöneticilerine baskı yapmasının doğru bulunup bulunmadığı*
40. *Devletin, özel sektör kurumlarında, örgüt üyelerinin akrabası olduğunu değerlendirdiği çalışanların işlerinden atılması için yöneticilerine baskı yapmasının doğru bulunup bulunmadığı*
41. *OHAL ve KHK ile kapatılan gazete, dergi, TV, radyo, internet sitelerinin 'darbeci' olduğuna/darbe destek verdiklerine inanıp inanmadıkları;*

42. *OHAL sürecinde hükümet politikalarına muhalif medyanın kapatılmasının veya kayyım atanmasının onaylanıp onaylanmadığı*
43. *OHAL'de tutuklanan gazetecilerin 'darbeci' olduğuna/darbeye destek verdiklerine inanıp inanmadıklarını;*
44. *OHAL, KHK ile yapılan işten atmalar, tutuklamalar, kayyımlar ve adli işlemler ile hükümetin, gerçekten darbeye/darbelerle mücadele ettiğine inanıp inanmadıklarını;*
45. *Hükümet politikaları aleyhine yayın yapan, 'muhalif medyanın' yayınlarını güvenilir bulup bulmadıklarını;*
46. *Bir hukuk devleti olması gereken Türkiye'nin, karakollarında alınan şüpheli ifadelerinin baskı veya kötü muamele yapılmadan alınıp alınmadığı hususundaki algıları/yargıları;*
47. *Nezarethanede gözaltında tutulanlara polis/jandarma personeline, gerekli insani muamelenin yapılıp yapılmadığı hususundaki algıları/yargıları;*
48. *Nezarethanede gözaltında tutulanların insani şartlarda tutulup, tüm insani ihtiyaçlarının karşılanıp karşılanmadığı hususundaki algıları/yargıları;*
49. *Bir hukuk devleti olması gereken Türkiye'de; savcılıklarda verilen şüpheli ifadelerinin, herhangi bir baskı kötü muamele yapılmadan alındığı algıları/yargıları;*
50. *Bir hukuk devleti olması gereken Türkiye'de yapılan 'adli soruşturmaların' açık, şeffaf ve adil bir şekilde yürütülüp yürütülmediği hususundaki algıları/yargıları;*
51. *Türkiye'de 'adalet mekanizmasının' sanıkların mağduriyetlerine yol açmayacak hızda ilerleyip ilerlemediği hususundaki algıları/yargıları;*
52. *Türkiye'de adaletin iktidardan, 'bağımsız' olarak çalışmakta ve karar vermekte olup olmadığı hususundaki algıları/yargıları;*
53. *Türkiye'de adaletin, iktidar söylem ve politikalarından etkilenmeden 'tarafsız' olarak karar verip veremediği hususundaki algılar ve yargıları;*
54. *FETÖ sanıklarının/şüphelilerinin, yargılanmasında gözaltı ve/veya tutukluluk hallerinin bir cezalandırma yöntemi olarak kullanılıp kullanılmadığı hususundaki algıları/yargıları;*
55. *Adli yargılamalarda davaların ve alınan kararların 'hak ve adalet' ilkelerine uygun bir biçimde uygulamaya konulup konulmadığı;*
56. *Adli yargılamalarda, sanıkların/şüphelilerinin lehine ve aleyhine olan tüm delillerin, adilce toplanıp, tüm tarafların denetimine/bilgisine sunulup sunulmadığı;*
57. *Adli yargılamalarda, sanıkların/şüphelilerin dosyalarındaki "bilgi, belge ve delillerin" "gizlenmeden" açık ve şeffaf bir şekilde kendilerine ve avukatlarına verilip verilmediği;*
58. *OHAL'de adalet teşkilatına olan güvenin artıp artmadığı;*
59. *OHAL'de, bir şahıs /kurum hakkında örgüt üyeliği ihbarı yapıldığında, iyice araştırılarak, kimsenin kuru iftiradan mağdur olmasına müsaade edilip edilmediği;*
60. *Adli süreçlerde, 'kuru'nun yanında "yaş" olanların yanmasına müsaade edilip edilmediği;*
61. *OHAL'de, tutuklu yargılananların 'tamamının' örgütle doğrudan ilişkili ve suç işlemiş kişiler olup olmadıkları hususundaki algıları/yargıları;*
62. *OHAL'de, tutuklu yargılananların tamamının gerçekten örgüt üyesi ve yöneticileri olarak görülüp görülmedikleri;*
63. *OHAL'de, tutuklu yargılananların büyük çoğunluğunun örgütün iddia edilen suçlarından/kumpaslarından haberdar olan alt kademe üyeleri olduklarını düşünüp düşünmedikleri;*

64. OHAL'in 'sıradan vatandaşların' hayatını etkileyip etkilemediği hususundaki algıları/yargıları;
65. OHAL'de bazı FETÖ şüphelilerinin gizli güvenlik görevlilerince kaçırıldığı iddialarına inanıp inanmadıkları;
66. ByLock kullanmış olmanın "FETÖ" üyeliğinin kesin kanıtı olarak görülüp görülmediği;
67. Banka Asya'ya para yatırmış/ kredi çekmiş olmanın "FETÖ" üyeliğinin kesin kanıtı olarak görülüp görülmediği;
68. Örgütlere ait olduğu iddia edilen 'sendikalara' üyeliğin, örgüt üyeliğinin kesin kanıtı olarak görülüp görülmediği;
69. Örgütlere ait olduğu iddia edilen 'derneklere' üyeliğin, örgüt üyeliğinin kesin kanıtı olarak görülüp görülmediği;
70. Örgütlere ait olduğu iddia edilen 'dershanelere' gitmiş olmanın örgüt üyeliğinin kesin kanıtı olarak görülüp görülmediği;
71. Örgütlere ait olduğu iddia edilen 'okullarda' okumuş olmanın örgüt üyeliğinin kesin kanıtı olarak görülüp görülmediği;
72. Örgütlere ait olduğu iddia edilen 'gazetelere/dergilere' abone olmanın örgüt üyeliğinin kesin kanıtı olarak görülüp görülmediği;
73. KHK'lıların rahatlıkla özel sektörde iş bulup bulamadıkları;
74. KHK'lıların rahatlıkla kendi işlerini /işyerlerini kurup kurmadıkları;
75. KHK'lılara devlet kurumlarında önyargı ile bakılarak, ayırıcılık yapıp yapılmadığı;
76. KHK'lılara toplumda önyargı ile bakılarak, ayırıcılık yapıp yapılmadığı;
77. KHK'lı yakınlarının rahatlıkla özel sektörde iş bulup bulamadıkları;
78. KHK'lı yakınlarının rahatlıkla devlet kurumlarında işe girip girmedikleri;
79. KHK'lı yakınlarına toplumda herhangi bir şekilde önyargı ile bakılarak; kendilerine ayırıcılık, dışlanma vb. yapıp yapılmadığı;
80. KHK'lı yakınlarına devlet kurumlarında herhangi bir şekilde önyargı ile bakılarak; kendilerine ayırıcılık, dışlanma vb. yapıp yapılmadığı;
81. OHAL'de, protesto eylemi / yürüyüş /basın bildirisi vs. türünden etkinliklere herkesin gönül rahatlığı ile katılıp katılmadığı;
82. Tutuklu ve hükümlü yakınlarının, hapisanedeki yakınlarını sıkıntısız, korkusuz, tacizsiz ve rahatsız edilmeden ziyaret edilip edemedikleri;
83. Sosyal medyada hiçbir şeyden çekinmeden gönül rahatlığıyla düşüncelerini ifade edip edemedikleri;
84. OHAL'de gözüaltına alınma, tutuklanma endişesi olmadan evlerinde rahatça oturup, günlük hayatlarına rahatça devam edip edemedikleri;
85. OHAL'de işlerinden atılma, soruşturma geçirme endişesi olmadan günlük işlerine rahatça devam edip edemedikleri;
86. OHAL'in, devletin /hükümetin otoritesi karşısında, vatandaşın 'normal hukuk güvencesini' olumsuz etkileyip etkilemediğini;
87. OHAL'in, 'bireyleri' daha özgür hale getirip getirmediği;
88. OHAL'in, 'bireylerin', can güvenliğini artırıp artırmadığını;

89. OHAL'de 'bireylerin' kendilerini daha fazla hukuk güvencesi altında hissedip hissetmediklerini;
90. OHAL'in ekonomiyi daha iyi/sağlam hale getirip getirmediğini;
91. OHAL'in işsizliği azaltıp azaltmadığını;
92. OHAL mağduriyetlerinin aileleri daha da birbirine kenetleyerek ayrılıklar/boşanmaları azaltıp azaltmadığını;
93. OHAL'de yaşandığı iddia edilen mağduriyetler nedeniyle toplumda, intiharların artıp artmadığını;
94. OHAL'de "basın" ve "yayın" organlarının özgürce işlerini yaparak, hükümete muhalif seslerin bile kendilerini rahatça ifade edip edemedikleri;
95. İktidar yanlısı medyanın yayınlarını inanılır /güvenilir bulup bulmadıkları;
96. Hükümetin/iktidarın OHAL uygulamalarını tamamen destekleyip desteklemedikleri'ni

Ölçen sorular sorulmuştur ve 5'li Likert ölçeği çerçevesinde cevapları alınmıştır.

Bu bölümde katılımcılara sorulan soruların görsel analizleri yer almaktadır. Belirtilen soruların analizleri, her bir soru için, iki görsel kullanılarak yapılmıştır. Birinci görsel araştırmamıza katılan tüm katılımcıların, o soru hakkındaki genel/toplam algı ve yargılarını içermektedir. İkinci görsel ise aynı soru ile ilgili 'mağdurların', 'mağdur yakınlarının' ve de 'doğrudan mağdur olmasalar bile araştırmamıza katılma duyarlılığı gösteren bireylerin' algıları/yargıları, tutumları arasında ne gibi farklar olduğunu gösteren "gruplar-arası" algı/yargı farkları (tutum) analizleri yer almaktadır. Bu bölümdeki görsellerin yorumu okuyucularımıza bırakılmış olup, yorumsuz olarak sunulmuştur.

Katılımcıların, OHAL algı/yargı sorularına verdikleri cevaplar genel olarak değerlendirildiğinde; hiçbir soruya verilen cevaplarda, OHAL'de yapılan uygulamaların yerinde olduğuna yönelik herhangi bir eğilime rastlanmamıştır. Bazı sorulara verilen cevaplar arasında gruplar arası algı farkı görülse de ne mağdur gruplarından, ne de doğrudan mağdur olmayan gruplardan, OHAL'de yapılan uygulamaların yerinde olduğuna dair herhangi bir eğilim gözlemlenmemiştir.

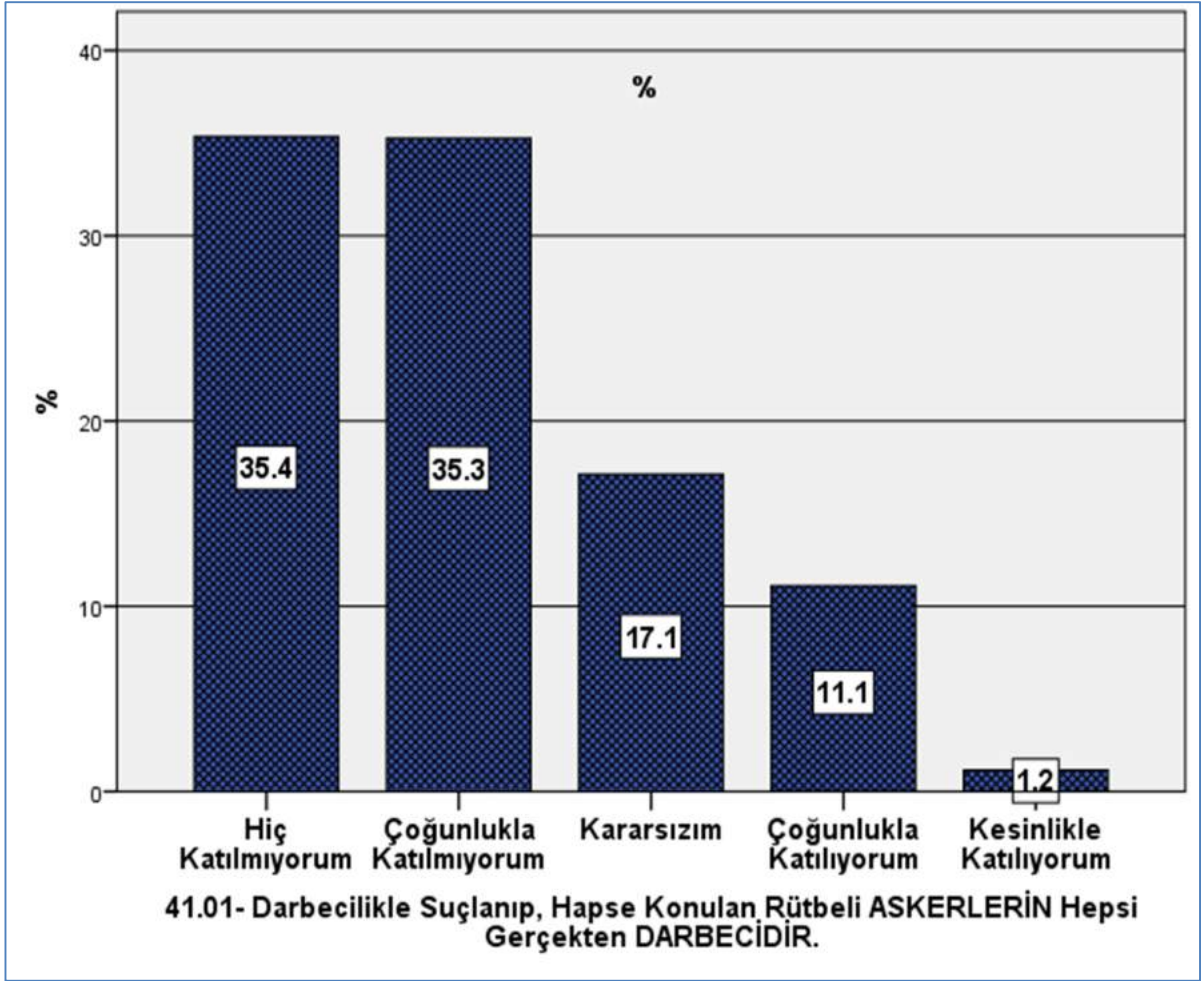
Gruplar arasındaki algı ve yargıların ne kadar benzeşik veya ayrı/farklı olduğuna dair olarak yaptığımız, non-parametrik, bağımsız örneklem istatistik analizleri; soruların en az %50'sinde katılımcı grupları arasında anlamlı bir fark bulamamıştır. Mesela katılımcılara "İktidarın OHAL uygulamalarını destekleyip desteklemedikleri" konusunda sorulan soruya alınan cevaplarda, gruplar arası istatistiki olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır. Diğer bir ifade ile grup algıları aynı /yakın /benzeşik bulunmuştur.

Bu bulgunun anlamı şudur: İster OHAL mağduru olsun, ister mağdur yakını, ister 'Doğrudan mağdur olmayan birey' olsunlar, katılımcılar, "OHAL'in ülkeye, topluma, ekonomiye, verdiği zararlar konusunda hemfikirdirler." Tüm katılımcı grupları OHAL'in hiç kimseye, hukuk güvencesi,

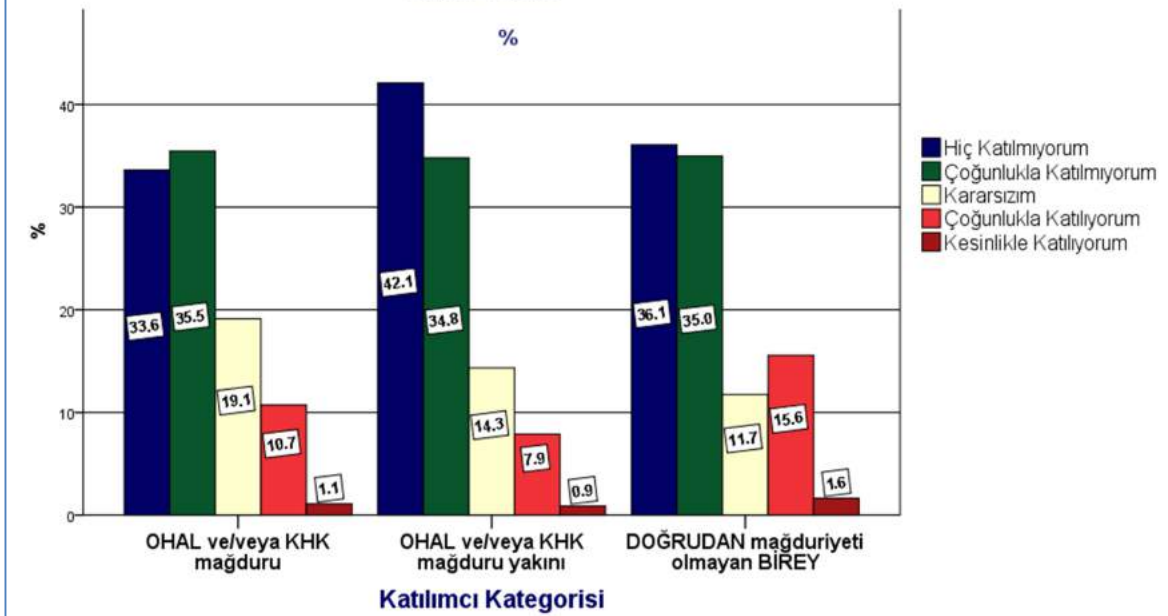
özgürlük, refah, huzur getirmediğini görmemekte ve öyle düşünmektedir.” OHAL’in ülkeye, topluma, ekonomiye verdiği zararlar hususunda katılımcı grupları arasında herhangi bir fikir farkı bulunamamıştır.

Kısaca OHAL, birincil mağdurların da, mağdur yakınlarının da (ikincil mağdurlar), doğrudan mağdur olmayan sıradan insanların hayatlarını da “olumsuz” bir biçimde etkilemiştir ve etkilemeye devam etmektedir. Eğer OHAL bir an önce kaldırılmaz ise; ortaya çıkardığı sosyal maliyetler hem ülkeye hem de toplumun önemli bir kesimi için getirdiği yükleri daha da artıracak ve sebep olduğu sosyal yıkımlar artık taşınamaz hale gelecektir.

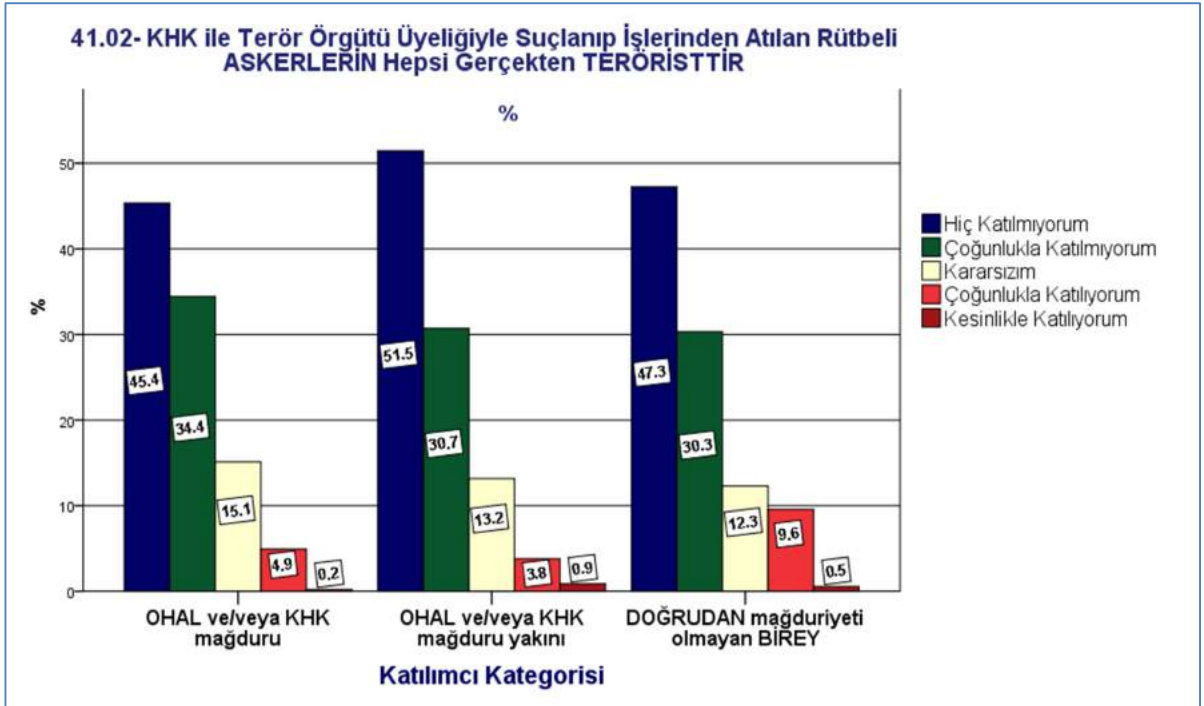
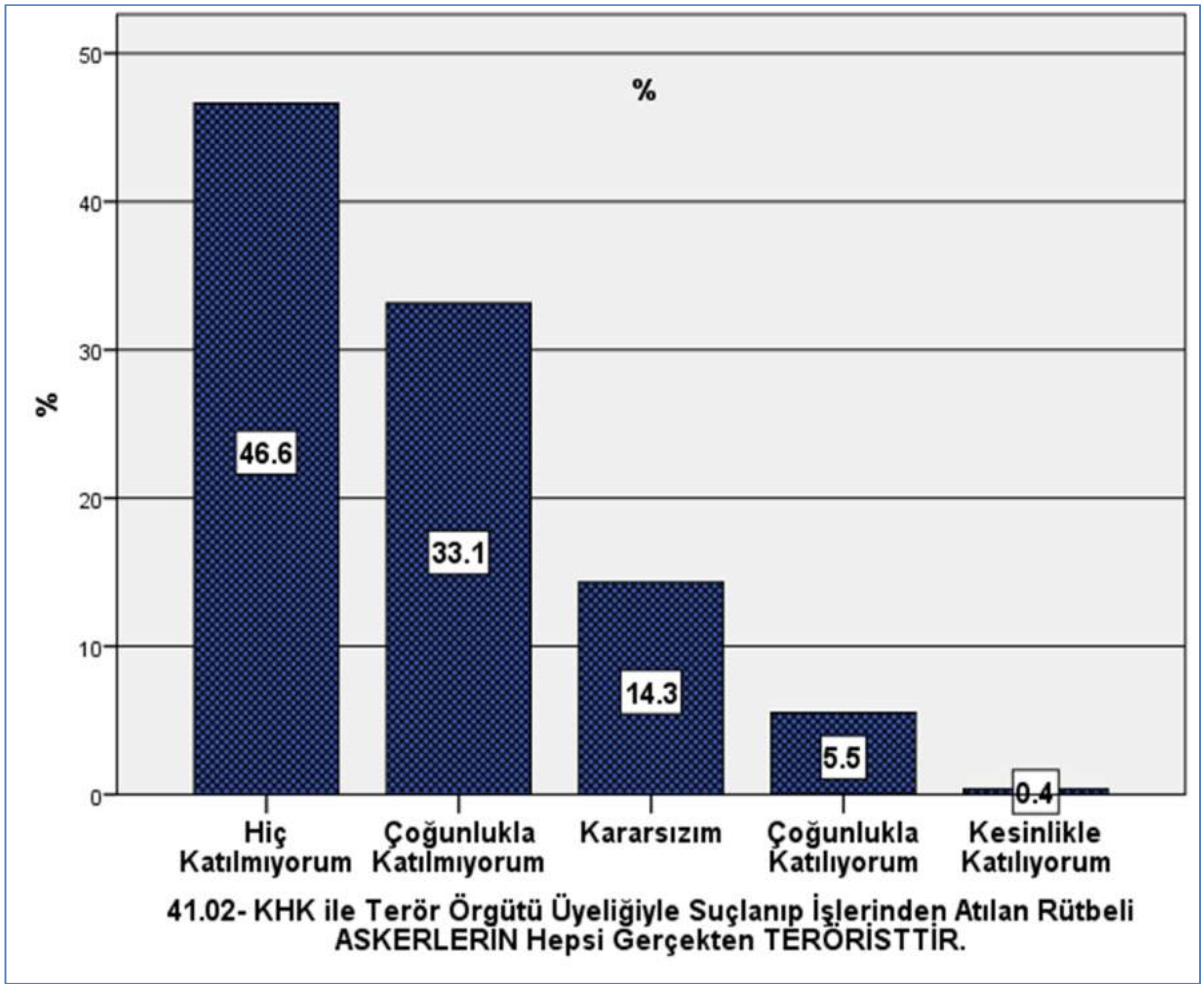
A41- OHAL UYGULAMALARI KARŞISINDAKİ SOSYAL ALGILAR VE YARGILAR (1)

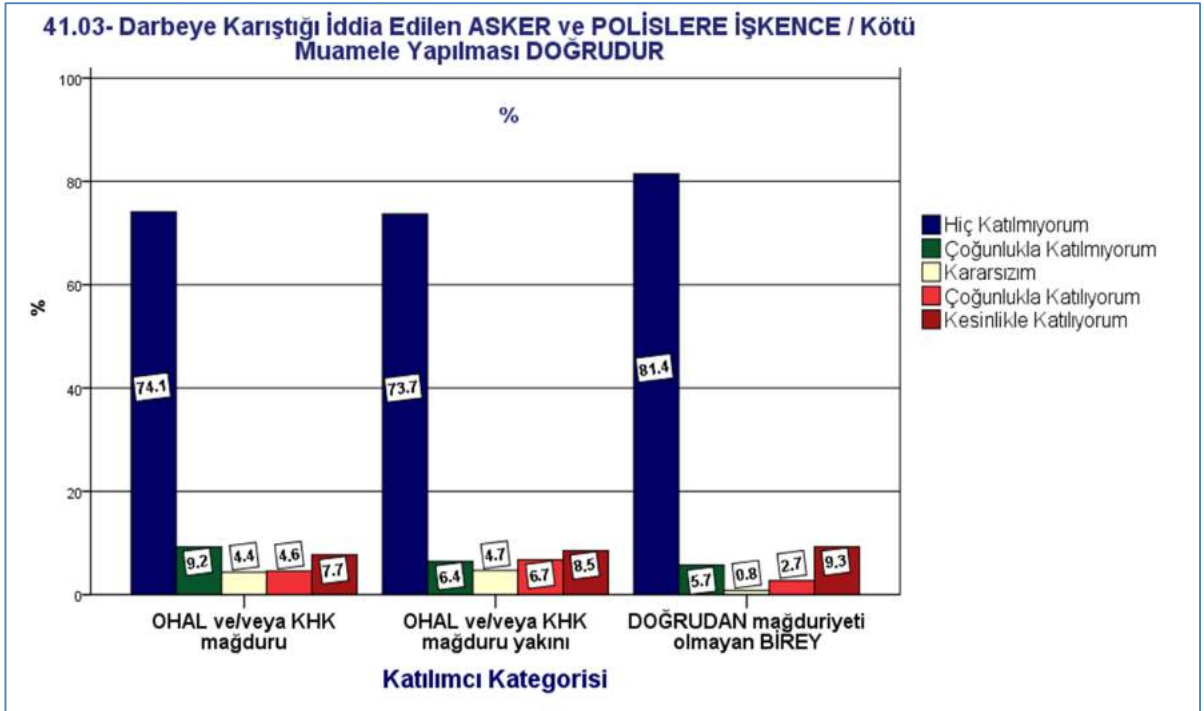
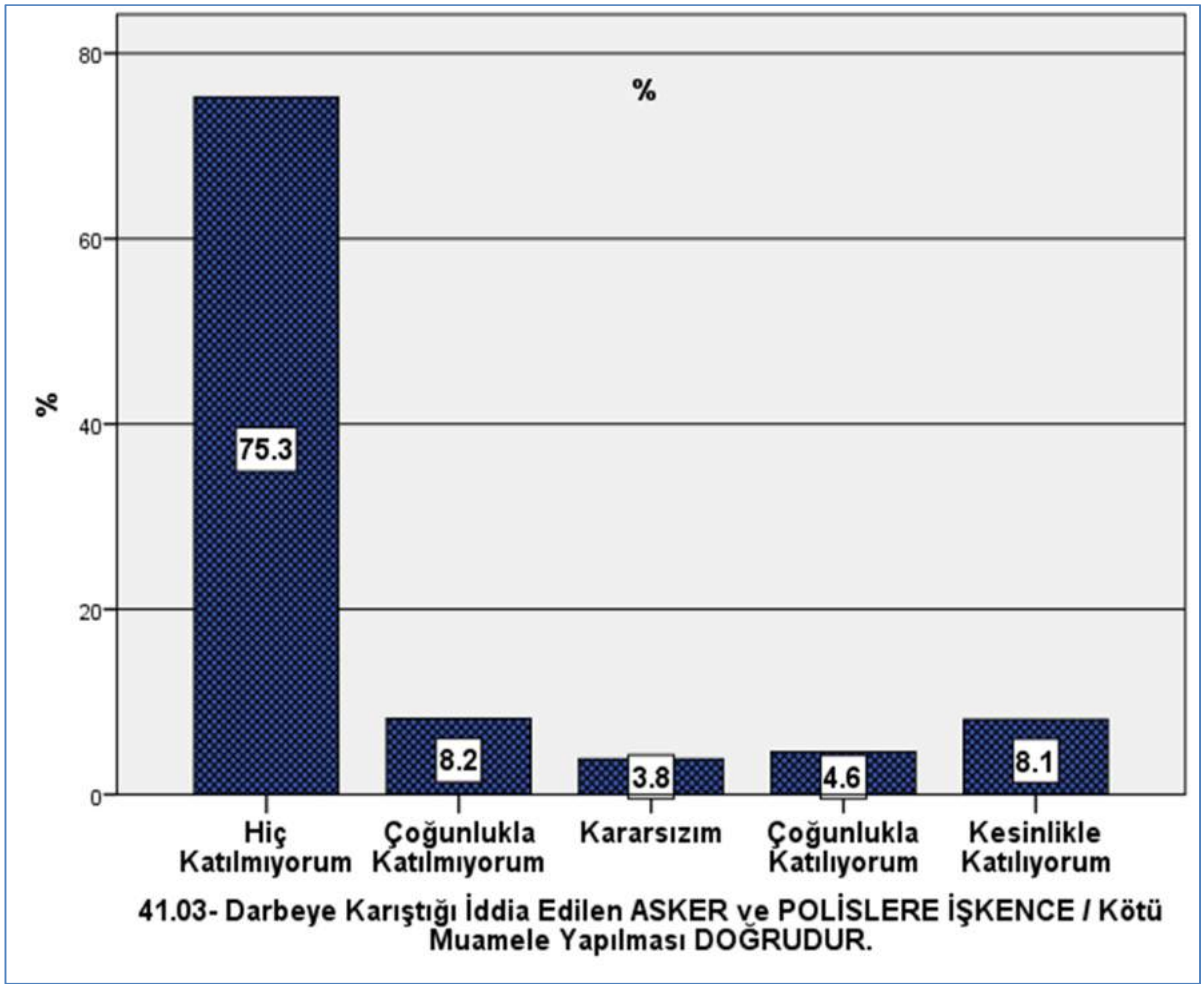

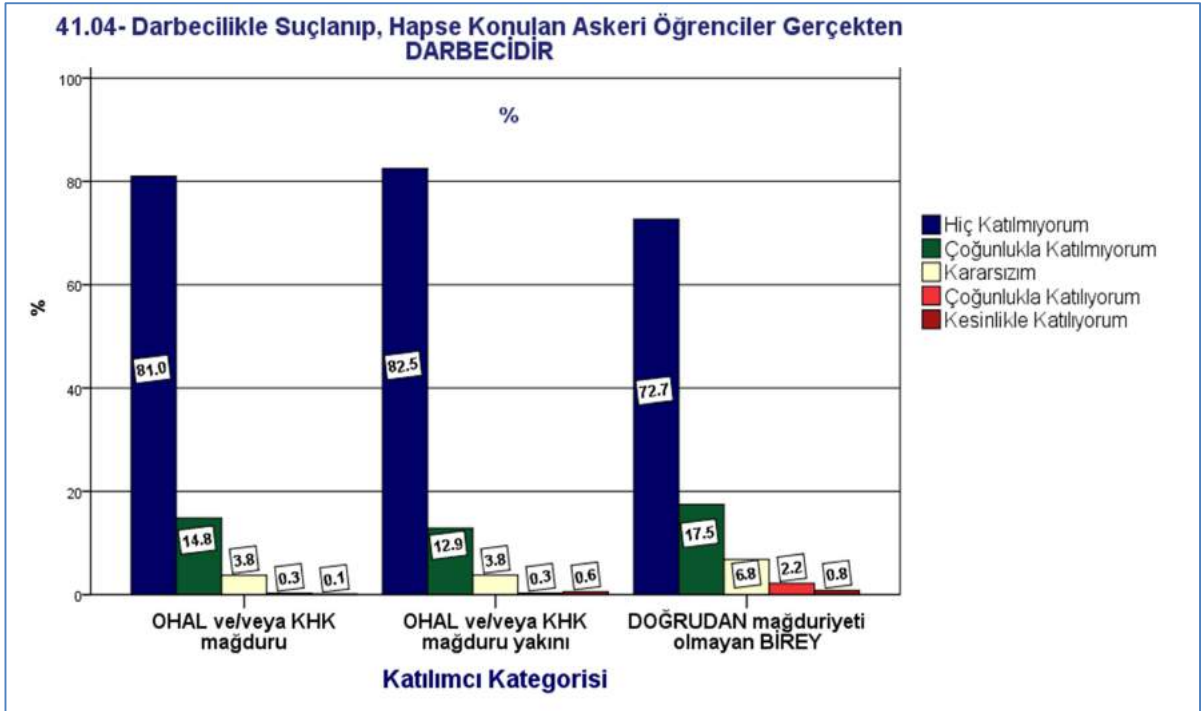
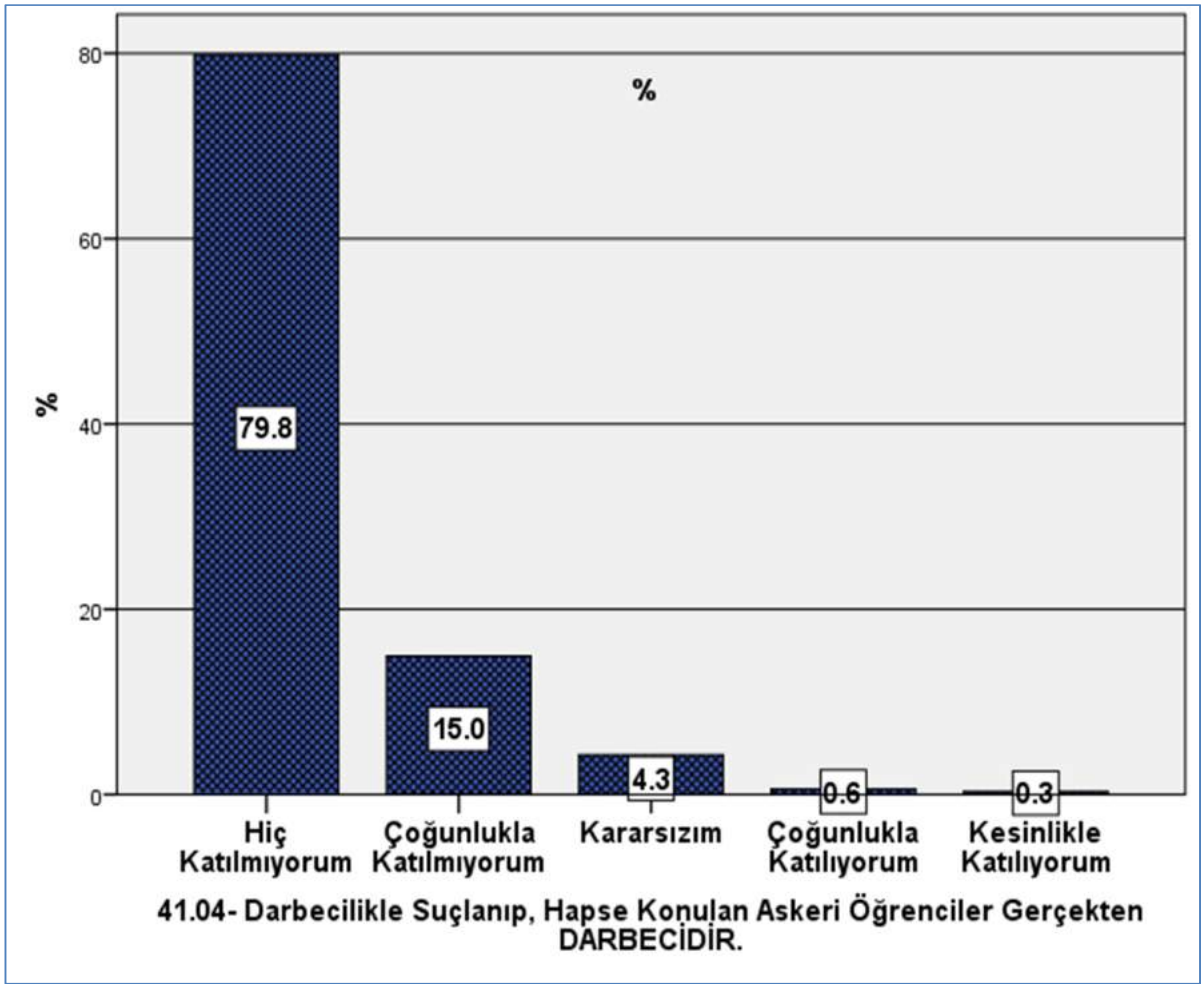
41.1 Darbecilikle Suçlanıp, Hapse Konulan Rütbeli ASKERLERİN Hepsi Gerçekten DARBECİDİR

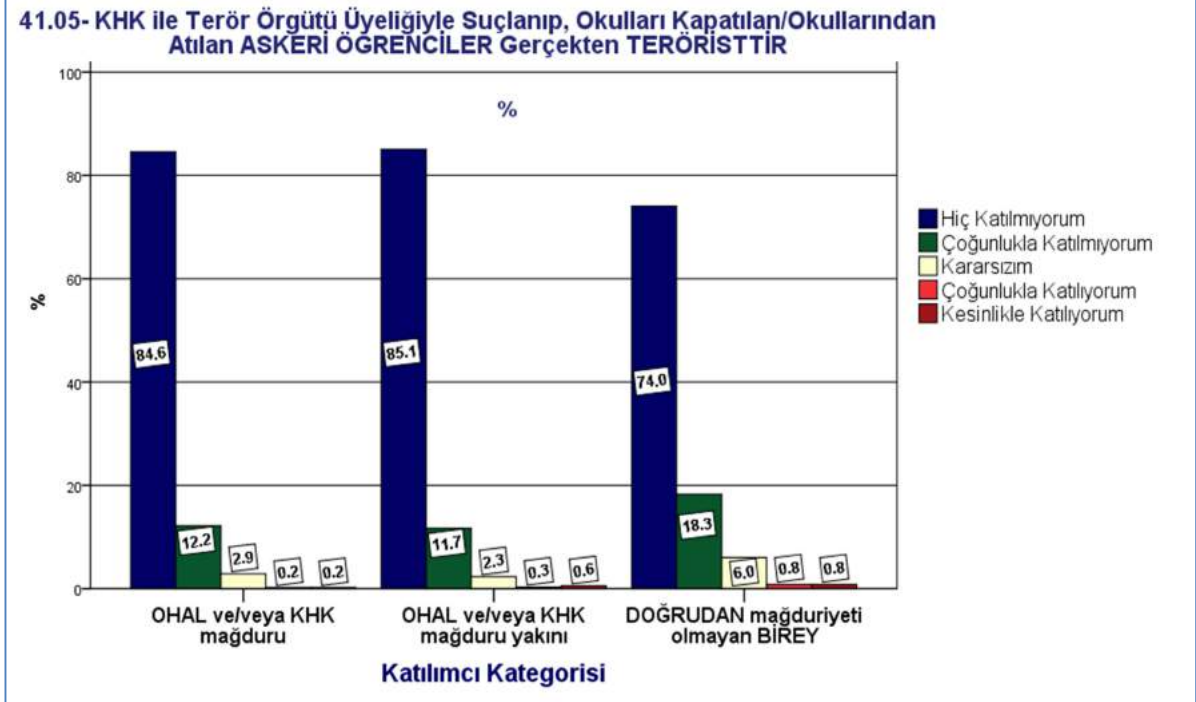
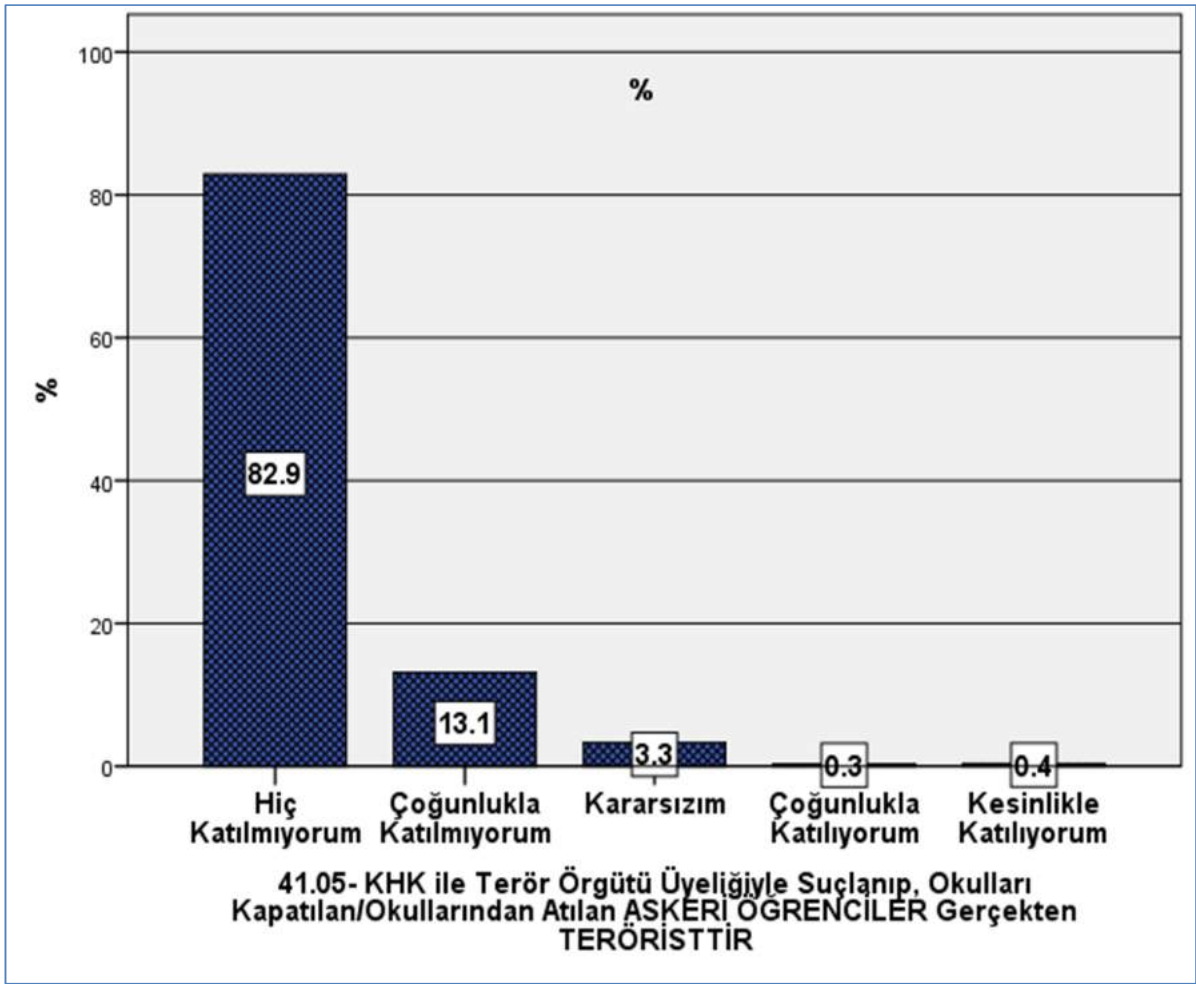

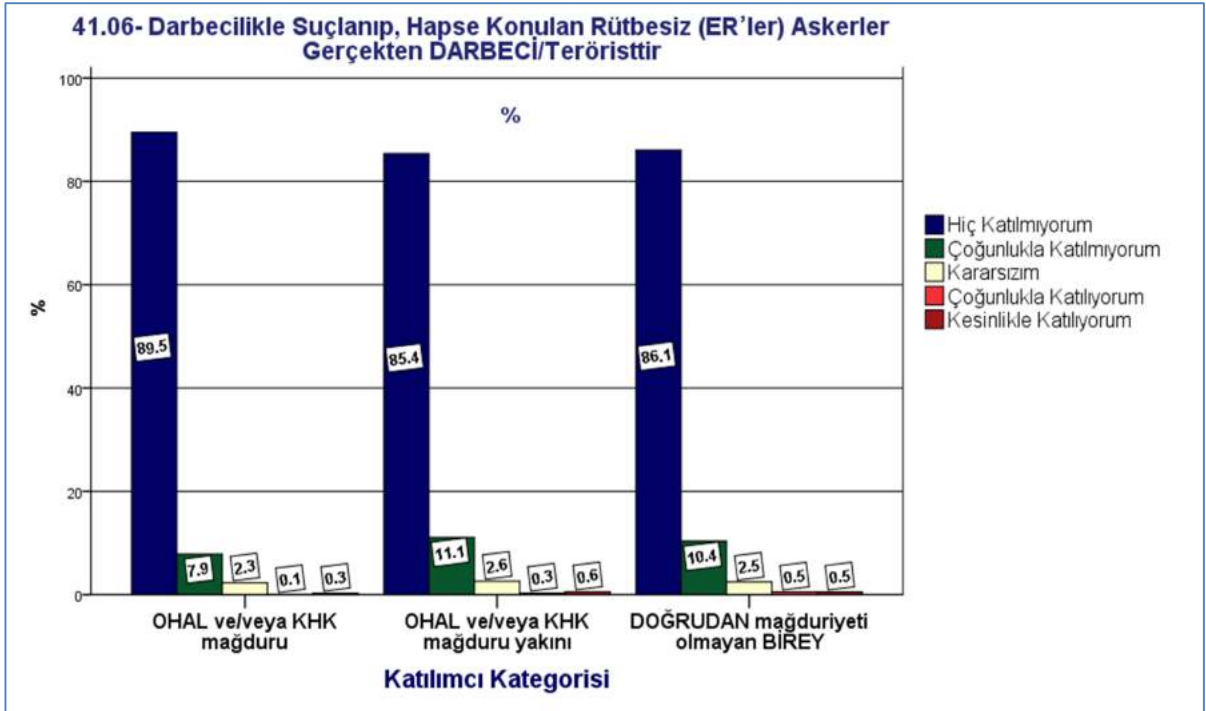
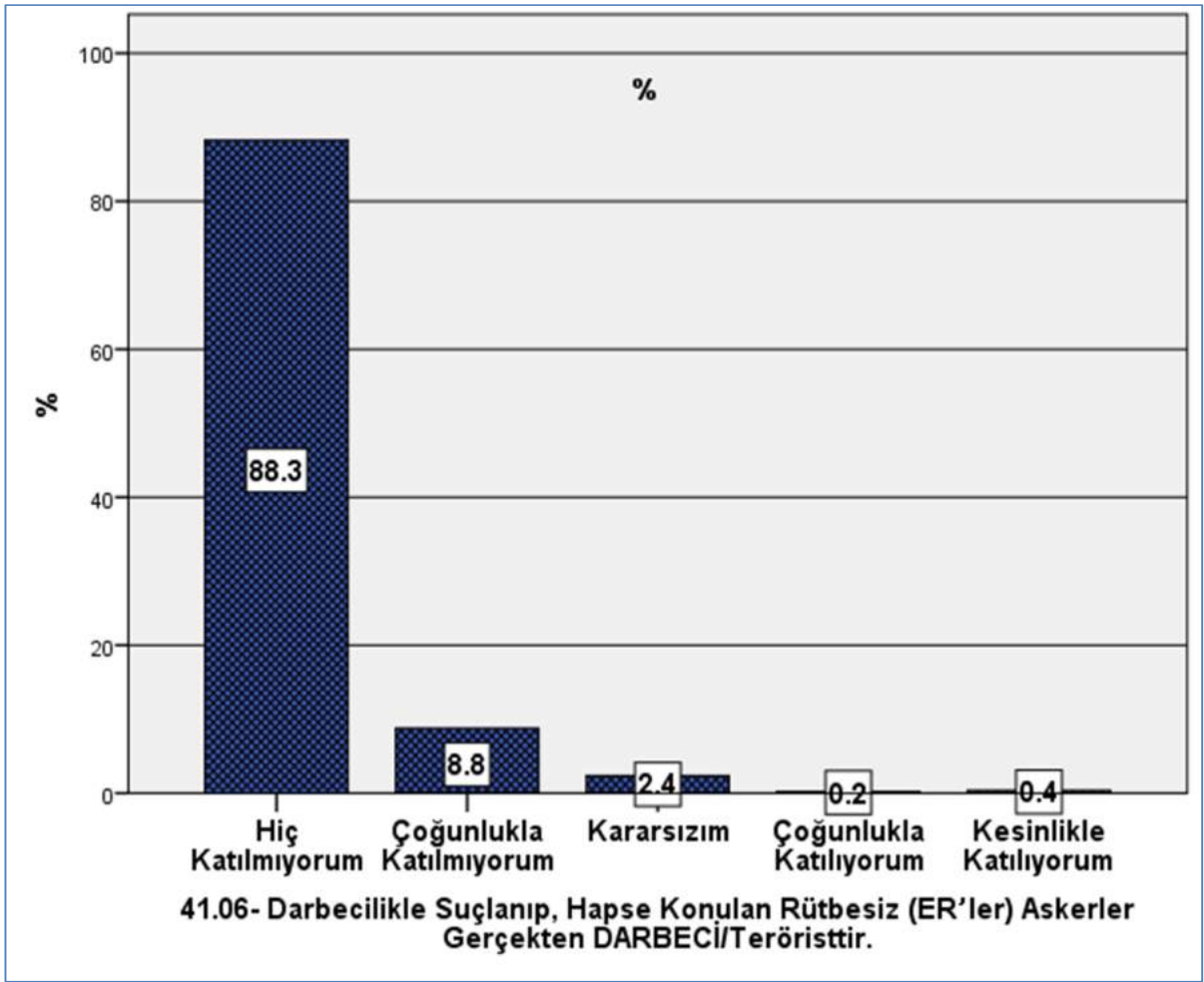

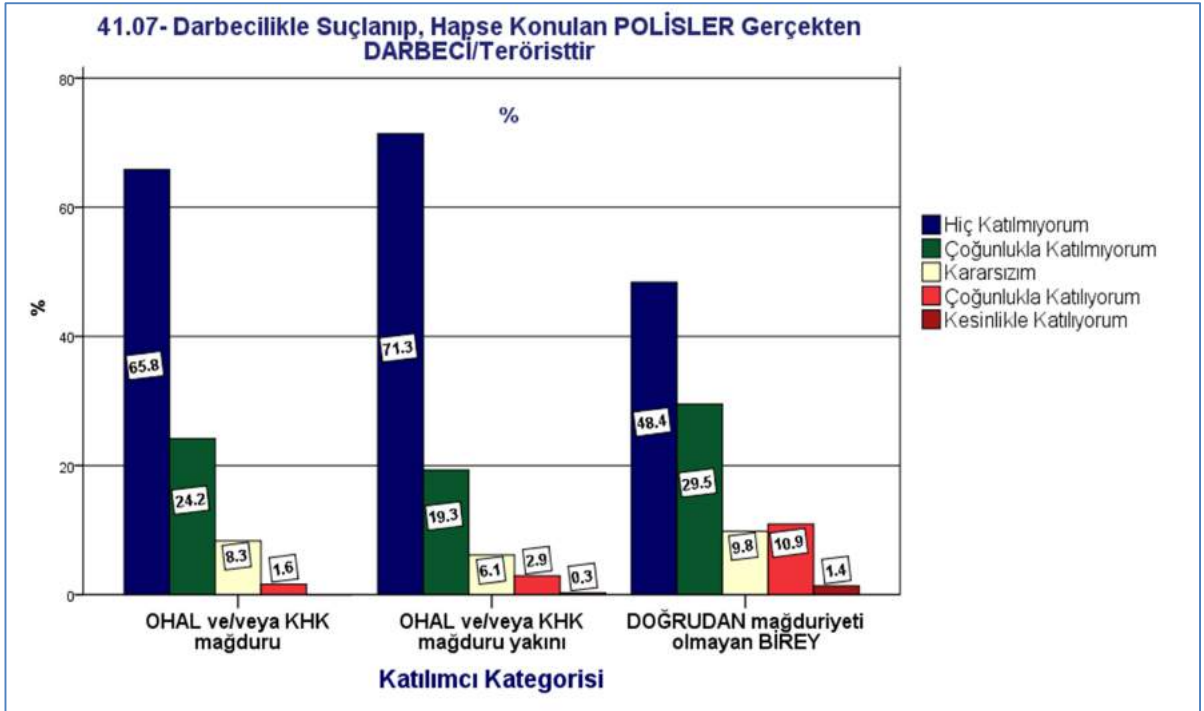
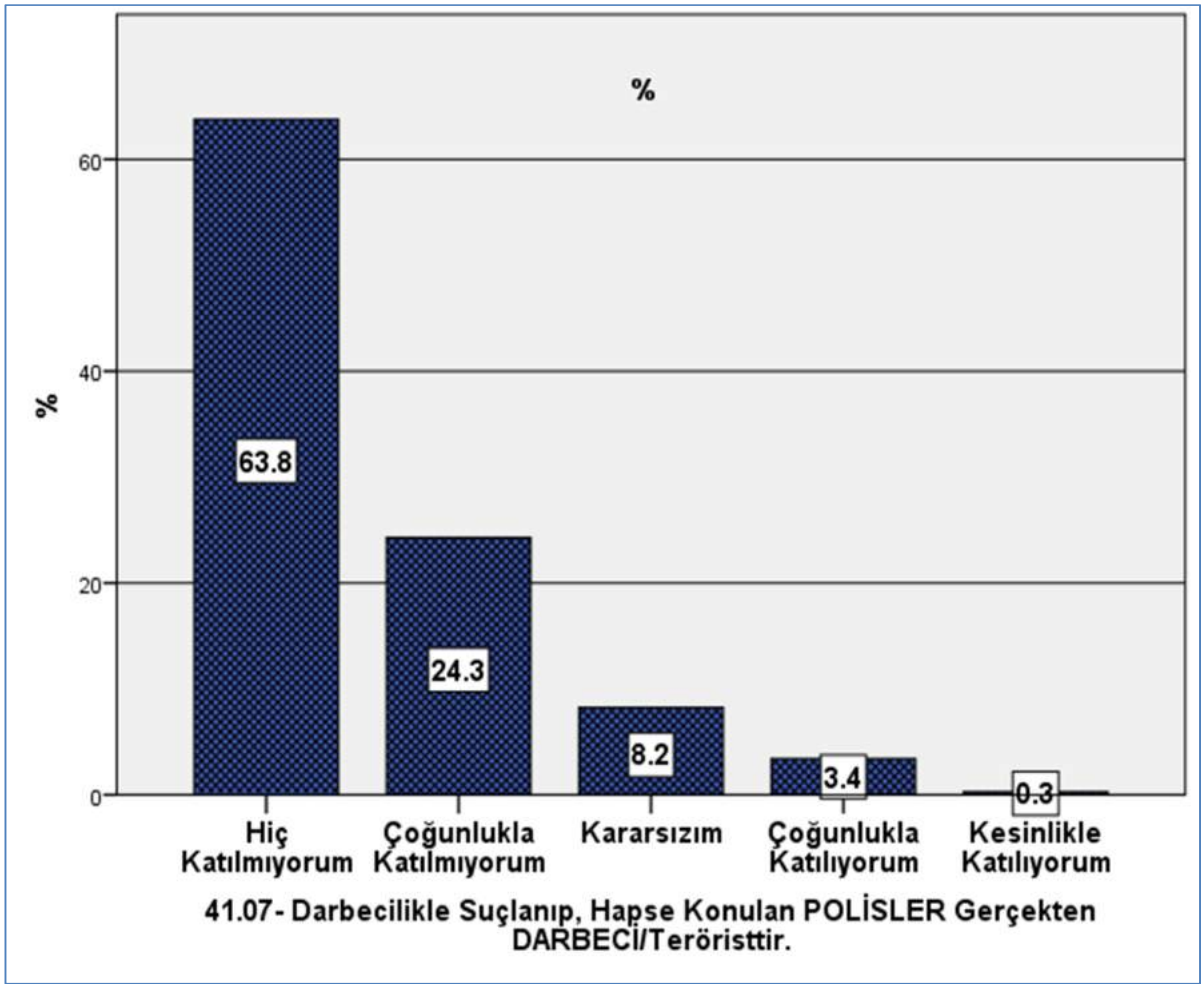

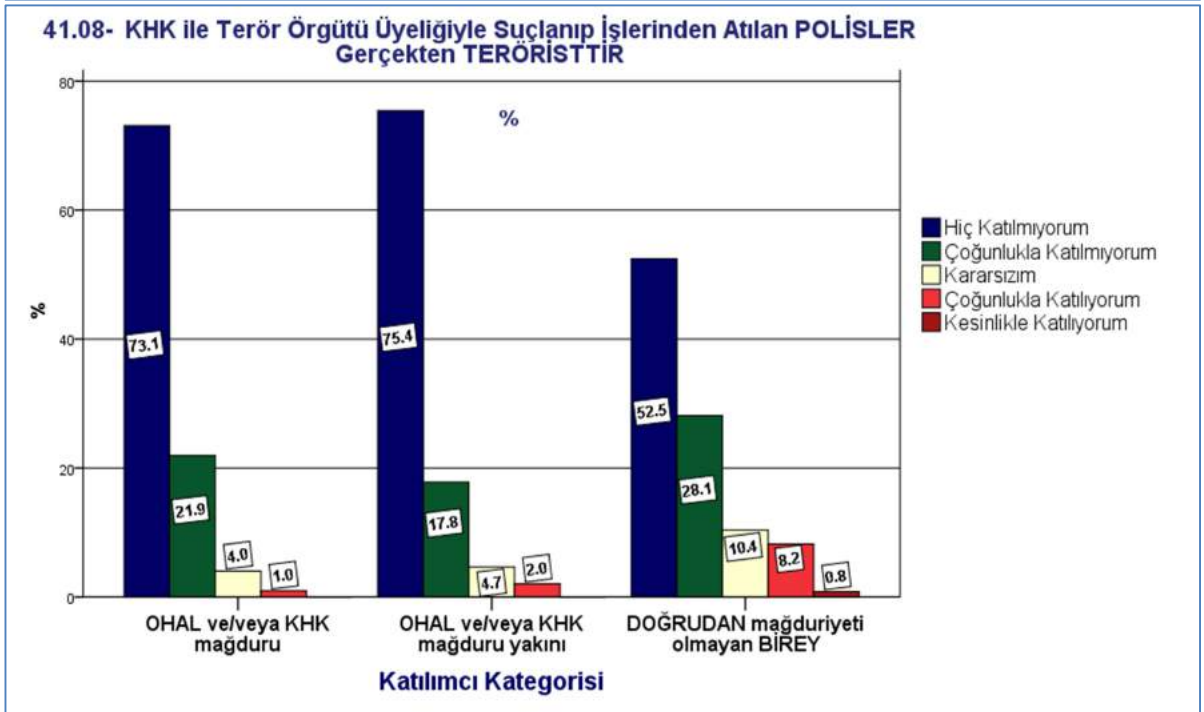
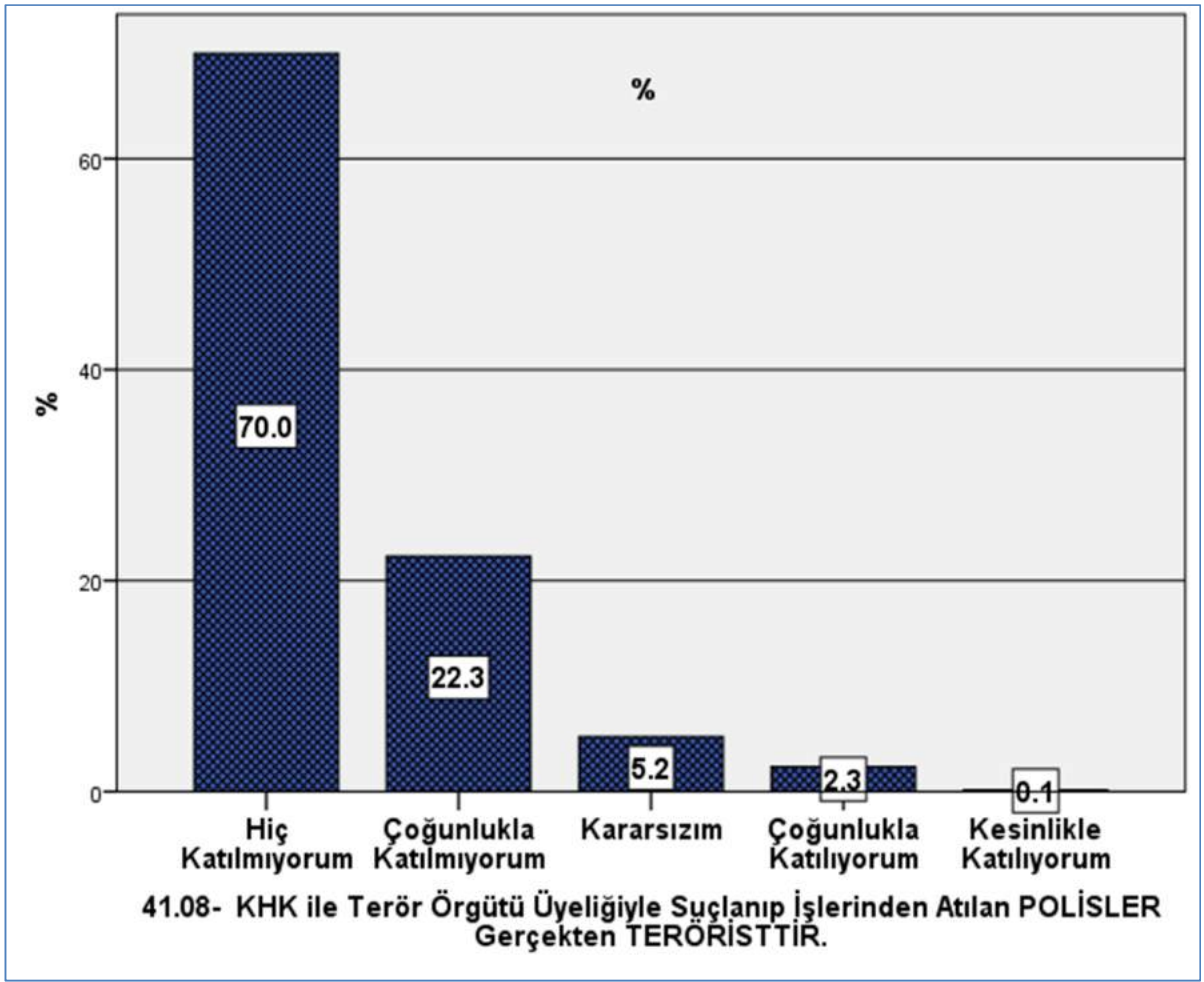

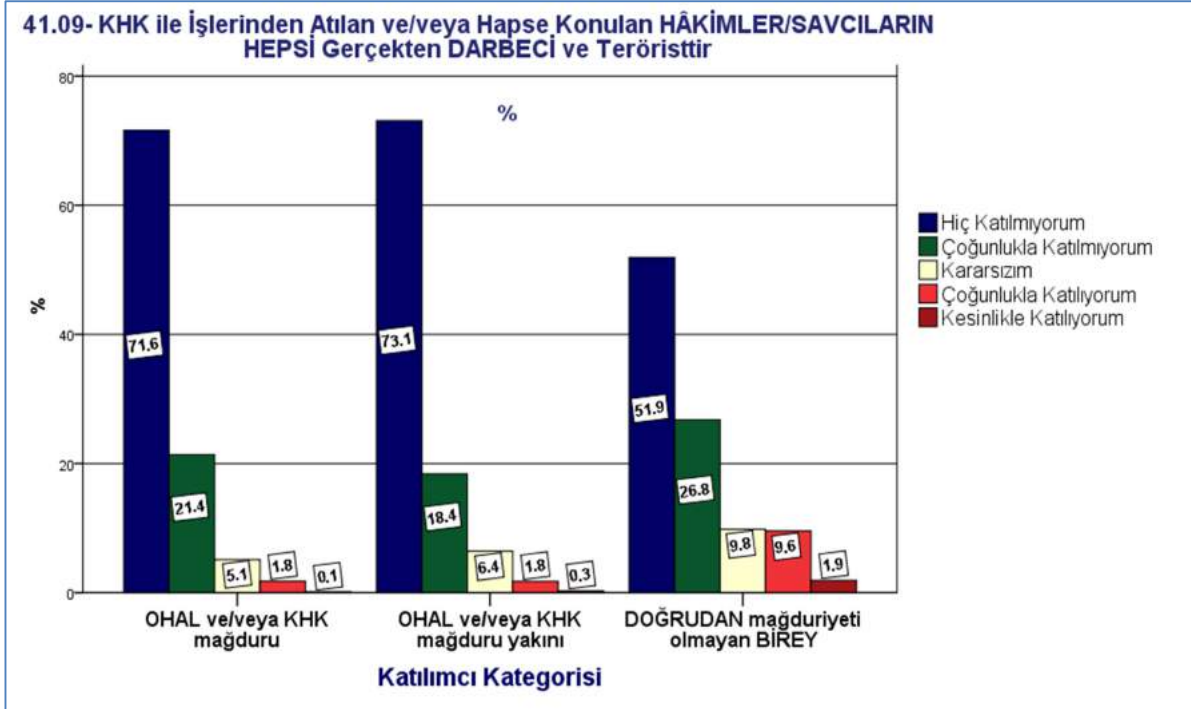
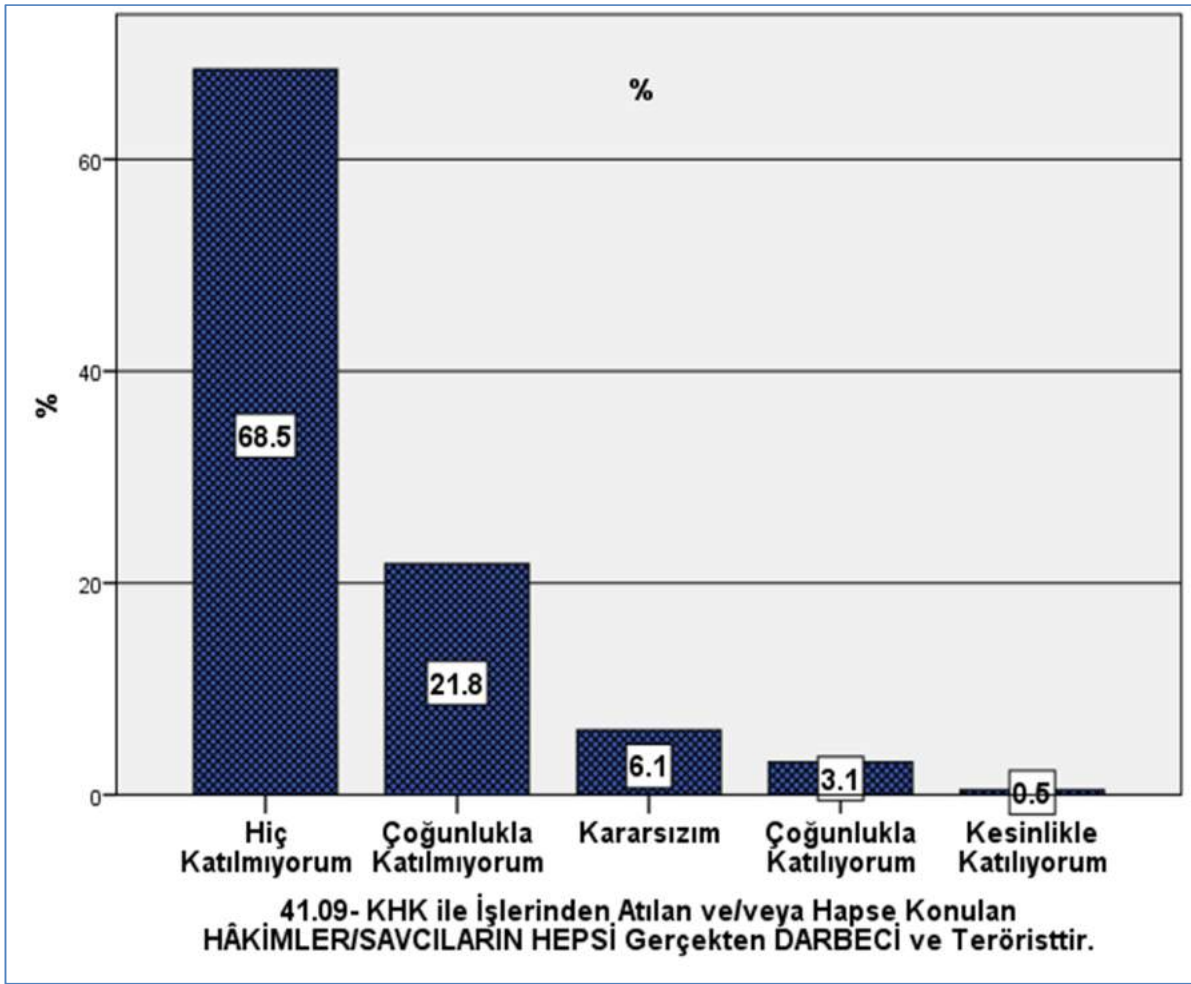

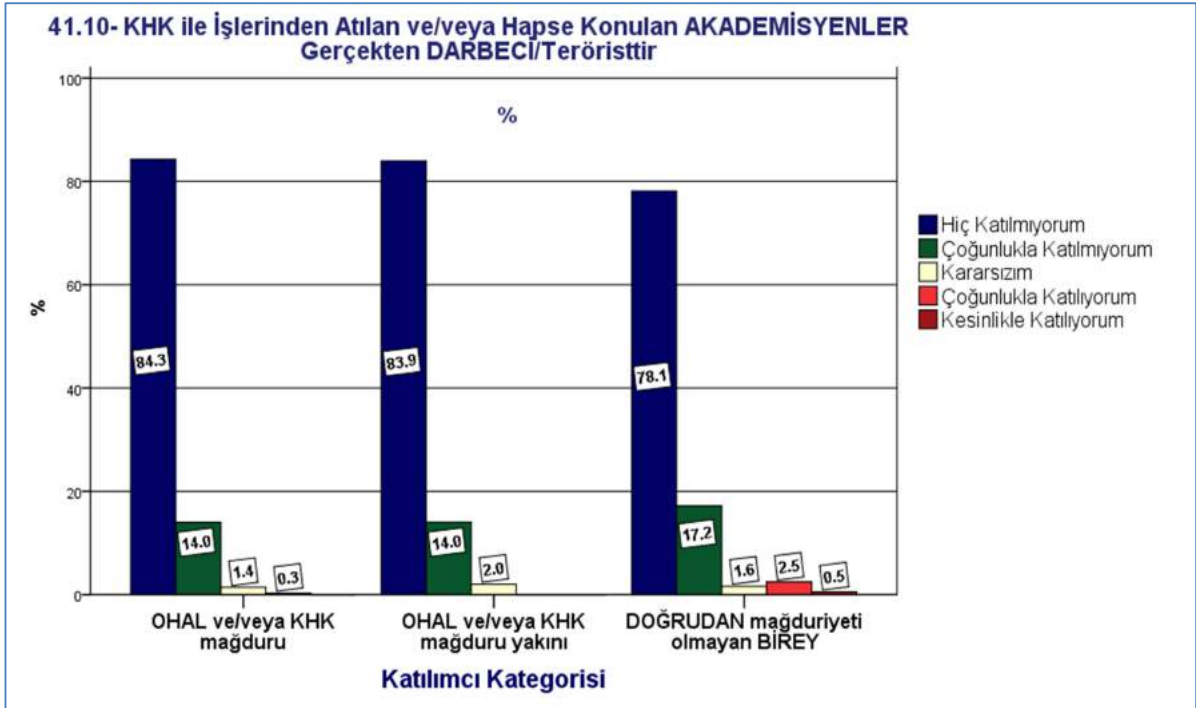
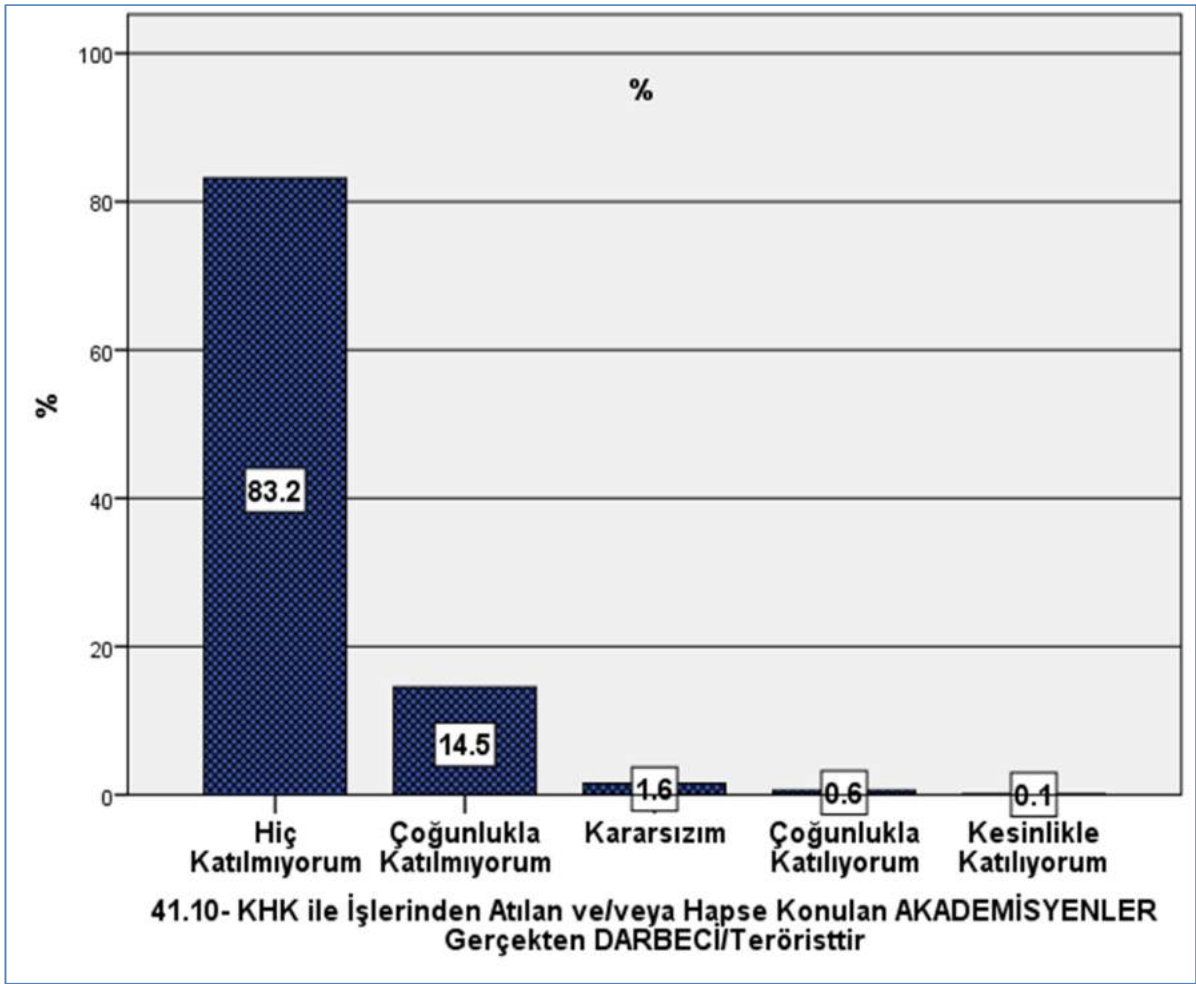

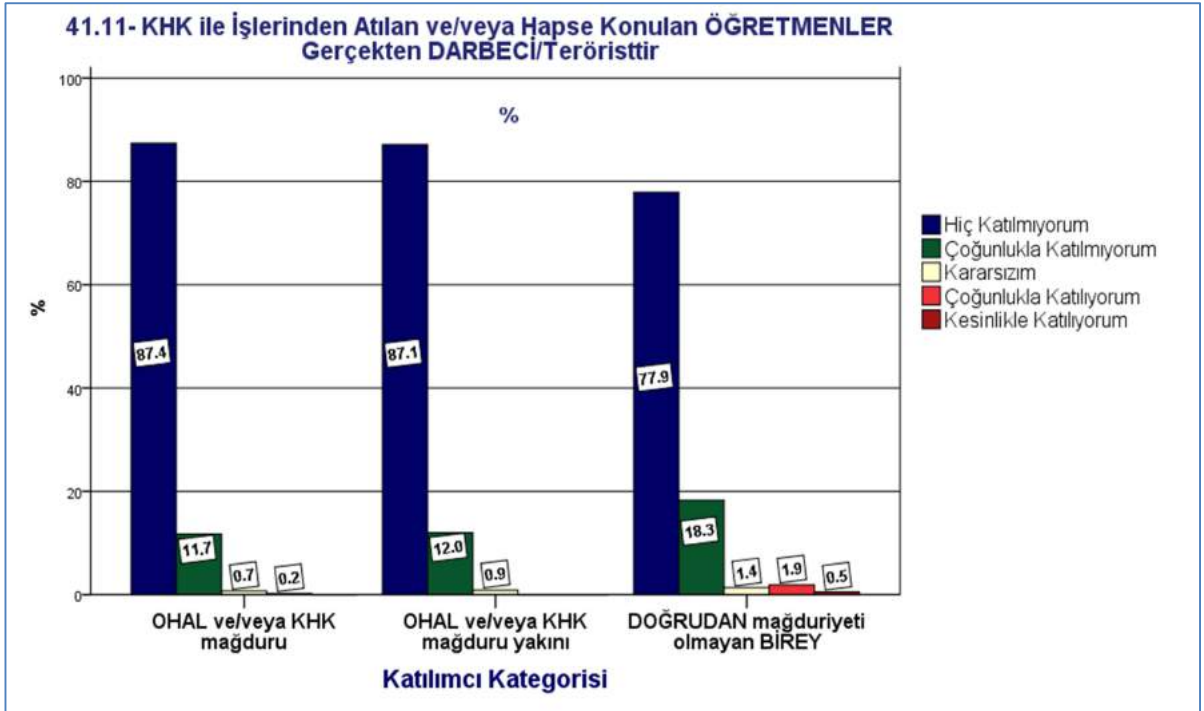
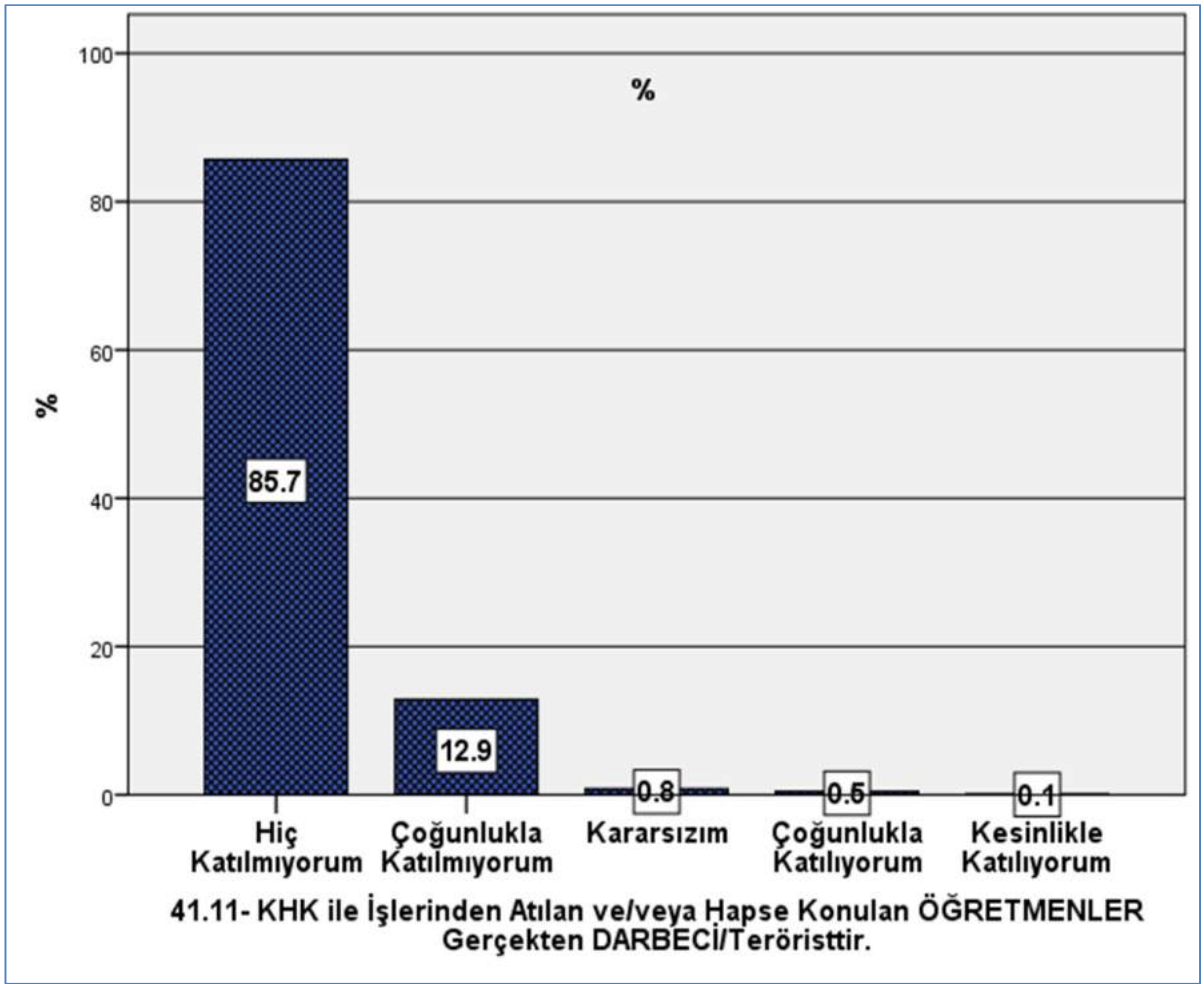

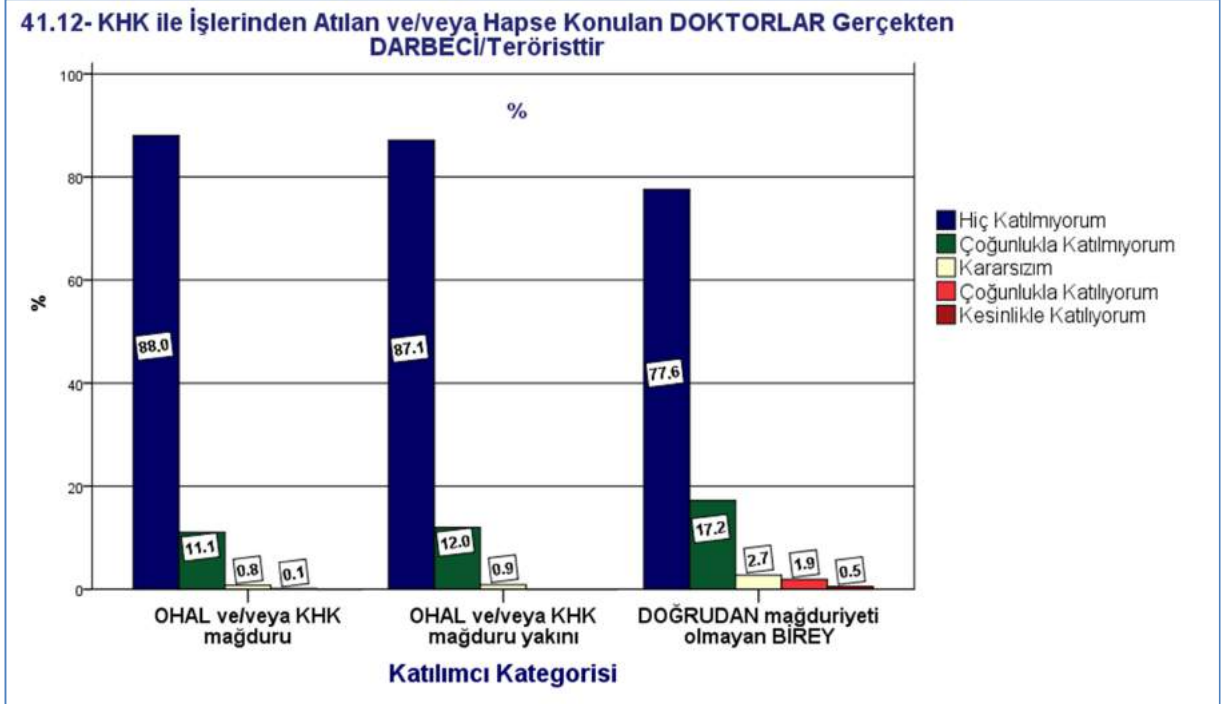
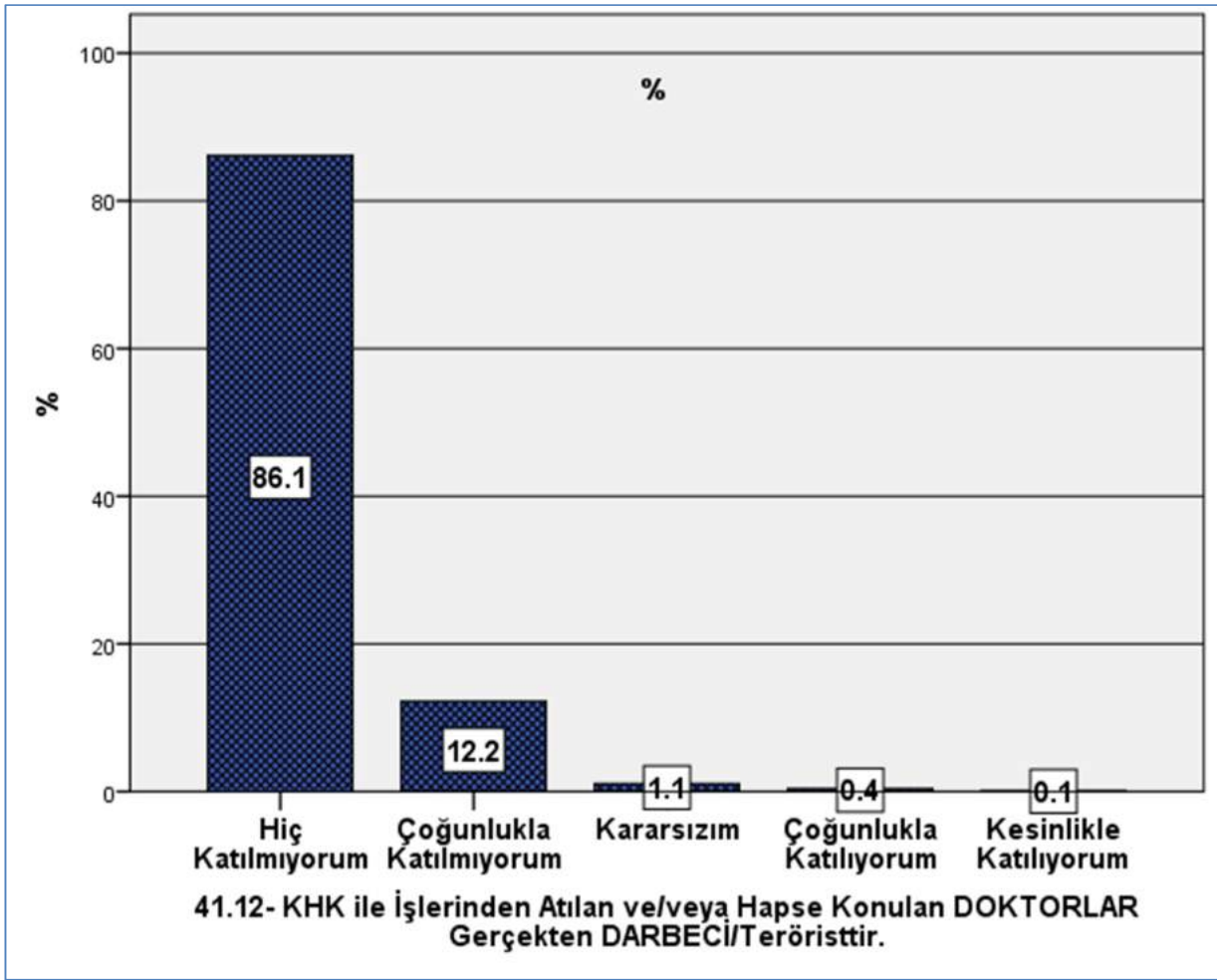

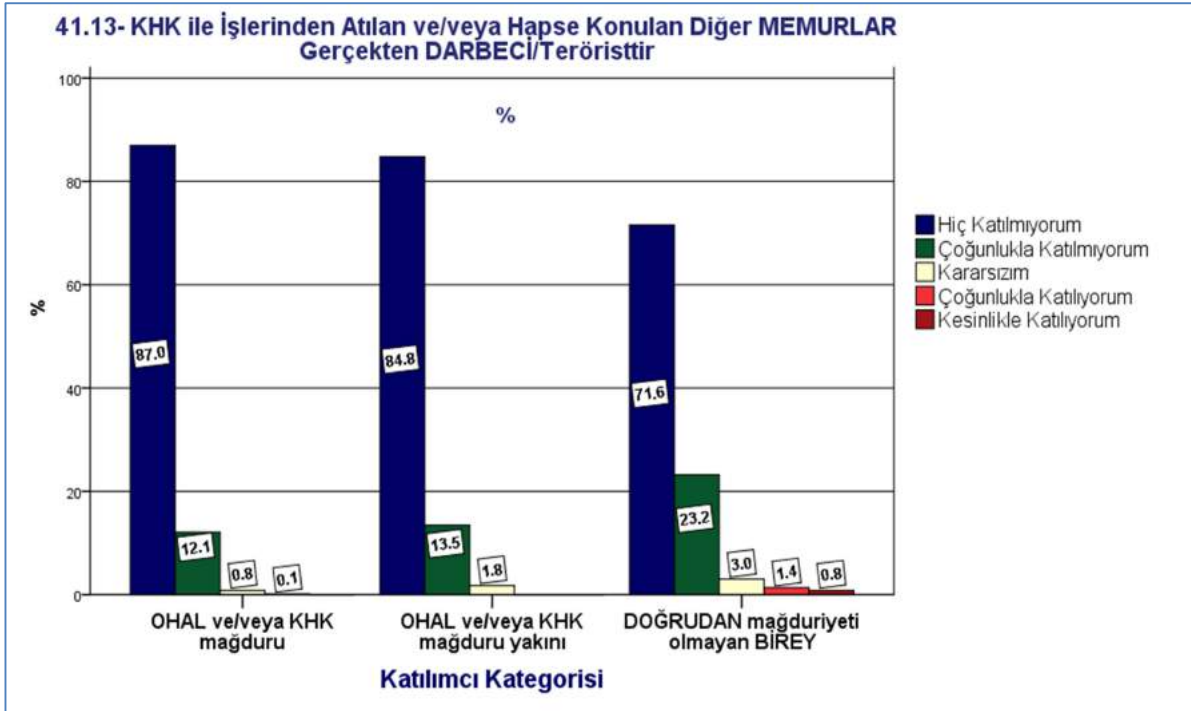
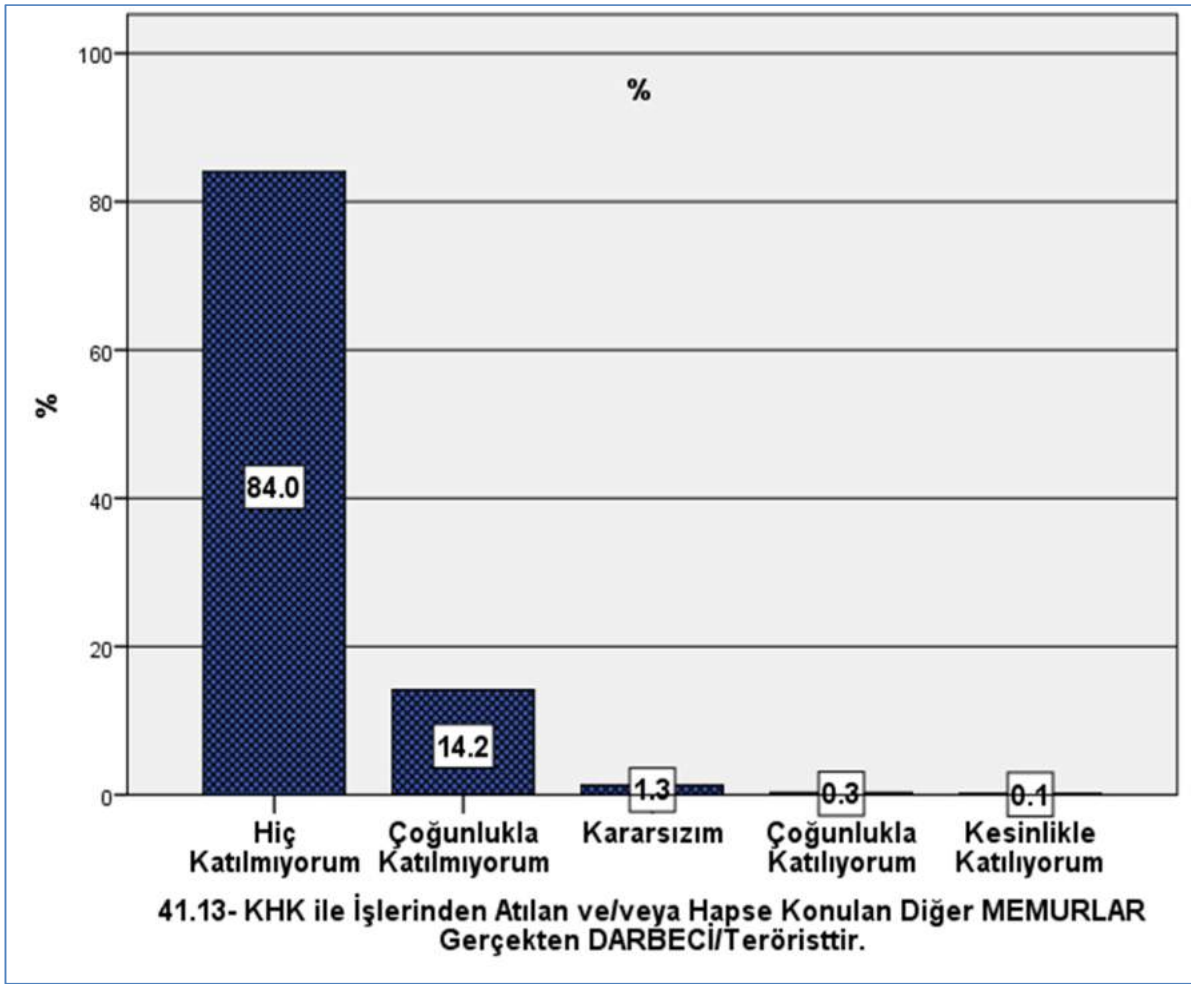

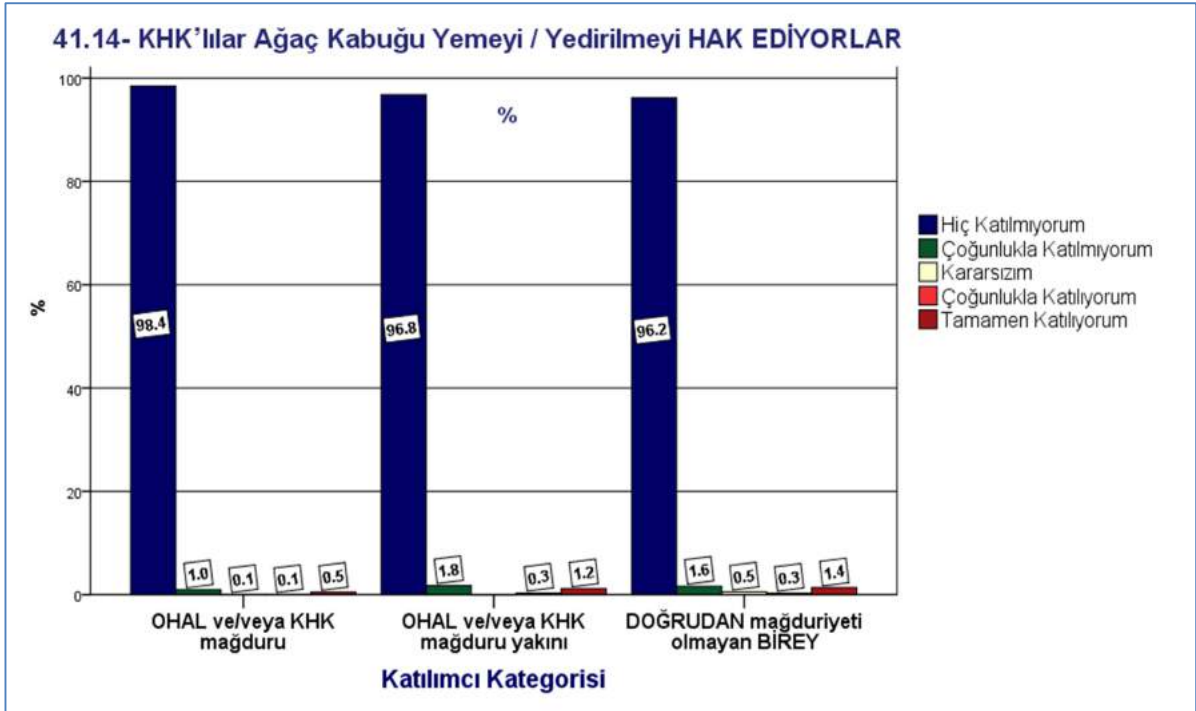
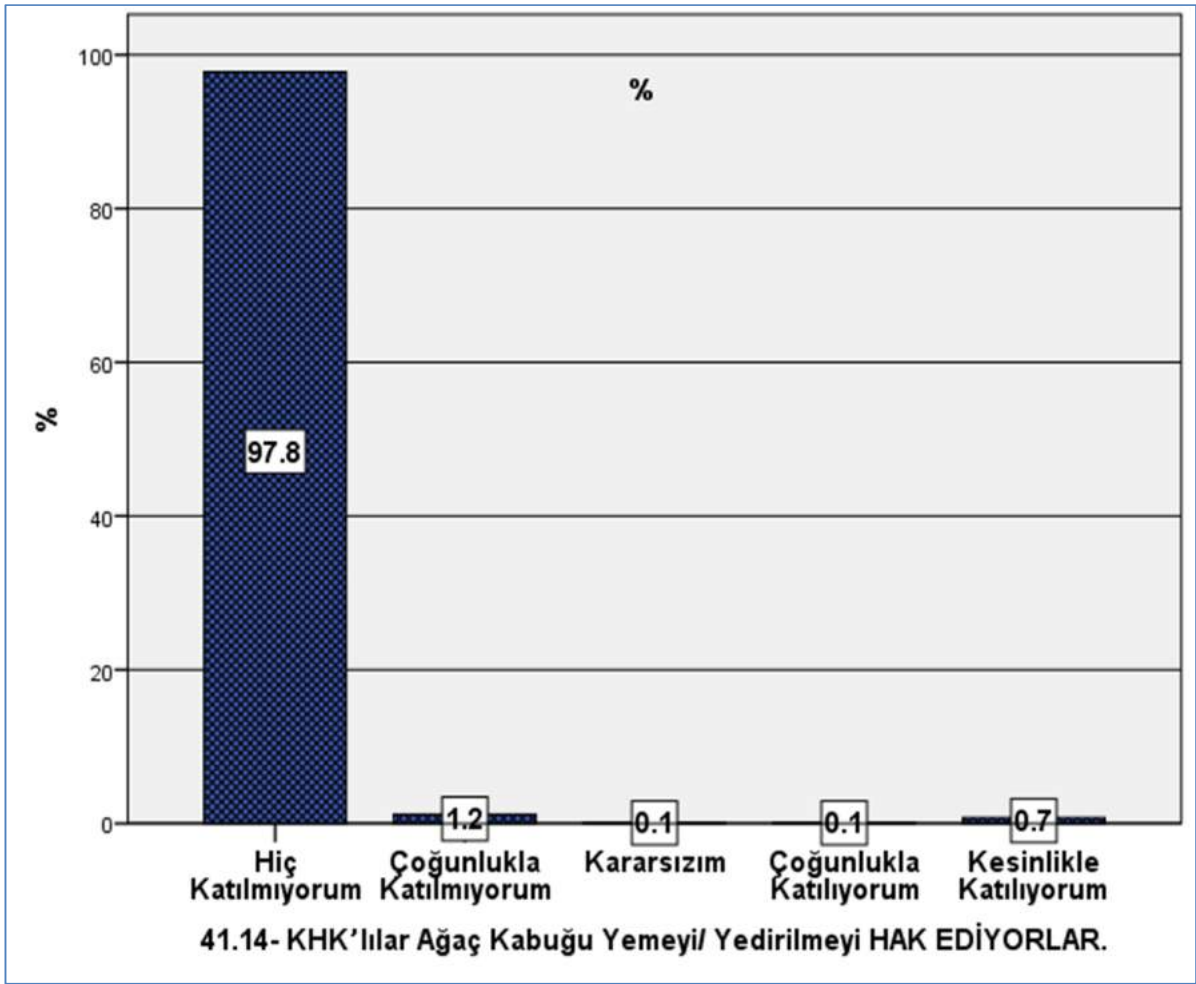

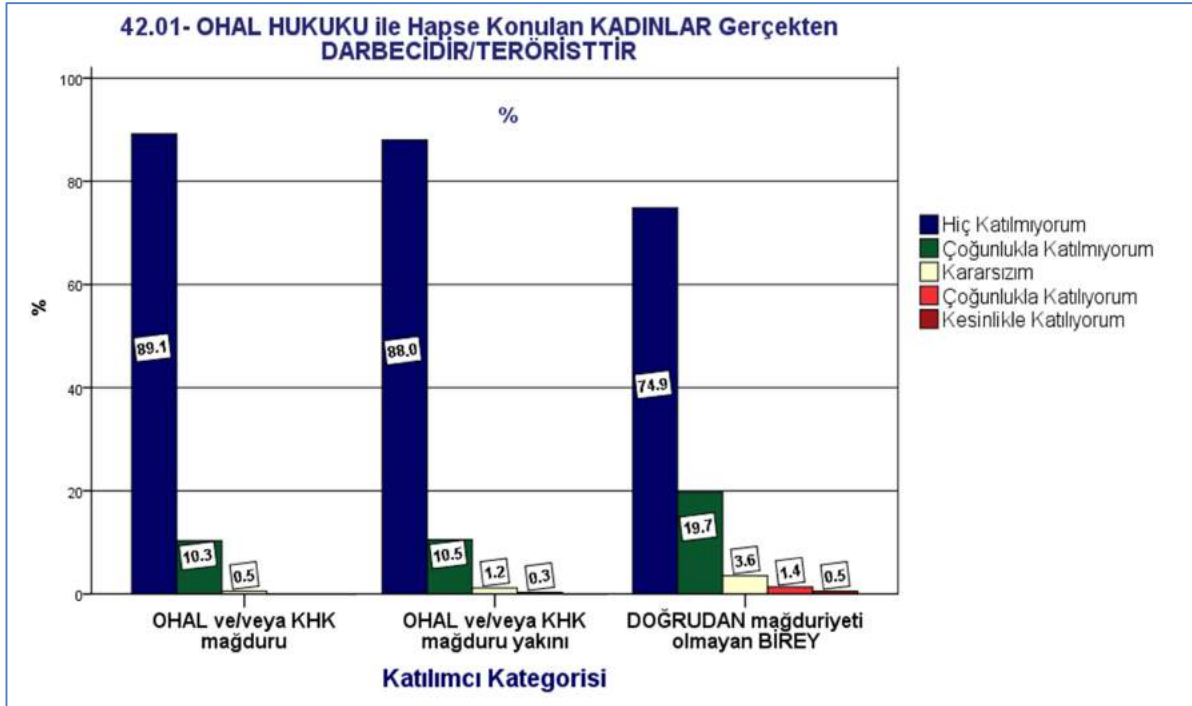
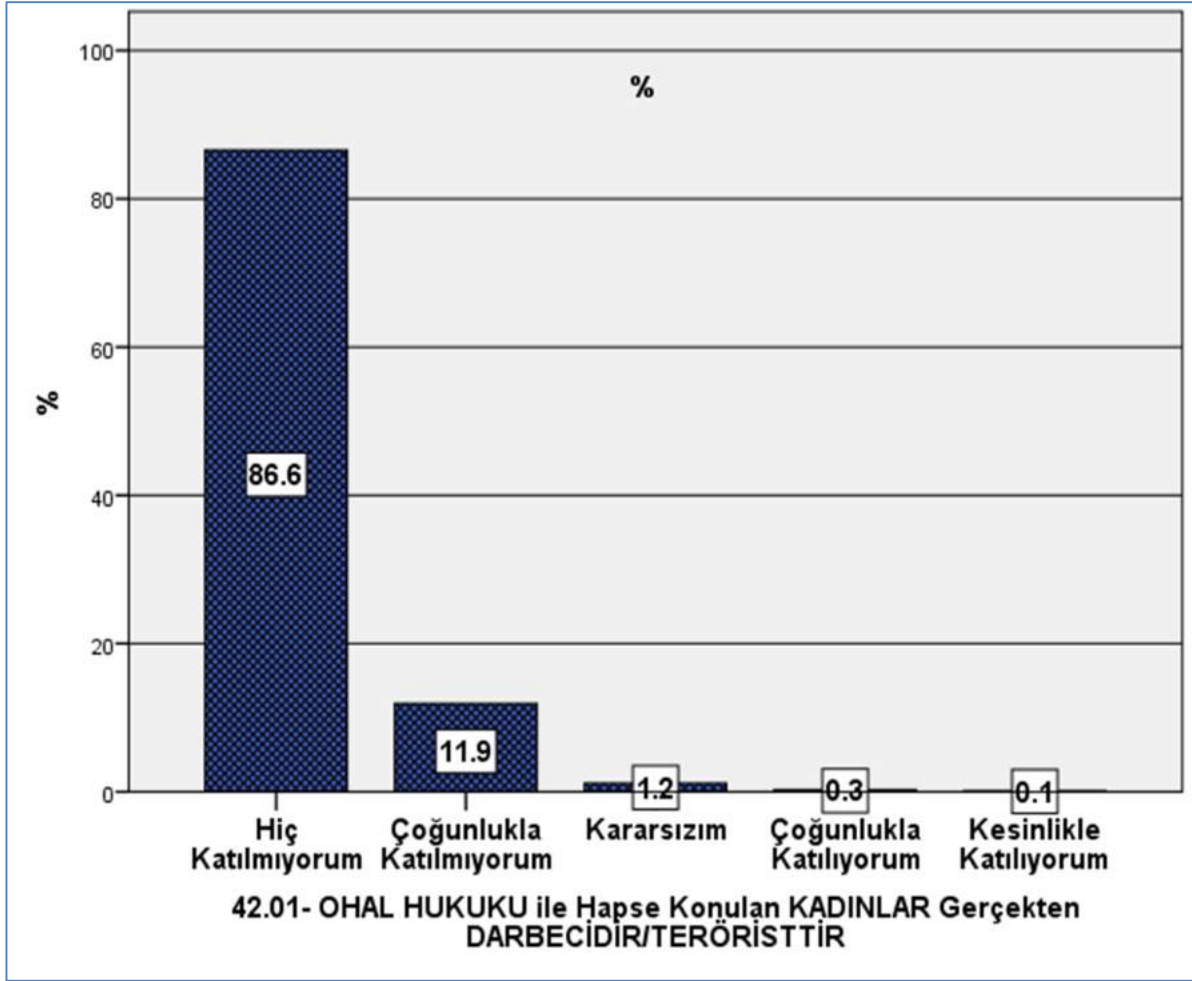

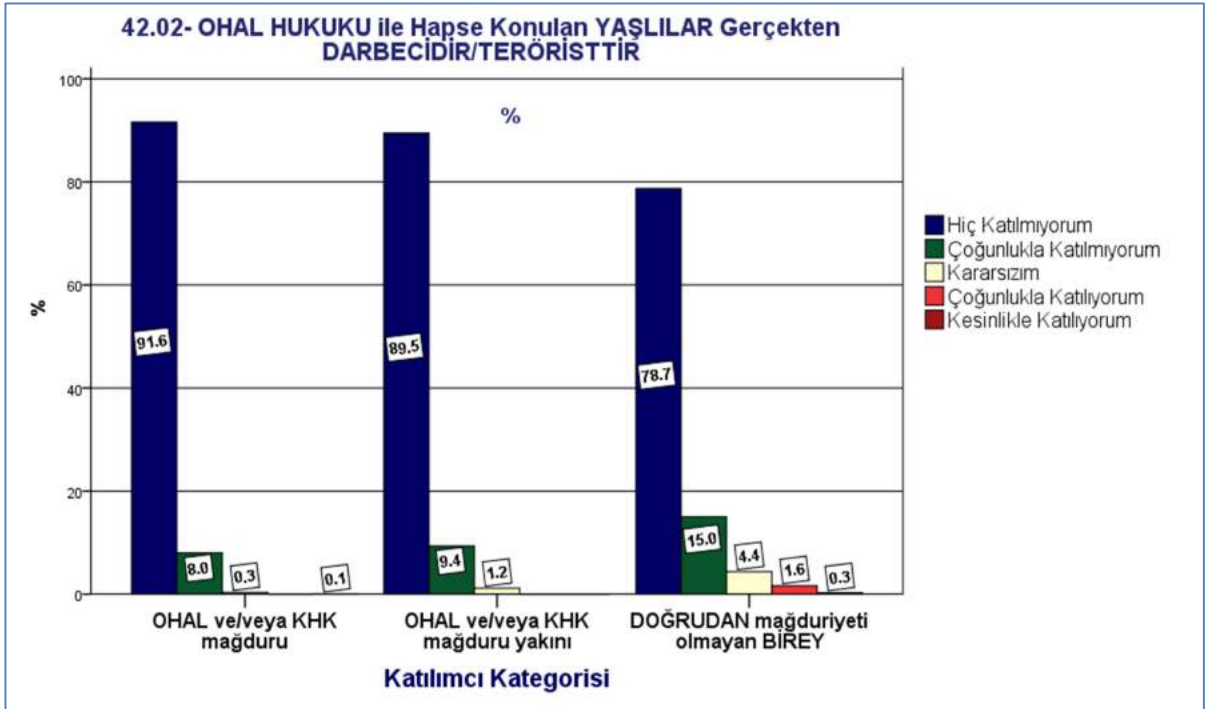
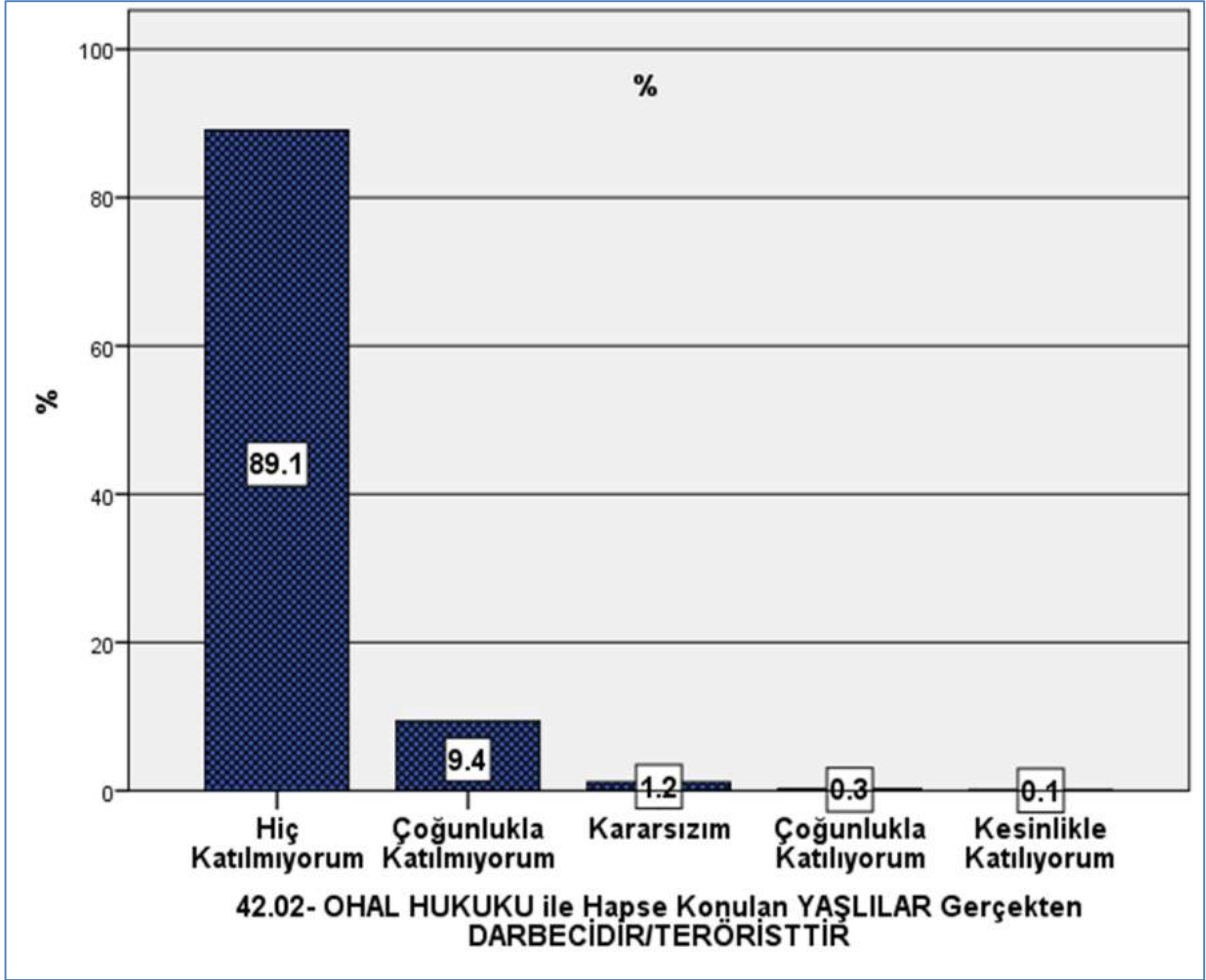

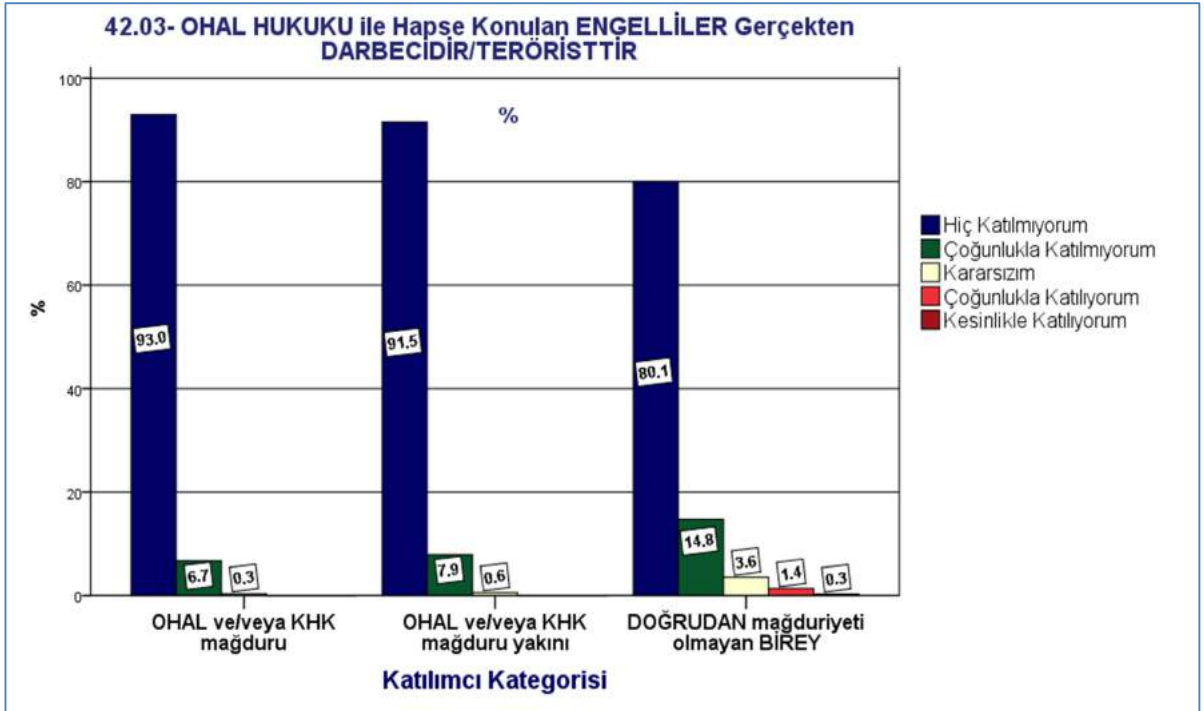
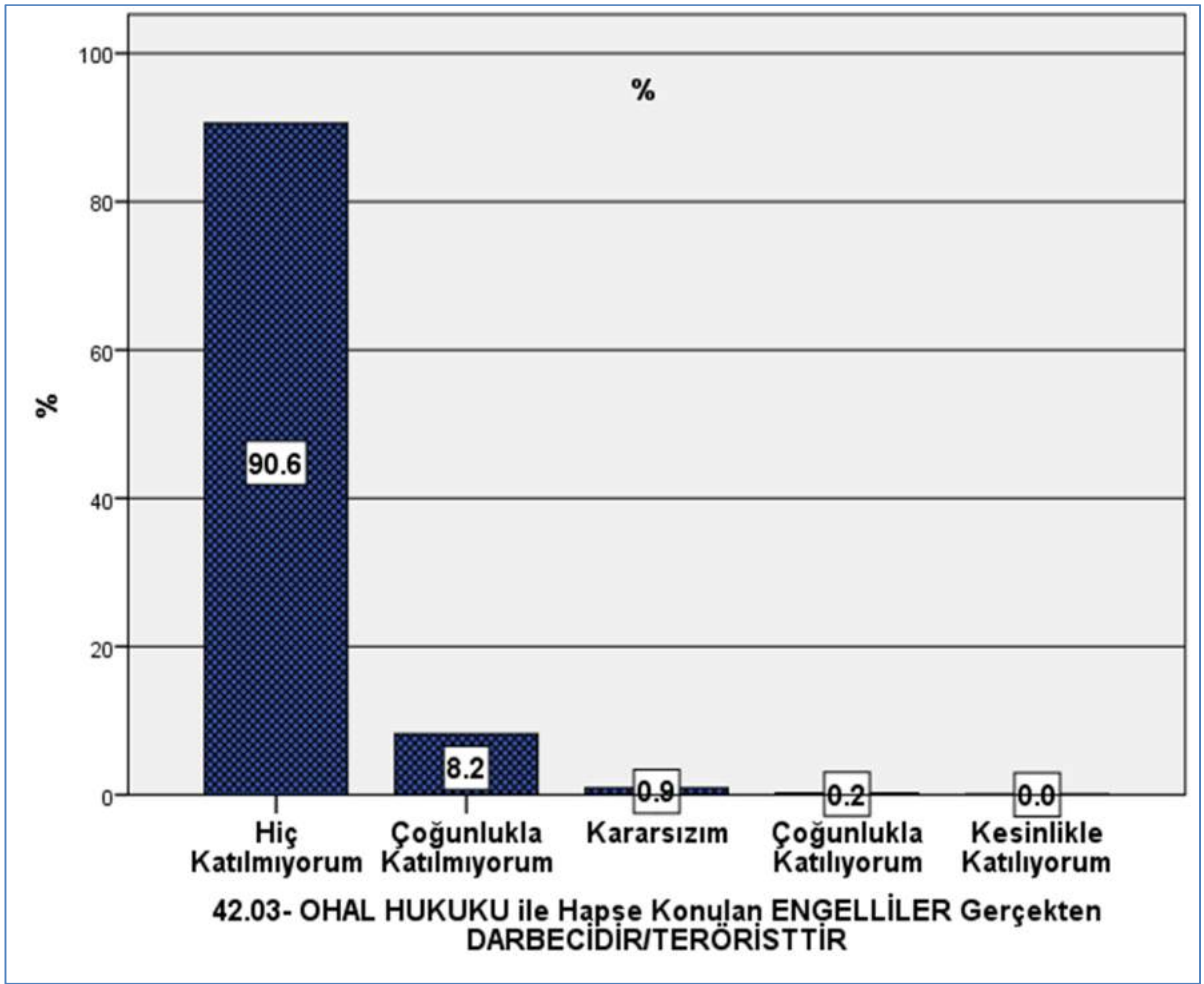

A42- OHAL UYGULAMALARI KARŞISINDAKİ SOSYAL ALGILAR VE YARGILAR (2)

Görmeyen adamın cezaevi mektubu

20 Aralık 2017

Sevgili okurlarım, burada bazen cezaevlerinden gelen mektupları sadece ve sadece **insancıl** amaçla sizlerle paylaşırım. Analarıyla aynı koşuğa yatan küçük çocuklar, gözleri görmeyenler, iki eli bileğinden kopuk olan gazi polisler... Hiçbirini tanımam. Şimdi okuyacağınız mektubu yazan da onlardan biri.

Konya cezaevinde yatmakta olan **Mehmet Büyüközkan**'dan önceki gün aldığım mektubu özetliyorum:

"Sayın Çölaşan, doğuştan görme engelliyim. Yazılarınızı okuyamıyorum fakat arkadaşlarımdan dinliyorum. Halen cezaevinde FETÖ isimli örgütün mahrem imamı olduğum iddiasıyla tutukluyum. Bu satırları yazarken (aşlında yazamıyorum, arkadaşlara yazdırıyorum) gülümsüyorum. Zira içinde bulunduğum durum trajikomik bir seviyededir.

Birilerinin yardımı olmadan yürüyemeyen, yemek yiyemeyen, tuvalet banyo ihtiyacını karşılayamayan görme engelli biri nasıl olur da terör örgütü yöneticisi olabilir?

Doğuştan sahip olduğum Retinitis Pigmentosa hastalığı son safhada. Stres altında ve psikolojik sorunların artışı göstermesi durumunda ilerleyen bir rahatsızlıktır. Size ekte 2010 yılında aldığım raporu gönderiyorum. Ayrıca devletin verdiği 'Refakatli engelli' kartım vardır. Bu kartı cezaevine girerken aldılar ve bir daha geri vermediler.

...

Doğuştan görme engelim olmasına rağmen Anadolu lisesi, Fen lisesi ve Boğaziçi Üniversitesi Fizik Bölümü'nü başarıyla bitirdim.

Engelli kadrosundan TÜBİTAK'ta işe başladım ve yaklaşık altı yıl bu kurumda çalıştım. 15 Temmuz darbe girişimi sonrasında kanun hükmünde kararname ile ihraç edildim. Sebepsiz yere ihraç edildikten sonra hiçbir yer beni işe almadı.

...

Bu süreçte eşim ve ailesi işsizliği bahane edip beni suçladılar. Eşim biri kız biri erkek 2 ve 4 yaşlarındaki iki çocuğumu da alarak evi terk etti ve benden boşandı. Böylece FETÖ yüzünden işimi, eşimi, çocuklarımı ve hem de özgürlüğümü kaybettim.

Normal bir kişi bunlara dayanamazken ben görmeyen gözlerimle ve karanlık dünyamda nasıl dayanabilirim? Her yere itiraz ediyorum ama cevap alamıyorum, sesimi kimseye duyuramıyorum. Artık hayata tutunacak hiçbir dalım kalmadı.

...

Geceleri uyurken kafamı demirlere çarparak uyanıyorum, gözyaşlarımı içime akıtıyorum. Hapishane koşullarında ne tek başıma yürüyebiliyorum, ne yemek yiyebiliyorum, ne de diğer ihtiyaçlarımı karşılayabiliyorum. 21. yüzyılda engelli bir vatandaşın reva görülen bu muamele hiç mi vicdanları sızlatmaz?

...

Bir iki kişinin beyanıyla (ki bunlar iftiradan ibarettir) görme engelli bir vatandaş nasıl örgüt yöneticisi olur? Yardımsız yürüyemezken nasıl kaçabilirim? Görmeyen gözlerimle hangi delilleri karartabilirim? Tutuksuz yargılanmak mümkünken neden bana bu işkence yapılıyor? Lütfen sesim olun ve içinde bulunduğum bu durumu, kulaklarını tıkayanlara duyurun. Sağlıkla kalın."

...

Evet, hiç tanımadığım bir FETÖ tutuklusundan gelen mektup özetle böyle.

Mektubun ekine, kendisine Sağlık Bakanlığı Konya Numune Hastanesi'nden verilen **sürekli engelli-ağır özür** raporunu da eklemiş.

Tüm vücutta fonksiyon kaybı **yüzde 71**.

Konulan teşhis **Retinitis Pigmentosa**.

...

Dün yanımda iki deneyimli **hukukçu** vardı. Bu mektubu onlara da verdim, okudular...Ve görüşlerini sordum.

Biri şöyle dedi:

"Bu durumdaki insanları cezaevinde tutmak elbette ki yanlış. Ancak yasalarımızda buna ilişkin bir hüküm yok. Tahliye edilmeleri zordur. Örneğin küçük çocuklarıyla koşuğlarda yatırılan annelerin durumu fecidir. Dosyasını bilmiyoruz ama iki gözü görmeyen bu vatandaşımız ve benzerleri için mahkemelerin biraz daha anlayışlı davranması gerekir."

Diğer hukukçu dostum ise olaya biraz daha farklı bakıyordu:

"Neresinden bakılsa karmaşık bir süreç...Bir yanda insancıl bakış açısı...Ancak tutuklanan kimse ağır engelli ise, bu nedenle yargı tarafından farklı bir muameleyle tabi tutulursa, böylelerine özel bir 'Anlayış' gösterilirse, bu durumda terör örgütleri, belli elemanlarını tutukluluktan ve cezadan kaçırarak amacıyla engelliler arasından seçmeye başlayabilir. Bir yanda yasal hükümler, öbür yanda insancıl düşünceler... Yargı açısından çok zor bir durum."

Ben gazeteciyim, işin yasal boyutlarını yeterince bilemem. Mektubu yazan kişiye yönelik suçlamaların ayrıntılarını da bilemem.

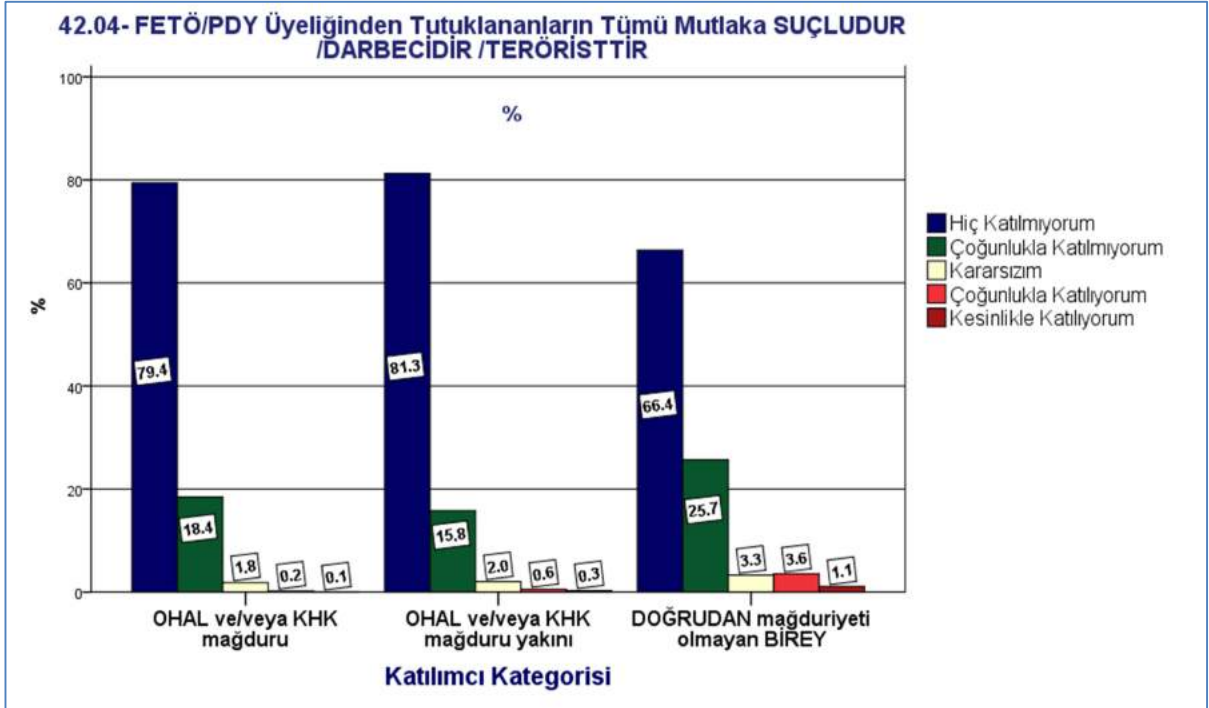
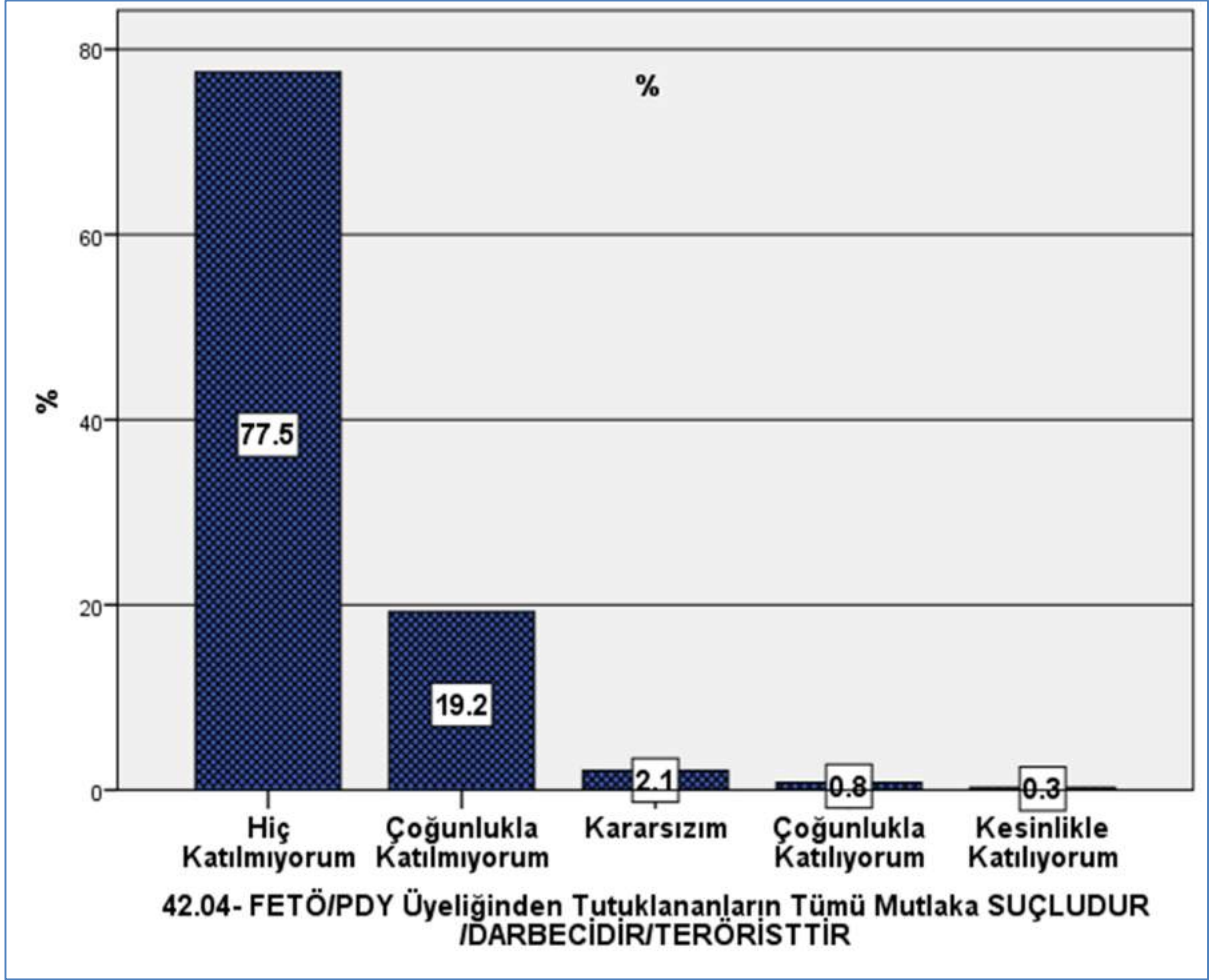
Cezaevinden gelen bir mektubu sadece ve sadece "**Insancıl**" açıdan sizlere ilettim.

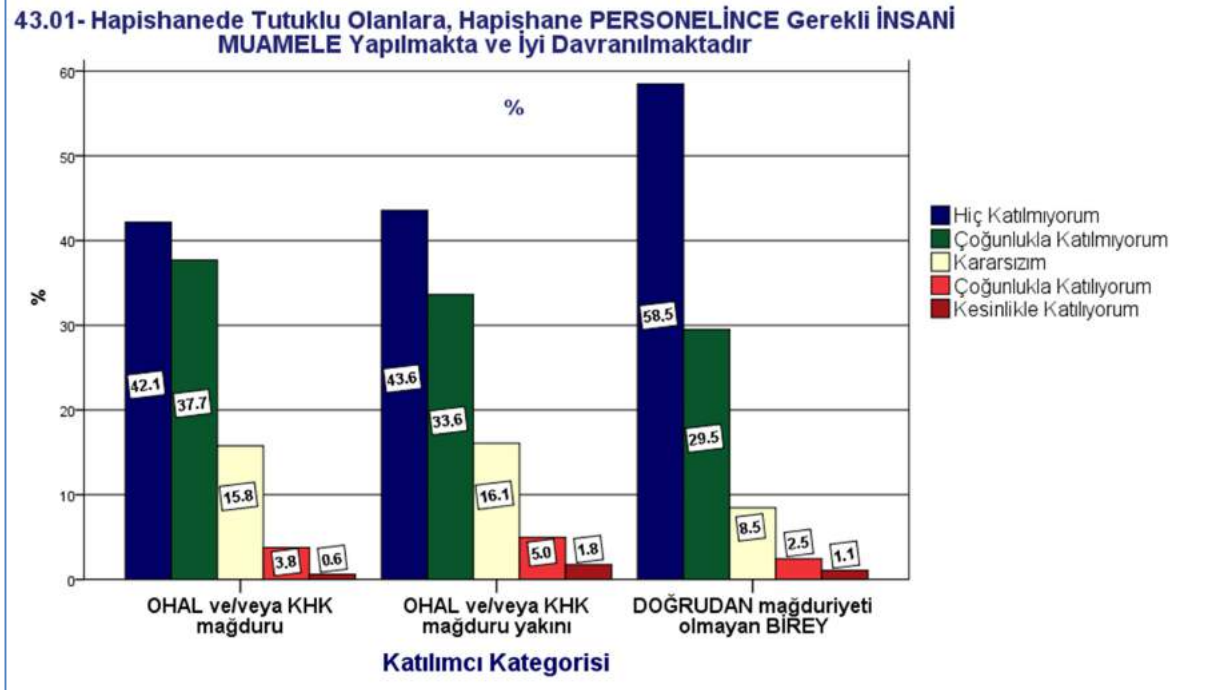
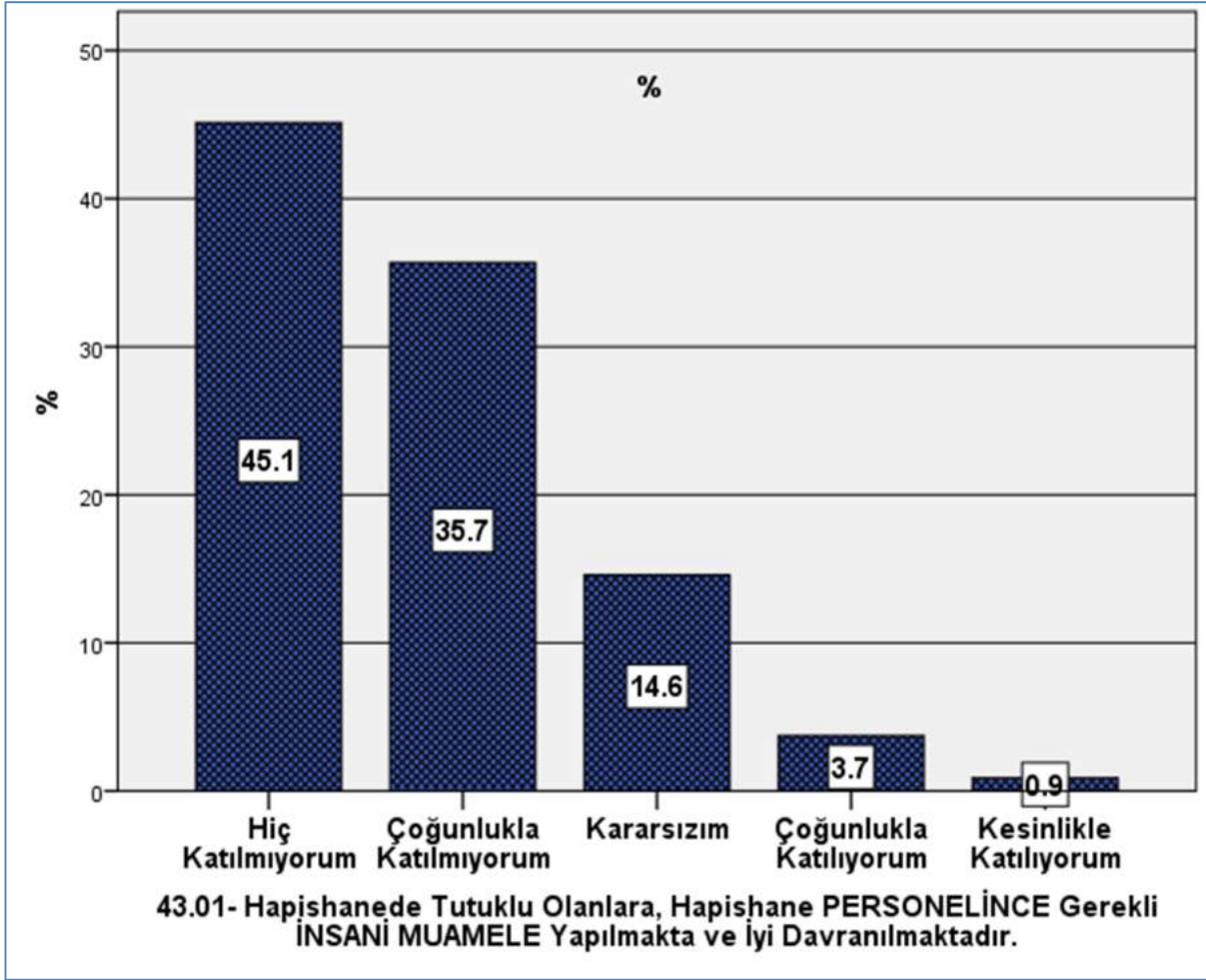
EMİN ÇÖLAŞAN

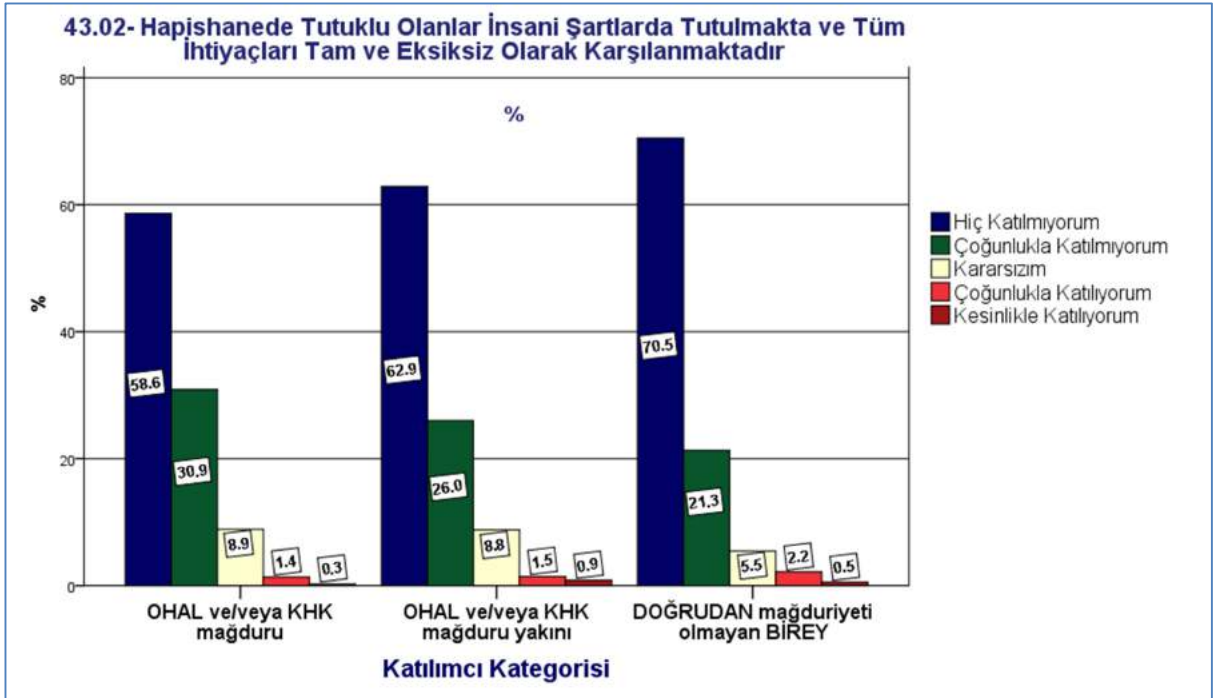
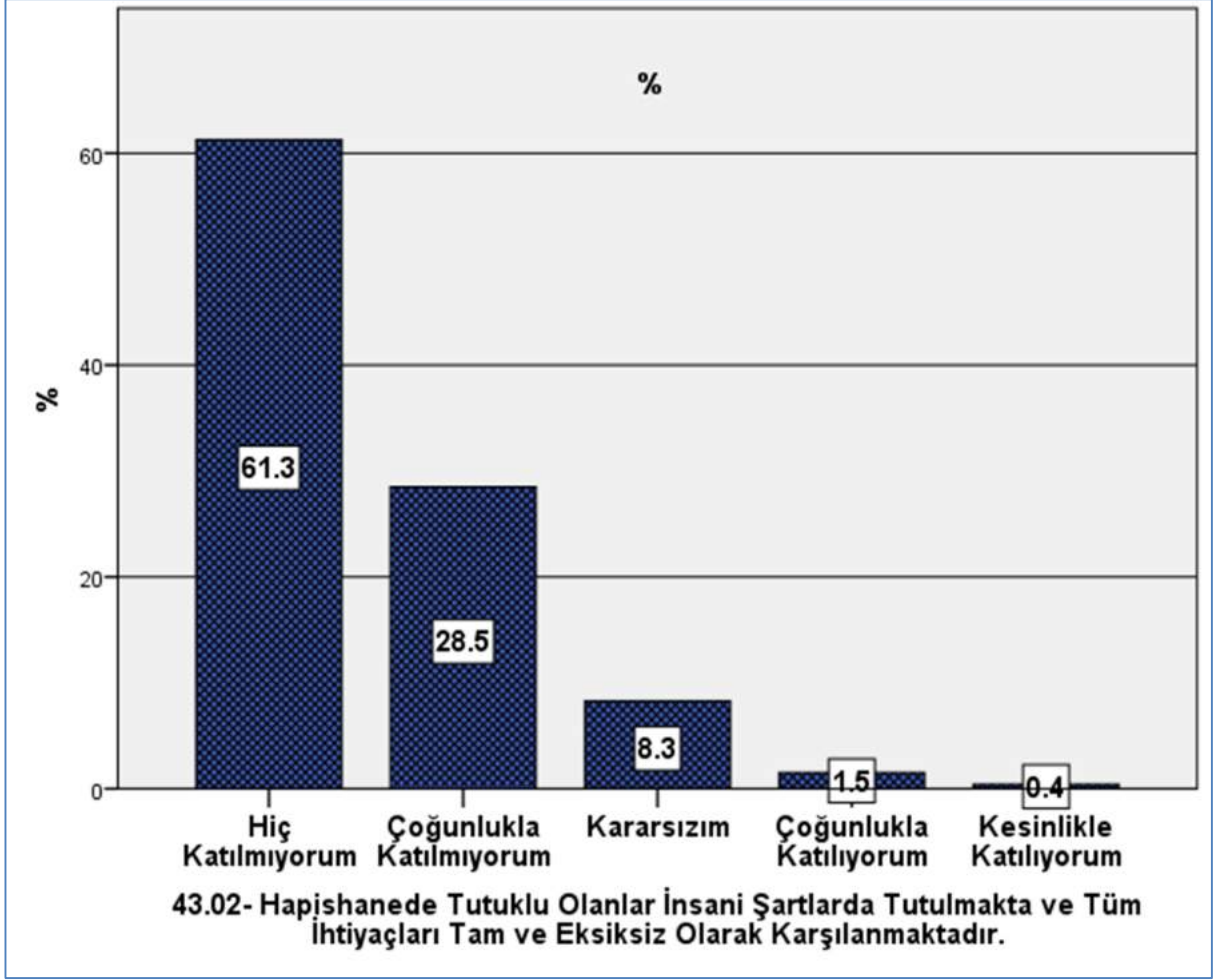
Sözcü

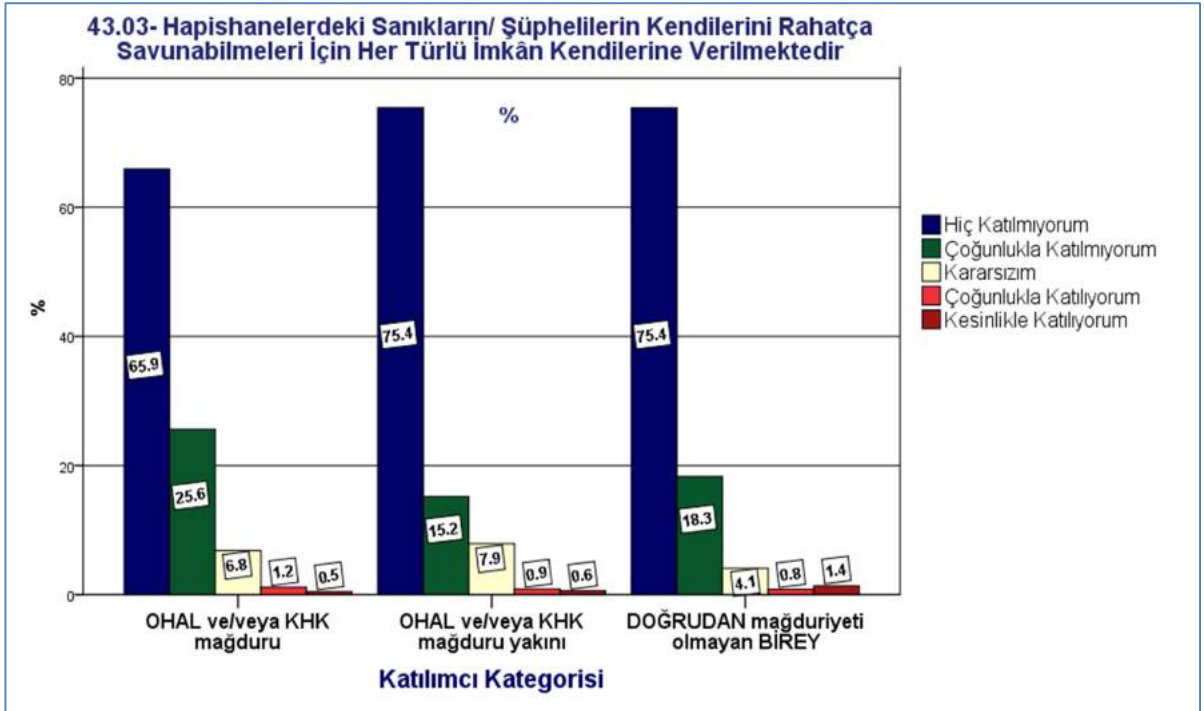
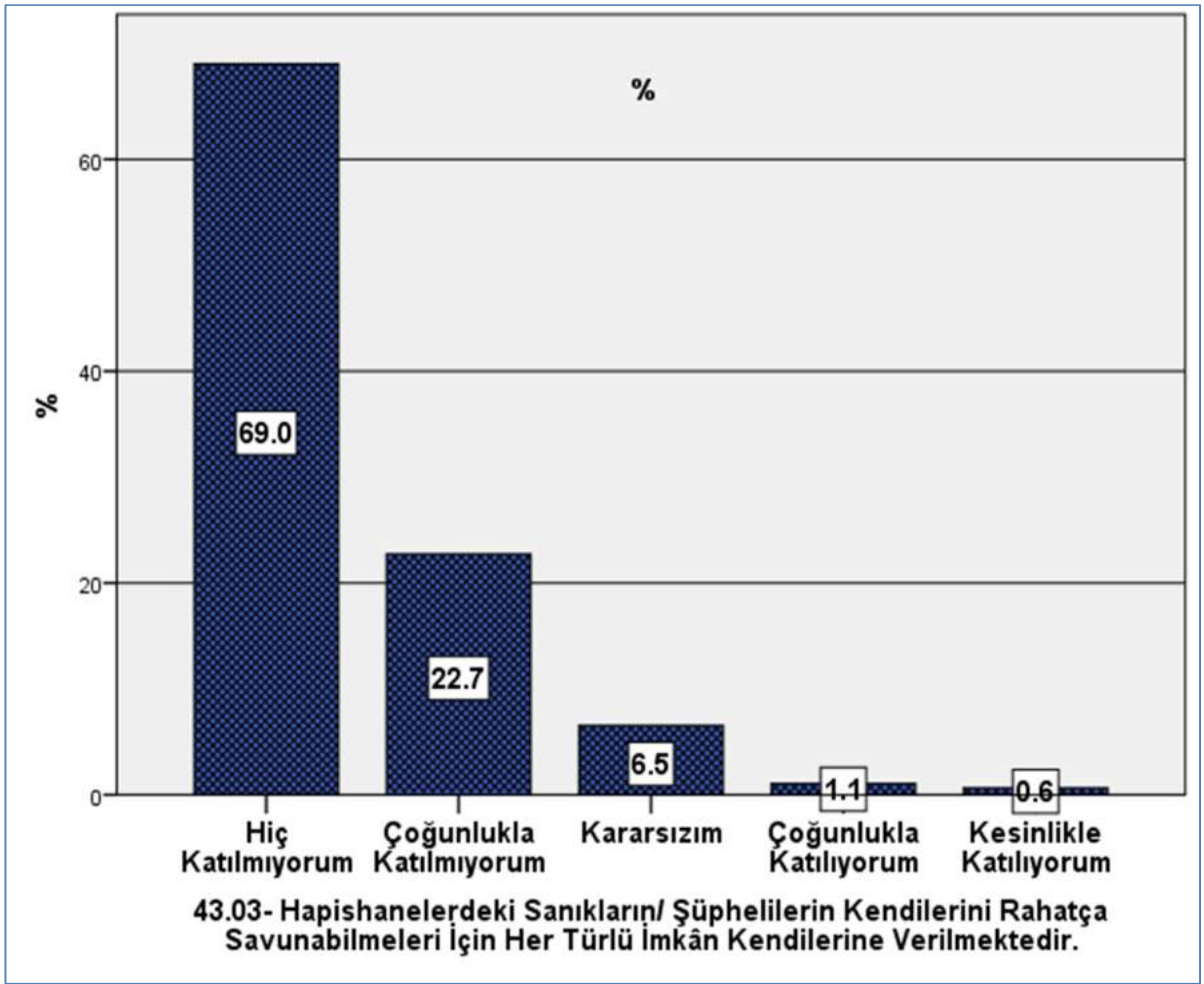

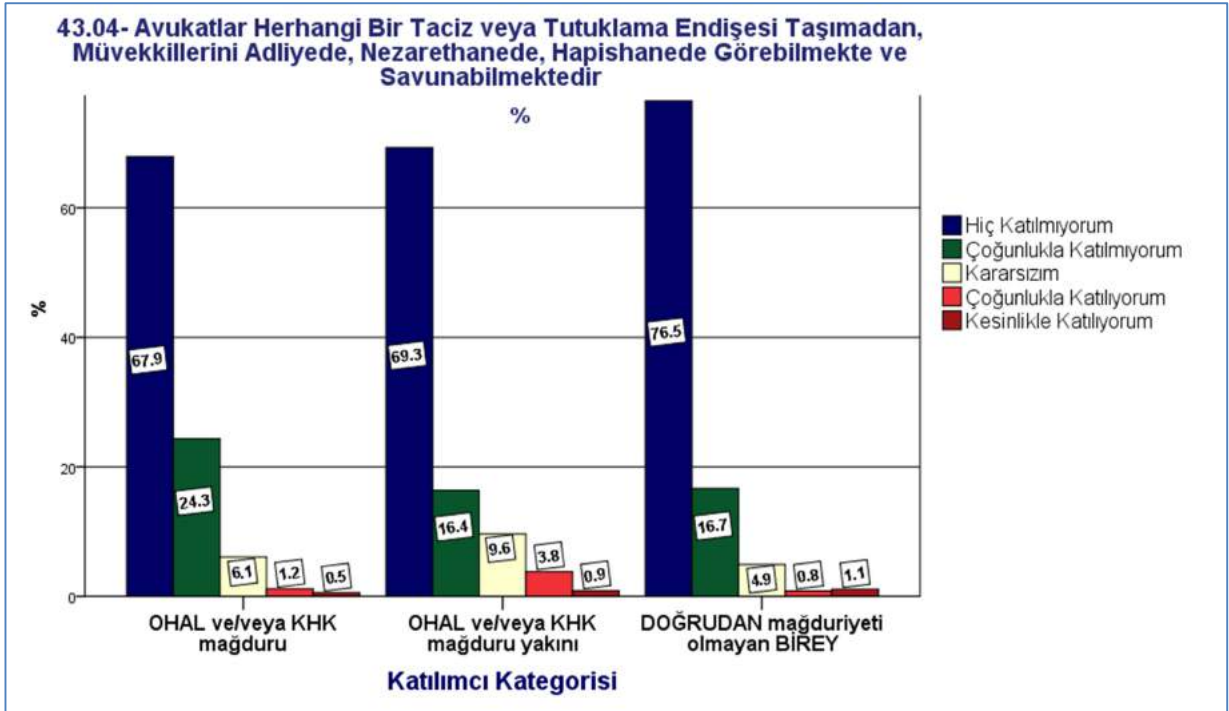
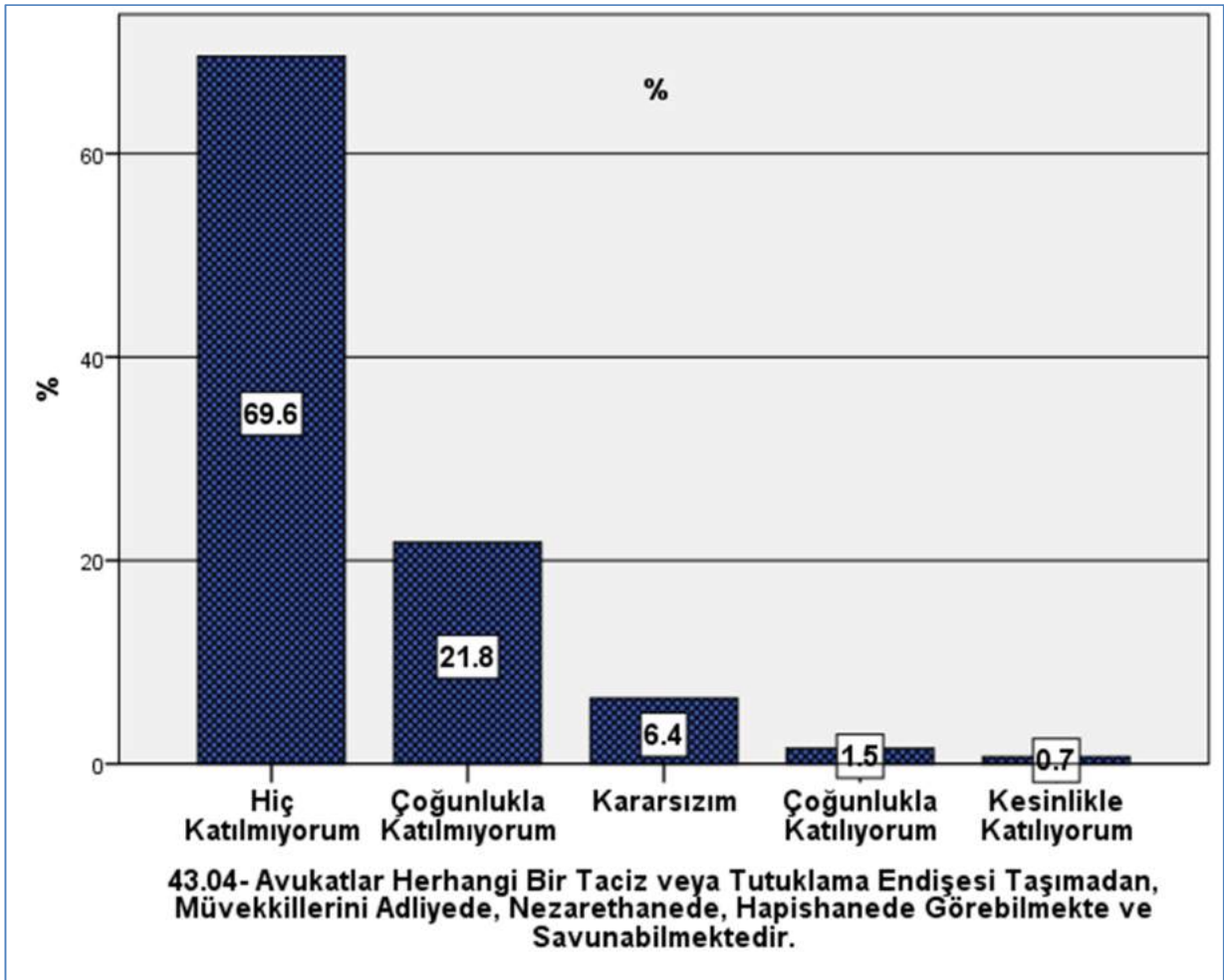

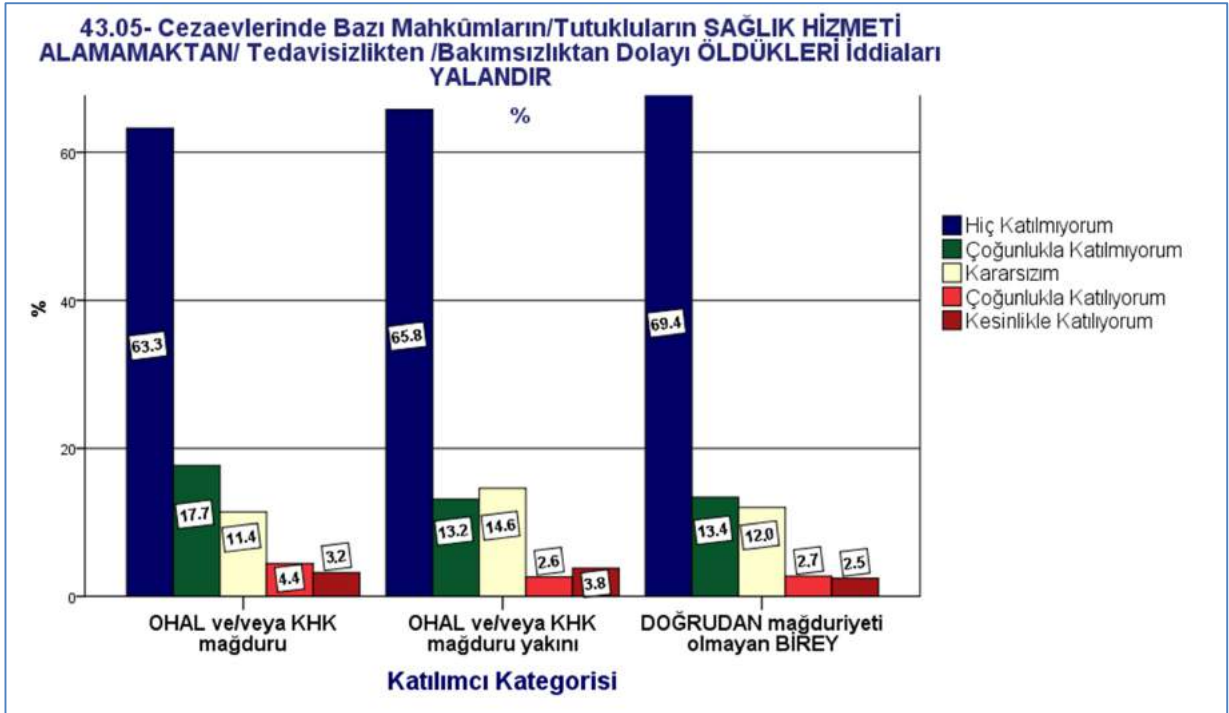
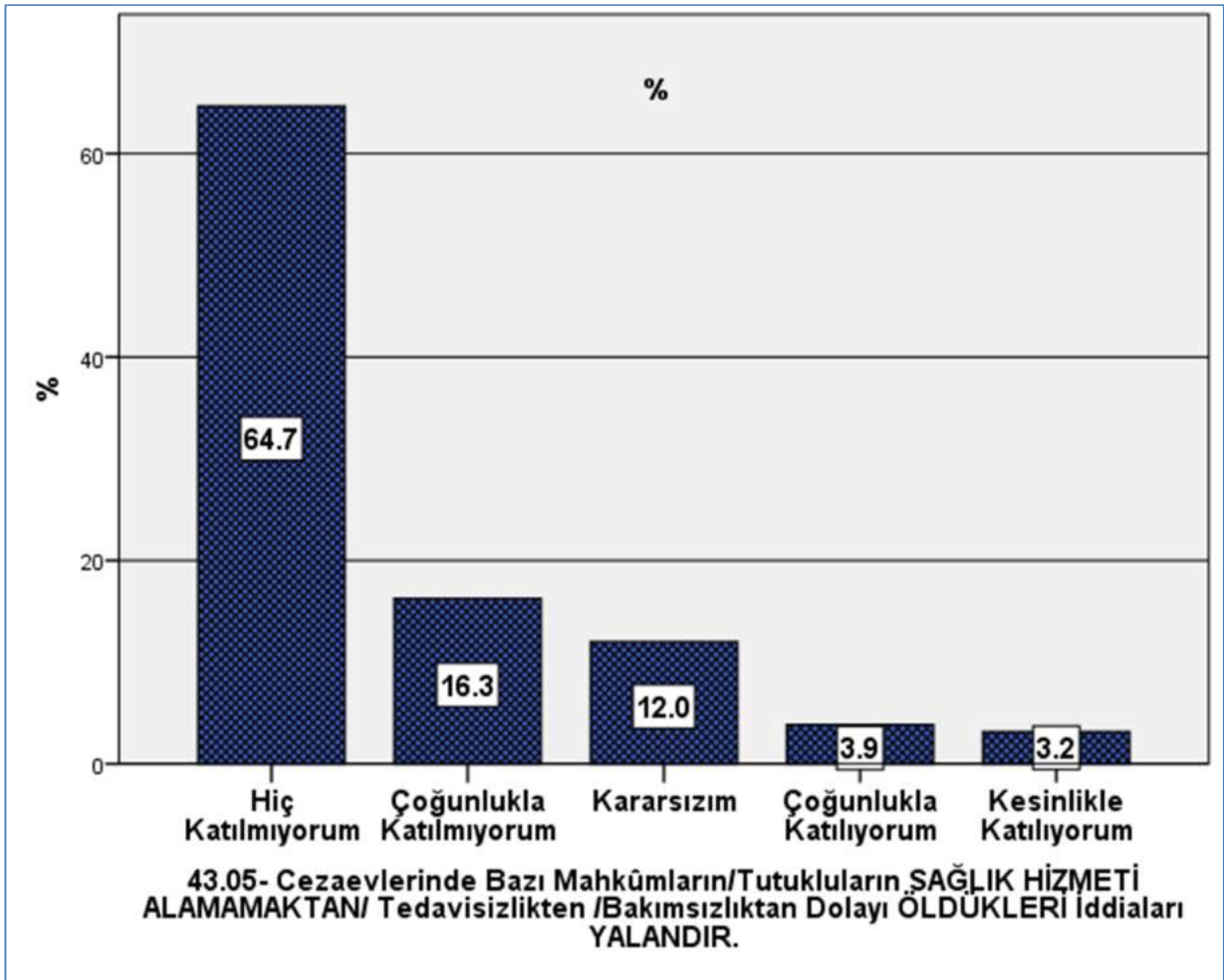
A43- OHAL UYGULAMALARI KARŞISINDAKİ SOSYAL ALGILAR VE YARGILAR (3)

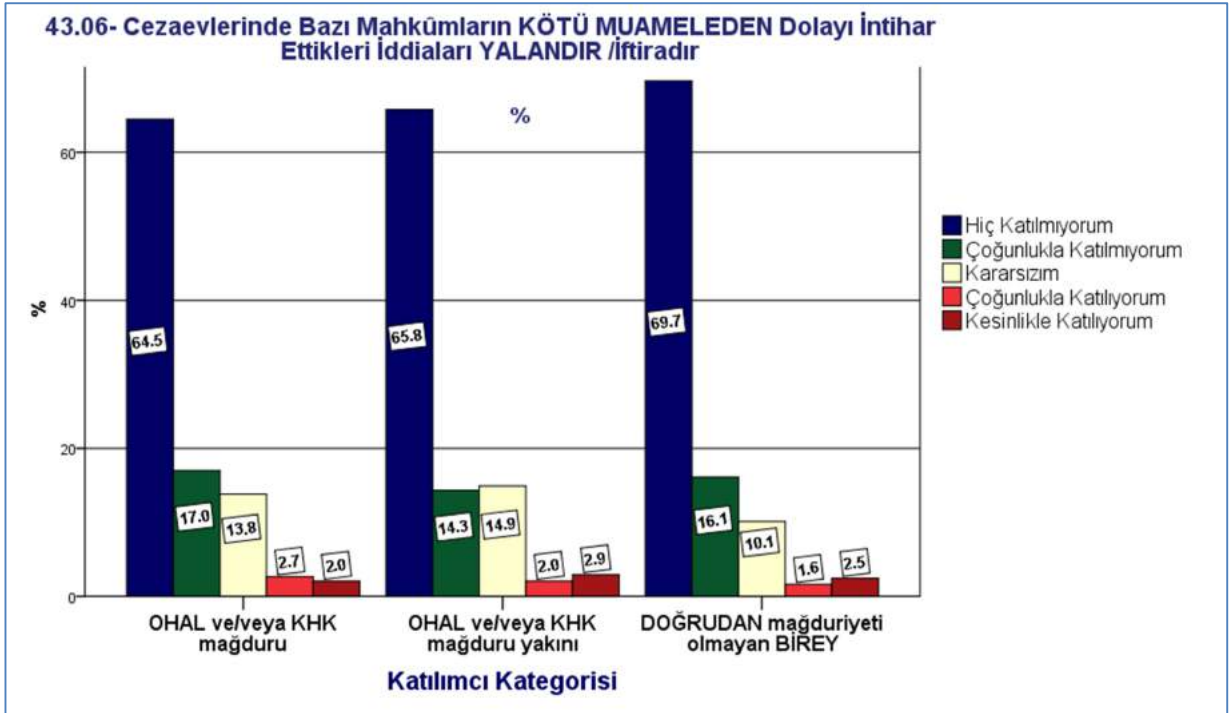
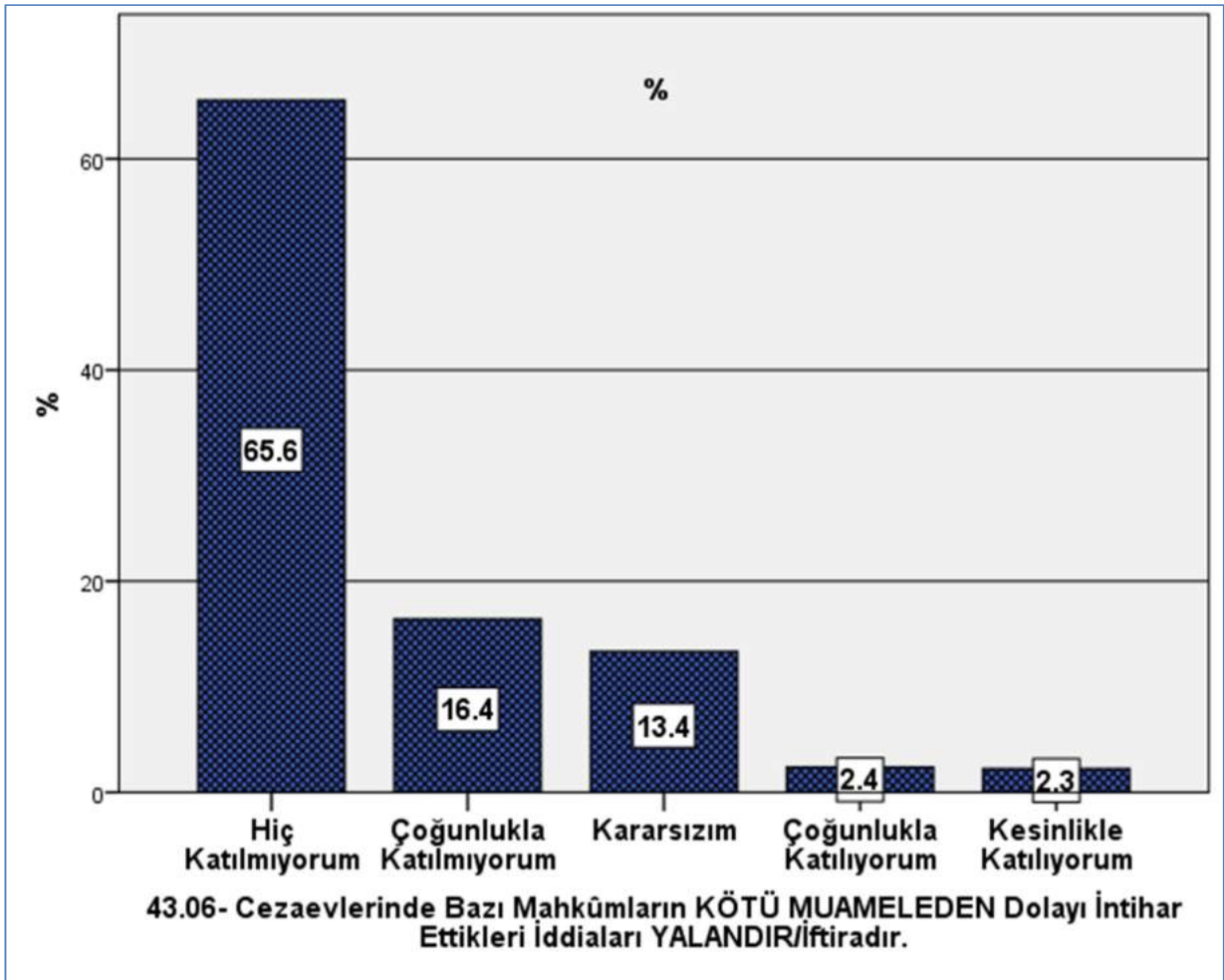

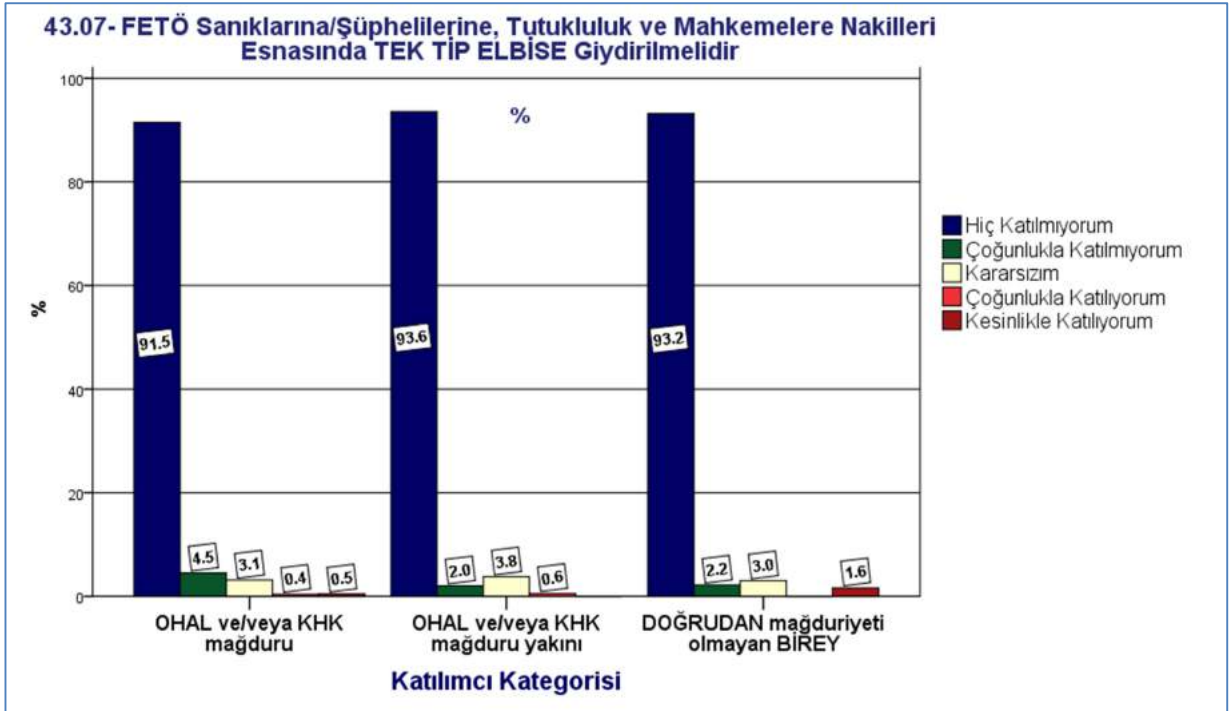
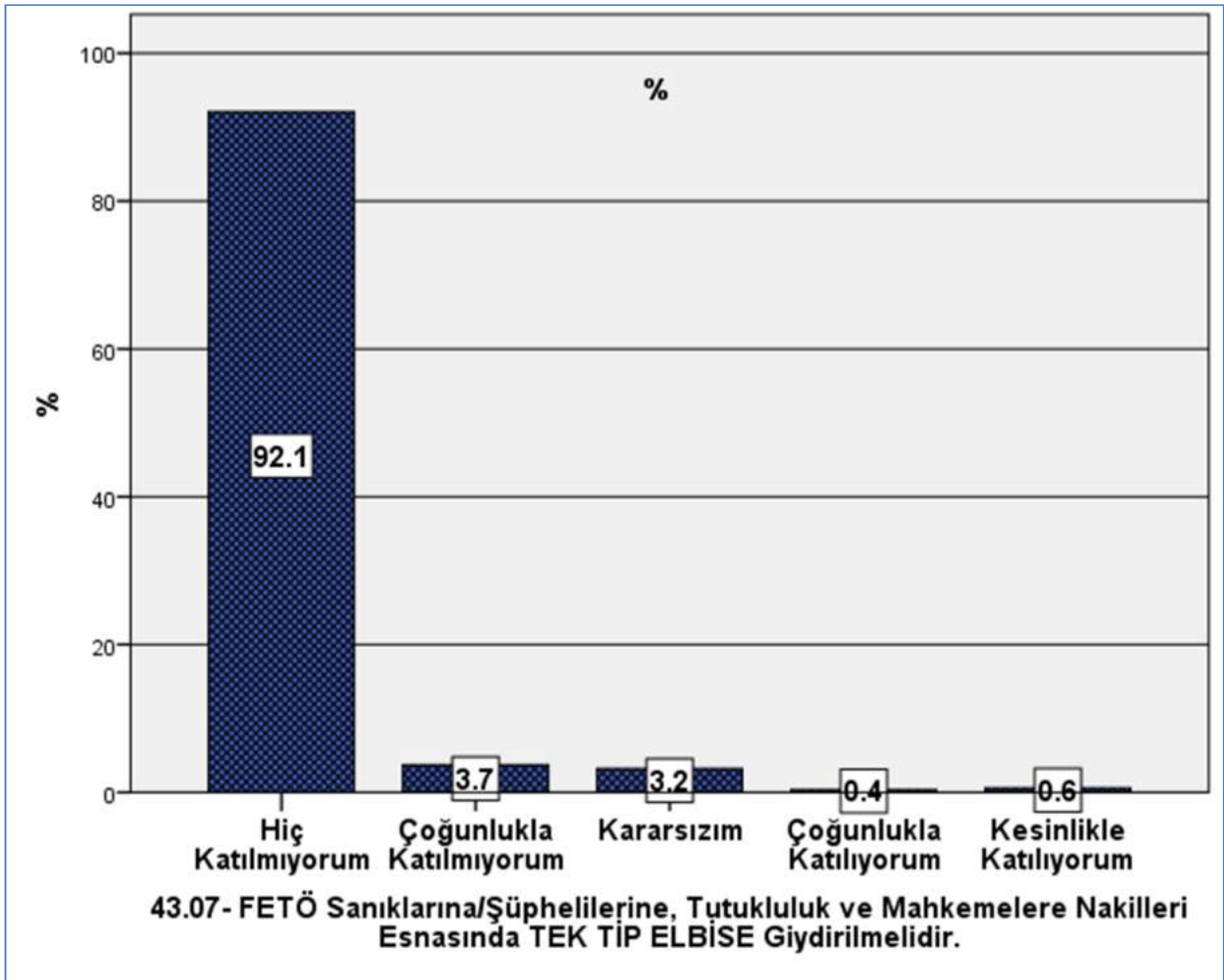

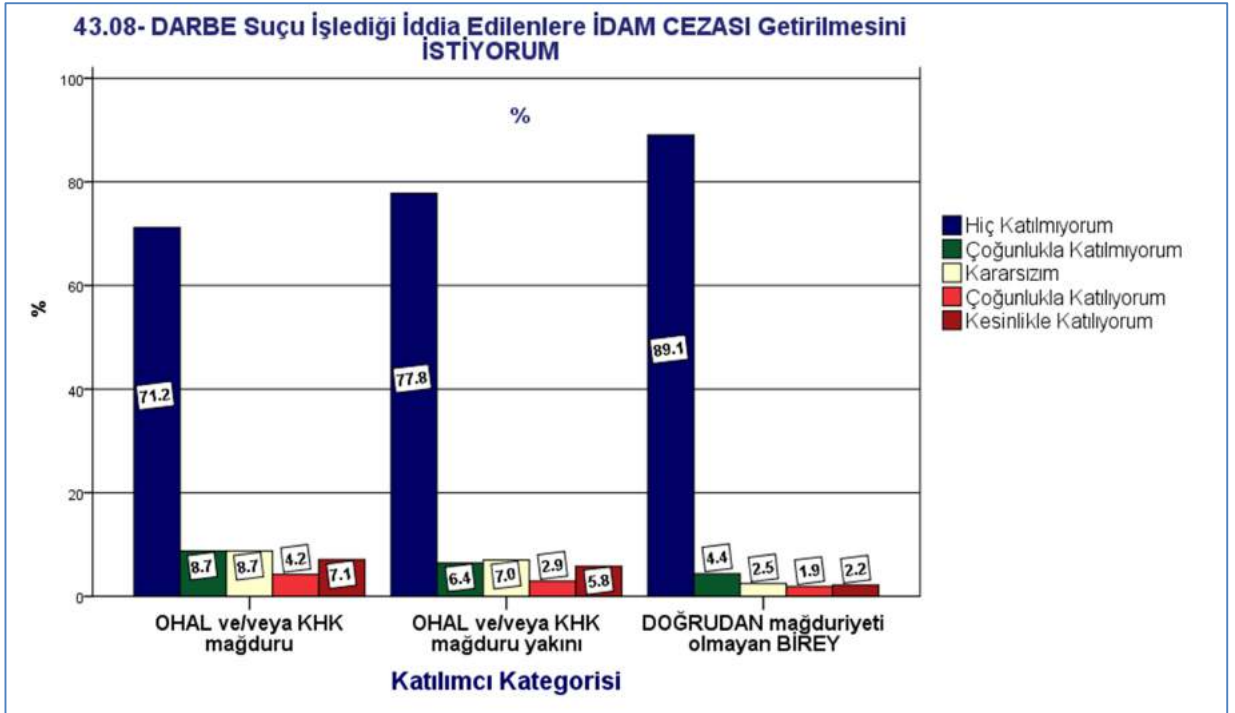
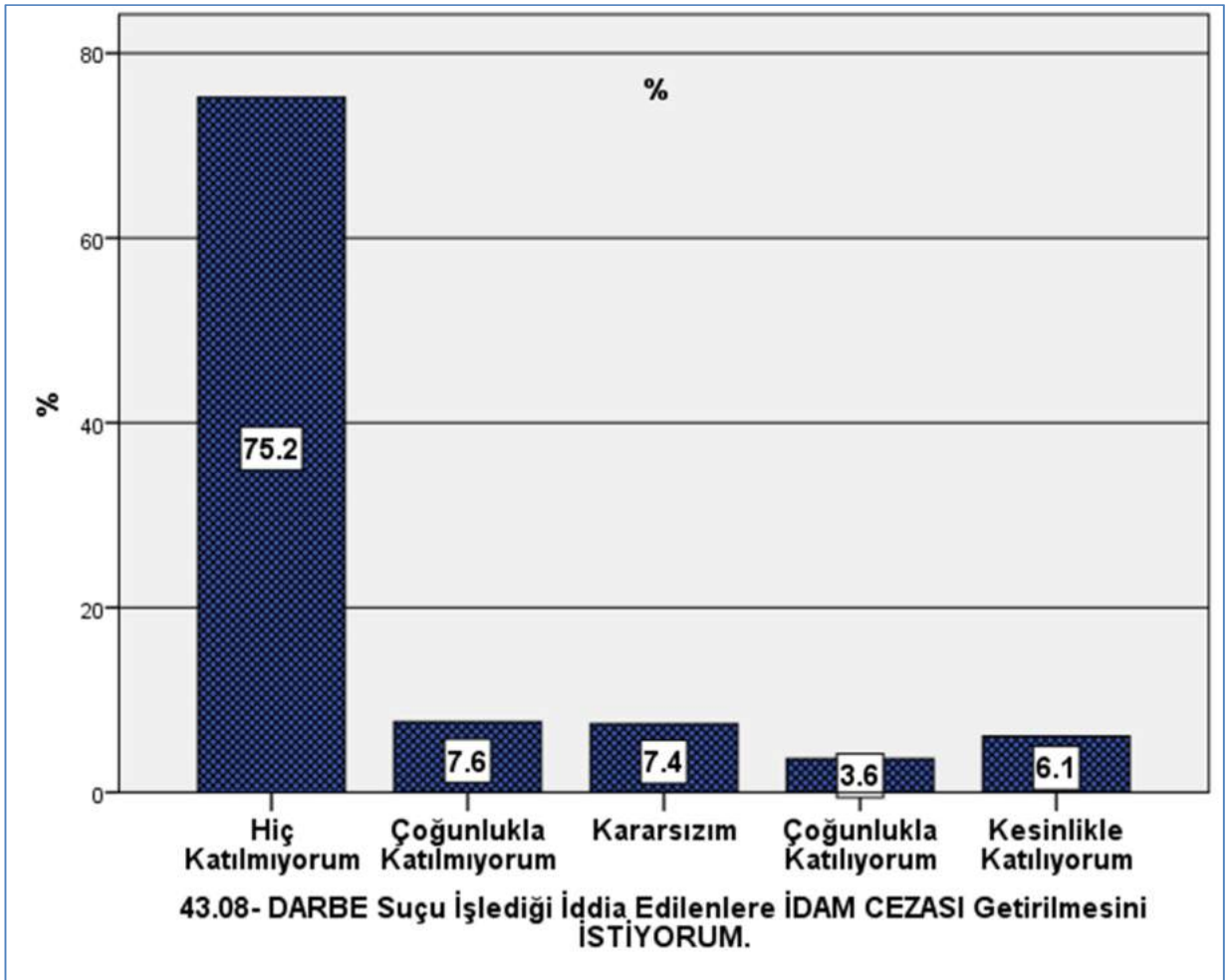

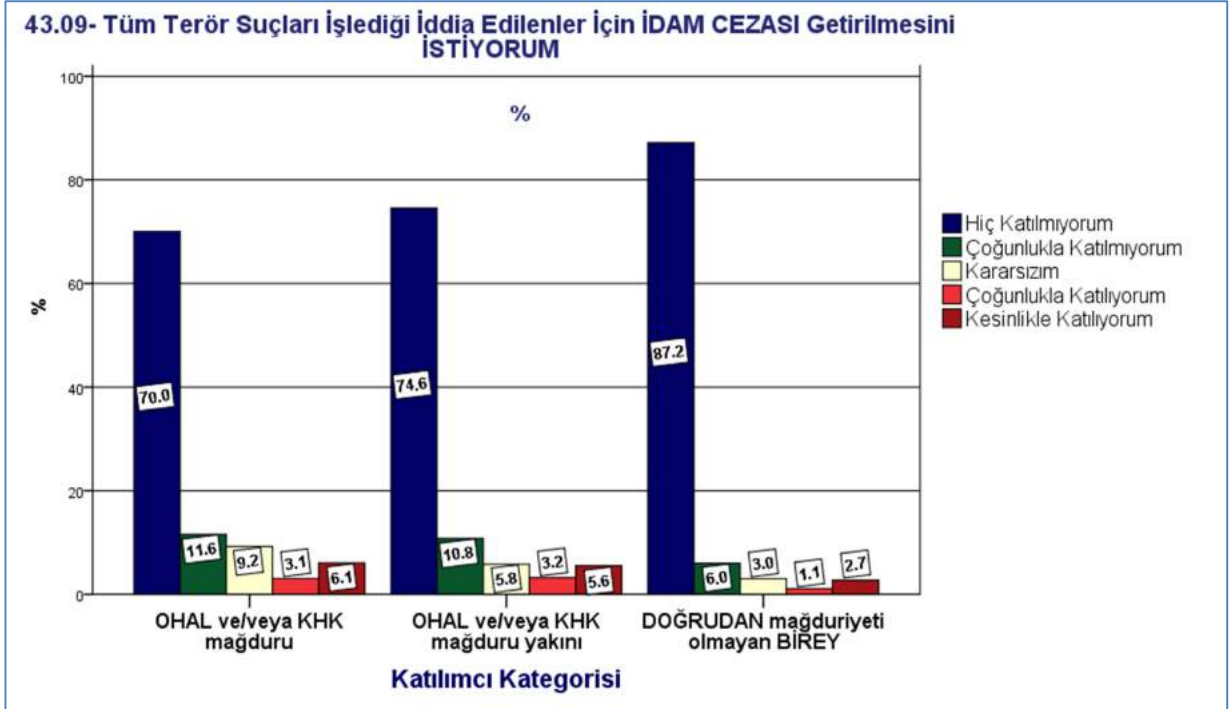
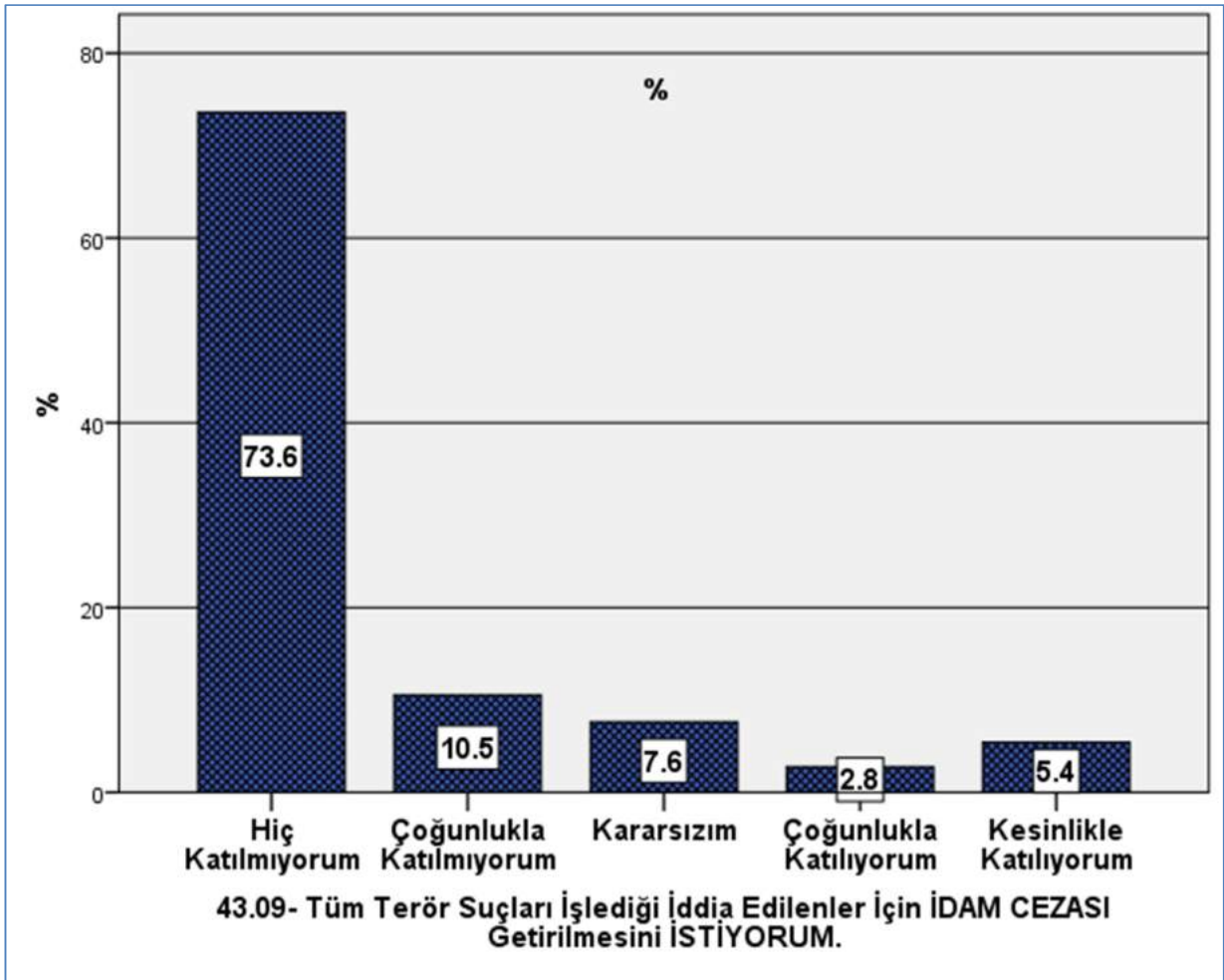

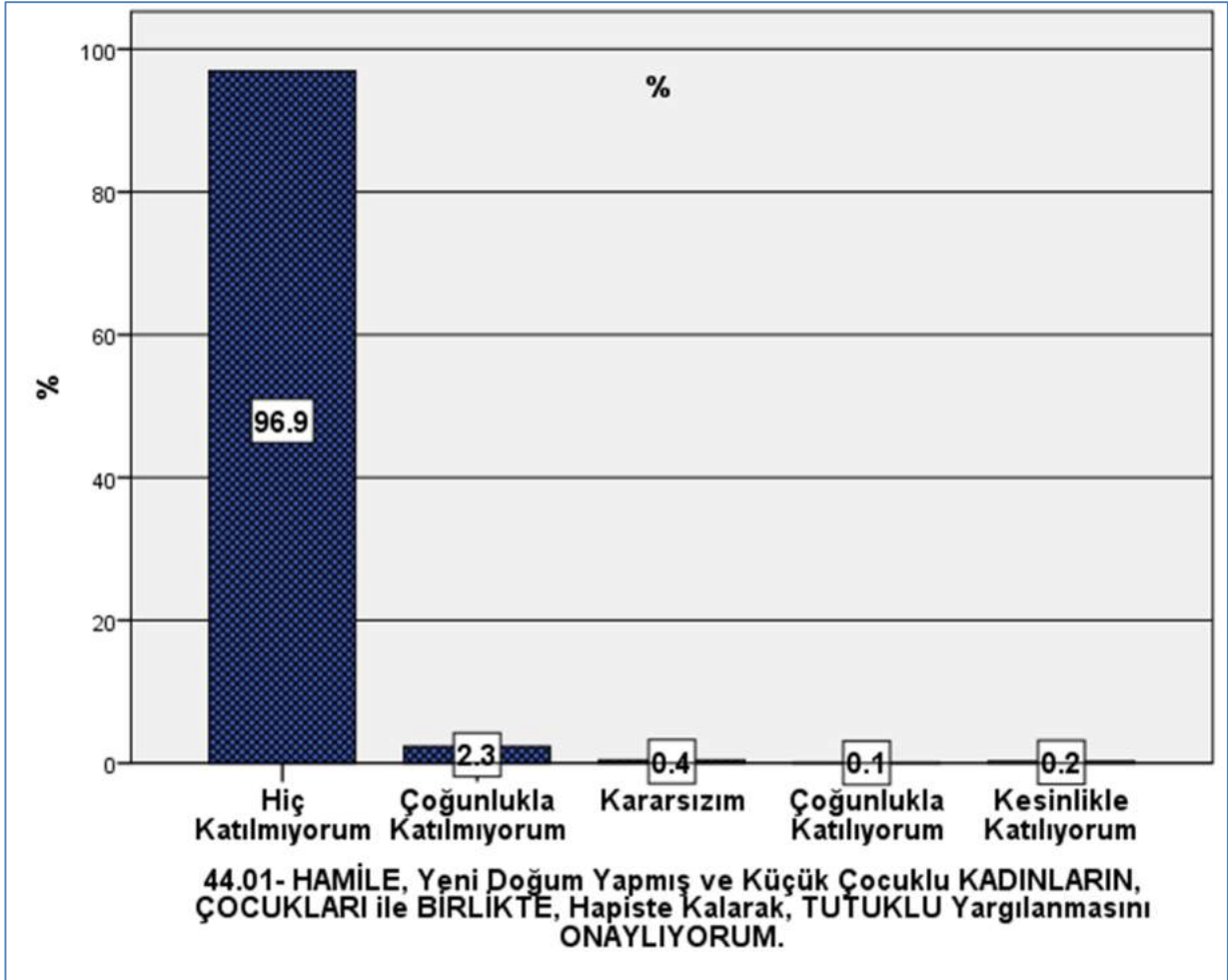

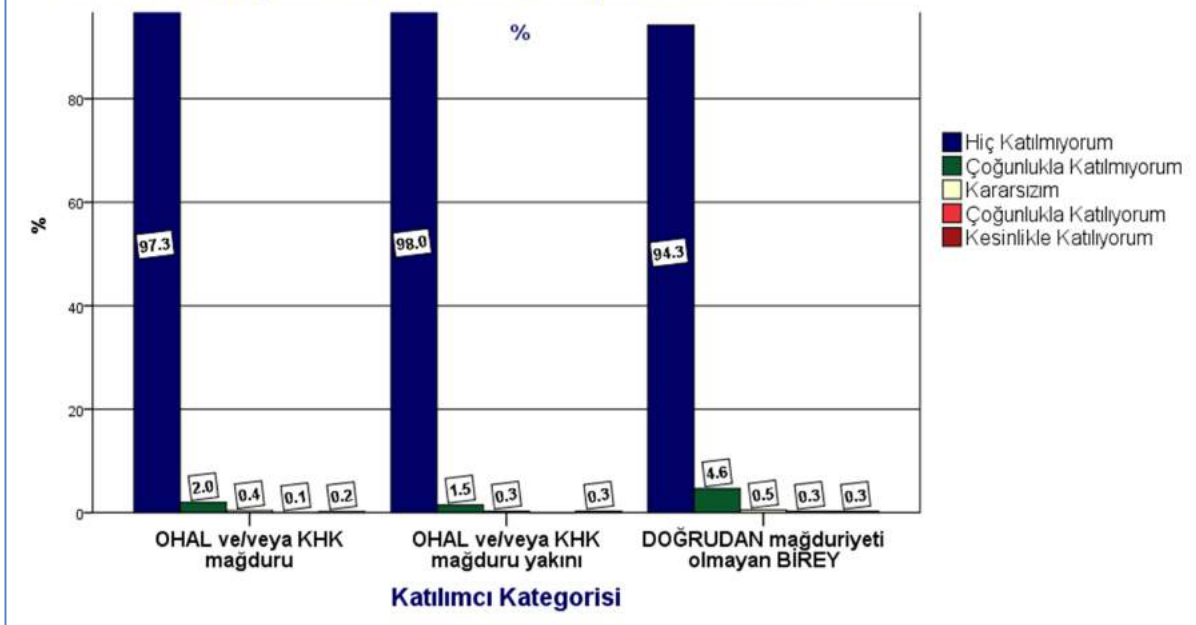

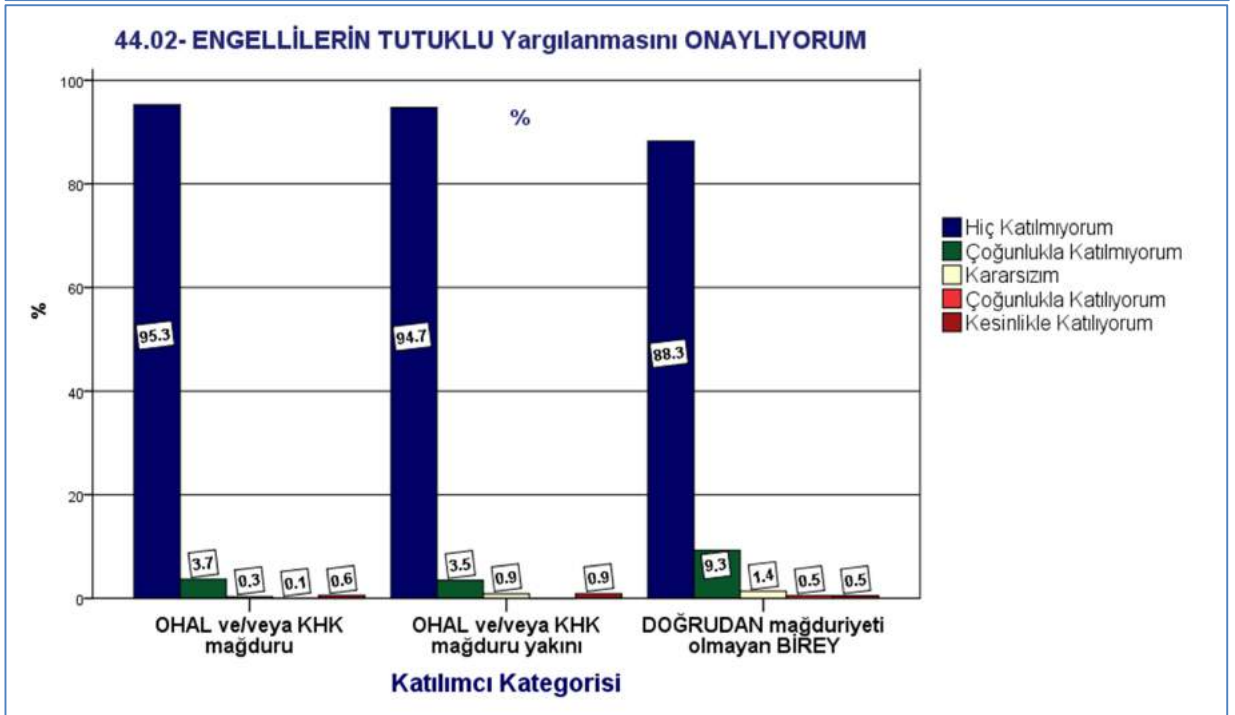
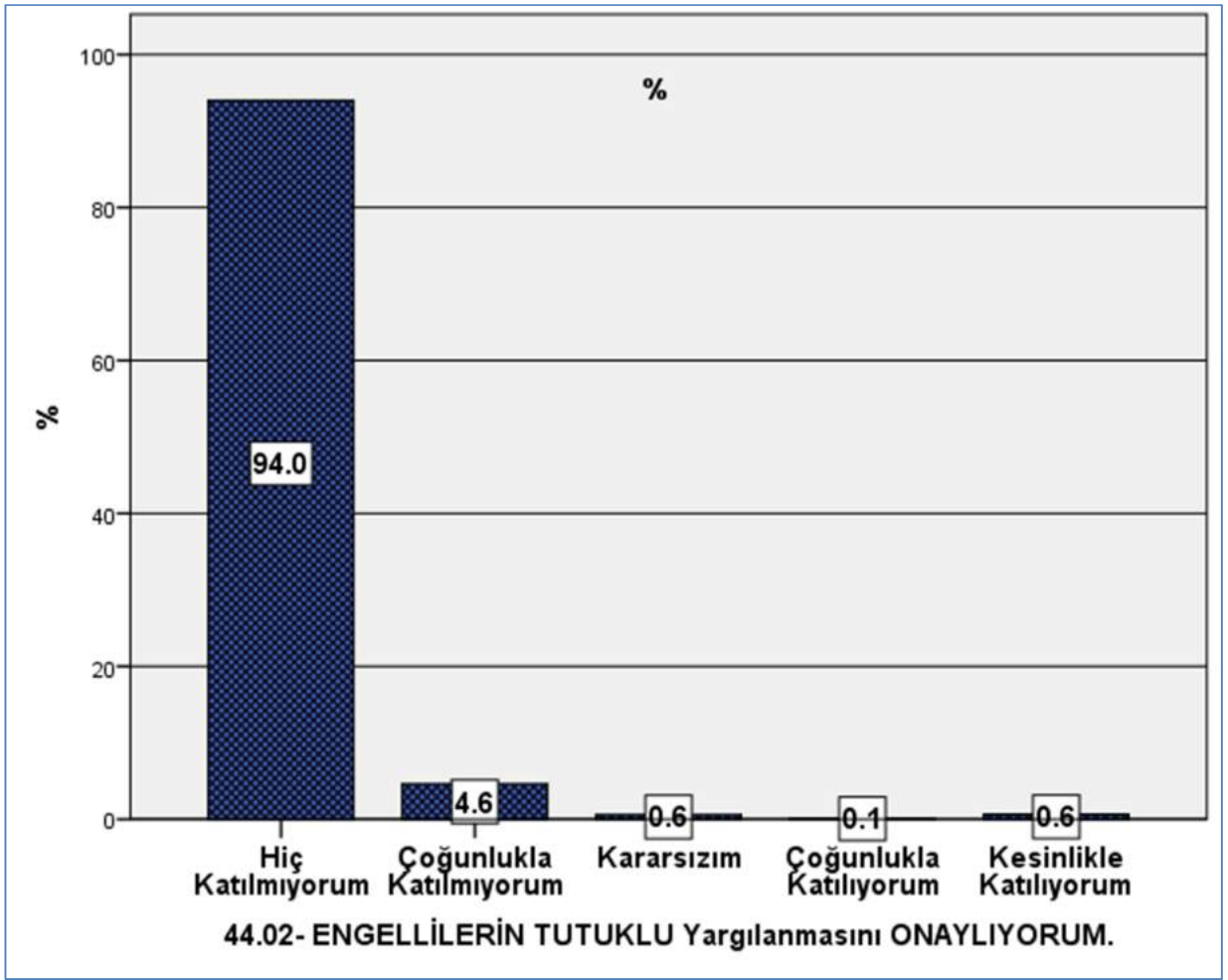

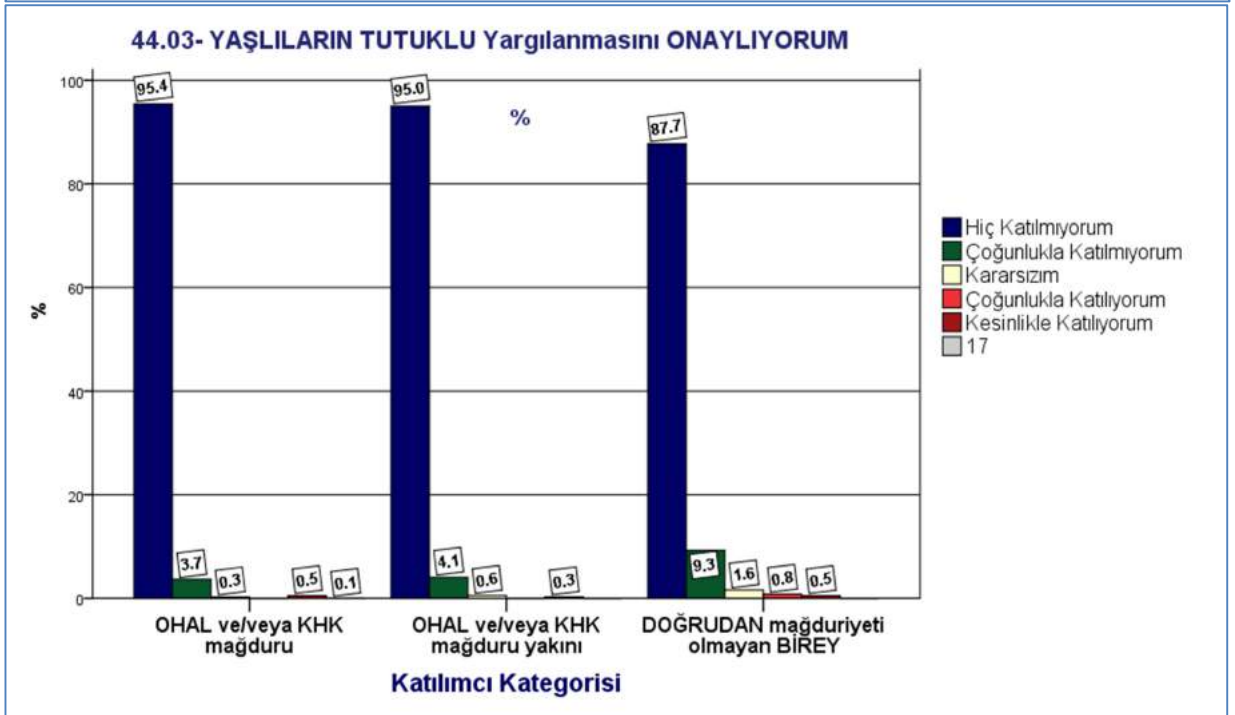
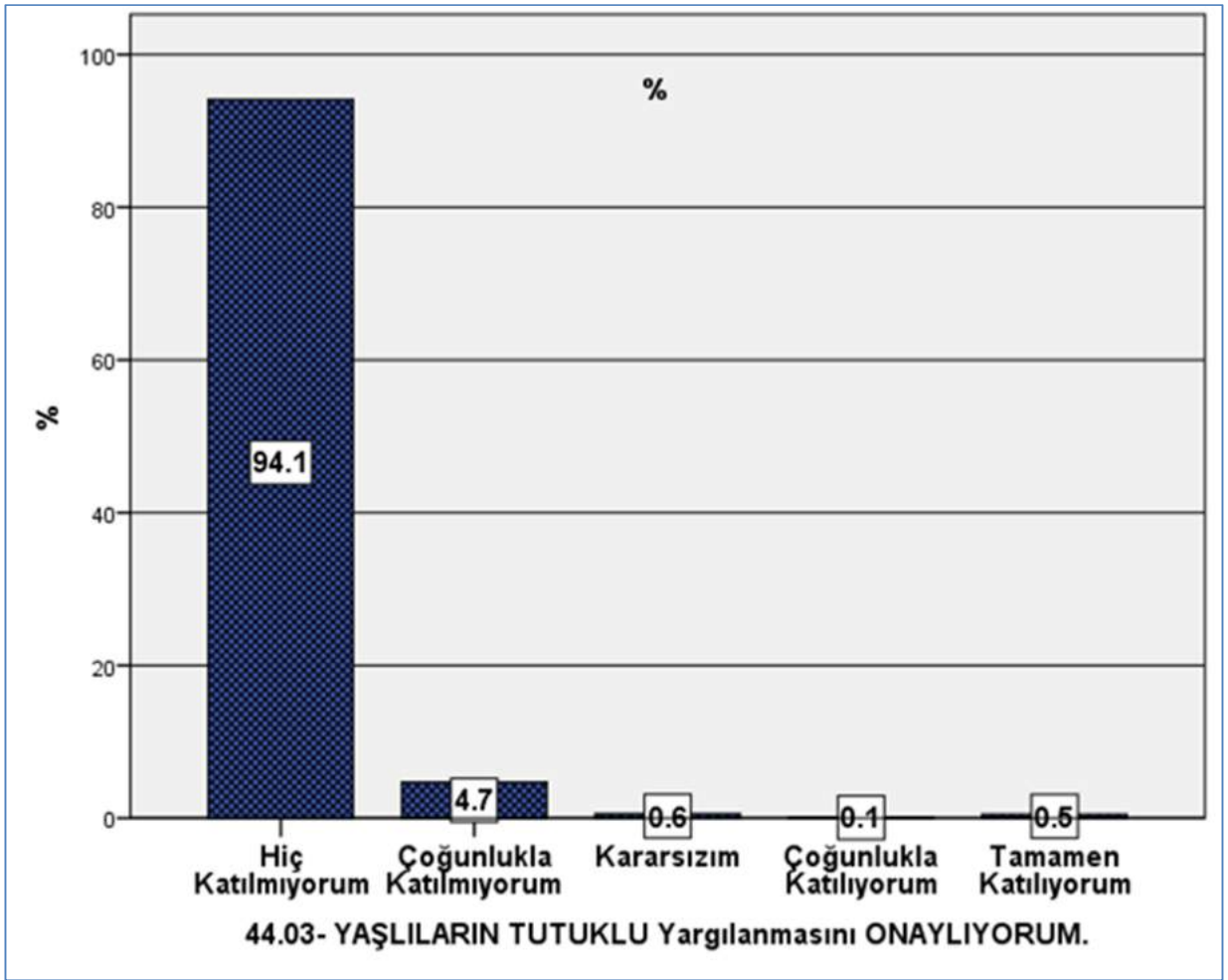
A44- OHAL UYGULAMALARI KARŞISINDAKİ SOSYAL ALGILAR VE YARGILAR (4)

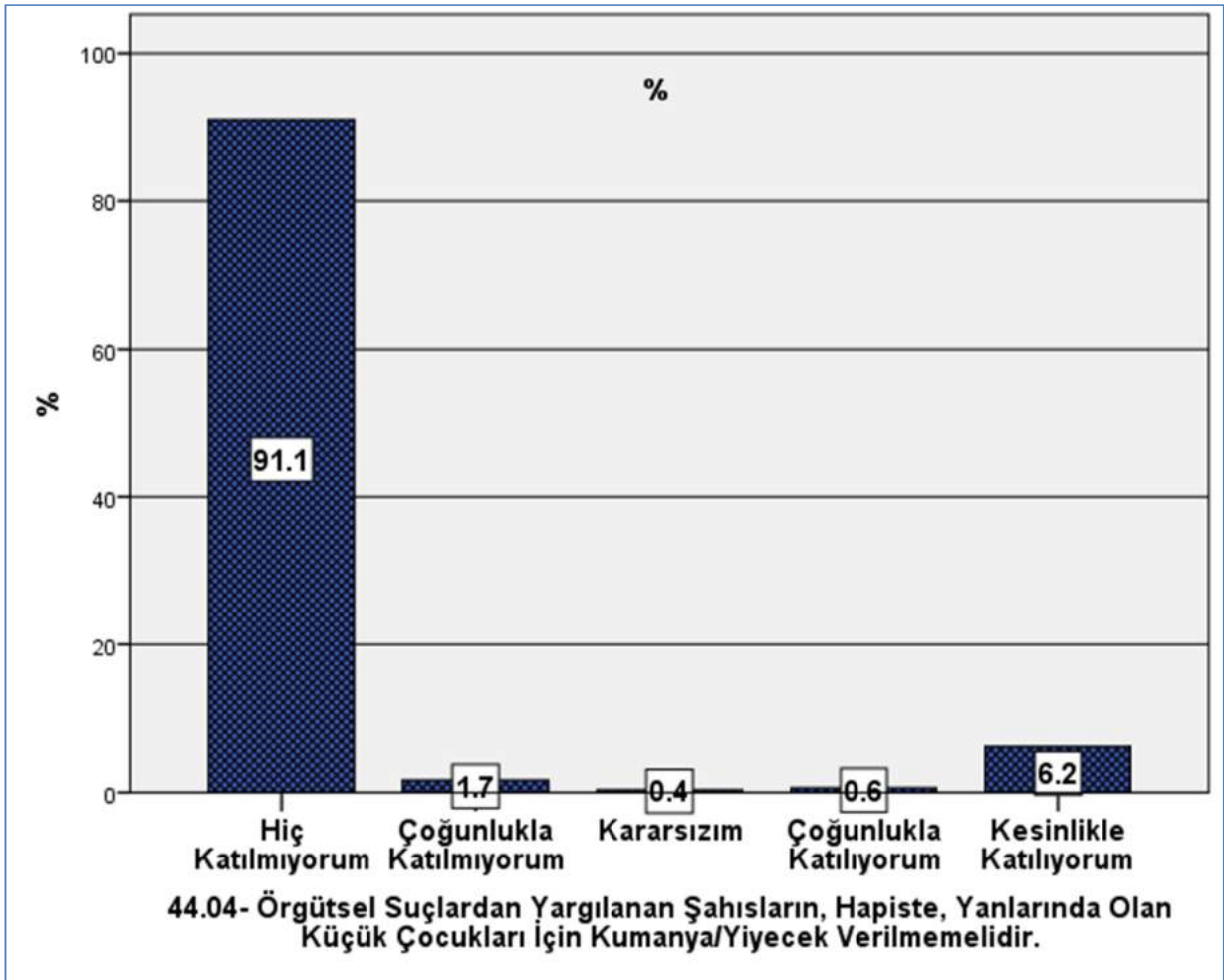

44.01- HAMİLE, Yeni Doğum Yapmış ve Küçük Çocuklu KADINLARIN, ÇOCUKLARI ile BİRLİKTE, Hapiste Kalarak, TUTUKLU Yargılanmasını ONAYLIYORUM

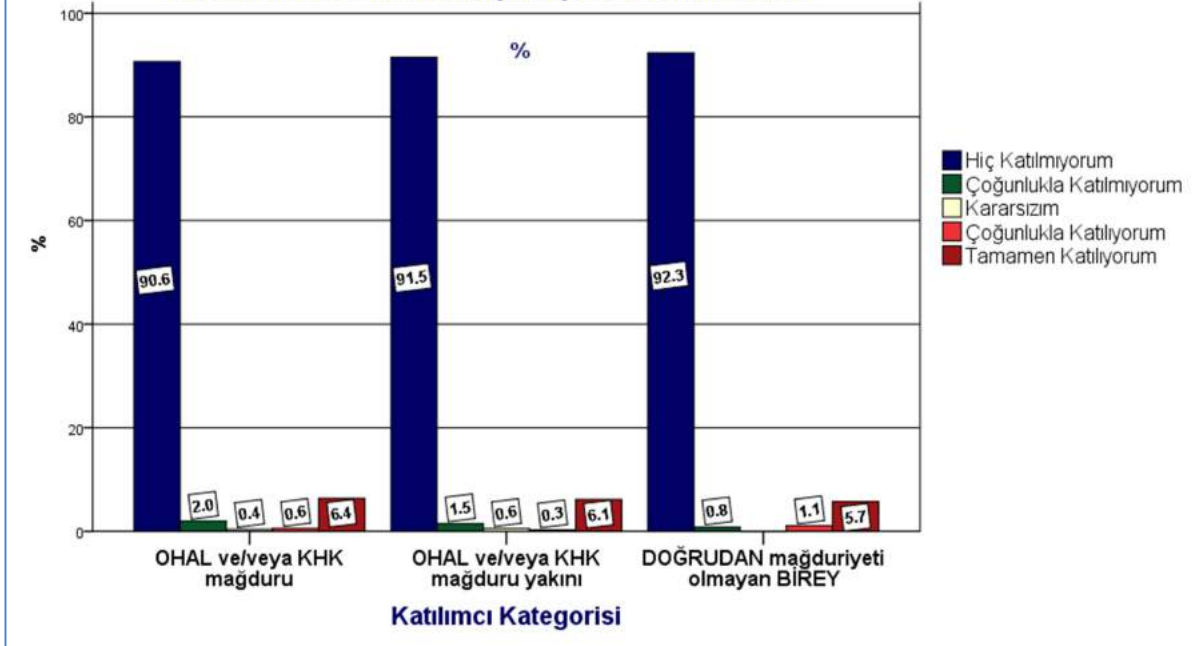

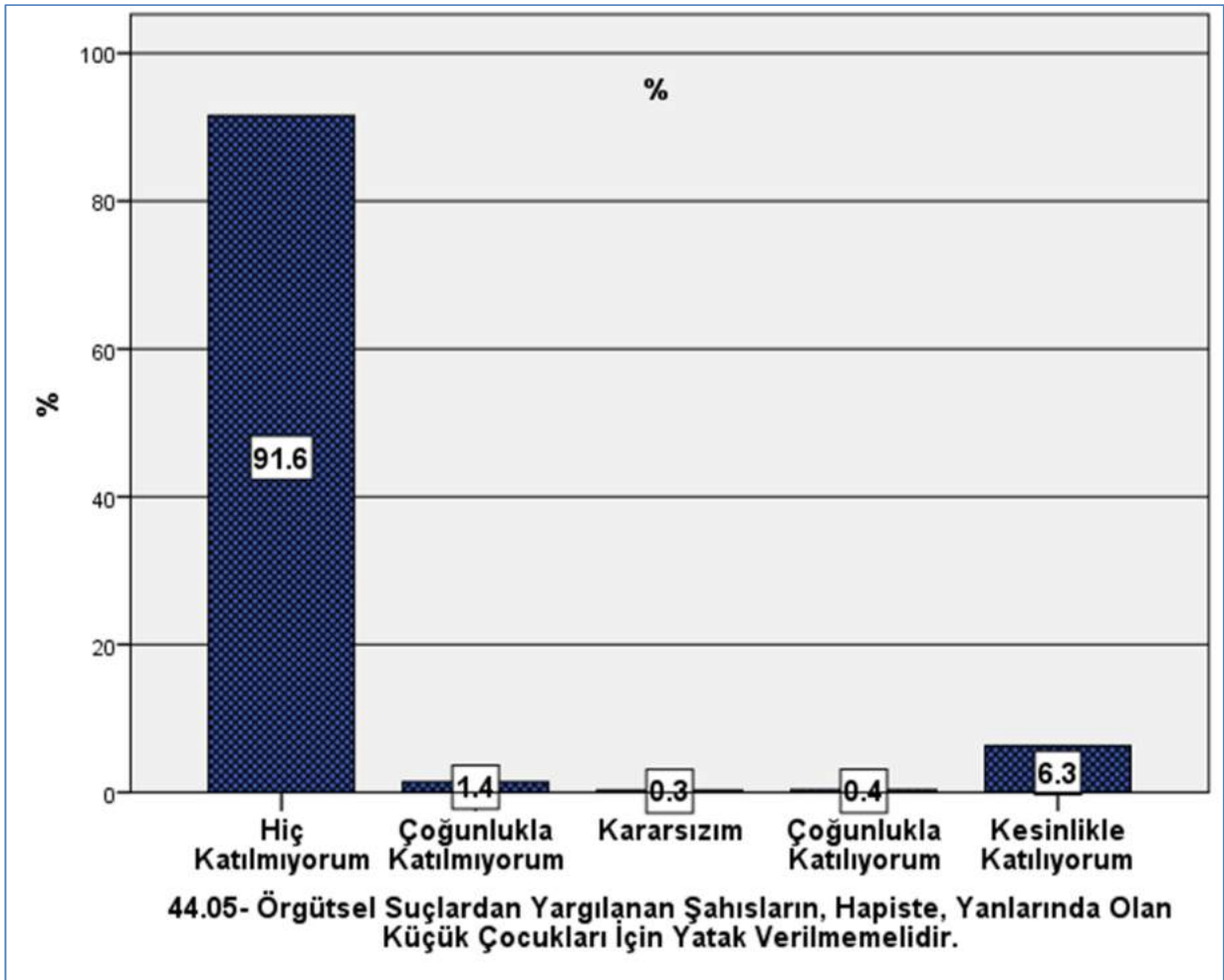

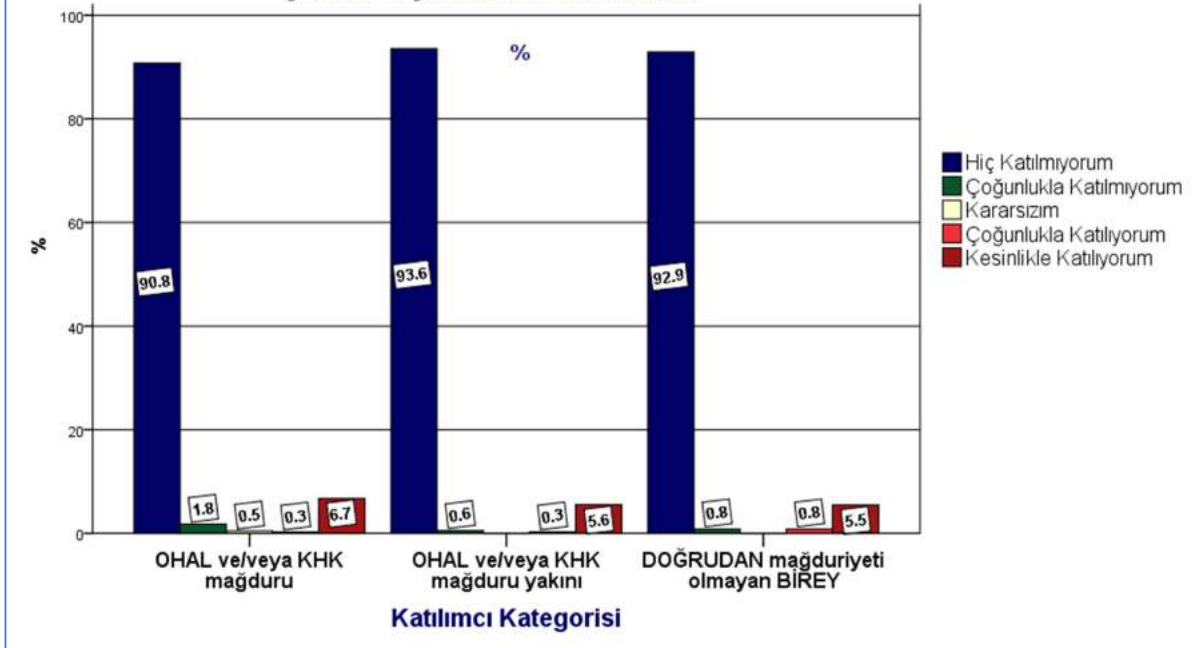

44.04- Örgütsel Suçlardan Yargılanan Şahısların, Hapiste, Yanlarında Olan Küçük Çocukları İçin Extra Kumanya /Yiyecek Verilmemelidir

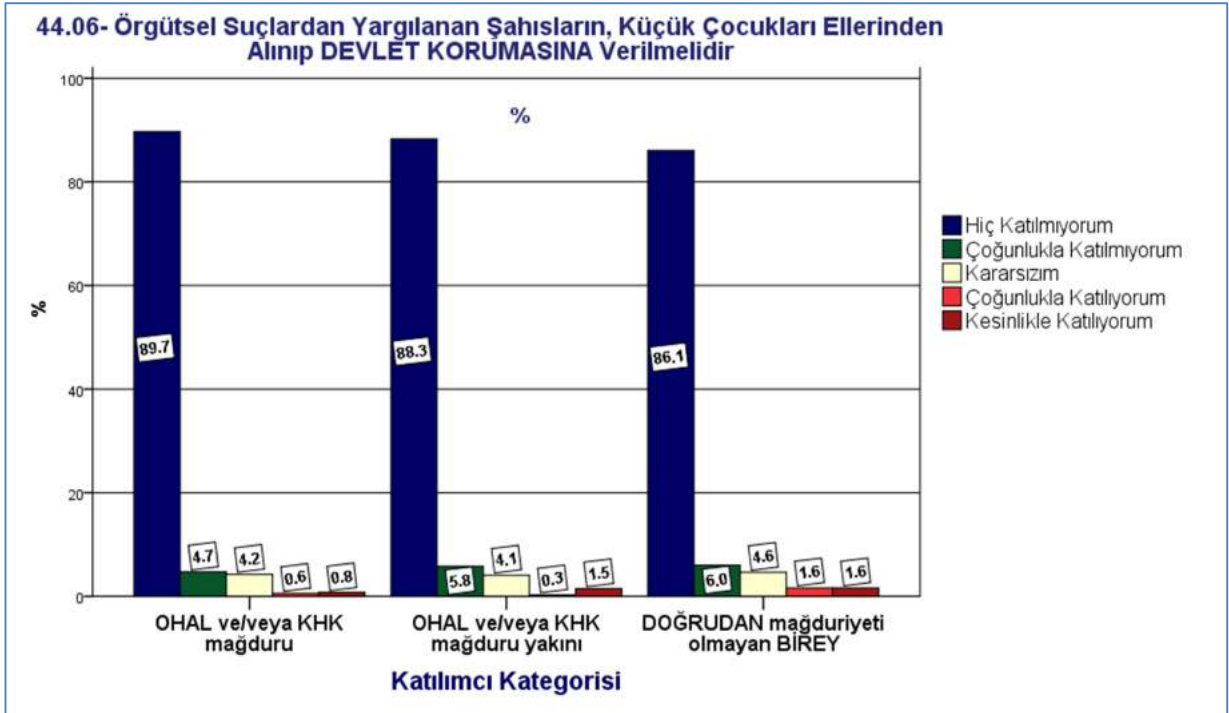
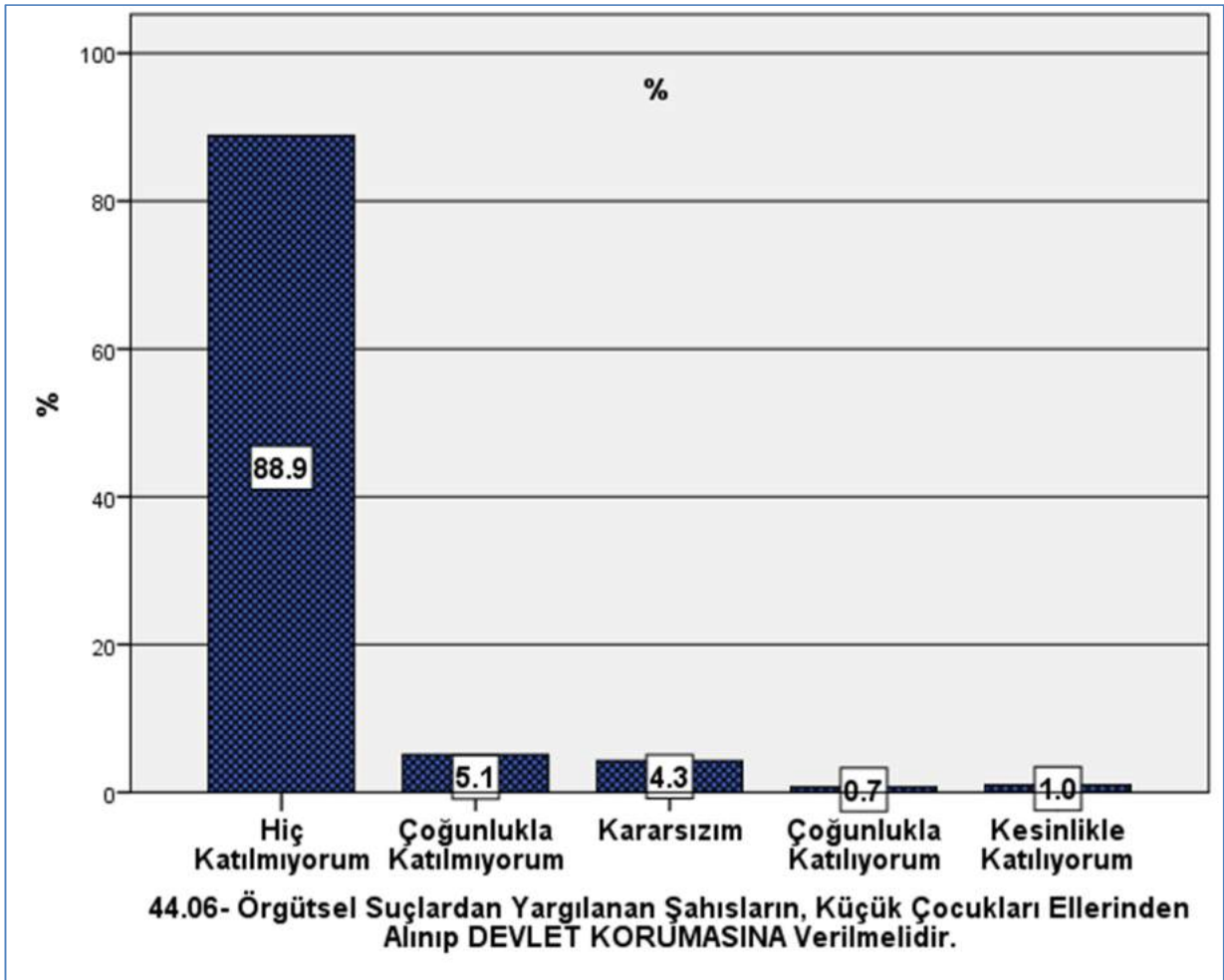

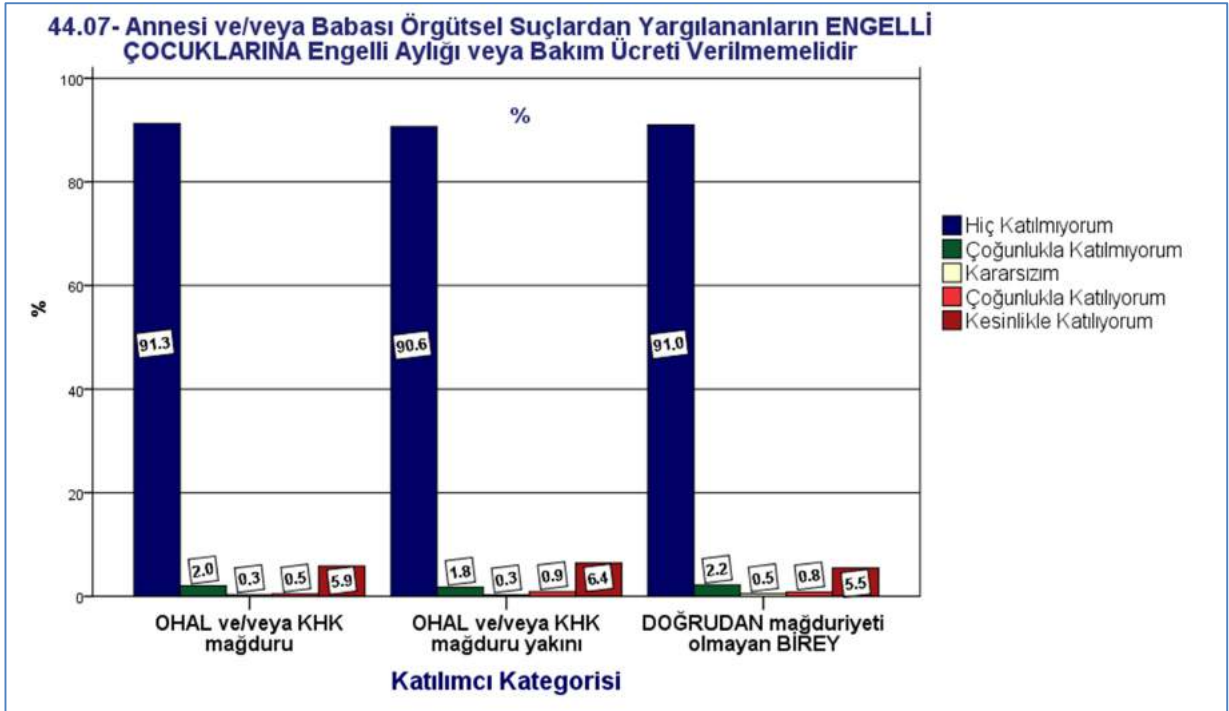
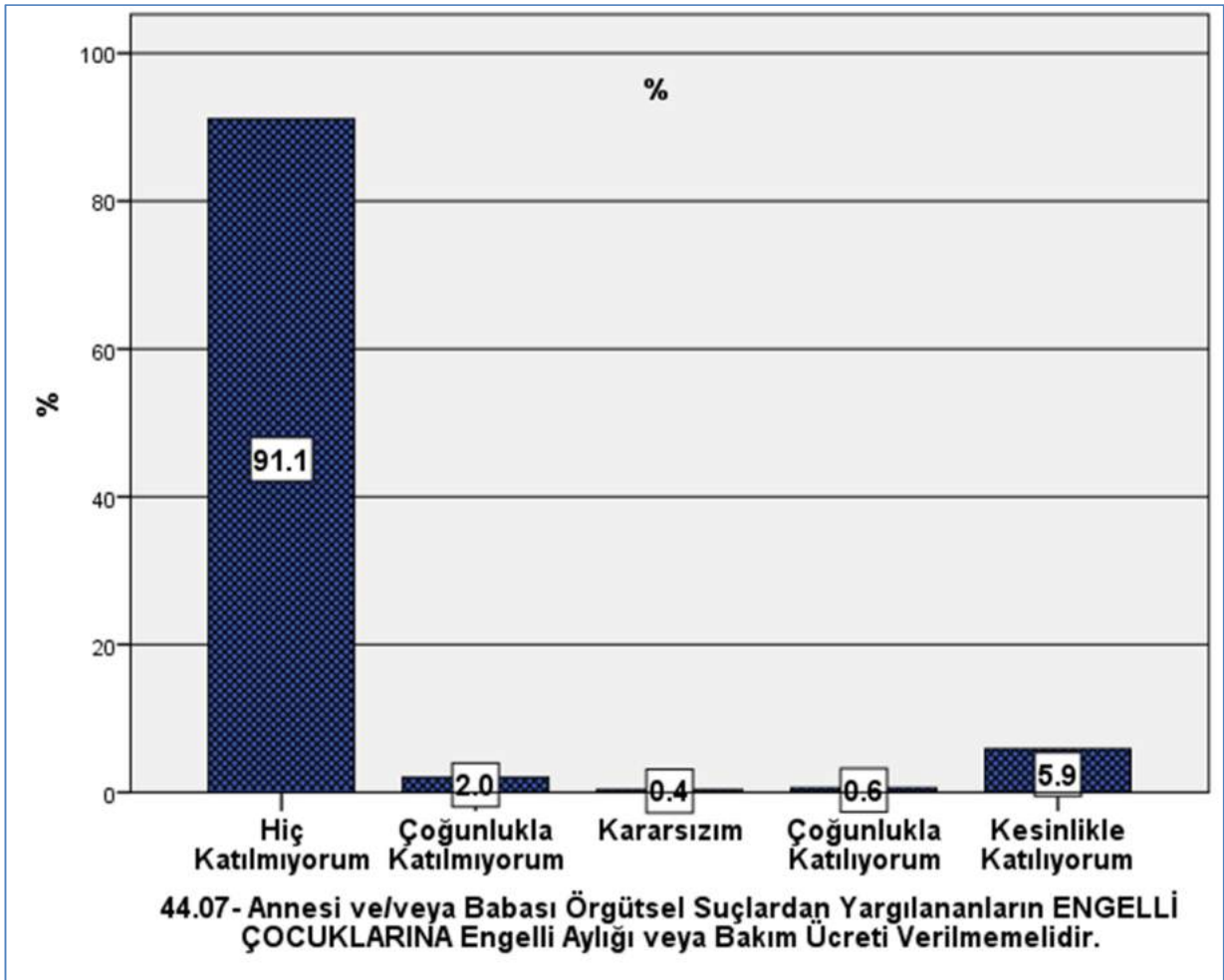

44.05- Örgütsel Suçlardan Yargılanan Şahısların, Hapiste, Yanlarında Olan Küçük Çocukları İçin Yatak Verilmemelidir

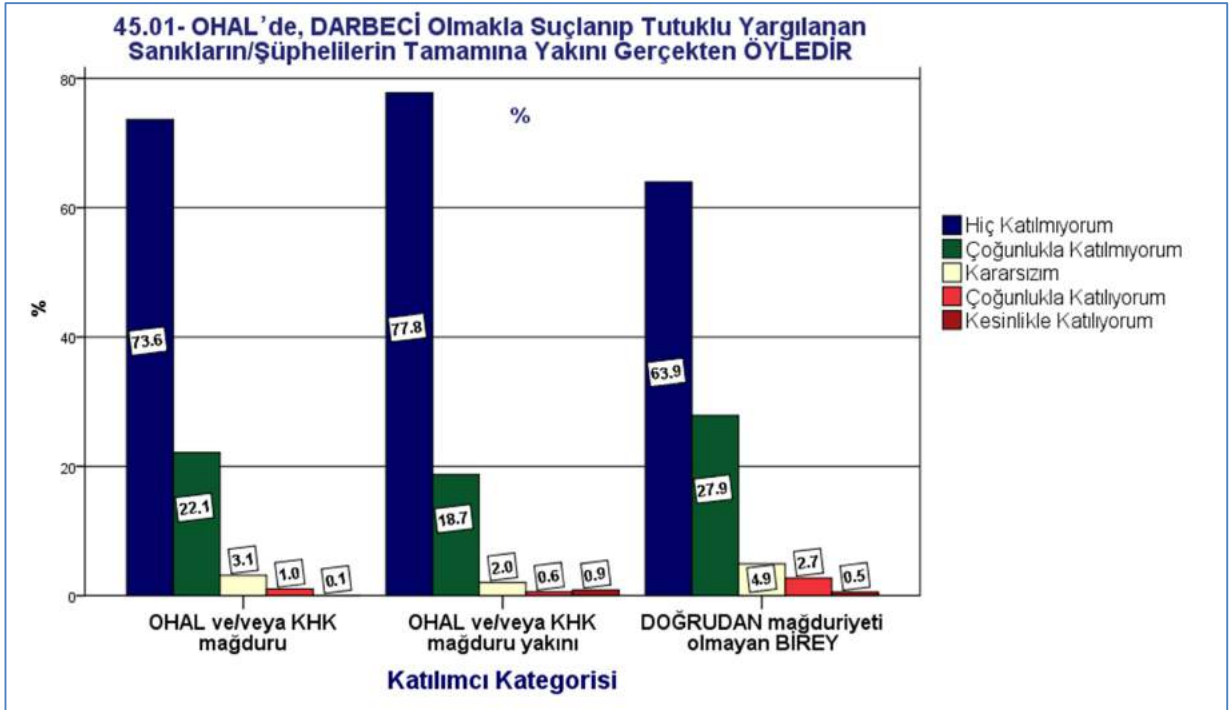
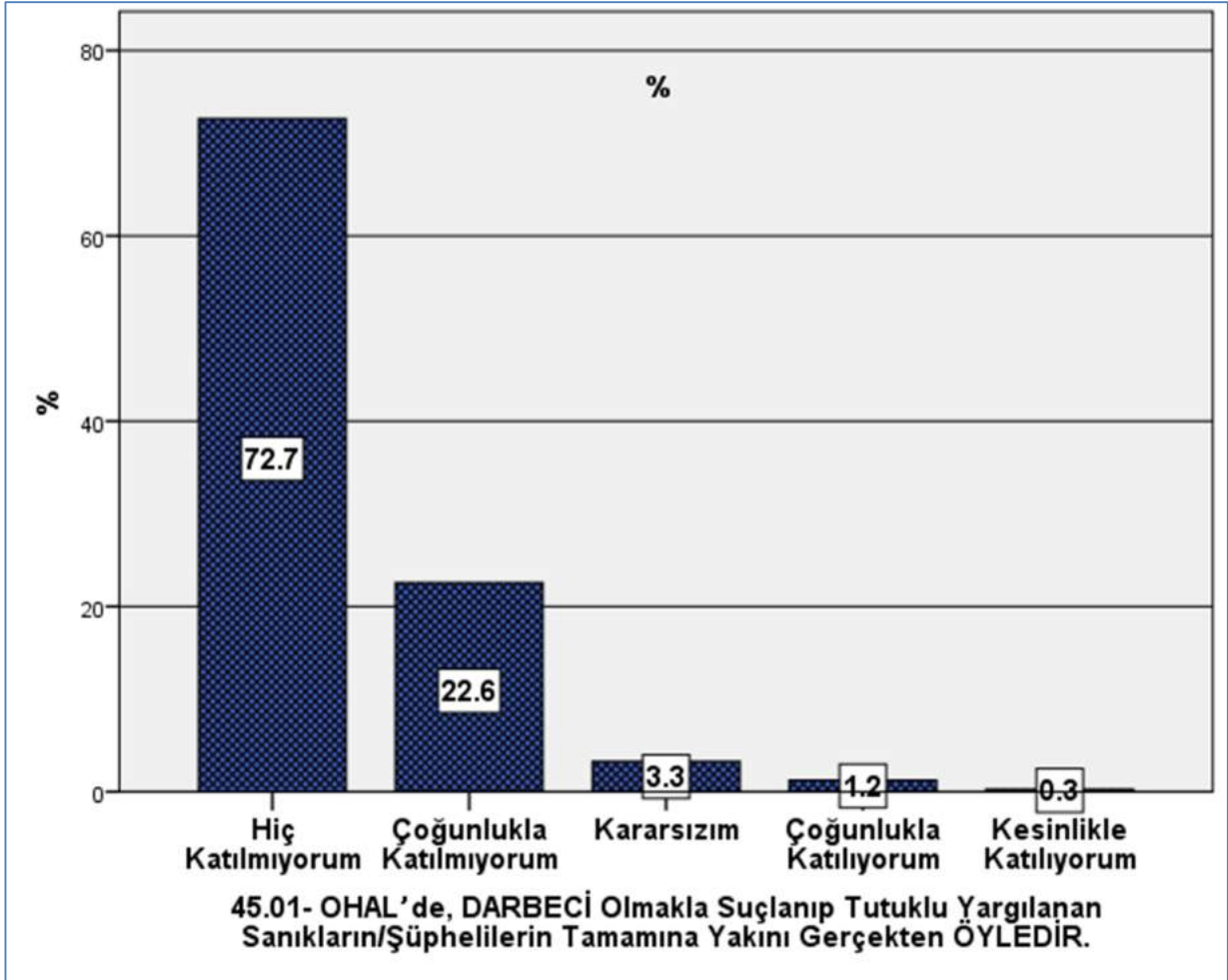

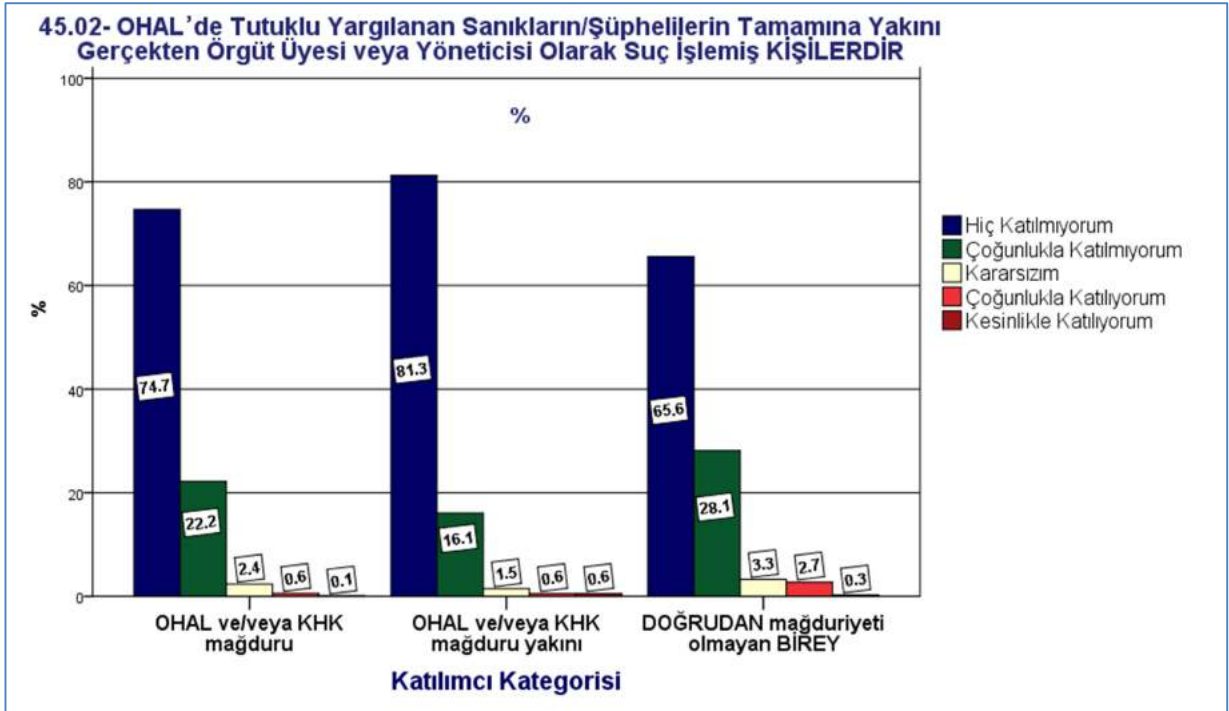
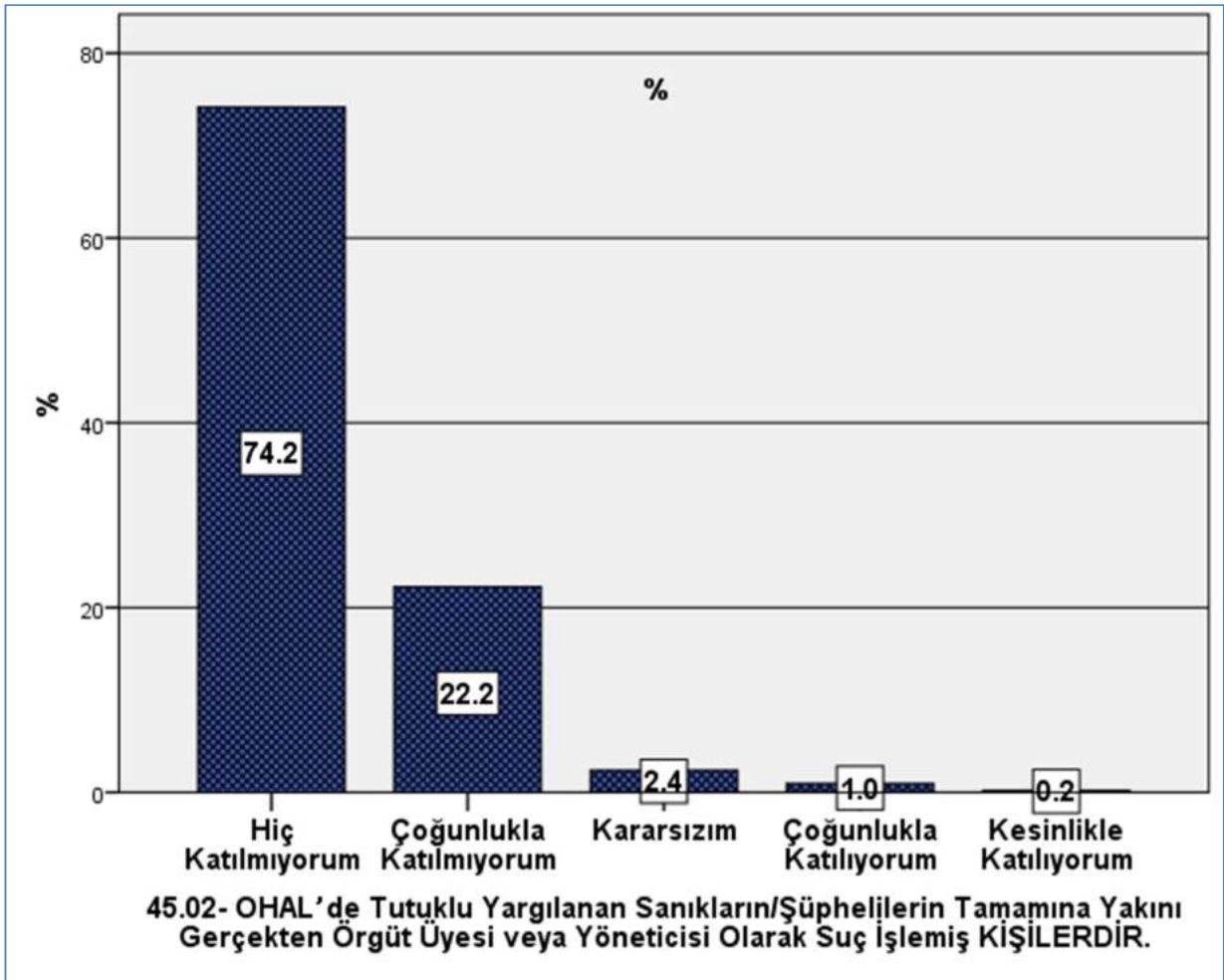

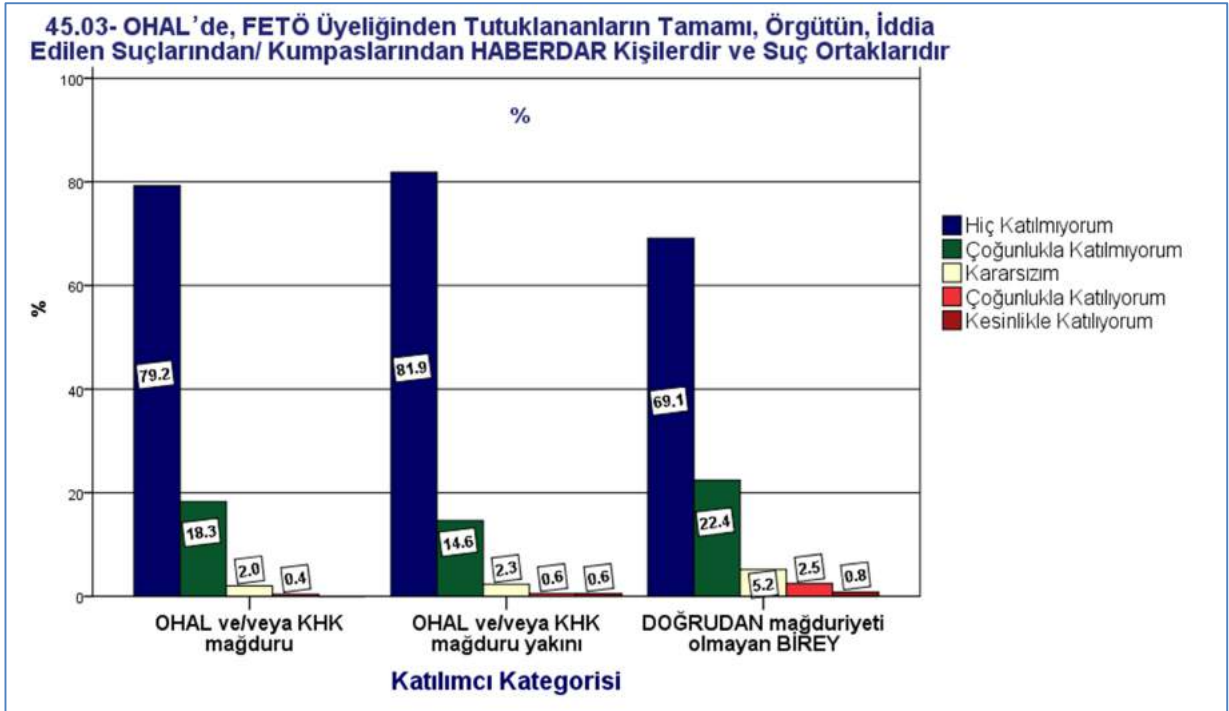
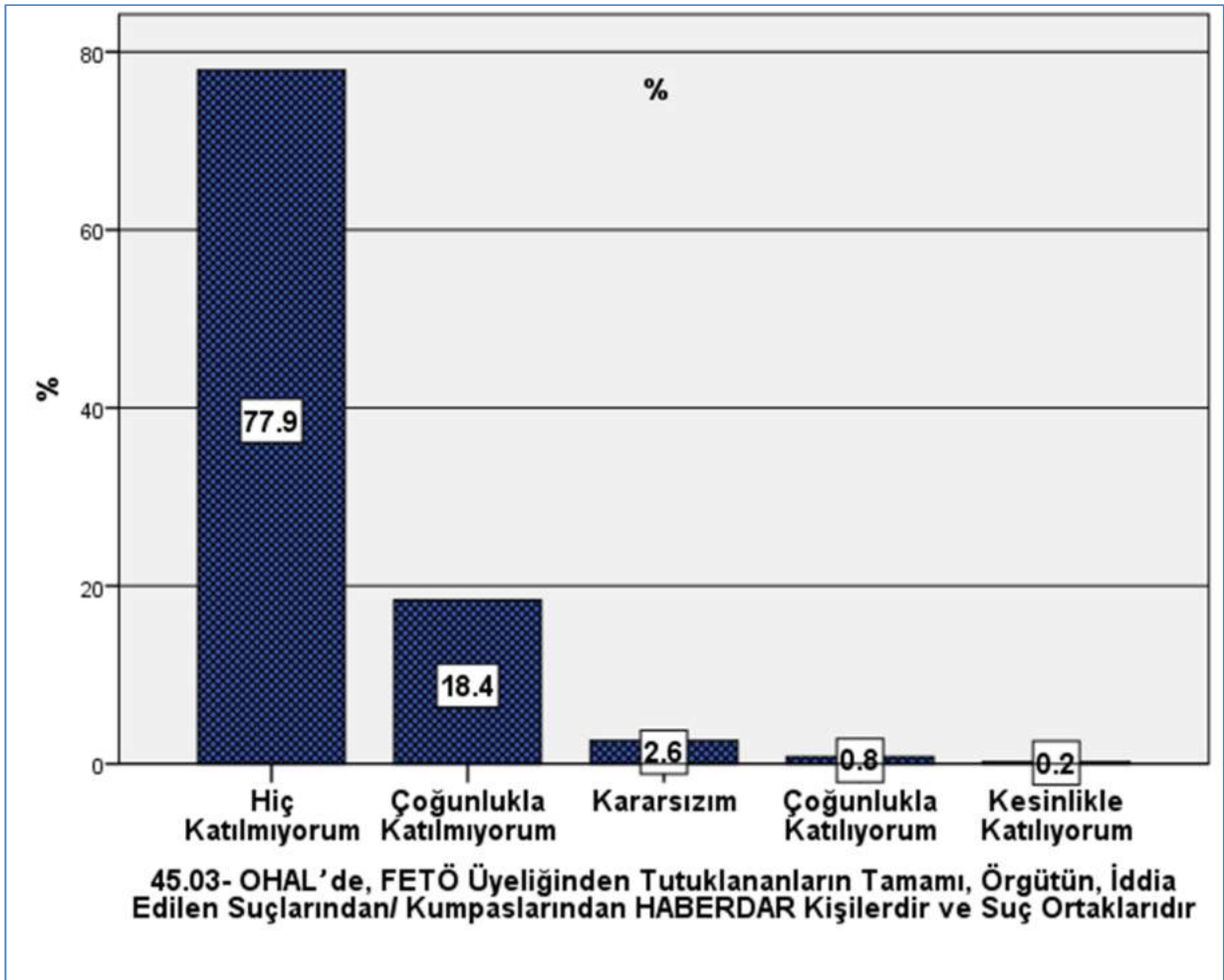

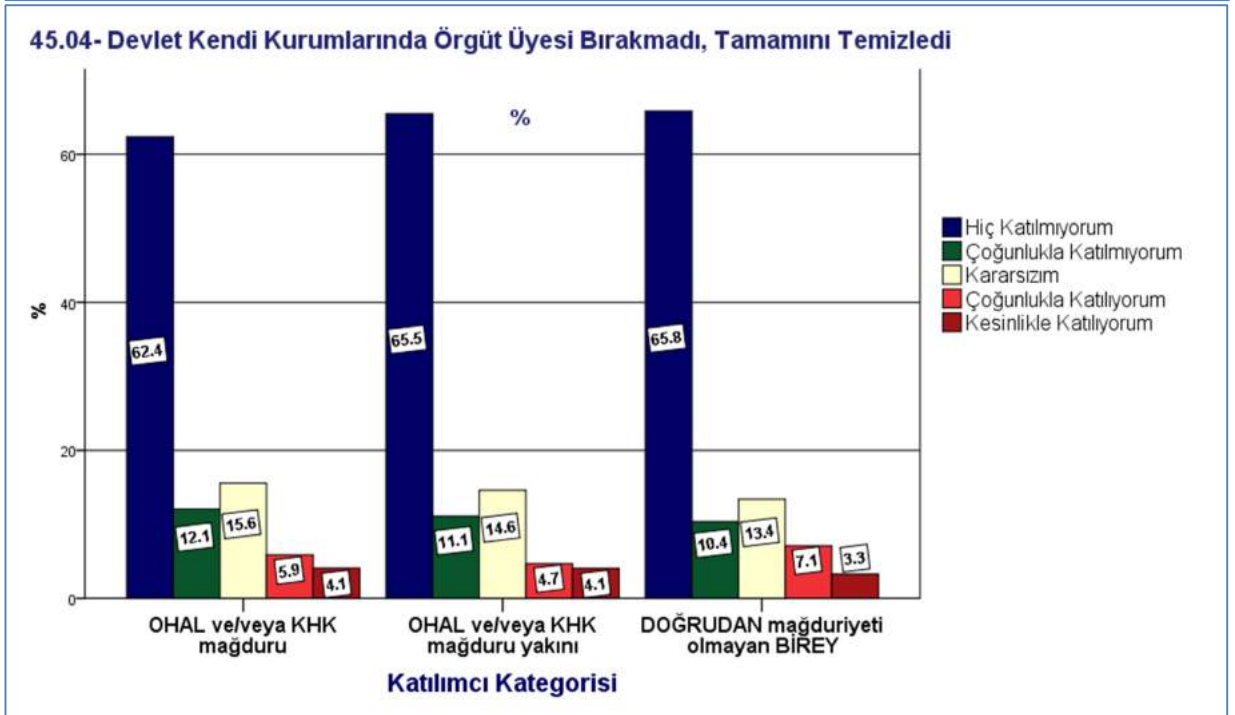
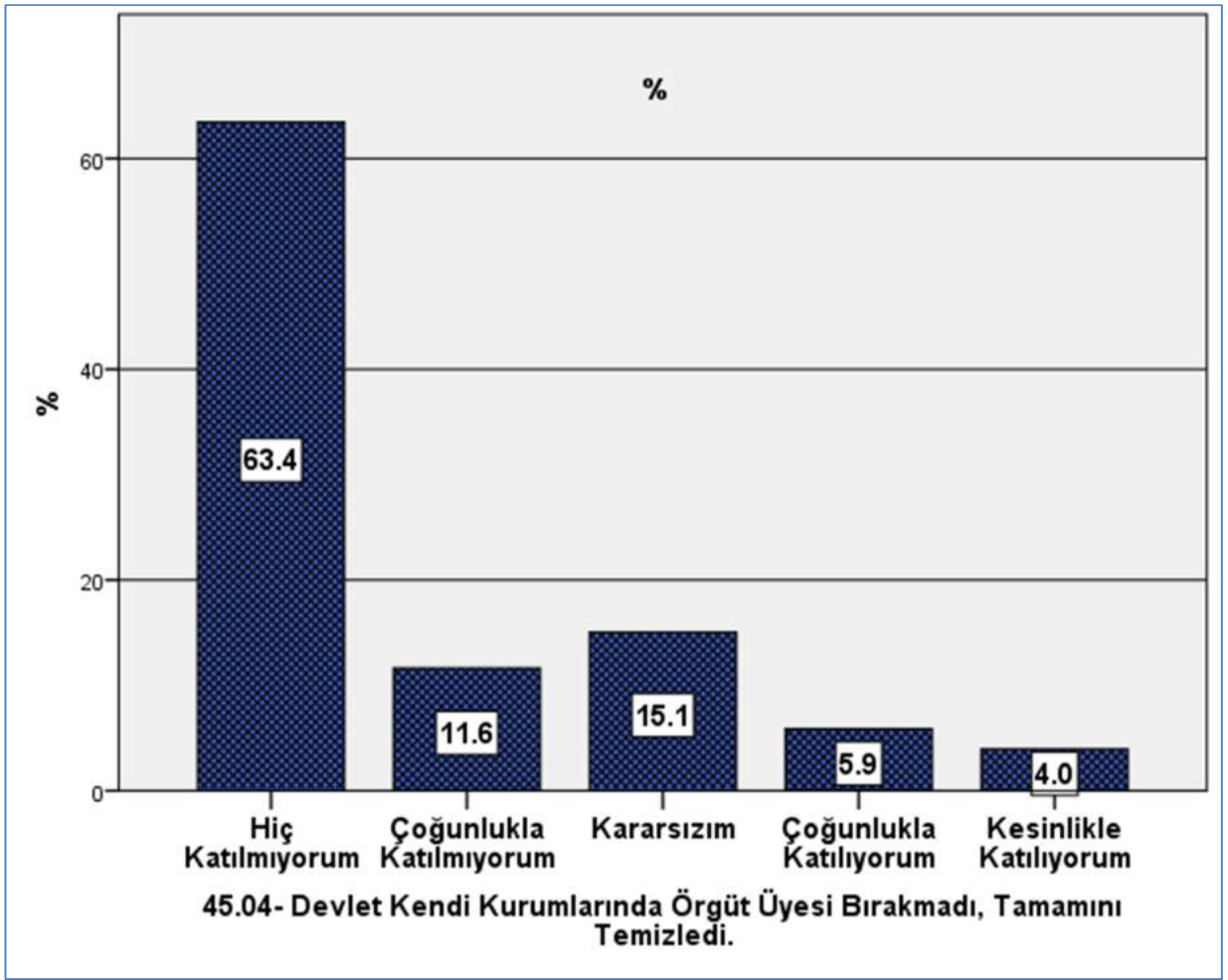

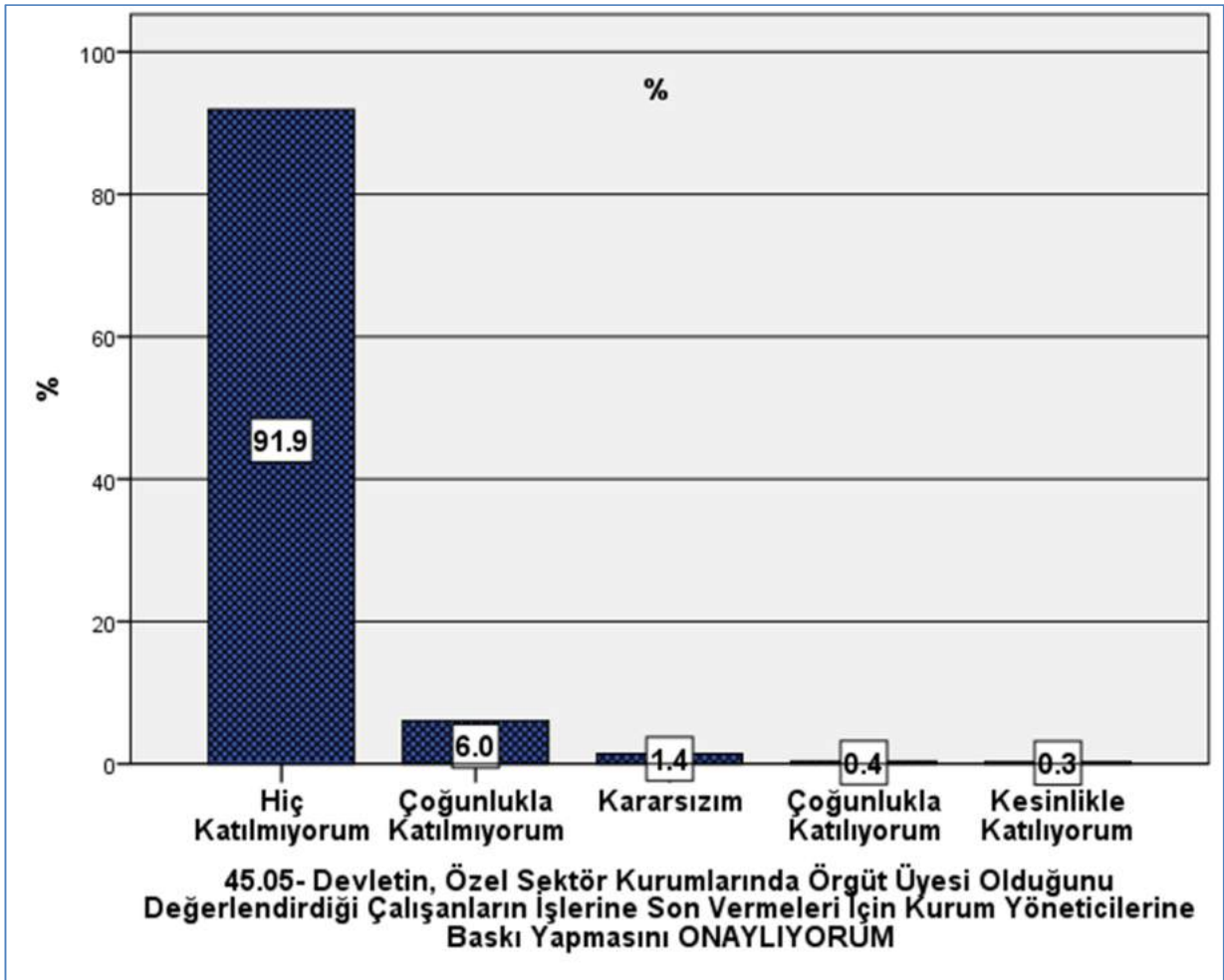
A45- OHAL UYGULAMALARI KARŞISINDAKİ SOSYAL ALGILAR VE YARGILAR (5)

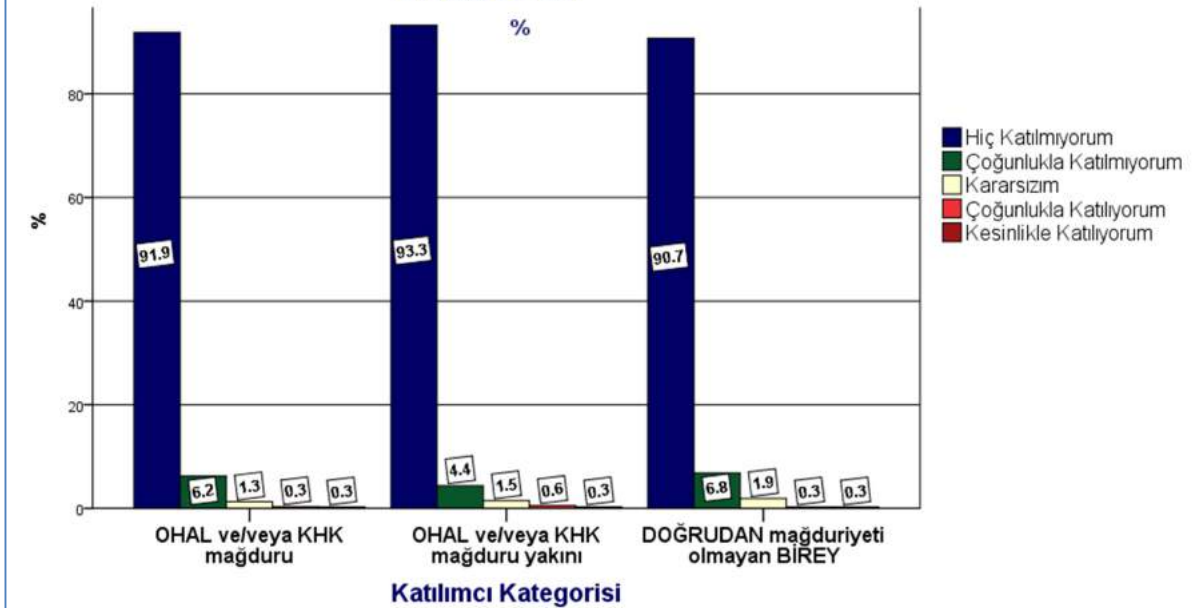

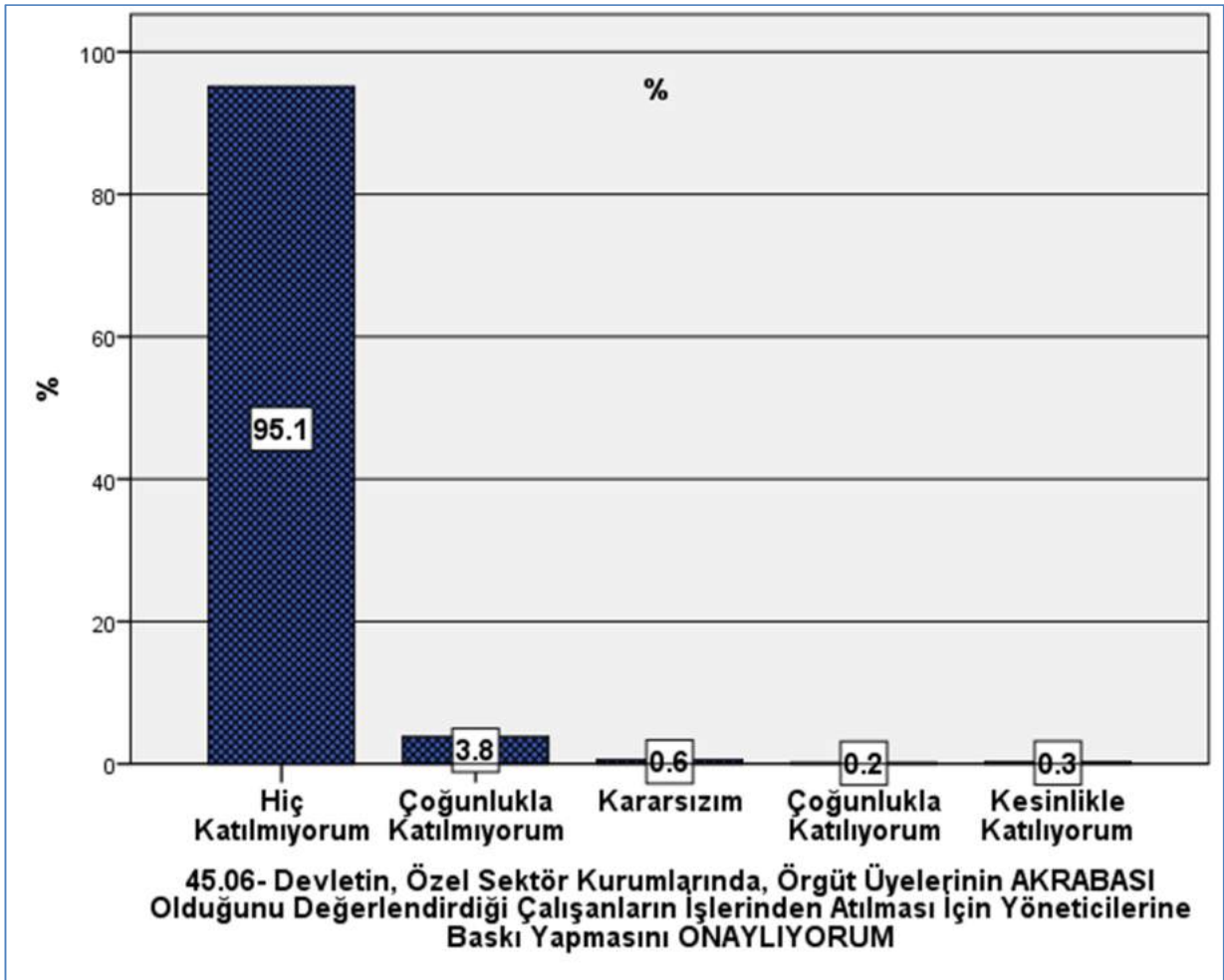

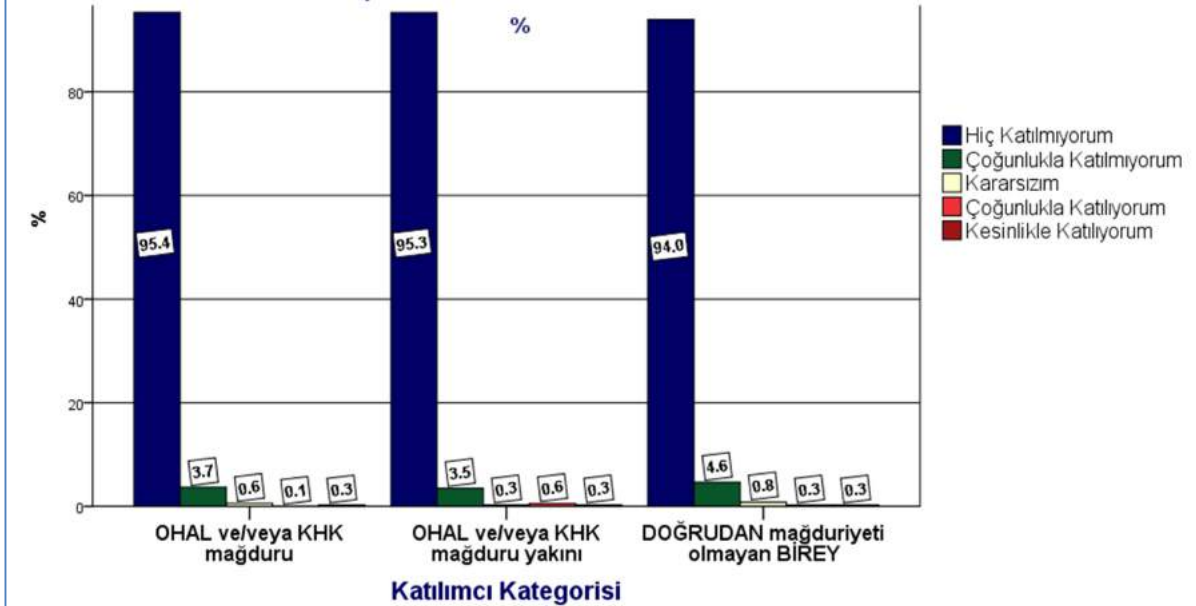

45.05- Devletin, Özel Sektör Kurumlarında Örgüt Üyesi Olduğunu Değerlendirdiği Çalışanların İşlerine Son Vermeleri İçin Kurum Yöneticilerine Baskı Yapmasını ONAYLIYORUM

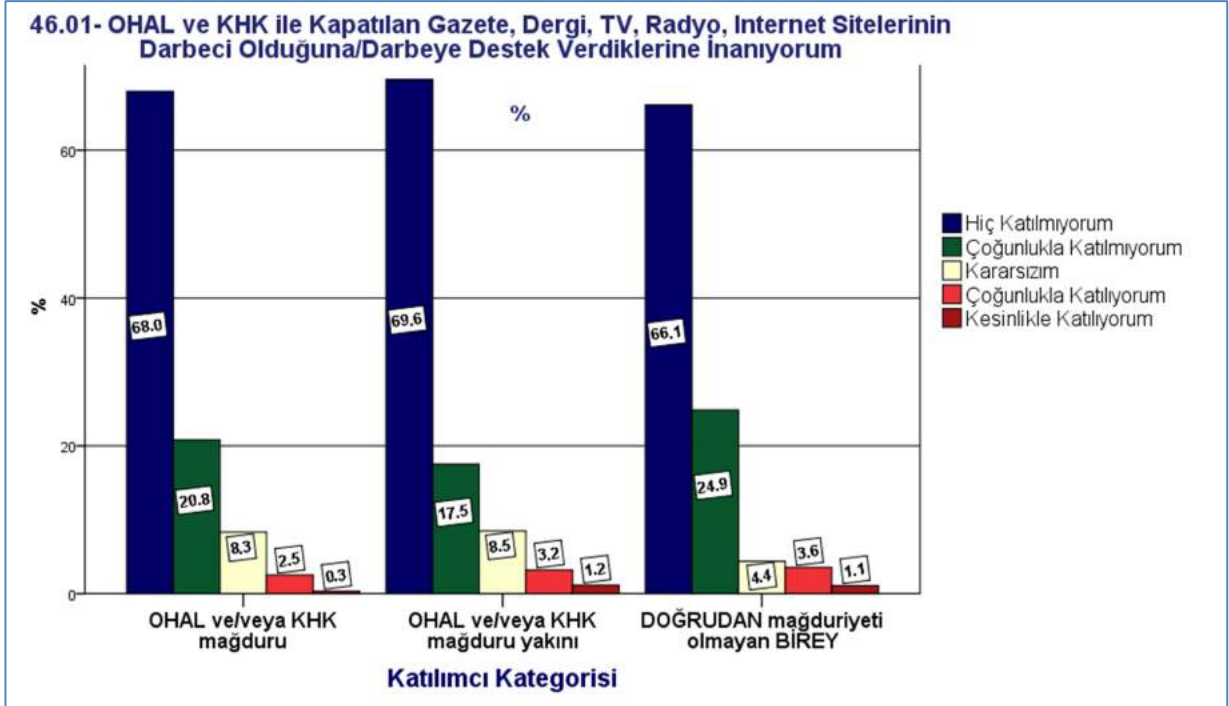
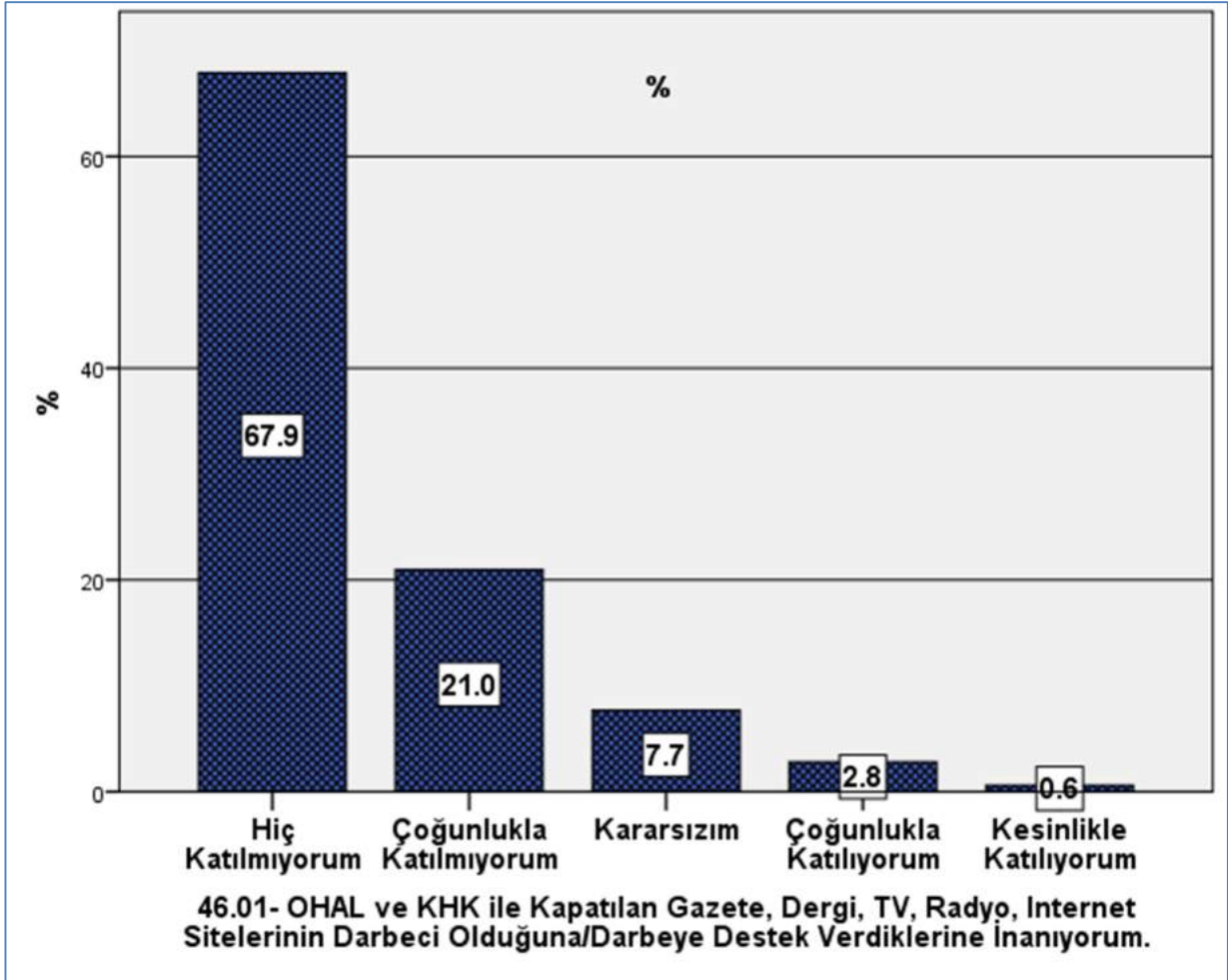

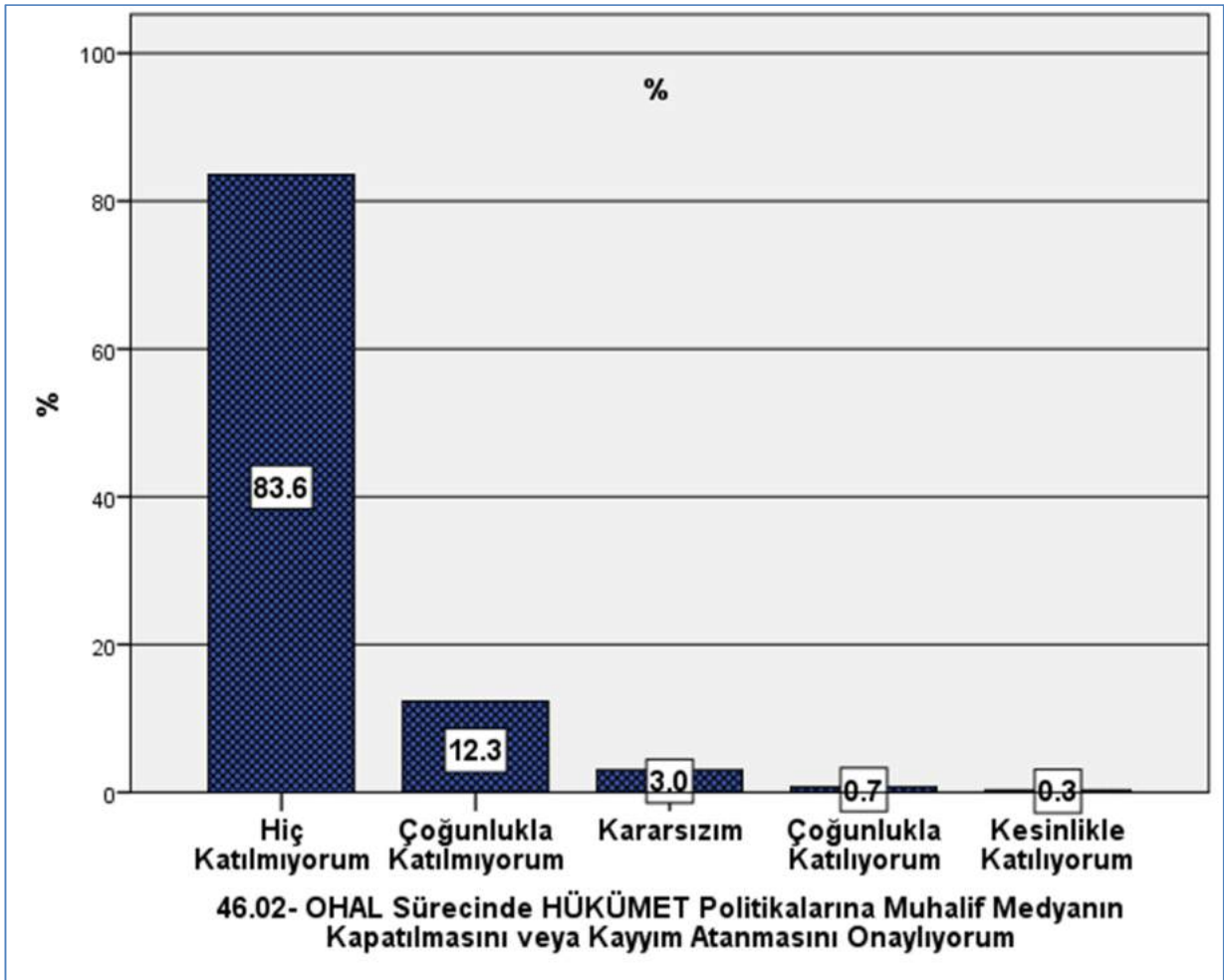
45.06- Devletin, Özel Sektör Kurumlarında, Örgüt Üyelerinin AKRABASI Olduğunu Değerlendirdiği Çalışanların İşlerinden Atılması İçin Yöneticilerine Baskı Yapmasını ONAYLIYORUM

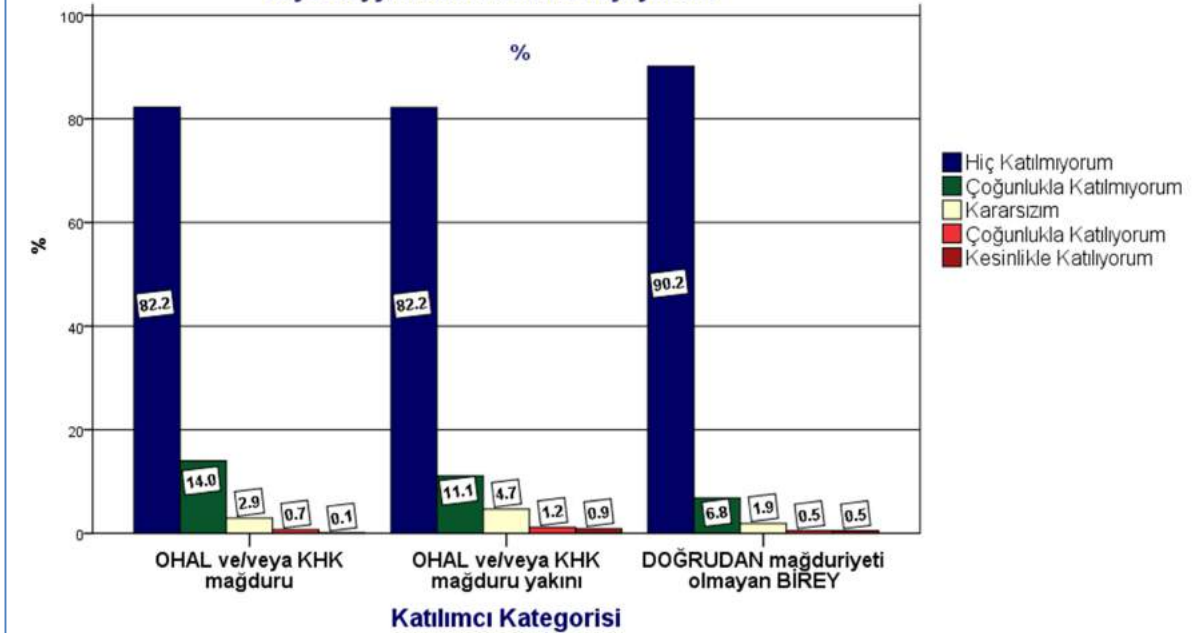

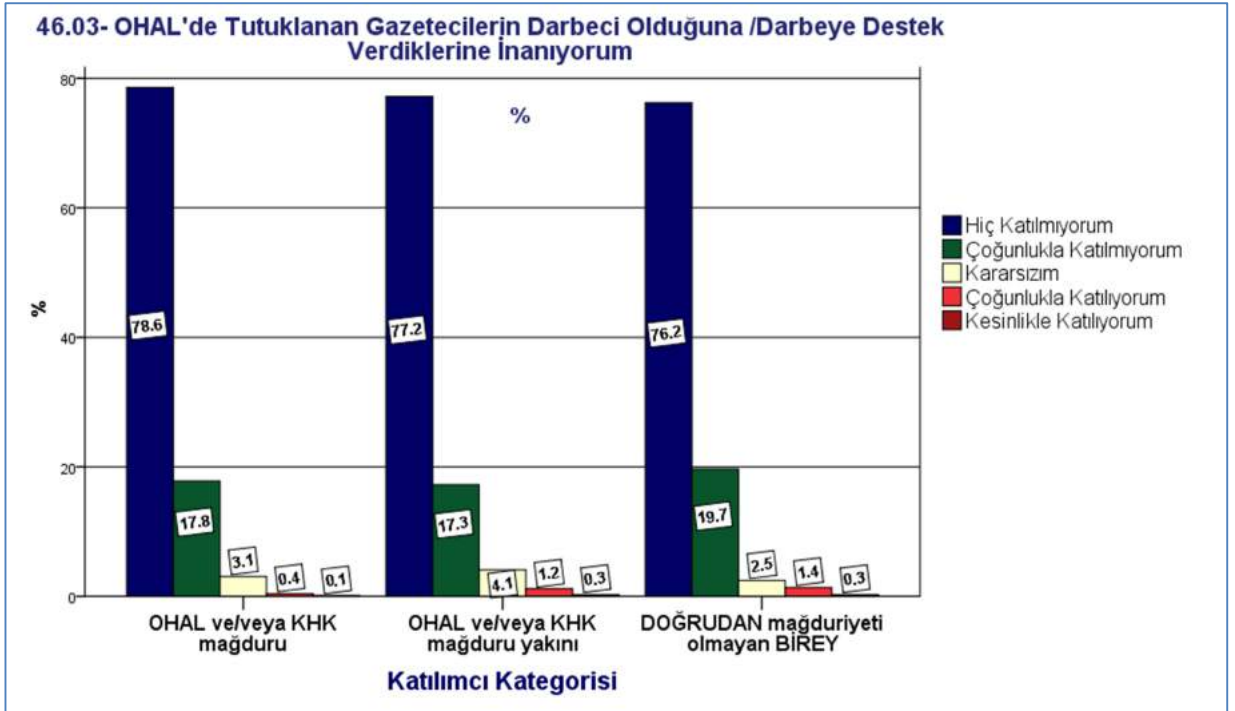
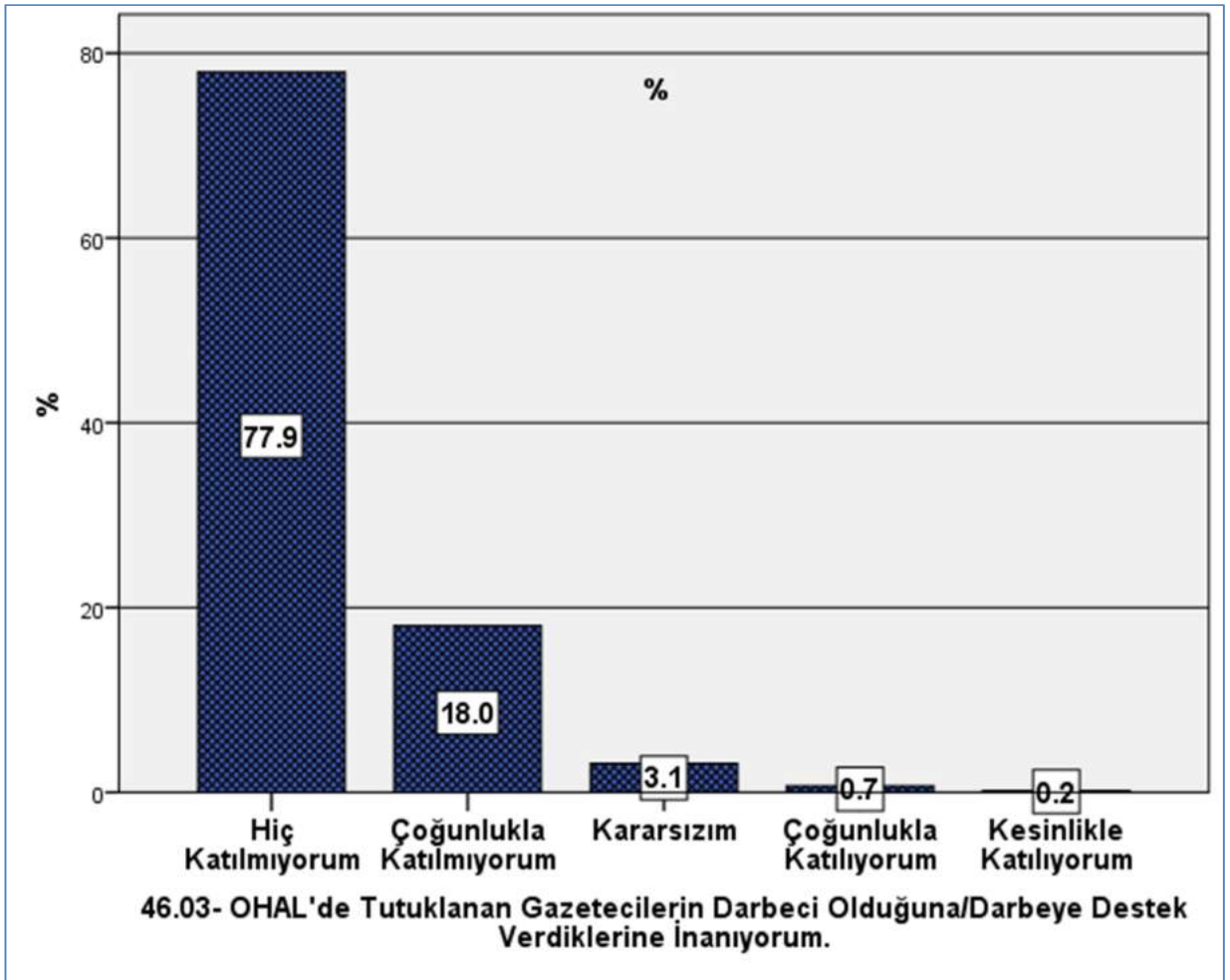
A46- OHAL UYGULAMALARI KARŞISINDAKİ SOSYAL ALGILAR VE YARGILAR (6)

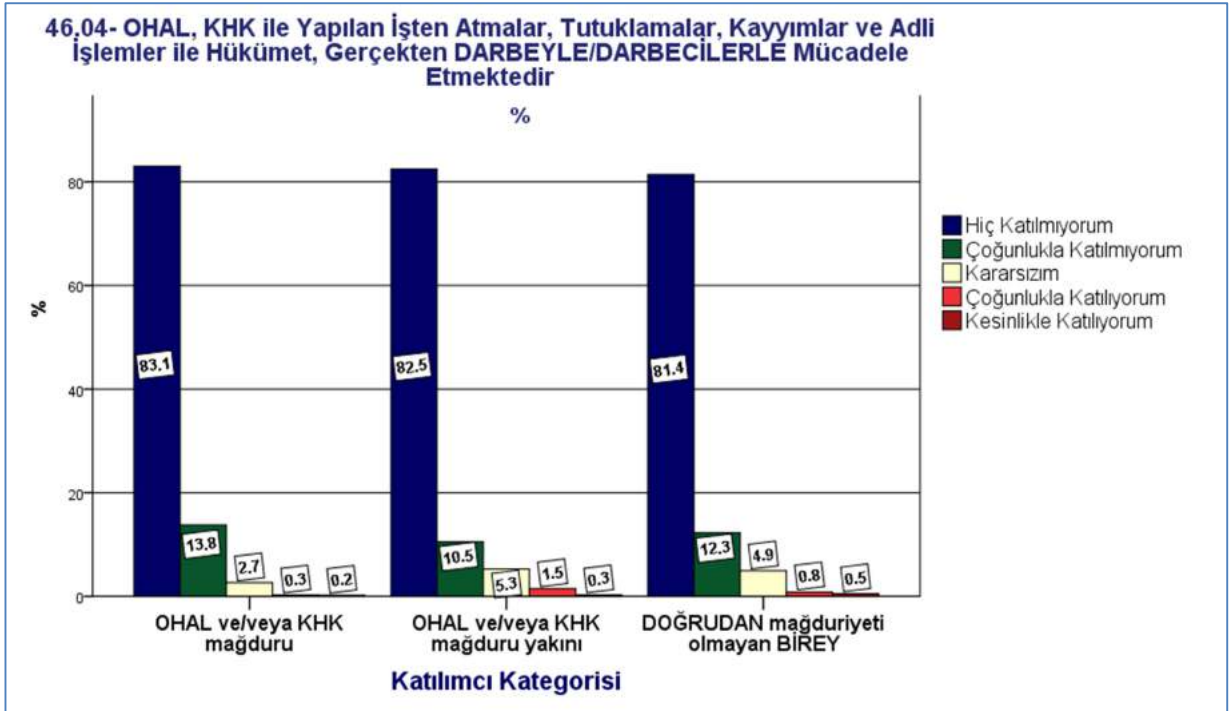
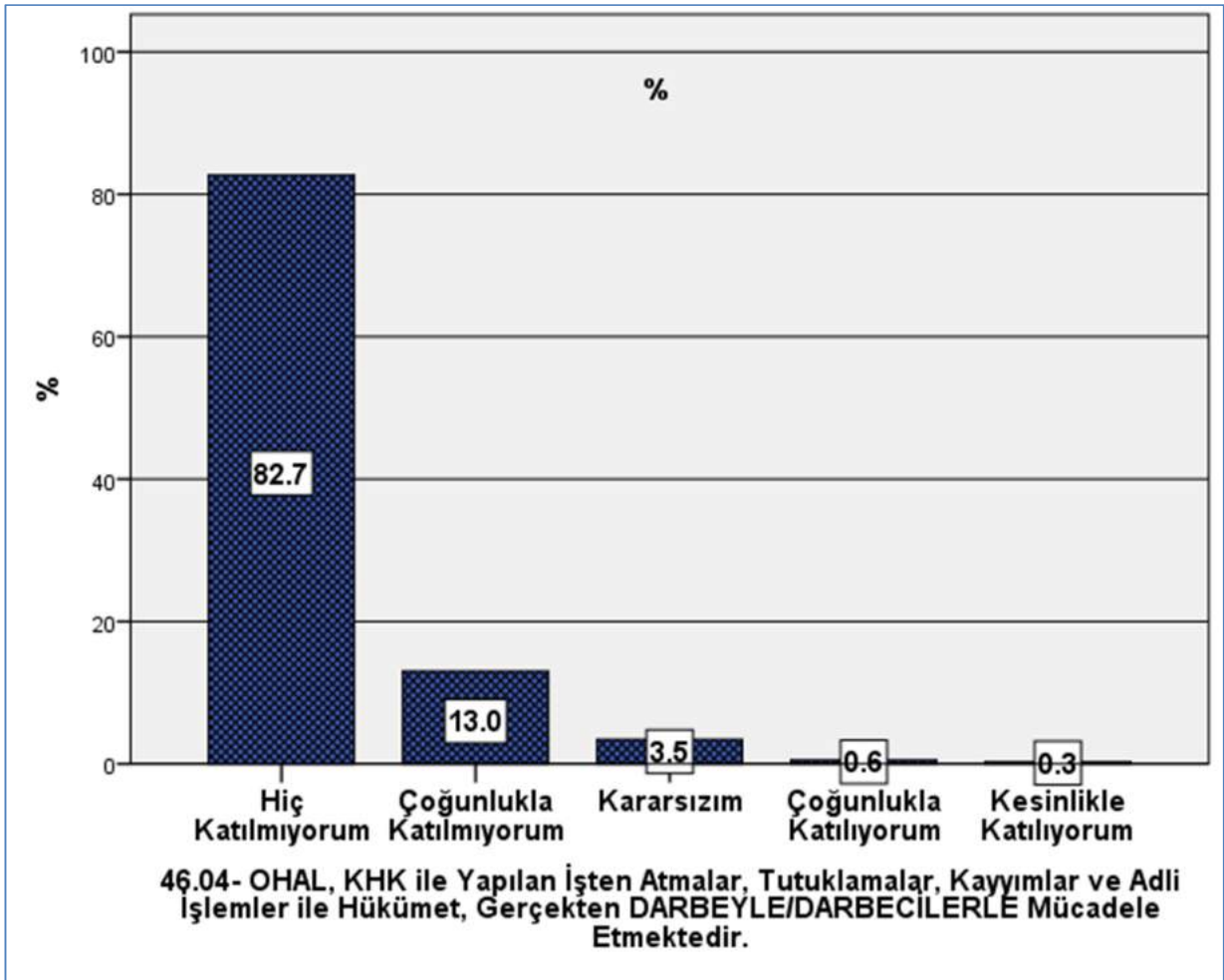

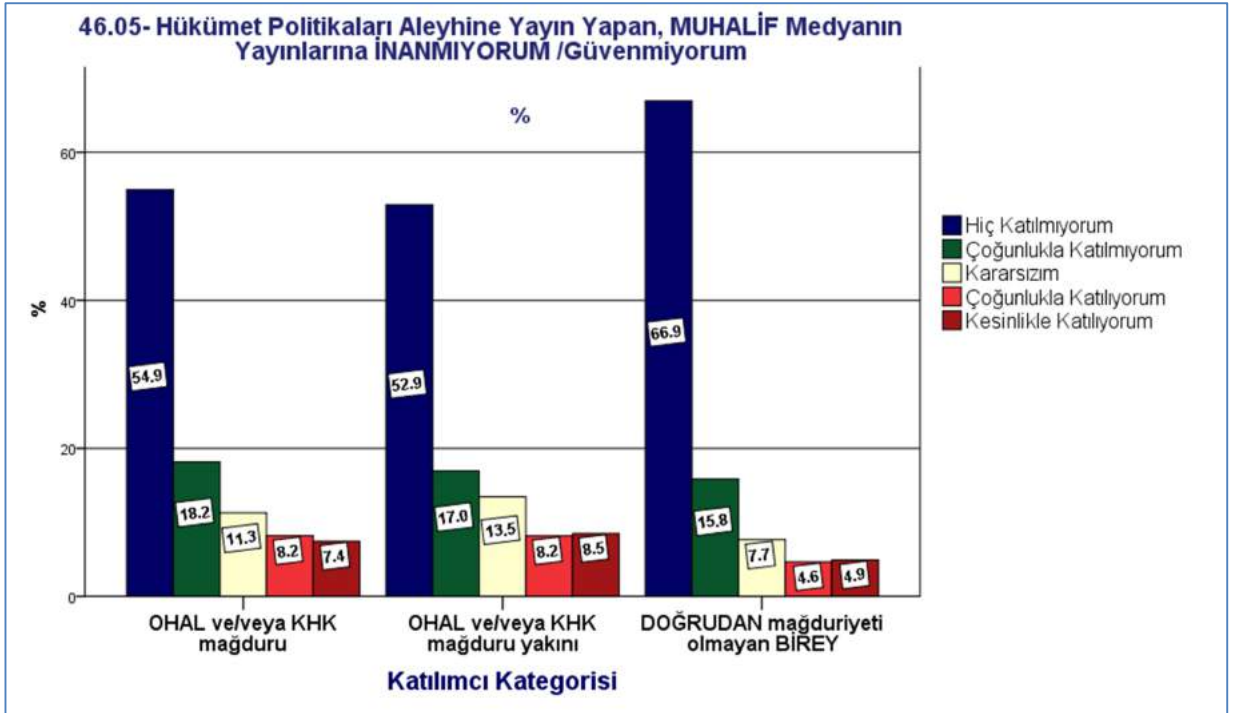
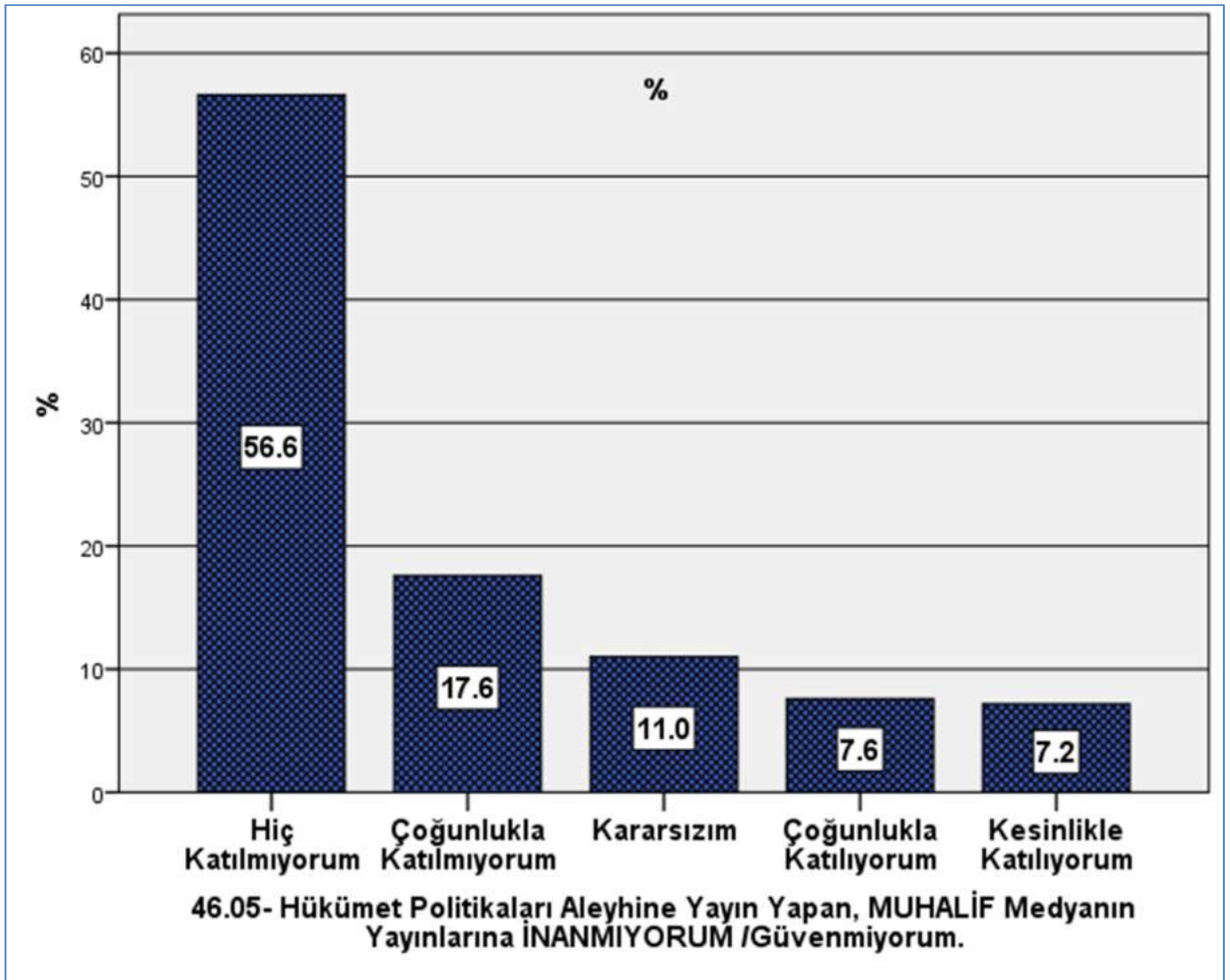

46.02- OHAL Sürecinde HÜKÜMET Politikalarına Muhalif Medyanın Kapatılmasını veya Kayyım Atanmasını Onaylıyorum

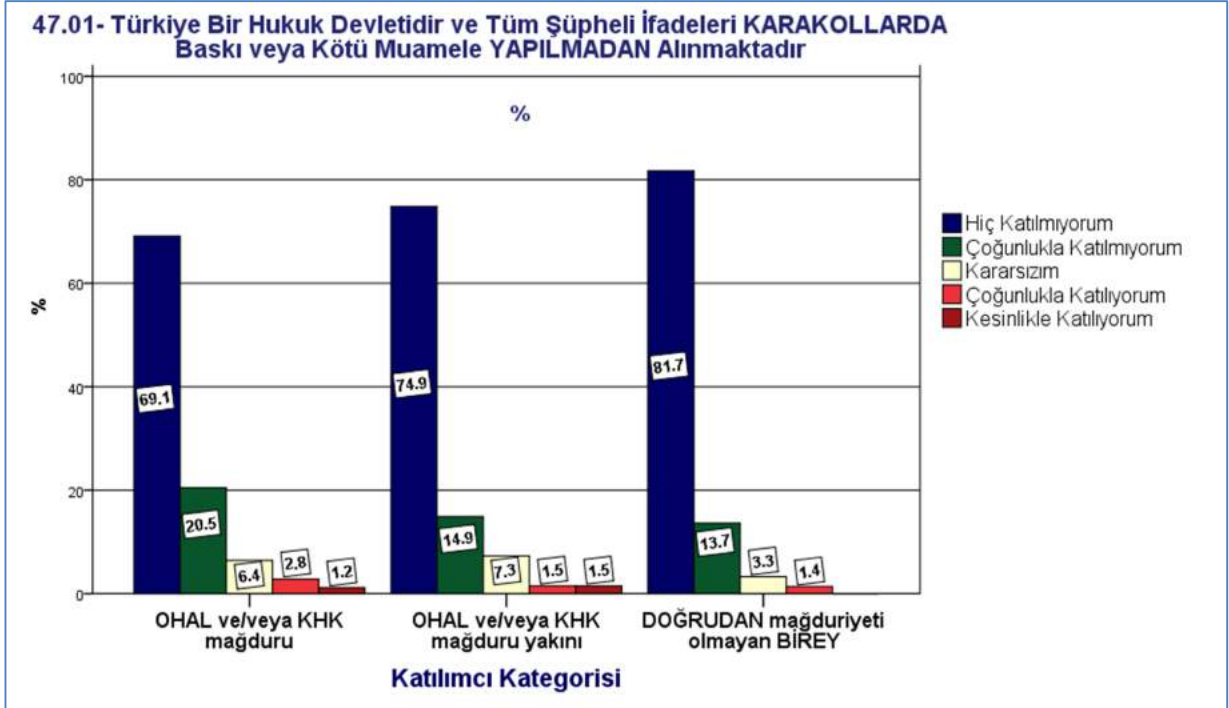
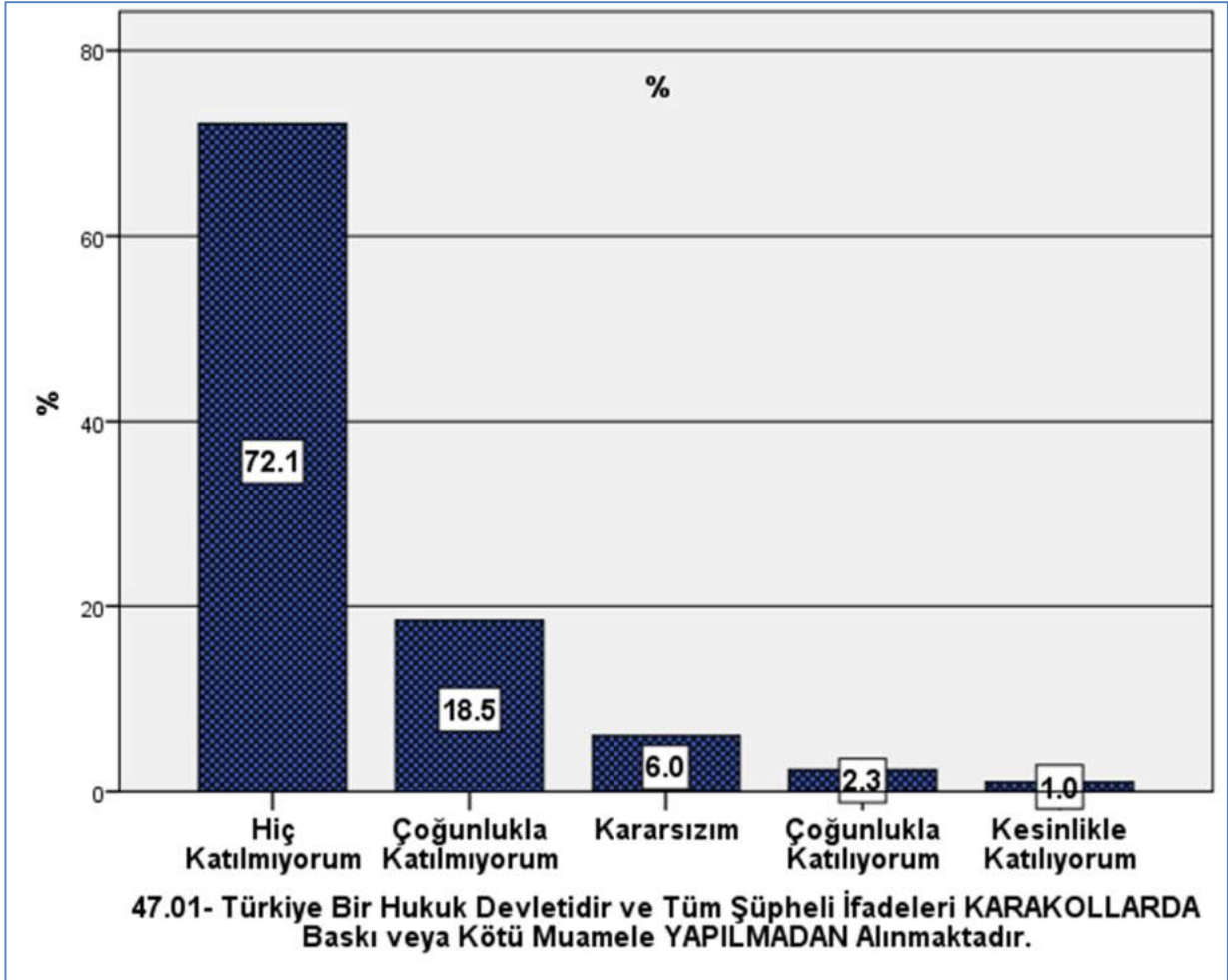

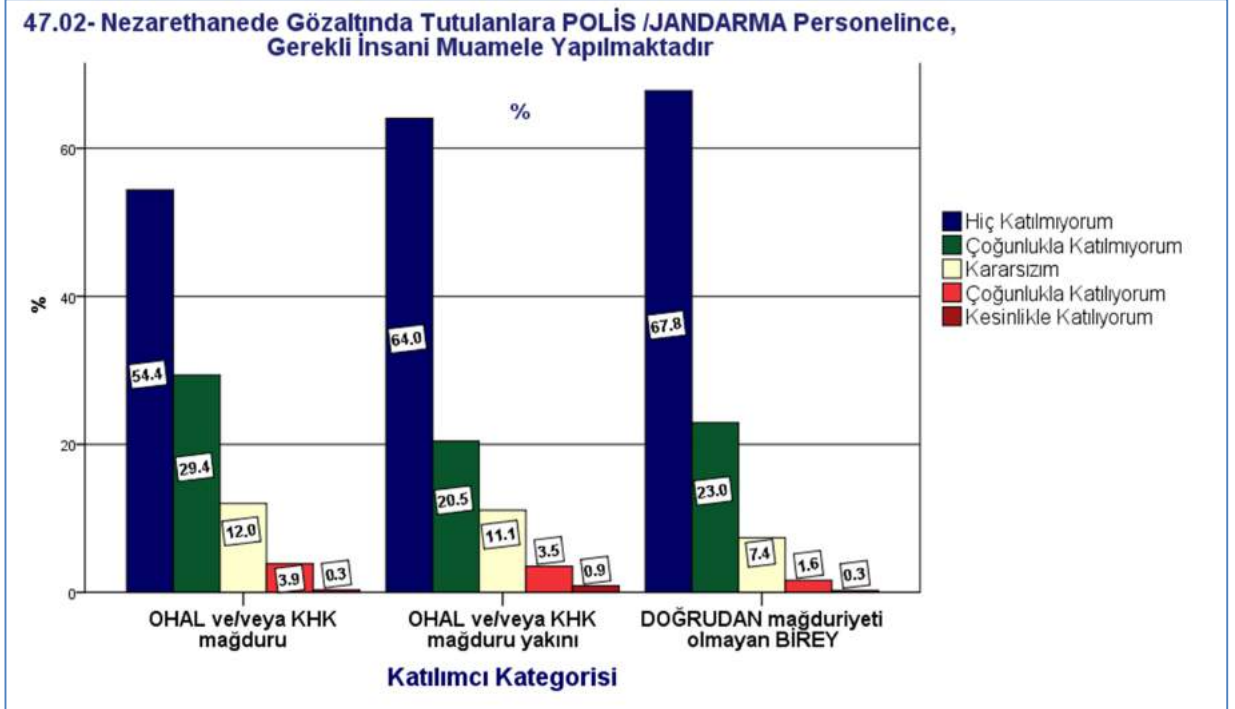
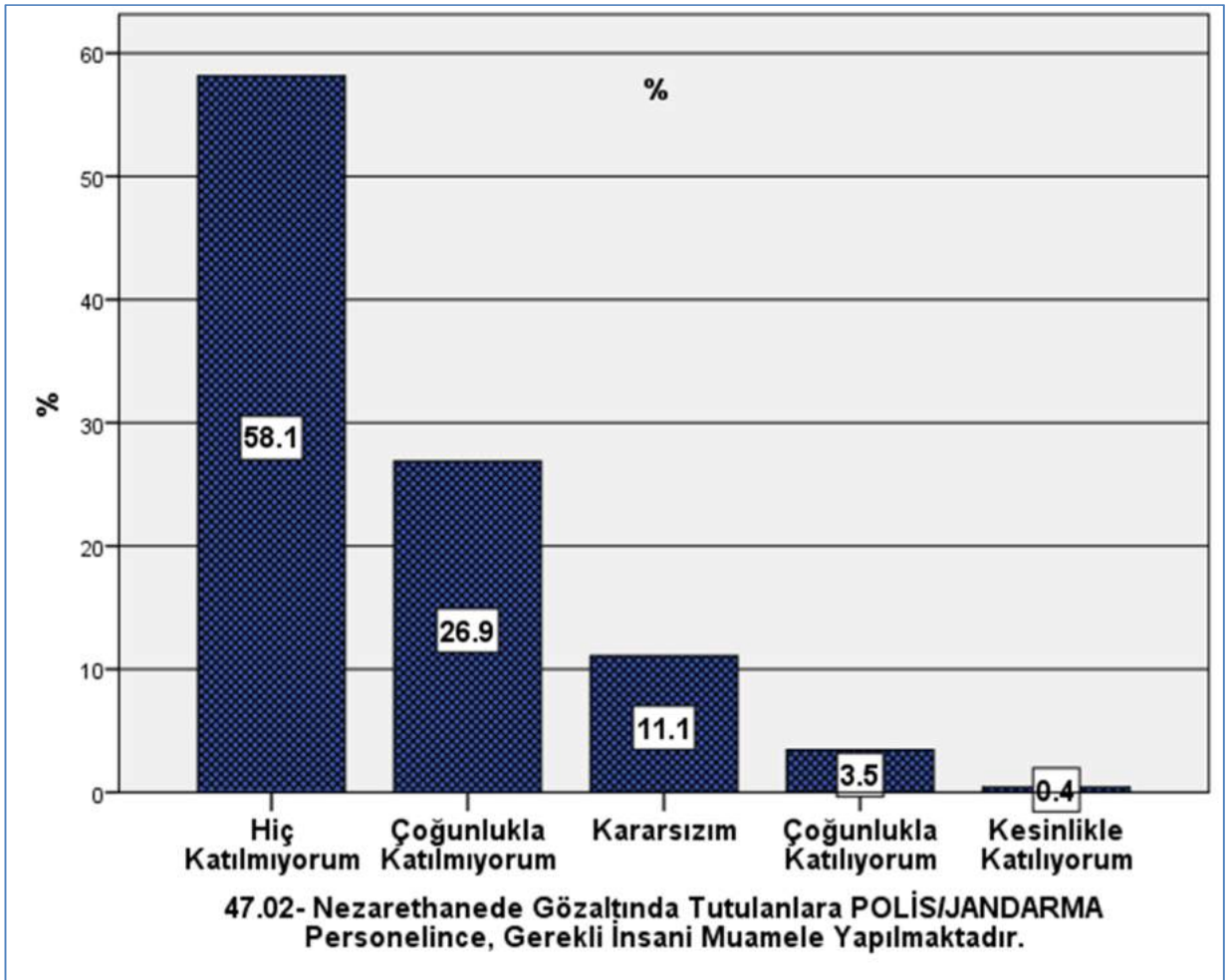

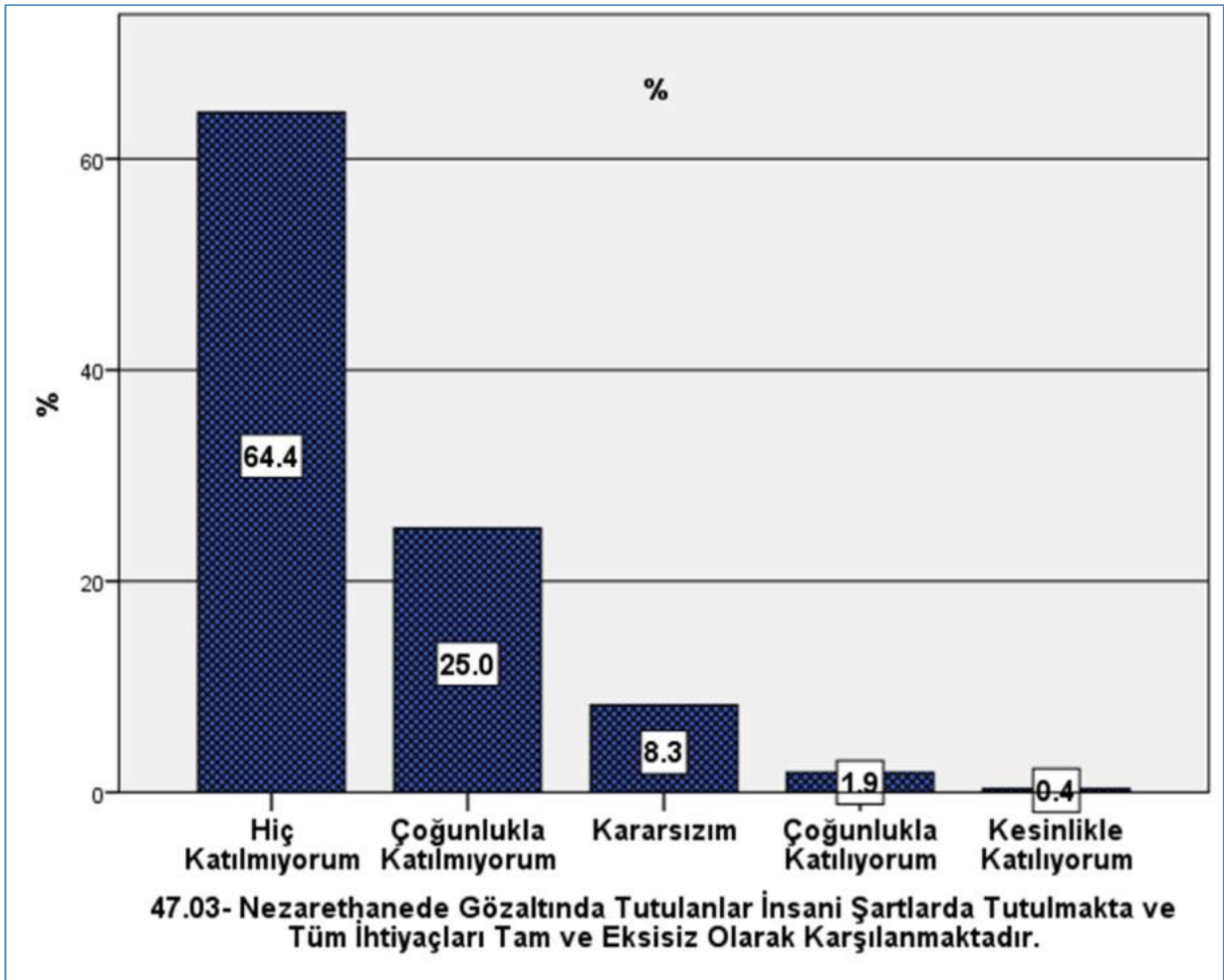

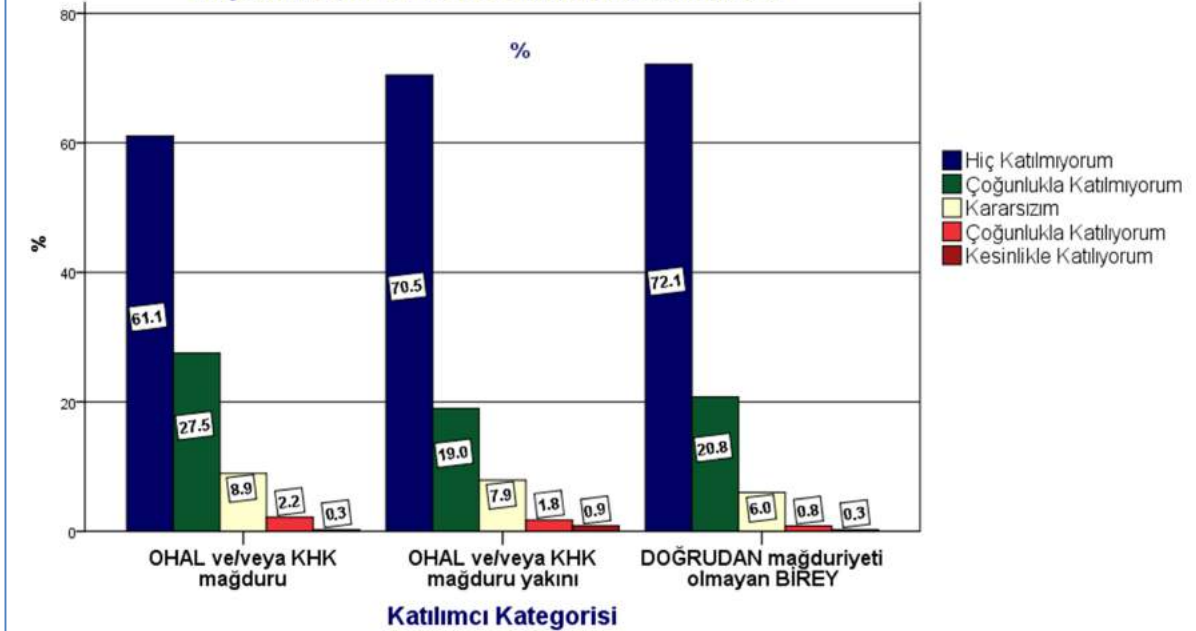
A47- OHAL UYGULAMALARI KARŞISINDAKİ SOSYAL ALGILAR VE YARGILAR (7)

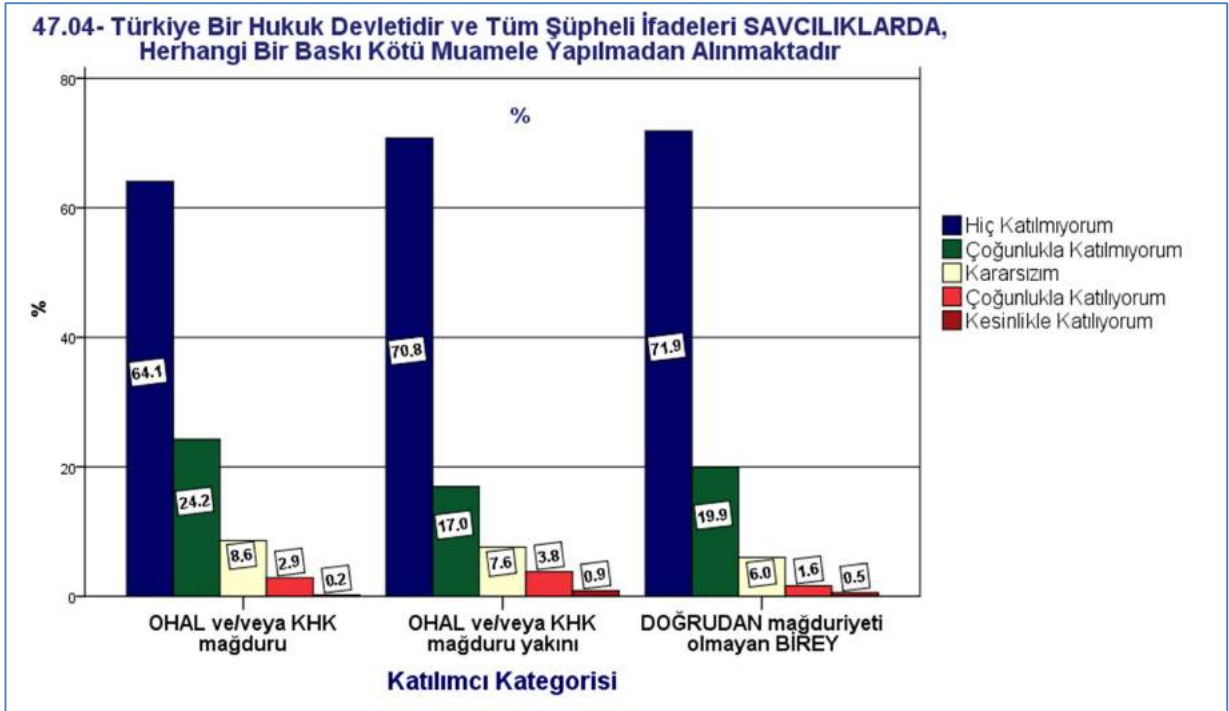
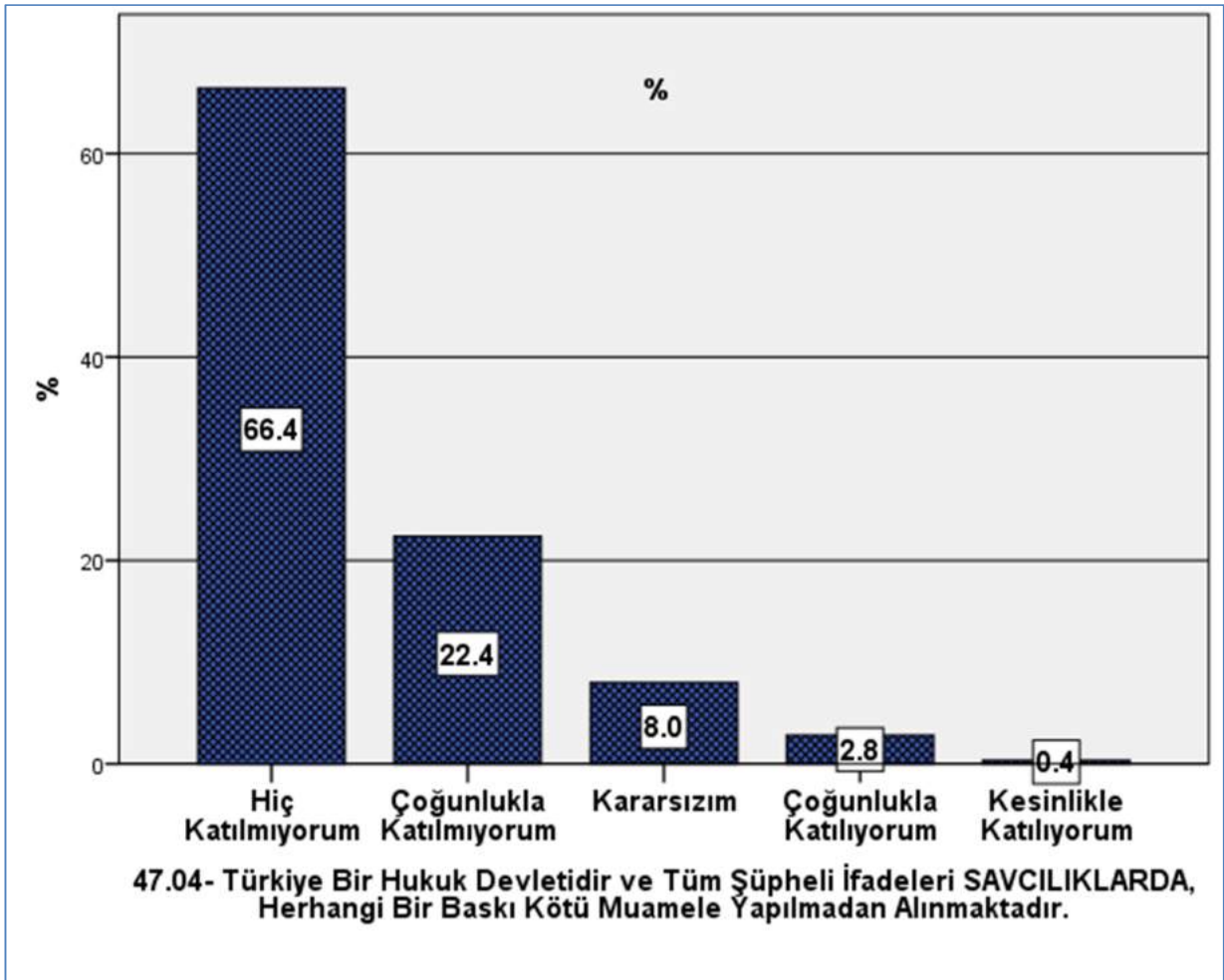

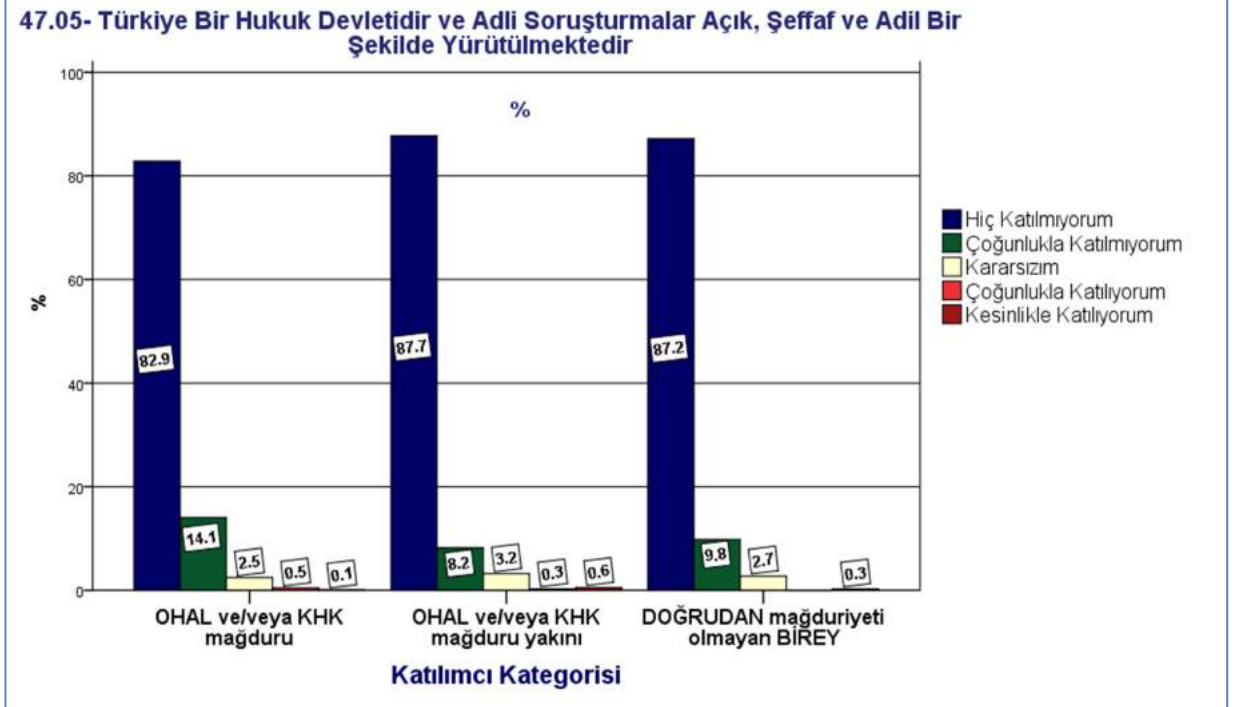
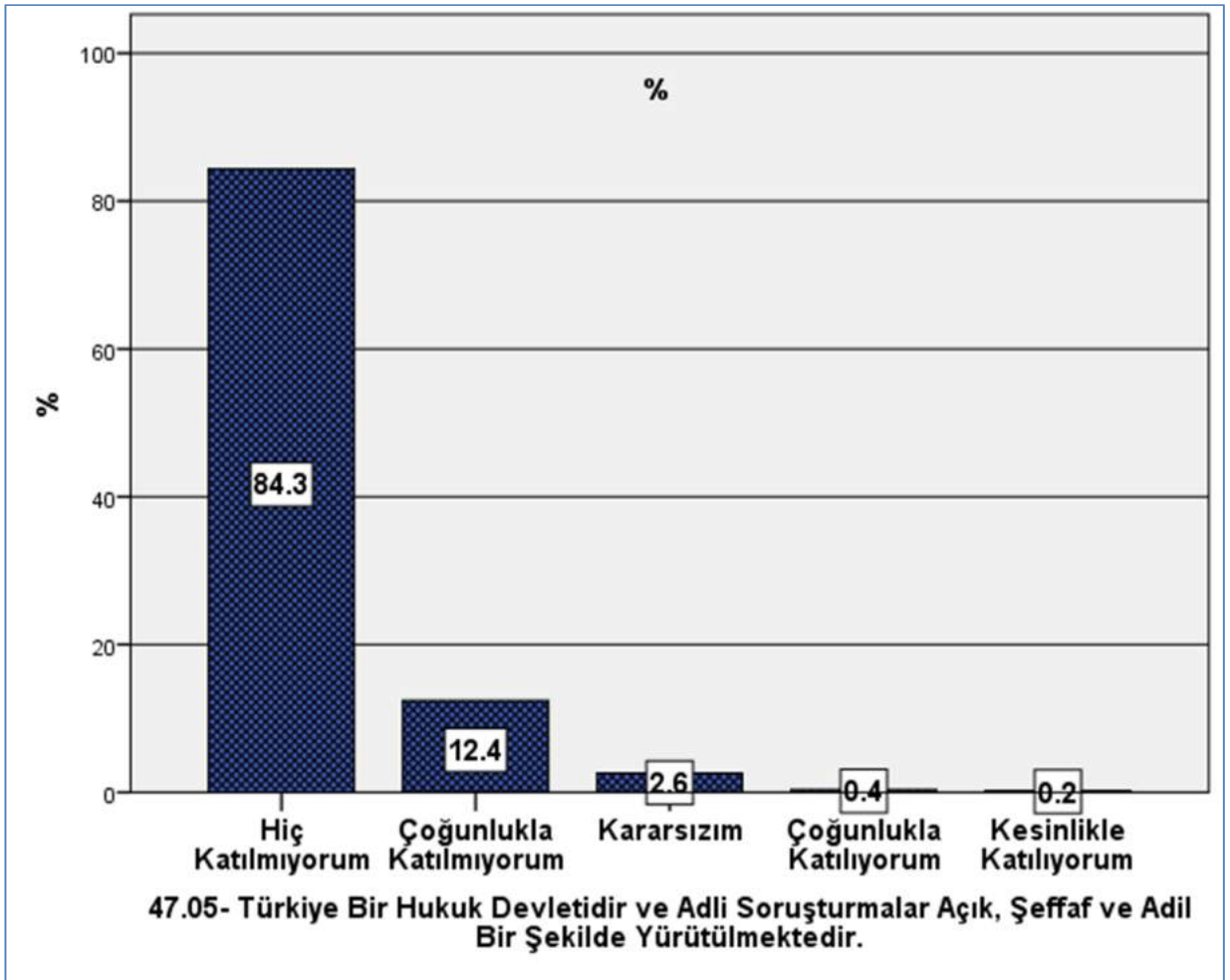

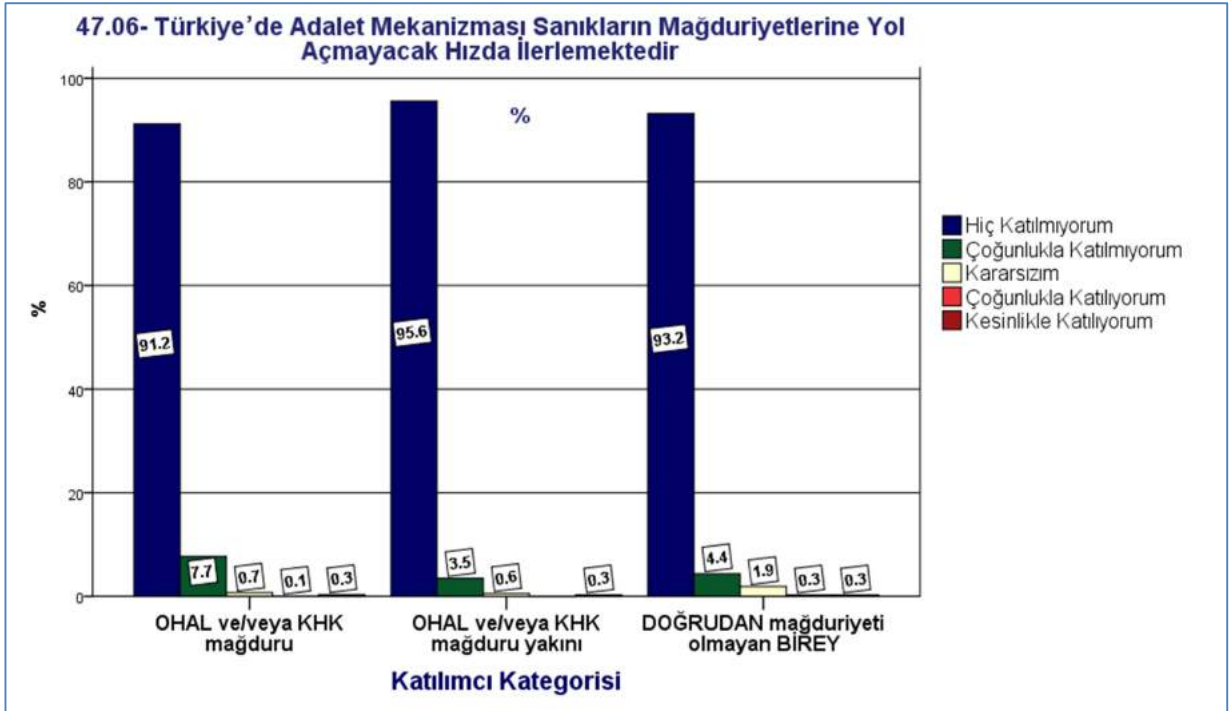
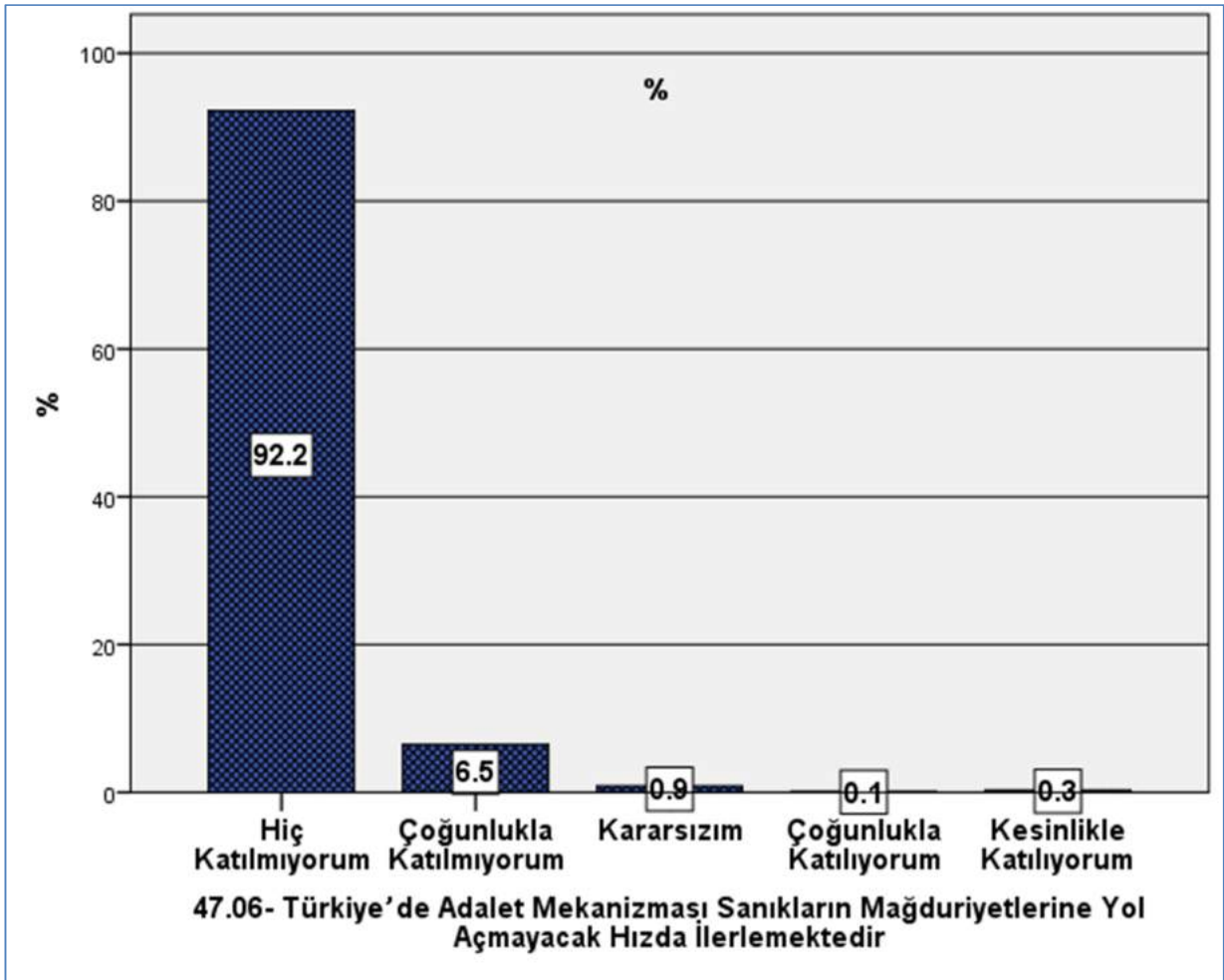
47.03- Nezarethane Gözaltında Tutulanlar İnsani Şartlarda Tutulmakta ve Tüm İhtiyaçları Tam ve Eksisiz Olarak Karşılanmaktadır

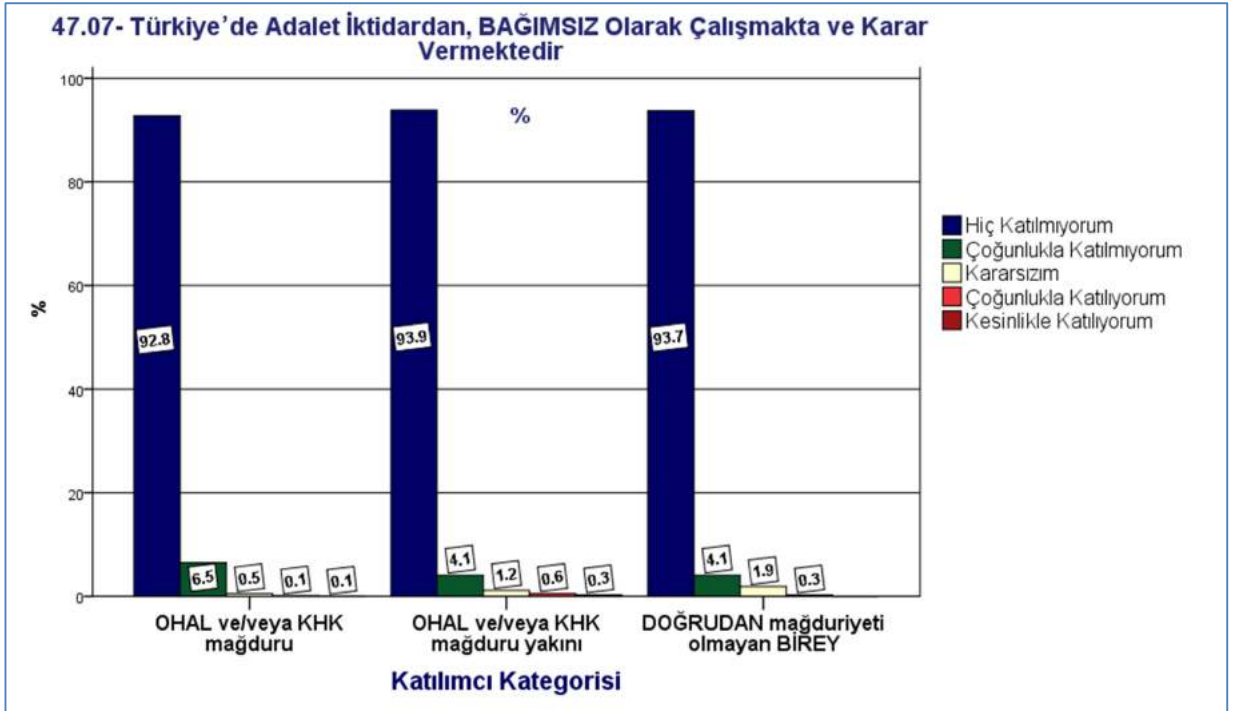
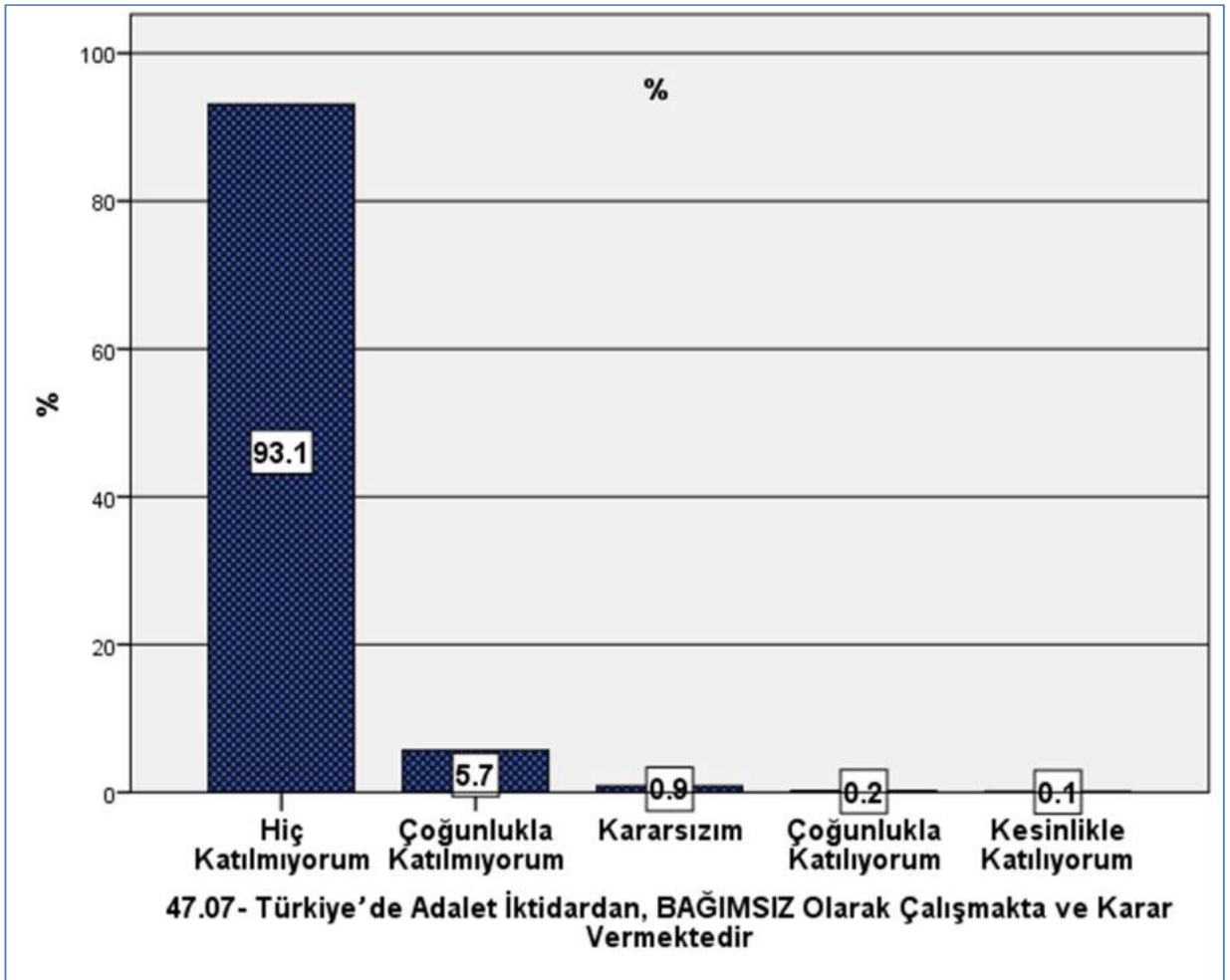

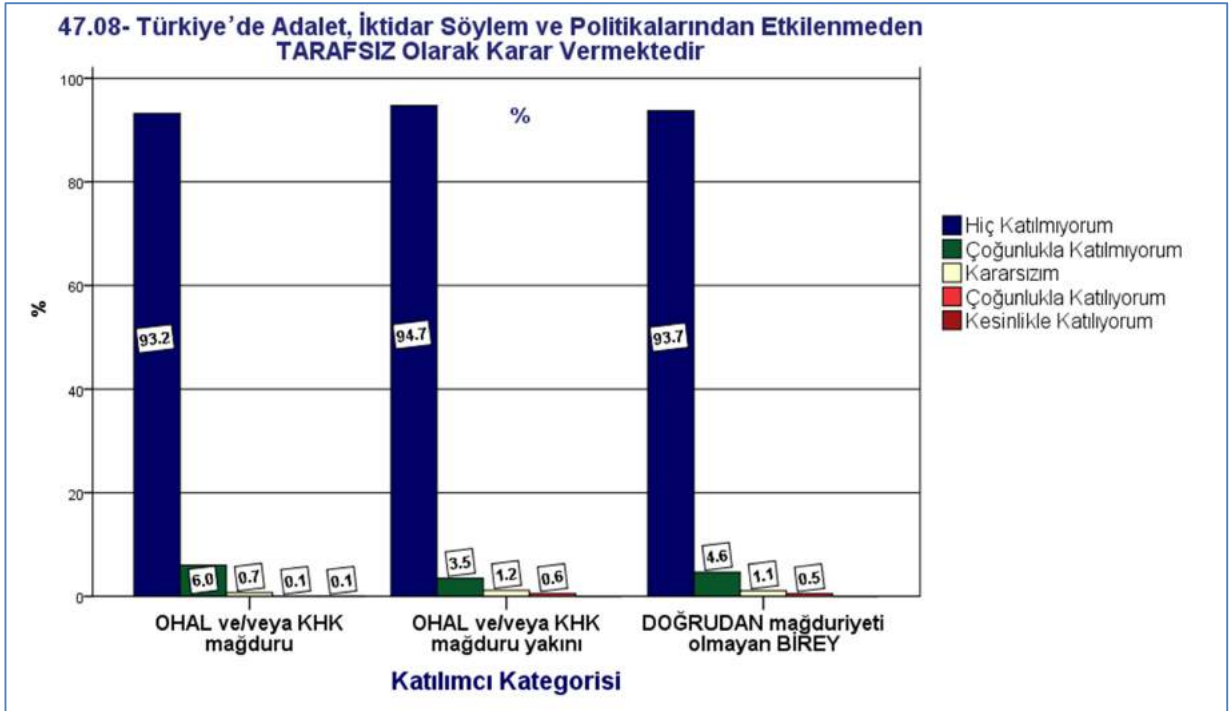
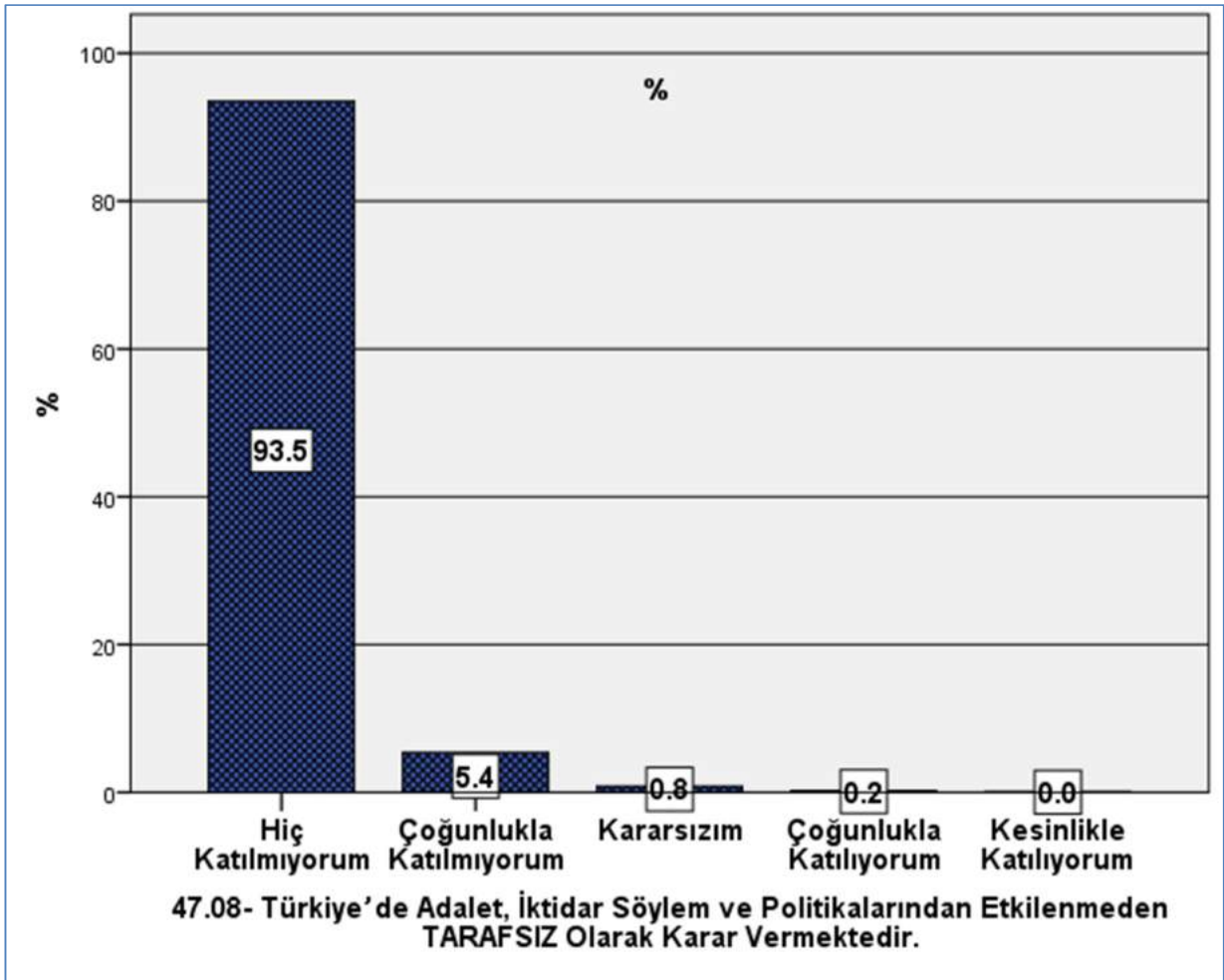

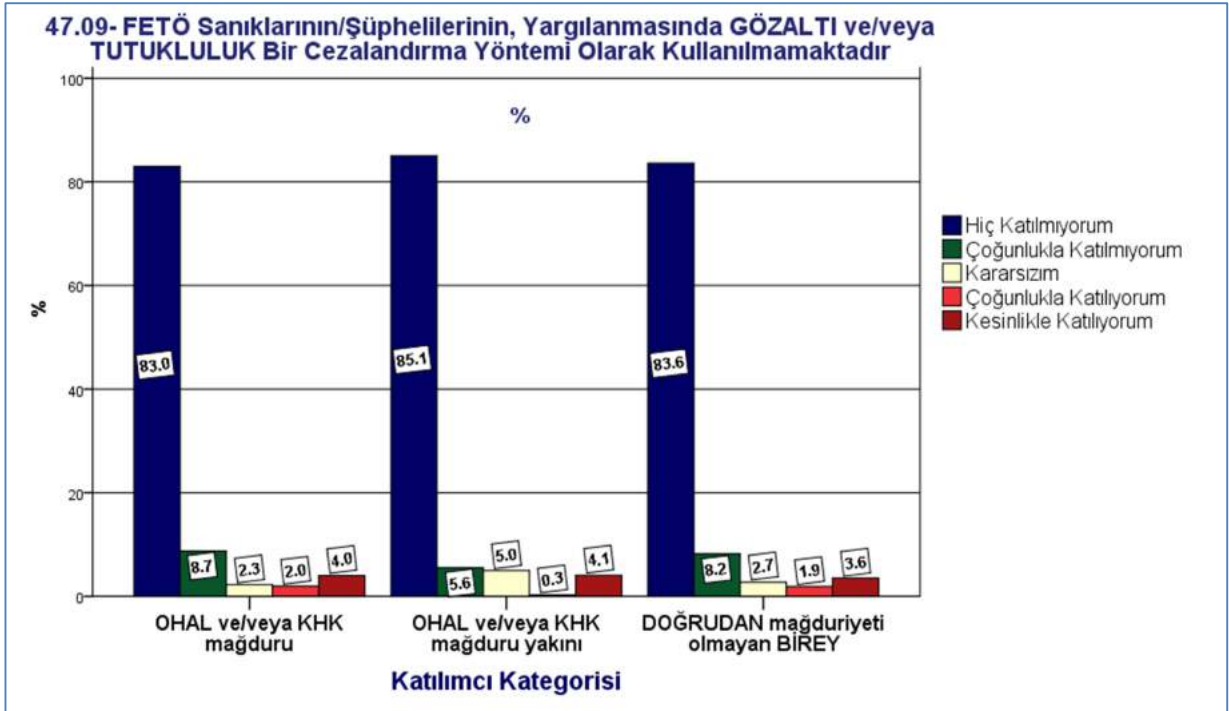
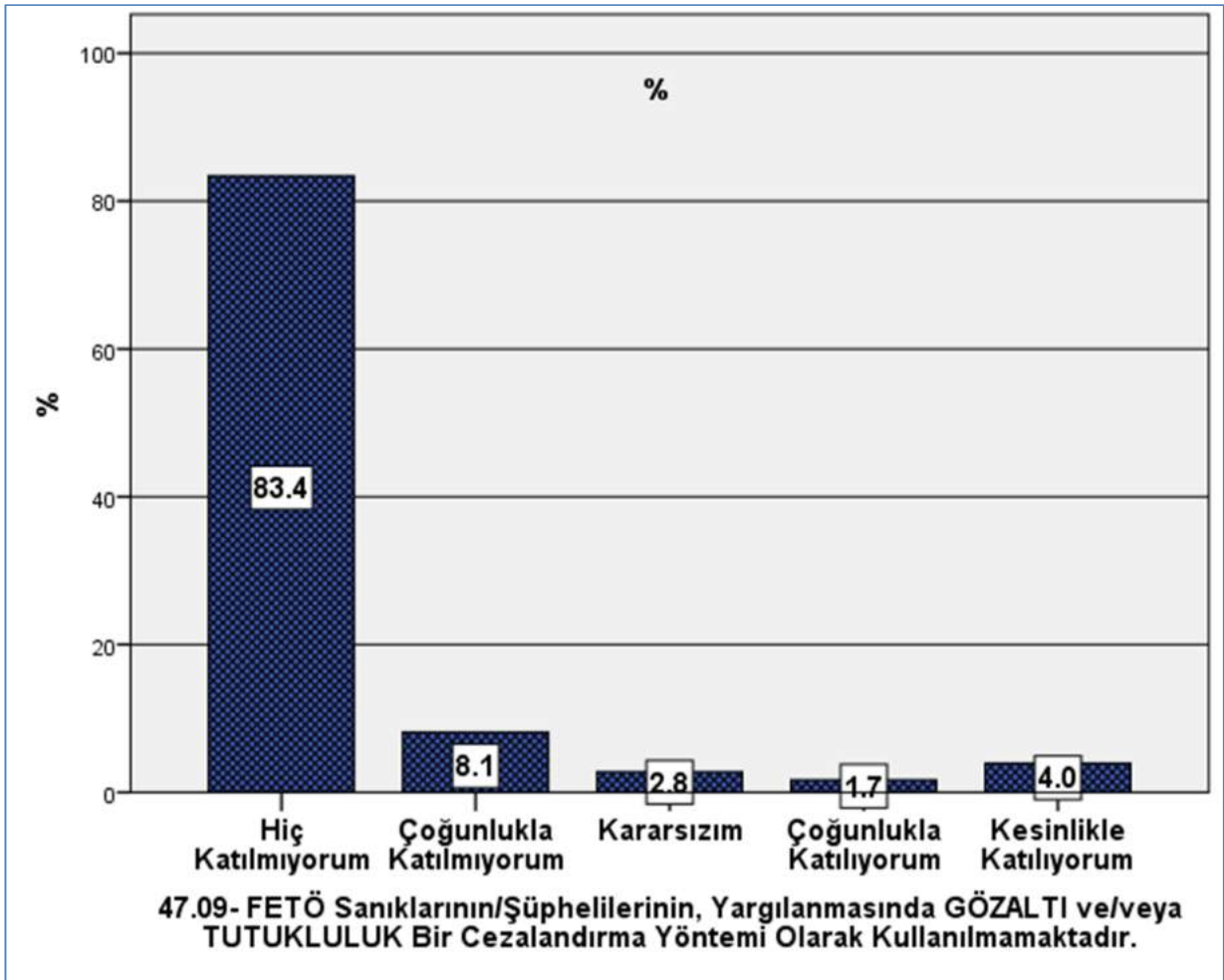

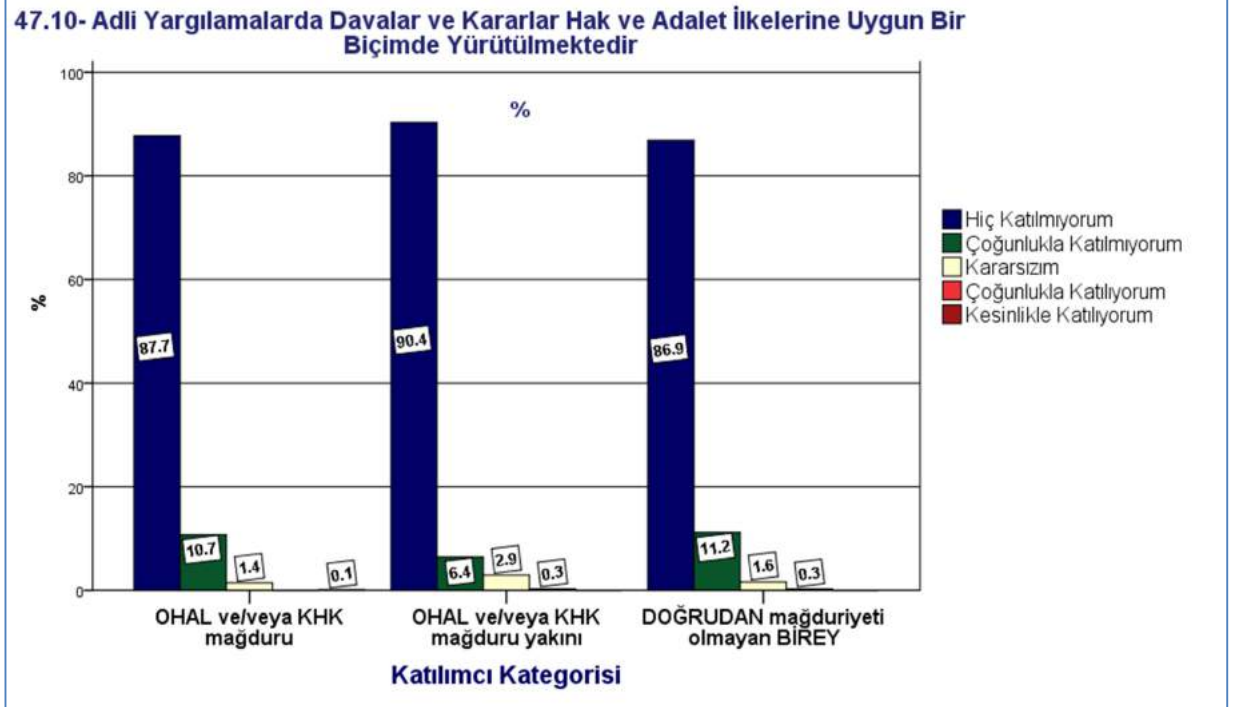
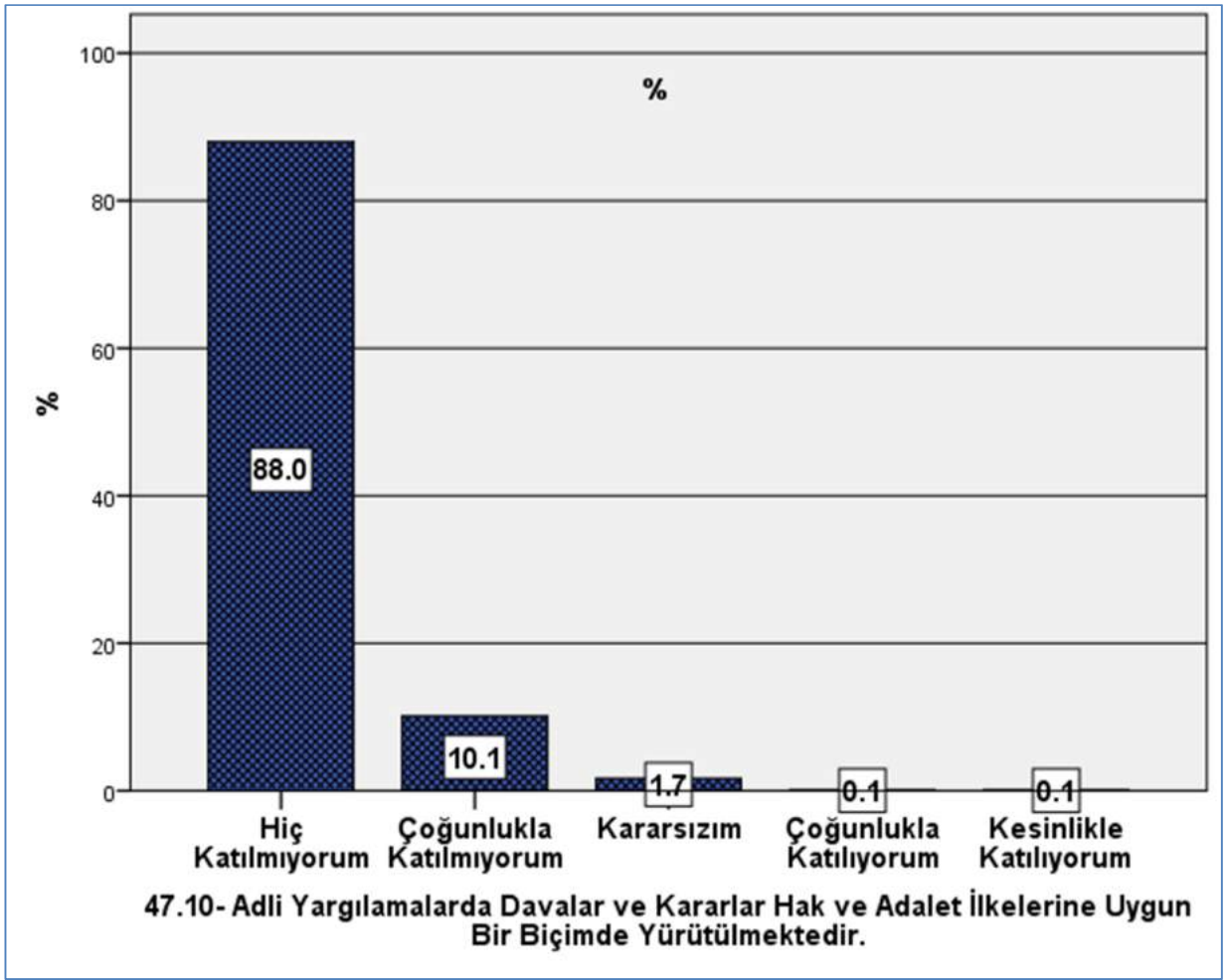

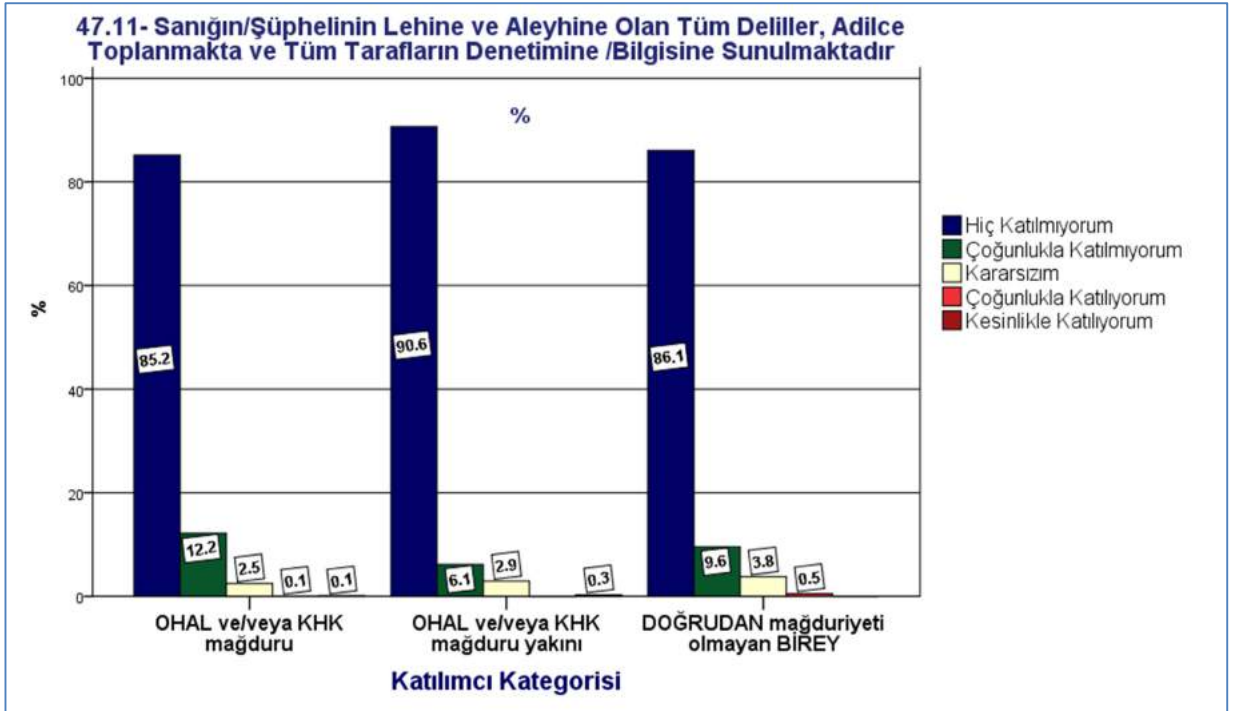
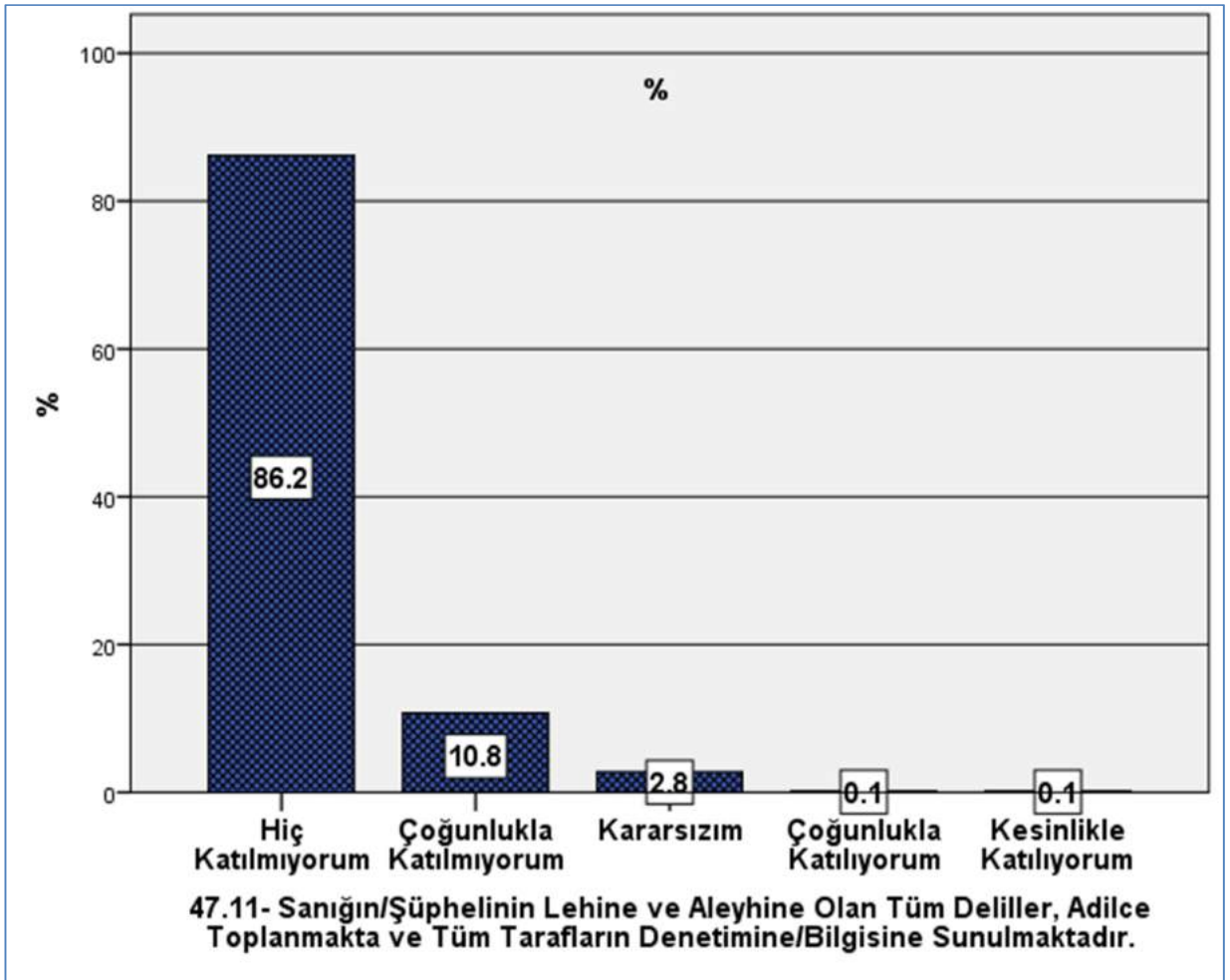

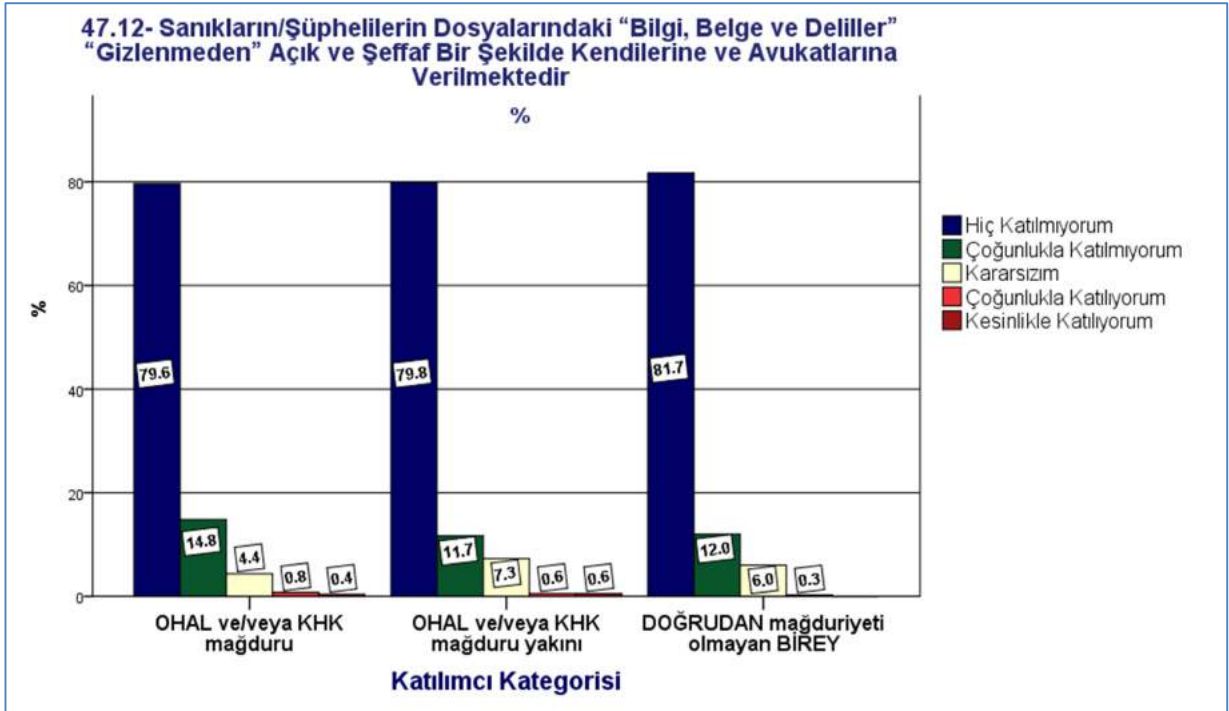
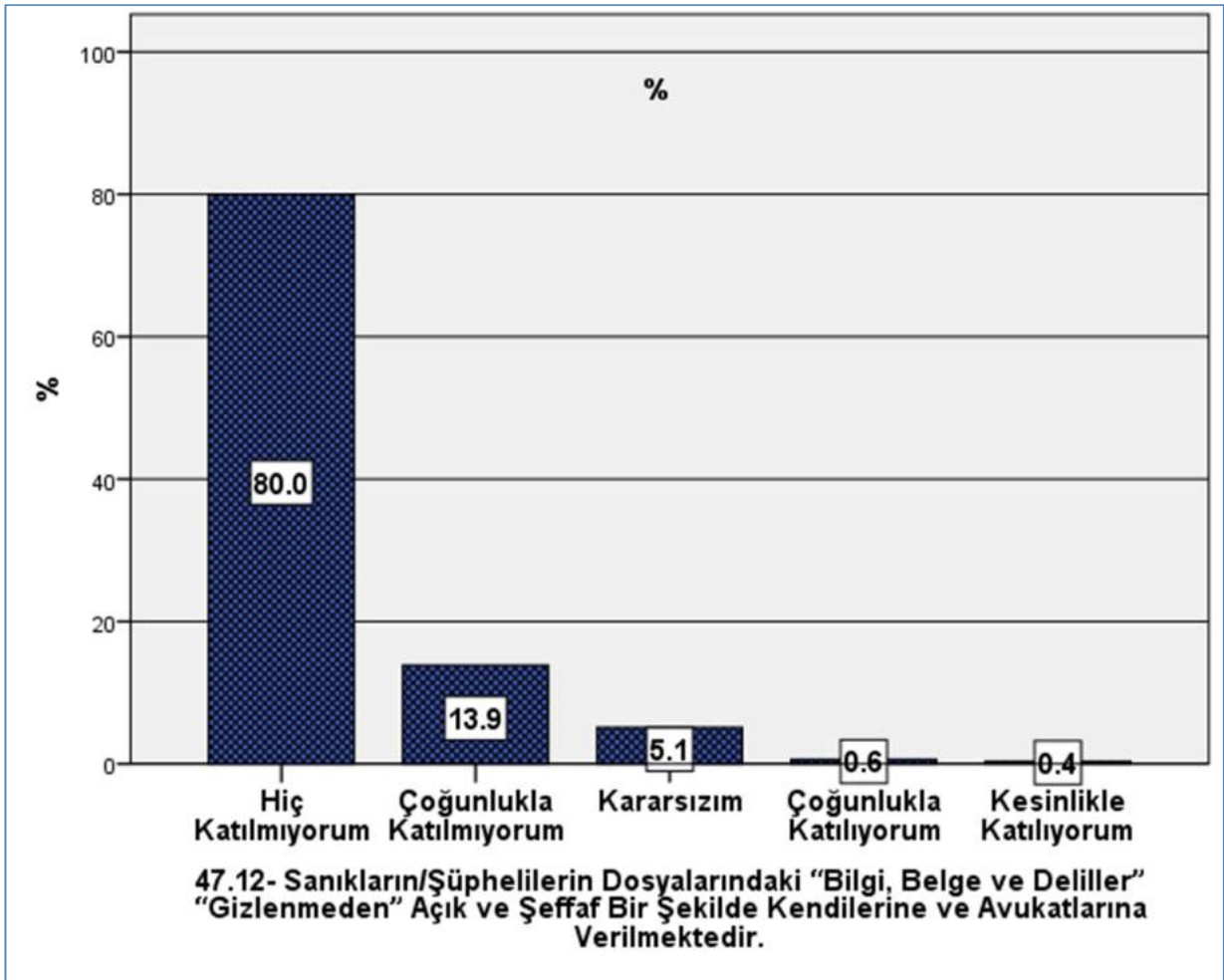

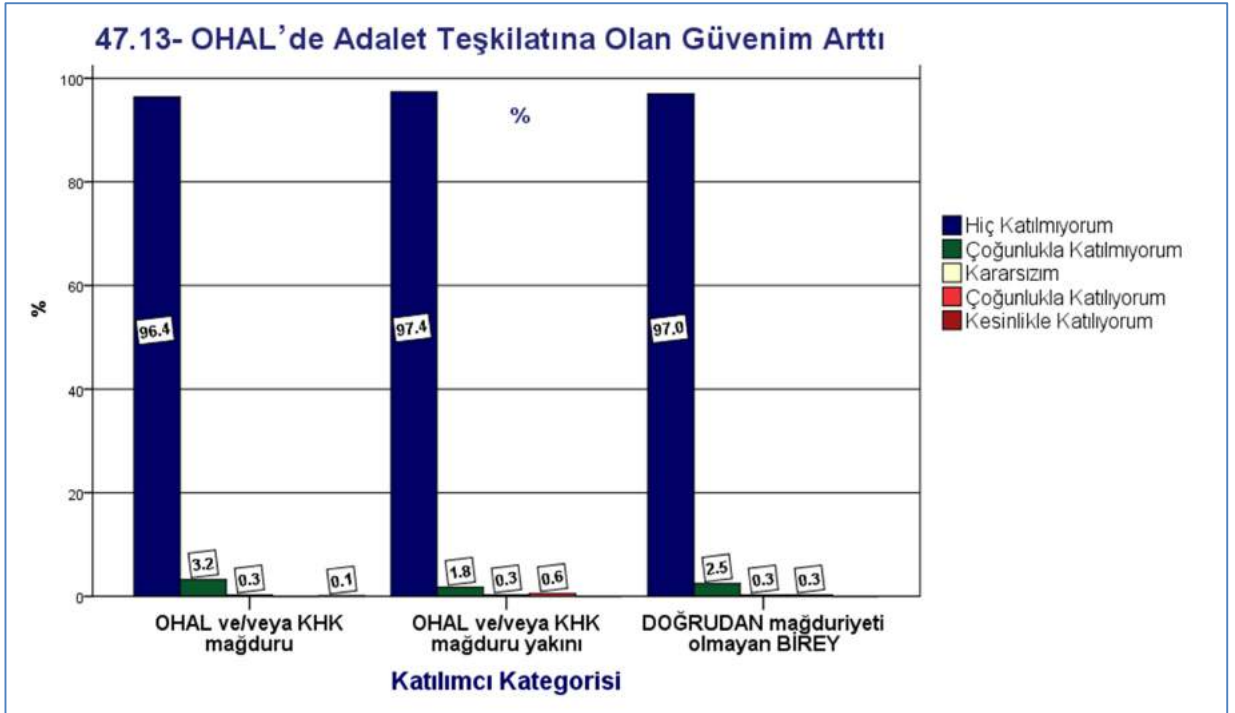
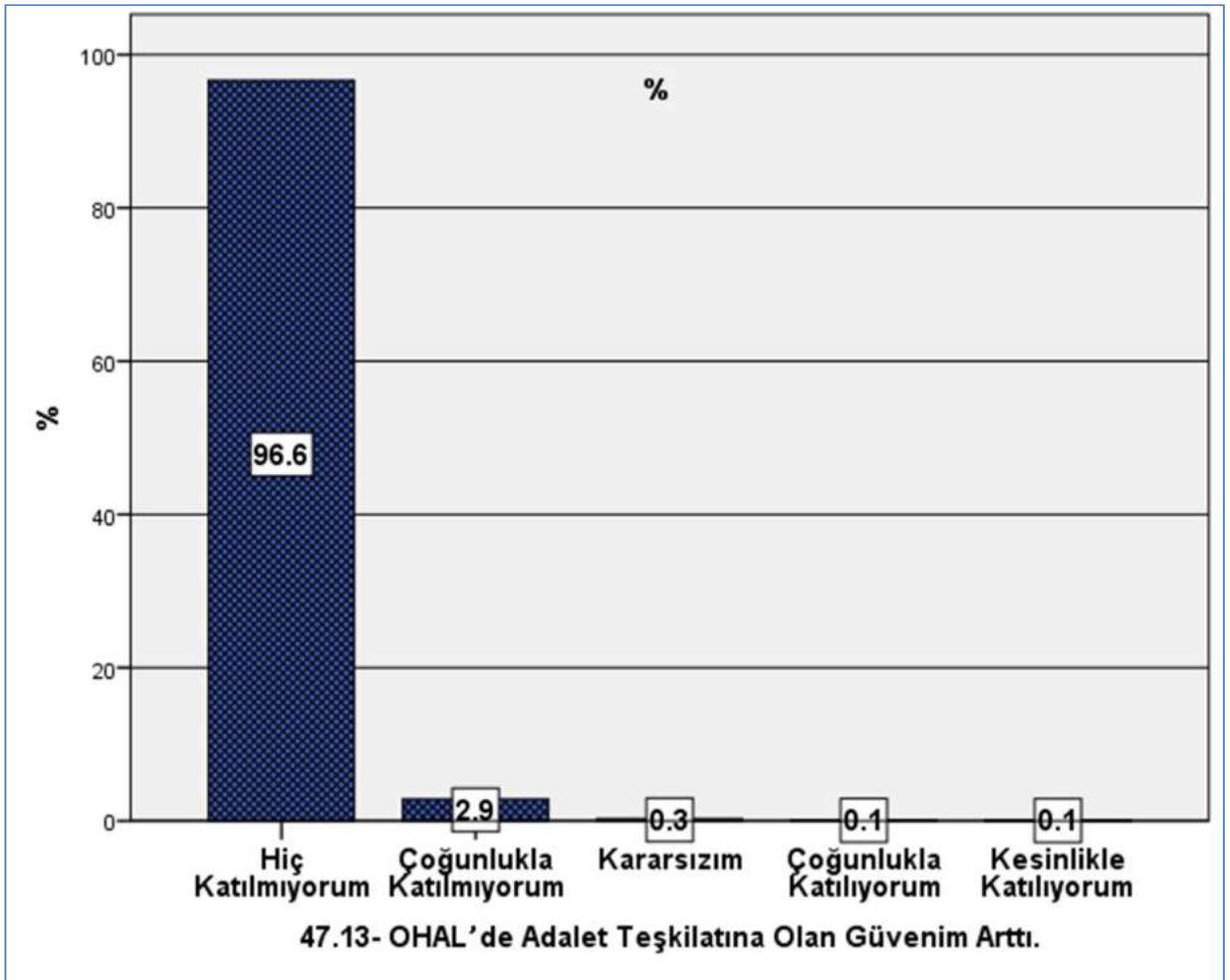

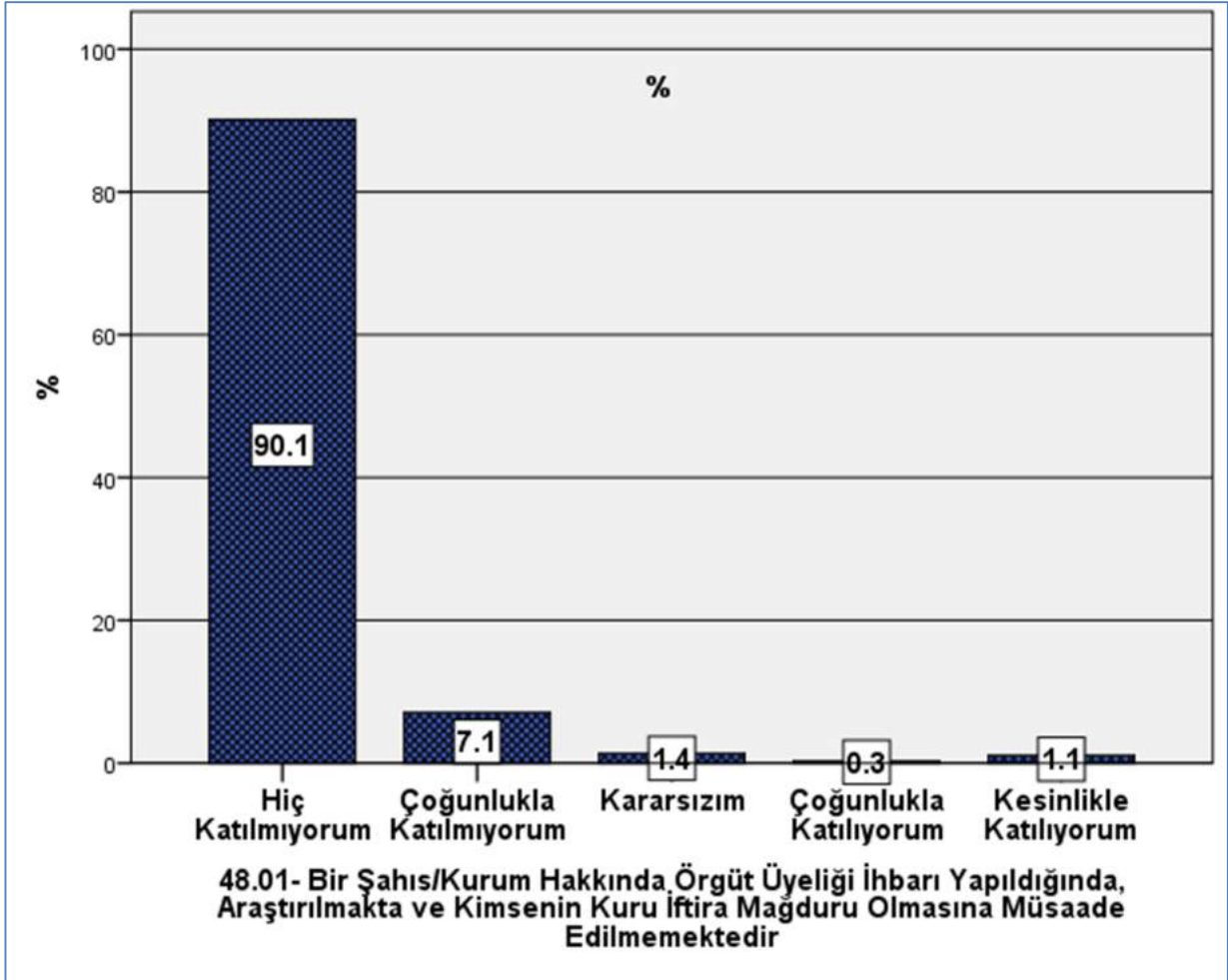

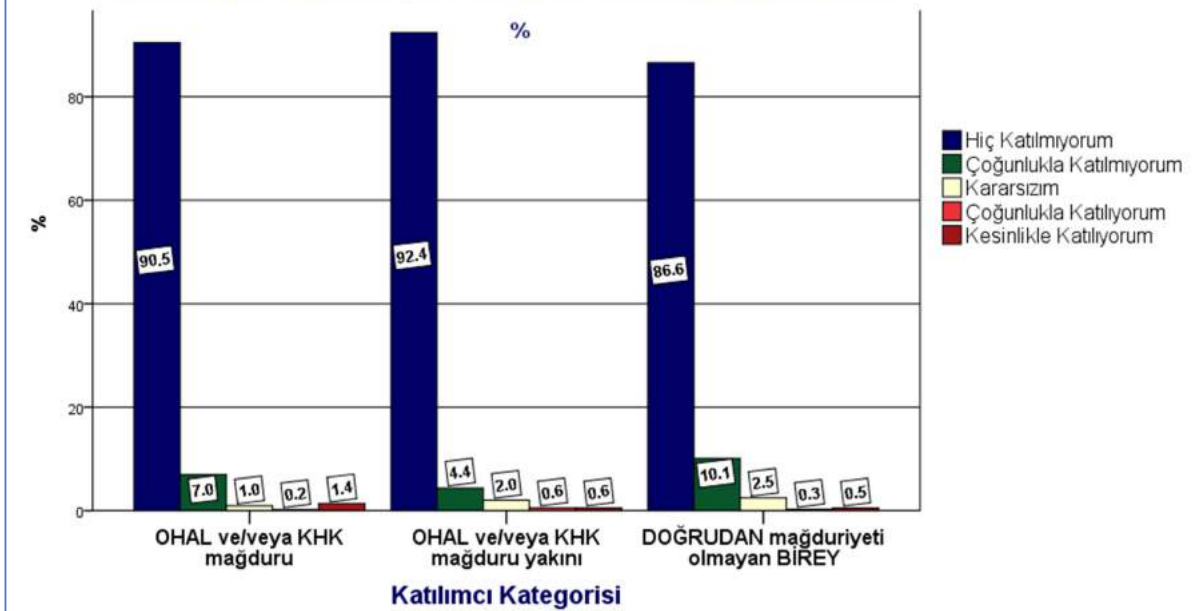

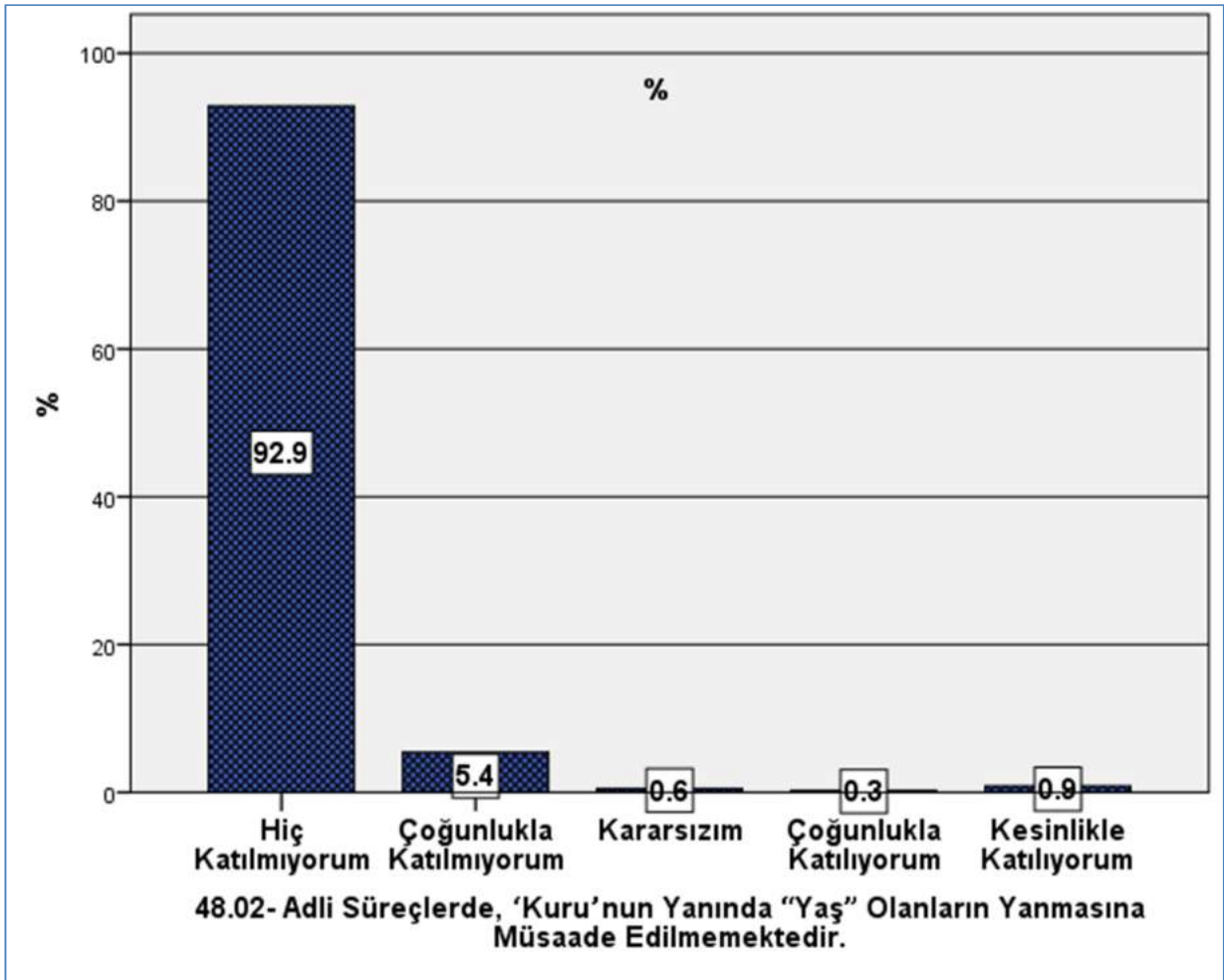

A48- OHAL UYGULAMALARI KARŞISINDAKİ SOSYAL ALGILAR VE YARGILAR (8)

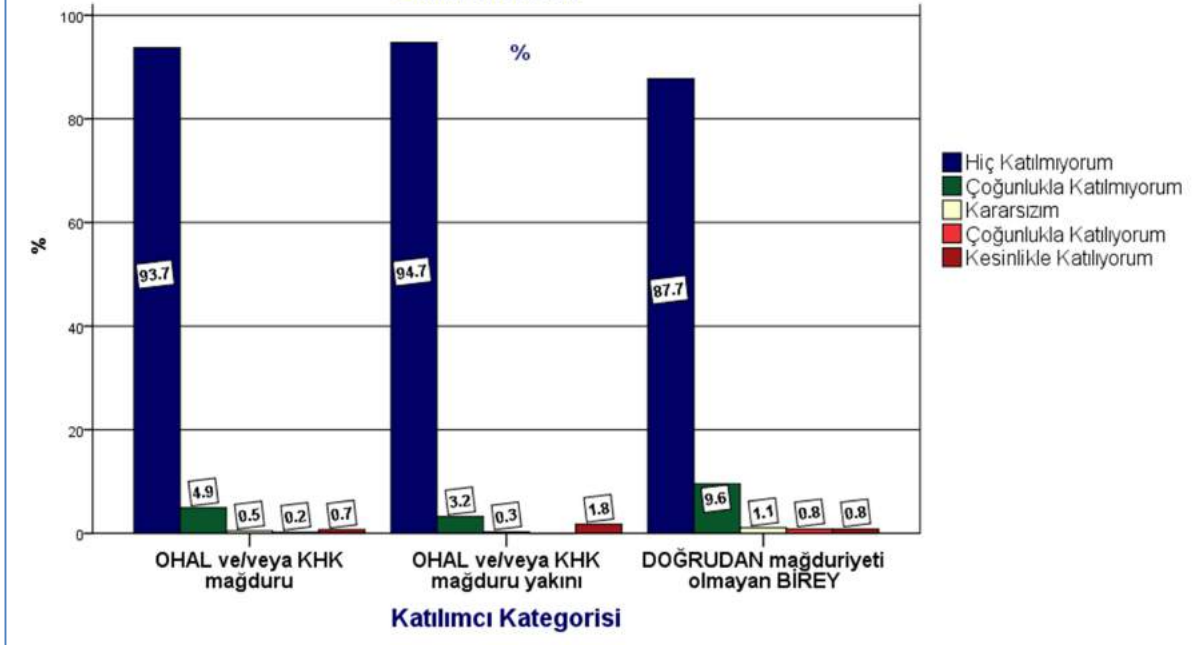

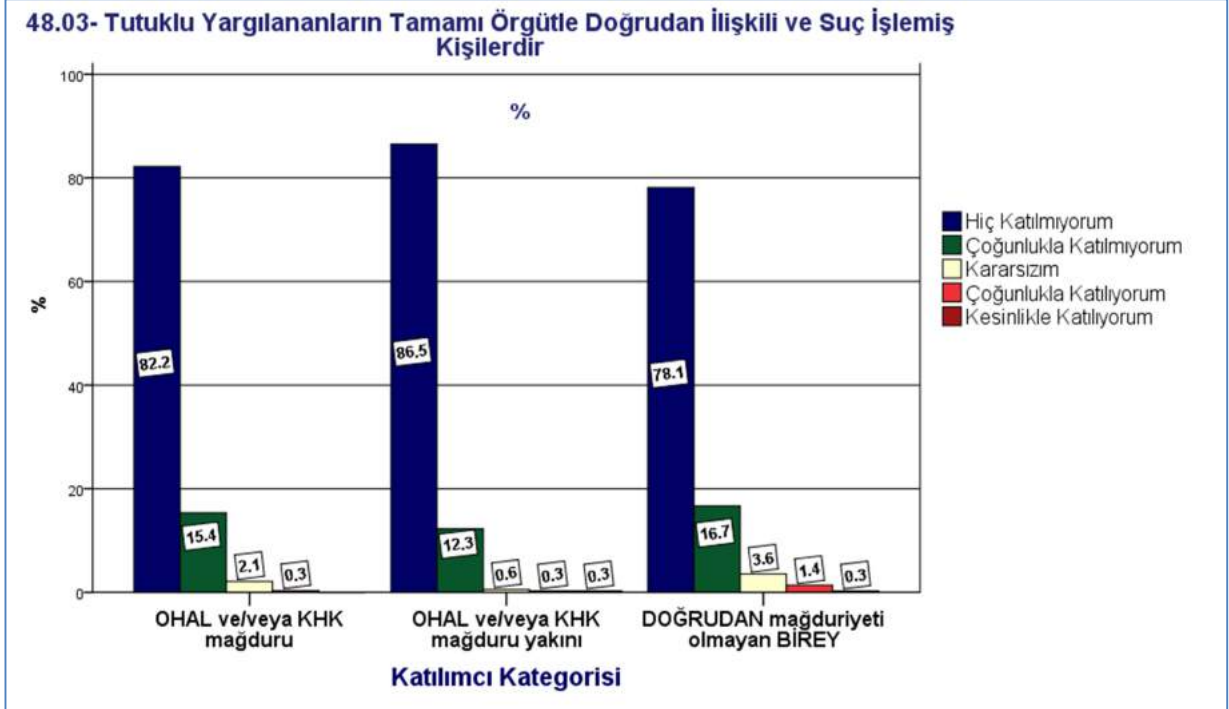
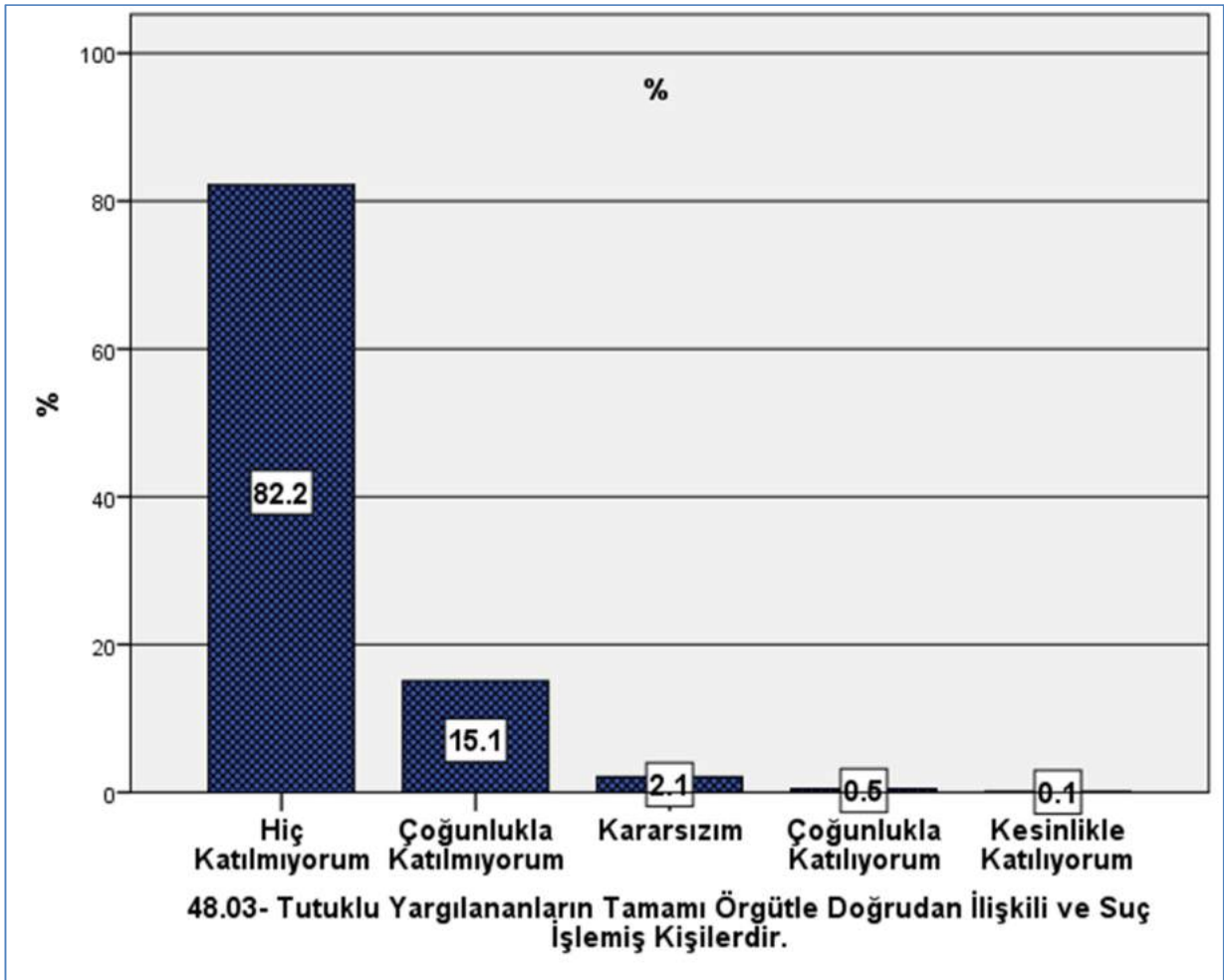
48.01- Bir Şahıs/Kurum Hakkında Örgüt Üyeliği İhbarı Yapıldığında, Araştırılmakta ve Kimsenin Kuru İftira Mağduru Olmasına Müsaade Edilmemektedir

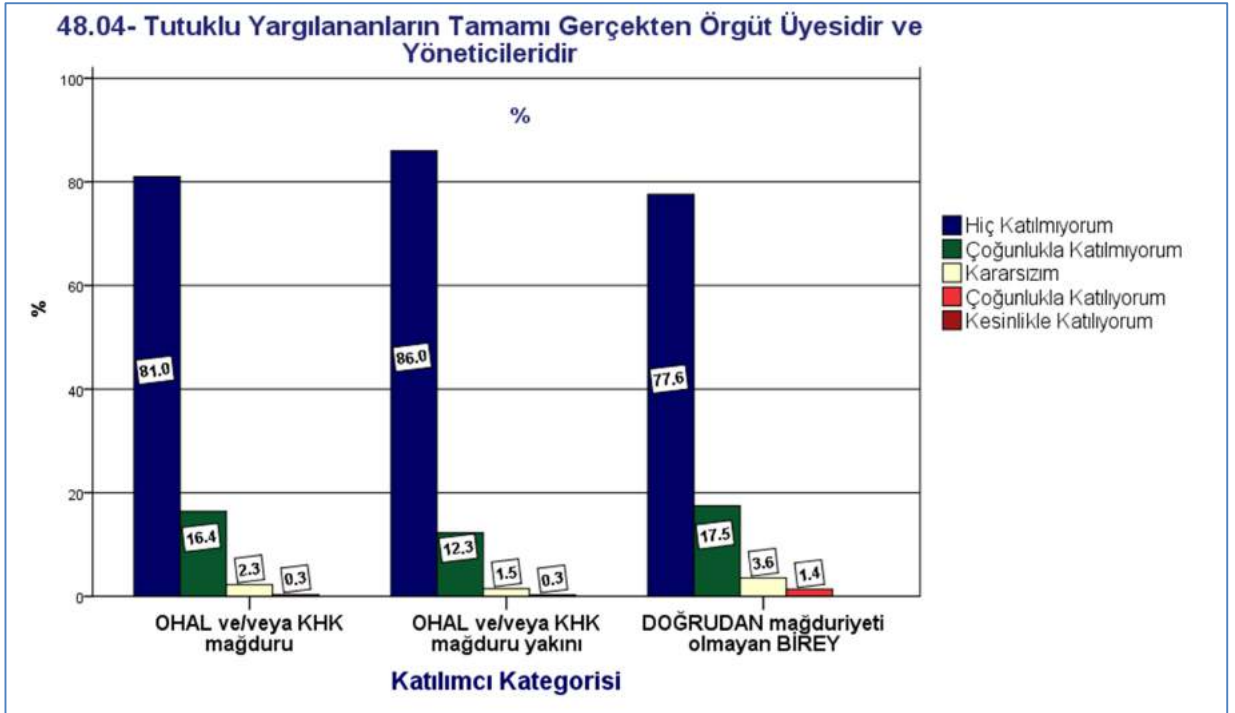
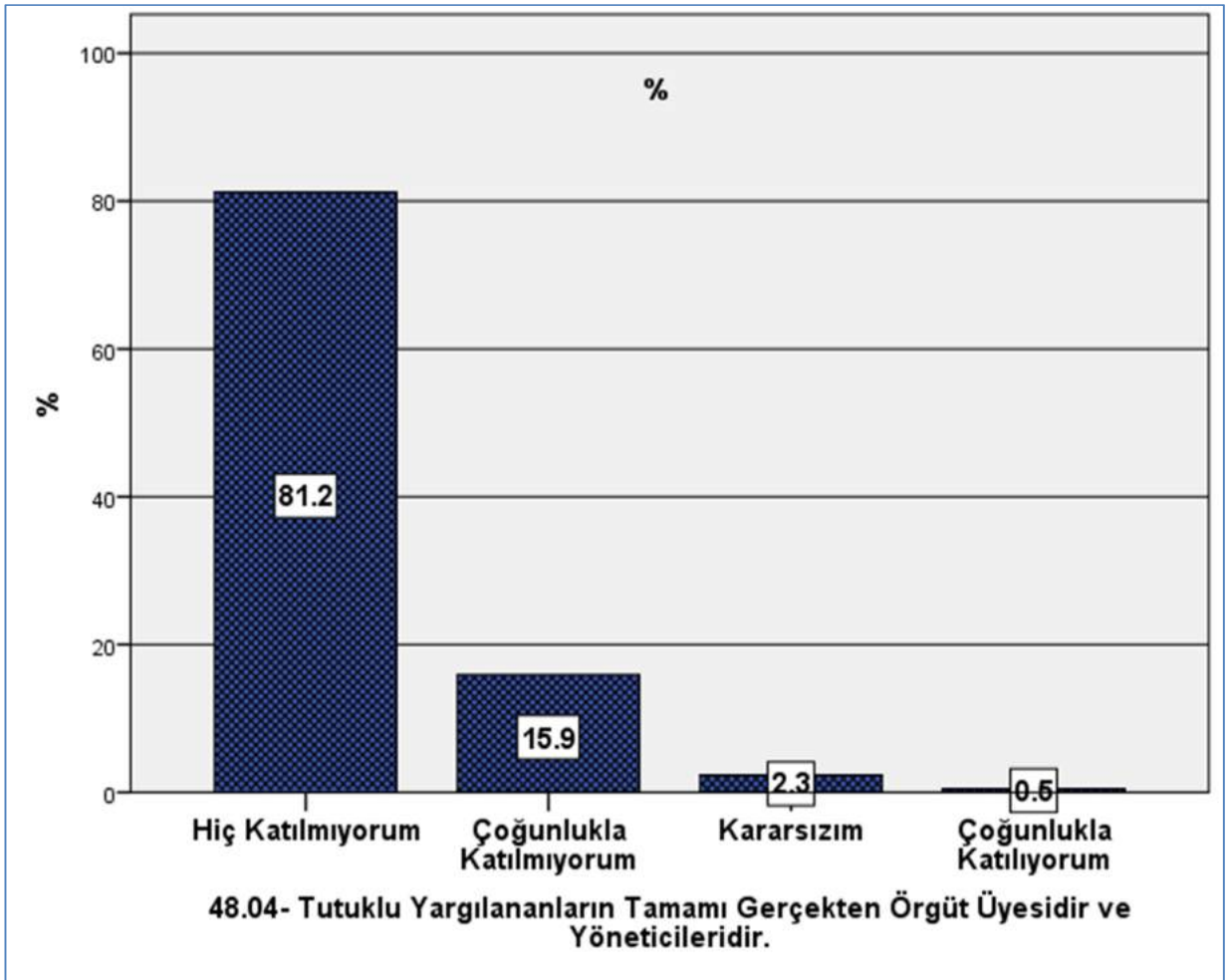

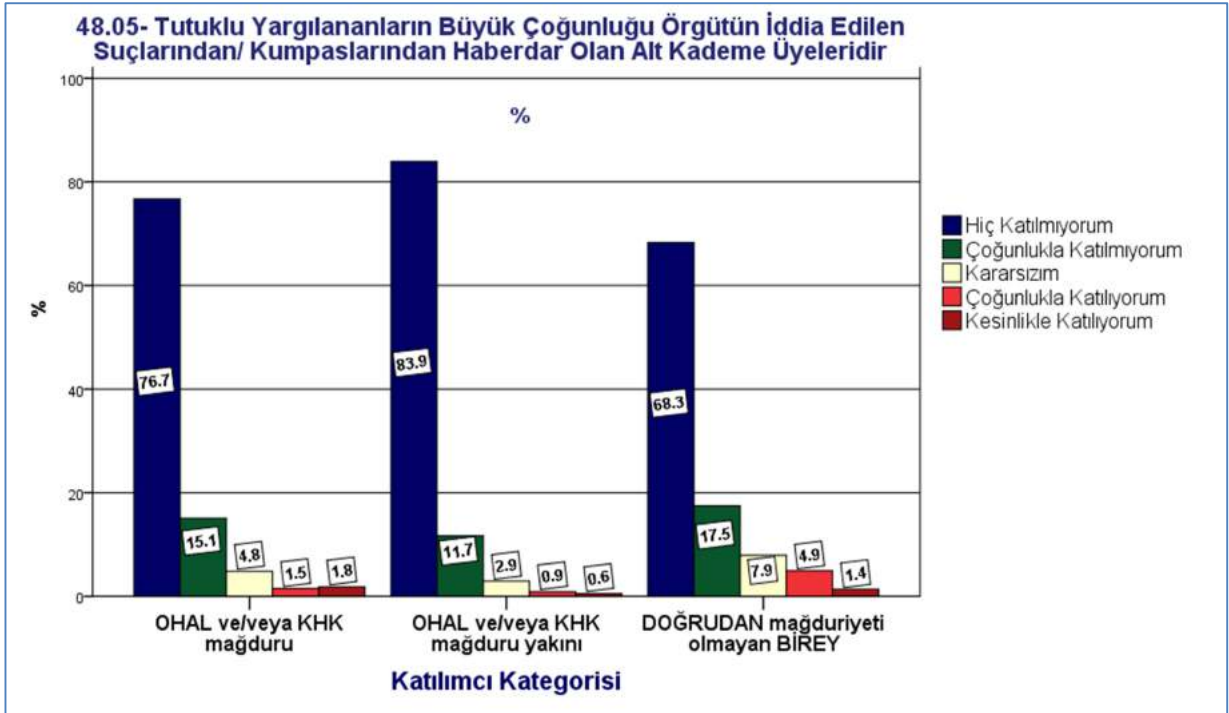
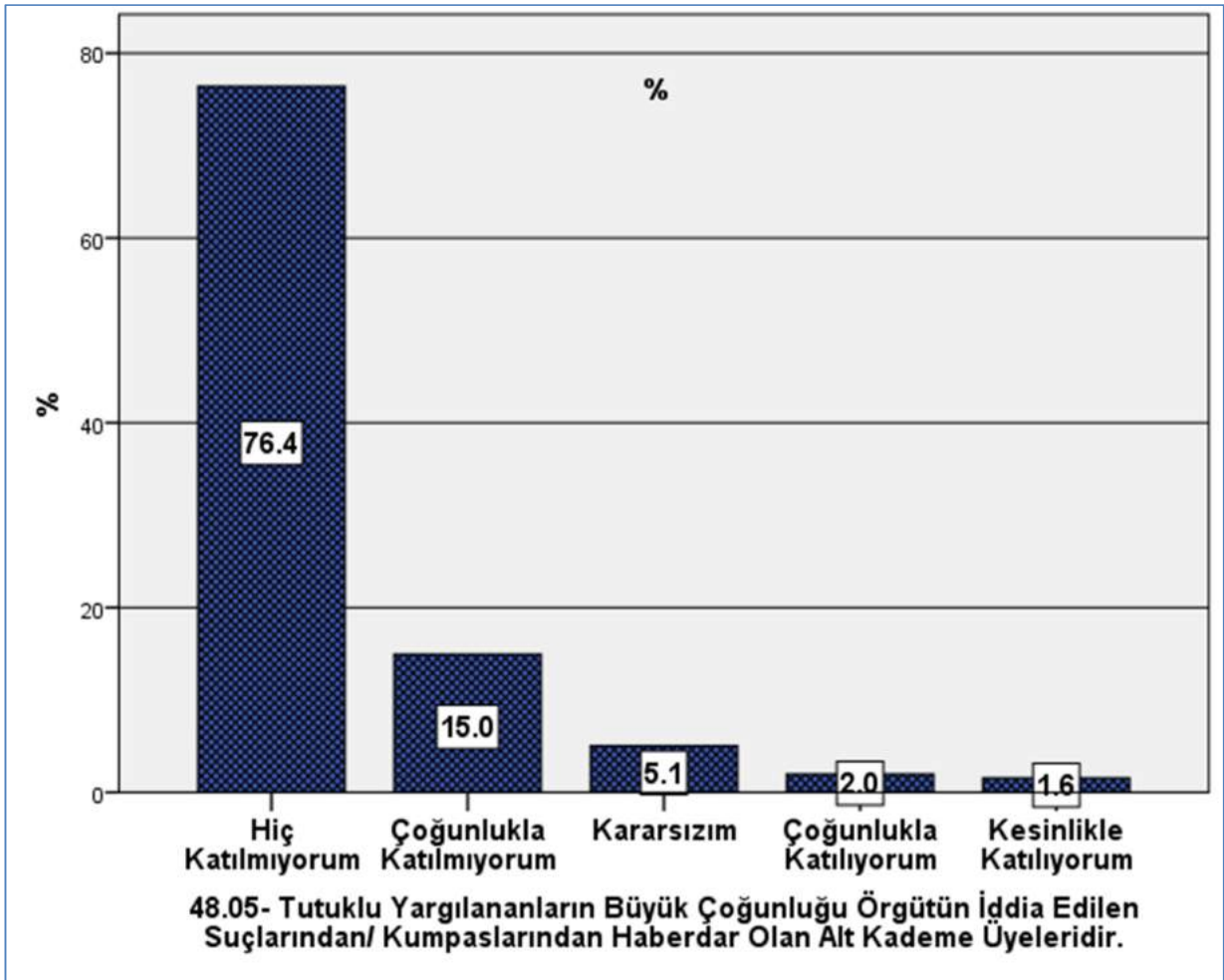

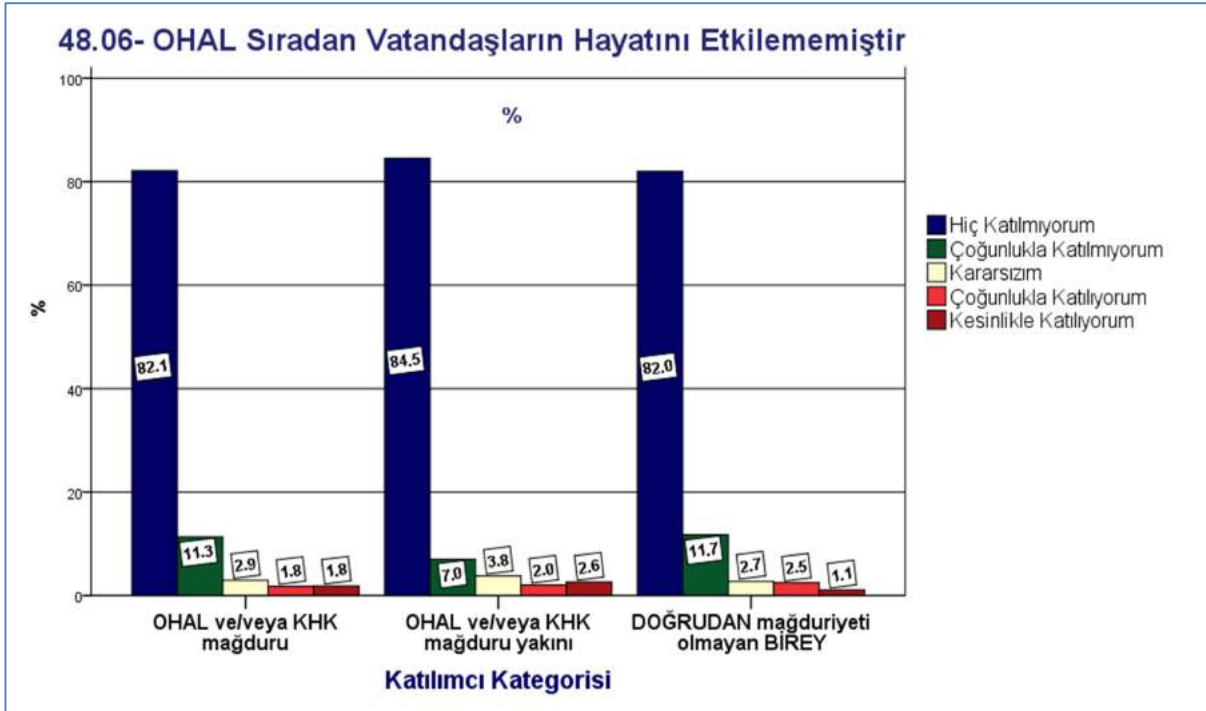
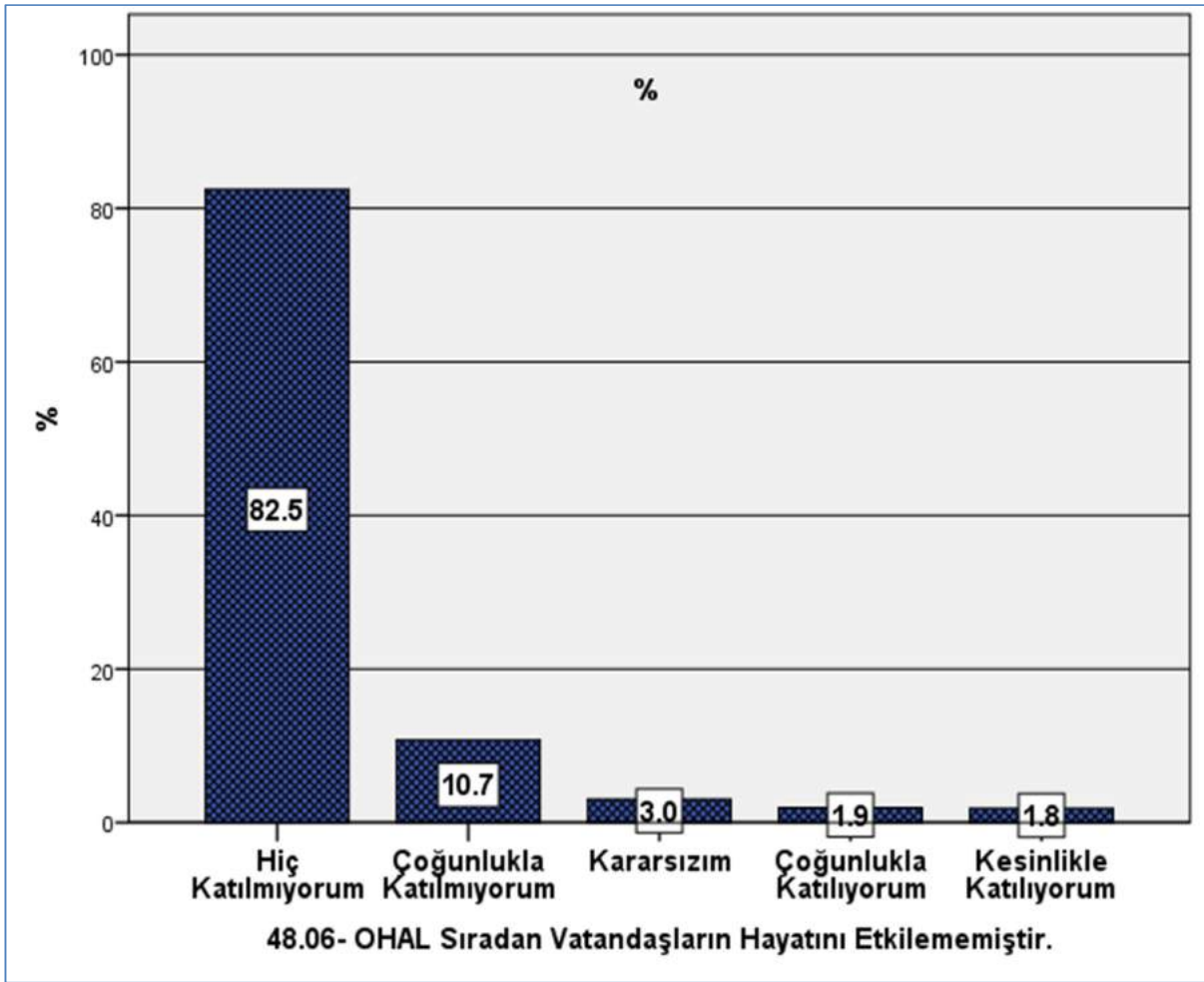
48.02- Adli Süreçlerde, 'Kuru'nun Yanında "Yaş" Olanların Yanmasına Müsaade Edilmemektedir

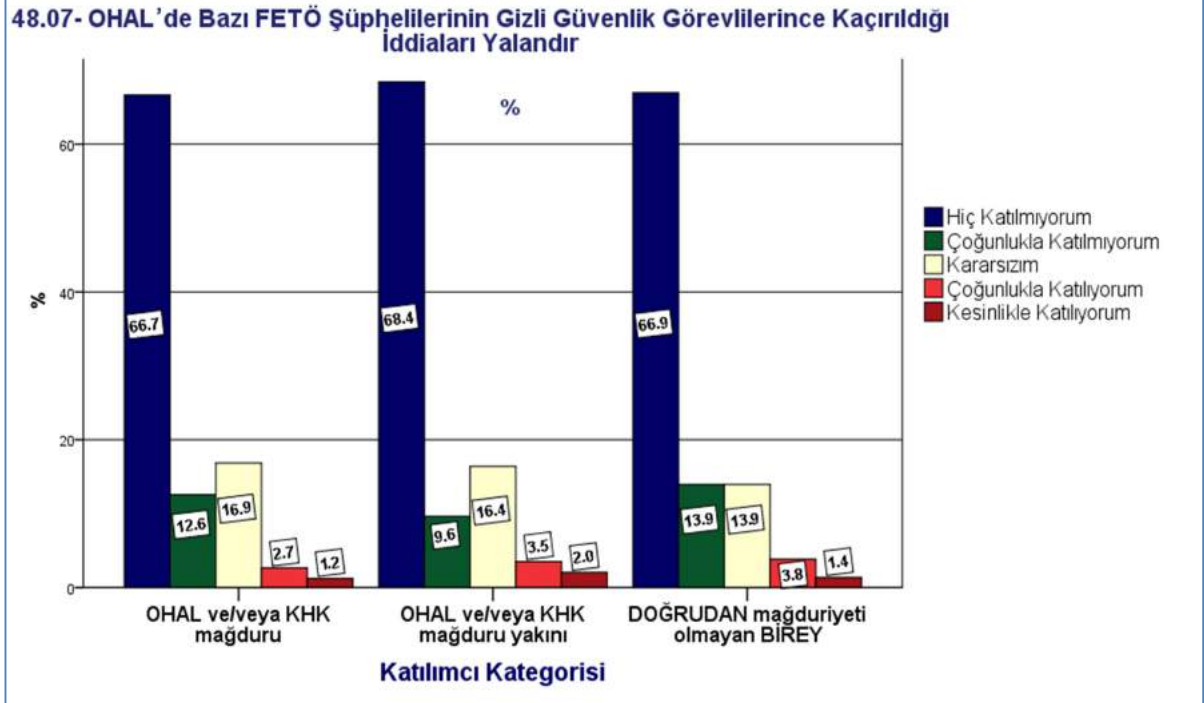
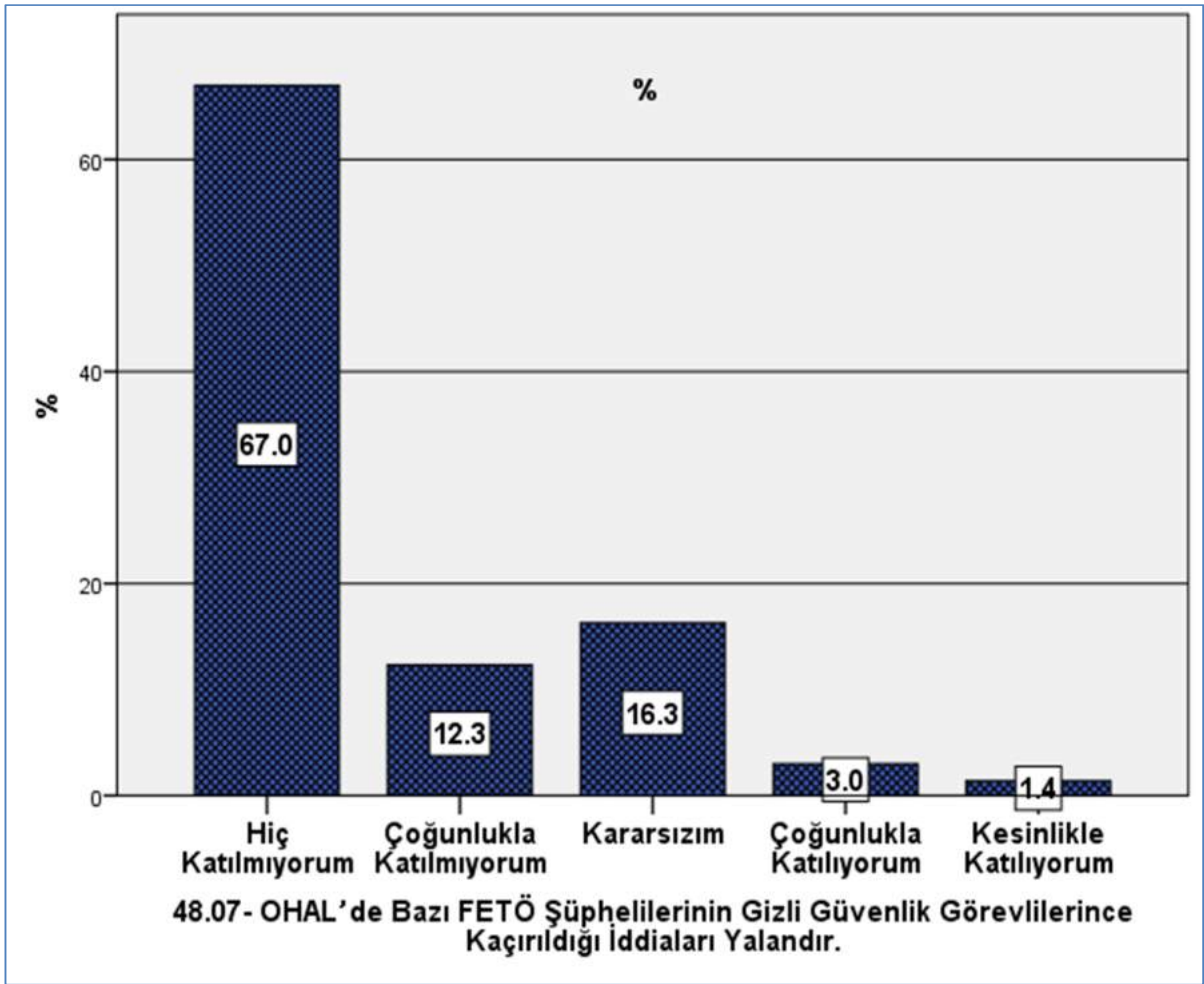

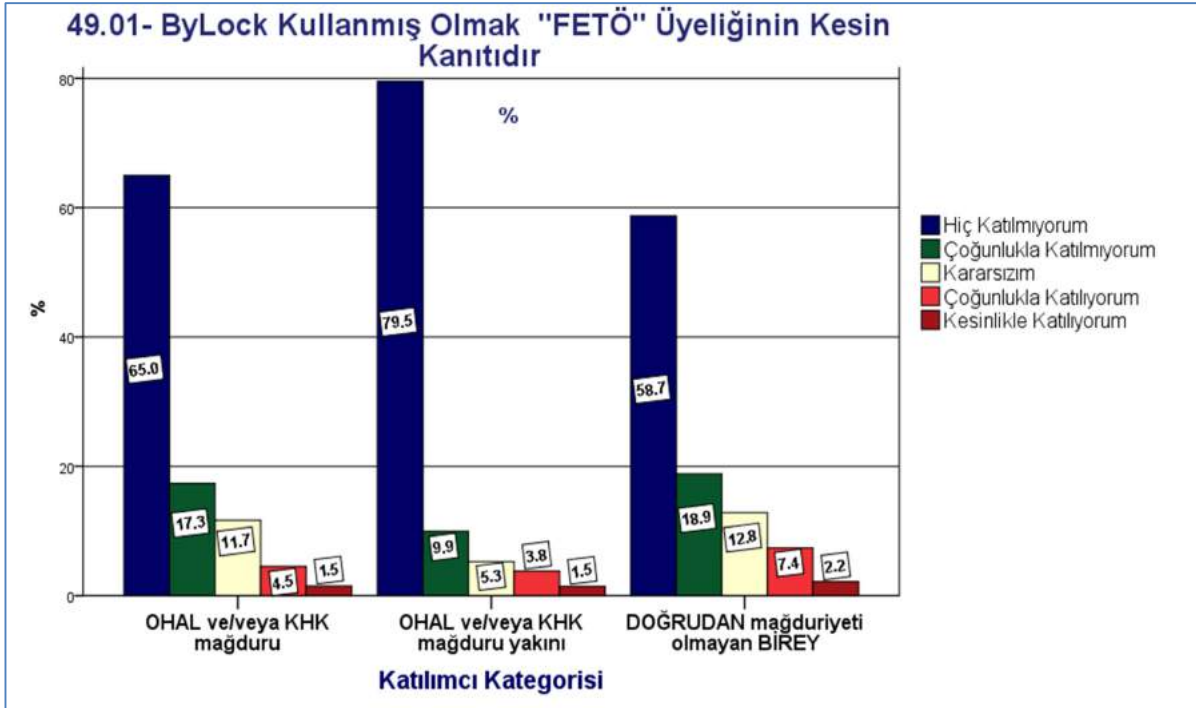
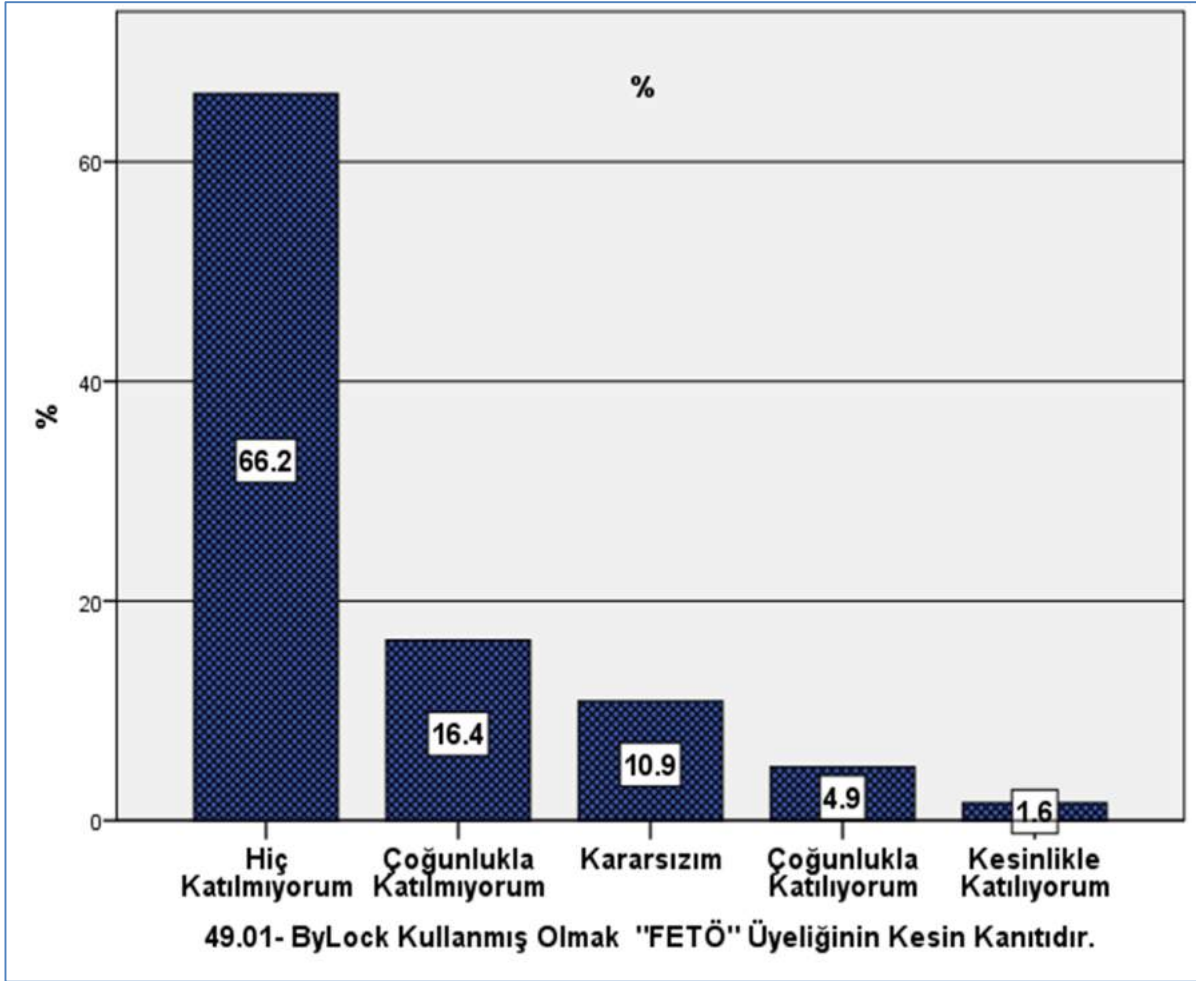

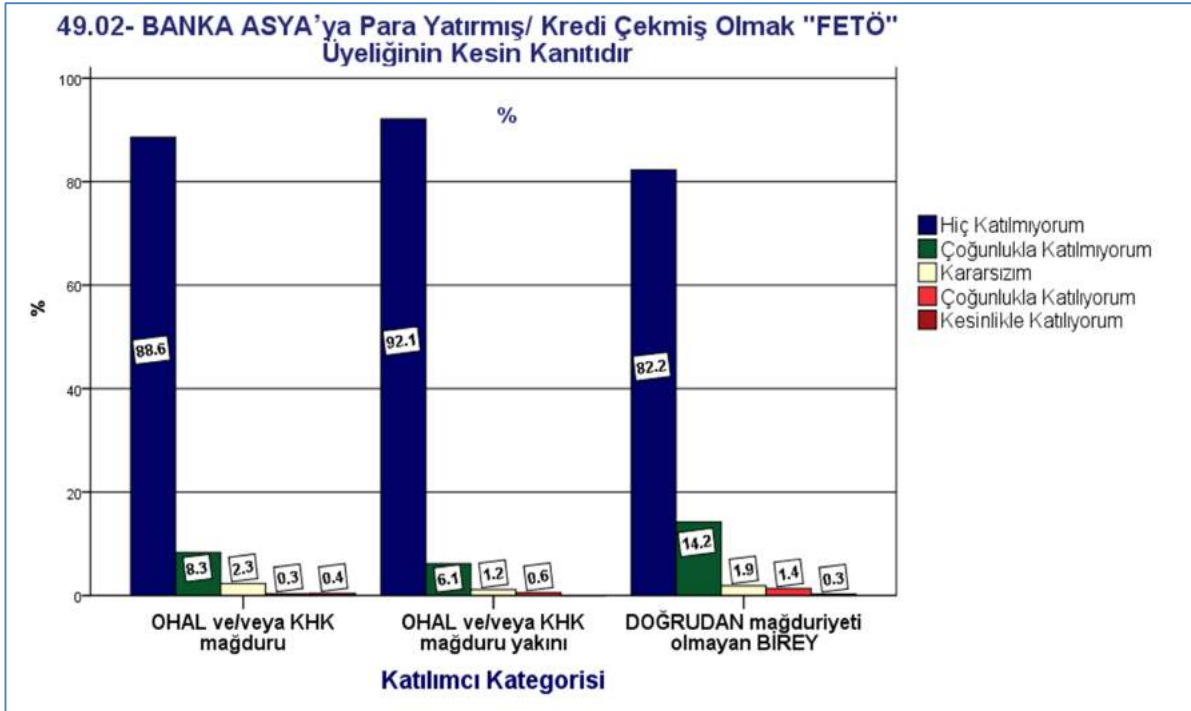
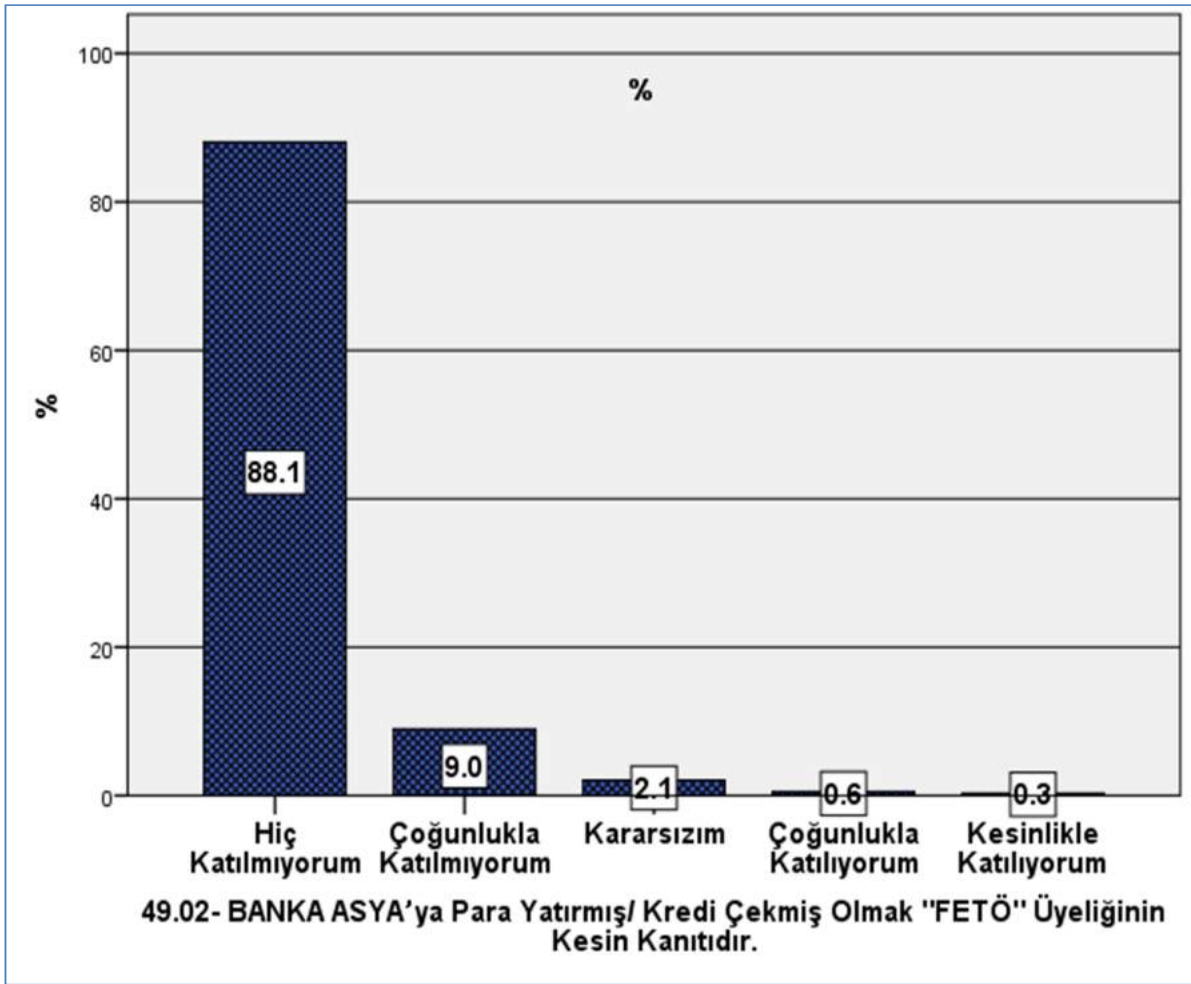

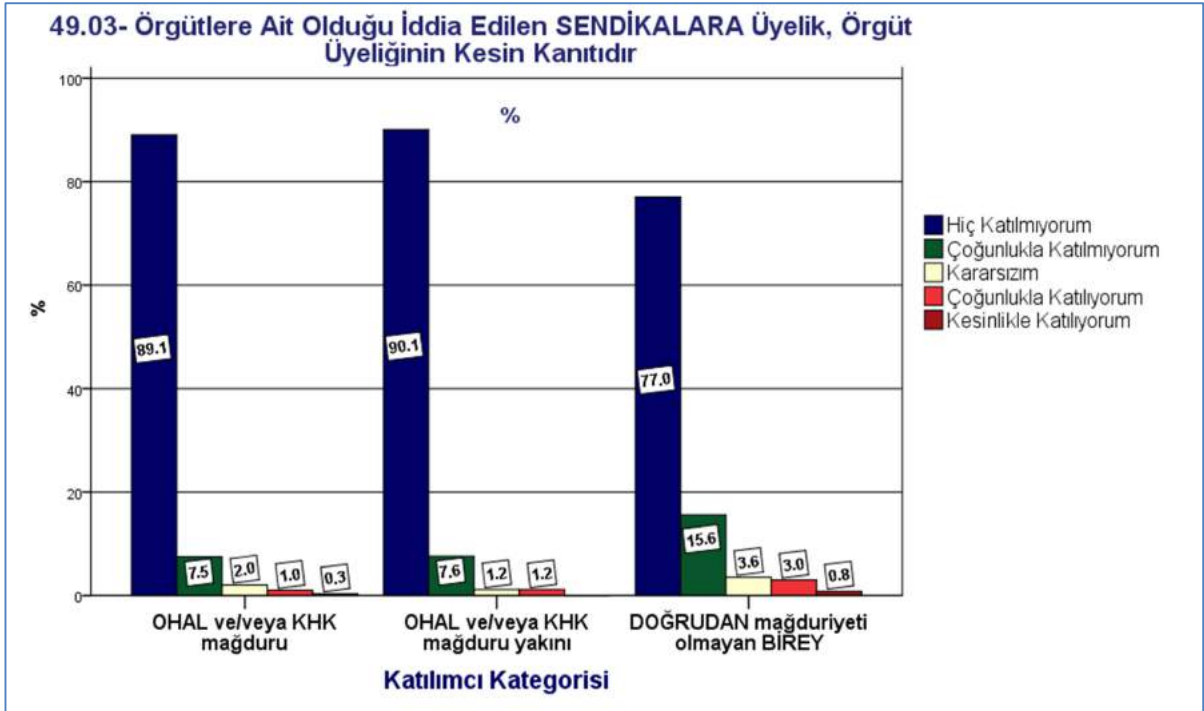
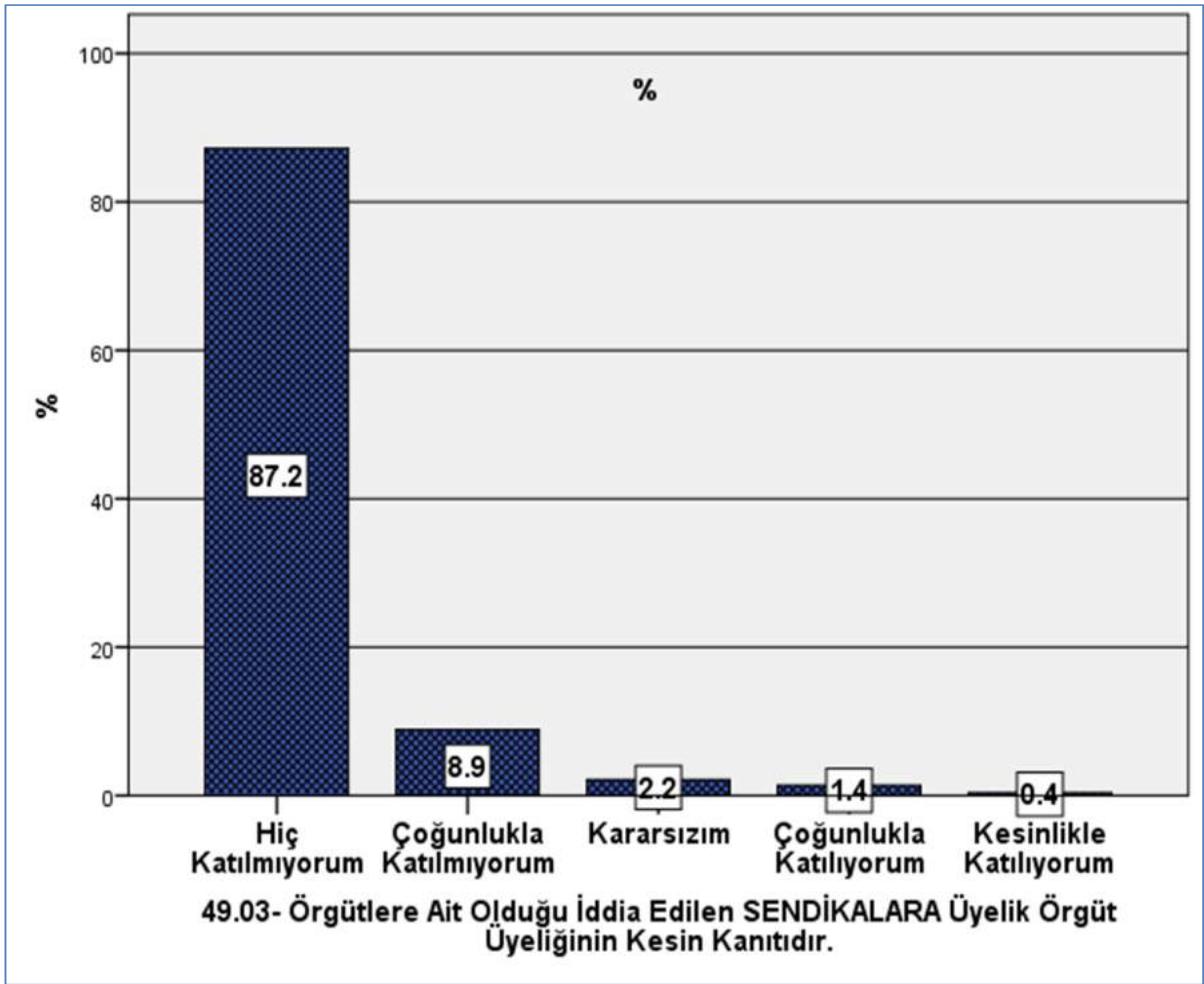

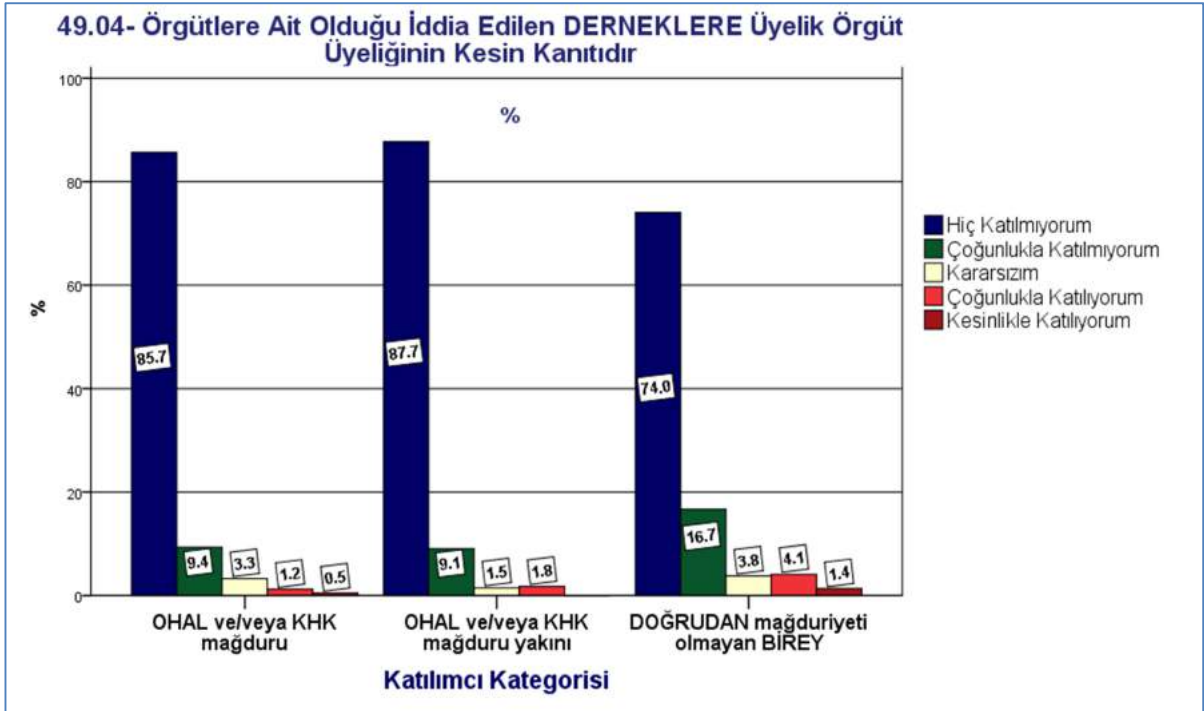
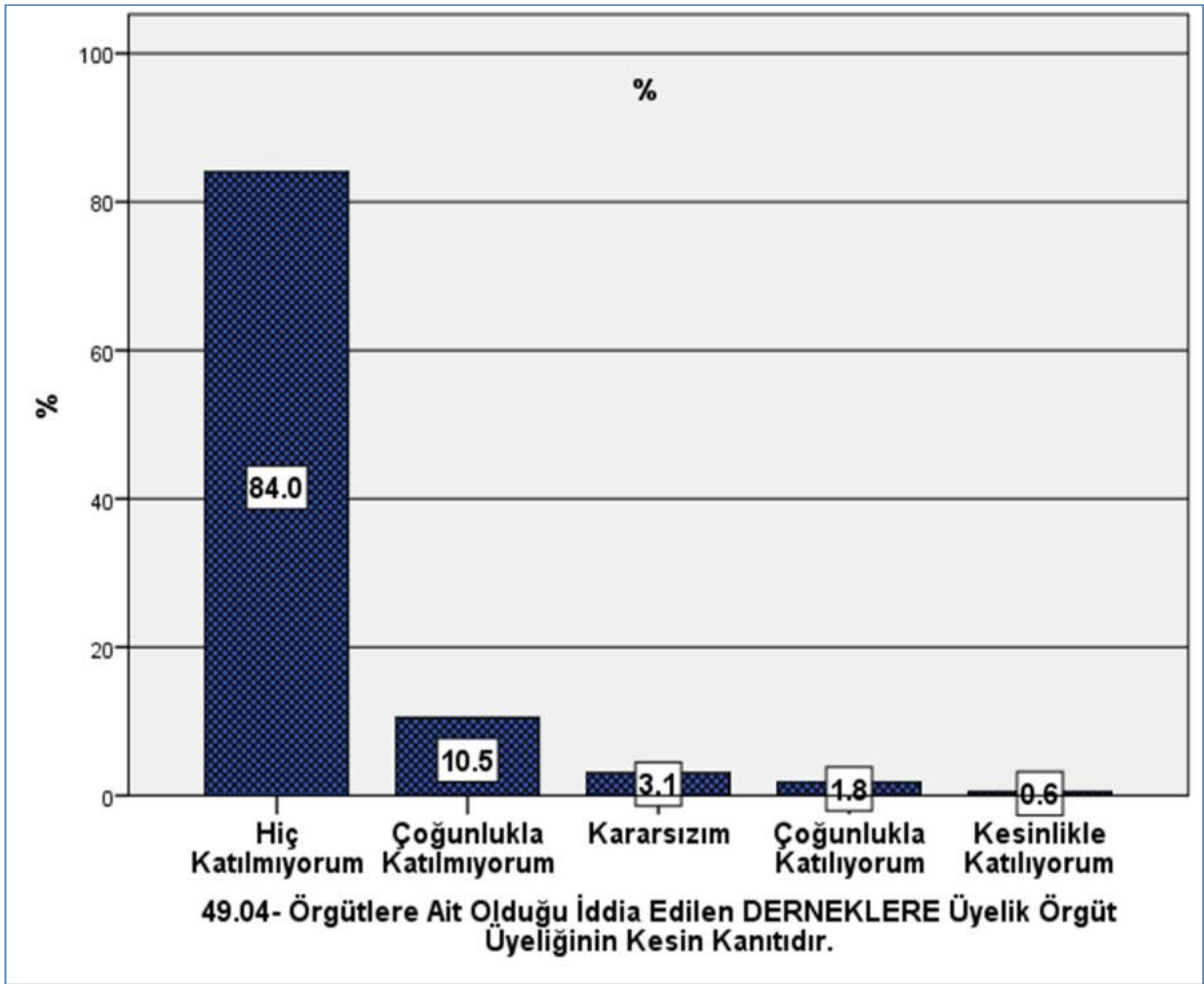

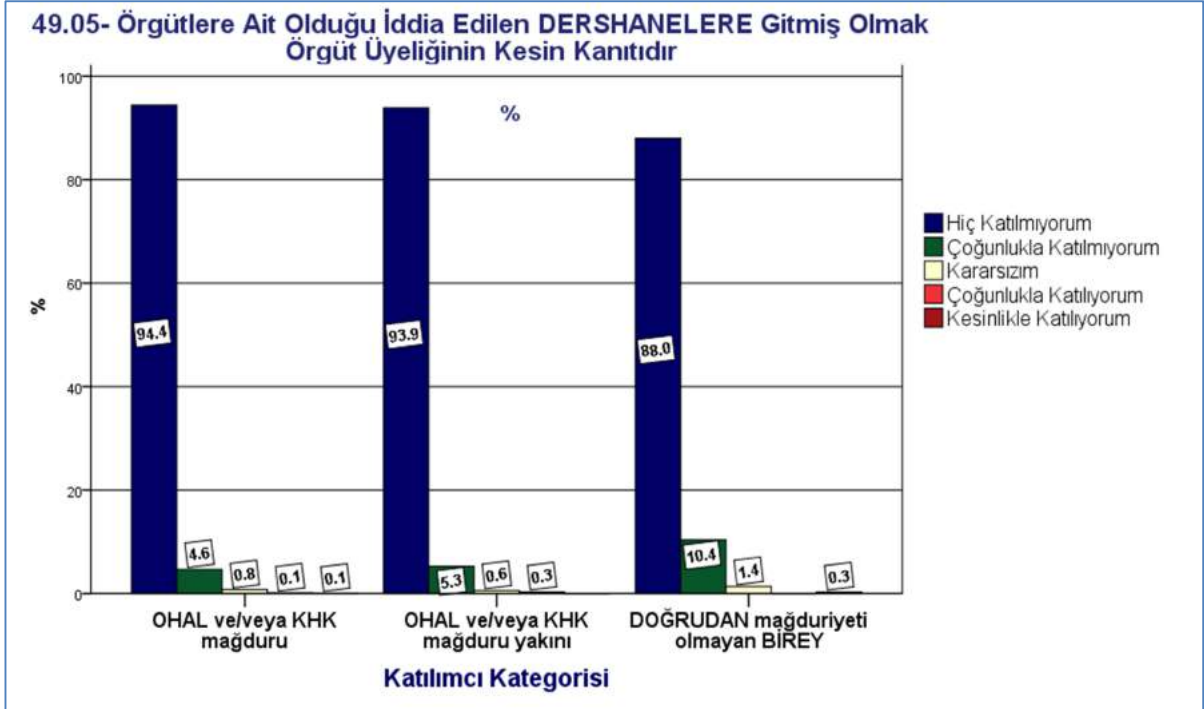
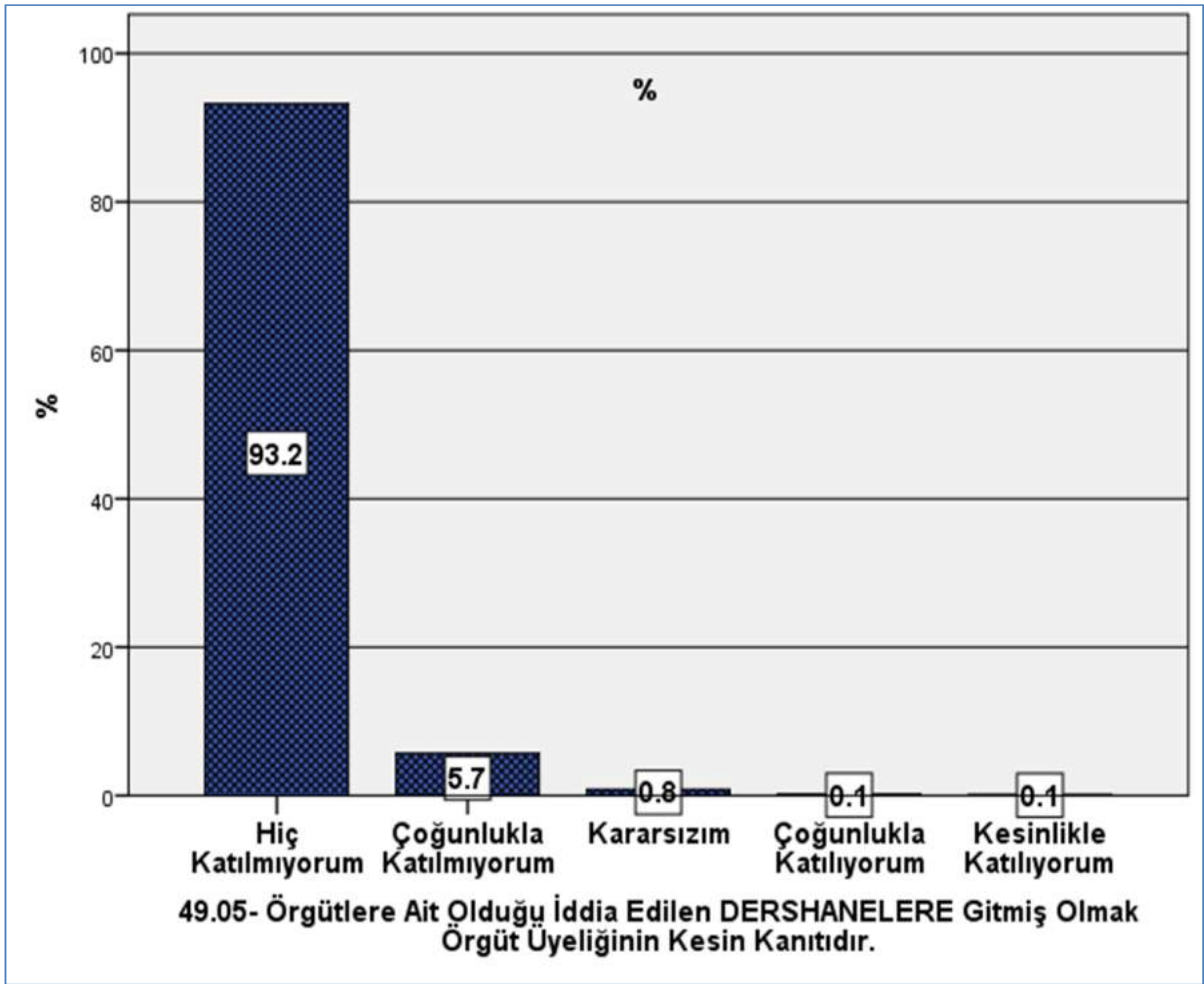
A49- OHAL UYGULAMALARI KARŞISINDAKİ SOSYAL ALGILAR VE YARGILAR (9)

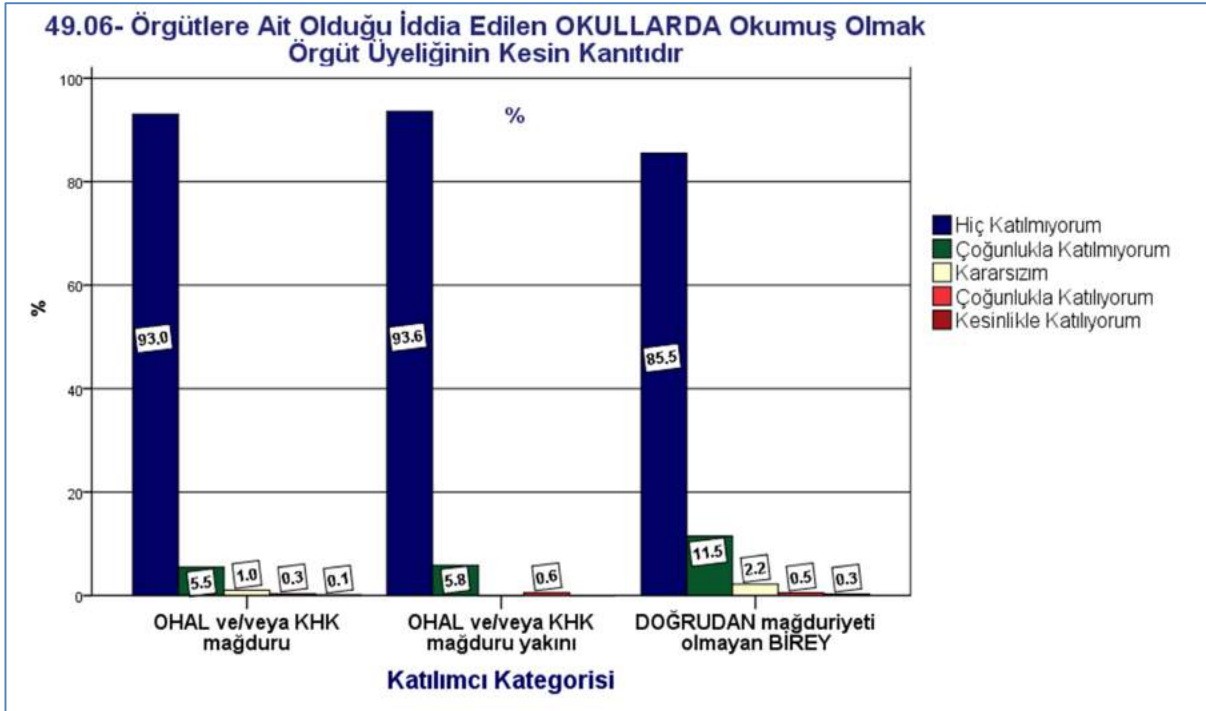
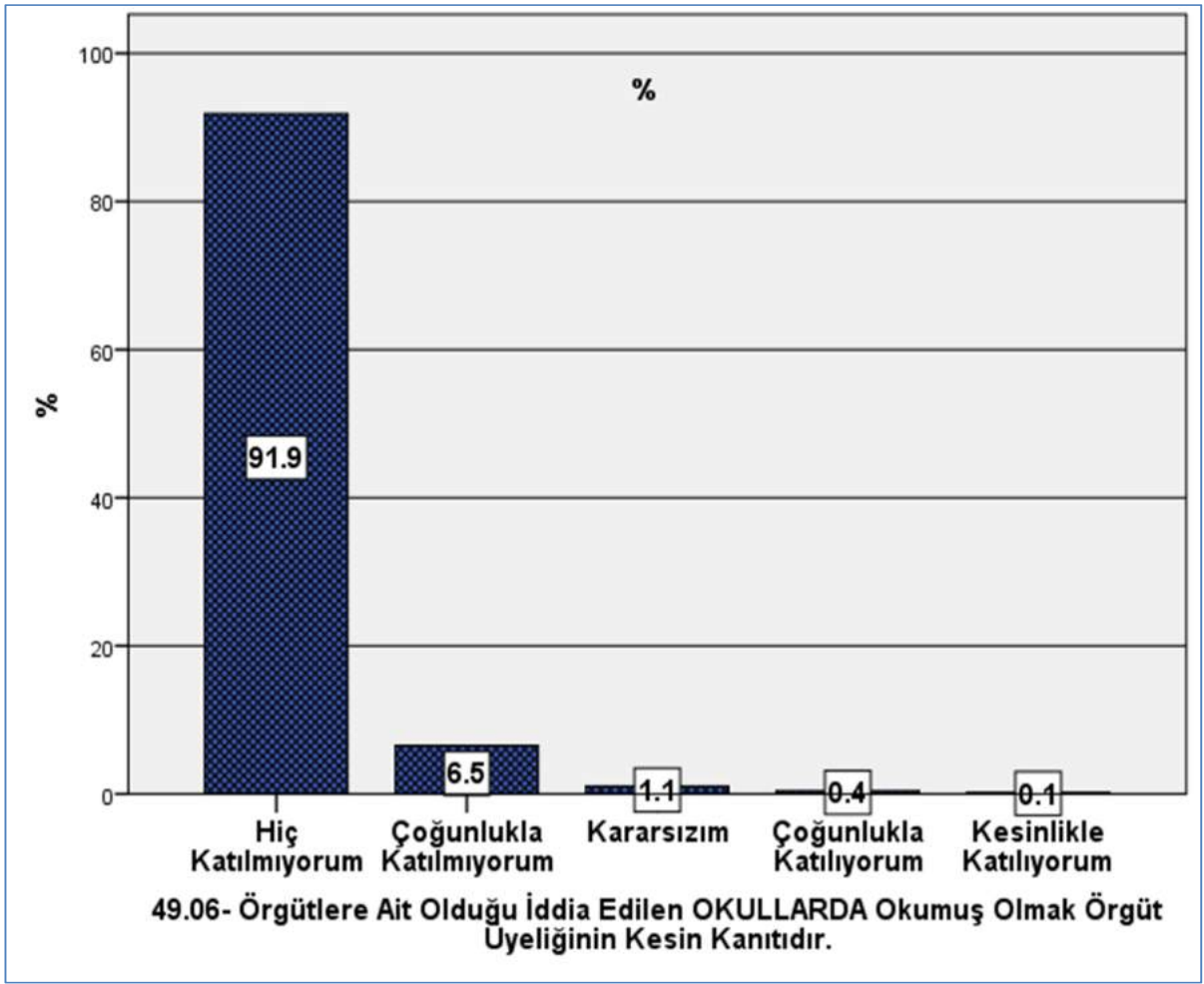

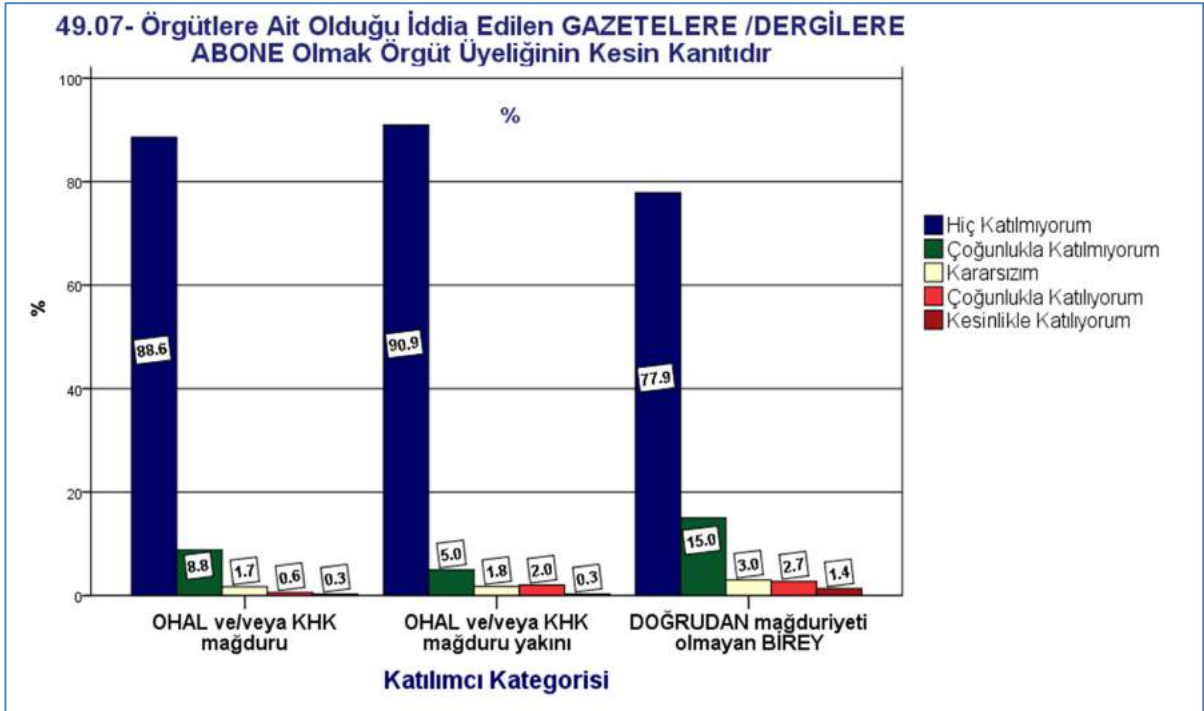
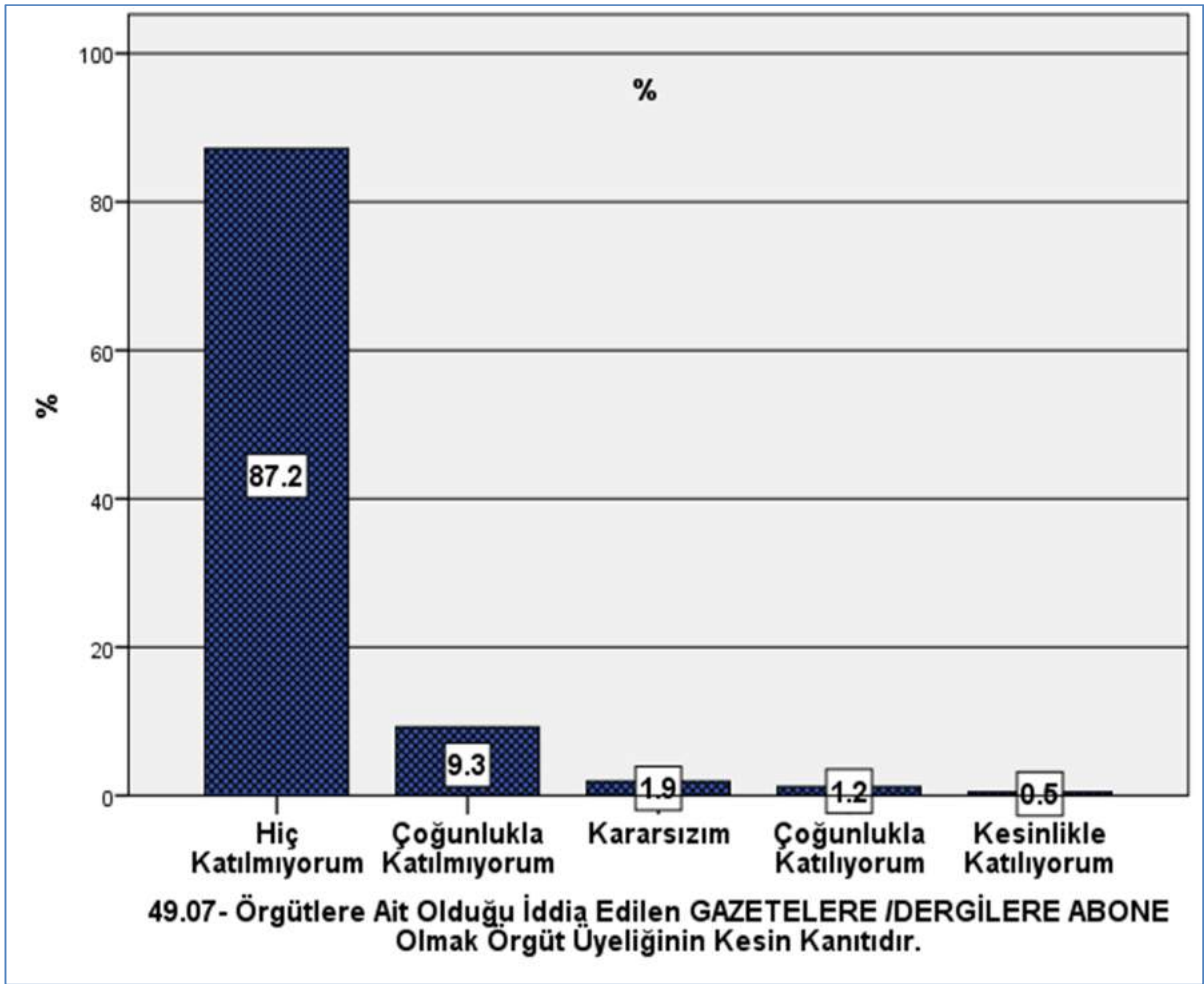

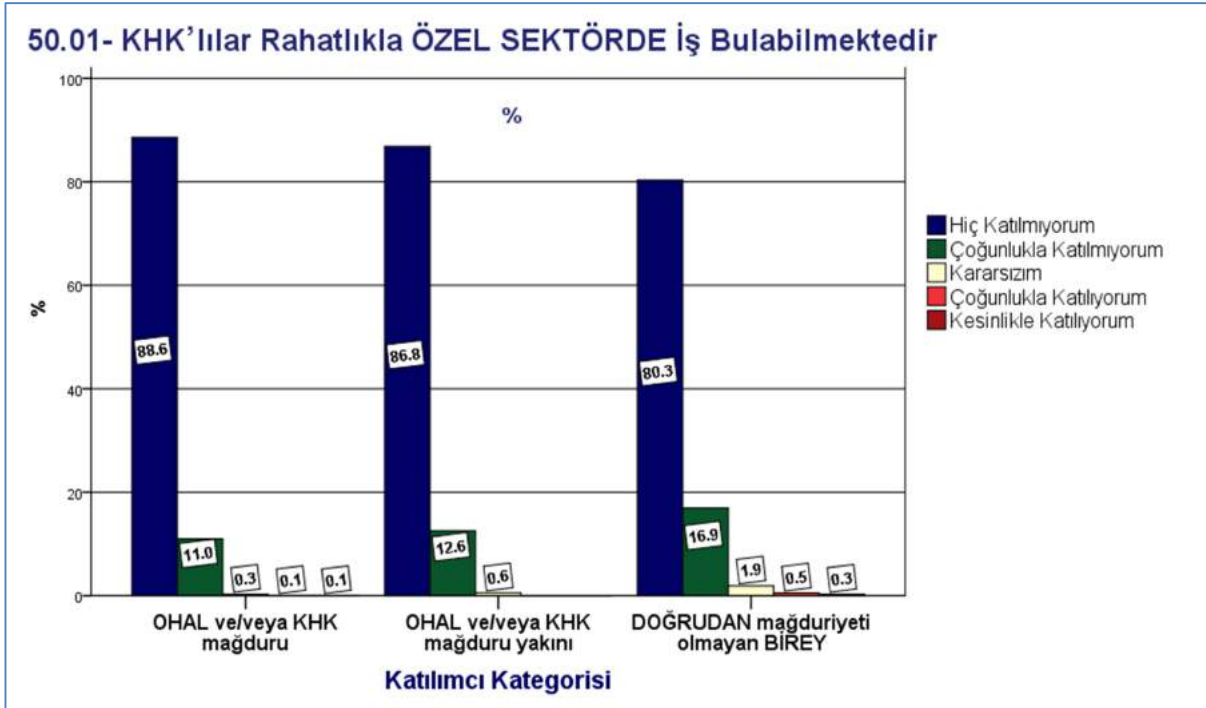
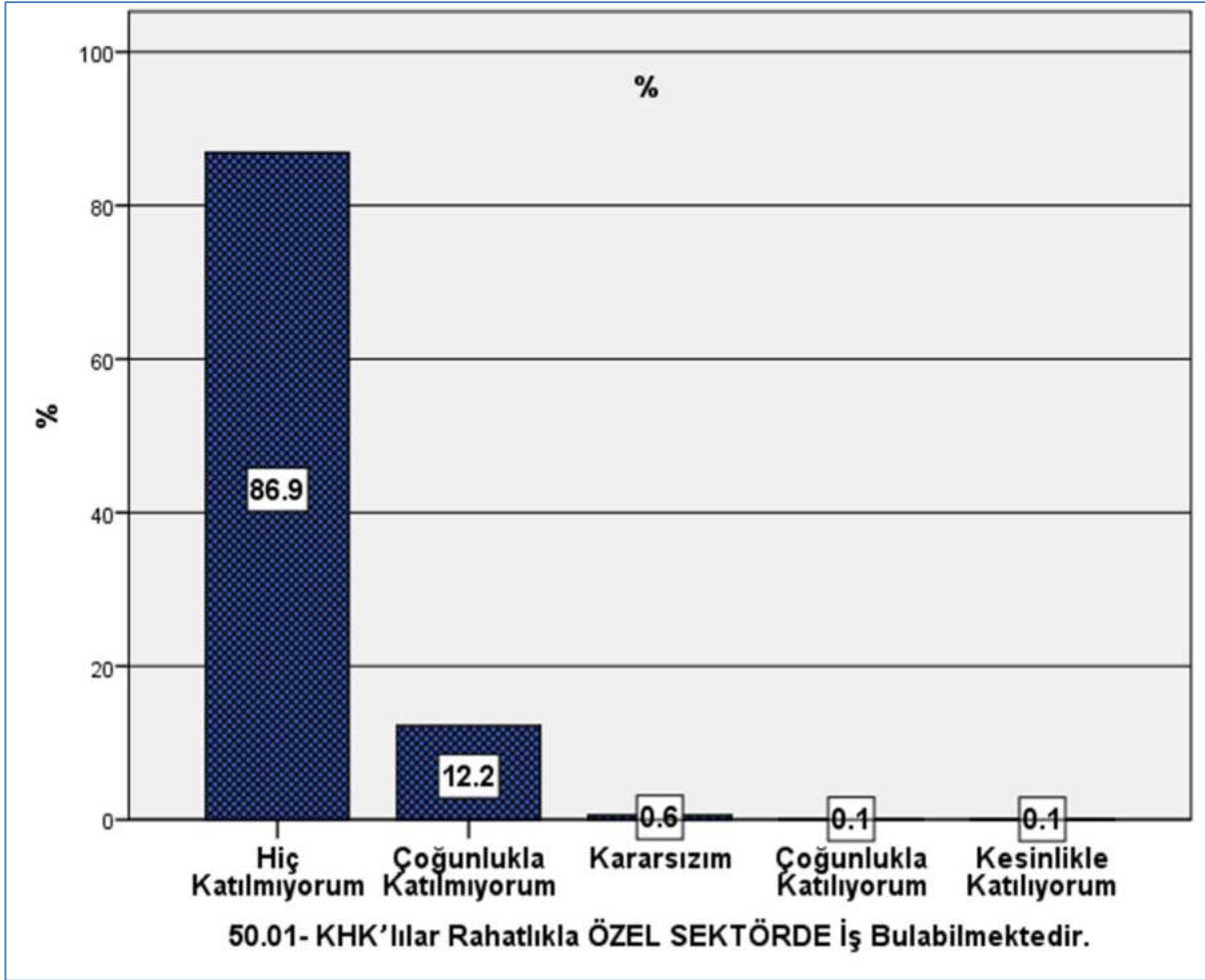

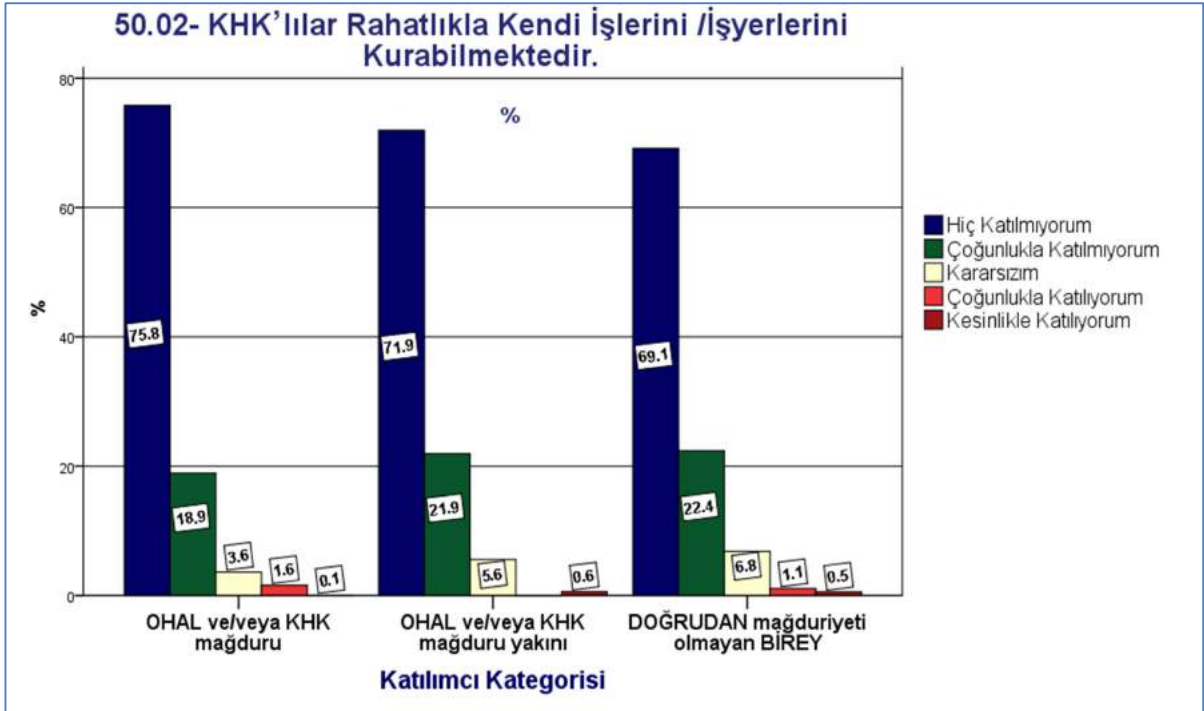
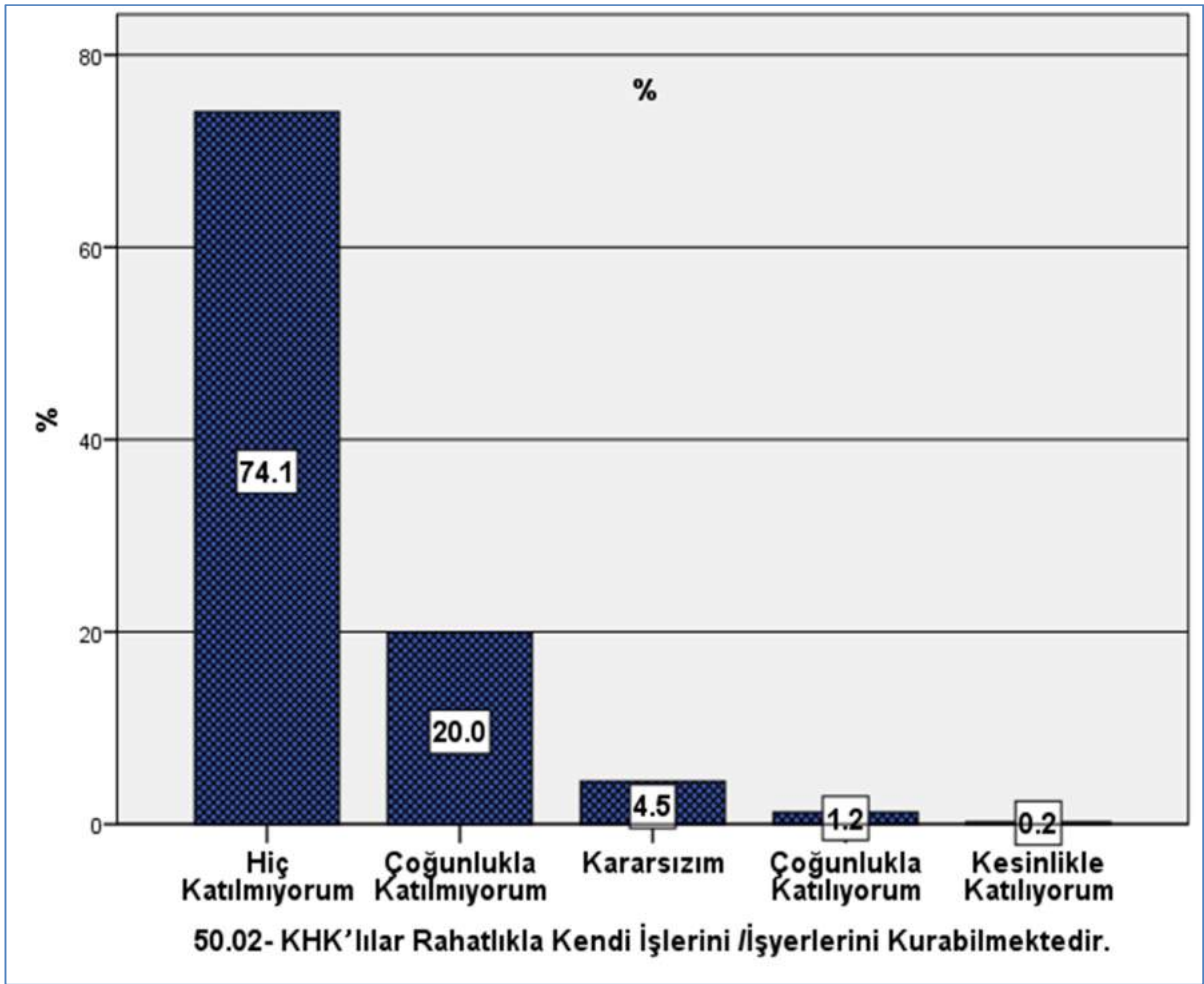

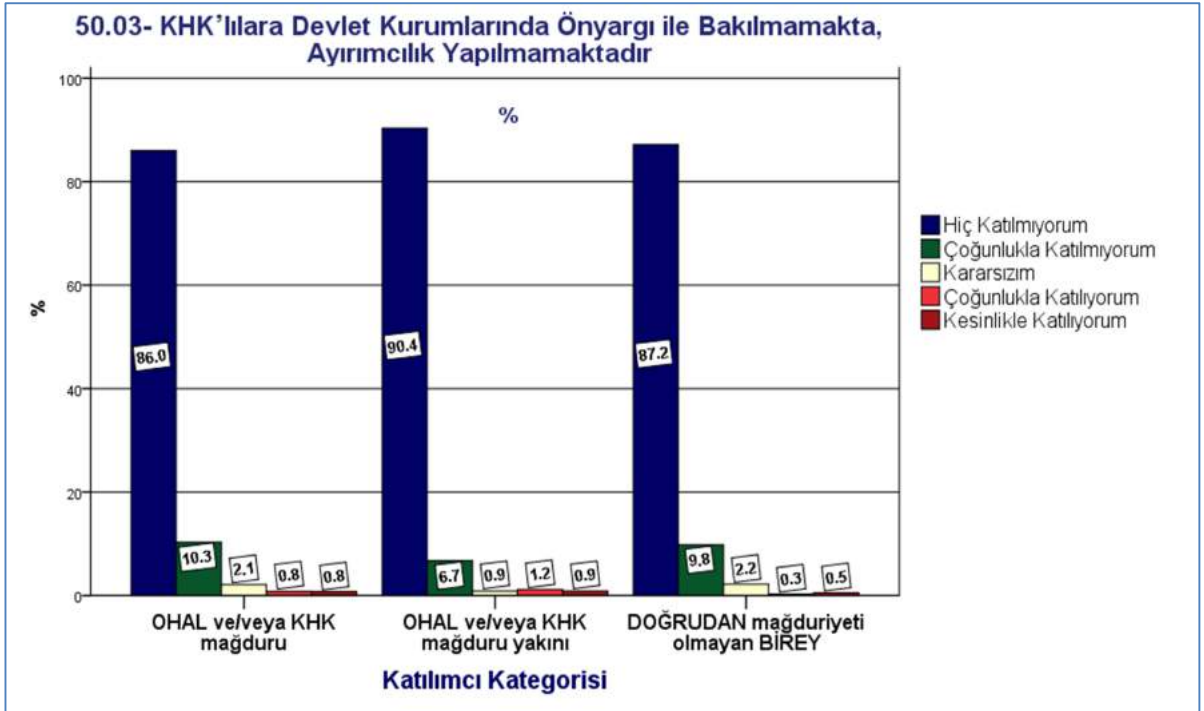
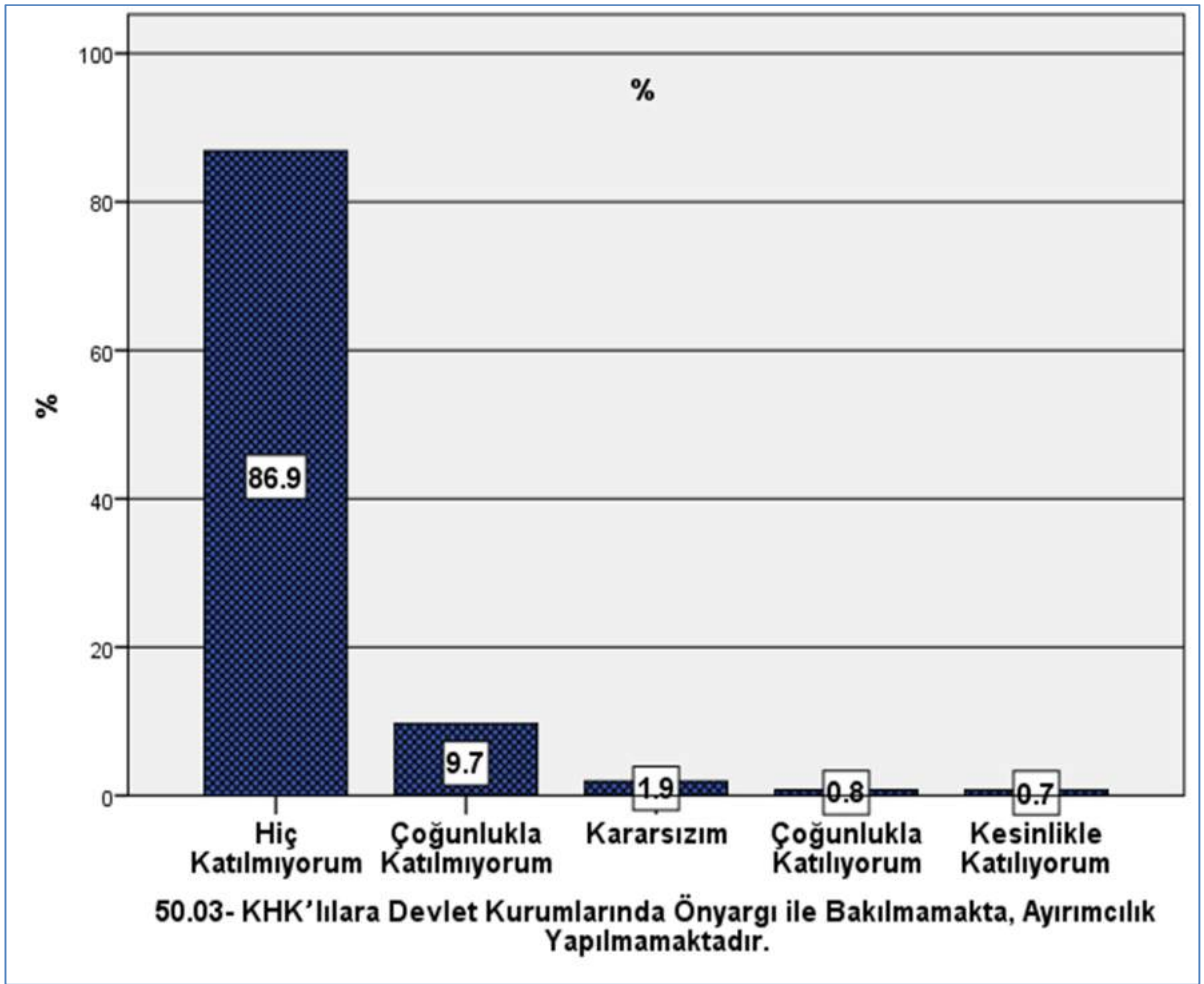

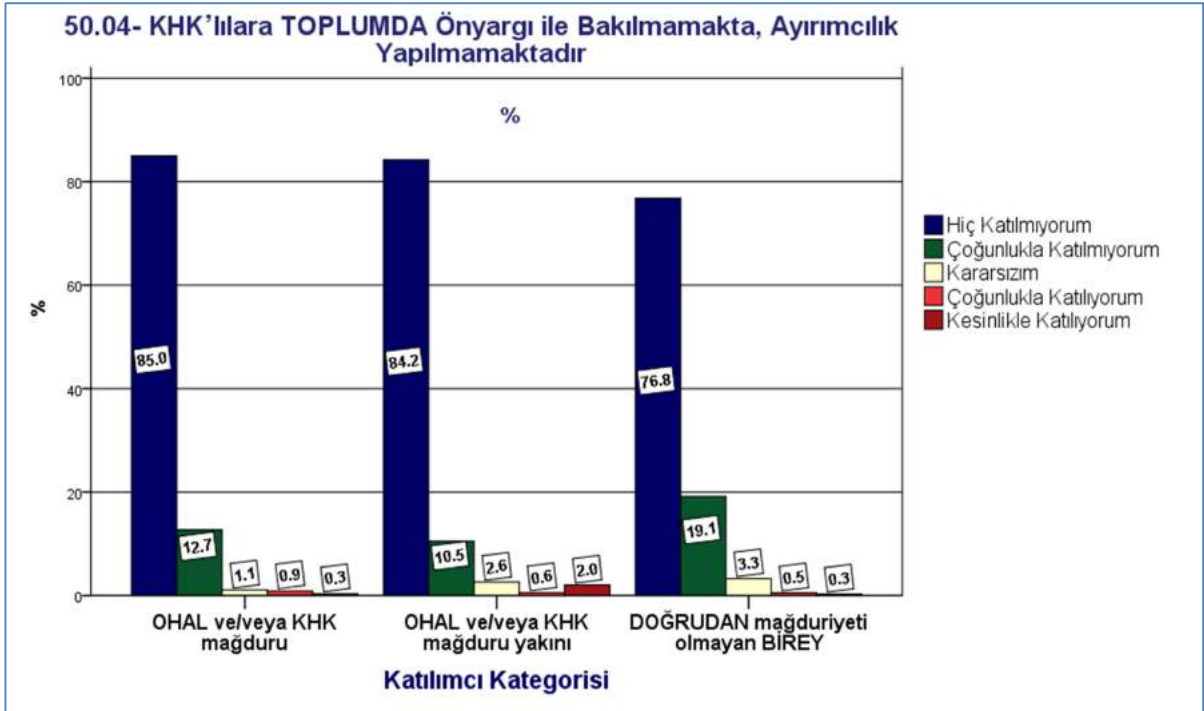
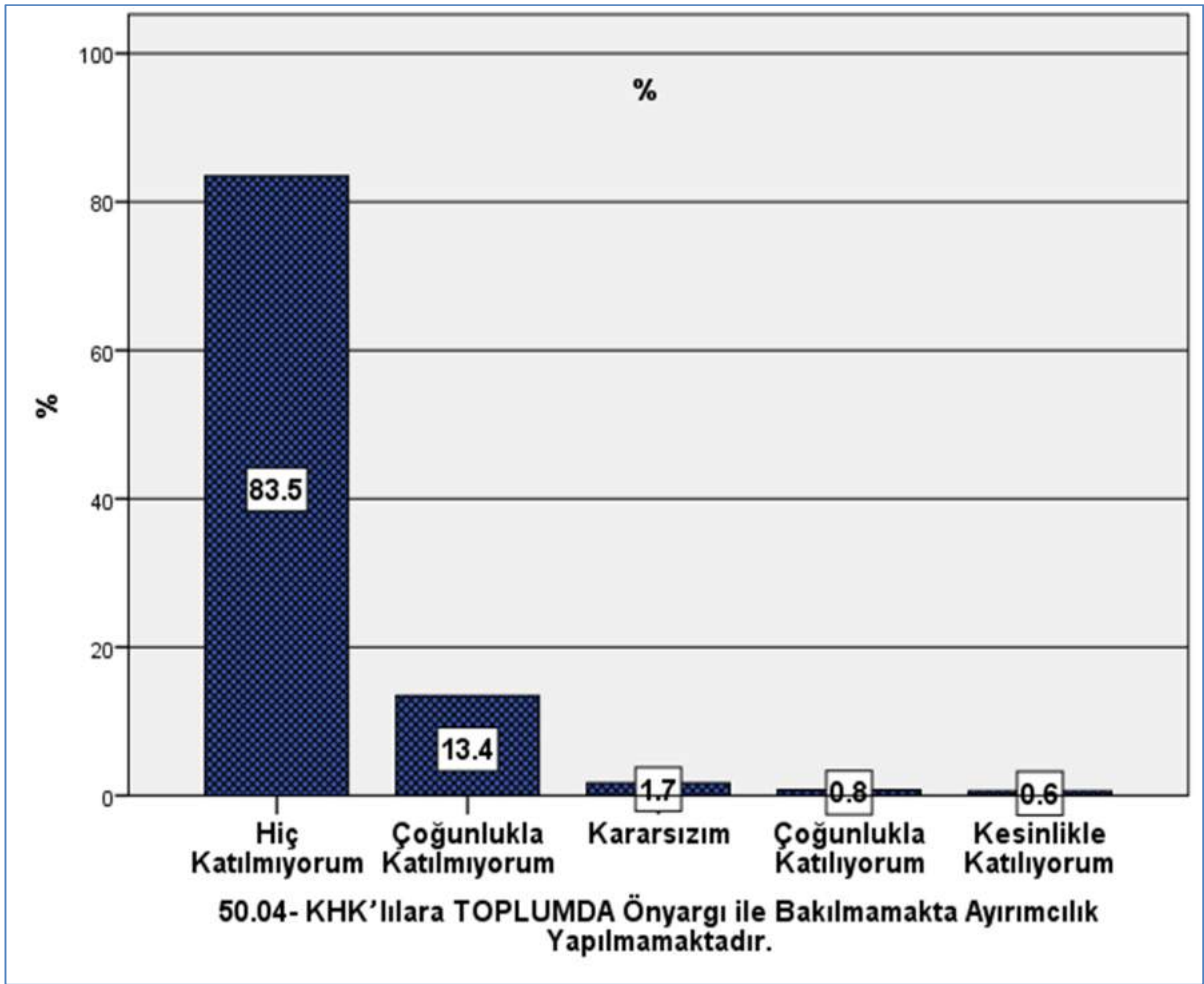

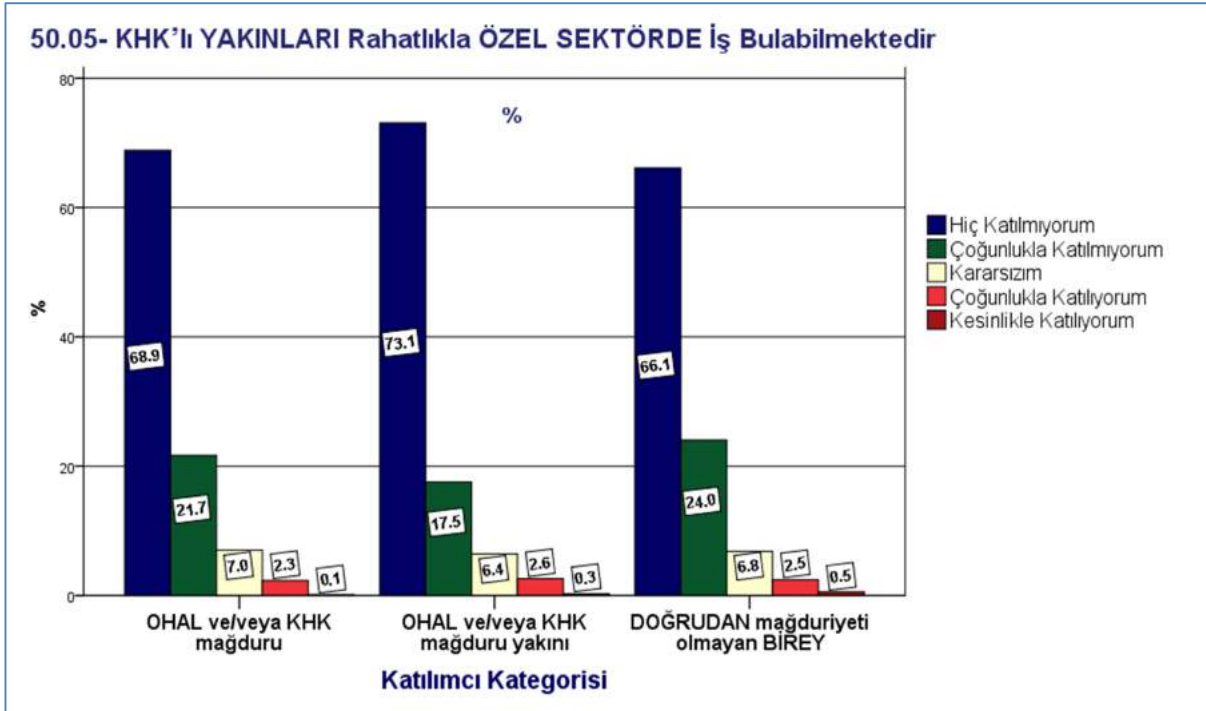
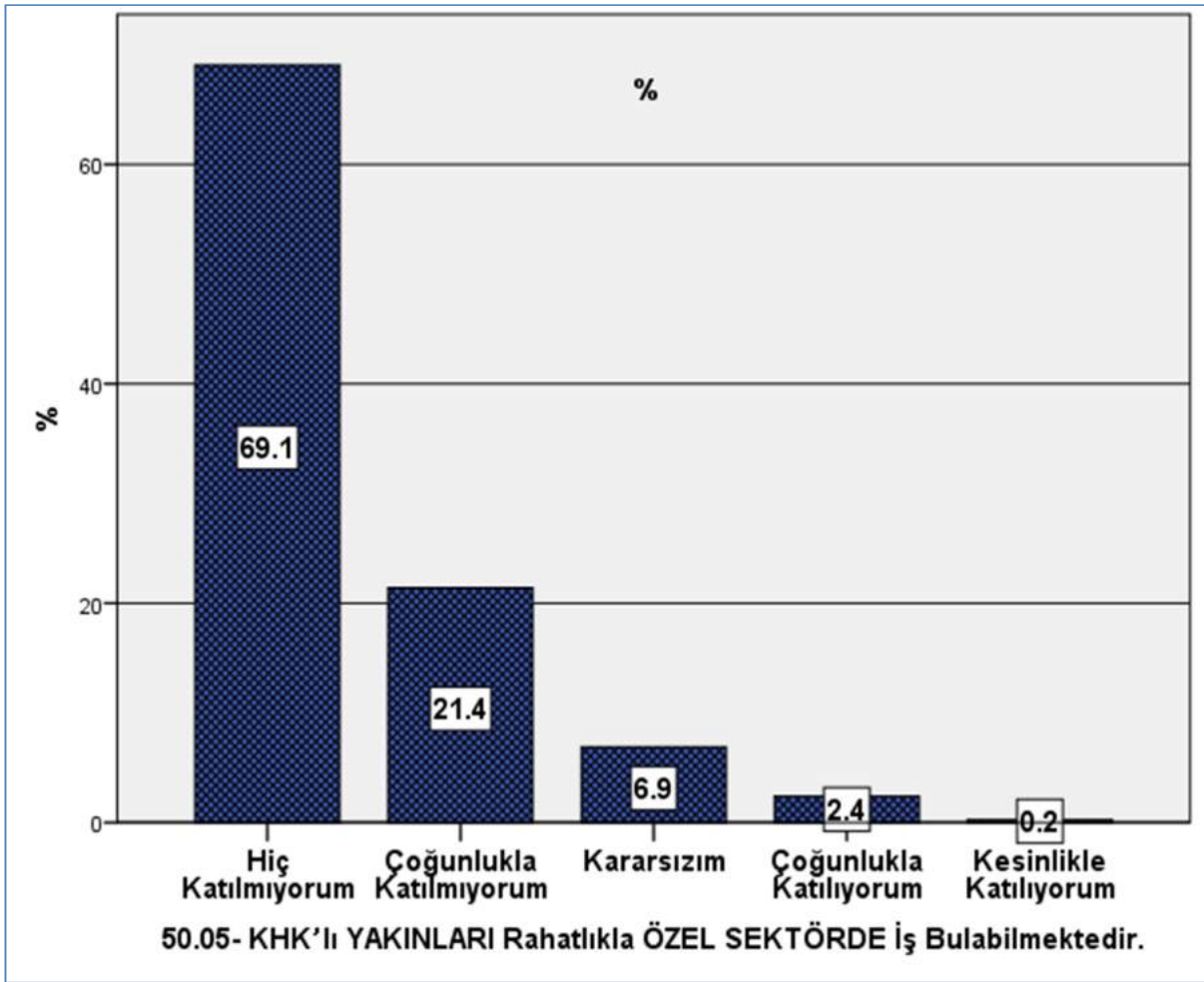
A50- OHAL UYGULAMALARI KARŞISINDAKİ SOSYAL ALGILAR VE YARGILAR (10)

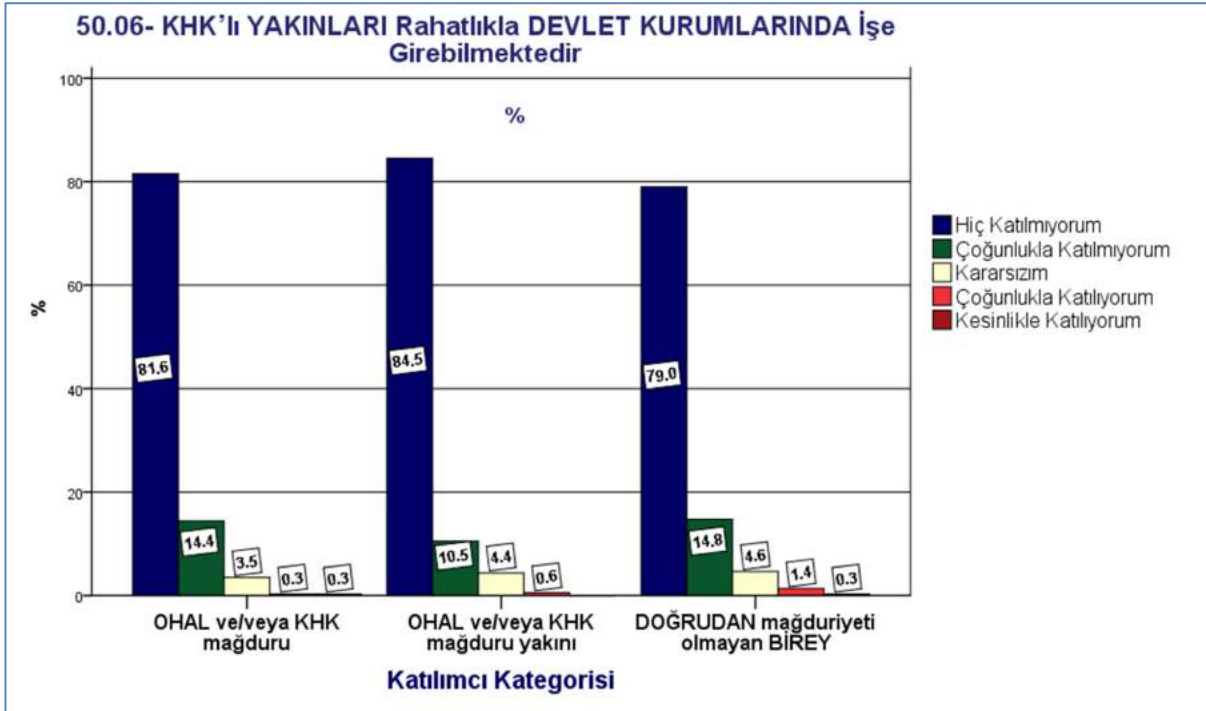
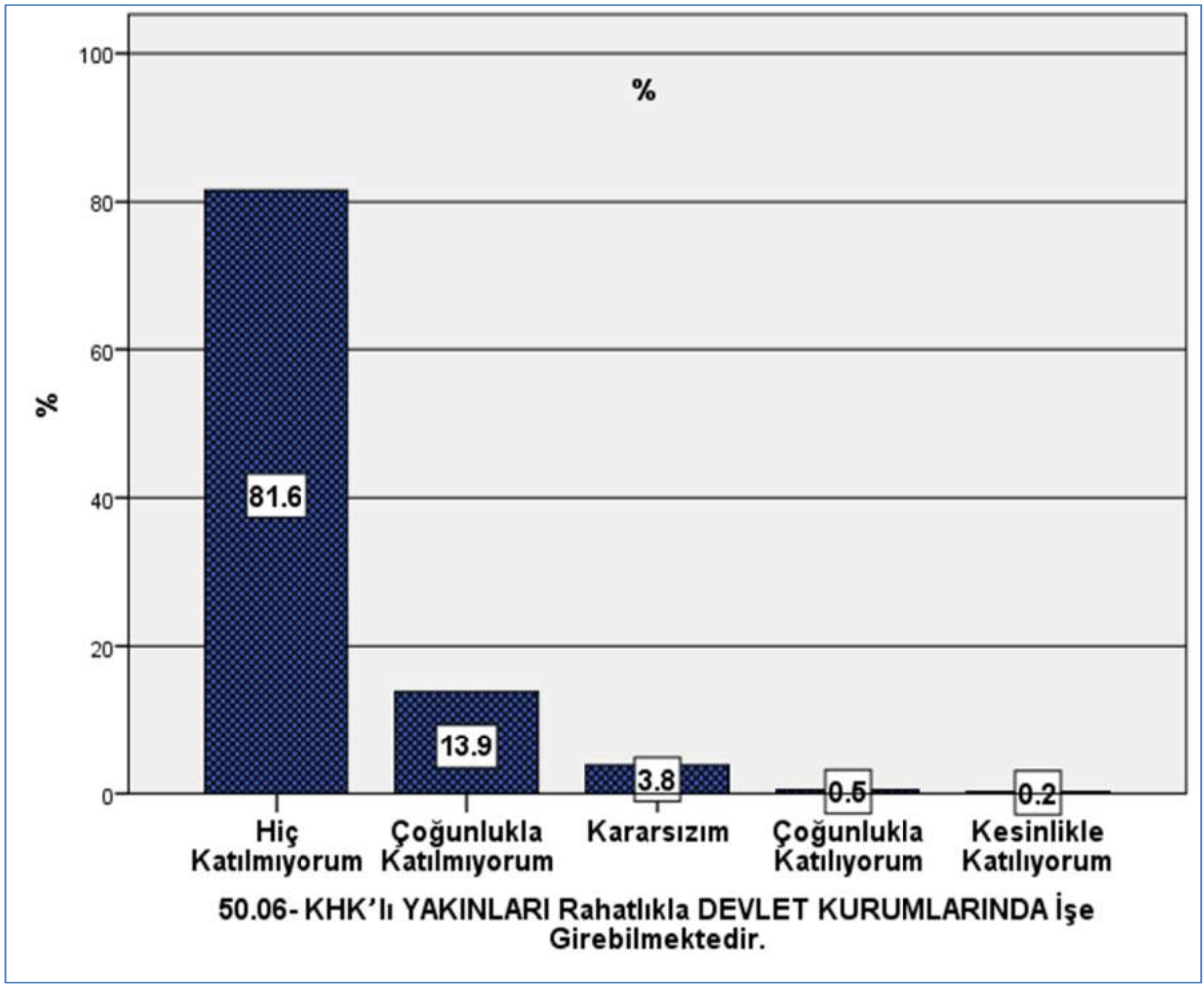

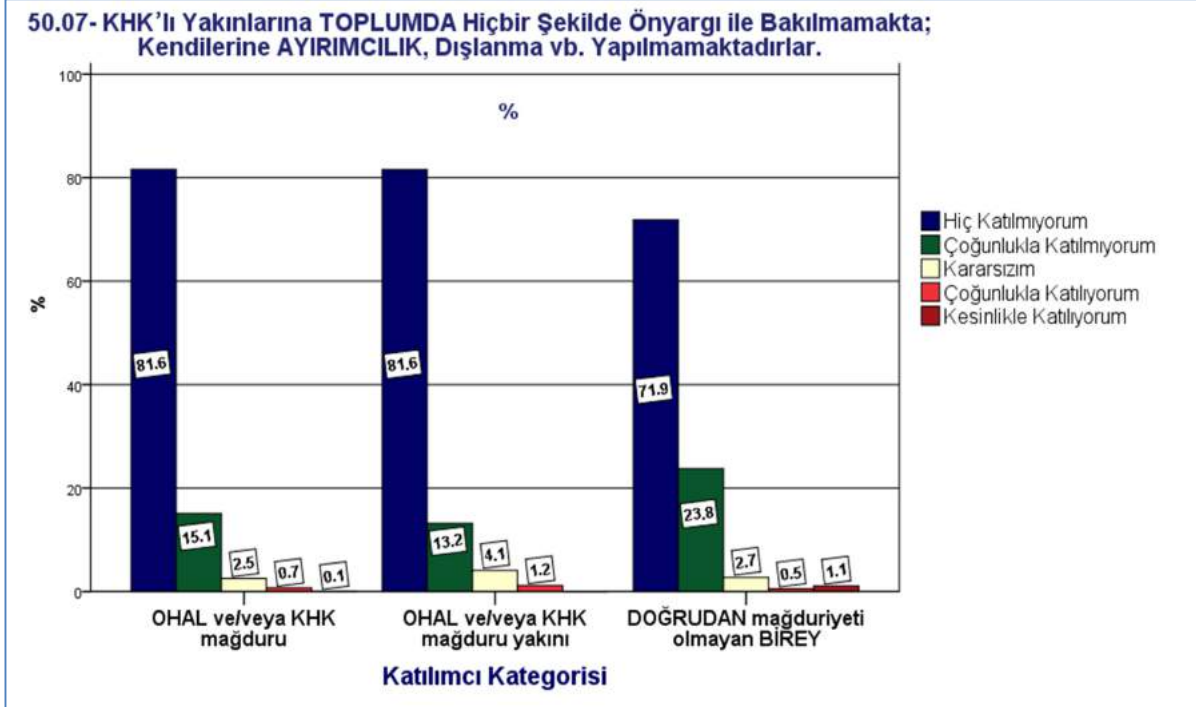
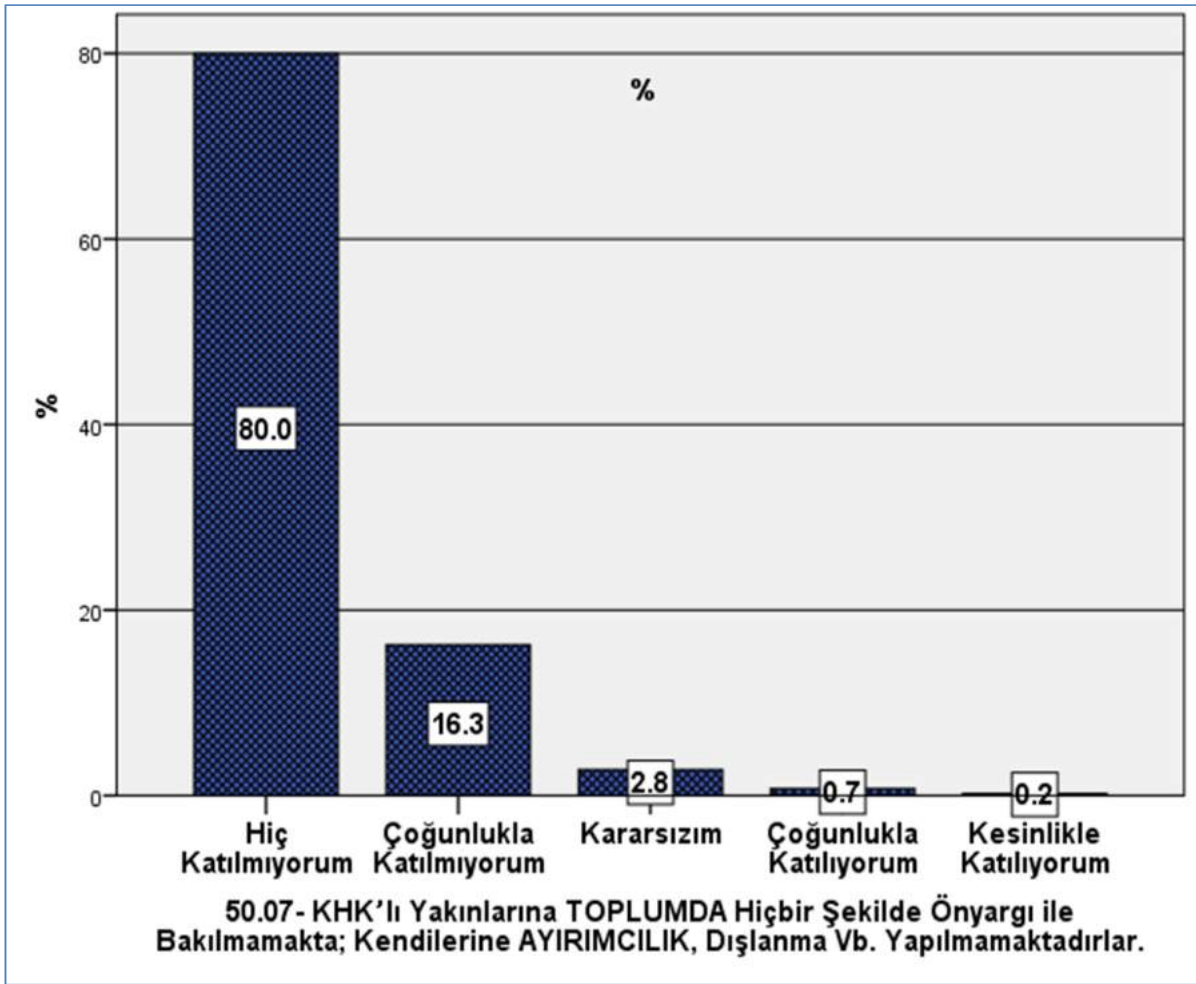

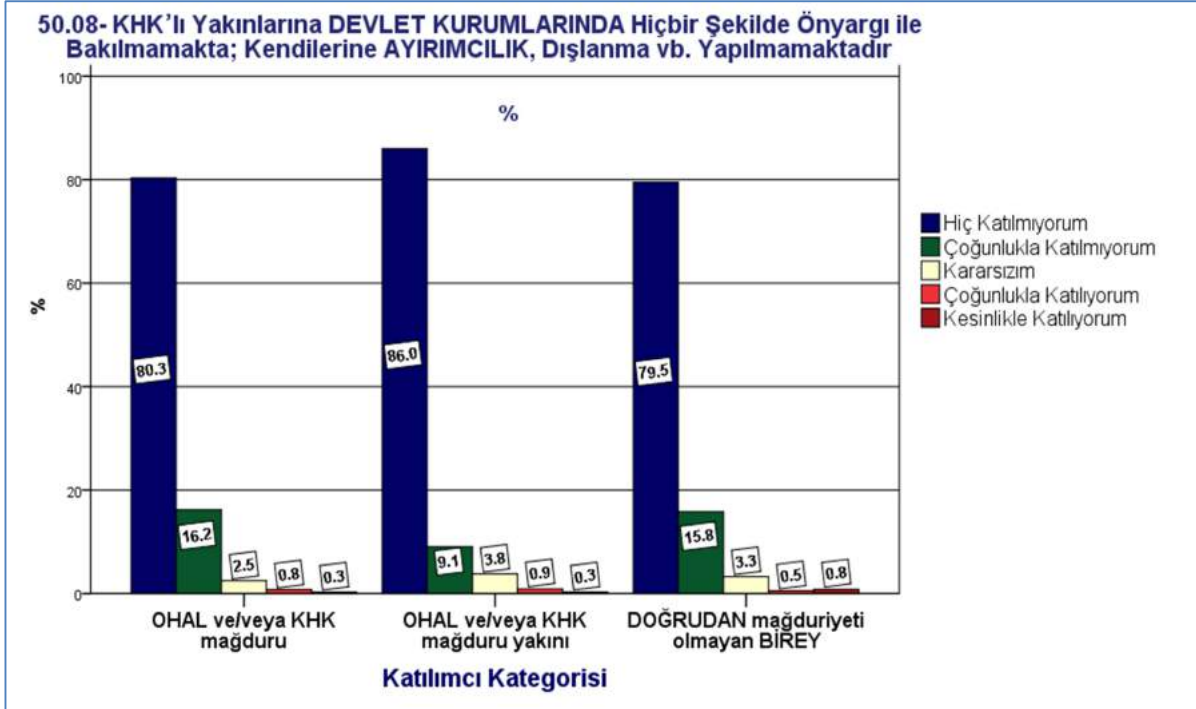
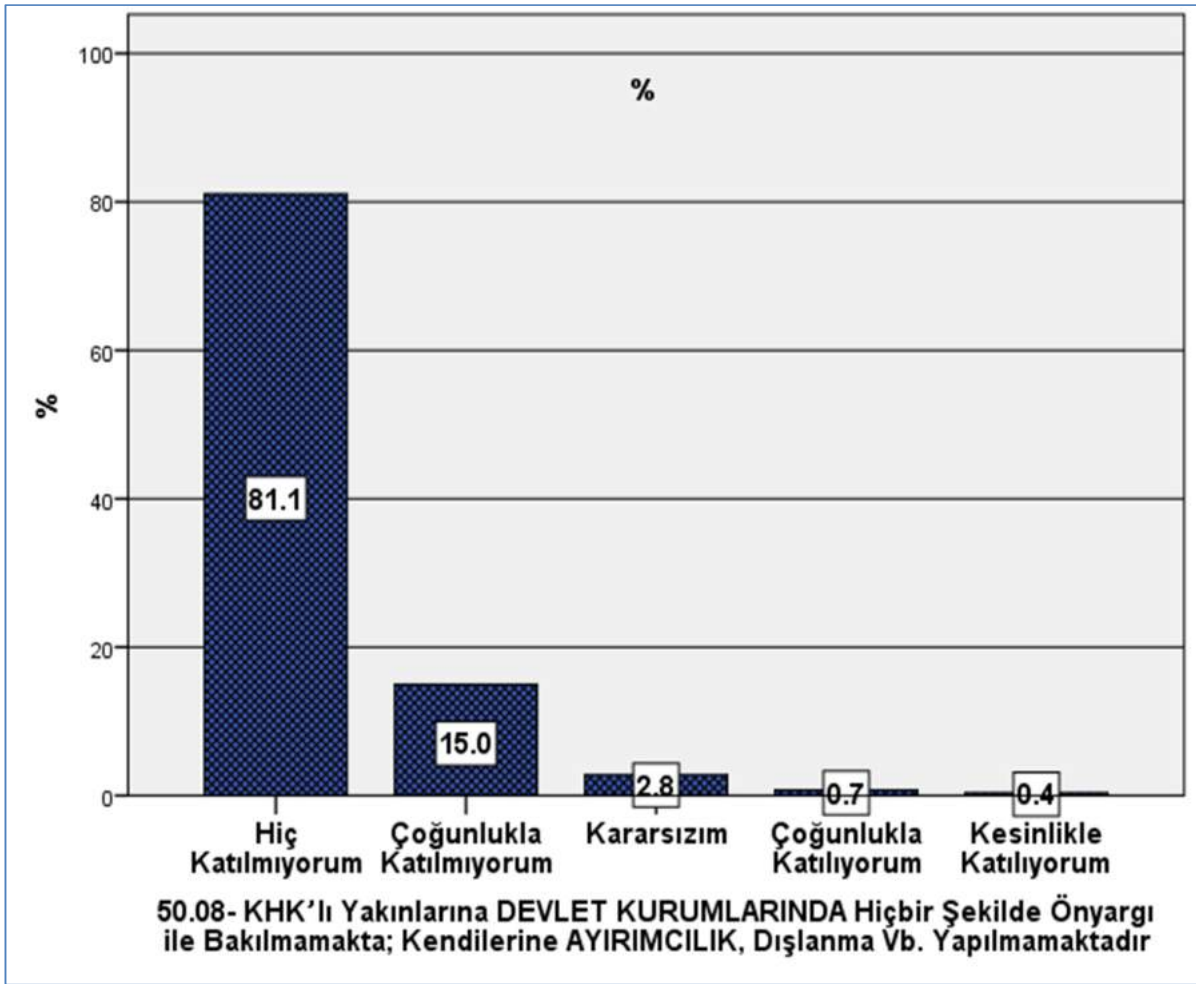

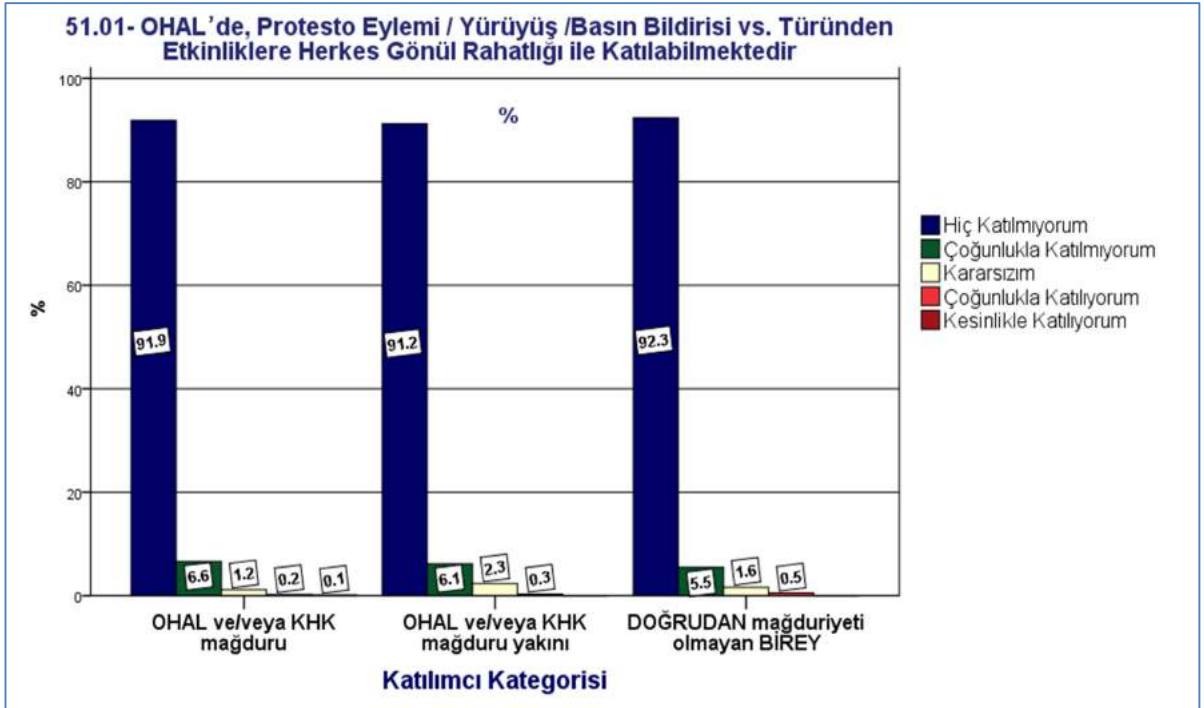
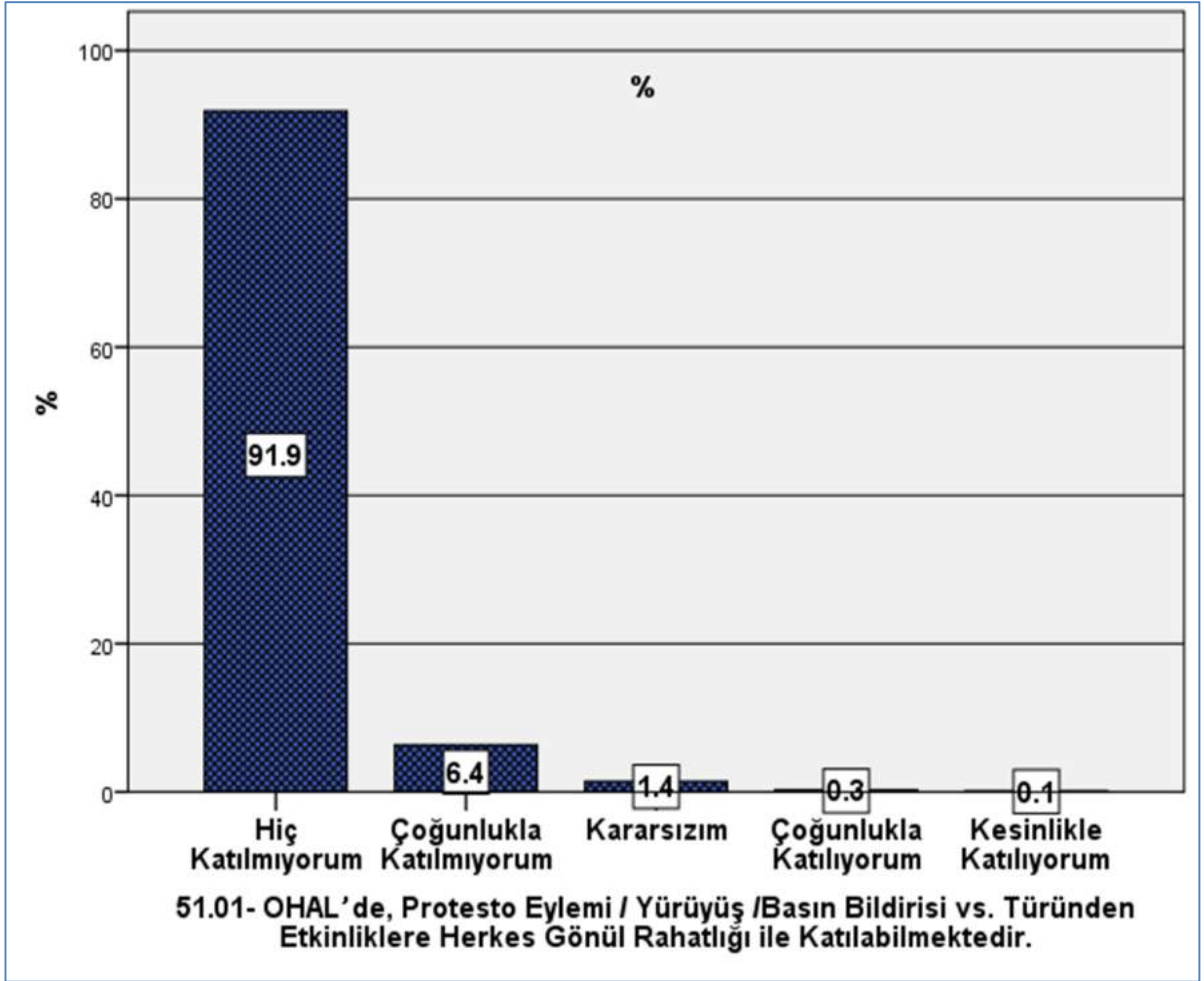

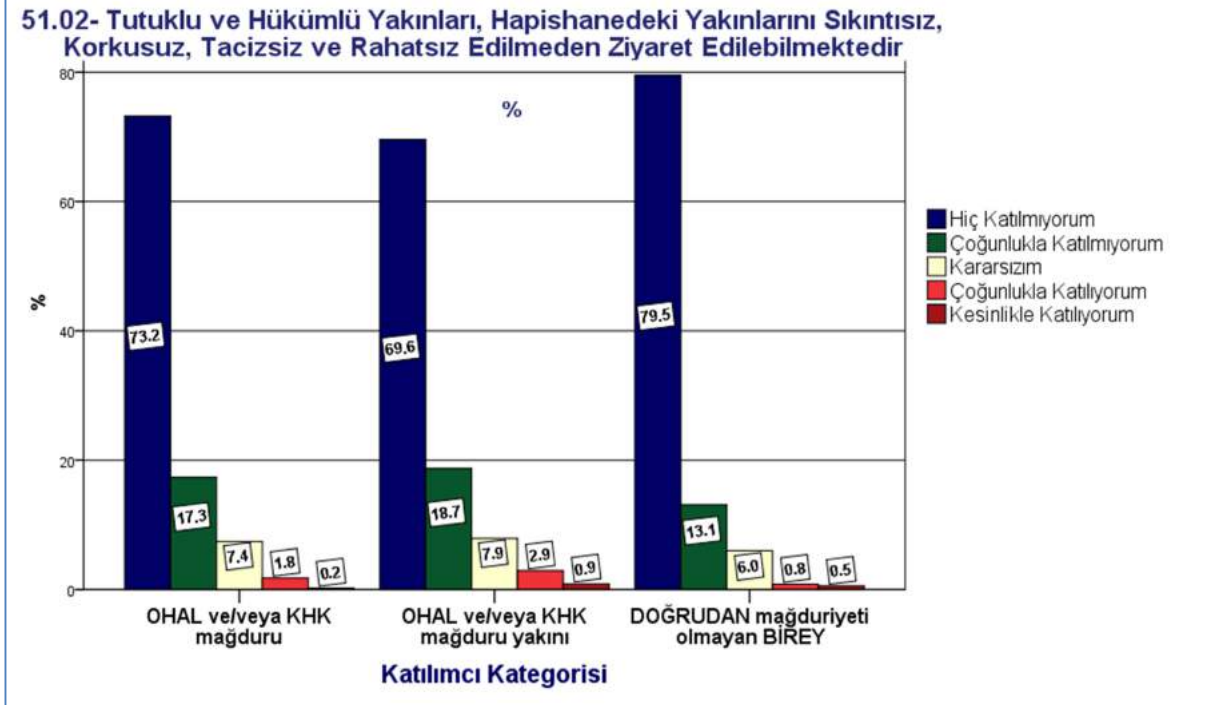
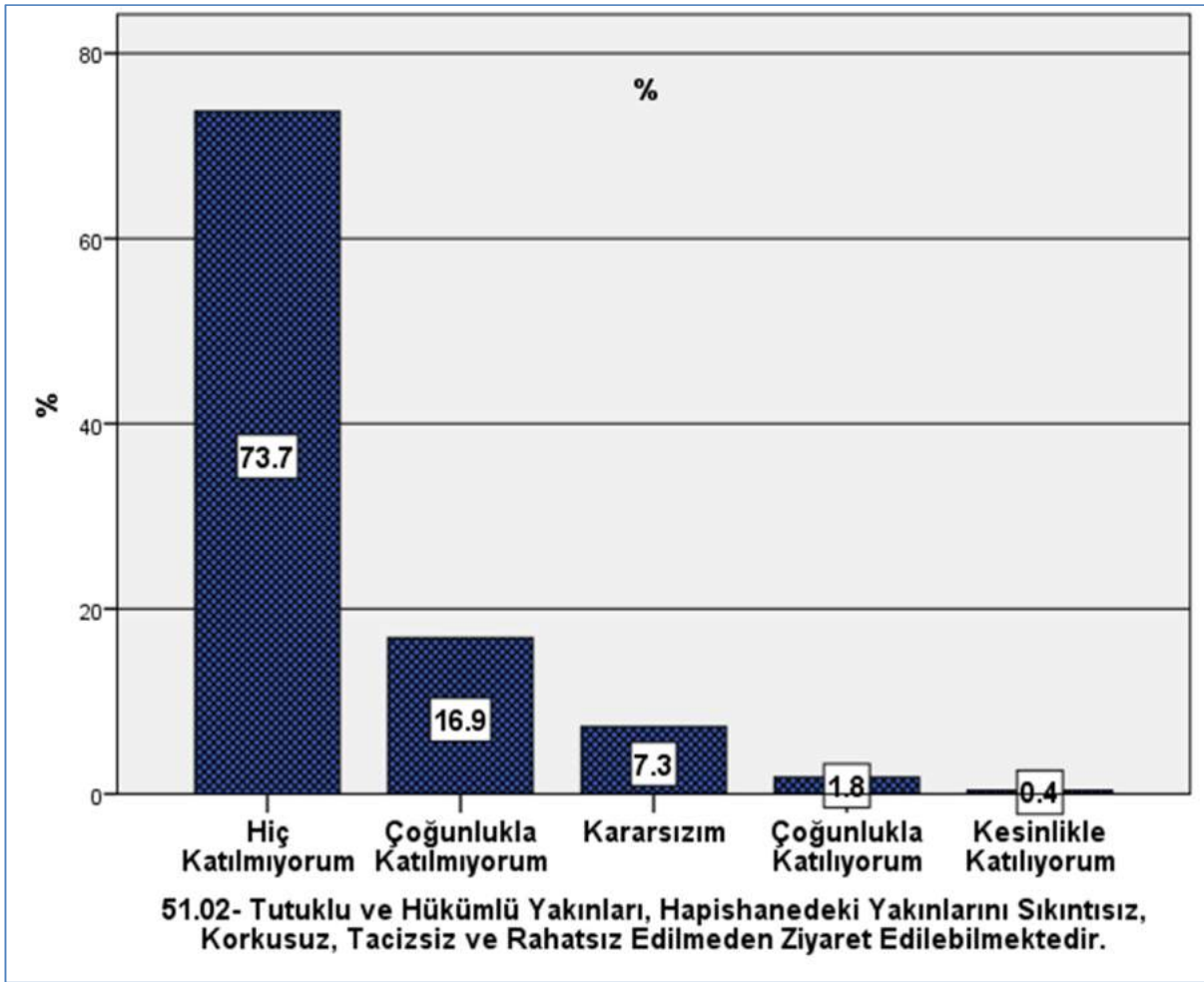

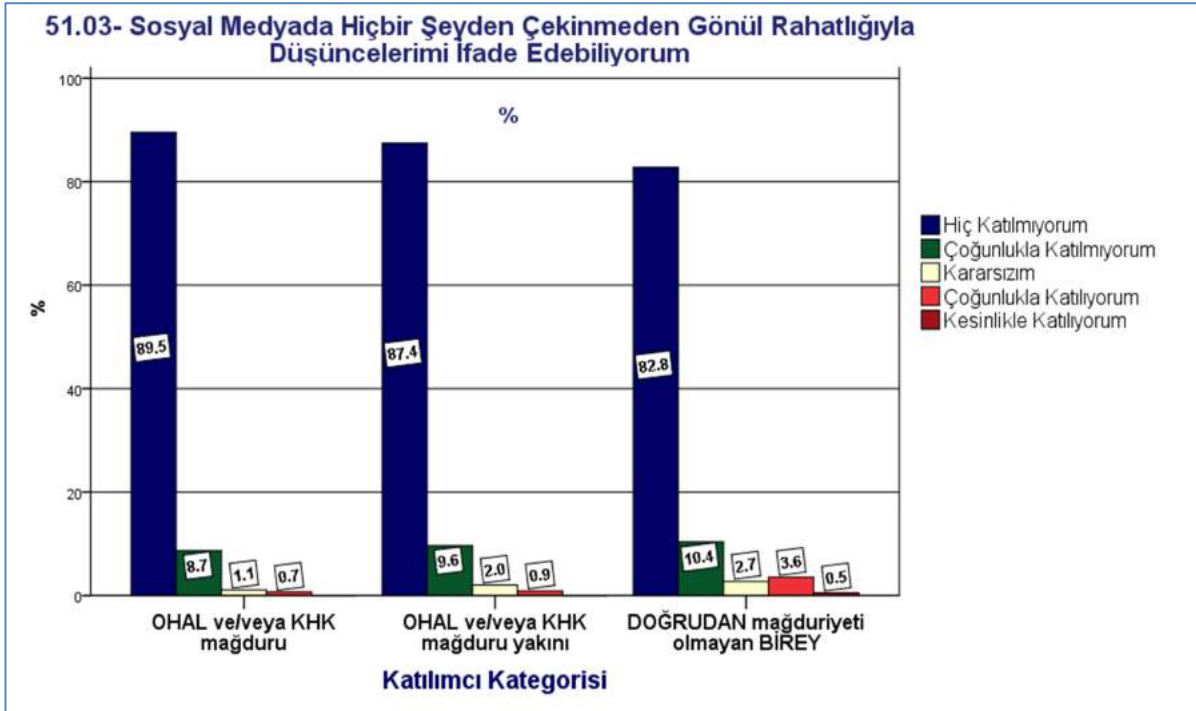
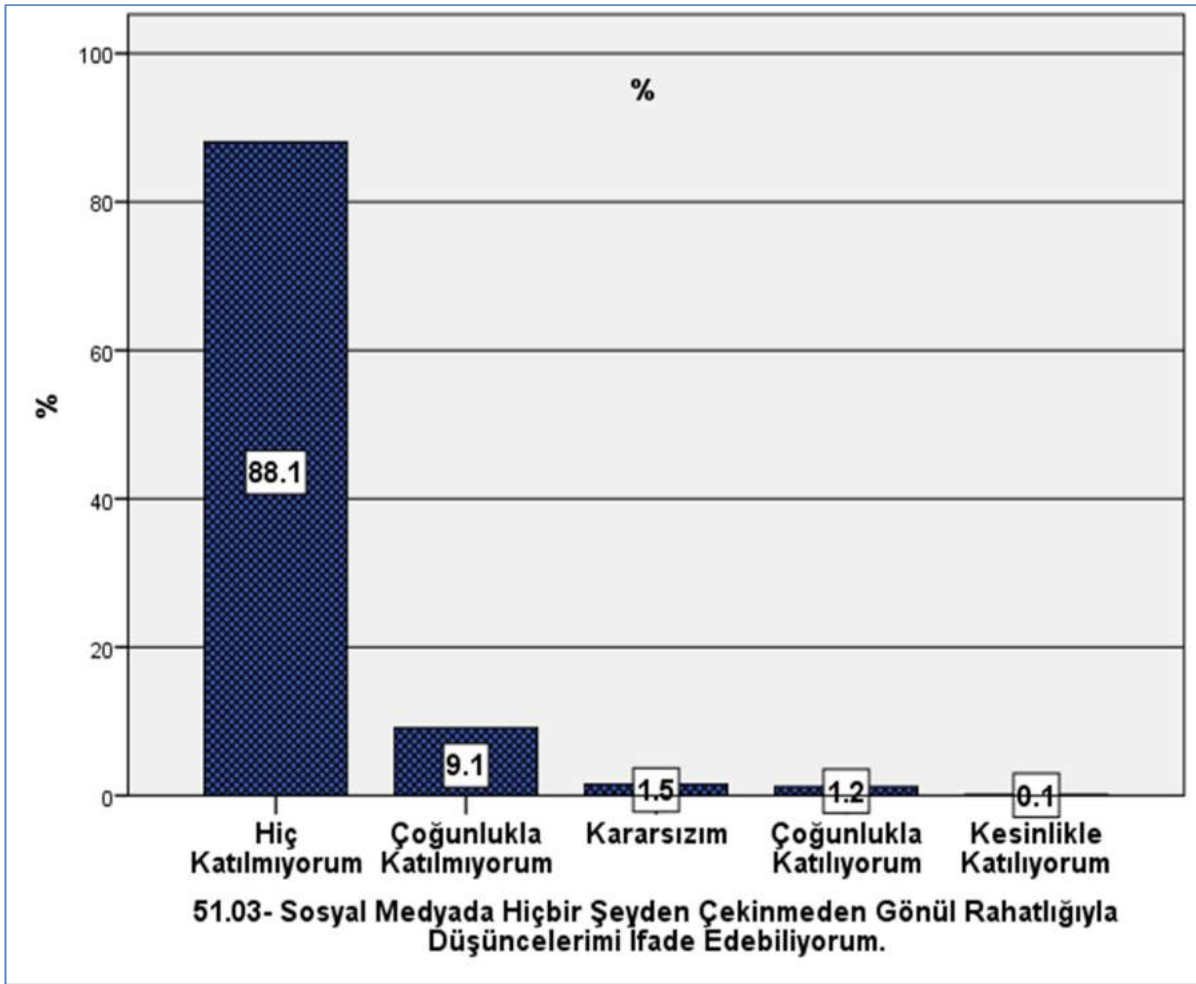

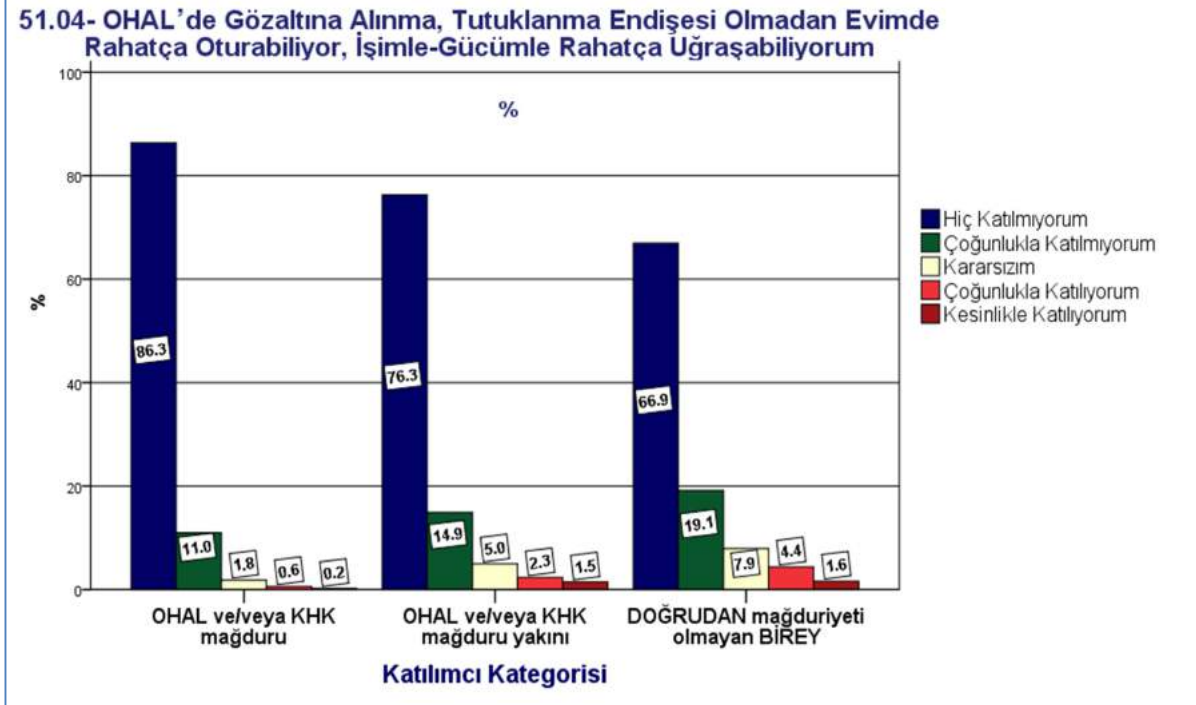
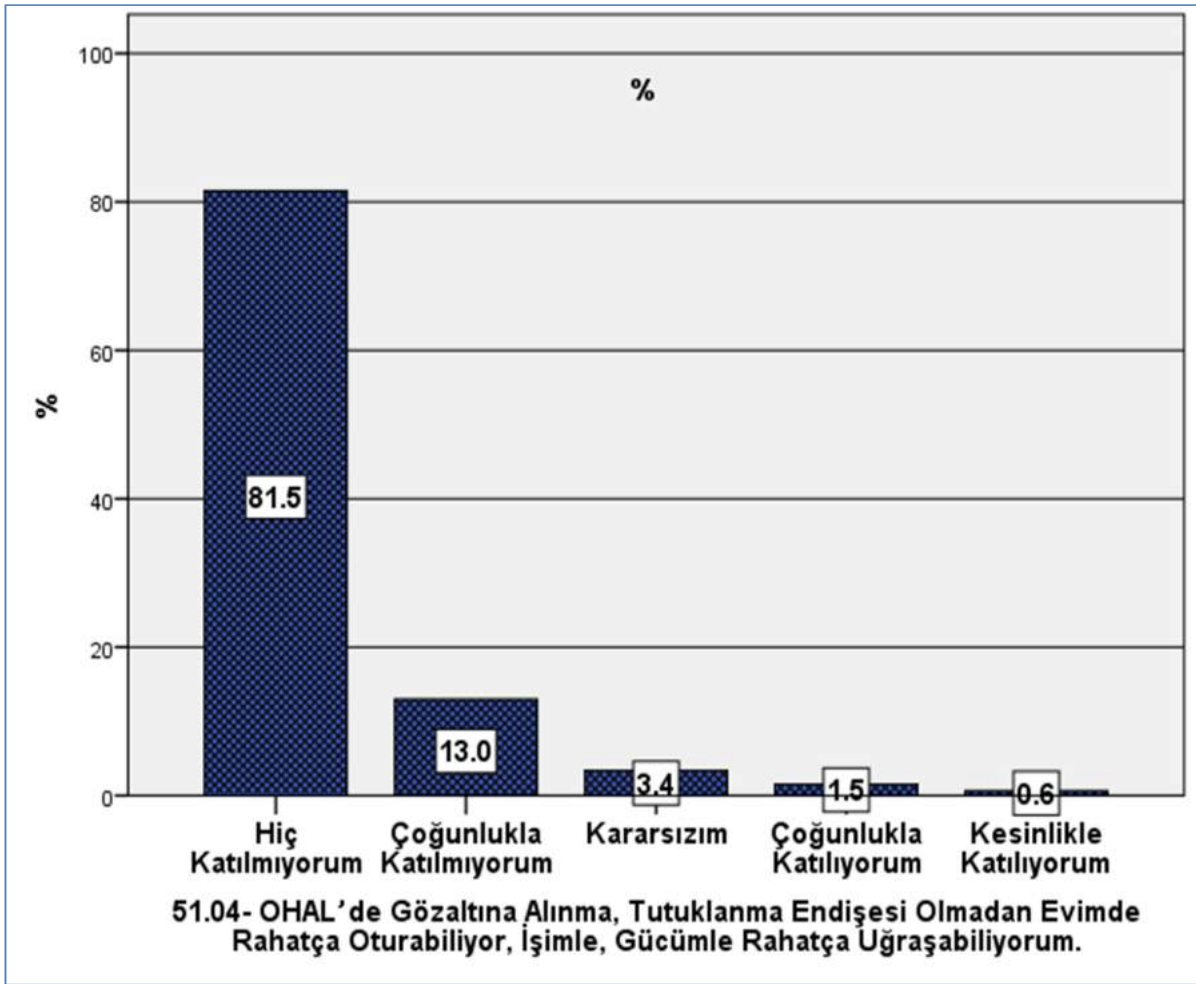

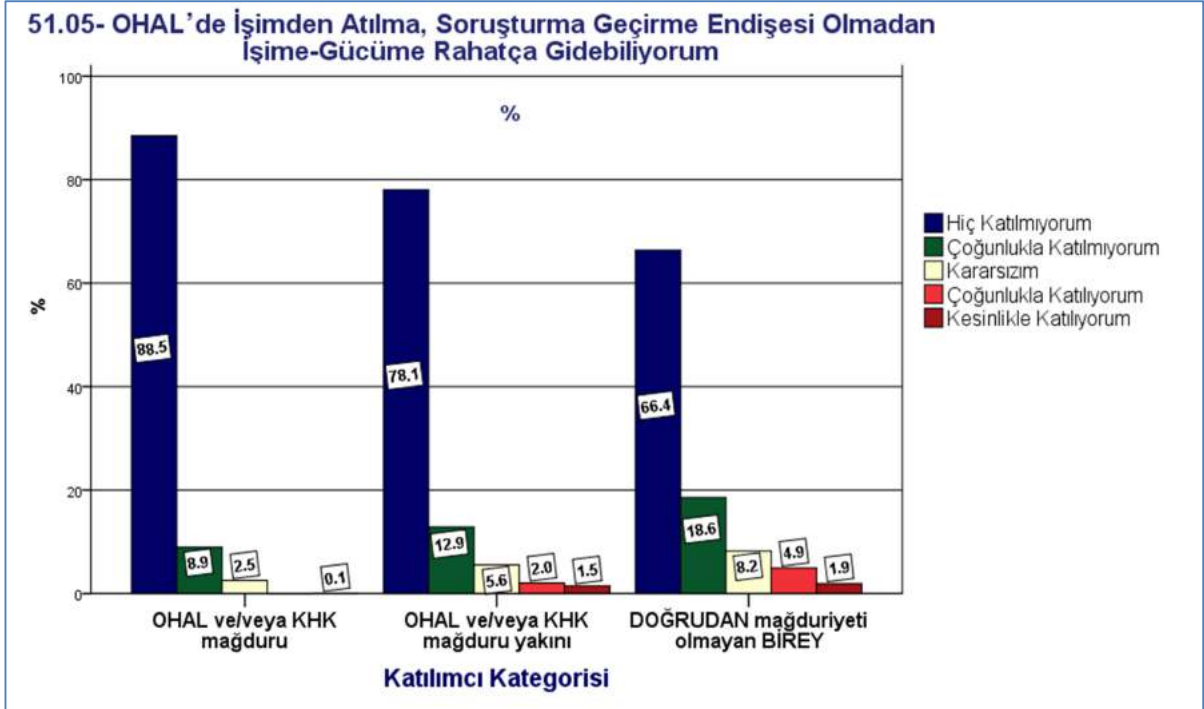
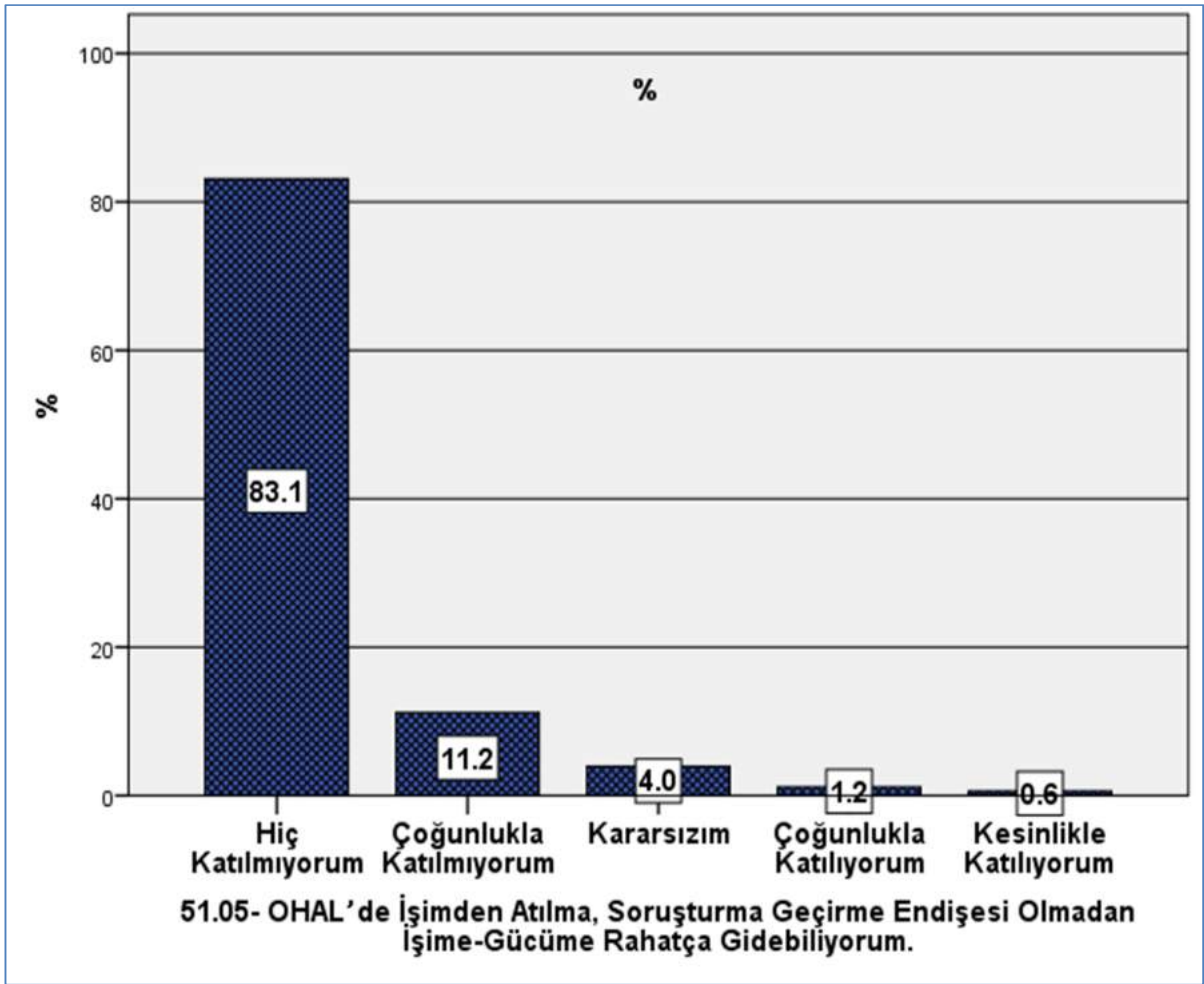
A51- OHAL UYGULAMALARI KARŞISINDAKİ SOSYAL ALGILAR VE YARGILAR (11)

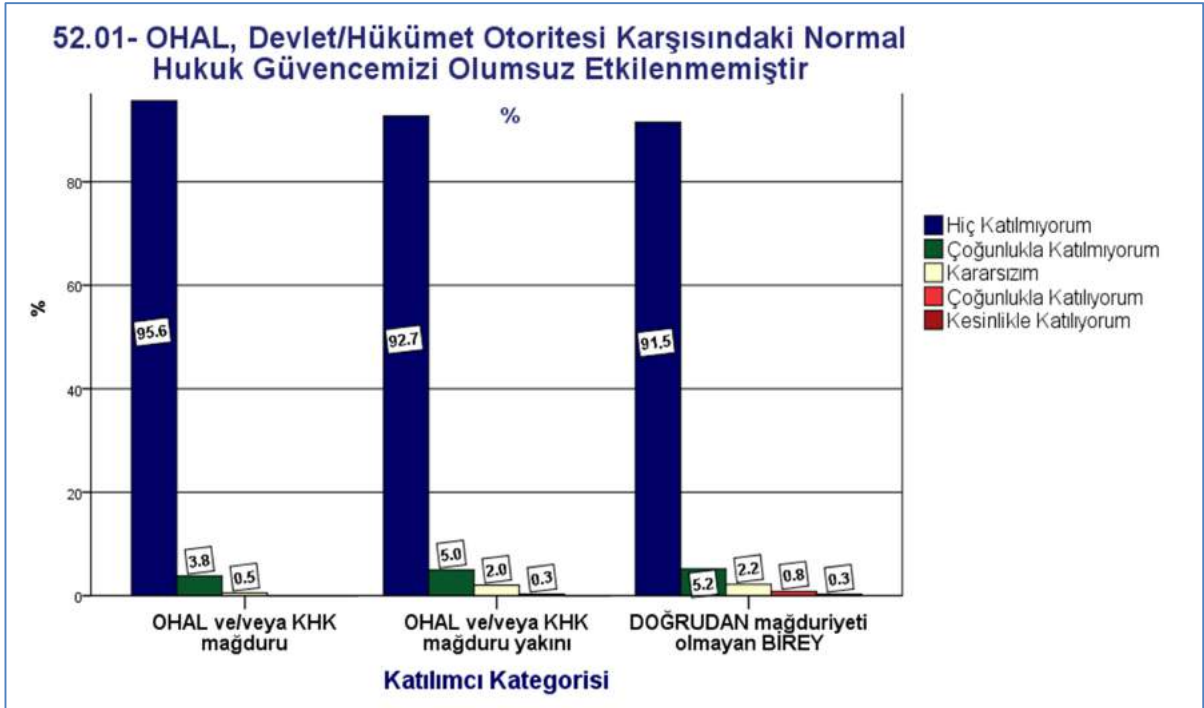
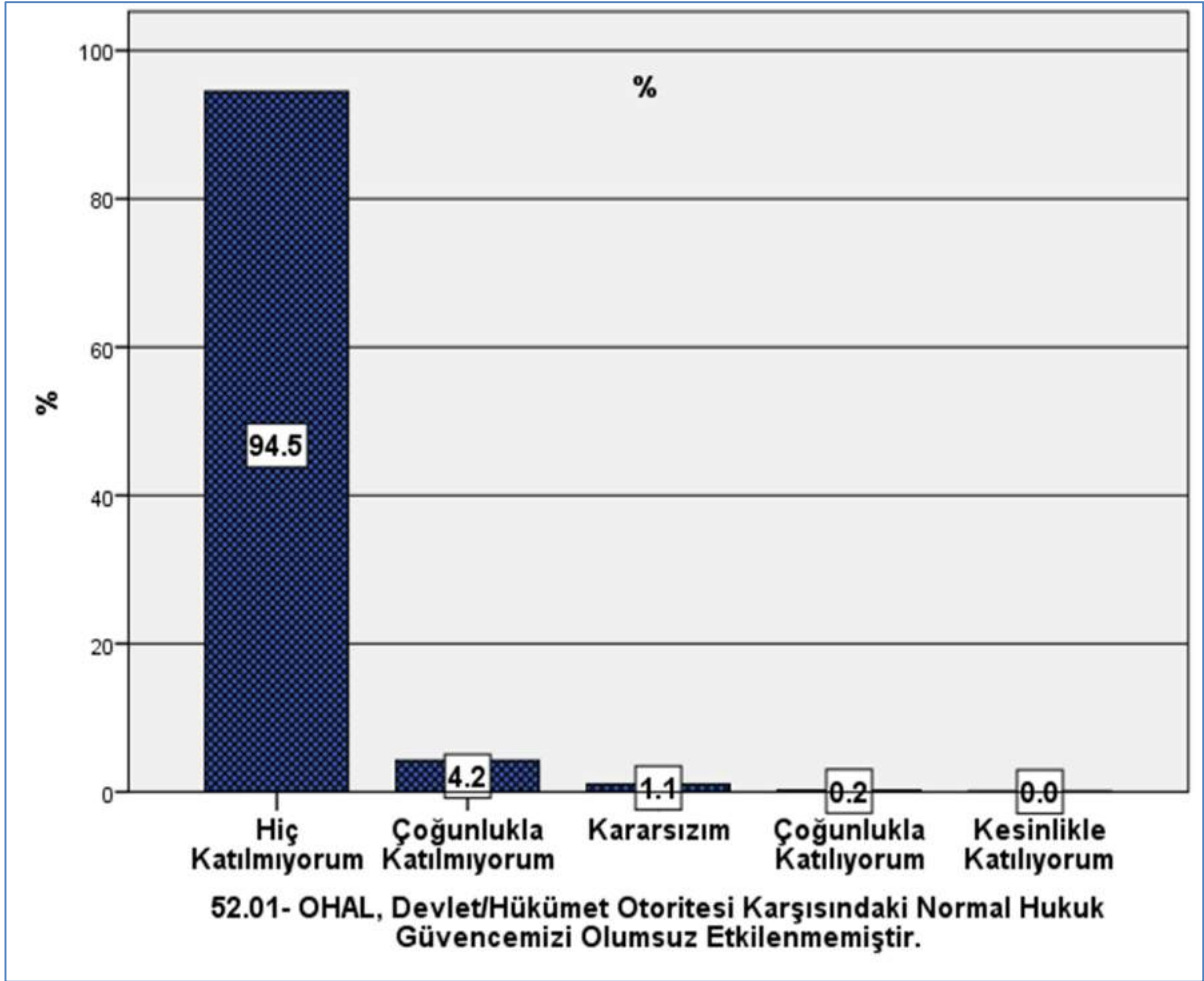

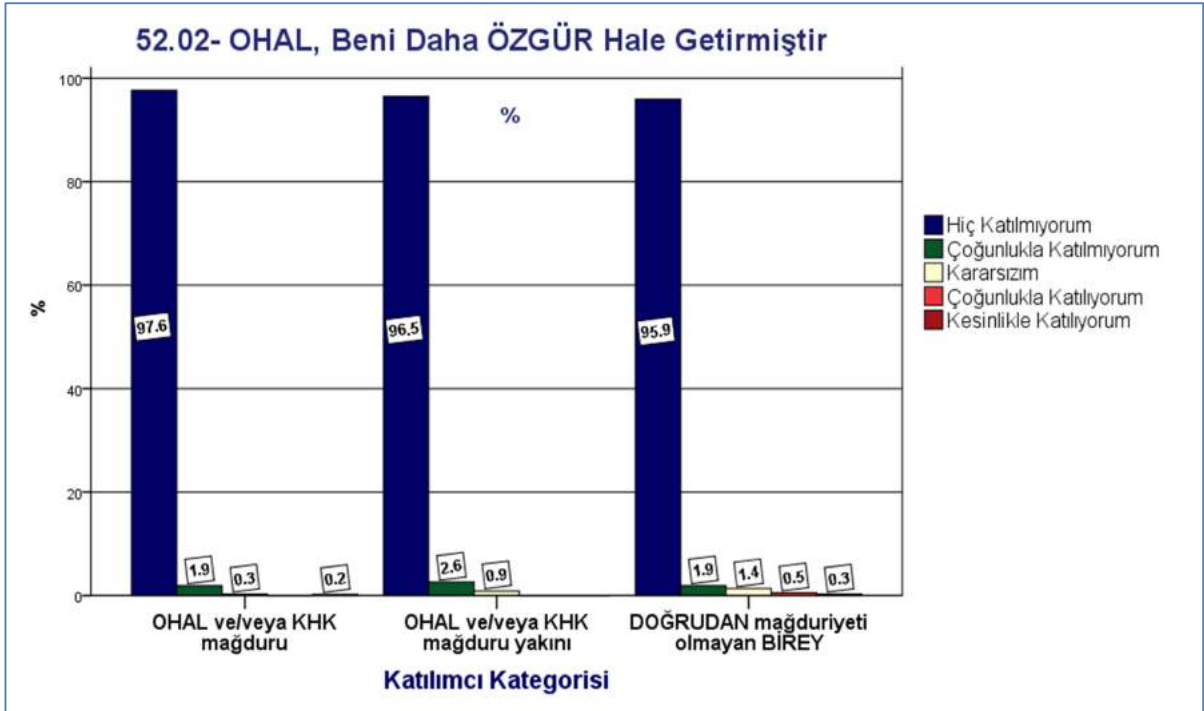
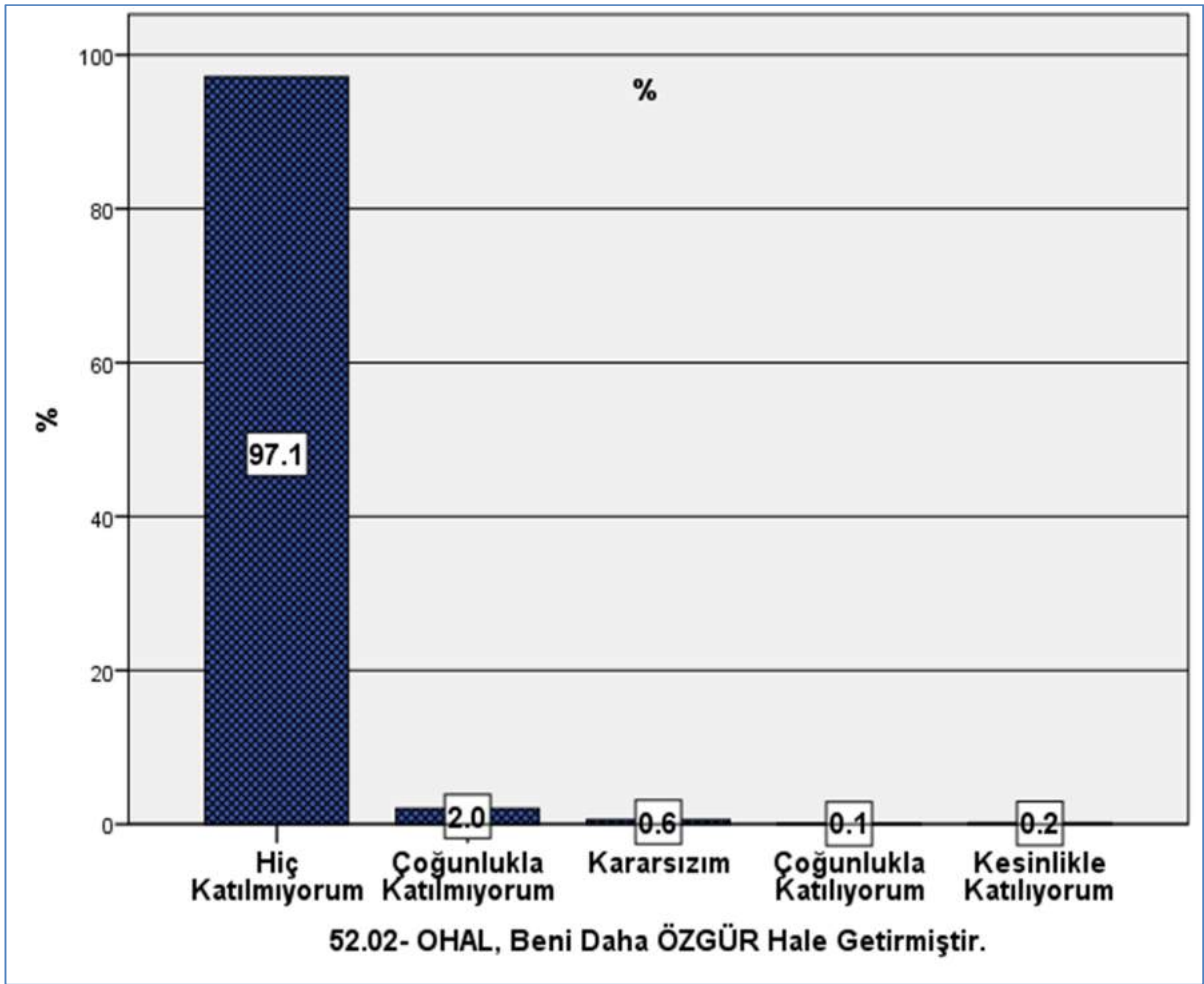

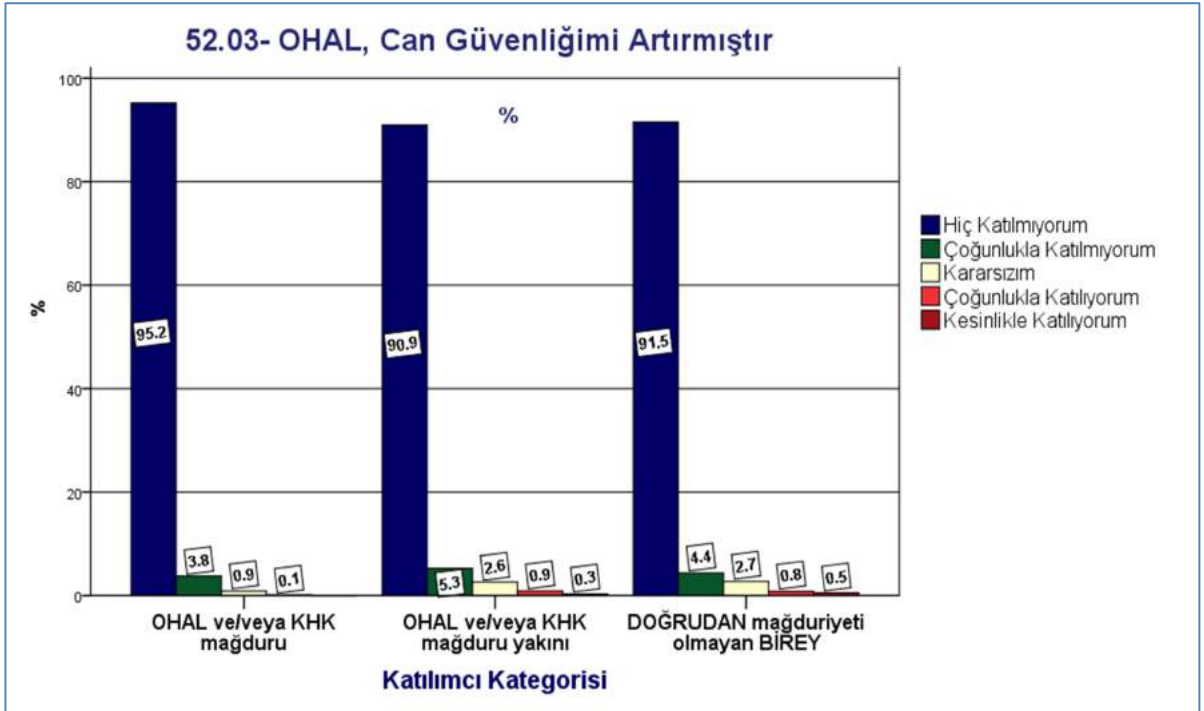
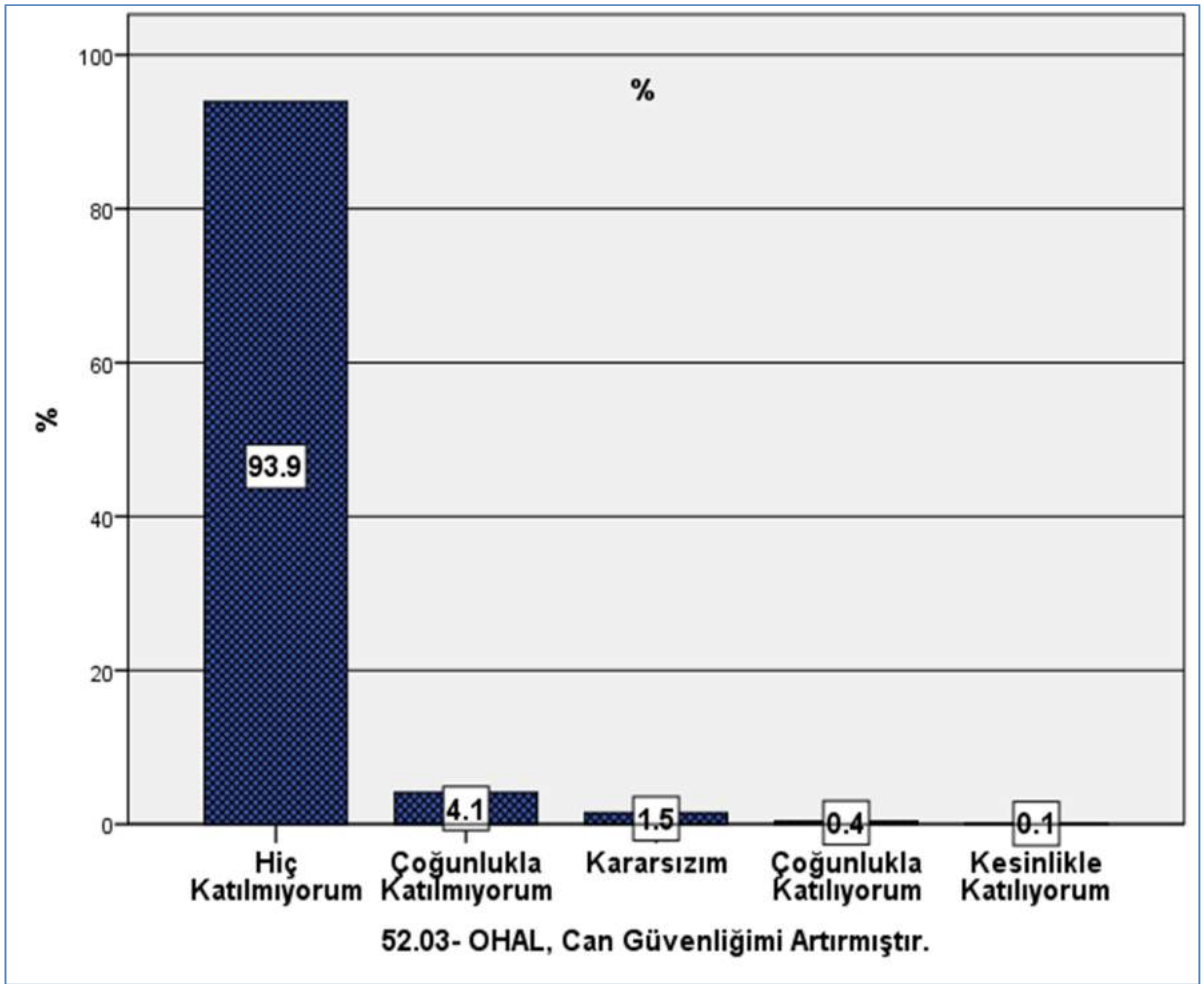

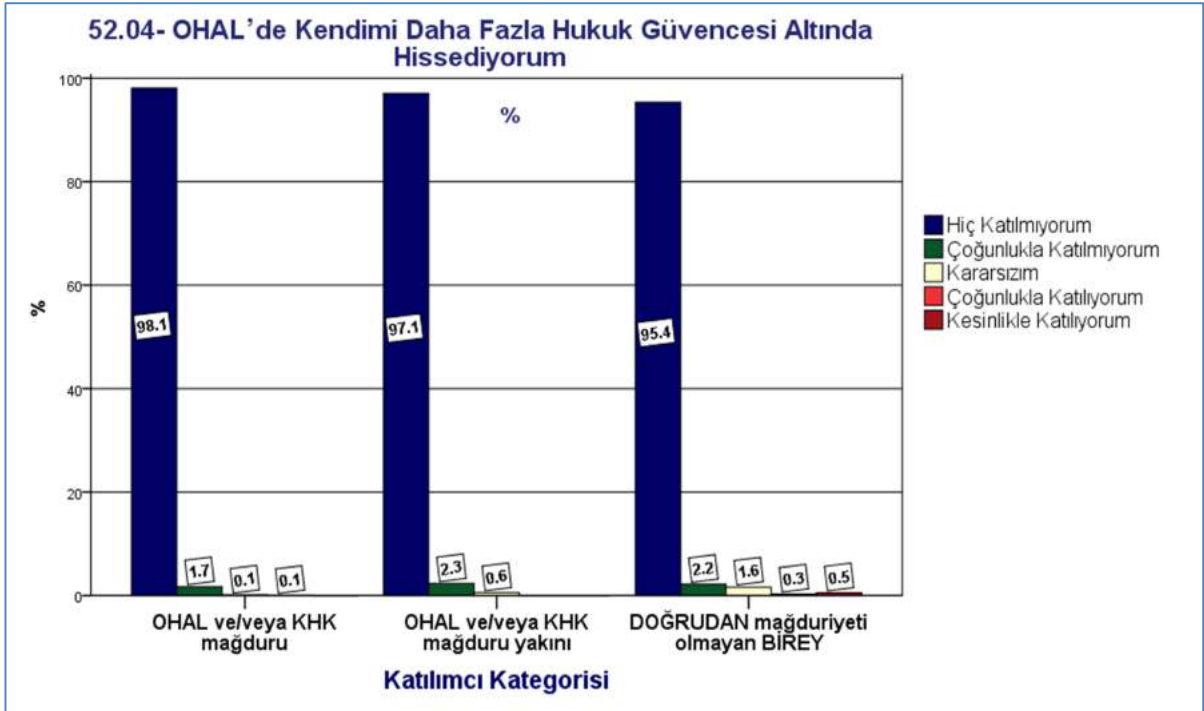
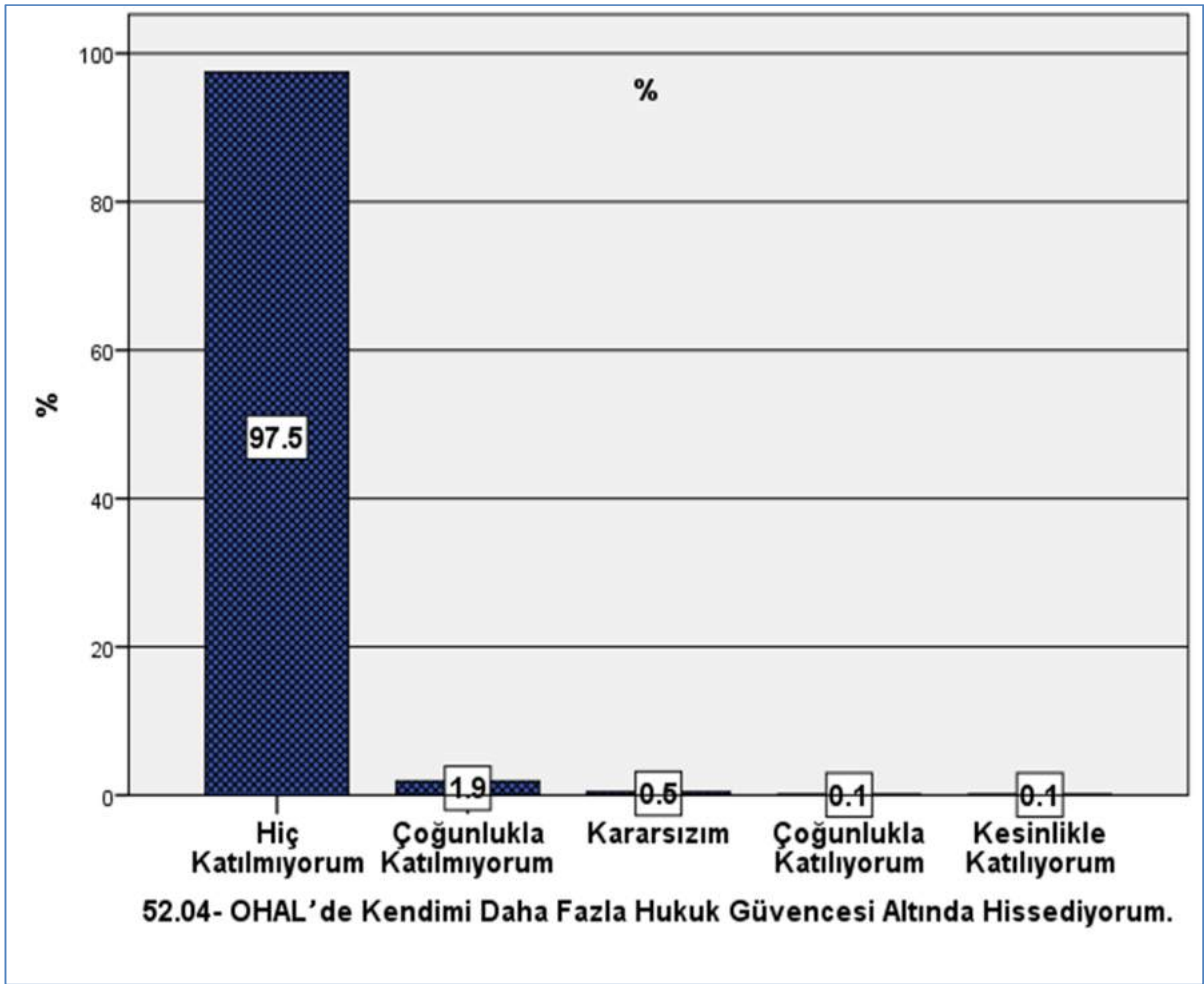
A52- OHAL UYGULAMALARI KARŞISINDAKİ SOSYAL ALGILAR VE YARGILAR (12)

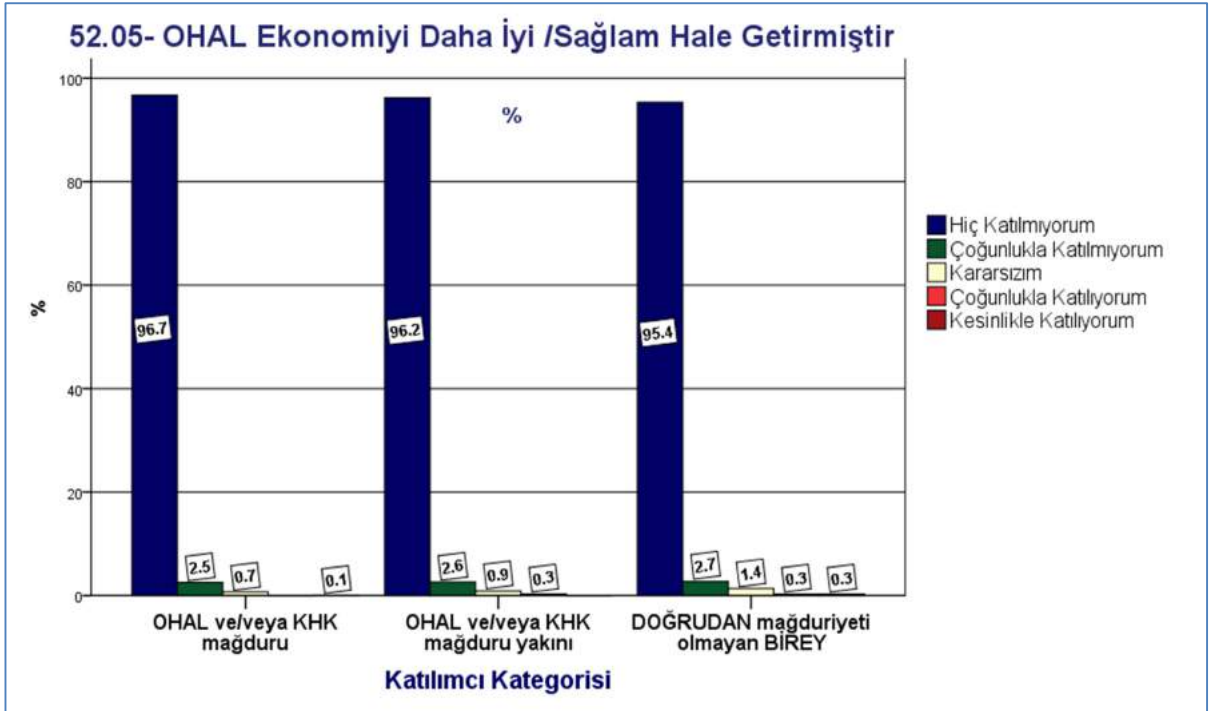
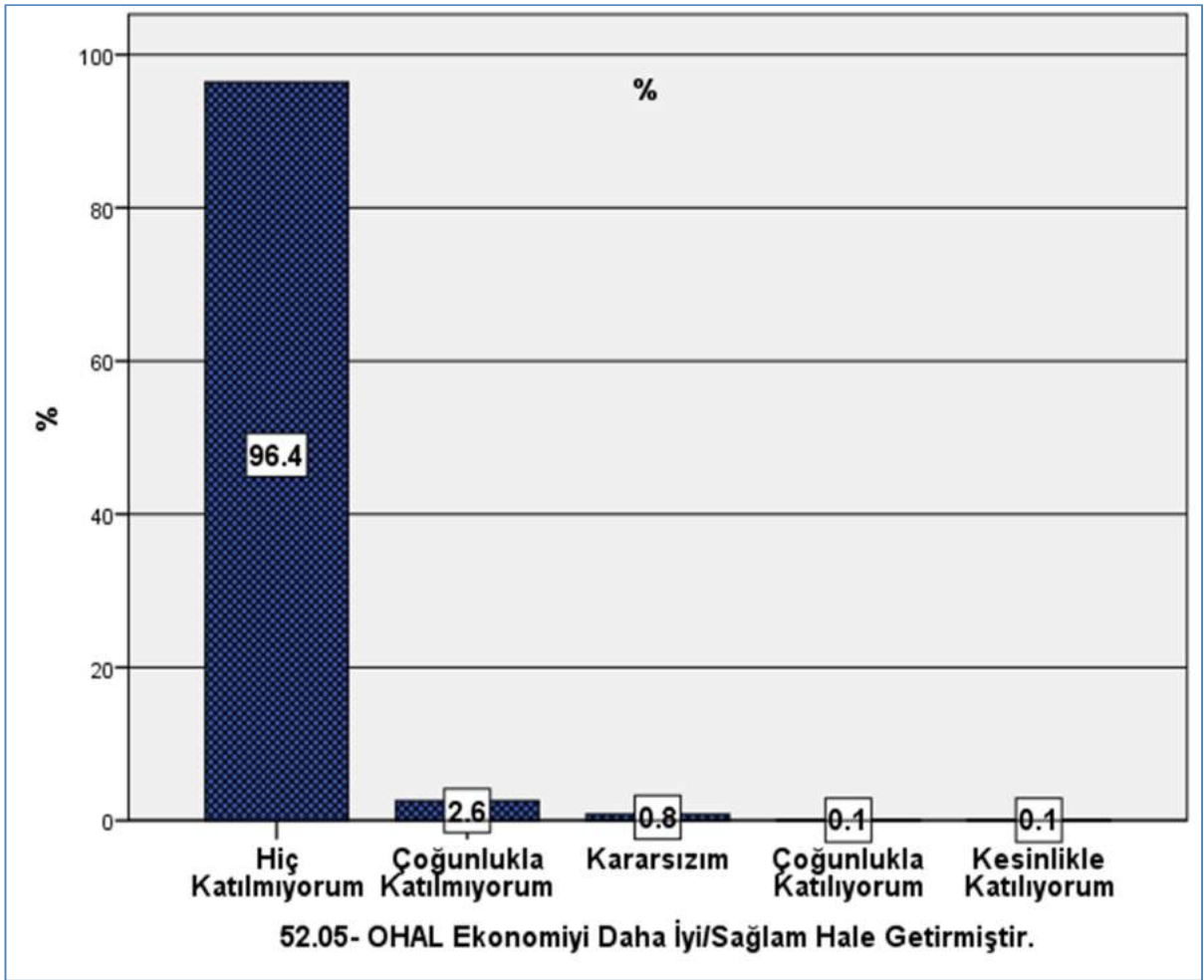

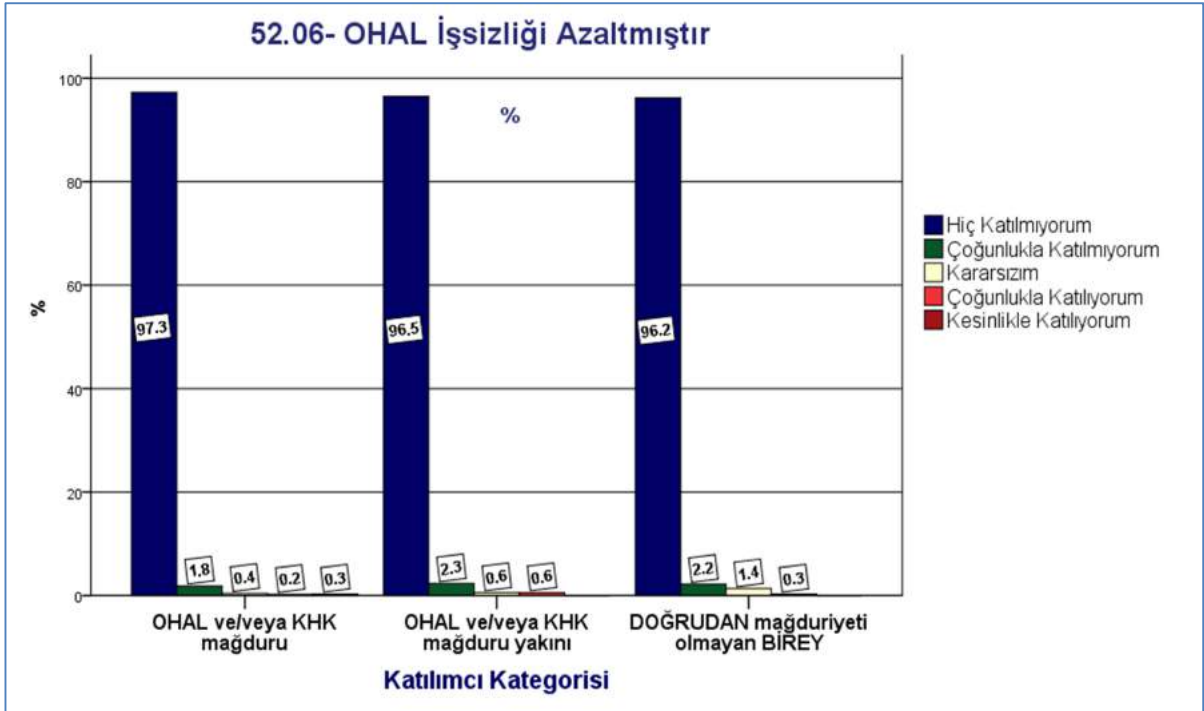
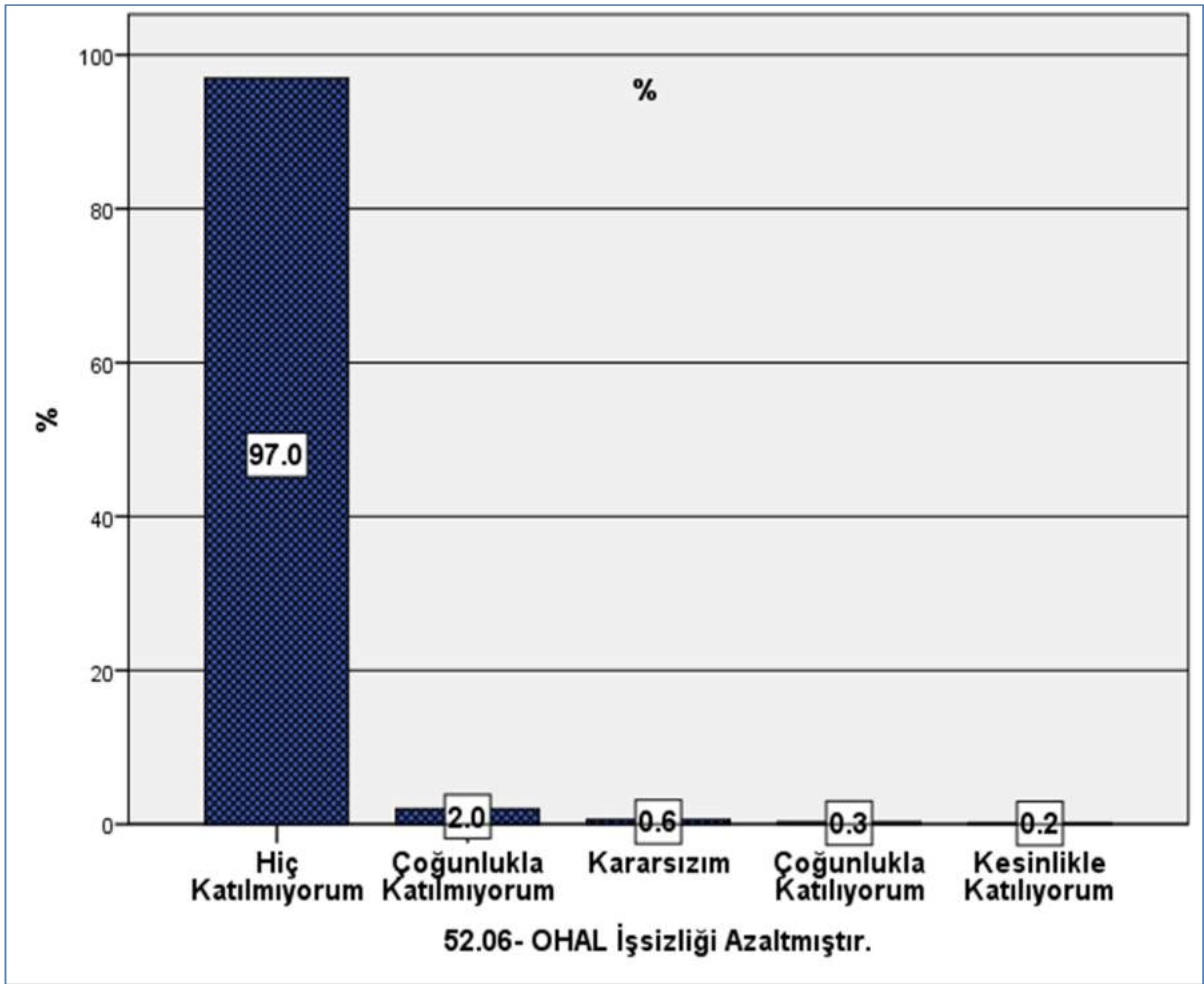

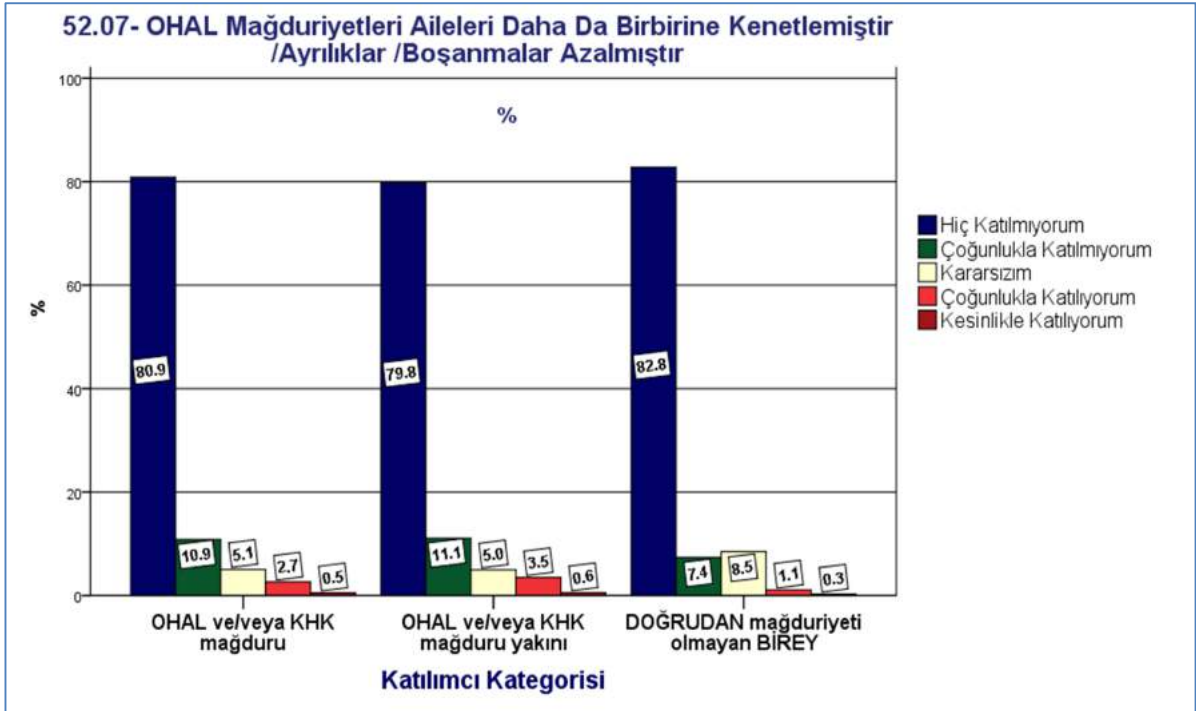
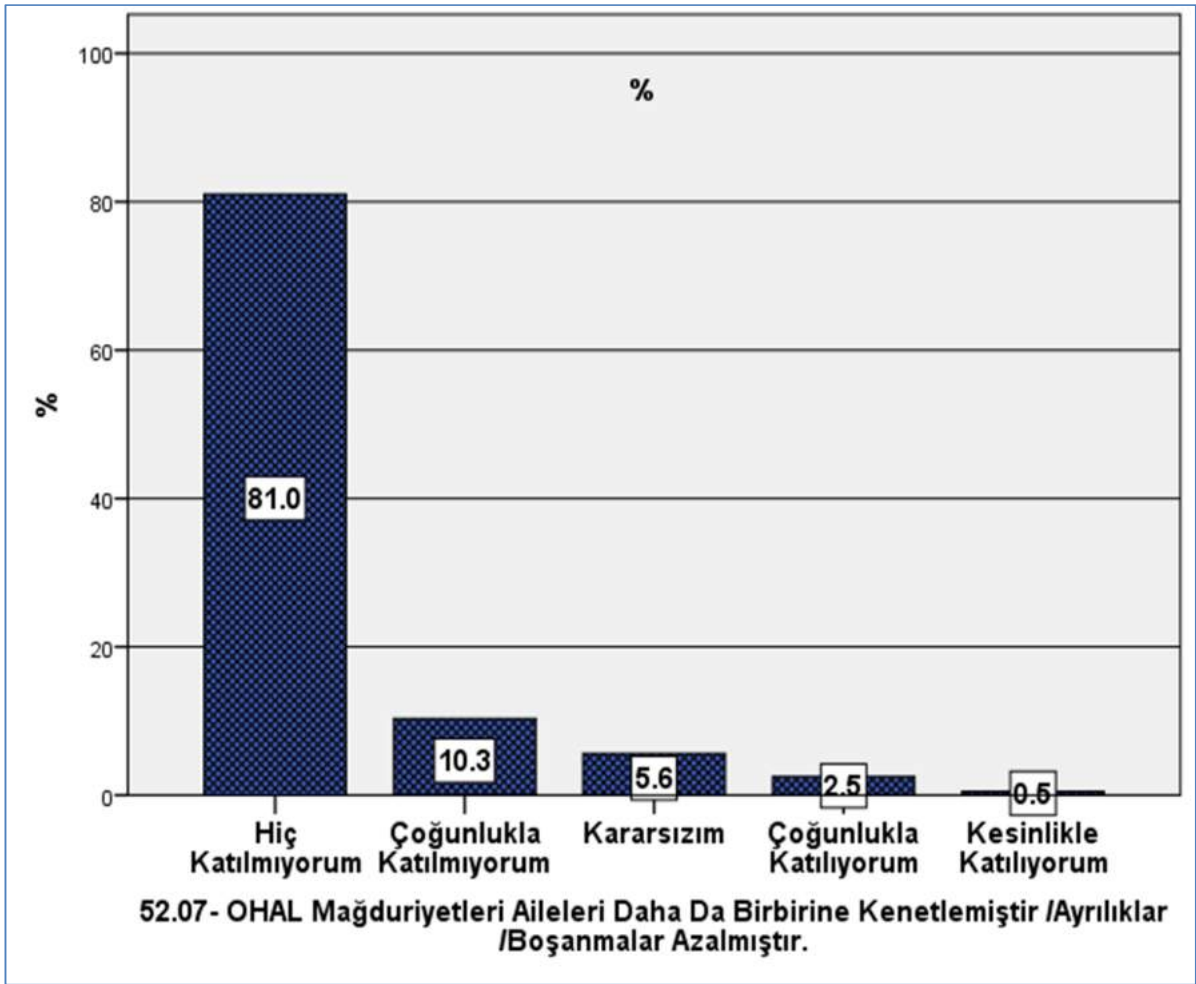

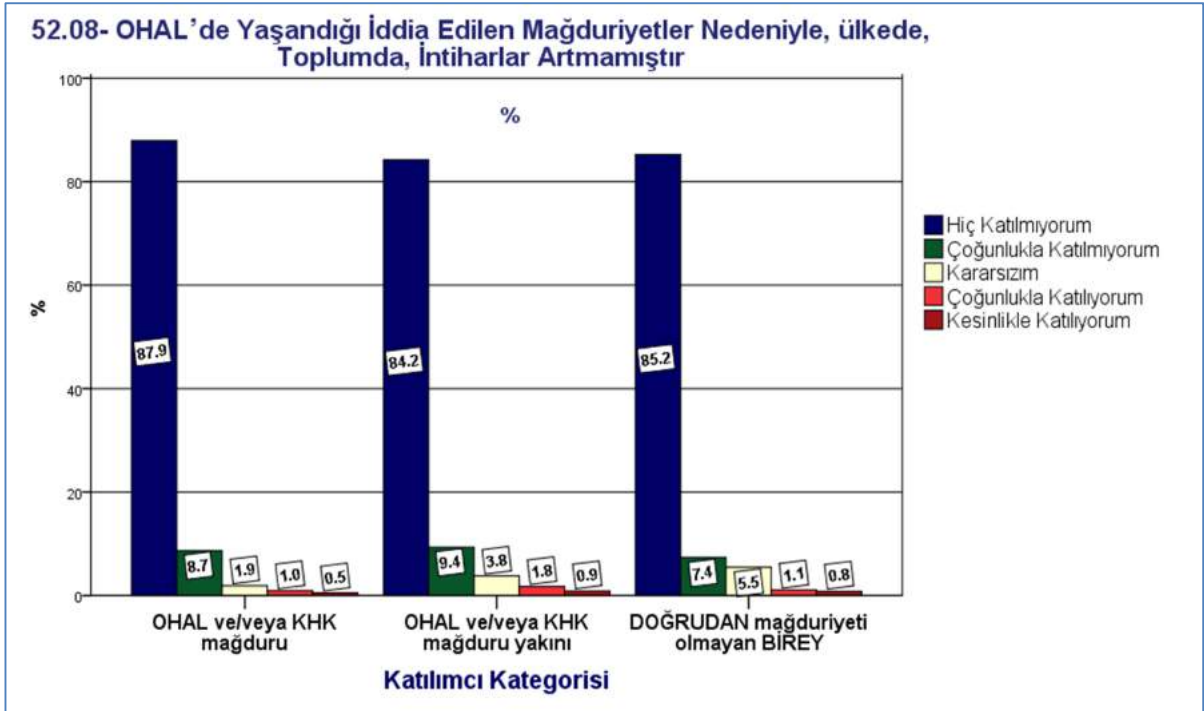
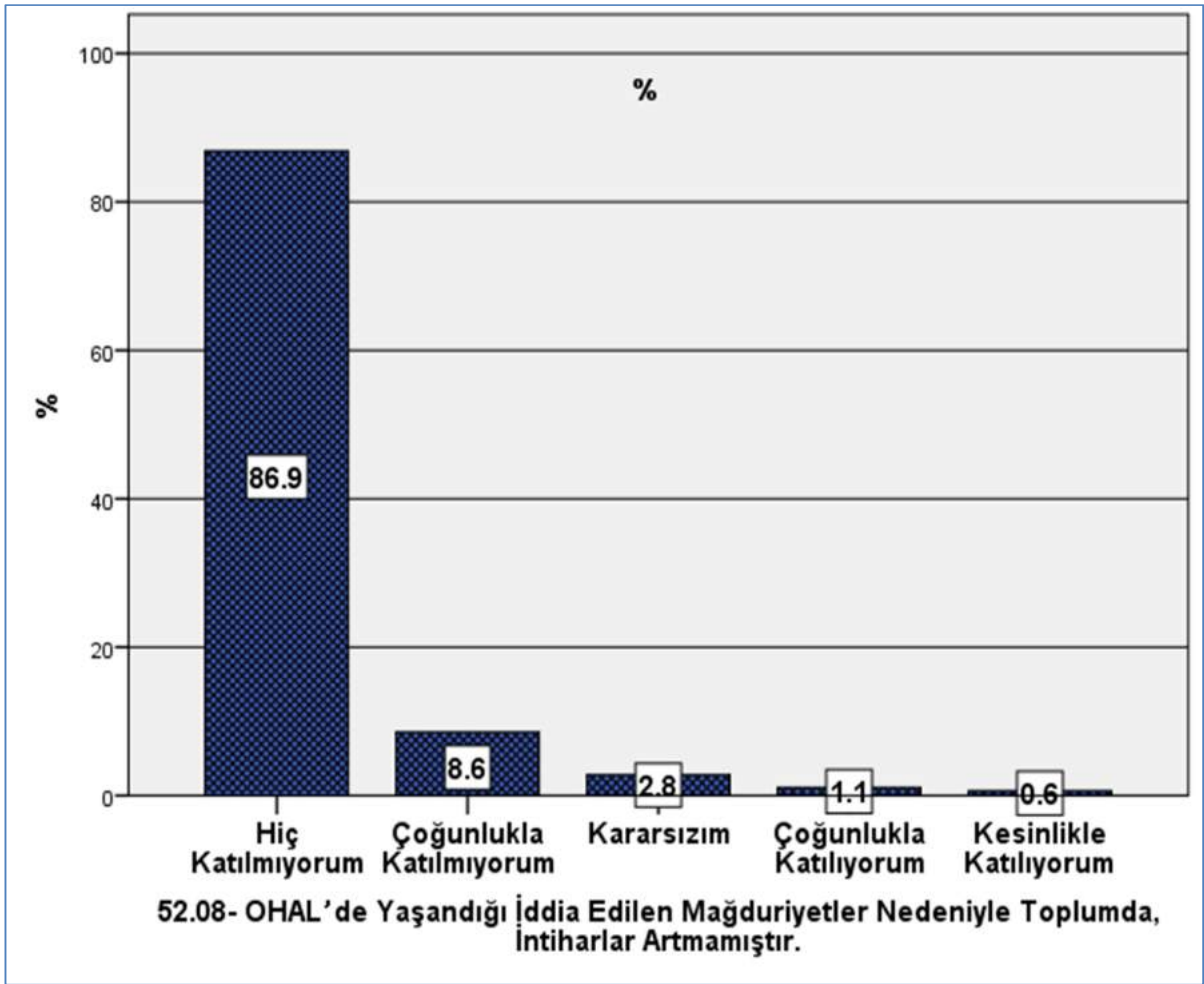

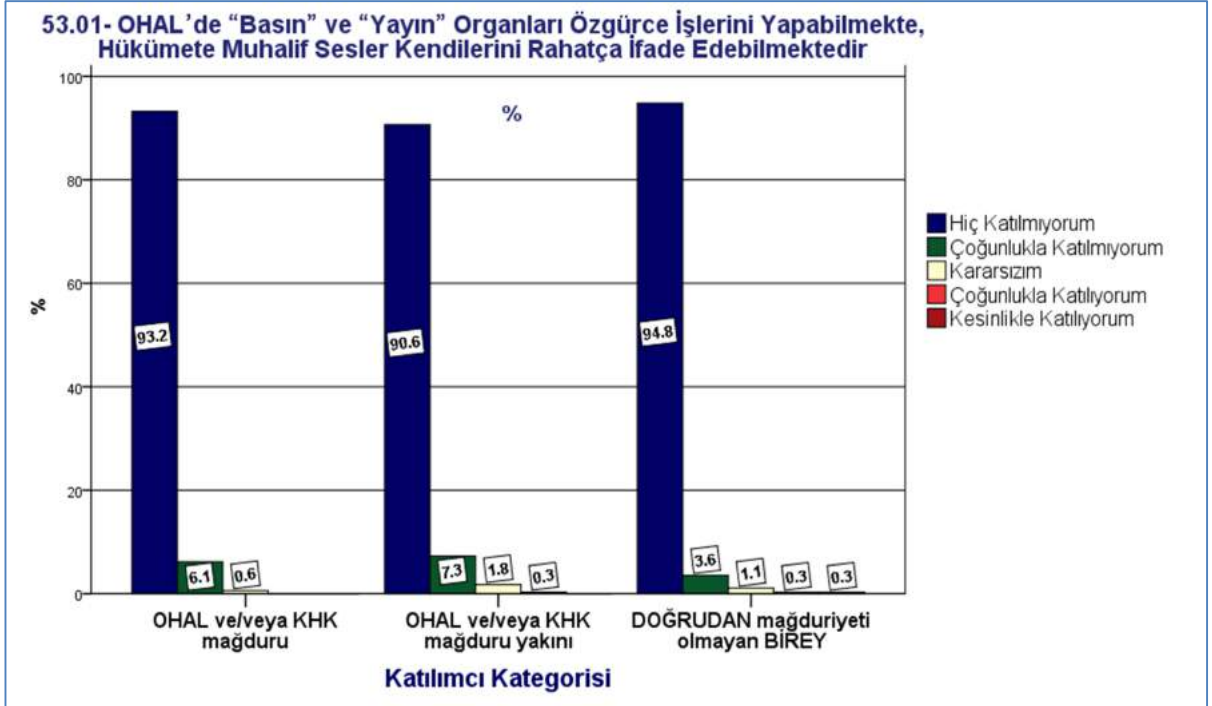
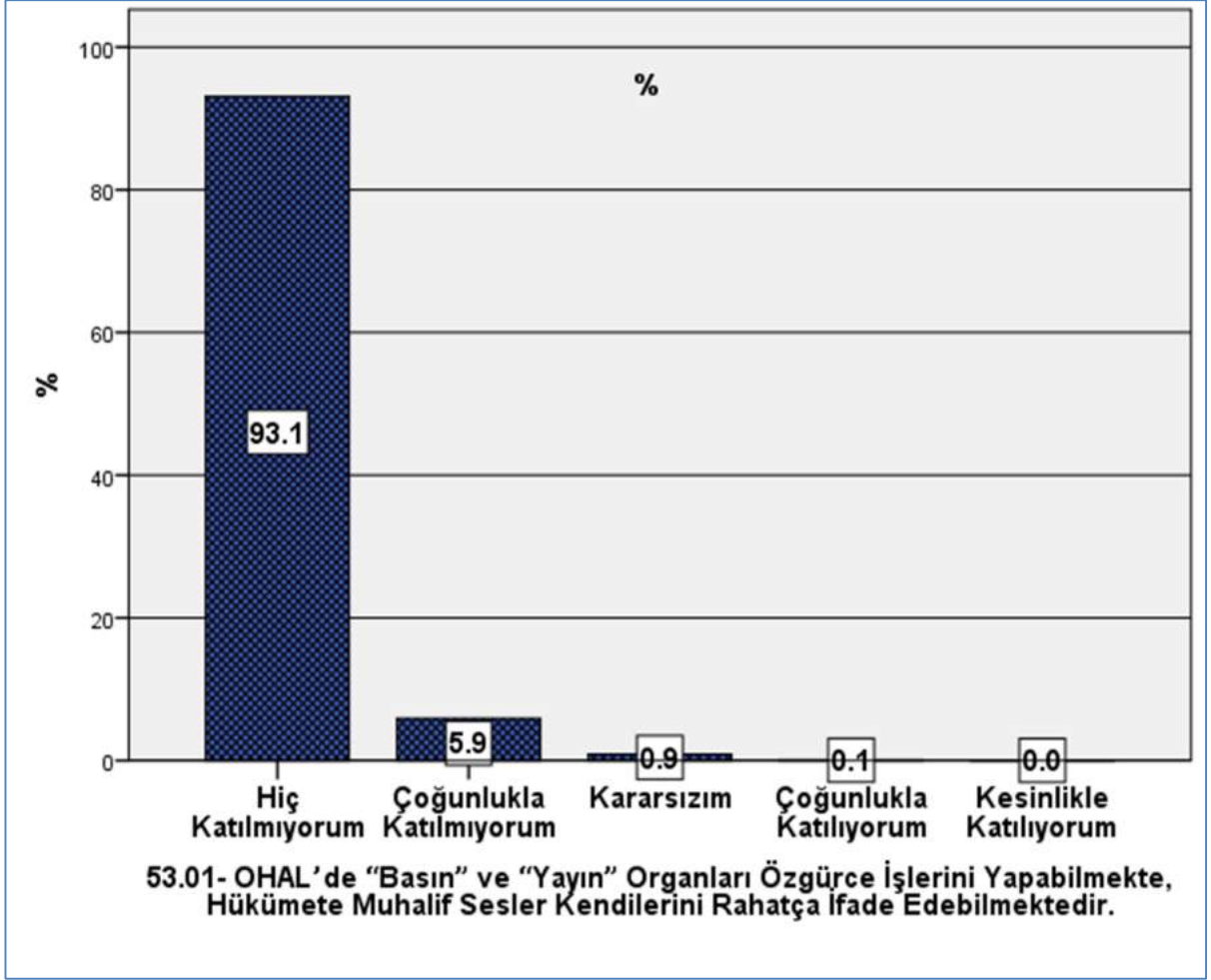

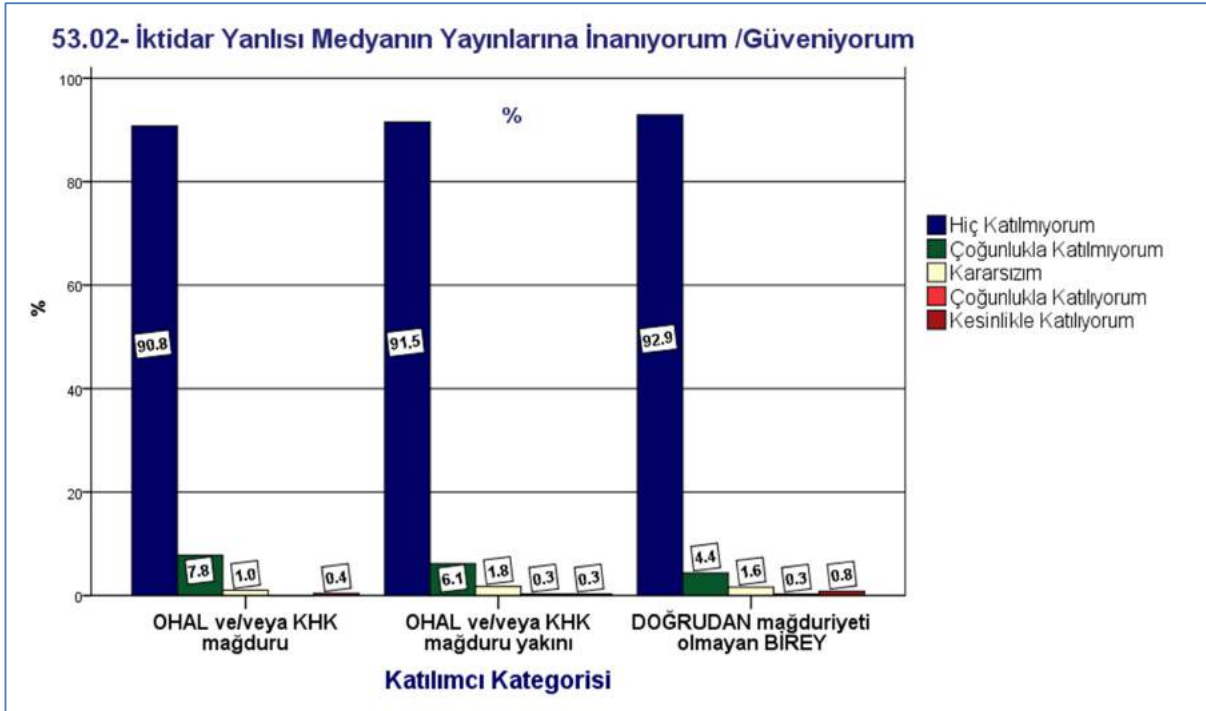
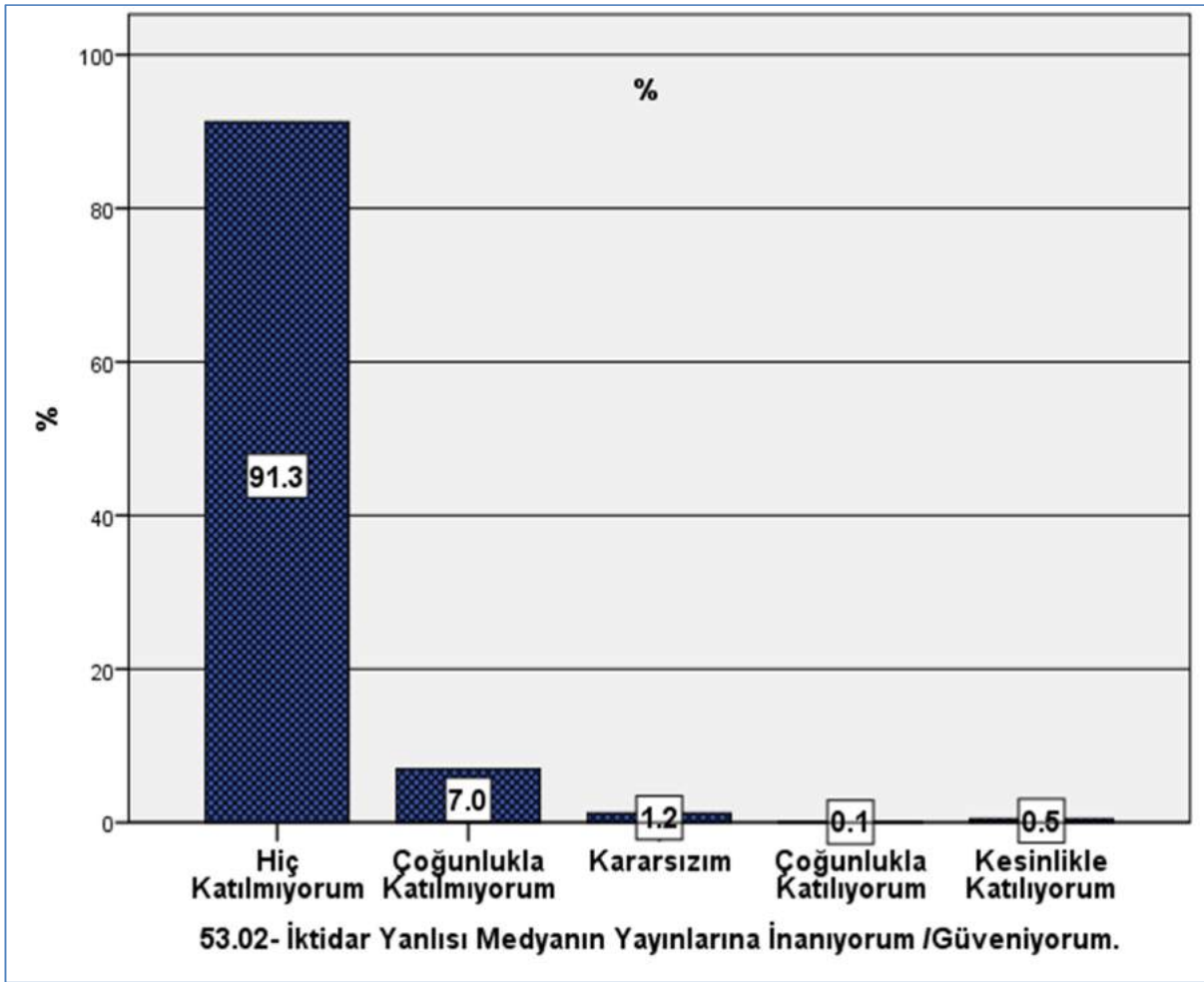

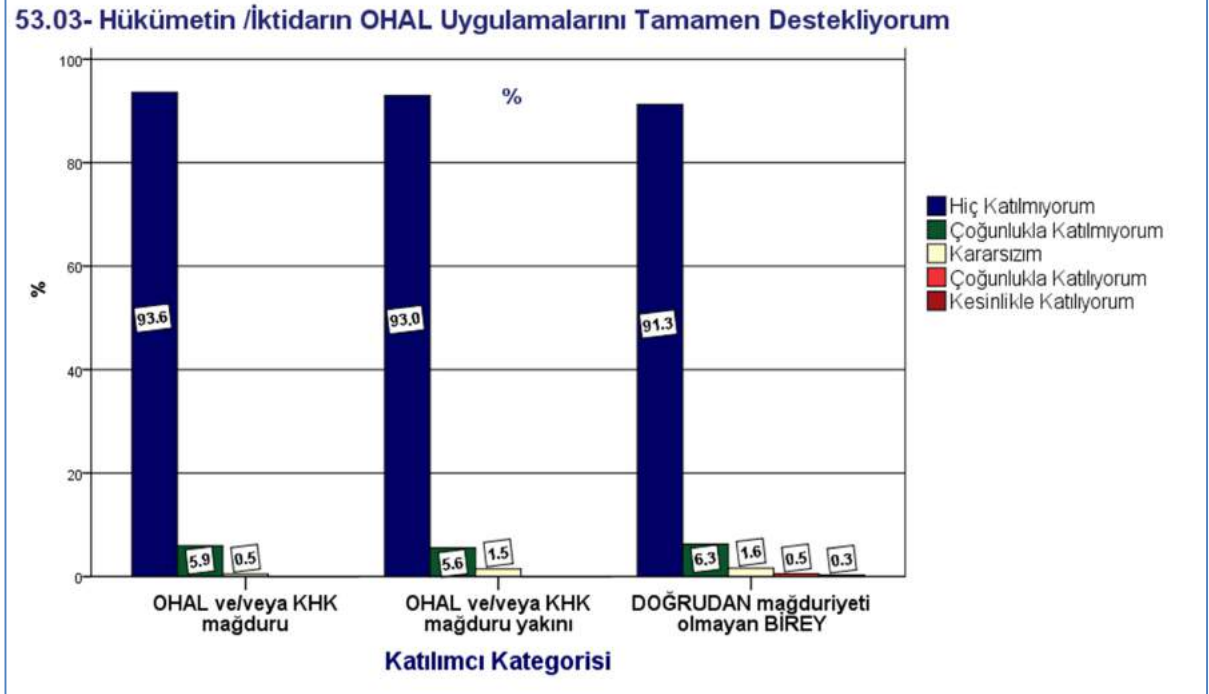
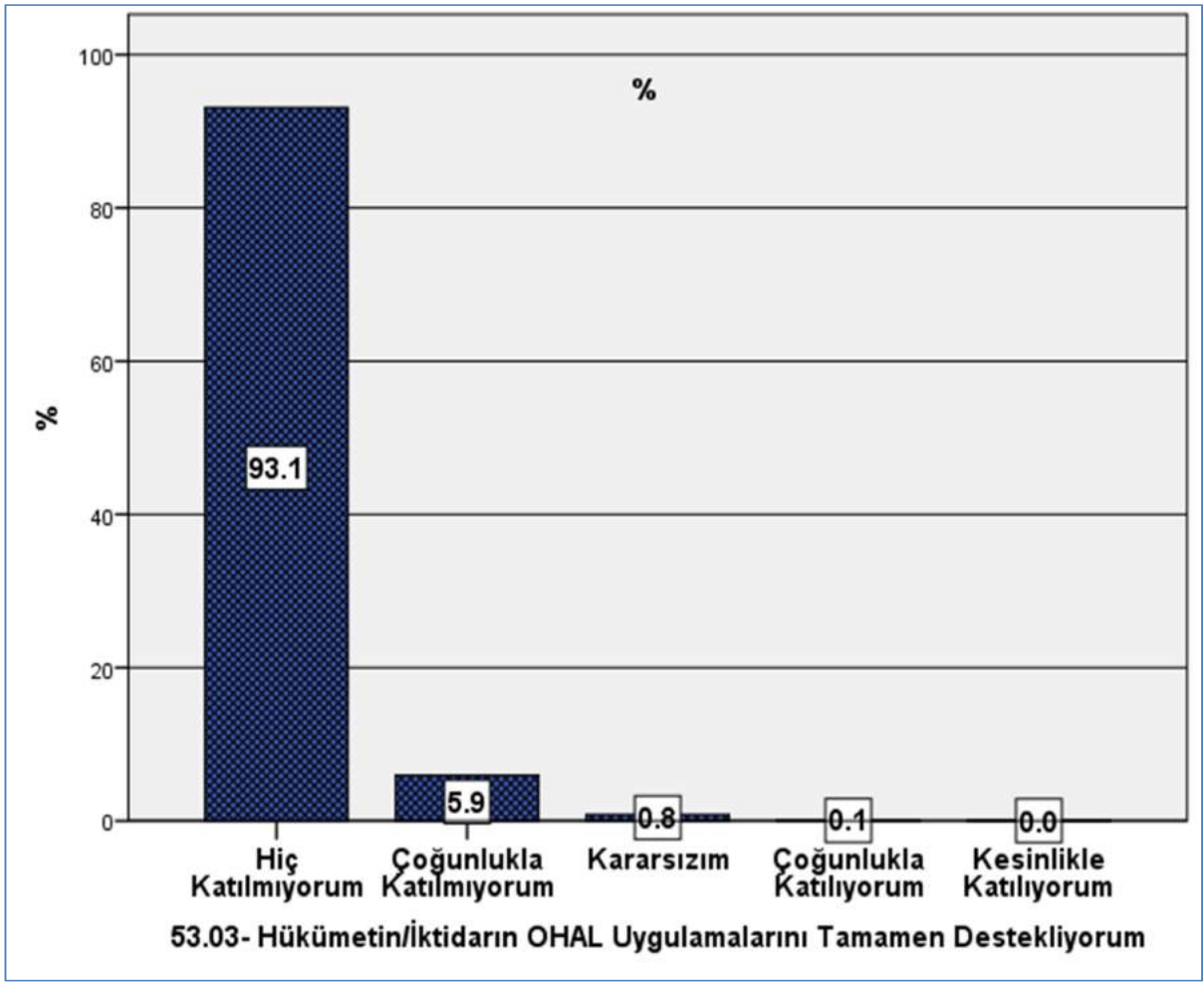

A53- OHAL UYGULAMALARI KARŞISINDAKİ SOSYAL ALGILAR VE YARGILAR (13)

OHAL/KHK UYGULAMALARI NEDENİYLE MAĞDURLAR VE MAĞDUR YAKINLARININ YAŞADIKLARI DENEYİMLERİN SOSYAL & SİYASAL BENLİK ALGILARI VE TUTUMLARI ÜZERİNDEKİ ETKİLERİNİN ANALİZİ

Araştırma analizlerimiz, OHAL/KHK mağdurlarının ve yakınlarının, OHAL döneminde yaşadıkları kötü deneyimlerin, onlar için sosyal, ekonomik, psikolojik birçok sıkıntılar yaratması yanında, sosyal/siyasal benlik ve zihinsel algıları/yargıları veya tutumları üzerinde de çok ciddi değişimler yaratacak etkileri olduğunu da göstermektedir.

Bu bölümde yapılacak sosyal/siyasal etki analizlerinin, psikolojik analizlere kayan yönleri de olmaktadır. Ancak, mağdurların ve yakınlarının “psikolojik travma” analizleri bir sonraki bölümde yapılacağından dolayı, bu bölümdeki psikolojiye kayan bahislerinin, Myers-Briggs yaklaşımına göre ‘kişilik tipleri’³⁶ ve ‘sosyal psikoloji’ çerçevesinde anlaşılması gerektiğini hatırlatmakta yarar görüyoruz.

OHAL mağdurlarının ve yakınlarının, ağırlıklı olarak ‘muhafazakâr-milliyetçi-dindar’ kesimlerden geldikleri dikkate alındığında, sosyal çevrelerinin de genel hatlarıyla ‘muhafazakâr-milliyetçi-dindar’ kesimlerden oluştuğu da öngörülebilir. Belirtilen çerçevede, OHAL sonrasında mağdurların sosyal çevrelerinin takındıkları tutum ve davranışlar, onların yaşadıkları travmalarla baş edebilme veya edememelerini önemli ölçüde etkilemiş, toplumsal deneyimlerinin mahiyetine göre sosyal benlik algılarını da gözden geçirmelerine neden olmuştur. Başka bir ifadeyle, OHAL mağdurlarının, mağduriyetleri sonrası, sosyal çevrelerinden gördükleri tepkiler onlardan birçoklarının kendilerini yeniden tanımlamalarına ve zihin dünyalarını yeniden programlamalarını da gerektirmiştir.

---

³⁶ Myers-Briggs yaklaşımına göre 4 farklı kişilik özelliğinin 16 farklı kişilik tipi kombinasyonu bulunmaktadır: “E (Dışadönük) / I (İçedönük); S (Sağduyulu) / N (Sezgisel); T (Düşünsel) / F (Duygusal); J (Yargılayıcı) / P (Algılayıcı)

OHAL/KHK MAĞDURLARININ ÇEVREDEN GÖRDÜKLERİ GENEL TAVIRLAR, TEPKİ ve YAKLAŞIMLAR

OHAL mağdurlarının, mağduriyetleri sonrası, sosyal çevrelerinde ağırlıklı olarak karşılaştıkları Tutum ve Davranışlarla ilgili anlatımlar aşağıda sıralanmıştır:

Grup 1: Önyargılıların Davranışları;

- “Çevredeki insanlar bana bir suçlu gibi baktılar, ‘adli işlem varsa suçlusun’ dediler.”
- “2-3 kişi hariç hepsi sırtını döndü.
- “‘Bir ilişkin olmasaydı atılmazdın muhakkak vardır canım’... dediler.”
- “‘Suçu vardır ki bunlar başına geldi’ değilse aklanırsın...”
- “‘Akrabalarım ‘suçun olmasa niye atsınlar’ dediler.”
- “‘Bazılarının ‘bana dokunmayan yılan bin yaşasın’ der gibi hali var.”
- “‘Bazıları hain olarak görüyorlar.’”
- “‘Açık hava hapisanesinde yaşıyorum adeta.. Bir ablam ve onun çocukları ve eniştem benimle mesafe koydu.’”
- “‘Sosyal medya arkadaşlığından da engellendim. Telefon rehberinden silindim. İkili diyaloglar kesildi. Birçok kişi bazı kardeşlerim ‘terörist’ olarak suçladı. ‘Dini telkinler yapmaya, imanımı tazelemeye çalıştıklarını’ söylediler.”
- “‘Beni vatan haini olarak görmeye başladılar.’”
- “‘Beraber görev yaptığım insanların gördükleri yerde yüz çevirmeler.’”
- “‘Kimi akrabaların ‘hak etmişsin ki oldu’ demeleri
- “‘Zor durumda yalnız bırakmaları..’”
- “‘... ‘vardır bir suçları’ demeleri’ en kötüsü idi.
- “‘Öcü gibi bakıyorlar.’”
- “‘Uzaklaşma, Korkma, Selamı kesme, ‘Mutlaka bir şeyler vardır’ yaklaşımı gördüm.’”
- “‘Kesin bir suçu vardır mantığı hâkim.’”
- “‘Akrabalarım “suçun olmasa niye atsınlar” dedi.
- “‘Kimse aramadı, sormadı’, gelip gitmedi.
- “‘Hak etti’ diyenler oldu,
- “‘Oh olsun’ diyenleri duydum.
- “‘Yapmıştır.’”
- “‘Mutlaka bir şey yapmış olmalısın ki bunlar başına gelmiş’ düşüncesi çok hâkimdi. Beni en çok yıpratana bu oldu.’”
- “‘Devlet hata yapmaz’ mantığı ile hareket edenler oldu.
- “‘Devletin bir bildiği vardır’ diyenler oldu.’”
- “‘Doğup büyüdüğüm yerde hâlâ orada yaşıyorum. **Camiden kovan oldu.**’”
- “‘Çocukluk arkadaşım **beni gördü ve selam vermedi.** Yüzünü çevirdi. Konuşmuyor.’”

- “Destek olmak yerine sebepsiz yere ihraç edilmeyeceğimi suçsuzsam mesleğime iade edileceğimi ‘devletin hata yapmayacağını’ savundular.”
- “Neredeyse, **etrafımda akraba, arkadaş dost kalmadı.**”
- “Herkesin beni suçlu görmesi ‘**atıldıysan vardır bir şey**’ davranışları ve sözleri beni hayattan soğuttu.”
- “Kırk yıllık arkadaşlarını tanımamış gibi davranmaları, uzak durmaları, beni **suçlu görmeleri** zoruma gidiyor...”
- “Kimse geçmiş olsun bile demedi. ‘**Suçu kendinde ara**’ dediler.”
- “Yüzüme karşı üzüldüklerini, bize haksızlık yapıldığını söylerken bile içten içe sevindiklerini hissettirdiler hatta ‘**kendilerine devlette kadro açıldığını**’ bile söyleyenler oldu.”
- “Yüzüme karşı sabret bunlar imtihandır geçer diyenlerin arkamdan! **suçlu olmasa işinden atılmazdı, kim bilir neler yapmıştır, hak etmiştir!** dediklerini duydum.”
- “En yakınlarım bile **devletin bir bildiği vardır** diyerek beni suçladı.”
- “Çaktırmaları da hep şüpheyle baktılar ‘**illaki bir şey vardır**’ tutumu vardı.”
- “Toplumda vardır **mutlaka bir suçu neden bizim başımıza bir şey gelmiyor** algısı var bu durum sınır bozucu.”
- “**Suçunuz olmasa devlet sizi neden atsın, bizi neden atmıyor.**”
- “Yüzüme karşı çoğu haksızlığa uğradığımı söylese de. Kimisi **bir suçu olmasa yapmazlardı. Yapmıştır bir şeyler** dediklerini biliyorum.”
- “Bana **kafir** dediler.”
- “**Camiden kovdular.**”
- “Başına böyle şeyler geldiğine göre **kesin bir kabahatin vardır.**”
- Tutuklu kaldığımız süre içerisinde eşim ve benzer durumda olan arkadaşların eşleri iş aramak istediler. Başvurularında hainlikle suçlayanlar ‘bize ekme su bile vermeyeceklerini’ söyleyenler. Hatta çok affedersiniz ‘yatağı gösterenler’ dahi olmuştur...”
- “Toplumda hüsnü zan ile yaklaştığım kişilerin umursamazlığını gördüm. Bu durumda da bile aramayıp sağda solda gıybet eden insanlar gördüm. Bir yere çıkamaz gidemez duruma geldim. Camilerde yapılan siyasi propagandalardan dolayı çevremdeki dindar insanlardan ve imamlardan soğudum. Yargıya olan inancımı tamamen yitirmek üzereyim. Maalesef beni ÜLKEMDEN soğuttular.”
- “Sol cenah daha vicdanlı. Mütedeyyin ve sağ cenaha gelecek olursak imkânları olsa elleriyle öldürecekler bizleri. Veyl olsun insanları canavarlaştıran siyasete. Malum çevre kendini cihatta zannediyor. Beyinler felç olmuş maalesef.”

Grup 2: Evhamlı /Çekingenlerin Davranışları

- “Arkadaşlığını kesenler, korktukları için aramayan akrabalar oldu
- “70 yaşındaki öz amcam beni tel ile aramaya korkuyormuş.”
- “Selamı kesenler, görmezden gelenler. Hepsi de sahteymiş.
- “FETÖ’cü olmadığımı bildikleri için şaşkınlar ama yine de birçoğunun kafasında benle

ilgili soru işaretleri var (devlet hata yapmaz mantığı ile hareket edenlerde).”

- *Arkadaşlarım beni görünce yüzünü gizledi.....”*

Grup 3: Solcu Muhalif Gruplardan “Dersini Aldı Mı?” Tepkileri

- *“Bazı solcular ‘Ben size bu ...partiye destek vermeyin dedim, dinlemediniz’. Evet, size haksızlık yapılıyor(!) deyip büyük altından güliyorlar.”*

Grup 4: Mağdurlara Teselli/Destekçi Olanlar

- *“Beni bırakmayan iki arkadaşım da ateist :).”*
- *“Yakınlarım arkadaşlarım bugünlerin geçeceğini telkin ettiler.”*
- *“İşine geri döneceksin. Devletimiz suçluyla suçsuzu ayıracaktır. Sabret.”*

OHAL mağdurlarının, mağduriyetleri sonrası, sosyal çevrelerinde yaygın olarak karşılaştıkları tutum, davranış ve tepkilerin özeti: “Kâfir, sapkın, vatan haini, terörist, kesin bir kabahatin vardır, hak etmese atılmazdı, muhakkak bir suç olmazsa atılmazdı, devlet hata yapmaz, devlet bizi neden atmıyor, alay edilme, görmezden gelinme, fırsattan yararlanarak boşalan yerleri kapma” tutum ve davranışları ile karşılaşmışlardır.

ÇEVREDEDEN GELEN TEPKİLER KARŞISINDA MAĞDURLARDA OLUŞAN YENİ ALGI/TUTUM ŞEKİLLERİ

Grup 1: Gamsızlar /Aldırışsızlar Algı ve Tutumları

- *“Hiç umurumda değil.”*
- *“Suçlu olmadığım için çok da takmadım.”*
- *“Suçsuz olduğumdan dolayı vicdanım rahattı.”*
- *“Ben devletime küsmedim, hiçbir zaman da küsem. Ancak yönetenler ve destekçilerinden nefret eder durumdayım.”*
- *“Turp gibiyim psikolojik desteği iç dünyamdan alıyorum en amansız şartlarda bile olaylara pozitif bakarım ayakta kalma yollarına bakarım ekim ayağım tutuyor çok şükür Rızkı veren Huda'dır kula minnet eylemem.”*
- *“Her stresle yaşamayı öğrendim.”*
- *“Birkaç sorun yaşamış olsam da önemli olan sağlam durmayı ve sabırlı olmayı öğrendim.”*

Grup 2: Evhamlılar /Çekingenler Algı ve Tutumları

- *“Sürekli diken üstünde ve tutuklanma korkusuyla yaşadım.”*

Grup 3: İnançlılar/Kaderciler Algı ve Tutumları

- “Hayır ve şer Allah’tandır.”
- “İnancım sayesinde kendimle baş ettim”
- “Sadece Kazaya rıza göstermeye çalıştım. Zaafi ve suçu olanların el üstünde tutulduğu bir zaman diliminde alnım ak bir şekilde hiç bir suç ve kusur isnat edilemedi. Bundan dolayı yaşadığım mağduriyetten gurur duyuyorum 3 günlük dünya menfaati için 3 maymunu oynayan zalimlerden olmadığım için, ülkem ve milletime iğne ucu kadar zararım olmadığı için mutluyum. Varsın belli bir süre ihraç edilmiş olayım.”
- “Devlet tarafından bu benim ikinci haksızlığa uğrayışım. 28 Şubat döneminde ...şeriatçı ve irticacı olduğum iddiasıyla (mağdur edildim). Ama o zamanki bunu yapanların fikri ve zikri belliydi. Buna rağmen devlete küsmedim devleti yönetenlerin yaptığı bir uygulama olarak değerlendirdim. ....Şu andaki durum çok farklı devleti yönetenlerle aynı duyguları aynı düşünceleri taşıdığım halde böyle bir muameleyle karşı karşıya kalmak insanı üzüyor. Onlar adına üzülüyorum. La havle ve la kuvvete illa billah. Elhamdülillah kimsenin hakkına girmedim. ...Rabbim büyüktür rabbim bunu bile yapanlara doğruyu gösterebilir.”
- “Allah inancım beni ayakta tutuyor devamlı dua ediyorum ama sabrım kalmadı.”
- “Ahirete inanan biri olarak sabrediyoruz...”
- “Allah'a ve ahirete inancım daha da arttı.”
- “Allah'a olan inancım ve yakınım arttı inşallah
- “Tevekkül ediyoruz.”
- “Allah'a şükrettim! Beterin beteri var. Şükür ki hak yiyenlerden olmadım. Mazlum oldum. Ebedi hayatta alacaklıyım. Hakkımı yiyenler düşünsün!”
- “Bu yaşananların imtihan olduğunu düşünüp dayanmaya çalışıyorum.
- “Şükrediyorum. İyi ki mazlum oldum zalim olmadım.”
- “Dünya halidir, biraz sıkıntı gördük diye Cenab-ı Rabbül Alemin'e haşa naz mı edeceğiz...”
- “Allah var gam yok dedik, her an bedelini ödeyerek.”
- “Yaşananlar üzücü tabii ama Allah ve ahiret inancı olan biri olarak sabır ve tevekkülle yaşama devam ediyoruz.”
- “Adili Mutlak Rabbim sonunda kurutulmuş erdirecek. Tek üzüldüğüm Ülkemdeki insanların ve İslami camianın ne kadar kalitesiz ve karakersiz oldukları.”
- “Mevla'm görüyor yaparı da yaptırarı da deyip sabır ve dua ediyorum.”
- “Hiç kimseye hakkım helal değil. Mahşerde de burada da davacıyım.
- “Hepsini Allah'a havale ediyorum.”
- “Zaman zaman kendimi toparlıyorum ve Allah'a bu derdi bize de yaşattığı için şükrediyorum. Eğer kendi başıma gelmeseydi bu dönemde mağdurlara yapılan zulümlerin gerçekliğine inanmayıp bu veballe öbür dünyaya göçenlerden de olabilirdim. Bu zulümlere karşı fiili olarak hiçbir şey yapamasam da en azından buğz ediyorum.”
- “Ben sabrediyorum, onlar zulmediyor... SABIR ZULMÜ YENECEK...”

Grup 4: Hayal Kırıklığı Yaşayanların Algı ve Tutumları

- “Fedakârlık, iyilik, yardımseverlik vb. duygularım örselendi. Tanıdığım ihraç edilmiş kişiler iyi vasıflara sahip kişilerdir. Dindar insanlara karşı güvenim kayboldu.”
- “Türkiye’ye ve Türk insanına karşı inanılmaz özellikle dindar kesim ve siyasal İslamcılara karşı inanılmaz bir nefret var içimde. Şöyle ifade edeyim: Yani (onlar) Müslümansa, ben Müslüman değilim ve onlara karşı olacak her türlü ittifakta birleşirim. Örnek olarak TIKP ile çalışırım ama.... . Çünkü bu insanların ne kadar alçak adı namussuz hırsız olduğunu gördüm bana çok büyük zarar verdiler başkalarına vermesinler.”
- “Dinin sadece siyasi bir iktidar aracı olduğunu anladım.
- “Müslüman coğrafyada mümin ahlak yokluğu!”
- “İnancım zedelendi.”
- “Bana yapılan haksızlığı umursamayan, %75 destek veren, zorbalıktan zevk alıp, kendine efendi gibi davranan benim alnıma bu lekenin yapıştırılmasından mutlu olan bütün bir sağ camiayı hiç bir zaman affetmeyeceğim, hakkımı da helal etmeyeceğim. Daha önce defalarca arkamdan iş çevirdiğini bildiğim insanlara dahi alenen yardım etmiş, kendi ürettiği pek çok fikre ortak olmalarına izin vermiş bitişi olarak bu son ihanet beni sarstı. Artık bu 30-40 milyonluk kitleyle günahımı bile paylaşmam. Onlara hizmet etmem. Zira insanın yüceltilmesi, özgürleştirilmesi ve güçlendirilmesine inanan benim ruhumun en derinindeki insan sevgisini parçaladılar. Bu saatten sonra kimseye kötülük edecek, hayvandan daha aşağı düşecek değilim ama mutlak ve kesin bir şekilde bana bunlar yapılırken zil çalıp oynayan her bir bireye kesinlikle hakkımı helal etmeyeceğim. Toplunlar tercihlerini kendi yapar ve sonuçlarına kendileri katlanır. Zorba sevici milletim zorbanın tadını çıkar, sonuna kadar. Bir de hayatım boyunca hiç kimseye ırkı, siyasi duruşu, eğitim seviyesi, cinsiyeti veya cinsel tercihi yüzünden ayırım yapmadım. İyi ki de yapmamışım. Yoksa bugünün ahlaklı solcu kardeşlerim karşısında mahcup duruma düşerdim.”
- “Öz yurdumda garibim, öz vatanımda parya...”
- “Şunu anladım ki dinci kesim için ideolojik durum kardeşlikten bile daha önemliymiş.”
- “Benim yaşadıklarımı tüm toplum ve çevremın yaşamasını isteyecek kadar kırgın ve küskünüm.”
- “Ailem hariç insanlara güvenmiyorum. Ellerinden ve dillerinden emin değilim. Daha önce sabah namazları dâhil mümkün olduğunca camiye giderdim. Şimdi iki rekât kılıp evde tamamlıyorum imam benimle tanışır, benim durumumu öğrenirse ihbar eder yoktan yere içeri girerim diye endişe ediyorum.
- “Büyük bir yıkım içindeyim. Bu zamana kadar oluşturmuş olduğum değerlerin bu süreçte boş olduğunu gördüm. Özellikle muhafazakâr kesim bu zulümlerde gerekli duruşu sergilemeyerek sınıfta kaldılar. "Ömer'in adaleti" sadece slogan olarak kaldı.... Gerekli tepkiyi veremediler çünkü zulüm onlardandı. Bu süreçte herkes imtihan daydı; 'ben' ve 'tüm çevrem'. Şunu söylemeliyim ki bu imtihanı 'alınları secdeye değen' dindarlar(!) "Kaybettiler". Bize sahip çıkan, daha çok insanı merkeze alan, evrensel ahlâk iliklerini benimsemiş Solcu, Seküler (laik), hatta Deist kesimlerdi. Sessiz çığlığımızı sadece onlar duydu. Son olarak Nelson Mandela'nın dediği gibi söyleyeceğim "Belki Komünist değilim. Ama bu süreçte bizi sadece onlar anladılar.”
- “Cemaat ve parti gibi dini kullanan herkese düşmanlık, intikam acıma duygusu kaybı. Pişmanlık.”

- “Çaresizlik Dini gruplara öfke ve nefret Dine ve Allah'a isyan ve öfke Halkın umursamaz haline öfke ve nefret.”
- “En çok da dindar kesim tarafından sahipsiz bırakıldık. ahirete inanmayı ne zaman bıraktı bu insanlar. Kul hakkından korkardık bir zamanlar. Nasıl oldu da bu duruma geldik. Şimdiye kadar işimi sonuna kadar hakkıyla yapan ben bu ülkedeki haksızlığa uğrayanlara sessiz kalanlara hakkım helal değil. ...Ben ne yaptım bu insanlara hâlâ anlamış değilim. Allah büyük.”
- “Ağlatanların da ağlayacağı günler var elbet. İyi ki Rabbimiz Tekmiş. Millet için ümitsizliğe kapıldım. Vatan için karamsarlığa düştüm. Kurumlara güvenim bitti. Müslümanım diyenlerden soğudum. İnsanları değerlendirme ölçülerim değişti.”
- “Sıra bana gelince "Bir FETÖ mağduru daha" dediler. Soruşturmada delil sunulmadı, soranlar dalga geçer, alay eder şekilde yaklaştılar. Sonradan bunların iktidara yakın bir cemaat /tarikattan olduklarını öğrendim. [anlayacağınız yaptıkları işten sevap kazandıklarını, ülkeyi kurtardıklarını düşünüyor olmalılar. 28 Şubatta mağdur edildik diyenler sanki bunlar değildi. Demek ki masanın öbür tarafında olunca zulüm etmek kolaymış.]”
- “Artık dindar ve dinci yaşantıya sahip insanlardan nefret ediyorum.”
- “Artık Müslüman değilim.”
- “Hiçbir ferde güvenemez oldum. Türkiye Cumhuriyeti Devletine ve Kurumlarına inancım kalmadı. Milletimin duyarsızlığı, umursamazlığı ve vicdansızlığının ne boyutta olduğunu idrak ettim. İnsanımızın temel insani değerleri terk ettiğinin, kısa yoldan makam, mevki ve maddiyat peşinde olduğunun farkına vararak çıkar elde etmek için ne kadar büyük haksızlık ve hukuksuzluğa göz yumabileceğini hep birlikte müşahade ettik. Hak, hukuk, adalet, milliyetçilik, din, diyanet gibi kavramların aslında elde edilecek çıkarlar için bir kılıf haline nasıl getirebileceğini gözlemledik.”
- “Ülkemde adalet... hak... hukuk olaylarına inancım kalmadı...düzeleceğine de inancım kalmadı..” “İnançlarım, değerlerim, beklentilerim değişti. Kendi halkıma ve insan ırkına olan güvenim sarsıldı.”
- “Bu siyasi aşk ne pislik bir hastalıkmış.”
- “Birileri sanki vatani için canını verebilecek insanları ülkeden soğutmak için ellerinden geleni yapıyor.”
- “Müslüman çok azmış. Bulursanız bana da gösterin.”
- “Dindarlara Dini cemaatlere sempatiyle yaklaşımdan ‘Pişmanlık’ duyuyorum.”
- “Dini gruplara öfke ve nefret.”
- “Dine ve Allah'a isyan ve öfke.”
- “Halkın umursamaz haline öfke ve nefret.”
- “Allah’a olan inancım bitme noktasına geldi.”
- “Ülke ne hale gelmiş inanılır gibi değil.”
- “İnsanlara güvenimi kaybettim, yüzüme gülen, sen suçsuzsun diyenlerin gerçekte ne düşündüğünü bilmiyorum. Derdimle dertlenen birkaç kişi dışında görüştiğim bütün insanlar sadece moralimi bozdular.”
- “Devleti yönetenlerden nefret ettim. İnsanların din iman diye atıp tuttuğunu ama zulüm karşısında bize sahip çıkmadıklarını gördüm. Özellikle din âlimi gözükkenler başını

kuma gömmüş. Ülke bir kişinin dudakları arasından çıkanlarla yönetiliyor.”

- “Devlet, millet kavramı ve dindarlığa karşı düşüncelerim radikal şekilde değişti.”
- “Devlete ve insanlara güvenimi yitirdim inancımada adeta köklü değişimler oldu İnançlı kesime kendim de inançlı olmama rağmen bakışım çok değişti.”
- “Artık camiye dahi gitmek istemiyorum. Müslümanlardan tiksinti duyuyorum. Vatan bayrak gibi kavramlar benim için hiç bir şey ifade etmiyor.”
- “Birlikte namaz kıldığımız namertlerin asgari insanlık özelliklerini taşıyamadıklarını gördüm.”
- “Dindarlara güvenim kayboldu.”
- “Dindar insanlara ve kul hakkına inandıklarına dair güvenim azaldı insanlardan soğudum”
- “Dine ve insana olan güvenimi kaybettim.”
- “Güven bunalımı (yalıyorum). Müslümanım diyen İnsanlara artık güvenim kalmadı.”
- “Herkes kırıldım. Kahrettim.”
- “Her şeyden ve herkesten şüphelenmeye başladım.”
- “Adalet, eşitliğe inancım kalmadı. Dindarım diyen insanlar suçu ispatlanana kadar herkes suçsuzdur diyemedi ve bu benim dindarlar konusundaki bakış açımı çok değiştirdi. Hem dindar hem bu kadar kötü nasıl olunabilir aklım almıyor.”
- “Çocuklarımın gurur duydukları anneleriyken şimdi bu ülkenin ‘ötekisi’ oldum. umutluyum sureci sağlam olarak atlatmaya çalışıyorum. sucu bucu değilken devlet beni FETÖ’cü, ilan etti. ...Dine ve dindar insanlara güvenim kalmadı.”
- “Devlete ve millete olan güven duygumu kaybettim. Dünyada böyle vatandaşına haksız yere zulüm yapan bir devlet olacağını hayal bile edemezdim. Haksızlıklar ve adaletsizlikler karşısında böyle duyarsız bir millet özellikle Müslüman geçinen bir millete mensup olduğum için utaniyorum. Önce insan olmalı, adaletli ve vicdanlı insan. Zulüm karşısında susan dilsiz şeytan olmamalı.”
- “En önemlisi inancımı kaybetmekten korkuyorum; kafamda saplantı oldu bunlar gibi olmaktansa. Bu dinde kalmam gereksiz diye atamıyorum. Çünkü suçsuzsun diyorlar çözüm yolu sunmuyorlar.”
- “Dindarlara olan güvenim sarsıldı.”
- “1.5 yıl oldu Adaletli davranılmadığı için İslamiyet’in gerçeklerine uygun davranılmadığı için gerçekten suça bulaşanlarla, bulaşmayanları ayırmadıkları için topluma ve Müslümanım diyen kişilere güvenim kalmadı. Daha önceleri eşim kızım ve ben namaz kılan insanlardık şimdi ise İslamiyet’i yaşayan insanları sorgulamaya başladık. Herkes kendini düşünen bana dokunmayan yılan bin yaşasın, başkalarının düştüğü durumdan keyif alan bir toplum oluştu. Artık sorumlusu sahte din imamları ve adaletli davranmayan siyasetçiler diye düşünüyorum.”
- “Güçlünün ve otoritenin yanında yer aldıklarını gördüm herkes dilsiz şeytan. ve tepkisiz değil. Özellikle bunu yaşadığım muhafazakâr çevrede gördüm yani Müslümanların (çoğunun) Müslüman gibi yaşamadığını gördüm. Ses çıkaranlar yürekli samimi ama güçsüz kişilerdi. ‘Adalet güzeldir’ ama ‘amir de olursa daha güzeldir’.”
- “Dindar insanlara olan güvenim korkuya dönüştü”

- “İnsanlara ve devlete güvenim sarsıldı özellikle dindarım diyen insanlara hiçbir şekilde güvenim kalmadı.”
- “Ben bu memlekette neyim diye sorgular oldum. Bu memlekete olan aidiyetim bitti. İmkânım olsa vatandaşlıktan bile çıkıp ailemle birlikte bir daha geri dönmek üzere bu memleketten gitmek istiyorum. Dindar bir insan olduğum halde sakallı, sarıklı, cübbeli, çarşaflı, başörtülü insanlardan, imamlardan nefret eder oldum. Kesinlikle camiye gitmiyorum. Cami imamlarının arkasında namaz kılmıyorum. Hülasa, bu kadar cahil sürüsünün olduğu bir memlekette yaşamak artık bana ağır geliyor.”
- “Dindar insanlara ve kul hakkına inandıklarına dair güvenim azaldı insanlardan soğudum.”
- “Yakın çevremden kötü bir tavır görmemekle beraber kendim dışında toplumun (hele dindar geçinenlerin) bunca zulme ve arsızlığa ses çıkarmamasını lanetliyorum.”
- “Dindarlardan... soğudum.”
- “Dindarlara güvenim kayboldu.”
- “Yıllarca beraber vakit geçirdiğiniz, hayatınızın her detayını bilen insanlar surf devletin hışmına uğramaktan korktukları için size terörist dedi ve böyle olduğunuza da kendilerini inandırdılar. Ahlaklı ve erdemli insan olmanın hakikatte ne kadar zor bir şey olduğunu öğrendim. Dindarlığın bunlarda netice vermediğini üzülererek fark ettim. Topluma olan bütün saygımı ve inancımı yitirdim, daha bireyselci bir insan haline geldim.”
- “Dindar insanlara karşı olan güvenim kayboldu.”
- “İnsanlara güvenim kalmadı. Dini kullananlardan nefret ediyorum.”
- “İnsanlara ve devlete güvenim sarsıldı. Özellikle dindarım diyen insanlara hiçbir şekilde güvenim kalmadı.”
- “Kimseye güvenim kalmadı. Dine olan inancım zayıfladı”
- “Çocuklarımın Müslümanlara olan güveni azaldı, sola kaydı. ... düşüncesine sahip oldular.” İstemediğimiz halde üniversitede okuyan çocuklarım ....derneğinden burs almaya çalışıyor. Çocuklarımı şeytanın kucağına itenlere hakkımı hiçbir zaman helal etmeyeceğim.”
- “.... Partiye ve destek veren herkesi vicdansız zalim, menfaatçi ve ahlaksız görmeye başladım”
- “Dini hassasiyetleri olduğunu söyleyen bir yöneticinin bu zulmü yapması, münafıklığın ne olduğunu anlamamı sağladı.”
- “Eğer bu yaşıma kadar yaptığım bir hata varsa o da her seçimde ...partiye oy vermemdir. Bu eylemimle sadece kendi hayatımın değil başkalarının da hayatının mahvolmasına sebep olduğumun farkındayım.
- “Bütün bu yaşananlar bende çok ama çok derin izler bıraktı. Dünya görüşümü, insanlara bakış açımı çok değiştirdi. ‘Ahlak ve vicdan kavramlarının din ile alakası olmadığını’ öğrendim. Hatta dinin menfi manada kullanıldığında insanları canavarlaştırdığını gördüm... Bütün bunları görünce mütedeyyin kesimden soğumaya başladım.”
- “Bunca yıl din ile kandırıldığımı ve dinin insanlara teslimiyetten başka bir şey veremeyeceğini anladım. Resmen aydınlanma yaşıyorum.”

- *“Ruhsal bunalım, dini ve inanç bunalımı yaşıyorum.”*
- *“Toplumda hüsnü zan ile yaklaştığım kişilerin umursamazlığını gördüm. Bu durumda da bile aramayıp sağda solda gıybet eden insanlar gördüm. Bir yere çıkamaz gidemez duruma geldim. Camilerde yapılan siyasi propagandalardan dolayı çevremdeki dindar insanlardan ve imamlardan soğudum. Yargıya olan inancımı tamamen yitirmek üzereyim. Maalesef beni ÜLKEMDEN soğuttular.”*
- *“Hayata küstüm, vatana millete küstüm.”*
- *“Devlet ve topluma olan aidiyetim kalmadı.”*
- *“Dindarlara güvenim kayboldu.”*
- *“İnancım bitti.”*
- *“İnsana ve Müslümanım diyene bakışım çok değişti. Birçok insandan öğreniyorum.”*
- *“Yaşadıklarımız tamamen bizim hatamız oldu. Alın secdeye gidiyor diye asla kimseye oy vermeyeceğim. Müslüman görünenlerden asla adil bir yönetici olmayacağını anladım. Ama çok geç.”*
- *“Adalet sadece bir parti adıymış. Vefa bir semt adıymış. Din koca bir yalan imiş. Devlet ceberutmuş. Ana baba kardeş arkadaş kadar olmuyormuş.”*
- *“Artık bu devlete ve zulme susan bu millete acımıyorum. Bu millet başına gelen her musibeti hak ediyor diye düşünüyorum. Zulmü alkışlayan sözde dindarlar beni dinden soğuttu.”*
- *“Artık hiçbir dini kuruluşa beş kuruş yardım etmiyorum. Sokakta gördüğüm hiçbir fakire acımıyorum. Ağır şartlarda çalışan işçilere önceden şefkat duyardım, şimdi duymuyorum. Onların en azından işi var, benim sebepsiz yere işim bile yok. Diyanetin söylediği hiç bir şeye inanmıyorum.”*
- *“Ben mesleğini severek ve titizlikle yapan yardımsever duyarlı biriyim. Hiçbir şekilde açıklama yapılmadan bir suçlu gibi ihraç edilmek çok ağır hele adli soruşturma sonucu öğrendiğim. Hiç ilgim olmayan teknolojik sebepten olması ve terörist diye yaftalanmak korkunç. Bir de bunun kendini inançlı gören adaletli olduğunu savunan insanlar tarafından yapılıp zulme dönüşmesi öfke ve hayal kırıklığını artırıyor. Kendini dindar olarak lanse edip zalimlik yapanları gördükçe özellikle idareci olanlara güvenim kalmadı iyi işler yapacaklarına dair inanç ve umudum kalmadı.”*
- *“Müslümanım diyenlere inanmıyorum.”*
- *“Öz yurdunda garibim öz vatanımda parya. Hakkımda FETÖ değil de PKK, DHKP-C gibi ithamlar olsa daha çok sahip çıkılır, adam yerine konulurdum.”*
- *“Özünde iyi insanlar, vatanını milletini seven idealist kişiler devlete küstürüldü. Beni üzen işsiz kalmak değil. Beni üzen aşık olduğumuz ülkemizde bize hain denilmesi. Biz yine de ülkemizi çok seviyoruz. Ama başımızdakileri hiç bir zaman affetmiyoruz.”*
- *“Suriyeliler kadar bile değerimiz yok.”*
- *“‘Suriyeli kadar kıymet göreyim kafi’ der haldeyim canım vatanımda.”*
- *“Bir ilişkin olmasaydı atılmazdın muhakkak vardır canım, diyen insanlardan nefret ediyorum. Hiçbirine hakkımı helal etmiyorum. Zannetmekle muamele edilmez.”*
- *“Müslüman olduğunu iddia eden insanlar potansiyel suçlu kabul etmeleri, araştırıp, suçu olup olmamalarına bakmamaları ve ‘vardır bir suçları demeleri’ en kötüsü idi.”*

- “Artık Müslüman değilim.”
- “İnançlarım, değerlerim, beklentilerim değişti. Kendi halkıma ve insan ırkına olan güvenim sarsıldı.”
- “Sol görüşlü dediğim, aynı okulda görev yaptığım arkadaşları aradı sordular fakat beraber yediğim içtiğim mütedeyyin kesimden arkadaşlarım ise ne aradı ne sordu. Ne garip ve de ne acı bir tablo değil mi. Allah inancının insanların cesaretini artırmasını beklerken Allah'a yakın gibi görünen insanların çok korkak olduğunu ateist derecesinde olan insanların ise çok cesur olduklarını gördüm.”
- “Artık dindar ve dinci yaşantıya sahip insanlardan nefret ediyorum.”
- Bize yaşatanları zaten Allaha havale etmişim en büyük inkisar-ı hayal İslami camia ve insanların tepkisizliği. Bunların kalitesizliklerini anlayabilmek için bu süreç yaşanmalıymış. Vatan sevgimi kaybettim. Bu ülkede bu samimiyetsiz insanlarla aynı havayı solumak dahi istemiyorum...”
- “Ülkeden, yönetimden insanlardan devletten öğreniyorum. Bir daha da bu şekilde çatlayana kadar koşup hizmet de etmem. Gün olur da tekrar eski günlere kavuşursak beni ortada bırakanlar dâhil hiç kimseyle bir daha görüşmem. Elime fırsat geçerse de asla yardım etmem, ilgilenmem dertleriyle dertlenmem, din-i dar insanlar yüzünden bundan sonra asla siyasal İslam’a ve siyasal İslam’a destek veren hiç bir cemaat, cemiyet vs. ye asla hoşgörüyü bakmam. Elime fırsat yetki geçerse de yardım etmem, özellikle... artık bende sadece tiksinti yaratıyor bundan sonra asla dinci siyasal İslamcı muhafazakâr kesimle işim olmaz. Süslüman ve hörgüç kafalı... lardan da öğreniyorum.”
- “Bir insanı yapmadığı ve değerlerine ve karakterine bile uymayan bir suç isnat edilerek toplum içinde silahsız ölüme terk etmek idam cezasından daha ağır psikolojik ceza. Ama yakınları olarak siyasi tercihlerimiz sosyal çevremiz ve dostlarımız ekonomik durumumuz değişti **artık. grup dernek cemaat parti tarikat ailemize giremez.**”
- Tüm yaşadıklarımıza rağmen yine de hukuk içinde kalarak ve **sabrederek** hayatımıza devam edeceğiz kimseye kinimiz yok öç alma duygumuz yok ama haklarımızın ve daha da önemlisi **itibarımızın iadesi için yasal olarak takipçi olacağımı yılmadan devam edeceğimi** bildirmek isterim.”
- **Dileğim umudum mağdur olan herkese en kısa zamanda haklarını teslim edilmesi, ailemin hassaten dokuz aylık olan çocuğumun çalınan geleceğinin bir an evvel iade edilmesidir. Ama kesin olan bir şey var ki açılan yaranın asla kapanmayacağı hatta çocuğuma ve belki de torunlarımıza kadar aktarılacağı kanaatindeyim. Kanaatimce gelecek asla geçmiş gibi olmayacak bu kesin.**
- “Ben 21 yıl polis olarak çalıştım, Bütün mitinglerde (solcular, sosyalistler, komünistler, laikler, Atatürkçüler, aleviler, hatta eş cinseller vb.leri, yani ülkemin ötekileri) “Susma sustukça, sıra sana gelecek” diye slogan atarlardı. Mesleğin ilk haftasıydı, Kızılay meydanında duydum bu slogandan, ürpermiştim. Yüzbinlerce insan aynı anda bağıırıyordu “**Susma sustukça sıra sana gelecek**” Sonrasında binlerce kez duydum. Ben "Yok canım işini düzgün yapar ve kimseye karışmazsan sana bir şey olmaz" dedim. Ve gün geldi sıra bize geldi. Gördüm ki yine bu ötekiler bağıırıyor “**HERKES İÇİN hak, hukuk, özgürlük, kadın, çocuk, doğa, eğitim.....**” diyorlar.. Konuşmak için çok geç kaldığımı düşünüyorum ve susuyorum.”³⁷

³⁷ KHKlı Platformunun Facebook sayfasından alıntıdır.

Grup 6: Radikal /Hümanist Algı ve Tutumlar

- “Öfkələndim. ‘Siz kimsiniz de beni işten atıyorsunuz?’

OHAL mağdurlarının, mağduriyetleri sonrası, sosyal çevrelerinde ağırlıklı olarak karşılaştıkları tutum ve davranışlar karşısında geliştirdikleri kendi algı ve tutumları, “Ben, devlet ve toplum tarafından, böylesine kötü muameleleri görmeyi hak edecek bir ‘suç işlemedim’ / ‘bir yanlışlık yapmadım’” konumlanması çerçevesinde oluşmuştur. Neticede, mağdurlar,” “insanlara (millele) karşı güven bunalımı yaşamaya, geçmişteki temel yargılarının ve inançların sorgulamaya ve değiştirmeye”, bir takım siyasi gruplara karşı nefret bile hissetmeye, “kutsadıkları devlete olan güvenlerini yitirmeye”. “dindarlara olan güvenlerini kaybetmeye ve onlardan nefret derecesinde soğumaya” başlamışlardır. Bir kısım dindar-mağdurlar ise aynı duyguları yaşarken, anlam veremedikleri muameleler karşısında, tanrıya yönelerek, “bu ondan gelen bir sınavdır” algısı geliştirmişlerdir.

YAŞANAN HAKSIZLIKLA MÜCADELE İÇİN GELİŞTİRİLEN YÖNTEMLER

Grup 1: Aksiyonerler /Aktif direnişçiler

- ‘Siz kimsiniz de beni işten atıyorsunuz?’ Bu hukuksuzluğu ve iktidarın oynadığı bu oyunu teşhir etmek için ihraç edildiğim okulun önünde eyleme başladım. Oradan Yüksel Caddesindeki eyleme geldim. Sokakta mücadele ettikçe fiziki olarak çok eziyet gördüm. TEM şube tarafından kaç kez gözaltında günlerce tutuldum. Kalbime Pil takıldı bu süreçte. Ama asla ye'se düşmedim. Direndiğim için asla pişman olmadım. Aksine, sineye çekmediğim için, zulmü teşhir ettiğim için rahatladım. Haklılığımızı daha çok insana anlattıkça daha da rahatladım. Şimdi hakkımızı alacağımızdan eminim.”

Grup 2: Müphem Direnişçiler

- “İşe dönersem bir daha “eşek” gibi çalışmamaya, ‘sallabaşını al maaşını’ yapmaya ahedtim.”
- “Bir daha da bu ülkeye çatlayana kadar koşup hizmet de etmem.”
- “Akademik çalışmalara ilgim arttı. İlk fırsatta inşallah çok daha fazla üretken olacağım.”
- “Kardeş, arkadaşlar ve akrabalarla ilişkilerin kesilmesi”
- “Artık Müslüman değil”
- “İlk fırsatta ülkeyi terk planı”
- Artık grup dernek cemaat parti tarikat ailemize giremez.”

- **Grup 3: Yasal Direnişçiler**

- *Tüm yaşadıklarımıza rağmen yine de hukuk içinde kalarak ve **sabrederek** hayatımıza devam edeceğiz kimseye kinimiz yok öç alma duygumuz yok ama haklarımızın ve daha da önemlisi **itibarımızın iadesi için yasal olarak takipçi olacağımı yılmadan devam edeceğimi** bildirmek isterim.”*

- **Grup 4: İnançlı Direnişçiler**

- *“Sabır ve dua ya devam”*
- *“Zalimlere isyan ve öfkeye ve de Allah'a tevekküle devam”*
- *“Allah'tan ümidimi kesmemeye, ümitle beklemeye devam”*
- *“Yaşananları Allah'a havale etmeye devam*
- *“Zulümlere karşı fiili olarak hiçbir şey yapamasa da en azından **buğz etmeye devam.**”*

OHAL/KHK uygulamaları nedeniyle mağdurlar ve mağdur yakınlarının yaşadıkları deneyimlerin sosyal ve siyasal benlik algıları ve tutumları üzerindeki önemli etkilerinin olduğu görülmektedir. Ancak, mağdur ifadelerinden anlaşılan şekli ile mağdurlar devletten ve çevreden gördükleri genel tutum ve davranışlara farklı şekillerde ‘anlamlar’ yükleyerek tepkilerini o çerçevede şekillendirmişlerdir.

OHAL’de yaşadıklarını tanrının bir ‘sınavı’ olarak görenler, ‘tanrıya’ daha çok yönelmeyi tercih ederken; yaşananların kaynağını ‘din’ veya ‘dindarlar’ olarak görüp kendilerine yaşatılanları hak etmediklerini düşüneler, ‘dinden ve dindarlardan’ uzaklaşmayı ve/veya onlara cephe elmayı tercih etmişlerdir.

OHAL’de yaşanan haksızlıklarla mücadele yöntemi olarak, dindar kesim çoğunlukla, “sabır, dua/beddua ve tevekkül ile selamete çıkmayı” hedeflerken, diğer kesimler aktif direniş, dindar gruplara destek vermeme, karşıt gruplarla işbirliğine girme vb. gibi farklı mücadele yöntemleri geliştirmeye çalışmışlardır.

OHAL/KHK MAĞDURU VE MAĞDUR YAKINI KATILIMCILARIN RUHSAL KLİNİK GÖRÜNÜMLERİ VE PSİKOLOJİK PROFİLLERİNİN ANALİZİ

Araştırmamızda ‘OHAL/KHK mağduru’ ve ‘mağdur yakını’ katılımcıların ruhsal klinik görünümünün ölçümlerini yapabilmek için özel olarak hazırlanmış sorular da yer almıştır. Belirtilen çerçevede:

“OHAL/KHK mağduru” katılımcılara aşağıdaki sorular yöneltilmiştir,

- A14 “Gözaltında kötü muamele/işkence sonrası psikolojik belirtiler.”
- A15 “Gözaltında kötü muamele/işkence sonrası tıbbi /psikolojik destek alma ihtiyacı duyup duymadıkları.”
- A30.3 “Cezaevinde kötü muamele/işkence sonrası psikolojik belirtiler.”
- A30.4 “Cezaevinde hangi psikolojik belirtileri yaşadılar.”
- A30.5 “Cezaevinde kötü muamele/işkence sonrası tıbbi /psikolojik destek alma ihtiyacı duyup duymadıkları.”
- A33 “Tüm OHAL/KHK mağdurlarının yaşadıkları mağduriyetler sonrası ortaya çıkan psikolojik sorun belirtileri.”
- A34 “Tüm Mağdurların mağduriyetleri sonrası tıbbi /psikolojik destek alma ihtiyacı duyup duymadıkları.”
- A40- “OHAL/KHK’ların sebep olduğu mağduriyetlerin kişilik ve/veya psikoloji üzerine etkileri.”

“OHAL/KHK Mağduru Yakını” katılımcılara aşağıdaki sorular yöneltilmiştir,

- MY06 “Yakınlarının ve/veya kendilerinin yaşadıkları mağduriyetler nedeniyle tıbbi /psikolojik destek alma ihtiyacı duyup duymadıkları”
- MY07 “Mağduriyet sonrası ortaya çıkan psikolojik belirtiler”

Maddelerin hazırlanması aşamasında görevlendirilen uzman psikolog, psikolojik danışman ve sosyal çalışmacılar, OHAL mağduriyeti yaşayan kişilerin öykülerini, sosyal medya

örgütlenmelerine, platformlara attıkları mesajlarını, basına konu olan hikayelerini inceleyerek; uzmanların yapılan gerçekleştirdikleri ziyaretler, yüzyüze ve terapötik görüşmelerle edinilen mağdur örnekleminin ruhsal durumlarının klinik görünümüne ilişkin önbilgiler elde etmişlerdir.

Buna göre mağdurların ve mağdur yakınlarının ruhsal durumlarına yönelik şikâyetlerinin ve semptomlarının, DSM-5 Ruhsal Bozuklukların Tanı Ölçütlerine³⁸ göre; Travma Sonrası Stres Bozukluğu (TSSB), Depresyon Bozuklukları, Bipolar Bozukluklar ve Anksiyete Bozuklukları tanı ölçütlerini taşıyan belirtilere sahip oldukları gözlemlenmiştir. Bu itibarla, DSM-5'te ilgili tanı kriterlerini karşılayan, sorular araştırmaya katılan 'mağdur' ve 'mağdur yakınları' için seçilerek araştırma formuna yerleştirilmiştir.

Araştırmada, mağdur ve mağdur yakınlarını tamamen 'tanılama' amacı güdülmemiştir. Sadece genel semptomatik görünümünün elde edilmesine odaklanılmıştır. Bu bağlamda katılımcıların, psikolojik profillemeye, işaretledikleri her bir klinik belirti, ruhsal bozukluk geliştirdiklerine dair geçerli bir veri olarak değerlendirilmiştir.

Ruhsal bozukluklar ve psikiyatrik sınıflamalar, mağdurlar ve mağdur yakınları için yaşadıkları travmatik ve zorlayıcı olayların sonucudur ve sonuçlara göre yaşananların şiddetini ifade etmektedir ya da etmemektedir. Ancak her travmatik zorlayıcı olay, bir ruhsal bozukluk ya da bir belirti olarak karşımıza çıkmayabilir. Bu durum hiçbir değişime, olumsuz etkiye neden olmadığı ya da bir problem oluşturmadığı anlamına gelmez. Birçok mağdur, yaşadıkları travmatik olaya karşı, kişilik özellikleri, koruyucu yaşam faktörleri, sosyal duygusal destek, değer, inanç ve tutum alışkanlıkları vb. sebebiyle ruhsal bozukluk geliştirmeyebilir ya da yaşadığı zorlanımlı deneyimlerle başa çıkabilir. Dolayısıyla araştırma nicel verileri bize ruhsal bozukluklar, ruhsal tedavi alma, riskli belirtilere ilişkin geçerli veriler sunmasının yansıması; mağdurların yaşadıklarına ilişkin duygu ve düşüncelerini içeren mesajlar, yakın sosyal çevre ve aile ile ilişkiler, ideolojik tutum ve fikirler, değer ve inançlar ile ilgili görünümü de ortaya koyarak, kişiyi ruhsal bozukluklara götürmese bile psikolojik profilini ve bunun etkilerini inceleme olanağı sunmaktadır.

Bu bölümdeki değerlendirme ve yorumlamalar, bir pratisyen hekim, iki uzman klinik psikolog, iki psikolojik danışman ve bir sosyal çalışmacıdan oluşan bir ekiple konsülte edilerek bir uzman klinik psikolog tarafından yapılmıştır.

³⁸ DSM-5 Tanı Ölçütleri Başvuru El Kitabı (2013) çev. Ertuğrul Köroğlu, HYB Yayıncılık.

NİCEL KLİNİK ÖLÇÜMLERİN RUHSAL DEĞERLENDİRMESİ

A14- KHK/OHAL MAĞDURLARINDA GÖZALTINDA YAŞADIKLARI KÖTÜ MUAMELE SONRASI ORTAYA ÇIKAN PSİKOLOJİK BELİRTİLER

- “Bir tek ben değil ki herkese yapılıyordu. Erkekleri soymuşlardı. Bayanların başlarını açıp erkeklerin ve polislerin önünden doğruca banyoya götürülüyorduk.”
- “Sadece ‘tecavüz’ etmediler (onun dışındaki her işkenceyi yaptılar)”
- “48 (saat) aç bırakıldım... Bazen çağırılmama rağmen gelmiyorlardı 12 saat tuvalet ihtiyacı gideremedim.”
- “Hayır korkuyorum.”

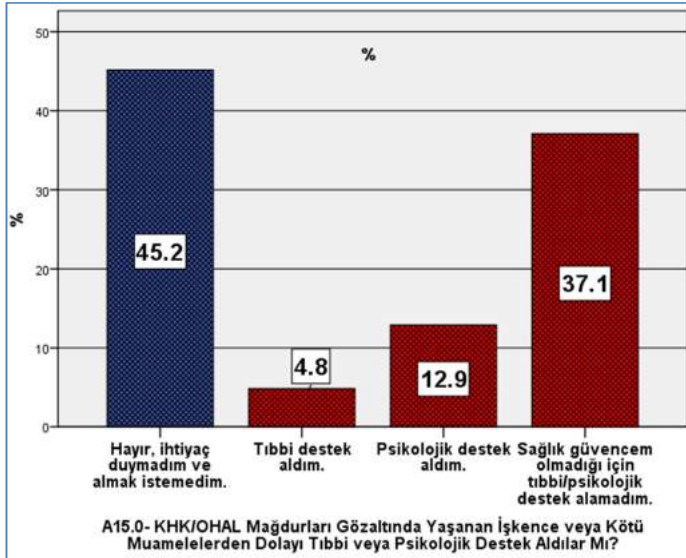
Yukarıda mağdurların gözaltında yaşadıkları işkence ve kötü muameleleri anlatmaları istendiğinde verdikleri ifadelerden birkaç örnek bulunmaktadır. Psikoloji literatüründe bu tür yaşam deneyimleri travma olarak tanımlanmaktadır. Travma, kişinin fiziksel ve psikososyal bütünlüğünü tehdit eden yaşam deneyimleri olarak adlandırılmaktadır. Travma Sonrası Stres Bozukluğu (TSSB) ise travmatik yaşantı sonrası, olayı tekrar tekrar yaşama, anımsatan uyarlardan kaçınma, artmış uyarılmışlık hali ile karakterize olan ruhsal bir bozukluktur. A14 maddesinde bulunan belirtiler TSSB tanı kriterleridir: Geleceğe ilişkin tekrarlanan umutsuzluk duyguları; İnsanlardan uzaklaşma,

yabancılaşma; yaşanan sıkıntıların sürekli zihninde canlanması rüyalara girmesi; yaşanan olayları hatırlatan kişilerden/yerlerden /konuşmaktan kaçınma; Uyumakta veya uyumayı sürdürmekte zorlanma; düşünceleri bir konuya yoğunlaştırmakta zorlanmak; öfke patlaması veya ani irkilmeler yaşamak; tekrarlanan aşırı korku, çaresizlik, dehşete anları yaşamak; yaşanan olaylar yeniden tekrarlanıyormuş hissine kapılmak. ‘Diğer’ seçeneğini işaretleyenler ise durumlarını; “İnsanlara artık güvenmiyorum”, “Sürekli korku içinde yaşıyorum”, “yaşadıklarım aklıma geldikçe sinirlenip geriliyorum ve düşünmemeye çalışıyorum”, “artık ülkemden nefret ediyorum” şeklinde ifade etmişlerdir.

Maddede katılımcıların neredeyse tüm belirtileri %50 oranının üzerinde gösteriyor olmaları, büyük bir kısmının TSSB tanısı alabilecek düzeyde olduklarını ortaya koymaktadır. Yani gözaltında işkence/kötü muamele gören kişilerin ortalama %50’den fazlası, etkilerini uzun süre taşıyacakları Travma Sonrası Stres Bozukluğuna maruz bırakılmaktadır. Özellikle katılımcıların %8.1’inin işaretlediği “Travmatik olayın bir kısmını hatırlayamama” daha ağır travmatik olayları yaşayanların taşıyabileceği bir belirti olduğundan, TSSB’yi daha ağır görünümlü bir bozukluk yaşayanları ifade etmektedir.

A15 - KHK/OHAL MAĞDURLARI GÖZALTINDA YAŞADIKLARI İŞKENCE/ KÖTÜ MUAMELE SONRASI TIBBİ-PSİKOLOJİK DESTEK ALMA DURUMLARI

Katılımcıların büyük kısmının, işkence/kötü muamele nedeniyle Travma Sonrası Stres Bozukluğu (TSSB) geliştirdiği, A14 maddesinde ortaya konulmuş olmasına rağmen A15 maddesinde aynı katılımcıların sadece %12.9’u psikolojik destek aldığını, %37.1’inin de sağlık güvencesi olmadığı için bu hizmeti dahi alamadığını belirtmiştir. TSSB, günlük hayatı

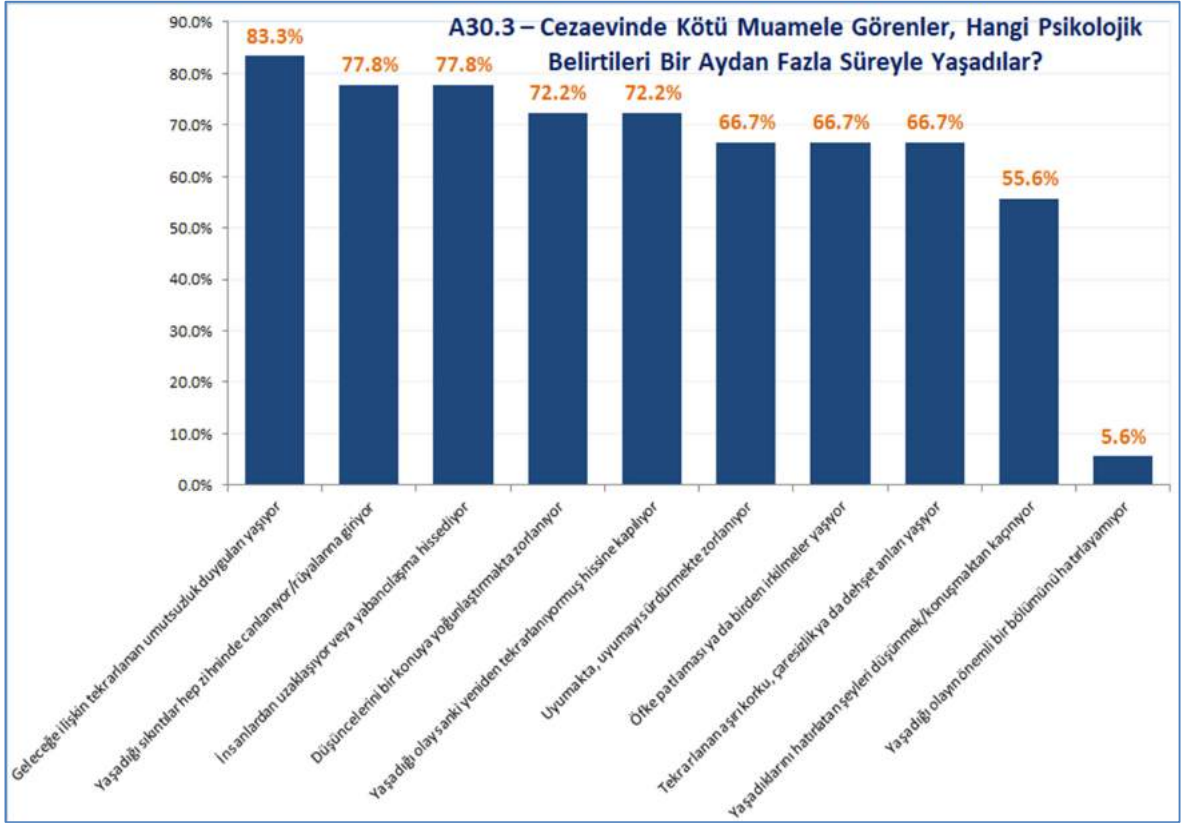
doğrudan etkileyen sonuçları ile tedavi edilmesi gereken, yaşam kalitesini ve fonksiyonlarını ciddi derecede düşüren bir psikiyatrik bozukluktur. Şu görünümde ise katılımcıların %37.1’inin travmatik belirtilerle yaşamaya maruz bırakıldığı söylenebilir. Tedavinin neticelerini bilmesek de %12.9 ve %4.8’lik orandaki katılımcıların bunlarla mücadele için destek alabildikleri görülmektedir. %45.2’lik

katılımcılar ise, yaşadıkları durumla başa çıkabildiklerini ya da bu problemler için bir destek almak istemediklerini belirtmişlerdir.

Yaşadıklarını ve tedavilerini anlatan bazı katılımcılar, kendilerini şöyle ifade etmişlerdir:

- “Almadım. Alamadım. Yaşayan ölüyüm. Nefes alıp veriyorum o kadar. Devlet tarafından hâlâ tecrit ediliyorum.”
- “Aşırı derece mikrop kapığım için tedavi gördüm. Psikolojik olarak tedavi verecek doktor olduğuna inanmıyorum.”
- “Aşırı derecede kaygı korku yaşıyorum. İlaç kullanıyorum. Nefes alamıyorum. Kendime zarar vermekten korkuyorum.”
- “İştahsızlık, uykusuzluk, gelecek endişesi, hiçlik (yaşıyorum).”

A30.3- CEZAEVİNDE GÖRÜLEN KÖTÜ MUAMELE SONRASI MAĞDURLARDA ORTAYA ÇIKAN PSİKOLOJİK BELİRTİLER

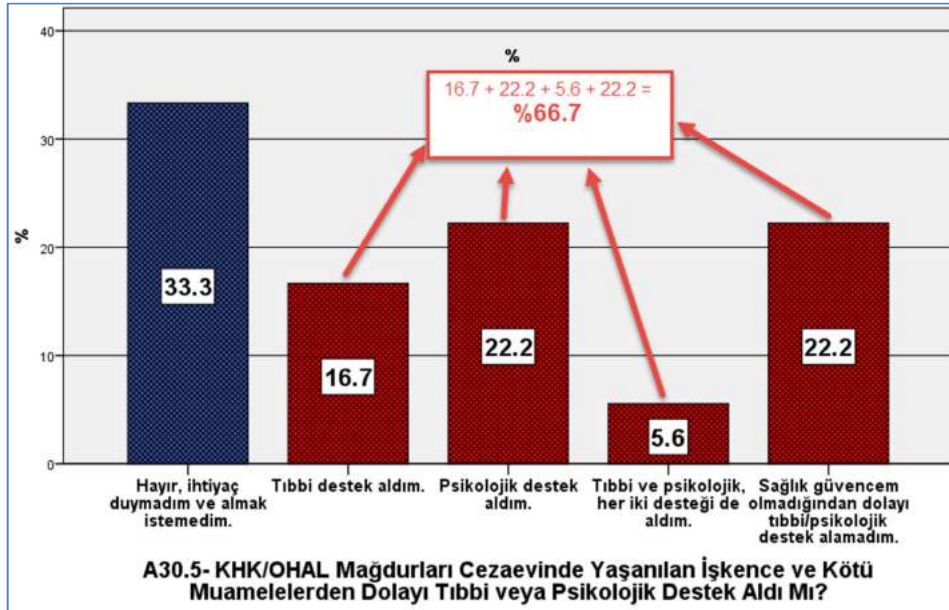
- “Cezaevine girdiğimiz günden itibaren 9 gün boyunca su dâhil olmak üzere hiçbir temel ihtiyacımız karşılanmadı. Psikolojik işkence yapıldı.”
- “Çıplak arama yapıldı. Kamerasız bir odada darba maruz kaldım.”
- “Kalp spazmı geçiren birine bu gün doktor yok diyebildiler. Lütfen içini siz doldurun.”
- “Ortada hiçbir şey yokken gardiyanların bir kısmı sürekli hakaret ve yüksek sesle bağırıyordu. Aramalar da insan onurunu zedeleyici şekilde idi.”

Yukarıdaki ifadeler mağdurların cezaevinde maruz kaldıklarına dair ifadeleri. Gözaltı koşullarında olduğu gibi, cezaevi koşullarında da travmaya maruz kalmaları halinde bunun etkilerinin Travma Sonrası Stres Bozukluğu (TSSB) belirtilerine sebep olabileceğinden hareketle, A14 maddesinde kullanılan belirtilerin aynısı yeniden, A30.3 maddesinde cezaevi koşulları için kullanılmıştır.

Ölçümlere bakıldığında cezaevlerinde işkence/kötü muameleye maruz kalanların ortalama %70'inin TSSB belirtilerini anlamlı derecede taşıdığı görülmektedir. %5.6'lık "Yaşadıklarının bir bölümünü hatırlayamıyor" bölümünde bulunanların ise ağır travmatik etkiye ve bozukluğa maruz kaldığı söylenebilir. Oranların gözaltında yaşanan işkence/kötü muamelelerden sonra görülen psikolojik belirtilerden anlamlı ölçüde yüksek çıkmasının, cezaevi koşullarında travmaya sebep olan uyarıların, olayların tekrar tekrar yaşanması, göz önünde birçok defa maruz kalınması ile ilişkili olduğu değerlendirilmiştir. Yinelenen zorlayıcı durumlar, cezaevinde mağdur olanların psikiyatrik belirtilerinin artmasına neden olmuştur.

A30.5 - MAĞDURLAR CEZAEVİNDE YAŞADIKLARI KÖTÜ MUAMELELERDEN DOLAYI TIBBİ VEYA PSİKOLOJİK DESTEK ALMA DURUMLARI

A30.3 Maddesinde araştırmaya katılanlardan cezaevlerinde işkence/kötü muameleye maruz kalan kişilerin ortalama %70'inin Travma Sonrası Stres Bozukluğu belirtileri taşıdığı

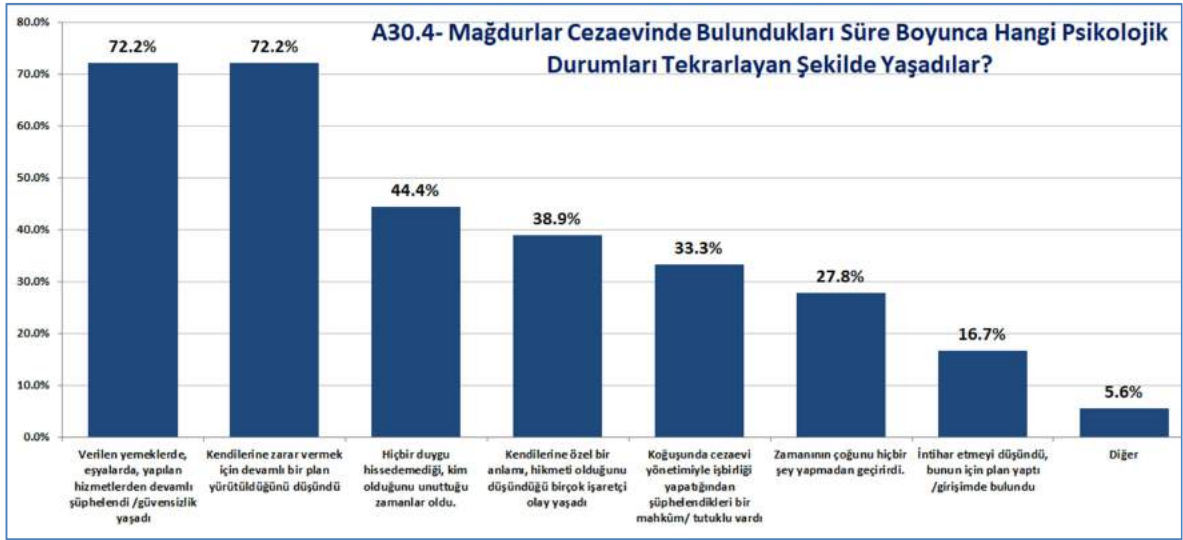
düşünüldüğünde, A30.5 maddesinde gördükleri işkence/kötü muameleden dolayı herhangi bir tedavi hizmeti alanların %66.7 oranında olması daha da anlamlı hale gelmektedir. Gözaltı koşullarında

yaşanan travma sonrası alınan tedavilere kıyasla, belirtilerin yaygınlığının artmasının, tedavi alma davranışının da artmasına neden olduğu görülmektedir. Bu itibarla, cezaevlerinde yapılan işkence/kötü muamelelerin daha ağır psikiyatrik/psikolojik sonuçlara neden olduğu, mağdurları tedavi ve çözüm arayışına daha şiddetli şekilde götürdüğü söylenebilir.

Aşağıda, cezaevinde işkence/kötü muameleden mağdur olanları ifadeleri, koşulların, travmalarının ağırlığını ortaya koymaktadır:

- “Cezaevleri, ıslah evi olmaktan çıkmış. Resmen ‘İnsanı insanlıktan çıkartan, rejimin cehennem evleri’ olmuş.”
- “Cezaevlerinde her gün daha neyi kısıtlayabiliriz diye düşündüklerine kanaat getirdim.”
- “Hiçbir görevliye hakkımı helal etmiyorum.”

A30.4 - MAĞDURLAR CEZAEVİNDE BULUNDUKLARI SÜRE BOYUNCA YAŞADIKLARI PSİKOLOJİK DURUMLAR

A30.4 Maddesinde yer alan belirtiler, yöntem bölümünde belirtildiği üzere, mağdurlarla yapılan görüşmelerde ve alınan mesajlarda cezaevi koşullarında bulunan kişilerin rahatsızlık duydukları, yaşadıkları konular düşünülerek; aynı zamanda bu içeriklerin ruhsal durumlarıyla da ilişkilendirilerek hazırlanmıştır. Paranoid düşünceler ve duygulanım, persekütuar fikirler, depersonalizasyon ve derealizasyon, grandiyöz hezeyanları, katatoni ve donukluk, kendine zarar verme gibi psikiyatrik belirtilerle ilişki olan bu maddeler, bir tanı spektrumunun göstermeyip farklı tanıların karakterize olmuş belirtilerini muhteva etmektedir. Özellikle psikotik ve duygudurum bozukluklarında görünen bu belirtilerin ölçümü, mağdurların cezaevindeki ruh sağlıklarına ilişkin genel bir fikir edinmemizi sağlamıştır.

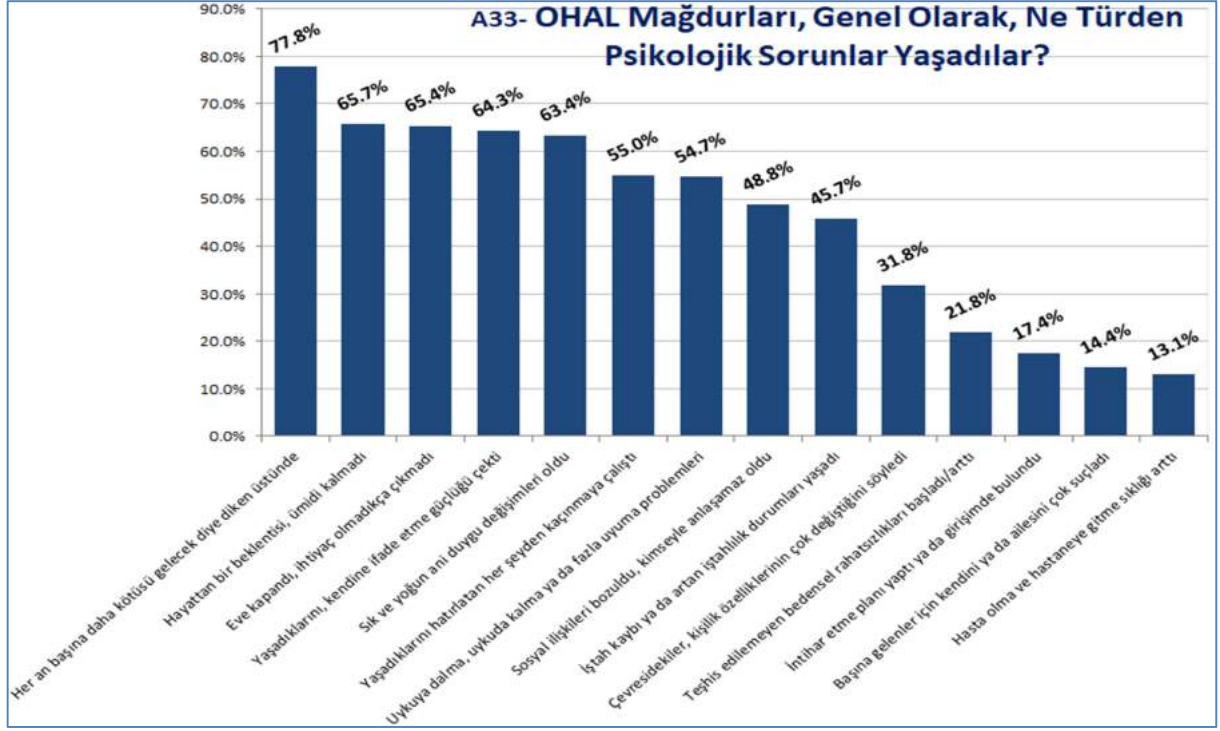
Katılımcıların yanıtlarına bakıldığında, cezaevi ortamına dönük %72.2 oranlarında paranoid düşüncelerin olduğu, güvensizlik yaşadıkları, her an bir zarar görecekmış hislerine kapıldıkları görülmüştür. Yine %33.3 oranındaki bir kitlenin, bu güvensiz ve paranoid ruh halini, birlikte kaldıkları mahkum/tutuklulara da transfer ettiği ortaya koyulmuştur. Bu şıklardaki oranların madde ortalamalarının üzerinde olması, cezaevi koşullarına bağlanabileceği gibi, mağdurların büyük portrede ülkede yaşananlara, siyasi tutumlara, başlarına gelen diğer mağduriyetlere göre biçimlendirdiği fikirlerinin ve inançlarının da etkili olabileceği düşünülmektedir. Sonucu doğuran faktörler çeşitli olabilse de, cezaevinde yatan mağdurların, kendilerini ruhsal bozukluklara götürebilecek riskli belirtileri anlamlı seviyede taşıdıkları ortadadır. %44.4'lük oranla “Hiçbir duygu hissedememe ve kim olduğunu unutmama”; depersonalizasyon olarak ifade edilen kişinin kendine yabancılaşması ve duygusal küntlük, donukluk belirtilerini; %27.8'lik oranla “Zamanının çoğunu hiçbir şey yapmadan geçirme” ise katatonik bir davranış olarak, hareketin azalması, her şeyden bıkmışlık ve amaçsızlık gibi genellikle duygudurum bozukluklarında görülen belirtileri temsil etmektedir. %44.4'lük kitlenin, özellikle psikotik bozukluklarda görülen belirtilere sahip olabildiği, %27.8'lik kitlenin ise birçok duygudurum bozukluğunu taşıyabilir durumda olduğu söylenebilir.

Cezaevinde kalanlardan mağdurlardan %38.9'lük kesimdekiler ise, kendilerine özel bir işaretçi, hikmeti olan olaylar yaşadıklarını ifade etmişlerdir. Kişisel ve dini inançlara göre, cezaevi ortamında kalan birçok insanın bu bağlamda dayanak noktası olması olağan ve normal kabul edilir. Yalnız tekrarlayan şekilde işaretçi aramak, kendine özel birçok olay görmek, bunları inançlarıyla ilişkilendirmek, psikiyatride grandiyöz (büyüklük) hezeyanları belirtisi olarak anılır, birçok psikotik bozuklukta görülebilmektedir. Bu kişilerin, inançlarına göre kendilerine ait bir dünyada, içeride olmalarını ya da yaşadıkları olayları olağandan fazla değer atfederek kendilerini rahatlatma, bir amaç ve görev üzerinde olduklarını hissederek içinde buldukları durumla başa çıkabildikleri söylenebilir. Bunları yaşama, düşünme sıklıklarına göre, belirtilerin psikotik bir bozukluğun habercisi olabilmesi de mümkündür.

Son olarak %16.7'lik bölümdeki cezaevi mağdurları, intihar etmeyi düşündü, bunun için plan yaptı, girişimde bulundu şikkını işaretlemişlerdir. Psikiyatrik değerlendirmede, düşünmek, plan yapmak ve girişimde bulunmak davranışları arasındaki ayırım ile ruhsal durumun düzeyini ayırt etmek mümkün olabilse de, bunların bir arada olduğu bir maddenin sıklığı, cezaevi mağdurları arasında intihar riski taşıyan kişilerin tespiti hakkında daha geniş bir çerçeve sunabilmektedir. Yani bazı ruhsal durumlarda hiç üzerine düşünülmeden, girişimde bulunulan ya da anlık bir düşünce olarak sık sık kişiye gelen ancak plan yapmayan ya da girişimde bulunmayan ya da plan yapan, üzerine düşünen ancak girişimde bulunmamış olan kişilerin hepsini kapsayan bir yelpazede ölçüm yapılmak istenmiştir. %16.7'lik oran, cezaevi mağdurları içerisinde oldukça yüksek derecede intihar

riski taşıyan bir popülasyon olduğunu ortaya koymaktadır. Kişileri intihara götüren bir davranışın, arkasında ciddi ruhsal bozukluklar taşıdığı düşünüldüğünde, mağdurları bu aşamaya getiren koşulların ruh sağlığı üzerinde ağır etkilere neden olduğu söylenebilir.

A33- MAĞDURLARIN OHAL'DE YAŞADIKLARI İŞLERİNİZDE OLMA /İHRAÇ EDİLME /GÖZALTINA ALMA /TUTUKLANMA GİBİ SIKINTILAR SONRASI YAŞADIKLARI PSİKOLOJİK SORUNLAR

A33 maddesi, yine mağdurlarla yapılan görüşmeler ve alınan mesajlarda en sık gözlenen psikolojik belirtiler olarak seçilmiş ve bunlar, ilgili duygudurum, anksiyete, somatizasyon bozuklukları belirtilerini, işlevsel olmayan başaçıkma yolları ve kaçınmaları, kişiliğin sürekliliğindeki ve sosyal hayatla ilgili keskin değişimleri ifade edecek şekilde düzenlenmiştir. Böylece araştırmaya katılan mağdurların yaşadıkları mağduriyetlerden sonra hangi tip psikolojik belirtileri yaygın ya da yoğun olarak gösterdiklerine dair kapsamlı bir mağdurların ruhsal profil analizi ortaya çıkmıştır.

Öncelikle genel görünüme bakıldığında, 14 belirtilerden 9'unda katılımcı mağdurların %50'den fazlasının ilgili belirtileri taşıyor olması, yaşananların psikolojik etkilerinin ne derece yaygın olduğunu göstermektedir. “Her an diken üstünde olma” “Yaşadıklarını ifade etme güçlüğü” “Travmayı hatırlatan uyarılardan kaçınma” “Uyku problemleri” “Sosyal ilişki problemleri” şıkları anksiyeteye bağlı belirtilerdir ve mağduriyetler sonrası katılımcı mağdurlar arasında daha sıklıkla görüldüğü söylenebilir. Mağdurların yaşadıkları düşünüldüğünde travma sonrası ya da akut stres

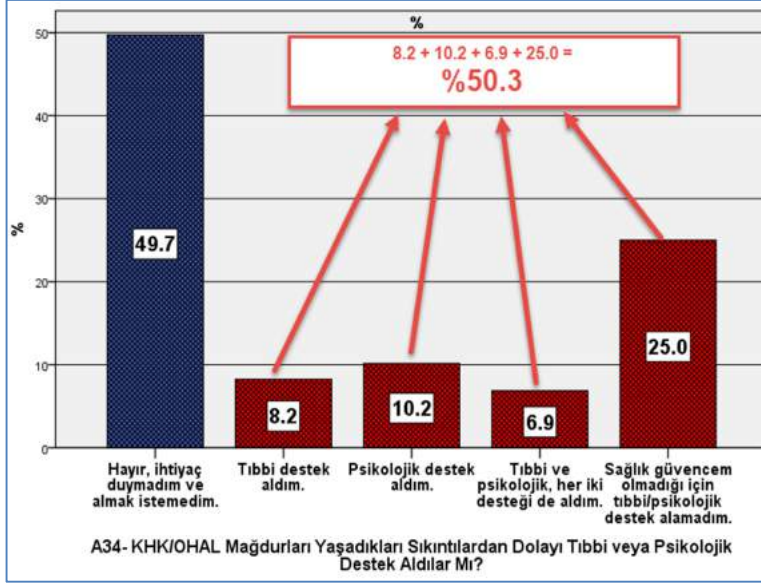
bozukluklarının belirtileri oldukları denilebilir. Bununla birlikte ilgili şıkların anksiyete kaynakları, koşullara, yaşanan ortama, kişilik özelliklerine, sosyal ilişkilere göre anlamlı farklılıklar gösterebileceğinden, bu faktörlerden bağımsız olarak yorumlanamaz ve doğrudan klinik belirti olarak değerlendirme yapılamaz. Hatta sayılan faktörler değerlendirildiğinde, mağdurların bu belirtileri göstermesinin olağan olduğu sonucuna varılabilir.

“Hayattan beklentim kalmadı” “Eve kapandım, dışarı çıkmadım” “Sık ve yoğun ani duygu değişimlerim oldu” “İştah durumları” “İntihar planı yaptı ve girişimde bulundu” şıklarında ise mağdurların duygu durumlarında gösterdikleri belirtilerin bir değerlendirilmesi yapılmaktadır. İntihar şikkının %17.4'lük oranı dışında, diğer şıkların hepsinin %50'ye yakın ve üzeri seyir göstermesi, ikincil olarak mağdurların duygudurum bozukluklarına dönük belirtiler sergilediklerini göstermektedir. Belirtiler özellikle majör depresyon ve Bipolar bozuklukların tanı kriterlerine yakın oldukları düşünüldüğünde, anlamlı düzeyde mağdurların bu tip ruhsal bozuklukların zeminine yaygın şekilde sahip oldukları söylenebilir. Ümitsizlik, umutsuzluk, azalan bedensel faaliyet, duygu değişimleri, iştah, uyku gibi belirtiler, bir ruhsal bozukluk aşamasında olmasa bile katılımcı mağdurların günlük hayatlarının işlevselliğini önemli ölçüde düşürdüğü ortadadır. Ayrıca intihar planı ve girişimleri için katılımcıların %17.4'ünün bu şikkı işaret etmesi oldukça ağır bir sonuçtur. Dikkat edildiğinde A30.4 maddesinde cezaevlerinde kalan mağdurların %16.7'si ile intihar düşüncesine, planına ya da girişimine sahipti. Bu oranının, genel mağdur popülasyonu içinde de takriben korunuyor olmasına şöyle yorum yapılabilir: Mağdurların cezaevinde ya da dışarıda olmaları intihara meyletmeleri açısından bir fark göstermiyor. Ya da mağdurlar cezaevi koşullarında yaşadıklarını, cezaevine girmeden de toplum içerisinde yaşıyorlar ve bu onların intihar davranışına gitmelerine neden olabiliyor.

Aşağıda mağdurların mağduriyetleri sonrası psikolojik durumlarına dair dile getirdikleri ifadeler bulunmaktadır. Yukarıdaki nicel sonuçların paralelinde olması bir yana, mağdurların kendilerini ifade etmeleri nelerin yaşandığını ortaya koymaktadır:

- *“Ailemi alıp yurtdışına gitmek istiyorum. Ama yurtdışına çıkış yaptırmıyorlar.”*
- *“Artık camiye dahi gitmek istemiyorum. Müslümanlardan tiksinti duyuyorum. Vatan bayrak gibi kavramlar benim için hiç bir şey ifade etmiyor.”*
- *“Çok okuyan, her konuda bilgi hazinesi (olarak) sohbet edebilen birisi iken, en cahil insanların bile dediğini ‘doğru söylüyorsun’ diye kabul edip cahilleşmeye çalışsan; ama beceremeyen, insanlarla sohbet etmeyen (birisi oldum). Kişilik olarak 180 derece değiştiğimi söylüyorlar.”*
- *“İntihar edeceğim. Mektubum hazır. Sadece eşimi düşünüyorum. Ama çok yakın zamanda intihar edeceğim.”*

A34 – KHK/OHAL MAĞDURLARI YAŞADIKLARI SIKINTILARDAN DOLAYI TIBBİ VE/VEYA PSİKOLOJİK DESTEK ALMA DURUMLARI

A33 Maddesinde katılımcı mağdurların %50'sinden fazlasının birçok belirtiyi taşıdığı görülmüştü. Buna karşılık tedavi alma davranışlarına bakıldığında alınmış tıbbi ya da psikolojik hizmetin %8.2, %10.2, %6.9 gibi düşük yüzdelerde çıkması, sağlık hizmeti alanların tedavi görüp göremedikleri bir yana, mağdurlarının büyük çoğunluğunun ihtiyacı olması ve

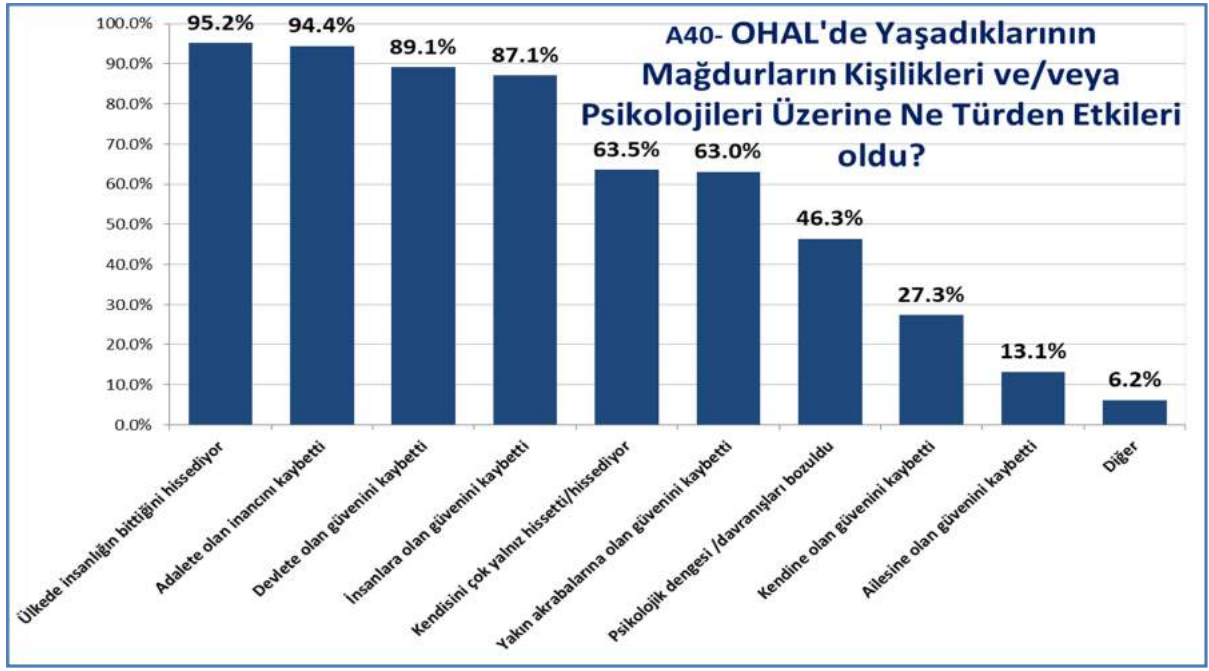
hayatlarını olumsuz etkileyen psikolojik belirtilere sahip olmalarına rağmen, tedavi olamamakta, onlarla yaşamak durumunda kalmaktadırlar.

%49.7'lik tedaviye ihtiyaç duymayan katılımcıların bu tercihleri ise yaşadıkları problemlerin üstesinde geleceğine, tedaviden fayda göremeyeceklerine inanmalarına, yaşadıkları “evden çıkamama, kendini ifade edememe, umudun kalmaması, kaçınma tepkileri” gibi belirtilerin kendisinden ötürü tedaviye gitmek istememelerine bağlanabilir.

A40- MAĞDURLARA, OHAL VE/VEYA KHK İLE YAŞATILAN MAĞDURİYETLERİN KİŞİLİKLERİ VE/VEYA PSİKOLOJİLERİ ÜZERİNE ETKİLERİ

A40 maddesi, katılımcı mağdurların, kendilerine, yakın ve uzak çevrelerine dair inanç, güven, aidiyet gibi değerlerin, duyguların değişimlerinin değerlendirilmesi üzerinedir. İnsan hayatının temel dayanak noktalarını ihtiva ettiği, toplum içinde insanın kendisini ve hayatı bu duygular ve değerler etrafında değerlendirdiği düşünüldüğünde, mağdurların yaşadıkları mağduriyetler sonrası kişiliklerinin ve duygudurumlarının ilgili faktörlerde nasıl etkilendiğinin ölçümü, ruhsal durumları ve bundan sonraki duruşları, davranışları, tutumları hakkında önemli bir yordama imkanı vermektedir.

Öncelikle maddenin en çarpıcı sonucu devlete, ülkeye, topluma dönük inanç ve değerlerin dışavurumu olmuştur. %95.2 “Ülkede insanlığı bittiğini hissediyor”, %94.4 “Adalete olan inancını kaybetti”, %89.1 “Devlete olan güvenini kaybetti”, %87.1 “İnsanlara olan güvenini kaybetti” oranları, katılımcı mağdurların ülkesine, devletine, insanına dair herhangi bir inancının, güveninin kalmadığını göstermektedir. Bu sonuç aslında, OHAL/KHK mağdurlarının devlet tarafından kitlesel olarak kriminalize edilmesinin ve bu durumun toplumun geniş kesimlerince kabul görmesinin bir tezahürüdür. Mağdurlar, travmanın karakteristiği olan, kestirilemez oluşu ve kişiliğin bütünlüğünü tehdit eden yapısı gereği, kendilerinin devlet tarafından doğrudan hedef olarak görülmesi, toplumsal olarak da bu eylemin doğrulanması sonucu, devlete ve topluma ilişkin bu güne kadar geliştirdikleri tüm inanç, duygu ve fikirlerini sıfırlamış; devlet ve toplum mağdurları karşısına aldığı gibi, mağdurlar da “öteki” olarak onlara ilişkin duruş ve tutumlarını yenilemek durumunda kalmışlardır. Mağdurların araştırmamızda devlete ve topluma dönük ifadeleri, bu maddeyi özetlemektedir:

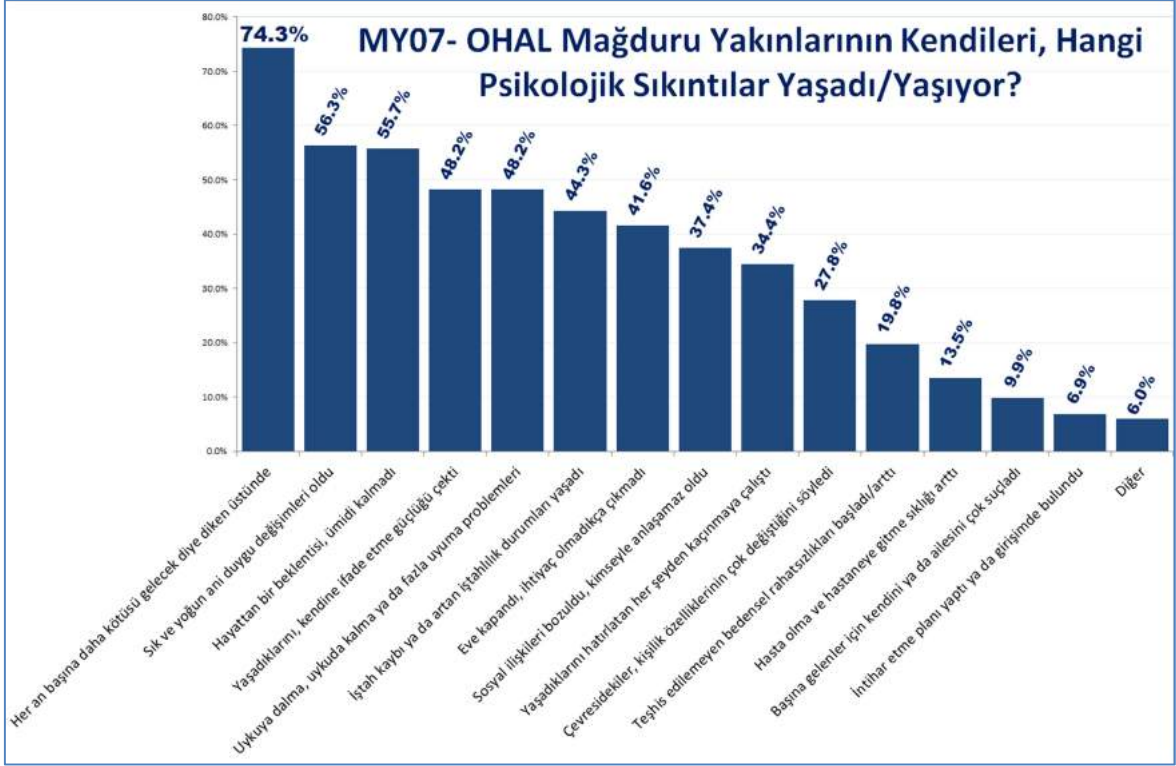
- “Vatan millet sevgim bitti. Hiçbir şey umurumda değil. Yunanistan -Türkiye maçı olsa Yunanistan’ı tutuyorum. Ülkem yönetenlerden ve sesini çıkartmayanlardan nefret ediyorum ve Allaha havale ediyorum.”
- “Türk birisinin olmadığı bir yere gitmek istiyorum.”
- “Bu ülkede yaşamak istemiyorum. Beni de deport etsinler vatansız olayım.”

Katılımcı mağdurların, kendilerine ve çevrelerine dönük tutum ve duygularını ise, %63.5 “Kendini çok yalnız hissetti/hissediyor”, %63.0 “Yakın akrabalarına olan güvenini kaybetti”, %46.3 “Psikolojik dengesi/davranışları bozuldu”, %27.3 “Kendine olan güvenini kaybetti”, %13.3 “Ailesine olan güvenini kaybetti” şıklarından aldığımız verilere göre değerlendirebiliriz. Genel olarak

mağdurların yaşadıkları sosyal tecriti, yaşadıklarının anlaşılmasını, kendi hallerine bırakılışlarını ya da suçlanışlarını ve bunların getirdiği içdönüşleri, kendilerine dönük fiksasyonları tetiklediği birbiriyle bağlantılı olan bu davranışların oranlarından anlaşılmaktadır. Mağdurların %63.5'inin kendilerini yalnız hissetmesi, aynı zamanda %63'ünün yakın akrabadan, %13.3'ünün aile desteğinden uzaklaşması, mağdurlara ilişkin ithamların, hedef göstermelerin, suçlamaların; mağdurların en yakınları olan aile ve yakın çevrelerce de önemli oranda sergilendiğini düşündürmektedir. Şüphesiz işinden atılma, gözaltı-tutukluluk yaşamaya ilişkin mağduriyetlerin üzerine, ailenin ve yakın çevrenin de, destekleyici olmaması, ilişki içerisinde olmaktan kaçınması hatta mağduru suçlaması, yakın akrabaya ve aileye olan güven kaybını açıklayabilir. Özellikle katılımcıların %63.5'inin yakın akrabaya, %13.3'ünün ailelerine olan güvenini yitirdiğini söylemiş olmaları, mağdurların onlardan belirtilen dışlayıcı, rencide edici tutumu görmüş olabileceklerini ifade etmektedir. Devlet ve toplumun mağdurlara dönük muameleleri üzerine, yakın akraba ve aileden de buna karşı destek bulamamak hatta suçlanmak, zaten yaşanmakta olan bir travmayı mağdurlar aleyhine daha da derinleştirmektedir. Dolayısıyla mağdurlar, en değerli sosyal destek kaynaklarını kaybettikleri için kendilerini yalnız hissetmektedirler.

Katılımcı mağdurların ortaya koyduğu bu tablo, aslında bizlere mağdurları intihara kadar götürebilen duygudurum bozuklukları yaşamalarına sebep olan kaynağı bizlere açıkça göstermektedir. Nitekim %46.3 oranındaki mağdur "Psikolojik dengesinin bozulduğunu" ifade etmiş, %27.3'ü kadarı da "kendilerine olan güvenlerini" de kaybettiklerini dile getirmişlerdir. %46.3 "Psikolojik dengenin bozulması" orası, %50'ye yakın olan mağdurların tedavi alma ve almak isteme oranlarına göre birbirleriyle uyumlu ve ilişkili oldukları söylenebilir. Devletin, toplumun, aile ve yakın akrabaların mağdurlara olan tutumu ve yaklaşımları, bir süre sonra mağdurların kendilerine dönük şüpheli oluşlarına, özgüven yitimine, kendilerini sorgulamaları ve aklamaya çalışmaları gibi başatme çabalarına dönüşmüştür. Bütün bu süreç, mağdurların kişilik yapılarındaki sürekliliğin ve kararlılığın bozulmasına ve mağdurların ruhsal bozukluk geliştirebilecekleri bir zemine ittiği görülmektedir.

MY07- YAKINLARININ YAŞADIĞI MAĞDURİYETLERE ŞAHİT OLAN, MAĞDUR YAKINLARININ KENDİLERİ NE TÜRDE PSİKOLOJİK SIKINTILAR ÇEKMEKTEDİRLER

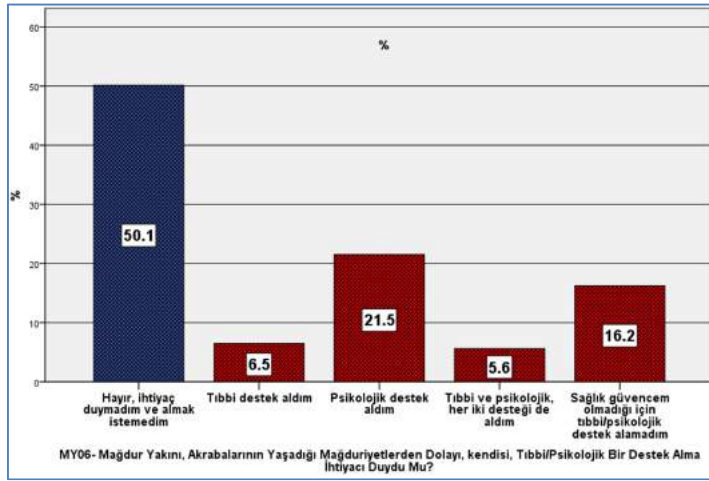
Doğrudan mağdur olan katılımcılara sorulan OHAL/KHK mağdurları formunun A33 maddesindeki psikolojik belirtilerin aynısı, mağdur yakınlarına da bu maddede sorulmuştur. Genel klinik profile bakıldığında mağdur yakınlarının, tanısal anlamda mağdurlara oranla nispeten daha az psikolojik belirtiler gösterdiği görülmektedir. Mağdurların genel belirtiler profili %50'ye civarında iken, mağdur yakınlarının %40 civarında olduğu görülmüştür. Ancak belirtilerin yaygınlığı tek başına düşünüldüğünde, mağdur yakınlarının belirlenen klinik psikolojik belirtileri anlamlı oranda taşıdığı ve tanısal anlamda birçok ruhsal bozukluk yaşama riski altında oldukları söylenebilir.

Belirti ağırlıklarına bakıldığında, mağdurlarda anksiyete ağırlıklı belirtiler daha sık görülürken, mağdur yakınlarında duyguduruma ilişkin belirtilerin daha yaygın olduğu görülmektedir. Ancak “diken üstünde olma” anksiyete belirtisi olarak hem mağdur yakınlarında hem de mağdurlarda görülen en yaygın psikolojik belirtiler olmuştur. Bu belirtiler, OHAL sürecinde mağdurların yaşadıkları mağduriyetlere bakarak kendilerini “bir sonrakine” “daha da kötüsüne” alıştırmaya çalışarak kaygıları için geliştirdikleri bir başatma tepkisidir. Yaşanan travmatik olayların şiddeti etkili olduğu gibi, kestirilemez ve öngörülemez oluşu da, mağdurların bu psikolojik belirtileri yoğunlukla göstermelerinin sebebi olarak alınabilir. %56.3 “Sık duygu değişimleri”, %55.7 “Hayattan bir beklentim kalmadı”, %48.2 “Uyku problemleri”, %44.3 “İştah problemleri”, %41.8 “Eve kapanma” gibi duyguduruma ilişkin belirtiler mağdur yakınlarında oldukça yüksek oranlarda

olduğu görülmüştür. Bu belirtilerin birbirlerine yakın oranlı olmaları, duygudurumla ilişkili olmaları, aralarında da bir ilişki olabileceğini, birbirlerini tetikleyebileceklerini düşündürmüştür.

Genel olarak bakıldığında, mağdur yakınlarının duygudurum bozuklukları yaşama konusunda risk altında oldukları yukarıdaki oranlar nispetinde söylenebilir. Oranlar nispetinde birçoğunun ilgili psikolojik belirtileri taşıdığı için hayat kalitelerinin düştüğü ve ruhsal bozukluklara açık hale geldikleri görülmektedir. Hatta %6.9'unun intihar planı yapması ya da girişiminde bulunması, tek başına ciddi risk altında olduklarını göstermektedir. Çünkü zorlanımlı koşullarda, duygudurum bozukluğu yaşayan kişilerde, umutsuzluk, çaresizlik duygularına, intihar düşünceleri eklenebilir. Yalnız bunun planını yapmak ya da girişimde bulunmak, bize daha ilerlemiş bir psikiyatrik tabloyu ifade etmektedir. Dolayısıyla katılımcı mağdur yakınlarının tehlikeli seviyede intihar riski taşıdıkları söylenebilir.

MY06- AKRABALARININ YAŞADIĞI MAĞDURİYETLERDEN DOLAYI MAĞDUR YAKINLARININ DA TIBBİ/PSİKOLOJİK DESTEK ALMA DURUMLARI

Katılımcı mağdur yakınlarının ortalama %40'larda yaygınlığı olan psikolojik belirtilerine karşılık, tedavi alma oranları %33.8'de kalmaktadır. MY07 maddesinde katılımcı mağdur yakınlarının hayatlarının işlevselliğini anlamlı ölçüde etkileyen psikolojik belirtilere rağmen tedavi almamalarının birçok sebebi olabilir. Tedaviye inanç, uzaklık, %16 gibi bir

oranla sosyal güvencenin olmayışı, çevre baskısı, içinde buldukları durumu anlatmak istememe vb. faktörlerin etkili olduğu değerlendirilmektedir. Ancak MY07 maddesindeki sonuçlara göre, mağdur yakınları ağırlıklı olarak duygudurum bozukluklarına giden psikolojik belirtileri sergiledikleri görülmüştür. Bu tip ruhsal durumlarda kişilerin, umutsuz, içedönük, amaçsız, hiçbir şey yapmak istemeyen, gittikçe hareketsizleşen hayatları olabileceği için "tedaviye gitme" davranışlarının da bundan önemli seviyede olumsuz etkileneceği ifade edilebilir.

Dikkati çeken bir değer nokta, A33 maddesindeki mağdurların tedavi alma davranışlarıyla benzer oranların mağdur yakınlarında da tekrarlanmasıdır. Yalnızca mağdurların %25.0 ile sosyal

güvenceleri olmadığı için hizmet alamadıkları, dolayısıyla %10.2'ye inen psikolojik destek oranına karşılık, mağdur yakınlarının %16.0'nın sosyal güvencesizlikten dolayı tedaviden mahrum kaldığı ve %21.7'sinin tedaviye gidebildiği tespit edilmiştir.

Genel itibariyle psikolojik belirtilere karşılık tedavi alma oranlarına birlikte bakıldığında, mağdur yakınlarının taşıdıkları ruhsal bozukluk yaşama riskine karşılık, tedaviye anlamlı düzeyde gidemedikleri ve bunlarla yaşamaya devam ettikleri görülmektedir. Tedaviye gidenlerin durumu ve mağdur yakınlarının etkilendikleri mağduriyetlerin devam etmesi de düşünüldüğünde, mağdur yakınlarının hayatlarını olumsuz etkileyen birçok psikolojik belirti ile yaşamaya mahkum edildikleri söylenebilir.

SONUÇ ve ÖNERİLER

OHAL ve KHK'lar toplumun çok büyük bir kesimi üzerinde tamir edilmesi imkânsız yaralar açmıştır. OHAL/KHK'larla Mağdur edilen kesimlerin genel özelliklerine bakıldığında, bunların, toplumdaki en eğitilmiş, sosyal ve ekonomik olarak en dinamik kesimler oldukları görülmektedir. Bu görünüm dikkate alındığında, OHAL/KHK'ların ortaya çıkardıkları zararların birey-toplum ilişkilerinde kırılmalar yaratması yanında; birey-devlet, toplum-devlet ilişkilerinde de ciddi yarılmalar yarattığı da ortadadır.

OHAL ve KHK'LAR doğrudan mağdurlar ettikleri kadar, dolaylı mağdurlarını da oldukça kötü etkilemiştir. Mağdur yakınlarının birçoğu mağdurlar kadar ekonomik, sosyal, psikolojik sıkıntılar çekmişler ve 'sosyal dışlanma' yaşamışlardır.

KHK/OHAL ile işlerinden atılan mağdurlarının %99'u, 15 Temmuz 2016 öncesi herhangi bir cezai soruşturma geçirmemişken, bir anda 'terörist' ilan edilmelerinin şokunu hala üzerlerinden atlatamamışlardır. Belirtilen süreçte en çok mağduriyet gören, şok yaşayan kesimlerden birisi de öğretmenler ve akademisyenler olmuştur.

Adli süreçlerden geçiren OHAL mağdurların önemli bir kısmı emniyette, adliyede ve mahkemelerde geçirdikleri tüm süreçler boyunca, önyargı ile muamele görmüşlerdir. OHAL/KHK ile işlerinden edilen, sosyal düzenleri bozulan mağdurlarının 'hiçbirisi' OHAL'de geçirdikleri soruşturmanın normal dönemlerde geçirdikleri soruşturmalardan daha adil olduğunu belirtmemiştir. Önemli bir kısmı ise nezarethanelerde, hapishanelerde kötü muamele görmüştür ve bu muameleler sonucunda ortaya çıkan kalıcı psikolojik hasarlarla yaşamlarına devam etmeye çalışmaktadırlar.

OHAL/KHK süreçleri mağdurların, aile-içi ve yakın akrabalık ilişkilerine önemli zararlar vermesinin yanında; komşuluk ve arkadaşlık ilişkilerine de çok büyük zararlar vermiştir. OHAL ortamı ve ailelere yaşatılan sürçler aile bölünmelerini/boşanmaları artırmıştır.

OHAL, yasama, yürütme ve yargı erkleri ayırımını; bu erkler arasında olması gereken "Denetim ve Denge" mekanizmalarını da ortadan kaldırmıştır. Böylece bu kuvvetlerin birbirlerini kontrol edip dengeleyebilme yetileri de kalmamıştır. Belirtilen şekli ile OHAL/KHK'ların ortaya çıkardıkları sosyal, siyasal ve ekonomik maliyetler devlet kurumlarının işleyiş mekanizmalarını da bozmuştur.

Hukukun üstünlüğüne dayanan bütün yönetim sistemlerinde kuvvetler ayrılığı ilkesi uygulanmaktadır. Bu sistemin sağlıklı işleyebilmesi için yasama ve yürütmenin tüm işlemleri yargı organının denetimine tabi tutulmaktadır. Bu sebeptir ki ‘Denetim ve Denge’ sistemi, bütün çağdaş demokrasilerin olmazsa olmazlarından biridir. Belirtilen kapsamda kamu hizmetlerini yerine getirirken yasama ve yürütme organının kendilerine tanınan yetkiler dâhilinde hareket edip etmediklerini belirleyecek olan yargısal denetim, kişi hak ve hürriyetlerinin de en temel garantisidir. Olağanüstü durumlarda, her devletin olağanüstü tedbirler alması tabii karşılanabilir ise de Türkiye’deki OHAL uygulamalarının geldiği nokta, OHAL’in ilan ediliş amacını çoktan aşmış durumdadır. Ülkede hiç kimsenin hukuk güvencesi kalmamıştır. Bu sebeple “**OHAL devleti**” değil “**Hukuk devleti**” istemek tüm vatandaşlar gibi bizlerin de en temel hakkıdır.

Ayrıca, 24 Aralık 2017 tarihinde Resmi Gazete’de yayınlanan 696 Sayılı KHK’nın 121. maddesi “Resmi bir sıfat taşıyıp taşımadıklarına veya resmi bir görevi yerine getirip getirmediğine bakılmaksızın 15/7/2016 tarihinde gerçekleştirilen darbe teşebbüsü ve terör eylemleri ile bunların devamı niteliğindeki eylemlerin bastırılması kapsamında hareket eden kişiler için de her türlü fiilleri nedeniyle hukuki, idari, mali ve cezai sorumlulukları ortadan kaldıran” düzenleme getirmiştir. Bu düzenleme, ülkede yaşayan tüm vatandaşların can, mal ve ırz güvenliği konusunda ciddi tehlikeleri barındırmaktadır. Bu kararnamede belirtilen ‘dokunulmazlık’ yetkisini fırsat bilen, birtakım başıbozuk kişi ve grupların, şiddete yönelerek, kendilerince "terör eylemi" diye nitelendirebilecekleri herhangi bir olaya müdahale ve toplu katliam yapmalarına zemin sağlamaktadır. Devletin, kendisinin alması gereken güvenlik önlemlerini başıbozuk, kontrolsüz güçlere bırakması ‘devlet’in temel varlık sebebini de ortadan kaldırmaktadır. Yapılan bu yanlıştan da derhal dönülerek bu ülkede yaşayan herkesin can güvenliğinin de bizatihi ‘devletin sorumluluğu’ altında olması gerektiği unutulmamalıdır.

OHAL’de yapılan eylem, işlem ve uygulamaların hiçbirinin sivil toplumda ve modern hukukta desteği yoktur. Çağdaş hukukta ve sivil toplumda desteği olmayan “**OHAL devleti**”nden “**Hukuk devleti**”ne biran önce geçilmesi talebimizi bir kez daha yeniliyoruz.